पदान्ते च पूर्वौ ह्रस्वयोः द्विजौ यौ चारः संपूर्वयोश्च छन्दसि माध्यन्दिनीये । ०

The Kārikās are as follows —

सूत्रद्वयार्थे (Ist and IInd) कारिकापि ।
पूर्वौ ह्रस्वयोः पदान्ते च वेदे संपूर्वयोः (?) द्विधौ ।
मध्यंदिनेयुजस्य यः पदान्तमध्यगे ॥ १ ॥

—fol 2.

(For Sū. III. & IV.)

यश्चोच्चारः मकार स्यादूं तिवाछन्दसि स्वके ।
त्रिहस्वादपूर्वरेफो यः सेकारः प्रावसमुच्चरेत् ॥ २ ॥

—fol 2b

(For Sū. V.)

अनुस्वारस्य यदेशरिफे परे भवेत् ।
ह्रस्वाद्दीर्घाद्दीर्घप्रभ्वः संयोगे च परे गुरुः ॥ ३ ॥

—fol 3

(For Sū. VI.)

पाणिनीयस्य सूत्राभ्यां द्वित्वं सर्वत्र कीर्तितम् ॥ (४) ॥

(For Sū. VII. & VIII.)

यययोः परयोः सस्य द्वित्वं न स्यात्तु छन्दसि ।
ऋकारो हविर्युग्युक्तश्च सेकारश्छन्दसि स्मृतः ॥ (५) ॥

—fol 3b

(For Sū. IX.)

ह्रस्वदीर्घं भवेत्किंचित्संहितायां परो न चेत् ।
हसंयुतायुताकारश्चायर्णो हविसर्गयुक् ॥ ६ ॥

—fol 4

It ends —

इति नवमसूत्रव्याख्यासंपूर्णा ॥
सूत्रार्थे कारिकापि । ह्रस्वदीर्घं ० ॥
नवानामपि सूत्राणां पश्चिमताः कारिकास्त्विमाः ।
केशवेन कृतास्ताः स्युर्वेदाध्ययनबोधिकाः ॥
परिभाषाङ्कसूत्रं च य (या?) शुद्धं सकारिकम् ।
देवविरकेशवेनेदं कृतं हृस्वरान्विना ॥
ह्रस्वोदात्तादिभिर्भेदैर्हस्वरलक्षणम् ।
शिक्षादिभिः षडङ्गैश्च विज्ञेयं वेदपाठकैः ॥

इति केशवकृतकारिकाः समाप्ताः ॥

श्रीमतो रावजीमहाराजानां मूलप्रतेर्लिपीकृतोयं ग्रन्थः ॥ शके १७८७ क्रोधननामाब्दे भाद्रपदशुक्लैकादश्यामग्रमुम्बय्यां मविष्टश्च ।

[B. D. 280.

4

नारदीयशिक्षा.

$13\frac{1}{4} \times 8\frac{1}{4}$ inches, Devanāgarī handwriting. Foll. 6, about 17 lines to a page. Dated Śake 1787.

A Śikṣā ascribed to Nārada. It is in two Prapāṭhakas of eight chapters each and belongs to the Sāmaveda. Cf. Indian Antiquary, vol V p. 195. "The authorities quoted are —Nārada, Kāśyapa, Tumburu, Somaśarman, Vasiṣṭha and Prāchīna Audavraji."

उदात्तं त्रिशेषाद्धि स्वरान्यगं प्रवर्तते ॥ १ ॥
आर्चिकं गाथिकं चैव सामिकं च स्वरान्तराम् ।
कृतान्ते स्वरशास्त्राणां प्रयोक्तव्यं विशेषतः ॥ २ ॥
एकान्तरस्वरो ह्यृक्षु गाथासु द्व्यन्तरः स्वरः ।
सामसु त्र्यन्तरं विद्यादेतावत्स्वरतोन्तरम् ॥ ३ ॥
ऋक्सामयजुरंगानि ये यज्ञेषु (प्र) युञ्जते ।
अविज्ञानाद्धि शास्त्राणां तेषां भवति विस्वरः ॥ ४ ॥ ६.
मंत्रो हीनः स्वरतो वर्णतो वा ०

The khaṇḍas of the first prapāṭhaka have 15, 16, 9, 12, 20, 22 19, and 11 ślokas in order.
इति नारदीशिक्षा परिशिष्टे प्रथमः प्रपाठकः ॥

—fol 4

The second Prapāṭhaka begins —

सयकारं सम वाप क्षरं च स्वरितं भवेत् ।
मयोदात्त पुरस्तस्य जात्यः स्वर स उच्यते ॥ १ ॥ ०

The chapters have 11, 18, 11, 9, 11, 27, 11 and 31 ślokas respectively. For another MS., see Weber, II p. 93.

It ends —

एवं यज्ञोः प्रयोक्तव्या नाद्यन्ता न च पीडिताः ।
सम्यग्वर्णप्रयोगेन ब्रह्मलोके महीयते ॥ ३१ ॥

इति नारदेन प्रोक्ता नारदीशिक्षा समाप्ता ॥

It appears that vv. 8 to 24 of the last chapter are missing in this MS. The MS. was copied from one belonging to Rāoji Mahārāj.

[B. D. 278.

5

नारदीयशिक्षा

9 × 4½ inches, old Devanagari handwriting Foll. 2 to 24 seven lines to a page Dated Samvat 1587

Another copy The MS begins with v 6 on fol 2 First prapathaka ends on fol 14 It ends —

इति नारदीयशिक्षा समाप्ता ॥

द्वितीय प्रपाठक । संवत् १५८७ वर्षे कार्तिकसितचतुर्थ्यां भूमितनये लिखितेयं शिक्षा । श्रीश्रीमालज्ञातीय श्रीश्रीइन्द्रात्मजश्रीश्रीधर एतेषां पठनार्थं परोपकारार्थं च लिखापितेयम् ।

For the Srimala family of the Jaina sravakas cf No 59 below

[B D 81

6

पाणिनीयशिक्षा

8½ × 4½ inches clear Devanāgari handwriting Foll 5 ten lines to a page. The last folio appears to be added afterwards.

This work is ascribed to Panini and is attached to the Rgveda and has eleven sections giving 60 couplets in all.

The first four folios of this MS are marked शि च which shows that they originally formed part of the Siksacatustaya which consists of Siksa Jyautisa Chandas and Nighantu. See No. 9 below and I O Nos. 539–40

The work has been published by Weber in Indische Studien vol. IV and *repeatedly thereafter* For another recension in 21 couplets only see I O No 544 where the work is accompanied by a commentary composed in Samvat 1454 by Dharanidhara See also No 10 below for both and Weber II p 94 where this second recension is called the Yajus recension

[B. D 182

7

पाणिनीयशिक्षा.

14 × 8½ inches Devanagari handwriting Foll. 2 sixteen lines to a page.

Another copy

[S C ZZ. A 23

8

पाणिनीयशिक्षा and ज्यौतिष

8½ × 4 inches fair Devanagari handwriting Foll 6 nine lines to a page

Siksa in eleven sections ends on fol 5 Jyautisa has seven sections with 35 couplets.

The end —

यथा शिखा मयूराणां नागानां मणयो यथा ॥
तद्वद्वेदाङ्गशास्त्राणां ज्यौतिषं मूर्धनि स्थितम् ॥३५॥

[B. D 182

9

शिक्षाचतुष्टय

9½ × 3½ inches Devanāgari handwriting Foll. 24 eight or nine lines to a page Dated Sake 1689

Siksacatustaya consists of Siksā Jyautisa Chandas and Nighantu The first ends on fol 4b the second on fol 7 the third on fol 11b

[B D 77

10

पाणिनिशिक्षा with a commentary by धरणीधर

8½ × 4½ inches Devanāgari character Foll. 15, nine lines to a page.

A commentary on Panini's Siksā For this commentary cf. Ind. Anti. vol. V p. 195

A very modern and worthless anonymous commentary The authorities he quotes are — Sabdakaustubha Sabdendusekhara Sridhara and Suyajna" This conclusion of Dr Kielhorn

however, does not seem to be correct. See I. O., No. 544, where from the concluding verses, it is clear that the commentary was composed in Samvat 1434, by Dharanidhara, pupil of Mahâdeva, during the reign of king Udayasiṁha and the ministership of Viramadeva

My MS. does not quote the authorities mentioned by Dr Kielhorn. The text of the Pâṇinīya Sikshâ commented upon by Dharanidhara consists of 21 couplets for which see I O, No 544, see also, Weber, II p 94 No. 1500, where this is said to be the Yajus recension of the Pâṇinīya Sikshâ.

Beg —

> पातु मो निकषग्रावा मतिहेम्नः सरस्वती ।
> प्राज्ञेतरपरिच्छेदं वचसैव करोति या ॥ १ ॥
> पञ्च कल्पनिरूपाणि विद्यतानीह सूरिभिः ।
> शिक्षा त्वविवृता यस्मात्तस्मात् विवृणोम्यहम् ॥ २ ॥
> अथ शिक्षां•
> नारद quoted on fol 4 b, शौनक on fol 5

End —

> •अपरिमितकालावधिच युक्तरूपमित्यर्थः ।
> इति पाणिनीयशिक्षाव्याख्या समाप्ता ।

[S. C. ZZ E. 31

11

पाराशरीशिक्षा.

13¼ × 8¼ inches, Devanâgarî handwriting Foll 4, seventeen lines to a page Dated Sake 1787

A Sikshâ of the Yajurveda, ascribed to Parâs'ara. See Mitra Notices, vol III p 203. It consists of 149 slokas.

It begins —

> अथ शिक्षां प्रवक्ष्यामि पाराशरमतं यथा ।
> यथा देवेषु विश्वात्मा यथा तीर्थेषु पुष्करम् ॥ १ ॥
> तथा पाराशरीशिक्षा सर्वशाखेषु गीयते ।
> प्रणवं तु प्रवक्ष्यामि त्रिष्वोमात्राभिर्दैवतम् (?) ॥ २ ॥
> विष्णोरूपं त्रिवर्णं च त्रिस्थानं च सहं त्रिभि. ।
> अक्षराणीतिरेकश्च प्रथमा कण्ठिका स्मृता ॥ ३ ॥•

It ends —

> द्वे पदे चैव मोक्षाय तस्येति चिन्तयेति च ।
> ममेति द्वि नैर्मल (?) मधूर्ध्वच्च ॥१८॥ (१४८)
> अरात्मा यत्र सर्वमा (त्मा) सा मयपि हि ।
> एता शिक्षाश्रुत्वा अभ्यासं पतितः ॥ (१)४९ ॥
> इति पाराशरीशिक्षा समाप्ता ।

[B. D 278

12

याज्ञवल्क्यशिक्षा.

13¼ × 8¼ inches, Devanâgarî handwriting Foll. 6, about 17 lines to a page Dated Sake 1787

A Sikshâ ascribed to Yâjnavalkya. It belongs to the White Yajurveda and consists of 191 slokas. cf Bik. p 154 Mitra Notices vol III p 204, Bodleian, Cata No. 1039 In this last place the number of verses is said to be 209 See also Kielhorn Ind. Anti, vol. V p 196 according to whom Yâjnavalkya Sikshâ was otherwise called Kâtyâyanî Sikshâ. But this does not appear to be true. For Kâtyâyanî Sikshâ in two recensions see No. 2 above and No 13 below

It begins —

> याज्ञवल्क्य उवाच । अथातश्चैत्र्यलक्षण व्याख्यास्याम ।
> उदात्तश्चानुदात्तश्च स्वरितश्च तथैव तत् ।
> लक्षण वर्णयिष्यामि दैवत स्थानमेव च ॥ १ ॥
> शुक्लगुण विज्ञानीयात् नील लोहितमेव च ॥•

It ends —

> विधिनास्य विधिज्ञानमविधानाच्च कल्पने ।
> अविधानरतो नित्य प्रायश्चित्तीयते नर ॥ १० ॥
> पुष्पिपुष्प यथा प्राप्य न प्राप्य पुष्पीरयात् ।
> सर्वशास्त्ररहस्य तदाज्ञवल्क्येन भाषितम् ॥ ११ ॥

इति श्रीयाज्ञवल्क्यमुनिरचिता वाजसनेयीशिक्षा समाप्ता ॥

[B D 279

13

वसिष्ठशिक्षा, कात्यायनीशिक्षा, गौतमीशिक्षा and माण्डव्यशिक्षा.

13¼ × 8¼ inches, Devanâgarî handwriting Foll. 7, about 17 lines to a page. Dated Sake 1787.

The MS. contains the following four S'ikṣās —

(I) वसिष्ठशिक्षा which enumerates the number of Rcs *i. e.* verses from the Rgveda contained in the Mādhyandina s'ākhā of the White Yajurveda. cf. Ind. Ant., vol. V. p 196

It begins —

अथ शिक्षां प्रवक्ष्यामि वसिष्ठस्य मतं यथा ।
सर्वानुक्रममुद्धृत्य ऋग्यजुष्पलक्षणं ॥ १ ॥
अथादित्ये यजुर्वेदे भेदे माध्यंदिनीयके ।
वक्ष्यामि ऋग्यजुषां विभागं मुनिभाषितम् ॥ २ ॥
अनादेशे यजुर्ज्ञेया मनादेशे (?) तु संख्यया ।
यजुरेवाध्वरे यज्ञे याज्ञवल्क्यमुखाद्भवेत् ॥ ३ ॥
द्वावस (सा?) ना ऋचः सर्वा यजुरन्यत्समाश्रितम् ।
वर्गादिष्वसुचैवस्मात्तद्याविष्टयजुर्भवेत् ॥ ४ ॥ ०

It ends —

ग्रहेति चेति चत्वारिंशतमे यजूंषि सह ऋग्यजुषो संख्याविभागः ।

एकीकृता ऋचः सर्वा मुनिपङ्क्तिदभूमिताः ।
अविरुना (?) थविज्ञेया वसिष्ठेन च रामता ॥ १ ॥

एवं सर्वाणि यजूंषि रामाब्धिवसुयुग्मकाः ।
अथवा पञ्चभिर्न्यूना संहितायां विभागतः ॥ २ ॥

इति वसिष्ठशिक्षोक्तं ऋग्यजुर्विभागं समाप्तम् ।
, इति वसि(ष्ठशि)क्षा समाप्ता ।

(II) कात्यायनीशिक्षा. This differs materially from the Kātyāyanī S'ikṣā as given above. See No. 2 Here it is accompanied by a commentary and the following is the full text of the S'ikṣā.

यदुदात्तात्परं नीचं स्वार्यं च परतो नन्वेत् (?) ।
उदात्तं स्वरितं चासाद्यचत्वात्स्वरितं वदेत् ॥ (१) ॥
एकीभूतमुदात्तेन त(?)स्यादुदात्तादतः परम् ।
नीचं स्वार्यं यथोक्तं चेद्यचस्मात्स्वरितान्वितम् ॥ (२) ॥
यदुदात्त इकारस्यानुदात्तेन संयुतम् ।
इकारेण तदाश्रयो मीरितामित्यये यथा ॥ (३) ॥
पदकाले च एकारः उदात्तः संहिता(सो)द्रव (यः) ॥
ओकारस्य संयुक्तोयं न च स्वार्यमेव तत् ॥ (४) ॥
एकीभूताविकारौ चेदुदात्तः स्वरितं पदे ।
एकस्मिन्नेव सा स्वार्या दीर्घपूर्वं तयो परम् ॥ (५) ॥

यद्यस्य स्वरितस्थाने व्यञ्जनं जायते यदि ।
सन्धिकाले तदानीचः स्वायस्वरतदामिता (?) ॥(६)॥
पदाकाले यदा नादः स्वरित. स चतुरप्यते ।
संकाले च तदा तत्स्यात्स्वर्यः पूर्वः (यं) पदस्तु यः ॥(७)॥
व्यञ्जनस्वरितात्पूर्वं पञ्चमेनान्वितं यदि ।
स्वरितादुत्तरं तत्स्यात्स्वार्यो नादस्त्वनन्तरः ॥ (८) ॥
तच नीचमिति ज्ञेयं यदेकस्मिन् पदे भवेत् ॥
प्रचितस्वरितादूर्ध्वमुपोपेदित्ययं यथा ॥ (९) ॥
नीचादपवयतस्मात्स्वारिता संहिता भवेत् ।
परेषां यं तु पूर्वस्मात्स्वरोचं नीचमेव तत् ॥ (१०) ॥
उदात्तं पदकाले यत्संहितायां तथैव च ॥
तस्मात्पूर्वं यत्किंचिदनुदात्तं च यदिष्यते ॥ (११) ॥
यन्नीचं पदकाले सत् संहितायां तथैव च ।
उत्स्वाचविहीनं चेत्पितृसवर्णं तद्भवेत् ॥ (१२) ॥

इति कात्यायनीशिक्षा समाप्ता ।

(III) गौतमीशिक्षा. It is in two prapāṭhakas and belongs to the Sāmaveda.

It begins —

अथ गौतमी शिक्षा । अथापि त्रिम्यञ्जनानि भवन्ति । स्पर्शान्तस्थोष्माणश्चेति । तत्र कादयो मकारान्ताः स्पर्शाः पञ्चविंशतिः । ०

The second prapāṭhaka begins on fol. 5 b —
आख्यातं करवयारकायामूकाध्ये टङस्तासयएतंययथा॰

It ends:—

कयथा गौतमेनोक्तं न ससान्दरं सोपोगीभवत्येपासह॰ वर्मा मानावृत्ति विभूषिता ।

सांयोगश्चण्वना नाम सामवेदनिव प्रनाद् ॥

द्वितीयः प्रपाठकः इति गौतमी शिक्षा समाप्ता ॥

(IV) माण्डव्यशिक्षा consisting of 41 s'lokas, belongs to the White Yajurveda

It begins —

अथातः संप्रवक्ष्यामि शिष्याणां हितकाम्यया ।

माण्डव्येन यथा प्रोक्ता तथा सङ्ख्या समाहृता ॥ १ ॥

इषेत्वा बह्नी प्रथमाक्षरं बाहुभ्यां तिरश्चः पृथुग्रोमा-वार्मी महाभत्वारीन्द्रस्य बाहुरयधानदेवतिरा ऊर्जे-त्वादृष्येन त्वा पञ्चदश ॥ १ ॥ ०

It ends—

ईनापास बाह्रत क्लिबेस्रारसमस्रेन्यन्त त्रीणि ॥ ४० ॥
वेदाङ्गिरससत्या च (५७४) संहितायां क्रमेण च ।
एते ऽस्य समारपपादन्याः प्रकीर्तिताः ॥

इति माण्डव्यशिक्षा समाप्ता ।

[B D 278

14

स्वराष्टक with प्रातबोधिनी.

13½ × 8½ inches, Devanagari handwriting Foll 31, seventeen lines to a page Dated Sake 1787

A commentary on the Swarastaka See No 2 The name of the commentator is unknown.

It begins —

श्रीमद्विश्वेश्वरं शम्भुं ध्यात्वा बुद्धिप्रकाशकम् ।
स्वराष्टकमितव्याख्या लिख्यते प्रातबोधिनी ॥ १ ॥
एकोदात्त पद विद्यात् •

It ends —

इति स्वराष्टकम् ।

[B D 278

B Philology

15

निघण्टु.

8 × 4 inches, clear Devanagari handwriting. Foll 12, nine lines to a page Dated Sake 1759

A copy of the text of the Nighantus or the vedic dictionary, in five adhyayas

It ends —

इति नैघण्टुके पञ्चमोध्याय ॥ शके १७५९ हेमलम्बीस वन्माघकृष्णत्रयोदश्यां इद पुस्तक लिखितम् ।

[B. D 239

16

निघण्टु

7¾ × 4 inches, Devanagari handwriting Foll. 12, nine lines to a page. Dated Sake 1759

Another Copy

[B D. 239

17

निरुक्त (पूर्वपट्क) of यास्क.

9½ × 3½ inches, Devanagari character Foll. 65, nine lines to a page Dated Sake 1698.

The first six chapters of Yaska's Nirukta which is a commentary on the Nighantus. A critical edition of Nirukta has been recently brought forth by Dr L Sarup Oxford.

It ends —

पूर्वषट्के षष्ठोध्याय । शके १६९८ दुर्मुखीनामसंवत्सरे भाद्रपदशुद्धअष्टमी तद्दिनि समाप्ति ।

18

निरुक्त (उत्तरषट्क) of यास्क

9½ × 3½ inches Devanagari character Foll 54 eight lines to a page Dated Sake 1689

Adhyayas VII to XIV of Nirukta

It ends —

इति नैरुक्ते उत्तरषट्के अष्टमोध्याय ॥ शके १६८९सर्वजित-नामसंवत्सरे भाद्रपदशुद्धत्रयोदशी तद्दिनि इद पुस्तक समाप्ति ।

[B. D. 77

19

निरुक्त of यास्क.

14 × 8½ inches Devanagari handwriting Foll. 46 seventeen lines to a page. Dated Sake 1747

Another copy of Nirukta complete in 14 adhyayas, divided into two sathas The Purva satha in *Six* adhyayas has 21 folios while the Uttara satka in *Eight* adhyayas has 25

[S C. ZZ. A 23.

20

निरुक्त of यास्क with वृत्ति by दुर्गाचार्य

9½ × 4½ inches, Devanagari character Foll. 181 about thirteen lines to a page

Nirukta with the well-known commentary of Durgacharya. The MS. contains adhyayas I, and VII to XIII only The folios of the different adhyayas are separately paged. They are resp as follows—50, 44, 20, 12, 20, 16, 15, 4.

It ends —

इति जम्बूमार्गनिवासिनो भगवदुर्गाचार्यस्य कृतौ ऋज्वर्थायां निरुक्तवृत्तौ सप्तदशोऽध्याय ।

[B. D 65

C. Grammar.

(I) KĀTANTRA

21

कातन्त्रव्याकरण of शर्ववर्मन् with रूपमाला by भावसेन.

13×7 inches, Devanāgarī handwriting Foll 8, about ten lines to a page Dated Samvat 1910

Katantra Vyakarana also falled Kālapaka or Kaumara is ascribed to Sarvavarman to whom the system was expounded by Kumara, for the story of the origin of the work cf Kathāsarit sagara Lamb. I Taranga 7, vv 10 13 For information about the gramar its commentaries and age (about 300 A. D) see Winternitz Geschichte III. pp 397 398 Belwalkar, Systems of Grammar, pp 81 91, V A. Smith, Z. D M G, 56, p. 660

In the present manuscript only the sandhi portion of it is given and is accompanied by a commentary called Katantra Rupamala by a Jain writer Bhavasena A MS of this commentary (Peterson Reports, III No. 248) is dated Samvat 1535 For other commentaries on the work, see I O, Nos. 730 to 759, Weber, II pp 199 200

It begins —

वीर प्रणम्य सर्वज्ञ विनष्टाशेषदोषकम् ।
कातन्त्ररूपमालेय बालबोधाय कथ्यते ॥ १ ॥
नमस्तस्यै सरस्वत्यै विमलज्ञानमूर्तये ।
विचित्रालोकयात्रेय यत्प्रसादात्प्रवर्तते ॥ २ ॥

सिद्धो वर्णसमाम्नाय १ सिद्ध खलु वर्णाना समाम्नायो वेदितव्य न पुनरन्यथोपदेष्टव्य इत्यर्थ. ।

It ends —

आङ्माङ्भ्यां नित्य २५ आङ्माङ्भ्यां परश्छाकारो नित्य द्विर्भावमापद्यते आच्छादयति माच्छिन्दत् इति विसर्जनीय सन्धि ॥ इति पञ्चसन्धि सपूर्ण ॥ ५ ॥

[B D 242

22

कातन्त्रव्याकरण of शर्ववर्मन् with बालावबोध by मेरुतुङ्ग.

12¾×5¾ inches, Devanāgarī handwriting Foll 25 eleven lines to a page. Dated Samvat 1932

Kātantravyakarana with a commentary called Bālavabodha composed in Samvat 1444 by Merutunga pupil of Mahendraprabha of the Ancalagaccha Jayasekhara the author of Upadesa cintāmani (samvat 1436) was a fellow student of our Merutunga. see No 1565 below The dates for Merutunga given in the paṭṭavali of the Ancalagaccha are —birth Samvat 1403, diksa Sam 1418, ācaryapada Sam 1426 gacchanāyaka Sam 1446, death Sam 1471

Another Merutunga pupil of Candra prabha, composed his Prabandha cintāmani in Samvat 1362 and was also the author of a Mahāpurusa carita otherwise called Upadesa sata cf Weber, II p 1024 Peterson Reports III Ap p. 266, V p 43 for the Mahāpurusa carita

The present MS. professes to have been copied down from an earlier MS written in Samvat 1403. This is obviously impossible

At the order of our Merutunga a MS was copied at Cambay in Samvat 1470, for which see No 80 below

Beginning —

ॐकारबिन्दुसयुक्त नित्य ध्यायन्ति योगिन ।
कामद मोक्षद चैव ॐकाराय नमोनम ॥ १ ॥
देवदेव प्रणम्यादौ सर्वज्ञ सर्वदर्शिनम् ।
कातन्त्रस्य प्रवक्ष्यामि व्याख्यान शार्ववर्मिकम् ॥ २ ॥

सिद्धो वर्णसमाम्नाय १०

The pādas end as follows —I on fol 9, II on fol 12b, III on fol 17, IV on fol. 20, V on fol. 22

It ends —

इत्याचार्यश्रीमेरुतुङ्गसूरिविरचितायां बालावबोधवृत्तौ षष्ठस्तद्धित पाद संपूर्ण ।

[B I 41c

(II) Jainendra.

23

जैनेन्द्रव्याकरण of देवनन्दी.

11×5½ inches; Devanāgarī handwriting Foll 15, nine lines to a page. Incomplete

Jainendravyākarana is usually ascribed to *Jainendra, but was actually composed by* Pūjyapāda whose another name was Devanandin. Pujyapāda was also the author of a commentary called Sarvārthasiddhi on the Tatwārthasūtra and lived in Sake 651 according to an inscription at Lakshmes'wara, see Fleet, Ind. Anti., vol VII p 112, Pāṭhaka, Ind Anti, vol XII p 19, Peterson, Reports, II pp. 67-74 According to Bhandarkar, Early History of the Deccan, 2nd edn p 59, Pujyapāda lived about 678 A. D, B Lrice (J. R. A. S., 1890, p 245), however, is inclined to place him about the middle of the 5th century A D See also Belwalkar, Systems of Grammar, pp. 62 68

For a description of the work, see Kielhorn, Ind Anti, vol X p 75. Somadeo in 1205 A. D wrote a commentary called Sabdārnava candrikā on the work The work is published with the commentary of Abhayanandi in Pandit, new series, vols 31 34 The probable date of Abhayanandi is 750 A. D according to Dr Belwalkar For other MSS, see Weber, II p 201 Mitra, Notices, VII-p 185, Peter VI p. 143, No. 90, Buhler, VI. Nos. 589 91, Bhandar, V Nos. 1139 40, VI No 1055, 1059 &c

A Madhya Jainendra-Vyākarana by Somes'vara is mentioned at 'the Catalogue of Sanskrt MSS in the Private Libraries of the North Western Provinces, part VII p 68.

It begins —

> एश्मीशात्मनिर्मरी यस्य निरवद्यावभासते ।
> देवनन्दितपूजेशे नमस्तस्मै स्वयंभुवे ॥ १ ॥

सिद्धिरनेकान्तात् । अइउण् ऋलृक्०

The MS contains two of the five adhyāyas and a part of the third It will be seen that the author skilfully introduces his name in the first verse

[B. D 49

24

लघुजैनेन्द्रसूत्रपाठ of देवनन्दी.

12×5½ inches, Devanāgarī character (Jain style) Foll. 6, nine lines to a page Dated Samvat 1914

The Sūtrapāṭha of the Jain system of grammar (abridged) put forth by Devanandin The grammar is also called Pancādhyāyī or Pancavastu *from its five chapters. See Ind Anti*, X, p 76 This is a recast of the bigger Jainendra Vyākarana. Cf Belwalkar, Systems, p 67.

It begins —

> अथलघुजैनेन्द्रसूत्रपाठ० लिख्यते ॥
> जगन्नितयनाथाय नमो जन्मप्रमाथिने ।
> नयप्रमाणवाग्रश्मिध्वस्तध्वान्ताय शान्तये ॥ १ ॥

अल्येनेताःि अयुदित् स्वस्यात्मनाभाम्यो०

इति पञ्चवस्तुके प्रथमं संज्ञावस्तु परिसमाप्तम् ॥ fol 2;
एव पञ्चवस्तुके द्वितीय नामवस्तु परिसमाप्तम् । fol. 3b;
इति पञ्च० तृतीयसन्धिविधिवस्तु परिसमाप्तम् । fol 4,
इति पञ्च० इत्विधिवस्तु परि० ४ ॥ fol 4b,

It ends —

> पुरस्सम्पसगुन्नत प्रतिलम्नत्यासीरत्र (!) क्षिति—
> श्रीमद्भूषिकपादमंगुरमुलं मार्यांघवारपारग्रम् ॥
> टीकामाल्मिहारुरुगुरचित जैनेन्द्रशब्दागम—
> मासाद् प्रगुपयवस्तुकमिक (म) सोगममारोहतात्तु ॥ ३ ॥

इतिरिय देवनन्द्याचार्यस्य परिवादमपनम । इति श्री-
लघुजैनेन्द्रव्याकरणस्य सूत्रपाठः समाप्तः ।

[B. D 287.

25

लघुजैनेन्द्रसूत्रपाठ of देवनन्दी.

11×5½ inches, Devanāgarī handwriting. Foll. 6, nine lines to a page. Dated Samvat 1864.

Another copy.

[B. D 49.

26

लघुजैनेन्द्रसूत्रपाठ of देवनन्दि with a commentary

10½×5 inches, Jain Devanagari handwriting Foll 92, seven lines to a page Incomplete

Laghu Jainendra Sutrapātha with a Sanskṛt commentary by an unknown author

It begins —

जगत्रितयनाथाय० ॥ १ ॥ प्रत्याहारस्यादाविष्टदेवतास्तुति वचन मङ्गलार्थमुपात्तम्। मङ्गल चाविघ्नेनाभिप्रेतार्थससिध्यर्थ मिति। उक्तञ्च।

आदौ मध्येवसाने च मङ्गल भाषित बुधै।
तज्जिनेन्द्रगुणस्तोत्र तदविघ्नप्रसिद्धये ॥

मङ्ग सुख पुण्यमिति तल्लाति आदत्ते इति वा मङ्गल तथाचोक्तम्।

मङ्गशब्दोयमुद्दिष्ट पुण्यार्थस्याभिधायक ।०

इति पञ्चवस्तुके प्रथमसन्धिवस्तु परिसमाप्तम्। fol 22,

The second chapter begins —

इह सर्वेषां शब्दानां द्वौ पक्षौ विद्येते।

व्युत्पत्तिपक्ष । अव्युत्पत्तिपक्षश्चेति ॥ तत्र व्युत्पत्तिपक्ष कथ्यते ।०

एव पञ्चवस्तुके द्वितीयनामवस्तु परिसमाप्तम्। fol 74b,

इति पञ्चवस्तुके तृतीयसविधिवस्तु परिसमाप्तम्॥ fol 85b,

The MS. breaks off in the midst of the fourth.

[B D 49

(III) PĀNINIYA.

27

अष्टाध्यायी of पाणिनि.

8×4 inches, clear Devanāgarī hand writing Foll 57, nine lines to a page Dated Sake 1750

A copy of Pāninis Astādhyāyi.

It ends —

शके १७५९ हेमलम्बीसवत्सरे माघकृष्णप्रतिपदि यथे इत्युपनाम्ना बल्लाळेन लिखितम्।

Published by Otto Bohtlingk with translation and explanation (Leipzig 1887) and repeatedly in India On the age of Panini see Goldstücker Panini, Weber, Indische Studien vol I p 14, vol. V p 1 &c For general information see Winternitz Geschichte III pp. 382 386 and Belwalkar Systems pp. 12 25

[B D 239

28

अष्टाध्यायी of पाणिनि.

8½×3½ inches, Devanagari character *Foll. 84 (2 to 85)* eight or nine lines to a page.

Another copy

[B. D 221.

29

अष्टाध्यायी of पाणिनि.

9½×3½ inches, Devanagari character. Foll 64, eight lines to a page

Another copy

[B D 77

30

धातुपाठ of पाणिनि

8½×4 inches Devanāgari handwriting Foll 25, about ten lines to a page.

Pāninis Dhatupatha to his grammar For information, see Belwalkar Systems, p. 25, 51, Winternitz Geschichte, III p. 385 footnote, 395, &c

Beginning —

श्रीगणेशायनम। अथ धातुपाठो लिख्यते॰

End —

इति स्वार्थण्यन्ताश्चुरादय। सङ्ख्या १५५ ॥

[B. D 79

31

गणपाठ of पाणिनि.

9½×4 inches, Devanāgarī character Foll 61, seven lines to a page Dated Samvat 1799

Ganapātha to Paninis grammar in eight adhyāyas. It begins with *sarvādigana* and ends

with the two recensions of the *sumnadigana* Cf I O No 696 For the authorship of the Ganapatha see Belwalkar Systems p 23

The end —

इत्यष्टमोध्यायः समाप्त । समाप्तोय गणपाठ । सवत् १७९९ वर्षे माघमासे सितपक्षेऽमावास्यायां शुभं—

[B D 232

32

शब्दरूपावलि

10×6 inches, Devanagari character Foll 8 nine lines to a page Incomplete

S abdarupavali or the declension of words. Incomplete.

[B D 44

33

शब्दरूपावलि.

12×5 inches Devanāgari character Foll 9 about 24 lines to a page

Another treatise on declension of nouns Is it Syadisamuccaya? See No. 88 below

Beg —

अकारान्ता स्मृता पुंसि देवसुग्वा समन्विता ।
मासदन्तपादयूषासादौ भेदभागिन ॥

देव· देवौ देवा ।०

[B D 87

34

समासचक्र, परिभाषा and सूत्रपाठ (पाणिनीय)

14½×9 inches, Devanāgari handwriting Foll. 8+2+23 about eighteen lines to a page

Samāsacakra Paribhāsā and Sutrapatha of the Astādhyāyi.

[S C ZZ A 31

35

अष्टाध्यायी of पाणिनि with

काशिका by जयापीड and वामन

(Adhy I to IV)

13½×8½ inches, fair Devanagari handwriting Foll. 155 about 18 lines to a page Dated Sake 1789

Adhyāyas I to IV of the Kāsikā Vrtti on Panini s Astādhyāyi by Vāmana and Jayāpida. For the joint authorship see Buhlers Report, No VI p 72, Bhandarkar Report 1883 84 p. 57 On a review of the whole available evidence it appears clear that the author of *the first five chapters* was *Jayāditya* and of *the last three Vamana* Itsing the Chinese traveller mentions *Jayaditya* as the author of Kasikā and not Vamana Itsing wrote his chronicle in 691 A D It is quite probable that Vamana long afterwards completed the commentary which was left incomplete by Jayāpida It is thus not necessary to give up the identity of this Vāmana and the Vāmana of Kavyālankāra Winternitz however thinks otherwise and is inclined to differentiate between Vāmana the grammarian and Vāmana the alankarist see his Geschichte III p 393 f n., for other MSS see I O Nos 591-592

[B D 275

36

अष्टाध्यायी of पाणिनि with

काशिका by जयापीड and वामन.

(Adhy IV and V)

10½×4½ inches neat Devanagari handwriting Foll. 62 15 or 20 lines to a page

Adhy IV and V of the Kās'ika Vrtti.

[B D 231

37

अष्टाध्यायी of पाणिनि with

शब्दकौस्तुभ by भट्टोजि दीक्षित.

14×5 inches, Devanāgari handwriting Foll 87 twelve lines to a page. Incomplete.

The MS contains ahnikas II to VII and a portion of the VIIIth of the 1st pada of the first adhyāya The first two folios of the second ahnika are also wanting Sabdakaustubha is a commentary on Pāninis Sutras by Bhattoji Dixit the author of Siddhantakaumudi and is supposed to be left unfinished Cf Bod Cata, No. 302, Burnell Tanjore MSS, p 39 and I O,

Nos. 607-608. It is however, known to exist up to the end of the 4th adhyaya See Gov Or MSS Library Cata Madras No 1328, which goes up to the fifth ahnika of the third adhyaya For Bhattoji's history &c consult Belwalkar, Systems, pp 46-48 He wrote his Siddhanta kaumudi about 1625 A. D See Winternitz Geschichte, III p. 394.

[B D 135

38

प्रक्रियाकौमुदी of रामचन्द्र.

(सुबन्त)

$10\frac{1}{4} \times 4\frac{3}{4}$ inches, Devanāgari hand (Jain style) Foll. 82, thirteen lines to a page. Dated Samvat 1712

Prakriyakaumudi of Ramacandra son of Krsnacarya consists of the Sutras of Panini systematically arranged and explained by a brief commentary It is a sort of commentary on Panini's grammar, the like of which is the Siddhanta kaumudi of Bhattoji Diksit The probable date of Ramacandra is 1450 A D acc. to Dr Bhandarkar, (Reports 1883-84 pp. 58-60), but according to Satiscandra Vidyā bhusana (J A S B 1908 p 593 ff.) Ramacandra's son Nrsimha had already prepared a copy of the work i e Prakriyākaumudi in 1423 A D Another work of Rāmacandra is Kālanirnayadipikā. For a quotation containing the genealogy of the author's family, from the commentary called 'Prasāda' on Prakriyā kaumudi by the author's grandson Vitthala see Bhandarkar, Reports 1883 84 pp. 362 to 365.

The present MS. contains only the subanta section It was scribed by Caturvijaya pupil of Kuwaravijayaganı, at Rājnagar For other MSS., cf. I O, Nos. 613-625, Bod. Cata., Nos. 355 621 25, and 1120

See also Belwalkar, Systems p. 4‴

Beg —

श्रीमद्विठ्ठलमानम्य पाणिन्यादिमुनीन्गुरून् ।
प्रक्रियाकौमुदीं कुर्वे पाणिनीयानुसारिणीम् ॥ १ ॥

End —

इति श्रीरामचन्द्राचार्यविरचितायां प्रक्रियाकौमुद्यां सुबन्त सम्पूर्णम् ।

[B. D 290

39

प्रक्रियाकौमुदी of रामचन्द्राचार्य.

(आख्यात, कृदन्त and वैदिकप्रक्रिया.)

$10\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches, Jain handwriting Foll 122, ten lines to a page. Dated Samvat 1590

The Ākhyata (ending on fol 78), Kridanta (ending on fol. 117) and Vaidika-Prakriya sections of the Prakriyakaumudi.

Beg —

प्रकृति सा जयत्याद्या यया धात्वादिरूपया ।
व्यज्यन्ते शब्दरूपाणि परमत्यपसन्निधे ॥ १ ॥ ०

End —

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमद्गोपालाचार्य गुरुपूज्यपादशिष्यश्रीमद्रामचन्द्राचार्यकृता प्रक्रियाकौमुदी समाप्ता । संवत् १५९० वर्षे माघ वदि ८ बुधे श्रीतो डादुर्गे तस्य समीपे योजामवरपुरी वर्तते ज्योतिश्रीपरिपुराम तत्पुत्रज्योतिषी भवानीदास ईश्वरदासेन इदं प्रक्रियाकौमुदी हिरण्यार्थं लेपितम् ।

[B D 63

40

सिद्धान्तकौमुदी of भट्टोजि दीक्षित.

(वैदिकी प्रक्रिया)

$10 \times 4\frac{1}{2}$ inches, Devanāgari character Foll. 53, ten or twelve lines to a page

A portion of the Siddhāntakaumudi of Bhattoji Dixit. It contains the chapter on the vedic grammar

It begins —

छन्दसि पुनर्वस्वोरेकवचनम् । द्वयोरेकवचनं वा स्यात् ।
पुनर्वसु नक्षत्र पुनर्वसू वा ॥ लोके तु द्विवचनमेव ॥ छिन्न
दोष ॥ ०

अथस्वरप्रकरणम् । अनुदात्तं पदमेकवर्जम् । ०

—fol 18b.

इति श्रीसिद्धान्तकौमुद्यां भट्टोजीदीक्षितविरचितायां वैदिकप्रक्रिया ॥

—fol 53

Bhaṭṭoji wrote his Siddhāntakaumudī about 1625 A. D.

[B. D. 178.

41

सिद्धान्तकौमुदी of भट्टोजिदीक्षित with लघुशब्देन्दुशेखर by नागोजीभट्ट.

11 × 4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 190, ten lines to a page. Incomplete.

Laghus'abdendus'ekhara is a commentary on Bhaṭṭoji's Siddhāntakaumudī, by Nages'abhaṭṭa son of S'ivabhaṭṭa For Bṛhats'abdendus'ekhara of which the present one is an abridgment, cf I. O, Nos. 660–62. Also, see Bod Cata, Nos 364–66, Mitra, Notices, vol. II p 132, I O, Nos. 663–666, for the present one

For Nages'a, see Belwalkar, Systems, p 49, Ind. Anti, V. p 248, and Bhandarkar, Report, 1883–84, p. 51 &c.

It begins·—

पातञ्जले महाभाष्ये कृतभूरिपरिश्रमः ।
शिवभट्टसुतः श्रीमान् सतीदेव्यास्तु गर्भज. ॥ १ ॥

याचकानां कल्पतरोः ०

The MS. breaks off in the kārakaprakaraṇa

[B. D. 311

42

लघुशब्देन्दुशेखर of नागेश with a commentary by बालंभट्ट पायगुण्डे.

15 × 5 inches, Devanāgarī handwriting Foll. 215, about 13 lines to a page.

A most disorderly MS of Laghus'abdendus'ekhara with a commentary by Bālambhaṭṭa Pāyaguṇḍe. The folios are not paged. For Bālambhaṭṭa, cf. Belwalkar, Systems, p 50

[B. D 23.

43

सिद्धान्तकौमुदी of भट्टोजि with वैयाकरणसिद्धान्तरत्नाकर by रामकृष्णभट्ट.

11 × 5 inches, Devanāgarī handwriting. Foll 121; eleven lines to a page. Incomplete.

This is a commentary on the Siddhāntakaumudī of Bhaṭṭoji Dixit, by Rāmkṛṣṇabhaṭṭa, son of Tirumalla. Incomplete The MS. contains the commentary only up to the end of the ajanta pulliṅgaprakaraṇa. Cf Weber, II No. 1628, Burnell, Tanjore MSS, p 40a; Mitra, Notices, II. p. 116 &c.

It begins —

विश्वेशं सच्चिदानन्दं लक्ष्मीकान्तमजं विभुम् ।
प्रणम्याथ मुनीश्वरवा पाणिन्यादीन्...... ॥ १ ॥
(चे) दशास्त्रार्थनिष्णातं तातं तिरुमलाभिधम् ।
शेषशेषार्थसिद्धान्तकौमुदीमनिगव्हराम् ॥ २ ॥
व्याचिख्यासुर्विधास्येह रामकृष्णो यथागमम् ।
वैयाकरणसिद्धान्तरत्नाकरमिमं सुधीः ॥ ३ ॥

प्रारिप्सितग्रन्थस्य निर्विघ्नेन परिसमाप्तिमभीप्सुर्मङ्गलं०

[B D 227

44

सिद्धान्तकौमुदी of भट्टोजि with तत्वबोधिनी by ज्ञानेन्द्रसरस्वती. (तिङन्त.)

10¼ × 4¾ inches, Devanāgarī character. Foll. 109, fifteen lines to a page. Dated Saṁvat 1760

Tatwabodhinī, a commentary on Siddhāntakaumudī by Jnānendrasaraswatī, pupil of Wāmanendrasaraswatī, whose lower date is determined by that of this MS. This contains only the tiṅanta section See Belwalkar, Systems, pp. 47–48.

[B D. 81.

45

सिद्धान्तकौमुदी of भट्टोजि with तत्वबोधिनी by ज्ञानेन्द्रसरस्वती. (कृदन्त.)

10¼ × 4¾ inches, Devanāgarī handwriting.

Foll 87, fifteen lines to a page Dated Samvat 1760

Krdanta portion of the Tatwabodhini

[B D 81

46

सिद्धान्तकौमुदी of भट्टोजि with तत्त्वबोधिनी by ज्ञानेन्द्रसरस्वती.

14×9 inches, Devanāgari character Foll 262 (185+77), twenty lines to a page

Another copy (Complete)

[S C ZZ A 7

47

पातञ्जलमहाभाष्यप्रदीप of कैयट with उद्योत by नागेश. (Adh Ist)

15×5½ inches, Devanagari handwriting Foll 638 (9 to 646), about 13 lines to a page Dated Samvat 1794

The MS contains the 1st adhyāya of Kaiyaṭa's commentary called Pradipa, on Patañjalamaha bhasya, together with its commentary called Uddyota, by Nāgesa. The first 8 folios of this MS are missing For Pantañjali's date &c, see Bhandarkar, Early History of the Deccan, p. 7, Kielhorn Ind. Anti., IV p 107, V p. 241, and also, J B B R. A. S., vol XVI pp 181 and 199, Winternitz, Geschichte, III. p. 389 footnote, Belwalkar, Systems, p. 32, J A. S. B, VI. p. 261, Smith, Early History, p 202. &c The general opinion is that he lived about the 2nd century B. C For the identity of this Patañjali with the author of the Yogasutras, cf Winternitz, Geschichte, III. p 460, and f. n. 3.

For Kaiyaṭa see Buhler's Kasmir Report pp 71-72 Many hold that he was a brother of Mammata but Dr Buhler does not believe that he is older than the 13th century A. D Dr Belwalkar (Systems, p 40) holds that Kaiyaṭa lived before 1100 A. D, as Haradatta's Padamañjari (about 1100 A. D) is based upon Kaiyaṭa's work.

[B D 253.

48

पातञ्जलमहाभाष्यप्रदीप of कैयट with उद्योत by नागेश. (Adhy II and III)

15×5½ inches, Devanagari character. Foll. 430 (647 to 1076), about 13 lines to a page

The 2nd and the 3rd adhyāyas of Kaiyata's Bhasya pradipa with Nagesa's Uddyota The folios are marked in continuation of the previous number, of which this is the second part.

[B D 254

49

पाणिनीयपरिभाषा with वृत्ति by पुरुषोत्तमदेव.

10½×4½ inches, Devanāgari character. Foll. 21, seventeen lines to a page

Paribhasavrtti, a commentary on the Paribhasās or general rules of interpretation and application, as handed down in connection with Pānini's grammar, by Purusottamadeo, who was both a grammarian and a lexicographer Bhāsavrtti (I O No 604) and Haravali (I O, No 1020) are works by *the same author, in the latter* he states that Janamejaya and Dhrtisimha were his contemporaries For a complete list of the author's works see Cat. Cata, vol. I. p. 342. Ujjwaladatta in his Unādivrtti (about 1250 A. D) quotes Purusottamadeo, cf. Belwalkar, Systems p 54 .

Beginning—

अथात परिभाषाणां वचनानां च सादराम् ।
सक्षिप्य लिखितां वृत्तिं प्रस्तौति पुरुषोत्तमः ॥ १ ॥

अर्थवद्ग्रहणे नानर्थकस्य । अर्थवदनर्थकग्रहणविचारे अर्थवत एव ग्रहण॰

In all, there are 116 sutras

It ends —

इति यावत् ज्ञापकसिद्धा वचने सिद्धाश्च काश्चन परिभाषाः वचनानि कानिचिद्यथायोग्यमस्माभिर्विवृतानि पृथगनया दिशान्यान्यपि शब्दप्रवृत्त्योद्योपगत्या यथास्थानि डिङ्गोदाहरणाभ्यां समनुगन्तव्यानि सविहितानि शक्तित । तद्यथा । सापेक्षमसमर्थं भवति नित्यसापेक्षप्रधानसापेक्षमस्ति सामर्थ्याविरवकाशाद्विविषय ॥ १ ॥

श्रीरस्तु ।

The following works and authors are quoted in addition to पतञ्जलि s महाभाष्य —मिहिर on fol 3, भर्तृहरि on 10b, न्यासकार on 15b 16, 17b, 19, वामन on 15b, भागवृत्तिकृत् on 17, and माघकाव्य on 19

[B D 298

50

मध्यसिद्धान्तकौमुदी of वरदराज

15 × 9½ inches, fair Devanagari handwriting Foll. 88, seventeen lines to a page

Madhyasiddhantakaumudi is an abridgment of the Siddhantakaumudi, by Varadaraja. For an analysis of the work see Bod Cata. No 3b7, Mitra, Descriptive Cat. of Grammatical MSS, p 93, and I O, No 667

It begins —

> नत्वा वरदराजः श्रीगुरून् भट्टोजिदीक्षितान् ।
> करोति पाणिनीयानां मध्यसिद्धान्तकौमुदीम् ॥१॥०

It ends —

> एषा वरदराजेन बालानामुपकारिका ।
> अकारि पाणिनीयानां मध्यसिद्धान्तकौमुदी ॥
> कृतिर्वरदराजस्य मध्यसिद्धान्तकौमुदी ।
> तस्या सख्या तु विज्ञेया खवाणकरवह्निभि ॥

[S C ZZ A 8

51

मध्यसिद्धान्तकौमुदी by वरदराज. (Kanda II)

8¾ × 4½ inches, Devanagari character Foll. 169, about 14 lines to a page.

Another copy

[B D 85

52

वाक्यपदीय of भर्तृहरि with a commentary by पुण्यराज.

10 × 4½ inches Devanagari character Foll 114, eleven lines to a page

Vakyapadiya of Bhartrhari whose literary activities are to be ascribed to the first half of the seventh century A. D as he is mentioned as having died in 651-52 A. D by the Chinese traveller Itsing, (cf Itsing translated by J Takakusu, p 178) accompanied by the commentary of Punyaraja The MS. contains only the *second* of the three kāndas The whole is published in the Benaras S S, with the commentary of Punyaraja on the first two kāndas and that of Helaraja on the third It appears that Punyraja never completed his work. For Bhartrhari see Ind. Anti, XII p 226, J B B R A S. vol XVIII p. 341ff, Belwalkar, Systems, p 40, Winternitz, Geschichte, III. pp 138-42

The com. begins —

> एव शब्दस्य प्रयोजनसहित स्वरूपादिक रैशतो निर्णीतम् । ०

It ends —

> गुरवे भर्तृहरये शब्दब्रह्मविदे नम ।
> सर्वसिद्धान्तसन्दोहमारामृतमयाय च ॥

इति पुण्यराजकृता वाक्यपदीयद्वितीयकाण्डटीका समाप्ता ।

[B. D 146

53

वाक्यपदीय of भर्तृहरि with प्रकीर्णप्रकाश by हेलाराज (Kanda III)

9½ × 4½ inches Devanagari handwriting Foll 94 thirteen lines to a page. Incomplete.

A commentary by Helarāj son of Bhutiraj, on the third kanda, called the Pada or Prakirna of the Vakyapadiya. This MS contains 6 out of the 14 chapters of the third kanda, and 50 verses of the 7th. Cf I O, No 707

It begins —

> यस्मिन्सगुणता प्रयाति रुचिर कोऽप्यन्तरज्जृम्भते ।
> नेदीयान् महिमा मनस्यस्मिनव पुस प्रकाशात्मन ॥
> तृप्तिं यत्परमा तनोति विषयस्वाद विना शाश्वतीम् ।
> धामानन्दसुधामयोर्जितवपु स प्रासिम सस्तुम ॥ १ ॥

The chapters end —

इति वाक्यपदीये जातिसमुद्देश । fol 40b ,० इति द्रव्यसमुद्देशो ० । fol 45b इति संबन्धसमुद्देश ।

fol 64, इति भूयोद्रव्य० । fol 67, इतिगुण० । fol 72b इति दिक्० 79b

The colophon —

इतिभूतिराजतनयहेलाराजकृते प्रकीर्णप्रकाशे समुद्देश षष्ठ ।

[B D 146

(IV) SĀRASWATA

54

सारस्वतीप्रक्रिया of अनुभूतिस्वरूप (कृदन्तप्रक्रिया.)

10½×4¾ inches fair Devanagari handwriting Foll 33, eight lines to a page

This is the krdanta portion of the Sāraswati prakriyā of Anubhutiswarupācārya. The MS however calls the work by the name *Mahidas bhatti* Both the covers bear the name and all the folios are marked म० दा० भ० or महिदासभट्टी Are we to suppose then that Mahidasa is only another name of Anubhutiswarupacarya?

That this portion was called *Mahibhatti* or *Mahidasabhatti* is also corroborated by I O, No 799 A third name of Anubhutiswarupa was Narendra Nagari as known to Visweswarabdhi his commentator See Nos 62 and 63 below

For information cf Belwalkar Systems pp 91-104 and S Ch Vidyabhusana in J A S B New Series vol IV (1908) p 593 ff. For other MSS cf I O Nos 790-800, Bod Cata. No. 382, Weber Nos 773-75

It begins —

निजजनैर्विधिना निखिलापदो
झटिति यो विनिवर्तयति स्मृत ।
जलधिजापरिरम्भणमानसो
नरहरि कुरुते जगतां शिवम् ॥ १ ॥

अथ कृदन्तप्रक्रियानिरूप्यते । ०

It ends —

स्वरूपान्तोनुभूत्यादिशब्दोभूयत्र सार्थकः ।
स सरस्वतीं शुभां चक्रे प्रक्रिया चतुरोचिताम् ॥ १ ॥
भवताद्वो हयग्रीवः कमलाकर ईश्वर ।
सुरासुरनराकारमधुपापीतपत्कज ॥ २ ॥ श्रीः ॥ श्री ॥

[B D 166

55

सारस्वतीप्रक्रिया of अनुभूतिस्वरूप.

10¼×4½ inches, Devanagari handwriting Foll. 15, seven lines to a page Incomplete.

Another copy

[B D 151

56

सारस्वतीप्रक्रिया of अनुभूतिस्वरूप.

10×4¼ inches, Jain handwriting

Foll 65, eleven lines to a page

Another copy

[B D 81

57

सारस्वतीप्रक्रिया of अनुभूतिस्वरूप.

9½×5½ inches, Devanāgari character

Foll. 151, ten lines to a page

Another copy

[B D 92.

58

सारस्वतीप्रक्रिया of अनुभूतिस्वरूप. (up to विसर्गसन्धि)

7¼×7 inches, Devanāgari character Foll 10, thirteen lines to a page.

Another copy, only up to the visargasandhi.

[B. D 47

59

सारस्वतीप्रक्रिया of अनुभूतिस्वरूप with टीका by पुञ्जराज.

10¼×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 93, fifteen lines to a page

A commentary on the Sāraswatīprakriyā by Puñjarāja a prince of the Srimāl family and a minister of Gaisudin Khilji of Malwa (1469-1500 A D) Jivana was his father and Maku his mother Jivana himself was for

some time the minister of Gaisudin and was succeeded by his younger brother Megha who is said to have obtained the title Mafarmalik from the Sultān. Megha was succeeded by Puñjarāja who in his turn entrusted the ministership to his younger brother Munja According to Bhandarkar Report, 1882 83 p 12, Puñjarāja had also written two works on Alaṁkāraśāstra called Śiśuprabodha and Dhwanipradipa.

The Śrimala family is said to have come from Malabar, perhaps on account of the word 'Mālabhāri occurring in the colophons But at any rate it appears to have settled in the upper India very early There are numerous references to the illustrious persons from this family converted to Jainism the earliest of them being in Samvat 1193 (or 1021?)

At Peterson Reports V p 17 Munisuvrata carita is said to have been composed in Samvat 1193 (this acc to J G M p. 242, but the words in the original are rather doubtful cf विक्रमकालाउ एकर्यास सहस्से सए सावणउ पुय परिसमत्तम् Does this not mean Samvat 1021?) by Śricandra at the house of the śresthi Nāgilasuya of Āśāpalli belonging to this family

According to Peterson, Reports III p 77 one Devadhara of this family caused a manuscript of Hemacandra's Yogaśāstra to be written in Samvat 1251

In Samvat 1289 one Ambada belonging to this family caused a copy of Vardhamāna's Ṛṣabhadevacarita (composed in Sam 1160) to be written See Peterson Reports V pp. 81 86

Dhāru and Lakhu, wives of Sibarāj and Sāhanāth respectively of this family caused several Jain works to be written and offered them to Udayavallabha and Jñānasāgara pupils of Ratnasiṁha the head of the Vṛddha Tapā gaccha for the attainment of religious merit in Samvat 1515 Cf Peterson Reports V p. 120

During the reign of Gaisudin Khilji, Sarvavijaya composed his Ānandasundara at the request of one Jāvada of this family, who was an officer of the Sultān See Peterson Reports, V p 201 For other references cf. Peterson, Reports III p 4, 211, V p 4, 91, Dalāl Jesal MSS. p 51

All these of course are references to Jain śrāvakas of this family Our Puñjarāja or his ancestors do not however appear to have been converted to Jainism even though the latter are described as Sādhus' They were perhaps the followers of the Vedanta system, cf vv 5, 10 and 15, below Puñjarāja was liberal and brave see vv 17 20

For other MSS of this commentary see I O, Nos 801 802 Peterson Reports V p 167

Beg —

आनन्दैकनिधिं देवमन्तरायतमोरविम् ।
दयानिलयन वन्दे वरद द्विरदाननम् ॥ १ ॥
वाग्देवतायाश्चरणारविन्दमानन्दसान्द्र हृदि सन्निधाय ।
श्रीपुञ्जराज कुरुते मनोज्ञां सारस्वतव्याकरणस्य टीकाम् ॥ २ ॥

इह ग्रन्थस्य कर्ता ०

नागेन्द्रपुरी (possibly नरेन्द्रपुरी i e नरेन्द्रनगरी, the same as अनुभूतिस्वरूप) is alluded to on fol. 2

End —

इति प्रसन्नया वाचा विविच्यार्थमसंशयम् ।
टीका सारस्वतस्येय यथामति विनिर्मिता ॥ १ ॥
हिमालयादामलयाचल यो विशोभयामास मही यशोभिः ।
आसीन्नृपाल स्पृहणीयसपत् साधु पदेपाल इति प्रसिद्ध ॥२॥
अर्येषु धुर्य परकार्यधुर्ये स्वयं सतां पौरसरोजसूर्ये ।
तत्सूनुरौदार्यनिधिर्बभूव फोराभिधो दुर्द्दरवार्यधैर्य ॥ ३ ॥
तत्सेवितो ललितलक्षणकान्तमूर्ति—
राज्ञाप्रसादनकर सदन कलानाम् ।
जैत्राङ्क कुवलयप्रथितोपकार
नामाभिधान उदियाय ततो नृसोम ॥ ४ ॥
प्रथितविपुलश्रीश्रीमाग्लान्ववायविशेषक ।
सकलजगतीजागरूर्ति सुधीरनसूयक ॥
अमितविभवो गोवासाधुस्तमोऽजनि जानकी—
रमणचरणप्रेमानन्दादुदञ्चितसात्त्विक ॥ ५ ॥
तत्सुत सुकृतशोभितसंपल्लभाणितावनिवनीपक आसीत् ।
वैभवेभ्यविकृतो भुवि मूर्तगुणराशिरिव यायच(दय?)साधु ६
अभूत्कुटुम्बस्थितिभारधारिणी मंदी यदीया सहधर्मचारिणी ।
सदा सदानमतदीक्षया जन कुशेशयाकारिवया पुपोष या ॥७॥

तनन्दनौ सुमतिसाधितपौरषार्थौ
वापसिमप्रजनतोद्धरणे समर्थौ ।
ख्यातौ गुणैर्जगति जीवनमेघसंज्ञा
वाज्ञावशीकृतनृपौ सकृपावभूताम् ॥ ८ ॥
श्रीविलासवति मण्डपदुर्गे स्वामिन खलचिसाहि गयासात्
प्राप्य मन्त्रिपदवीं भुवि याम्यामर्जितार्जितपरोपकृतिश्री ॥९॥
जीवनो भुवनपावन कीर्तिर्मन्त्रिभारगतुजे विनिवेश्य ।
मह्यविरत जगदीश्वरपूजाकौतुकेन समय समनैषीत् ॥ १० ॥
नमदवनसमर्थस्तत्वविज्ञानपार्थ
सुजनविहिततोप श्रीनिधिर्वीतदोप ।
अवनिपतिशरण्या प्रौढधीर्मेघमन्त्री
मफरलमलिकाख्यां श्रीगयासादवाप ॥ ११ ॥
पतिव्रता जीवनधर्मपत्नी धन्या मकू नाम कुटुम्बमान्या ।
श्रीपुञ्जराजाख्यमसूत पुत्र मुञ्जं च तैलेश्वरिते पवित्रम् ॥१२॥
जयति मदनमुद्र सज्जनप्रेमसान्द्र
सुगुणमणिसमुद्र कीर्तिविद्योतचन्द्र ।
नयविनयविनिद्र पुण्यलक्ष्मीसमुद्र
समरसमयरुद्र पुञ्जराजो नरेन्द्रः ॥ १३ ॥
यस्याभाति सभातिरस्कृतमदप्रग्रहप्रभावोद्धुर-
क्षोणीमण्डनमण्डलेश्वरमहाराजन्यमान्यान्विता ।
विद्यावृन्दविनोदमोदविभवद्दोमाञ्चविद्वद्वचो-
जाग्रद्रूपसरस्वतीनिवसतिर्लक्ष्मी विलासायिता ॥ १४ ॥
अतुजे गुणवत्युदारचित्ते गुरुदेवद्विजभक्तिभाजि मुञ्जे ।
यदुपाहितराजकार्यभार प्रभुतासौख्यमनाकुल बिभर्ति ॥ १५ ॥
रसोल्लसितया गिरा चतुरचित्तमानन्दयन्
कलासु सकलासु य कलितकेलिकौतूहल ॥
विमज्जनतया दधन्निखिलशास्त्रतत्त्वज्ञतां
करोति करुणाकरो वनमनीषिसम्माननाम् ॥ १६ ॥
प्रतिगृह(म)भिगम्य स्वर्णनिष्कान्विताना-
मुपचितकुतुकानां मोदकानां प्रदानै ।
विदलितदुरवस्थान् लक्षसङ्ख्यान् गृहस्था-
ननुदितमहिमो य क्षामकालेऽप्यनन्दत् ॥ १७ ॥
अनिवारितवाञ्छिताथदानैरतिदुर्भिक्षबुभुक्षयार्दितानाम् ।
गणश समुपेयुषां जनानामकरोज्जीवितरक्षण यदेक ॥ १८ ॥
अनेकशो येन विधीयमानैस्तुलादिदानैरुपलब्धसम्पत् ।
विद्वज्जनो दीव्यति विन्दमान श्रीभारतीसन्निधिसख्यसौख्यम् ॥१९
विबुधानभिनन्दतो विपक्षक्षितिभृत्प्रज्ञातपराक्रमस्य यस्य ।
उदयद्युधि चापमाशु शत्रुसरिनारीनयनेषु भूरिवर्षम् ॥ २० ॥
योय रुचिरचरित्रो गुणैर्विविचित्रैरपि प्रसभम् ।
दिग्दन्तावलदन्तावलीवलक्ष यशस्तनुते ॥ २१ ॥

सोय टीकां व्यरचयदिमां धारसारस्वतस्य ।
स्फुर्जिसूनां समुपकृतये पुञ्जराजो नरेन्द्र ॥
गम्भीरार्थैरचितविवृतै सौत्रसूत्रे पवित्रा—।
मेनामभ्यस्यत इह मुदा शारदा सुप्रसन्ना ॥ २२ ॥

इति श्रीमालकुलश्रीमालभारश्रीपुञ्जराजविनिर्मिता
सारस्वतीटीका संपूर्णा ॥

ग्रन्थाग्र ४५०० ॥

B D 295

60

सारस्वतीप्रक्रिया of अनुभूतिस्वरूप with टीका by पुञ्जराज

11×4½ inches Devanāgarı character (Jain style) Foll 89, fifteen lines to a page

Another copy of Puñjarajas commentary on the Sāraswatıprakrıyā The last folio of the MS is lost.

It ends —

इति प्रसन्नया० १ ॥

इति श्रीमालकुलश्रीमालभारमालघमण्डलालङ्कार
श्रीपुञ्जराजविनिर्मिता सारस्वतटीका सपूर्णा ।
व्याख्याविशेषोऽयमनप्रसङ्गात् श्रीपुञ्जराजो यदिहाभ्यधत्त ।
अविस्तर चारु विनिश्चितार्थं सर्वं समूलं समपेक्षित तत् ॥
आत्मयुक्तिबलशालिनो च यो विस्तरान्मम बिभेति भारती ।
तेन दुर्नयनिवारणोचिते पूर्वकोविदमते विलीयते ॥
गर्वाज्ञानतमोनिमीलितवया मालिन्यमर्थेषु ये ।
समुद्देश्यपितत्वानदधीकार (?) परीक्षाविधौ ॥
किं त्वेते गुणदोषयो समदृशो वैराग्यनिष्ठा इव ।
श्रेष्ठा हन्त परोक्तिनिस्पृहधियस्तस्मादमीभ्यो नम ॥
हिमालयादामलयाचल यो विशोभयामास महीं यशोभि ॥

and so on as in the previous number, upto v 20 i.e विबुधा०

[B D 293.

61

सारस्वतीप्रक्रिया of अनुभूतिस्वरूप with टीका by पुञ्जराज

10½×4½ inches, Devanāgarı handwriting Foll. 112 about 20 lines to a page Dated Samvat 1613

Another copy

It ends like No 59 above, but after v 22 and colophon the following verses are given —

व्याख्याविदोषोबयनप्रसङ्गाद्वीपुञ्जराजो यदिहास्यधत्त ।० ॥ २३ ॥ आरमयुक्तियलशालिनो० ॥ २४ ॥ गर्वाज्ञानतमो० ॥ २५ ॥ यादृश ॥ १ ॥ इति पुञ्जराजीटीका समाप्ता ।

[B. D 120

62

सारस्वतीप्रक्रिया of अनुभूतिस्वरूप with सुदीपिका by विश्वेश्वराब्धि.

11 × 4½ inches, Devanagari handwriting (Jain style). Foll. 32, about 16 lines to a page.

Another commentary on the Sāraswatiprakriya by Vis'wes warabdhi, a pupil of Brahmasagara. Another name of the author is Satyaprabodhabhaṭṭaraka See next number and I O, No 803 (end) The date of this latter MS is Samvat 1556 Our author, therefore, must have lived before the close of the 15th cent A D The work was composed at the Purusottama ksetra

It begins —

> मोक्ता नरेन्द्रनगरीमुनिभिस्तु यन्वै
> यां प्रक्रिया शिशुमन परिबोधहेतो ।
> तस्या करोमि रघुनाथपद प्रणम्य
> व्याख्यामशेषचरितार्थसुदीपरूपाम् ॥ १ ॥

अथ विचार । प्रारिप्सितस्य ग्रन्थस्याविघ्नेन परिसमाप्ति प्रचयपरिपन्थिकल्मषविनिवृत्तये शिष्टाचारपरिपालनाय च०

It ends —

> श्रीब्रह्मसागरगुरोश्चरणानुचिन्ता—
> पोतेन शब्दसरितांपतिरेप तीर्णः ।
> विश्वेश्वराब्धिमुनिना मुनिपण्डितेन
> श्रीरामचन्द्रचरणाम्बुजसेवकेन ॥
> सारस्वताख्यमुनिबन्धसुदीपिकेय
> क्षेत्रेऽभ्यधायि पुरुषोत्तमसञ्ज्ञिकेऽत्र ॥

इति सुदीपिकाटीका समाप्ता ।

[B. D 225

63

सारस्वतीप्रक्रिया of अनुभूतिस्वरूप with सुदीपिका by विश्वेश्वराब्धि.

10½ × 4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 46, about 12 lines to a page

Another copy of Vis wes warabdhi's Sudīpikā.

It ends —

> श्रीब्रह्मसागर० ॥ पोतेनशब्द० ॥
> विश्वेश्वराब्धिमुनिना मुनिनायराम—
> चन्द्रैकचारुकरुणार्णवकर्णधात्री ॥
> विश्वेश्वराब्धिमुनिना मुनिपण्डितेन० ॥

इति श्रीमत्परिव्राजकाचार्यश्रीब्रह्मसागरश्रीचरणास्मन शिष्यस्य सत्यबोधभट्टारकस्य कृति सारस्वतदीपिका समाप्ता ।

See I O, No 803 which contains the last leaf of a MS *containing this commentary* Satyaprabodha *is wrongly supposed to be different* from Vis wes warabdhi whose name also is wrongly spelt, by Aufrecht, in Cata. Catal , Vol I. p 700b

[B D 310

(V) Haima

64

शब्दानुशासन of हेमचन्द्र. (II. 3 & 4, III 1 & 2)

10½ × 4½ inches Devanagari character *Foll 16,* about 20 lines to a page.

A portion *i. e.* padas *3 & 4 of the second* and padas 1 & 2 of the third adhyaya of Hemacandra s grammar

[B D 83

65

शब्दानुशासन of हेमचन्द्र with प्रकाशिका by हेमचन्द्र.

10¼ × 4½ inches, Devanagari (Jain) hand writing Foll. 602, sixteen lines to a page Dated Samvat 1602

Sabdānusasana with Prakasıkā or the Brihadvrttı by the author himself

Beg —

प्रणम्य परमात्मान श्रेय शब्दानुशासनम् ।
आचार्यहेमचन्द्रेण स्मृत्वा किंचित्प्रकाश्यते ॥

अर्हं ॥ अर्हमित्येतदक्षर परमेश्वरस्य परमेष्ठिनो वाचक सिद्धचक्रस्यादिबीज सकलागमोपनिषद्भूतमशेषविघ्नविघातनिघ्नमखिलदृष्टादृष्टफलसकल्पकल्पद्रुमोपममाशास्त्राध्ययनाध्यापनावधि प्रणिधेयम् ।

It ends —

इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचिताया सिद्धहेमचन्द्राभिधान स्वोपज्ञशब्दानुशासनवृत्तौ अष्टमस्याध्यायस्य चतुर्थ पाद समाप्त ॥ अष्टमोध्याय ॥ समाप्तेय सिद्धहेमचन्द्रशब्दानुशासनवृत्ति ॥ प्रकाशिका नाम्नीति . . .

[B D 36

66

शब्दानुशासन of हेमचन्द्र with प्रकाशिका (Adhy VIII)

8½×4½ inches Jain handwriting Foll 203 eight lines to a page

The VIIIth adhyāya of Hemacandra s grammar treating of the Prakrts.

Beginning —

अर्हम् । अथ प्राकृतम् । अथशब्द आनन्तर्यार्थोधिकारार्थश्च ।०

End —

इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायां सिद्धहेमचन्द्राभिधान स्वोपज्ञशब्दानुशासनवृत्तौ अष्टमस्याध्यायस्य चतुर्थः पाद समाप्त ॥ सेय सिद्धहेमचन्द्रशब्दानुशासनवृत्ति प्रकाशिका नामेति ।

आसीद्विशां पति ० ॥ १ ॥ तस्यान्वये० ॥ २ ॥ सम्यग्निषेव्य० ॥ ३ ॥ तेनातिविस्तृत० ॥ ४ ॥ सर्वग्रन्थसङ्ख्या श्लोकै २१८५ ॥

[B I. 39

67

शब्दानुशासन of हेमचन्द्र with प्रकाशिका (Adhy VIII)

11×4½ inches Jain handwriting Foll 49, about 15 lines to a page Incomplete

Another copy It contains three padas and 385 sutras of the last pada of the VIIIth adhyaya

[B I 39 A

68

शब्दानुशासन of हेमचन्द्र with लघुवृत्ति by हेमचन्द्र (Adhys I to V)

11×4½ inches Jain handwriting Foll. 71, fifteen lines to a page

A much worn out copy up to the end of the fifth adhyaya of Hemacandra s grammar with his own shorter commentary

It ends —

इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायां सिद्धहेमचन्द्राभिधान स्वोपज्ञशब्दानुशासनलघुवृत्तौ पञ्चमस्याध्यायस्य चतुर्थं पाद समाप्त ।

[B D 138.

69

शब्दानुशासन of हेमचन्द्र with लघुवृत्ति by हेमचन्द्र. (Adhys I and II 1 2)

10½×4½ inches, Devanāgari character Foll. 12, seventeen lines to a page.

Another copy only up to the end of the 2nd pāda of the IInd adhyāya

[B D 87

70

शब्दानुशासन of हेमचन्द्र with लघुवृत्ति by हेमचन्द्र (Adhys III. 3, 4 IV)

10½×4½ inches Devanāgari character Foll 23 about 27 lines to a page.

A portion *i. e.* pādas 3 & 4 of the third adhyāya and the whole of the fourth adhyāya of Hemacandra's grammar, treating of the *ākhyāta*. Cf. I. O., No. 812.

It ends —

इति लघुवृत्त्यवचूरिकायां आख्यातस्य पञ्चः पादः। चतुर्थोध्यायः।

[B. D 96.

71

शब्दानुशासन of हेमचन्द्र with लघुवृत्ति by हेमचन्द्र. (Adhys VI and VII)

10½ × 4½ inches, fair Jain handwriting *Foll 30, about 17 lines to a page Dated Saṁvat* 1534

A portion (i. e adhys. 6 & 7) of Hemacandra's S'abdānusāsana, with the author's own commentary called Laghuvṛtti Cf. I O, No 811 & Weber, Nos. 1645–60

Adhyāya sixth ends on fol. 15

The MS. ends —

इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायां सिद्धहेमचन्द्राभिधान-स्वोपज्ञशब्दानुशासनलघुवृत्तौ सप्तमाध्यायस्य चतुर्थः पादः। सप्तमोध्यायः समाप्तः॥ संवत् १५३४ वर्षे माघशुदि २ द्वितीयायां भौमे उमतामासे द्रुघे पुरुपीकेन लिखितमिति।

[B D. 149

72

शब्दानुशासन of हेमचन्द्र with व्युत्पत्तिदीपिका by हृदयसौभाग्य. (Adhy. VIII.)

10½ × 4½ inches, Jain handwriting Foll 127 (2 to 128), about 18 lines to a page.

A commentary on Hemacandra's Prākṛt grammar, i. e adhy VIII of the S'abdānusāsana, and its Laghuvṛtti, by Hṛdayasaubhāgya, pupil of Saubhāgyasāgara and Harsakula. It was composed in Saṁvat 1591, at Cambay, during the reign of Bahadurshah of Gujrat (1526 37 A D). The name of this commentary is Vyutpattidīpikā.

Harsakula wrote his Sutrakṛtāṅgadīpikā in Saṁvat 1583. See No. 1550 below.

It ends —

इति श्रीबृहत्तपागच्छे हैमप्राकृतवृत्तिढुण्ढिकायां व्युत्पत्तिदीपिकाभिधानायां चतुर्थः पादः समर्थितः।

श्रीमद्बृहत्तपागच्छप्राज्यसाम्राज्यकारकाः।
अभूवन्भुवनख्याता लब्धिसागरसूरयः।
तत्पट्टपंकजाम्भोजे भजन्ते राजहंसताम्।
विजयं धुनाने (?) धनरत्नगुरूत्तमाः॥
श्रीलब्धिसागराचार्यपरिचर्यानुभावतः।
प्राप्तोदयाः श्रीसौभाग्यसागरा सन्ति सूरयः॥ ३॥
श्रीमल्लघुतपागच्छवियपाश्विन् (?) मौलिमण्डनम्।
श्रीहर्षकुलनामानः पण्डिता गुणमण्डिताः॥ ४॥
तत्पार्श्वेऽध्येष्ट सकलं हैमप्राकृतलक्षणम्।
सर्वप्रयोगव्युत्पत्तिरहस्यं लब्धवांश्च ये (यः)॥ ५॥
सोहं सौभाग्यपाथोधिसुगुरुक्रमसेवया।
सुठा (?) हृदयसौभाग्यः प्रचक्रे ढुण्ढिकामिमाम्॥ ६॥
विश्वजातिरिपुव्रातध्वान्तध्वंसनभास्करे।
पार्श्वेणेन्दुलसत्कीर्तिधवलीकृतभूतले॥ ७॥
प्रणमत्प्रौढपृथ्वीशकोटीरद्योतितक्रमे।
बाहदरसुरत्राणे राज्यपालनमनिक्षितो (?)॥ ८॥
श्रीस्तम्भतीर्थनगरे भूम्यङ्कतिथि १५९१ संमिते।
वर्षे हर्षेण विहितो ग्रन्थोयं जयताच्चिरम्॥ ९॥
ग्रन्थोयं नन्दताद्यावत्सप्तधरणीतले।
सूर्याचन्द्रमसौ यावद्यावन्मेरुमहीतले॥ १०॥

[B D. 126

73

हैमचतुष्कवृत्ति with टिप्पन by गोल्हण.

12 × 4½ inches, Jain handwriting Foll 108 (28 to 135), about twelve lines to a page.

A commentary on the Catuska section of Hemacandra's grammar, by Golhana about whom nothing is known.

इति पण्डितगोल्हणविरचितायां चतुष्कवृत्तिटिप्पनिकायां द्वितीयः पादः समाप्तः॥ fol. 30b.

इति पण्डितश्रीगोल्ह(ण)विरचितायां चतुष्कवृत्ति० तृतीय० पादः । fol 52

इति नामिसूत्रत चतुर्थ० पाद समाप्त । fol. 79b

इति पण्डितश्रीगोल्हणविरचितायां चतुष्कवृत्तिटिप्पनिकायां समासप्रकरण समाप्तम् ॥ fol 105.

The manuscript is incomplete

[B. D 147.

74

धातुपारायण of हेमचन्द्र.

10¾ × 4½ inches, Devanāgari character Foll 134, fifteen lines to a page

Dhātupārāyana or the roots expounded from his own grammar, by Hemacandra

Beg —

श्रीसिद्धहेमचन्द्रव्याकरणनिवेशितान् स्वकृतधातून् ।
आचार्यहेमचन्द्रो विवृणोत्यर्हं नमस्कृत्य ॥ १ ॥

इह सावत्पदपदार्थज्ञानद्वारोत्पन्न हेयोपादेयज्ञान नि श्रेय सहेतुरिति प्रसिद्ध० ।

End —

इत्याचार्यहेमचन्द्रविरचिते स्वोपज्ञधातुपारायणे स्वार्थे णिजतो णिचुरादिगण सपूर्ण ।

[B D 34

75

हैमन्याय of हेमचन्द्र with वृत्ति (प्रज्ञापनी)

10¾ × 4½ inches, Devanāgari handwriting (Jain style) Foll 4, fourteen lines to a page.

The *Nyayas* 57 in number collected together in his Bṛhadvṛtti by Hemacandra accompanied by a brief commentary, probably the Prajnapani to which Hemabaṅsa in his Mañjusā refers (See next number) Cf Bod Cata, Nos. 1140 (2) and 1141 The *Nyayas* are the general maxims of interpretation &c.

It begins —

स्व रूप शब्दस्याशब्दसज्ञेति । यथासम स्योऽग्र स्येतिरूप गृह्यते स्येतिसज्ञाया अभावात् ।०

It ends —

प्रज्ञौ नयतीत्यादौ लोपात्स्वरादेशेतिन्यायो बुभुत्स्यते । जुगुप्स्यते इत्यादौ दीर्घश्च्वीति दीर्घत्वं नोत्सहते । ज्ञापक तद्विशेषणानुपादानमेव । ५७ ॥ इति न्यायवृत्ति समाप्ता । ग्रन्थाग्र १७५ ॥ हैमव्याकरणसबद्धेय । श्रीसत्यशेखरगणि-शिष्येणालेखि ॥

[B. D 299

76

न्यायसङ्ग्रह of हेमहंस with मञ्जूषा by हेमहंस.

10¾ × 4½ inches, Devanāgari handwriting (Jain style) Foll 52, about 17 lines to a page

Nyayasangraha is a collection of 141 *Nyayas* in all collected and put together by Hemahaṅsa pupil of Ratnaśekhara of the Tapāgaccha. Mañjusa is a commentary in four parts on these *Nyayas* composed by Hemahaṅsa himself in Samvat 1515–16 For another MS, see Peterson, Reports IV p. 17

The Nyāyasangraha begins —

ॐरूपाय नम श्रीमद्धैमव्याकरणाय च ।
श्रीसोमसुन्दरगुरूत्तमाय च नमोनम ॥ १ ॥

अथ ये तु शास्त्रे सूचिता लोके प्रसिद्धाश्च न्यायास्तदर्थ यत्न क्रियते । स्व रूप शब्दस्य अशब्दसंज्ञा १ ॥ ५७ ॥ एते न्याया प्रभुश्रीहेमचन्द्राचार्यैं स्वोपज्ञसस्कृतशब्दानुशास-नबृहद्वृत्तिप्रांते समुचितास्तेरसमुचितास्त्वेते । प्रकृतिग्रहणे स्वा र्थिकप्रत्ययान्तानामपि ग्रहण १ ॥ ६५ ॥ इत्येते पञ्चषष्टि पूर्वैं सह द्वाविंश शत न्याया व्यापका ज्ञापकादियुताश्च ।

अत परंतु वक्ष्यन्ते ते केचिदव्यापका प्राय सर्वे ज्ञापकादिरहिताश्च । ते चामी । यदुपाधेर्विभाषा तदुपाधे प्रतिषेध १ ॥ १८ ॥ एतेऽष्टादशन्याया पूर्वैं सर्वैं सह चत्वारिंशं शत स्तोकस्तोकवक्तव्या ।० इति श्रीसिद्ध हेमचन्द्रव्याकरणस्यन्यायसग्रह ।

श्रीसूरीश्वरसोमसुन्दरगुरोर्नि शेषशिष्याग्रणी–
र्गच्छेन्द्र प्रभुरत्नशेखरगुरुर्देदीप्यते साम्प्रतम् ।
तच्छिष्याश्रवहेमहसगणिना श्रीसिद्धहेमाभिधे
न्यायान्व्याकरणे विलोक्य सकला सर्संगृहीता इमे ॥१॥
प्रत्यक्षर गणनया ग्रन्थेस्मिन्न्यायसग्रहे ।
श्लोकानामष्टषष्टि स्यादधिका च दशाक्षरी ॥ २ ॥

The Mañjūṣā begins —

> त्रैलोक्याह्लादहेतुश्रीसोमसुन्दरमूर्तये ।
> नमः श्रीसिद्धचक्राय जगत्त्रयेशाय तायिने ॥ १ ॥

न्यायाध्वन्यध्वगानां दिशिदिशि सुयशोथापि रामादि राज्ञा-
न्यायोपात्तानि वित्तान्यसमसुखकराण्यत्र चामुत्र चापि ।
न्यायत्वादेव जय्य न खलु खलगिरां शासनं जैनचन्द्र
तन्नित्य न्यायवृत्तिं शुभपदफलदामाद्रियध्वं बुधेन्द्राः ॥२॥

इह तावत्सुगृहीतनामधेयप्रभुश्रीहेमचन्द्राचार्य० सप्तपञ्चाशन्न्याया समुच्चीयन्तेस्म । तेषां० प्रज्ञापनीटीका कैश्चित् प्राचीनानूचानैश्चक्रे । सांप्रत तु पूर्वसमुच्चितानां सप्तपञ्चाशत स्वसमुच्चितानां च चतुरशीते न्यायानां सूत्रोद्देशपूर्वं व्याख्याप्रयोजनोदाहरणज्ञापकानि यथायोगमनित्यता तज्ज्ञापकं च प्रख्यापयितुमिय न्यायसंग्रहनाम्नो न्यायसूत्रस्य न्यायार्थमञ्जूषानाम्नी बृहद्वृत्तिर्वितन्यते । तत्र सूत्रादौ मङ्गलार्थं नमस्कार । ॐरूपायनम श्रीमत्०

—fol 2b.

इति प्राक्तनीं न्यायवृत्ति क्वचित्क्वचिदुपजीव्य कृता प्रभुश्रीहेमचन्द्राचार्यसमुच्चितसप्तपञ्चाशन्मितन्यायबृहद्वृत्ति ।

> श्रीसूरीश्वरसोमसुन्दरगुरो०
> तच्छिष्याश्चद्हेमहंसगणिना न्यायार्थमञ्जूषिका
> वक्षस्कारक आद्य एष रचित संपूर्णताभाजनम् ॥ १ ॥

प्र० श्लो० १००१ अ २५ ॥ अथ स्वसमुच्चितन्याया विजयन्ते ।०

—fol 18b 19

इति स्वसमुच्चितानां पञ्चषष्टिमितन्यायाना बृहद्वृत्ति ॥
श्रीसूरीश्वरसोम० वृक्षस्कारक एष लोचन२मित संपूर्णता लम्भित ॥ २ ॥

प्र० श्लो० ११७४ अ० २७ अथस्वसमुच्चितेष्वपि०तेपि विव्रियन्ते ।०

—fol 38b

इति स्वसमुच्चितानामेव पूर्वेभ्यो विलक्षणानामष्टादशाना न्यायानां बृहद्वृत्ति ।

> श्रीसूरीश्वरसोमसुन्दर°
> वक्षस्कारक एष विष्टप ३ मित संपूर्णतां लम्भित ॥

प्र० २३२ अ० ३ अथ पूर्वदर्शिताष्टादशकसजातीय एवैको न्यायो बहुवक्तव्यत्वात् पृथक् प्रतन्यते । शिष्टनामनिष्पत्ति प्रयोगधातूनां सौत्रत्वात्०

—fol 42

कविकल्पद्रुम is referred to on fol 42b, so also उणादिगणवृत्ति, निघण्टुवृत्ति & धातुपारायण

It ends —

श्रीसूरीश्वर०
वक्षस्कार इहान्तिमोम्बुधि ४ मित संपूर्णतां लम्भित ॥
४ प्र० श्लो० ६५१ ॥ एव च ।

> एषा न्यायार्थमञ्जूषा सद्भूतार्थरहो बुधा ।
> भास्तेऽयत्ता पुरस्ताद्वो यथेच्छमुपयोज्यताम् ॥ १ ॥
> आद्यांशे सप्तपञ्चाशन्न्याया अस्यां पुरोदिता ।
> शेषांशेष्वितरे पञ्चषष्टिरष्टादशैकक (का) ॥ २ ॥
> तदेवमेकचत्वारिंशशतैक शतमन्वितम् ।
> मञ्जूषायामिहन्याया येन्तर्भूतास्तु तेधिकाः ॥ ३ ॥
> परमुद्घाटनेऽमुष्या शेमुष्या कुञ्चिकायते ।
> तेषामेव स्फुरेद्येषां न्यक्षं श्रीहैमलक्षणम् ॥ ४ ॥

अपि च ।

> न्यायवृत्तिरिय हैमी हैम व्याकरण श्रिता ।
> अतीव भ्राजते यद्वत्कल्पद्रु कल्पमञ्जरी ॥ ५ ॥० ॥ ६ ॥

इतश्च ।

> श्रीमच्चान्द्रकुले पुराजनि जगच्चन्द्रो गुरुर्यस्तपा-
> चार्यख्यातिमवाप तीव्रतपसा तस्यान्वयेऽजायत ॥
> प्रौढश्रीवरदेवसुन्दरगुरुस्तत्पट्टपूर्वागिरे
> शृङ्गे श्रीप्रभुसोमसुन्दरगुरुभानुर्नवीनो (?) भवत् ॥७॥०
> तस्याह चरणाम्बुपासिषिविरं श्रीमत्तपागच्छप-
> क्षोणीविश्रुतसोमसुन्दरगुरोश्चारित्रचूडामणे ॥ ८ ॥

अपि च ।

> मारिर्येन निवारिता सुकृता सत्तत्य शान्तिस्तवम् ।
> स श्रीमान्मुनिसुन्दराभिधगुरुर्दीक्षागुरुर्मेभवत् ॥
> यस्य श्यामसरस्वतीति विरुद विख्यातमुर्वीतले
> गुर्वी को जयचन्द्रसूरिगुरुराप्याधात् प्रसत्ति स मे ॥ ९ ॥
> सांप्रत तु जयन्ति श्रीरत्नशेखरसूरयः ।
> नानाग्रन्थकृतस्तेपि पूर्वाचार्यानुकारिण ॥ १० ॥०
> चिन्मयानां मयामीषां ऋषीणां सुप्रसादत ।
> हेमहंसाभिधानेन वाचनाचार्यतायुजा ॥ १३ ॥

श्रीमद्विक्रमवत्सरे तिथितिथौ १५१५ शुक्लद्वितीयातिथौ
पूर्वाह्णे मृगलाञ्छने मृगशिर शृङ्गाग्रशृङ्गारिणि ॥
शुक्रस्याहनि शुक्रमासि नगरे श्रीसागरेऽह्नमदा-
वादे निर्मितपूर्तिरेष जयतादेष सुधीवल्लभः ॥ १४ ॥

इति श्रीतपागच्छपुरन्दरश्रीसोमसुन्दरसूरिस्वदीक्षागुरुश्रीमुनिसुन्दरसूरिश्रीजयचन्द्रसूरिप्रमुखश्रीगुरुप्राप्तविजयमानश्रीगच्छनायकपरमगुरुश्रीरत्नशेखरसूरिचरणकमलसेवि

महोपाध्यायश्रीचारित्ररत्नगणिप्रसादप्राप्तविद्यालवेनाचार्य श्री हेमहंसगणिना स्वपरोपकाराय संवत् १५१६ वर्षे चैत्र शुदिद्वितीयायां निर्मितेयं न्यायार्थमञ्जूषानाम्नी न्याय बृहद्वृत्तिश्चिरं नन्दतात् ।

प्रत्यक्षरं गणनया ग्रन्थेस्मिन्मानमागमत् ।
सहस्रत्रितयी चाष्टाशीति श्लोकाश्च साधिका ॥ १५ ॥
ग्रन्थाग्र श्लोका ३०८८ ।

इति श्रीतपागच्छनायकश्रीसोमसुन्दरशिष्यमहोपाध्यायश्रीहेमहंसगणिकृता न्यायार्थमञ्जूषानाम्नी न्यायबृहद्वृत्ति सपूर्णा । सूत्रसहितवृत्तिप्र० श्लो० ३२५७ ॥

[B D 291

77

हैमशब्दानुशासन. (A fragment)

11½ × 4½ inches, Devanagari character Foll 16, about 17 lines to a page

A fragment of the Sabdānusasana of Hemacandra.

Beg —

अथ व्यञ्जनान्ता । वाघ्यलिङ्गा कर्ता यकृत्सी शुशुवकतीति०

[B D 141

(VI) Subsidiary Treatises.

78

कविकल्पद्रुम of वोपदेव

12½ × 5½ inches Devanagari character Foll 2 to 12 about 15 lines to a page Dated Samvat 1625

A metrical treatise on roots arranged alphabetically according to their final letters by Vopadeo son of Kesava and a court pandit of King Ramaraja of Devagiri who lived in the latter part of the 13th century Vopadeo was a contemporary of Hemadri and an author of high repute Among his works are Mugdhabodha (gr) Satasloki (medi.) Bhagavatamuktāphala (bhakti) Ānaucasangrala (dharma) and Harililaviveka Another famous contemporary of his was Madhusudanasaraswati pupil of Viswes wara saraswati & Sridharasaraswati Cf No 1157 below All the three appear to be closely connected with each other Cf Winternitz Geschichte III p. 402 Belwalkar Systems pp 101–108

It ends —

इति श्रीपण्डितश्रीवोपदेवविरचित कविकल्पद्रुमो नाम धातुपाठ समाप्त ।

Published at Calcutta in 1866 & 1872 See also I. O Nos. 875–880 Durgādas, son of Sārvabhauma, wrote a com on this in 1639 A.D

[B. D 94

79

क्रियाकलाप of विजयानन्द.

10 × 4½ inches Devanāgari character Foll. 24, nine lines to a page Dated Samvat 1713

Kriyakalapa is a metrical treatise on roots in four chapters by Vijayananda otherwise called Vidyananda For another MS see Peterson Reports IV No 489 Other works by the author are Katantrottara or Siddhānanda (Peterson Reports IV No 487) Kāvyadarsatika and Dhatuvrtti. Kriyākalapa is quoted by Padmanabha and Gunavinaya on Damayantikathā (1590 A. D) Cf Aufrecht Cata Catalo. Vol I. p. 133b. Vidyānanda was a Kayastha by caste He refers to Dhātuparayana (which ?)

It begins —

जयति चतुर्दशभुवनाधिपत्यलक्ष्मीविभूषितोत्सङ्ग ।
अनेकपक्षपाती कृपार्णव श्रीमहादेव ॥ १ ॥
अस्खलितलेखगतिना विद्यानन्देन सत्प्रबन्धेषु ।
धातुप्रयोगकदलीवनमनघ रोप्यते तदिदम् ॥ २ ॥
अस्मादुपजीव्यन्ते धातुस्फुरत्तिविविधविस्तारम् ।
शतशास्त्रमतिविलासस्त्वरितकविर्भवति न भ्रान्ति ॥३॥
निपुण निश्चित्य चिर न धातुपारायणश्रुता एव ।
इह नामधातवोपि श्रुत योगा निरूप्यन्ते ॥ ४ ॥
क्वचिदभिहितोपि धातु पुनरावर्तिष्यतेप्यत्र ॥
अथविभेदाभिन्नो न पुनः पुनरुक्तिजो दोषः ॥ ५ ॥०

इति श्रीविजयानन्दविरचिते क्रियाकलापे प्रथमोऽध्यायः (s'lok. 38) fol. 1b;

इति॰ द्वितीयोऽध्यायः (s'lok. 132) fol. 16; इति॰ तृतीयोऽध्यायः (s'lok. 42) fol. 19b.

It ends:—

पूर्वं पूर्वकविप्रणीतविविधग्रन्थेषु दृष्टाधातो
निर्णीता हृदये निरूप्य निपुणं ये धातुपारायणम् ।
धातूनां तनुधीरपि स्फुटपथस्तेषामिमं संग्रहं
विद्यानन्दकविर्विशुद्धहृदयः कायस्थवंशोद्भवः ॥५१
स्फुटसिद्धर्मयहनप्रवृत्तैः सार्धं नवैर्नैर्मुदितानीयम् ।
धातवर्तमानप्रनिरूपणेन यतो मनिर्मोहमुपैति तेषाम् ॥५२
इमाः प्रसन्नार्थपदप्रयुक्तिमधुराः क्रियाः ।
समस्ताः सन्तु धीराणामुपयोगाय (सदा?) क्रियाः ॥ ५३ ॥

इति श्रीविजयानन्दकृते क्रियाकलापे चतुर्थोऽध्यायः । संवत् १७१३.

[B. D. 65

80

गणरत्नमहोदधि of वर्धमान with वृत्ति by वर्धमान.

11 × 4½ inches, fair Devanāgari character *Foll.* 68, nineteen *lines to a page. Dated* Saṁvat 1470.

'The great ocean of gaṇa-pearls' or gaṇas metrically arranged & expounded with a sanskrt commentary, both composed in 1140 A. D. by Vardhamāna, disciple of Govindasūri. Edited by J. Eggeling (1879-81). See also I. O, Nos. 915-17; Ind. Antı, Vol. XVIII p. 85.

Beg.—

सुरेनैव महीयस्ति गणरत्नानि यो धिताः ।
वृत्तिः सारभ्यते स्वीयगणरत्नमहोदधौ ॥ १ ॥॰

The chapters end —

1st नामाध्याय on 15b, IInd समासक्रियागणनिर्णय on 30b; IIIrd तद्धितक्रियास्वार्थिकाव्ययगणनिर्णय on 44 b, IVth समूहविकार॰ on 51, Vth on 57, VIth on 59b; VIIth on 66 and VIIIth on 68.

End.—

इति श्रीगोविन्दसूरिशिष्यपण्डितश्रीवर्धमानविरचितायां स्वीयगणरत्नमहोदधिवृत्तौ आख्यातप्रकृतिप्रत्ययगणनिर्णयो नामाष्टमोऽध्यायः । संवत् १४७० वर्षे भाद्रपदि १ सोमे ऋषभतीर्थे श्रीमत्तपागच्छीयमुनिसुन्दरसूरीणामादेशेन॰ लिखितम् ।

[B. D. 63

81

नन्दिकेश्वरकाशिका with a commentary by उपमन्यु.

13½ × 8½ inches, Devanāgari handwriting. Foll. 4, fifteen lines to a page Date I S'ake 1786.

Nandikes'varakās'ikā in 27 s'lokas, is a work *containing a mystical interpretation of the* S'ivasūtra, the alphabet given at the beginning of Pāṇini's grammar, intimating the dogmas of S'aivism. See Hall, Index p 137 The work is *ascribed to Nandikes'vara, chief of S'aṅkara's* gaṇas The commentary is by Upamanyu, who quotes Mahāmantratatvaprakās'ini (fol. 3). For other MSS., cf Burnell, Tanjore MSS., p. 41 a, *Peterson, V No* 211. *Nāges'a in his* Paribhāsendus'ekhara cites from this work.

It begins —

नृत्तावसाने नटराजराजो ननाद ढक्कां नवपञ्चवारम् ।
उद्धर्तुकामः सनकादिसिद्धानेतद्विमर्शे शिवसूत्रजालम् ॥१॥
अत्र सर्वत्र सूत्रेषु अन्त्यवर्णचतुर्दशम् ।
धात्वर्थं समुपादिष्टं पाणिन्यादीष्टसिद्धये ॥ २ ॥
अकारो ब्रह्मरूपः स्यान्निर्गुणः सर्ववस्तुषु ।
चित्कलामि समाश्रित्य जगद्रूप उणीश्वरः ॥ ३ ॥
अकारः सर्ववर्णाग्र्यः प्रकाशः परमेश्वरः ।
परमः शिव इति पाठान्तरम् ।
आद्यमन्त्येन संयोगात् अहमित्येव जायते ॥ ४ ॥
सर्वं परात्मकं पूर्वं ज्ञप्तिमात्रमिदं जगत् ।
ज्ञप्तेर्बभूव पश्यन्ती मध्यमा वाक् तत स्मृता ॥ ५ ॥॰

The com. begins —

नमः शिवाय देवाय सर्वज्ञाय परात्मने ।
यस्यांशमेवनिमेषाख्यं स्पन्दात्मकमिदं जगत् ॥ १ ॥
श्रीशं गुरुं कुमारं च पैवपत्यविशारदम् ।
प्रणम्य नन्दिकेशादीन् सि (च) ध्यानमुहुर्मुहुः ॥ २ ॥
श्रीशङ्करमिति पाठान्तरम् ।
काशिकामादिसूत्राणां नन्दिकेशकृतां शुभाम् ।
श्लोकोपकारिणीं दिव्यां व्याकरोमि यथामति ॥ ३ ॥

इह खलु सकललोकनायक परमेश्वर परमशिव सनक सनन्दनसनत्कुमारादीन् नन्दिकेशपतञ्जलिव्याघ्रपादवसिष्ठ मोक्षतुकाम ढक्कानिनादव्याजेन चतुर्दशसूत्रात्मक तत्वमु पदिदेश ।०

—fol 1b

It ends —

इति ढक्कानिनादव्याजेन सर्वेषां मुनिजनानां तत्वमुपदिष्टान् तिरोदधे इत्यर्थः । हकार शिववर्ण स्यादिति दैवागम स्थितिरिति शिवम् इति नन्दिकेश्वरकाशिका समाप्तिम गमत् ।

[B D 257

82

प्रयोगविवेक of वररुचि

$8\frac{1}{2}\times4\frac{1}{2}$ inches, Devanagari character Foll 61, seven lines to a page Dated Sake 1681

An elementary work on grammar ascribed to Vararuci. Its another name is Prayogavidhisangraha It is a collection of 25 slokas with a brief commentary divided into three parts respectively treating of Karaka Samasa and Taddhita and Tinanta The work is published in the Trivendram Sañskrt Series (No 33) under the title Vararucasangraha by Ganapati Sastri

A Prayogavivekasangraha is ascribed to Vararuci at Cat Cata III p 76.

It begins —

प्रयोगमिच्छता ज्ञातु ज्ञेय कारकमादित ।
सज्ञया षड्विध भेदाद्यविशतिधा पुन ॥ १ ॥

यो यथाविहित शब्दप्रयोग ज्ञातुमिच्छति तेनादौ कारक ज्ञेय तच्च कारक सज्ञया षड्विधम् कर्ते०

The next six verses of the first patala are —

अपादान द्विधा चैव तथाधारश्चतुर्विध ।
करोति कारक सर्वे तत्तत्तन्त्रविवक्षया ॥ २ ॥

—fol 5b

तत्र कर्तर्यभिहिते प्रथमैव विधीयते ।
तृतीया वाथवा षष्ठी स्मृतानभिहिते तथा ॥ ३ ॥

—fol 6b

तथा कर्मण्यभिहिते विभक्ति विधिपूर्वकाम् ।
अनुक्ते प्रथमां द्विवा पञ्चमीं सप्तमीं तथा ॥ ४ ॥

—fol 7b

तृतीया पञ्चमी चैव षष्ठी च करणे त्रिधा ।
षष्ठी चतुर्थी तृतिया सम्प्रदाने तथा त्रिधा ॥ ५ ॥

—fol 8b,

The sixth is not clear

पञ्चमी स्वपादाने वर्तते न ततोन्यथा ।
सप्तम्येवाधिकरणे कारकेषु समह ॥ ७ ॥

—fol 9b,

इति वररुचिकृते प्रयोगविग्रहे प्रथमपटल ।

—fol. 10;

इति समासलक्षणम् ।

—fol 20b;

इति सामान्यतद्धिता ।

—fol 31

इति श्रीप्रयोगविवेके द्वितीय पटल ।

—fol 38

The last verse —

अध्यनाशमयायुक्ता श्लोकानां पञ्चविंशति ।
परार्थभाव विर्वोढु प्रभवेय भवे भवे ॥ २९ ॥

It ends —

इति प्रयोगविवेके वररुचिकृते तृतीय पटल ॥

The MS was written by Narayana Daivajña son of Gangadhara at Cakrapuri

[B D 222

83

प्राकृतलक्षण of चण्ड

13×6 inches Devanagari handwriting Foll 8 eleven lines to a page.

A Prakrt grammar in four chapters by Canda The grammar consists of 99 sutras. For another MS. of this work cf Peterson Reports III. p. 265 The sutras are accompanied by a commentary by the author himself Edited by Hoernle in the Bibliotheca Indica Series, 1880 Canda s grammar was probably used by Hemacandra in his grammar Cf. Winter Geschichte III p 405

It begins —

प्रणम्य शिरसा शम्भु स्वर्वैर्ध्याधिभिरक्षरै ।
लक्षणं प्राकृत वक्ष्ये किंचिद्वृद्धमताद्दम् ॥ १ ॥

क्वचिल्लोप क्वचित्सन्धि क्वचित्सन्धिविपर्यय ।
आगमोन्त्यादिमध्येषु लक्ष्य स्यात्स सुभाषितात् ॥ २ ॥

'सिद्ध प्राकृत त्रिधा' सिद्ध प्रसिद्ध प्राकृत त्रिधा त्रिप्रकारम् ।०

इति चण्डकृते प्राकृतलक्षणे विभक्तिविधान प्रथमम् । (30 sutras) fol 3, इति० स्वरविधान द्वितीयम् । (29 sutras) fol 4 b, इति० व्यञ्जनविधानम् (37 sutras) fol 7, इति भाषान्तरविधान चतुर्थम् (3 sutras) fol 7 b

[B D 54

84

व्याकरणखण्डन of वाचस्पति

11×5½ inches, Devanagari handwriting Foli 2, fifteen lines to a page

A refutation of the grammatical science by Vacaspati Bhaṭṭacarya of the Kurala family A MS of this work is mentioned at Cat. Cata. Vol I p. 618

It begins —

रामचन्द्रपदद्वन्द्व नत्वा व्याकृतिखण्डनम् ।
कुरलान्वयचन्द्रेण महाचार्येण तन्यते ॥ १ ॥

किमिद व्याकरणत्व साधुशब्दानुशासकत्व साधुप्राका (?) नुशासकत्वमित्यत्र शासन नाम प्रकृतिप्रत्ययकल्पन तत्र किमिद प्रत्ययत्व नाम अथप्रत्यायकत्व ज्ञानविशेषत्व वा । २ सङ्केत शब्दत्व वा ॥ ३ प्रकृते परत प्रयुज्यमानत्व वा ४°

It ends —

पदसमूहस्यैव वाक्यत्वात्पदस्य च खण्डितत्वाद्वाक्यलक्षणान्तस्यानिर्वचनात् तन्निर्वचने व्याकरणे तदनुपयोगात् नहि तादृशानां सस्कार इति श्रीमद्दोशाध्यायकुरलान्वयचन्द्रश्रीवाचस्पतिभट्टाचार्यविरचितो व्याकरणखण्डन समाप्तः । राम ।

[E. I. 41 A

85

शब्दभूषण of दानविजयोपाध्याय

10×4½ inches fair Devanagari handwriting Foli 10 fifteen lines to a page.

A system of grammar in verses by Dānavijayopadhyaya pupil of Vijayarajasuri It was composed for the instruction of Vademiya son of Sekha Fatte (khān ?) probably the authors patron of Gujrat. The MS. contains only the first chapter containing 308 slokas of the work. For another MS, cf. Bhandarkar Report, 1882 83, No. 457

It begins —

ॐरूपाय चिदानन्दस्वरूपाय महात्मने ।
नमो भगवते नित्य परमज्योतिषेऽर्हते ॥ १ ॥
अ इ उ ऋ लृ इत्येते समाना पञ्च कीर्तिता ।
तेषां मिथो ह्रस्वदीर्घप्लुतभेदा सवर्णकाः ॥ २ ॥
ह्रस्वदीर्घप्लुतास्त्वया स्युस्तएकद्वित्रिमात्रका ।
सन्ध्यक्षराभिधा ए ऐ ओ औ ह्रस्वेण वर्जिता ॥ ३ ॥
चतुर्दश भवन्त्येते उभयोर्मिलिता स्वरा ।
अवर्णवर्जिता सर्वे स्वरा स्युर्नामिसञ्ज्ञिता ॥ ४ ॥
व्यञ्जनानि त्रयस्त्रिंशत् हादिसान्तान्यनुक्रमात् ।
गृह्यमाण पूर्ववर्णो वर्णनान्त्येन तेषु च ।
प्रत्याहारस्तद्राख्य स्याद्यथाद्यास्ते च विंशति ॥ ५ ॥
व्यञ्जनानि हसा वाच्या स्वरहीन च व्यञ्जनम् ।
तेष्वकार सुखोच्चारार्थत्वादिरसञ्ज्ञको भवेत् ॥ ६ ॥
प्रयोगे दृश्यमानश्चोदित केनापि हेतुना ।
वर्णो वर्णगणो वा स इत्सञ्ज्ञो लोपभाग्भवेत् ॥ ७ ॥
वर्णस्यादर्शन लोपो लोपश(?)वर्णविरोधत ।
आगमो मित्रवत् ज्ञेय आदेश शत्रुवत् ध्रुवम् ॥ ८ ॥
ससंयोगो हि यत्र स्यु स्वरानन्तरिता हसा ।
कवर्गाद्या पञ्च वर्गा पञ्च पञ्चाक्षरात्मका ॥ ९ ॥
गुणो ध(?)णां स्यादेदोदर आरै अ (?)वृद्धिरुच्यते ।
टिसञ्ज्ञोन्त्यस्वर स्याद्वा शब्दे वर्णस्तदादिक ॥ १० ॥
अन्त्याद्यो वर्णमात्रात्स्यात् पूर्व स उपधाभिध ।
ह्रस्वो विसर्गानुस्वारसायोगिकपरो लघु ॥ ११ ॥
गुरुर्विसर्गादिपरो दीर्घश्च कथितो बुधै ।
इत्येव पूर्णता प्राप सञ्ज्ञाप्रकरणं शुभम् ॥ १२ ॥

इति सञ्ज्ञाप्रकरणम् ।

इति सन्धिपञ्चकम् । fol 2 b इति स्वरान्ता पुल्लिङ्गा । fol 3 b इति स्वरान्ता स्त्रीलिङ्गा । fol 4 इति स्वरान्ता नपुसकलिङ्गा fol 4 इति हसान्ता नपुसकलिङ्गा । fol 5 b इतियुष्मदस्मदोरधिकार । fol 6 इत्यव्ययाधिकार । fol 6 इति विभक्त्यर्थाधिकार । fol 7 b इतिसमासाधिकार । fol 9

The end —

इति तद्धिताधिकार सपूर्ण । इतिश्रीविजयराजसूरिशिष्योपाध्यायदानविजयविरचिते शब्दभूषणे स्यन्तांधिकार प्रथम ॥ श्लो० ३०८

अस्तिश्रीमदशेषगुर्जरधराविख्याततनामा महान्।
नानाशास्त्रकलाकलापकुशलोगण्यैर्गुणैरन्वित ॥
स्फूर्जच्चन्द्रकलाकलापकयशोव्याप्ताचलासण्डल ।
शान्तात्मा प्रतिपन्ननिश्चलमना श्रीशेषफत्ताभिध ॥ १ ॥
तस्य सुनुरनूनश्रीरहूनामलमानस ।
सुधा कुर्वन् सुधा वाचा सौजन्यादिगुणोदधि ॥ २ ॥
चटेमीया महाशिष्ट स्पष्ट जयति श्रेष्ठवित् ।
पठ्यमानमिद तेन जीयादाशशिभास्करम् ॥३॥ श्रीरस्तु ॥

[B. D 178.

86

शब्दशोभा of नीलकण्ठ

10¾×4¾ inches, Devanāgarı character Foll 27 about eleven lines to a page. Dated Samvat 1716

An elementary grammar composed in 1638 A. D by Nilakantha son of Sukla Janardana and pupil of Bhaṭṭojı Dixit According to Cat. Cata. II. 65a Nilakantha was the pupil of Srımanandana. A commentary called Tatvarthadipika on the text is given only up to the Visarga sandhi chapter in this MS

The text begins —

सानन्द शतशो नत्वा शिवयोश्चरणद्वयम् ।
शब्दशोभां वय कुर्मे शिशुव्युत्पत्तिसिद्धये ॥ १ ॥

अइउऋऌ ॥ एऐ । अअ । हयवरल । ञमणनङम । झढध घभ । जडदगब । खफछठथ । चटतकप । शषस । इतिसूत्रा ण्यवादिसज्ञार्थानि । आद्यन्ताभ्याम् ॥०

The com. begins —

स्मारस्मार पदद्वैत पार्वतीपुरवैरिणो ।
विदधे शब्दशोभाया व्याख्यां तत्त्वार्थदीपिकाम् ॥१॥

शिवयोरिति शिवा च शिवश्च शिवौ तयो शिवयो पाणिनी येकशेषप्रकरणस्य सहादे सादिरित्यतरसूत्रेण क्रोडीकृतत्वात् ०।

The text ends—

यद्यपि खलबहुलोर्वी न वृथा क्लेशस्तदप्येष ।
तुष्यतु सदेव तेजो विलसति यस्य प्रसादोयम् ॥ १ ॥
शुक्लजनार्दनपुत्रो वत्साचार्यस्य दौहित्र ।
अभ्यस्तशब्दशास्त्रो भट्टोजिदीक्षितच्छात्र ॥ २ ॥
हीराभिधानपातिमतमहसि प्रासनिजजन्मा ।
कविनीलकण्ठशर्मा निमितामेना विनिर्ममे प्रौढ ॥३॥

त्रिनवषडेकम (मिता)ब्देतिक्रान्ते विक्रमादित्यात् ।
शिवरात्रौ शिवपदयोर्निजकृतिराधायि नीलकण्ठेन॥४॥

इति नीलकण्ठकविकल्पिता शब्दशोभा समाप्ता ॥ सवत् सप्तदशषोडश वर्षे माघसिताष्टम्यां बुधवारे लिपीकृता। प० श्रीविजयसौभाग्यगणिशिष्यमु० कृपासौभाग्येन ॥श्रीरस्तु॥ कल्याणमस्तु ॥ शुभ भवतु ॥

B D 178

87

शब्दानुशासन of शाकटायन with चिन्तामणि by यक्षवर्मा

13¾×8¾ inches, Devanagarı handwriting, Foll 22, about 18 lines to a page. Incomplete

Sakatayanas Sabdānusāsana with the commentary of Yaksavarma For Sakaṭayana and his grammar cf Ind Anti. Vol. XVI p. 24, Vol XLIII p 205 In the latter place K. B Paṭhaka concludes — The conclusion to which we come is that the Jaina Sākaṭayana wrote both the text and commentry in the Amoghavrttı and lived between Saka 736 and 789 See also Belwalkar, Systems pp. 68 to 73, Annals of the Bhandarkar Institute, Vol I pt. 1 p 7 ff and Winternitz Geschichte III p. 401

Our MS contains the first pāda and a greater portion of the second pada of the first adhyaya

It begins —

श्रिय कियाद्व सर्वज्ञो ज्ञानज्योतिरनश्वरीम् ।
विश्व प्रकाशयच्चिन्तामणिश्चिन्तार्थसाधन ॥ १ ॥
नमस्तम प्रभावाभिभूतभूद्योतहेतवे ।
लोकोपकारिणे शब्दब्रह्मणे द्वादशात्मने ॥ २ ॥
स्वस्तिश्रीसकलज्ञानसाम्राज्यपदमाप्तवान्।
महाश्रमणसङ्घाधिपतिर्य शाकटायन ॥ ३ ॥
एक शब्दाम्बुधिं बुद्धिमन्दरेण प्रमथ्य य ।
सयश श्रि समुद्दध्रे विश्व व्याकरणामृतम् ॥ ४ ॥
स्वल्पग्रन्थ सुखोपाय सपूर्ण य(स?)दुपक्रमम् ।
शब्दानुशासन सार्वमर्हच्छासनवत्परम् ॥ ५ ॥
इष्टिर्नेष्टा न वक्तव्य वक्तव्य सूत्रत पृथक् ।
सङ्ख्यात तनोपसङ्ख्यान यस्य शब्दानुशासने ॥ ६ ॥

तस्यातिमहतीं वृत्तिं संहृत्येयं लघीयसी ।
संपूर्णलक्षणा वृत्तिर्वक्ष्यते यक्षवर्मणा ॥ ७ ॥
ग्रन्थविस्तरभीरूणां सुकुमारधियामयम् ।
शुश्रूषादिगुणान्कर्तुं शास्त्रे संहरणोद्यमः ॥ ८ ॥
शब्दानुशासनस्यान्वर्थायाश्चिन्तामणेरियम् ।
वृत्तेर्ग्रन्थप्रमाणं तु षट्सहस्रं निरूपितम् ॥ ९ ॥
इन्द्रचन्द्रादिभिः शाब्दैर्यदुक्तं शब्दलक्षणम् ।
तदिहास्ति समस्तं च यन्नेहास्ति न तत् क्वचित् ॥ १० ॥
गणधातुपाठयोर्गणधातुलिङ्गानुशासने लिङ्गगतम् ।
औणादिकानुणादौ शेषं नि शेषमत्र विनो(?) विधान् ॥ ११ ॥
बालाबलाजनोऽप्यस्या वृत्तेरभ्यासवृत्तितः ।
समस्तं वाङ्मयं वेत्ति वर्षेणैकेन निश्चयात् ॥ १२ ॥

नम(?)सूत्रस्यादावयं मङ्गलश्लोकः । नमः श्रीवर्धमानायेत्यादि ॥०

[B. D 262.

88

स्यादिसमुच्चय of अमरचन्द्र.

11×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 35, 17 lines to a page. Dated Saṃvat 1548.

A work on gender in four chapters by Amaracandra of Vāyaḍagaccha, and a pupil of Jinadattasūri who lived at the time of Vastupāl in 1221 A. D. This Amaracandra was also the author of Kāvyakalpalatā, Cchandoratnāvali, Alaṅkāraparimala, Bālabhārata &c. See Nos 1759, 1786 below For his Jinendracarita, see Peterson, I. p. 58. Consult also Bhandarkar, Report, 1883-84, p. 6, Indi. Anti., XXXI pp 477-95

It begins—

श्रीशारदां हृदि ध्यात्वा स्यादिशब्दसमुच्चयम् ।
करोत्यमरचन्द्राख्यो यतिः श्वेताम्बराग्रणीः ॥ १ ॥
शब्दाः स्त्रीलिङ्गाः पुलिङ्गा...शकाः ॥
स्त्रीपुंलिङ्गकाः पुंनपुंसकाः स्त्रीक्लीबलिङ्गकाः ॥ २ ॥
त्रिलिङ्गका अलिङ्गाश्च वाच्यलिङ्गा अथ क्रमात् ।
अथप्रकारशब्दानां लिङ्गभेदो भवत्यथ ॥ ३ ॥
...अनन्ताश्च सर्वनामगणोदिताः ।
सङ्ख्यासमाश्रिताः शब्दाः ज्ञेयाः प्रज्ञावता क्रमात् ॥ ४ ॥
अकारान्ताः स्मृताः पुंसि देवमुख्याः समक्रियाः ॥०

S

इति॰ स्वरान्तशब्दोल्लासः प्रथमः । (23 s'lokas). The second व्यञ्जनान्तशब्दोल्लासः has 22 s'lokas, the third is सर्वादिशब्दोल्लासः and has only 2 s'lokas, the fourth is सङ्ख्याशब्दोल्लासः and has 3 s'lokas only. The text consists of 53 s'lokas and ends on the second folio. The illustration of this covers the next part of the MS. The chapters of the illustration end:—Ist on 11; IInd on 26, IIIrd on 31h.

The colophon is:—

इति वायडगच्छीयश्रीजिनदत्तसूरिशिष्यसकलकलाकलापकवलनविद्वज्जनावतंसश्वेताम्बरशिरोमणिपण्डितश्रीमदमरचन्द्रविरचिते स्यादिशब्दसमुच्चये॰

It ends —

श्रीलिङ्गेऽपि दर्शित इति टीका ॥ इति श्री॰ सङ्ख्याशब्दोल्लासश्चतुर्थः ॥ सं॰ १५४८ वर्षे खरतरगच्छे श्रीजिनभद्रसूरिशिष्यश्रीसिद्धान्तरुचिमहोपाध्यायतच्छिष्यसाधुसोमगणिवराणां शिष्यकमललाभगणिना स्वशिष्यप॰चरणधर्ममुनिपठनार्थं लिखितम् ॥

[B I. 40.

89

D. Dictionary.

अनेकार्थतिलक of महीप.

10½×4½ inches, Jain handwriting Foll. 31, eleven lines to a page Dated Saṃvat 1624.

Anekārthatilaka, a dictionary in four kāṇḍas, having 45, 355, 285 and 212 s'lokas respectively, *by Mahīpa, son of Sumatikara and Saubhāgyadevī.* The work is based upon many ancient works, amongst which are those by Bhoja and Hema. For other MSS, cf. Bod. Cata., No. 853, Stein Kāśmīr Catalogue, p. 52. According to Stein, the work was composed in Saṃvat 1430 S'abdaratnākara is another work of Mahīpa. Cf Cat. Cata., vol. I. p. 633

It begins—

या संस्कृता प्राणभृतां क्षणेन संसाधयेदिष्टसमस्तसिद्धिम् ।
विश्वस्य सृष्टिस्थितिनाशहेतुः सा भारती यच्छतु वाञ्छितं वः ॥ १ ॥
कवीन्द्रकुमुदोद्दण्डरङ्गे कुर्वन् क्रमात् ।
विरच्यते मया काव्या रम्योऽनेकार्थसंग्रहः ॥ २ ॥

मुख्योश्रशब्द प्रथमद्वयम(?)युक्तयालङ्कृत कृत ।
परस्वर्यान्तरात्स्यायी सतस्यन्त इति स्थिति ॥ ३ ॥
अकाराद्यादिभि शब्दै सारैरेकाक्षराभिध ।
ग्रन्थेस्मिन्प्रथम काण्ड आविरस्तु सुविस्तर ॥ ४ ॥
अ कृष्णे वनितासूनावाविधातरि मन्मथे ॥०

Ist (एकाक्षरकाण्ड) ends on fol. 3 IInd (द्व्यक्षरकाण्ड) on fol 15 IIIrd (त्रिवर्ण or त्र्यक्षरकाण्ड) on fol. 23b the last kanda is called the सकीर्णवर्णकाण्ड

It ends —

पाणिन्यहीन्द्रगुरुभागुरिभोजभेड—
हेमामरादिसमुदीरितशास्त्रसारात्।
नानार्थरत्नतिलक स च सिद्धिशब्द—
रत्नाकर समतनोत्सुमतिर्महीप ॥ २११ ॥
श्रीमान्सोमभव सलक्षसचिवो वाकण्ठभूपाङ्कभृत्
समासूत सुत महीपममल सौभाग्यदेवी च यम् ॥
सकीर्णाख्य इहोज्वल समुचिते विद्वद्गिरा पूणता
ग्रन्थे तद्रचितेभुनायमभजकाण्डश्च पञ्चामज ॥ २१२ ॥

(This last verse occurs at the end of every kanda with the necessary changes.)

इत्यनेकार्थतिलके चतुर्थ काण्ड समाप्त । सवत् १६२४ वर्षे भाद्रपदमासे तृतीयायां तिथौ गुरुवासरे लिलेखि । परोप काराय लिषापयामास ।

वीरदासस्य मन्त्रीशो हर्षाख्यो निनशासने ।
प्रसिद्धः पद्मसिंघथमनेकार्थतिलक ददौ ॥

[B. D 93

90

अनेकार्थध्वनिमञ्जरी of महाक्षपणक

11 × 5½ inches Devanagari handwriting Foll 12, ten lines to a page

A vocabulary consisting of only 188 verses apparently divided into two chapters the first ending with the 100th verse ascribed differently to Mahākṣapaṇaka Durgasimha & Gadasimha. Cf. I. O Nos 1029 1030 1032, Mitra Notices II. p 155, Buhler Kāsmir Report p 140 and Bod. Cata No 445 The colophon of Buhler's MS ascribes the work to Mahākṣapaṇaka Sabdabhedaprakāsa of Mahesvara is regarded in the next number as only the fourth chapter of Anekarthadhvanimañjari Cf. also Burnell Tanjore MSS p 50b where the work is said to consist of 248 slokas divided into four chapters and is also called Kavisanjivani, see Peterson Reports IV Nos. 839-43.

It begins —

शुद्धवर्णमनेकार्थशब्दमौक्तिकमुत्तमम् ।
कण्ठे कुर्वन्ति विद्वांस श्रद्दधाना दिवानिशम् ॥ १ ॥
स्वरस्वत्या प्रसादेन कविर्वभाति यत्पदम् ।
प्रसिद्धमप्रसिद्धच तत्प्रमाण च साधुभि ॥ २ ॥
शिव भद्र शिव शभु शिवा गौरी शिवाभया ॥०
०इत्यनेकार्थध्वनिमञ्जर्यां शतश्लोकाधिकार ।
अटो वप्र पिता वप्रो वप्र केदार एव च ।
सर्पो व्याल शठो व्यालो व्यालो ज्ञेयश्चतुष्पद ॥ १ ॥०
—fol 7

It ends —

समरो युद्धसङ्ग्रयोः ॥ ८८ ॥

इत्यनेकार्थध्वनिमञ्जरी समाप्ता ।

[B D 53.

91

अनेकार्थध्वनिमञ्जरी and शब्दभेदप्रकाश of महेश्वर

10½ × 4½ inches Devanāgari handwriting Foll 3 (3 to 5) 18 lines to a page

Another copy of Anekārthadhwanimañjari, without the first 124 slokas at the end of v 169 we find इत्यनेकध्वनिमञ्जर्यामर्धश्लोकाधिकार । The next 19 verses are separately numbered

The end:—

समरो युद्धसङ्घयो ॥ १९ ॥ इत्यने० पादाधिका(र)
तृतीय समाप्त

After this the Sabdabhedaprakāsa up to the end of ch. I. (slo. 131) is given and is counted as the *fourth* chapter of Anekārthadhvani mañjari

It begins —

प्रणोधमाधातु० ॥ १ ॥ मायो भवेच्च ० ॥ २ ॥०

It ends —

चिन्तामाभिरुपेक्षिता ॥ ११० ॥

तथाप्यपरयदण्डाशीदित्यर्थे क्रियापदम् ।

अपः पय स्तनरकुर्वदित्यन्यत्र पदद्वयम् ॥ १११ ॥

इति अनेकध्वनिमञ्जर्यां विविधाधिकारश्चतुर्थे शब्दप्रभेदाख्यः । इति श्रीअनेकध्वनिमञ्जरीप्रकरण समाप्तमिति ।

See No. 110 below

[B D 127.

92

अनेकार्थसङ्ग्रह of हेमचन्द्र with कैरवाकरकौमुदी by हेमचन्द्र.

10½ × 4½ inches, Devanāgarī character Foll 52, about 25 lines to a page. Dated Samvat 1570

Anekārthasangraha, the second or homonymous part of Hemacandra's dictionary, accompanied by the author's own commentary See No 94 below The nouns are arranged according to the number of their syllables in the *first six* kāṇḍas while the *seventh* contains the indeclinable homonyms. Cf I O, No 1010, Burnell Tanjore MSS p 49a, Peterson, Reports, I Nos 233-234, Bod, Cata, Nos. 454 1111 (1), Bhandarkar, Reports, VI. Nos. 352-54 &c

The com begins—

परमात्मानमानम्य निजानेकार्थसंग्रहे ।

वक्ष्ये टीकामनेकार्थकैरवाकरकौमुदीम् ॥ १ ॥

It ends —

इत्याचार्यहेमचन्द्रविरचितानेकार्थनाममालासमाप्यकाण्डावचूरि ॥ संवत् १५७० वर्षे कार्तिकवदिधन्यत्रयोदश्यां बुधवासरे श्रीइलदुर्गेपूज्या०श्रुतसमुद्रगणिचरणकमलसेवि सौभाग्यमाणिक्यगणियोग्यासा० रामाकेनालेखि । सं० १६८५ वर्षे फाल्गुनशुद्धद्वादश्यां श्रीमच्छ्रीजिनराजसूरिभि प्रदत्ता स्ववित्य प० च सोमपठनाय ।

[B. D 78.

93

अनेकार्थसङ्ग्रहशेष of जिनप्रभसूरि.

10½ × 4½ inches, Devanāgarī character Foll. 5, nine lines to a page.

A supplement to Anekārthasangraha of Hemacandra, by Bhaṭṭāraka Jinaprabhasūri, in 116 ślokas Jinaprabha's known dates range from Samvat 1349 to Samvat 1390 See No. 1722 below for his Tīrthakalpa (Samvat 1389)

It begins —

अर्हं बीज नमस्कृत्य हैमानेकार्थसंग्रहे ।

टीकातः सूच्यते शेष श्रीजिनप्रभसूरिणा ॥ १ ॥

मूलग्रन्थपदत्रापि शेय वर्णक्रमादिकम् ।

स पयोदयते भास्वानधिमासदिनेष्वपि ॥ २ ॥०

इत्येकस्वरकाण्डः प्रथम । fol 1, इतिद्विस्वरकाण्डो द्वितीय । 3 b, त्रिस्वरकाण्डस्तृतीय । 5, इति चतु स्वरकाण्डश्चतुर्थ 5 b, इतिपञ्चमस्वरकाण्डः पञ्चमः । 5 b

It ends —

आश्चर्येप्या शब्दोप्ययमिति शेष परिसमाप्त ॥११६॥

इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितानेकार्थसंग्रहशेष समाप्त ॥ कृतिरिय भट्टारकश्रीजिनप्रभसूरीणाम् ॥ यादश पुस्तक०

[B D 238

94

अभिधानचिन्तामणिनाममाला of हेमचन्द्र.

13½ × 8½ inches, fair Devanāgarī handwriting. Foll 57 about 20 lines to a page Dated Śake 1784

Abhidhānacintāmaṇi is the famous lexicon of Hemacandra. It consists of six kāṇḍas treating of (1) Jain deities (2) Brahmanic deities (3) human beings (4) animal world, (5) the lower worlds and their inmates (6) and adjectives, particles &c respectively and an introduction There are many supplements to this work Some of these are (1) Nighaṇṭuśeṣa in 396 ślokas (2) Anekārthasangraha or the homonyms, in seven chapters, both these are by Hemacandra himself, for others cf. Zachariae, W Z. K. M vol. XVI pp 13 ff, see also Winternitz Geschichte, III p. 414. A critical edition of the work was brought out by Boehtlingk and C. Rieu, St. Petersberg, in 1847.

For other MSS, see Bodleian Catalogue, Nos

422-26, 1107, I O, Nos. 1004-1009, Weber, Berlin Catalogue, Nos. 1699-1702, 2224, Burnell, Tanjore MSS, p 46b, Bik Nos. 566-67 &c.

It begins —

प्रणिपत्यार्हत सिद्धसाङ्गशब्दानुशासन ।
रूढयौगिकमिश्राणां नाम्नां मालां तनोम्यहम् ॥ १ ॥०

It ends —

श्रीबृहत्खरतरगच्छे भट्टारकश्रीजिनचन्द्रसूरिविजयराज्ये आचार्यसागरचन्द्रसूरिसताने उपाध्यायश्रीदयारत्नगणितच्छिष्य वा०श्रीदेवगणितच्छिष्यवा०सहजकीर्तिगणितच्छिष्यवा०श्रीरामचन्द्रगणितच्छिष्यवाचकराजश्रीजयविधानगणितच्छिष्यश्रीकमलसिंहगणितच्छिष्यवा०कमलरत्नगणिप०दानचन्द्रप० ज्ञानचन्द्र प० दानविमल प० दानानन्दादिपठनार्थं लिखित श्रीसरस्वतीपत्तने ।

[B D 270

95

अभिधानचिन्तामणि of हेमचन्द्र.

10¼ × 4¼ inches, Devanagari (Jain) handwriting. Foll 41, fifteen lines to a page Dated Samvat 1766

Another complete (in six kandas) copy of Hemacandra's dictionary

[B D 149

96

अभिधानचिन्तामणि of हेमचन्द्र

10½ × 4½ inches Devanagari character Foll. 53, thirteen lines to a page

Another copy

It ends —

इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचिताया अभिधानचिन्तामणेर्नाममालाया शेषसग्रह समाप्त ॥

[B D 81

97

अभिधानचिन्तामणि of हेमचन्द्र.

(Kāndas I-IV)

11¾ × 5 inches, Devanāgari handwriting Foll. 72, nine lines to a page.

Another copy of Kāndas I to IV

[B. I 51

98

अभिधानचिन्तामणि of हेमचन्द्र.

(Kāndas I and II)

10½ × 4¾ inches, Devanāgari handwriting Foll. 14, about 14 lines to a page Dated Samvat 1842

The first two kāndas of Abhidhanacintāmani

[B I 50

99

अभिधानचिन्तामणि of हेमचन्द्र.

(Kāndas I and II)

10 × 4½ inches, Jain handwriting Foll 4 to 17, eleven lines to a page.

The MS contains the last few verses (56 to 86) of the Ist kanda and the whole of the IInd, which contains 350 ślokas.

[B. D 149

100

अभिधानचिन्तामणि of हेमचन्द्र

(Kāndas III VI)

10 × 5 inches, Devanāgari handwriting Foll. 20 (9 to 28) 18 lines to a page Dated Samvat 1657

Another copy, containing IIIrd (ślo. 101 to the end) IVth Vth and the VIth kāndas only

[B D 127

101

अभिधानचिन्तामणि of हेमचन्द्र with a commentary by श्रीवल्लभ

10½ × 4½ inches Devanāgari handwriting Foll 47 about 18 lines to a page Incomplete

Abhidhānacintāmani with a commentary by Srivallabha Vācaka pupil of Jñānavimala Upādhyāya. The commentary is an extract from the author's own bigger work called Nāmanirnaya and was composed at Jodhpoor in Samvat 1667 See Bhandarkar, Report 1883-84 p. 120

For an extract from the *Pras'asti*, see *ibid*, pp 438-30

Beg —

श्रीमदर्हन्तमानम्य सचित्संपद्विधायिनम् ।
श्रीहेमचन्द्रसंदिग्धनामकोशप्रबोधदम् ॥ १ ॥
स्वकीयज्ञानवि॰॰र्थं श्रीश्रीवल्लभवाचकः ।
सार्थोद्धारमिमं नाम्नां तनुते नामनिर्णयात् ॥ २ ॥युग्मम्॥

निरणायि मया नाम्नां निर्णयो नामनिर्णये ।
तत एवायमुद्धारः शीघ्रज्ञानाय तन्यते ॥ ३ ॥ प्रणिपत्येति॰

The colophon —

इति श्रीज्ञानविमलोपाध्यायशिष्यवाचनाचार्यश्रीवल्लभगणिविरचिते श्रीहेमनाममालानामसारोद्धारे प्रथमकाण्डनामसारोद्धार. ॥ fol 10b.

IInd kanda ends on fol. 34b, and the MS breaks off in v 143 of the IIIrd kanda.

[S C ZZ E 26

102

अमरकोश of अमरसिंह with टीका by क्षीरस्वामी.

12½ × 6½ inches, Devanagari character Foll 21, about 20 lines to a page Dated Samvat 1885

Amarakosa with the commentary of Ksiraswamin who lived in the *eleventh* century A. D This Ksiraswamin cannot be identical with the grammarian Ksira who flourished under King Jayapida (8th century) and is mentioned at Rajatarangini, IV 489, since the former quotes the dramatist Rajasekhara and Bhoja See Winternitz, Geschichte, III. p 412 Both the text and the commentary are often published Another well known commentator of Amarakosa is Brhaspati Rayamukutamani who wrote a commentary in 1431 A. D, based on 16 differnt commentaries amongst which Ksiraswamis was one. See Bhandarkar, Report, 1883-84, pp 61-62 Also cf I O, Nos. 947-985 (especi. 952-53), Bodleian Catalogue, No 1101, and Burnell, Tanjore MSS, p 44b 45a, in this last place a quotation from Aufrecht (Z D M G, XXVIII. p 105 ff.) containing a list of authorities cited by Ksiraswāmin is given

B D 35

103

उक्तिरत्नाकर of साधुसुन्दरगणि.

10½ × 4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 16, seventeen lines to a page

Uktiratnakara or a compendium of Prakrt words with their Sanskrt equivalents, composed by Sadhusundaragani, pupil of Sadhukirti, while Jinasimha was the head of the Kharatara gaccha after Jinacandra Sadhusundara wrote his Dhaturatnakara in Samvat 1680 Cf J. G M, p 307

The date of the death of Jinacandra is Samvat *1670* and that of Jinasimha is *1674* The work, therefore, must have been written between these two dates Cf Guerinot, Biblio Jaina p 374 For another MS, cf. Peterson, *Reports, III No 578*, IV p 14

Beg —

स्मृत्वा श्रीभारतीं देवीं गुरुपादांश्च भक्तितः ।
उक्तीनां संग्रहं वक्ष्ये स्वान्ययोर्हितहेतवे ॥ १ ॥

तावत्तदुपयोगित्रिभक्तिस्वरूप निरूप्यते। तत्र कर्तृकर्म॰

इत्युक्ता विभक्तयः । अथोक्त्युपयोगिनस्तद्धक्षरशब्दसंस्कारा: । केचित्तद्धक्षरशब्दसंस्कारा अपि दर्श्यन्ते ।–fol 4.

It ends —

इति कतिचित्क्रियापदानि ।

राजन्वतीं श्रीजिनराजसंततिं कुर्वत्सु (श्री)श्रीजिनचन्द्रसूरिषु ।
सूरीकृतश्री(जिन)सिंहसूरिषु युगप्रधानेषु महोगमन्निषु॥१॥

खरतरगणपाथोराशिवृद्धौ मृगाङ्का
यदनवतिसमायां स्थापिताहंन्मताज्ञा ।
महतकुमतिदर्पा पाठकाः साधुकीर्ति-
प्रवरसदभिधाना वादिसिंहा जयन्तु ॥ १ ॥

तेषां शास्त्रमहत्त्वसारविदुषां शिष्येण शिष्याणुना
भक्तिस्थेन हि साधुसुन्दर इति प्रख्याततान्ना मया ।
ग्रन्थोयं विहित कवीश्वरवचोवृन्दोक्तिरत्नाकरः
स्वान्यानां हितहेतवे बुधजनैर्मान्यश्चिर नन्दतु ॥ २ ॥

पण्डितश्रीसाधुसुन्दरगणिविरचित उक्तिरत्नाकरग्रन्थः संपूर्ण ॥

[B D. 272

104

देशीशब्दसङ्ग्रह (रत्नावली) of हेमचन्द्र with वृत्ति by हेमचन्द्र.

13½ × 8¼ inches, Devanagari handwriting Foll. 2 to 58, about 15 lines to a page Dated Sake 1786

Des inamamala or Des is abdasangraha in eight chapters treating of the *Desi* words The work is otherwise called Ratnamali and is edited by R Pischel in Bombay S S (No 17, 1880) Hemacandra has made use of Dhanapala s Prakrtalaksmi (972 A. D) in this work Cf Winternitz Geschichte, III p 416 The commentary is by Hemacandra himself For other MSS cf Peterson Reports IV Nos 856 57, VI No 397 Bhandarkar Report 1882-83 No 438 &c.

The MS. is without beginning Ch. I (173 s lokas) ends on fol 14, ch II (107 slo.) on 22b ch III (60 slo) on 27b, ch IV (50 slo) on 31b, ch V (62 slo) on 36, ch VI (145 slo) on 45b ch VII (96 slo) on 52, ch VIII has 77 slokas For the beginning of the text and the commentary see next number

The text ends —

इय रयणावलिणामो देसीसद्दा(ण)सगहो एसो ।
वायरसासेसलेसो रइउ सिरिहेमचद्मुणिवइणा ॥७७॥

The com ends —

इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायां स्वोपज्ञदेशीशब्दसग्रह वृत्तौ अष्टमो वर्ग । इति श्रीन्यायावतारवृत्ति समाप्ता । खण्डिता पूर्णीकृता च तपोगणगगनाङ्गनाध्वनीननवीनश्रीमल्लक्ष्मीसागरसूरिसताने पण्डितपूर्वपर्वताधित्यकापरिष्करणभास्करानुकारपण्डितपुण्डरीकपण्डितश्रीश्रुतसमुद्रगणिपट्टप्रभा चक्रवाचकमचर्चिकाचक्रचञ्चरीकचञ्चुचुम्बितवलनबिसप्रसूनपरागविराजितमकराकरमेखलामहेलामुखमुख्यमहोपाध्यायश्रीपु(?)विद्यासागरगणिचरणपरिचर्यापरायणपण्डितमण्डलीमुक्ताफलश्यामान्तरालतरलतरलतेज पुञ्जविपुलतरलगुलिकायमानपण्डितश्रीमद(?)सहजसागरगणिचरणपरिकर्मिसधर्मशिष्यशिशुजयसागरेण स्वपरोपकारमात्रीण्येन। शुभ भवतु ॥ शाके १७८६ मार्गशीर्षकृष्ण १३ चन्द्रवासरे इद पुस्तक समाप्तम् । हस्ताक्षर भा या आ मु मु हें पुस्तक रा० भाऊ दाजी यांचें असे भग्रइ०

[B D 264

105

देशीशब्दसङ्ग्रह (रत्नावली) of हेमचन्द्र with वृत्ति by हेमचन्द्र.

10½ × 4½ inches, Devanagari handwriting Foll 64 (1 to 7, 28 to 84 & 86), fifteen lines to a page Incomplete

Another copy Foll 8 to 27 & 85 are wanting.

Beginning of the text —

गमणयपमाणगहिरा सहियपहियपगमरहस्सा ।
जयइ जिणिंदाण असेसभासपरिणामिणी वाणी ॥ १ ॥
णीसेसदेसिपरिमलपल्लवियकुऊहला उल्लेत्तेण ।
विरइज्जइ देसीसद्दसगहो वण्णकमसुहउ ॥ २ ॥
जे लक्खणे ण सिद्धा न पसिद्धा सक्कयाहिहाणेसु ।०

The com begins —

देशी दु सन्दर्भा प्राय सदर्भितापि दुर्बोधा ।
आचार्यहेमचन्द्रस्तता सदभति विभजति च ॥ १ ॥

समग्रशब्दानामनुशासने चिकीर्षिते सस्कृतादिभाषाणां वण्णां शब्दानुशासने सिद्धहेमचन्द्रनाम्नि सिद्धिरपनिबद्धा । इदानीं लोपागमवर्णविकारादिना क्रमेण पूर्वैरसाधितप्रया०

[B I 182.

106

देशीशब्दसङ्ग्रह (रत्नावली) of हेमचन्द्र with वृत्ति by हेमचन्द्र.

10½ × 4½ inches, Devanagari handwriting Foll 46, about 16 lines to a page

Third copy

[B D 157.

107

विश्वकोश of महेश्वर.

12 × 5½ inches Devanāgari character, Foll 58, about 17 lines to a page Dated Sake 1638

Vis vakos a or Vis vaprakas akos a composed in 1111 A D by Mahes vara son of Brahma, son of Kes ava The seventh ancestor of our author, Haricandra was the court physician of King Sahasānka and wrote a commentary on Carakasamhitā. Cf I O Nos 1000 1003 The

work is published in the Chawkhamba Sanskrt Series in 1911 "Quoted pilfered and abused by Medinikāra &c." Cat. Cata, I p 585

Beg —

स्तुवीमहि महामोहक्लेशान्तकमिषाधरम् ।
त्रिधातुकनिदानस्य सर्वज्ञ तु सहानये ॥ १ ॥०

इति श्रीविश्वप्रकाशे सर्वाक्षरवर्गः समाप्त । fol 56.

End —

इति श्रीसकलवैद्यराजचक्रचूडामणिसुरसरस्वतीपत्रविचारविधि श्रीमहेश्वरस्य कृतौ विश्वप्रकाशाभिधाने नानार्थवरिच्छेदो द्वितीय समाप्त ।

[B D 112

108

विश्वकोश of महेश्वर.

11×5½ inches, Devanagari handwriting Foll 108, eleven lines to a page

Another copy

[B D 53

109

व्याख्याप्रदीप of अच्युतोपाध्याय.

11×5½ inches Devanagari character Foll 137 to 210, about 12 lines to a page

Vyakhyapradipa is a commentary on some lexical work by Acyutopadhyaya The MS contains foll. 137 to 210 only of the work

It begins —

यस्य प्रथमवयस्के द्वय० वल्यते सन्नियते नियोगात् कर्मनिर्वृन् बाल । मनोरेय मानव मानवचरकाभ्यामिति निर्देशा अथ कन् मानवकोपि ॥ अथ यूनि० वयसि यौवने तिष्ठति वयस्य ।०

इति श्रीअच्युतोपाध्यायकृतौ व्याख्याप्रदीपे मनुष्यवर्गविवरणम् fol 157b इति श्रीअच्युतो० व्याख्याप्रदीपे ब्रह्मवर्गविवरणम् fol 167, इति श्रीअच्युतो० क्षत्रियवर्गविवरणम् । fol 184b इति० वैश्यवर्गविवरणम् । चत्वारि शूद्रे । शोचयन्तीति शूद्रा ० fol 204b

It ends —

आदावव्ययशब्दस्य पर्यन्तेप्युपदेशत ।
मध्यत पूर्वकाण्डस्य शास्त्र चेद त्रिमङ्गलम् ॥

इति श्री अच्युतो० व्याख्याप्रदीपोय समाप्त ।

[B D 283.

110

शब्दभेदप्रकाश of महेश्वर.

10½×4½ inches, Devanagari handwriting Foll 3, about 21 lines to a page

Sabdabhedaprakāsa is a vocabulary of words spelled in different ways This exists in different recensions the present MS contains one having two chapters *sabdaprabheda* and *usmaprabheda* containing 130 and 92 slokas respectively It is ascribed to Mahesvara the author of Visvaprakasa Kosa This is borne out by MS. No. 112 below, (see the colophon which agrees with that of Visvakosa No 107 above) where Sahasānkacarita and other works *are also ascribed to him The work is other* wise known as Dwirupakosa, see Bhandarkar, Reports VI No 573 There is also another work of the same name ascribed to Sriharsa the author of the Naisadhiya see *Burnell Tanjore* MSS p 51b a third to Purusottamadeva cf Stein *Kāsmir Catalogue* p 53.

For other MSS of our work cf. I. O, *No* 1039 Bodleian Catalogue Nos 429-30, 1106, Mitra, Notices I p 118 VI p 298 Weber II p. 262, Peterson Reports IV No 862 Jñanavimala wrote a commentary on this work in Samvat 1654 for which see, Peterson Reports II pp 124 28

It begins —

प्रणम्य माधवमुमाशाद्विकानां कृपामुपेत्यापि मता कवीनाम् ।
कृतो मया रूपमवाप्य शब्दभेदप्रकाशोखिलवाङ्मयाङ्के ॥१
प्रायो भवेच्च प्रचुरप्रयोग प्रामाणिकोदाहरणप्रणीत ।
रूपादिभेदेषु विलक्षणेषु विचक्षणो निश्चितुमासमेव ॥२॥
क्वचिन्मात्राकृतो भेद क्वचिद्वर्णकृतोपि च ।
क्वचिद्वर्णान्तरोल्लेखाच्छब्दानो स्थित क्वचित् ॥ ३ ॥
जायते यस्य मन सरोजे स एव शब्दार्थविवेचनेश ।
नित प्रयासार्जितकामचार परप्रयोगप्रसराल्लब्ध ॥ ४ ॥
विवादसारसागरसयामासपगामरि ।
अत्रातिमात्रातिमयो भ्रम आमश्च कीर्तित ॥ ५ ॥०

The first chap ends —

इद तुरगाक्षर द्वन्द्व स्यात्सचद्दक क्वचित् ।
समकादावपीत्यपा चिन्तास्माभिरपेक्षिता ॥ १३० ॥

इति शब्दप्रभेद । अथाद्यदन्त्यौष्ठ्यप्रकारभेद ।
वृन्दारकमनवाहकचन्दिवल्पवन्द्वाचया(?)
वदरीविदपाग्निर च ॥

104

देशीशब्दसङ्ग्रह (रत्नावली) of हेमचन्द्र with वृत्ति by हेमचन्द्र.

13¼ × 8¼ inches, Devanagari handwriting Foll. 2 to 58, about 15 lines to a page Dated Sake 1786

Des ii amamāla or Desisabdasangraha in eight chapters treating of the *Desī* words The work is otherwise called Ratnamalā and is edited by R Pischel in Bombay S S (No 17 1880) Hemacandra has made use of Dhanapālas Prakrtalaksmi (972 A. D) in this work Cf Winternitz Geschichte III p 416 The commentary is by Hemacandra himself For other MSS cf Peterson Reports IV Nos 856 57 VI. No. 397 Bhandarkar Report 1882-83 No 438 &c.

The MS. is without beginning Ch. I (173 slokas) ends on fol. 14 ch II (107 slo.) on 22b ch III (*60 slo*) *on 27b, ch IV* (*50 slo*) *on 31b, ch V* (62 slo) on 36, ch VI (145 slo) on 45b ch VII (96 slo) on 52, ch VIII has 77 slokas. For the beginning of the text and the commentary, see next number

The text ends —

> इय रयणावलिणामो देसीसद्दा(ण)सगहो एसो ।
> वायरसासेसलेसो रइअ सिरिहेमचदमुणिवइणा ॥७७॥

The com ends —

इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायां स्वोपज्ञदेशीशब्दसमह वृत्तौ अष्टमो वर्गः । इति श्रीन्यायावतारवृत्ति समाप्ता । राण्डिता पूर्णीकृता च तपोगणगगनाङ्गनाप्रवर्तीनिनवीनश्रीमल्लक्ष्मीसागरसूरिसताने पण्डितपूर्वपर्वताधिल्यकापरिष्करणभास्करानुकारपण्डितपुण्डरीकपण्डितश्रीश्रुतसमुद्रगणिपद्मप्रभावकवाचकमचर्चिकाचक्रचञ्चरीकचञ्चुचुम्बितचलनविसप्रसूनपरागपिञ्जितमकाकारमेखलामहेलामुखमुख्यमहोपाध्यायश्रीपु(?)विद्यासागरगणिचरणसरिवर्यापरायणपण्डितमण्डलीमुकाप्रालम्भप्रायान्तरालतरलतरलतेज पुञ्जविपुलतरलगुलिकायमानपण्डितश्रीमद्(?)सद्जसागरगणिचरणपरिकर्मिसपर्मशिष्यशिशुजयसागरेण स्वपरोपकारप्रावीण्येन । शुभ भवतु ॥ शाके १७८६ मार्गशीर्षकृष्ण १६ चन्द्रवासरे इद पुस्तक समाप्तम् । हस्ताक्षर भा वा भा मु मु ई पुस्तक दा० भाऊ दाजी यांचें असे भद्रदि०

[B D 264

105

देशीशब्दसङ्ग्रह (रत्नावली) of हेमचन्द्र with वृत्ति by हेमचन्द्र.

10½ × 4½ inches, Devanagari handwriting Foll 64 (1 to 7 28 to 84 & 86), fifteen lines to a page *Incomplete*

Another copy Foll 8 to 27 & 85 are wanting.

Beginning of the text —

> गमणयपमाणगहिरा सहियपहियगमरहस्सा ।
> जयइ *जिणिंदाण असेसभासपरिणामिणी वाणी ॥ १ ॥*
> णीसेसदेसिपरिमलपलवियकुऊहला उलत्तेण ।
> विरइज्जइ देसीसद्दसगहो वण्णकमसुहउ ॥ २ ॥
> ये लक्खणे ण सिद्धा न पसिद्धा सक्कयाहिहाणेसु ।०

The com. begins —

> देशी दु सन्दर्भा प्राय सदर्भितापि दुर्बोधा ।
> आचार्यहेमचन्द्रस्तत्ता सदभति विभजति च ॥ १ ॥

समग्रशब्दानामनुशासने चिकीर्षिते सस्कृतादिभाषाणां षण्णां शब्दानुशासने सिद्धहेमचन्द्रनाम्नि सिद्धिरुपनिबद्धा । इदानीं लोपागमवर्णविकारादिना क्रमेण पूर्वैरसाधितपूर्वां०

[B I. 182

106

देशीशब्दसङ्ग्रह (रत्नावली) of हेमचन्द्र with वृत्ति by हेमचन्द्र

10½ × 4½ inches Devanagari handwriting Foll 46, *about 16 lines to a page*

Third copy

[B D 157.

107

विश्वकोश of महेश्वर

12 × 5¼ inches Devanāgari character, Foll 58, about 17 lines to a page Dated Sake 1638.

Visvakosa or Visvaprakāsakosa composed in 1111 A D by Mahesvara son of Brahmā son of Kesava The seventh ancestor of our author, Haricandra was the court physician of King Sāhasānka and wrote a commentary on Carakasamhitā. Cf I O, Nos 1000-1003 The

work is published in the Chawkhamba Sanskrt Series in 1911. "Quoted, pilfered and abused by Medinikāra &c." Cat. Cata., I. p. 585.

Beg :—

> स्तुमीमहि महामोहकैलासकभिरापरम् ।
> मैधानुकलिरानस्रं मर्वज्ञं दुःखहानवे ॥ १ ॥

इति श्रीविश्वप्रकाशे सर्वाक्षरवर्गः समाप्तः । fol. 56.

End :—

इति श्रीसकलवैद्यराजचक्रचूडामणिश्रीमहेश्वरस्य कृतौ विश्वप्रकाशाभिधाने नानार्थशब्दकोशे द्वितीयः समाप्तः ।

[B. D 112.

108

विश्वकोश of महेश्वर.

11 × 5½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 108, eleven lines to a page.

Another copy.

[B. D 53.

109

व्याख्याप्रदीप of अच्युतोपाध्याय.

11 × 5½ inches, Devanāgarī character. Foll 137 to 210, about 12 lines to a page

Vyākhyāpradīpa is a commentary on some lexical work by Acyutopādhyāya. The MS contains foll. 137 to 210 only, of the work.

It begins :—

येन प्रथमपदस्के द्वयं॰ वस्यते संनियने निद्दयोगात् कर्मेस्तिर्हेन् वाल । मनोरयं मानवः मानवमरकाभ्यामिति निर्देशात्र कन् मानवकोपि ॥ अयं यूनि॰ वयसि यौवने निरुति चयरा । ॰

इति श्रीअच्युतोपाध्यायकृतौ व्याख्याप्रदीपे मनुष्यवर्गविवरणम् fol. 157b, इति श्रीअच्युतो॰ व्याख्याप्रदीपे ब्रह्मवर्गविवरणम् fol. 167, इति श्रीअच्युतो॰ क्षत्रियवर्गविवरणम् । fol. 184b, इति॰ वैश्यवर्गविवरणम् । पञ्चारित्रे । शोपपन्तीति यावत् ॰ fol. 204b.

It ends —

> आद्यावयवाद्यस्य पर्यन्तेपूपदेशात् ।
> मध्यतः पूर्वकाण्डस्य शाकं चेदं विमङ्गलम् ॥

इति श्री अच्युतो॰ व्याख्याप्रदीपोयं समाप्तः ।

[B. D 283.

110

शब्दभेदप्रकाश of महेश्वर.

10½ × 4½ inches; Devanāgarī handwriting. Foll 3, about 21 lines to a page.

Śabdabhedaprakāśa is a vocabulary of words spelled in different ways. This exists in different recensions, the present MS. contains one, having two chapters, *śabdaprabheda* and *usmaprabheda*, containing 130 and 92 ślokas respectively. It is ascribed to Maheśvara the author of Viśvaprakāśa Kosa. This is borne out by MS. No. 112 below, (see the colophon which agrees with that of Viśvakosa, No. 107 above) where Sāhasāṅkacarita and other works are also ascribed to him. The work is otherwise known as Dvirupakosa, see Bhandarkar, Reports, VI No. 573. There is also another work of the same name ascribed to Śrīharsa, the author of the Naisadhiya, see Burnell, Tanjore MSS., p. 51b a third to Purusottamadeva, cf Stein, Kasmir Catalogue p. 53.

For other MSS. of our work, cf. I. O., No. 1038, Bodleian Catalogue, Nos. 429–30, 1106, Mitra, Notices, I. p. 118, VI. p. 298. Weber, II. p. 262, Peterson, Reports, IV No. 862. Jñānavimala wrote a commentary on this work in Samvat 1654, for which see, Peterson, Reports, II. pp. 124–25.

It begins —

प्रबोधभाधाकुसुमादिदकानां कृपाकुपेक्षाणि मतां कवीनाम् ।
कृतो मया रूपमवाप्य शब्दभेदप्रकाशोऽखिलवाङ्मयाय ॥ १ ॥
मायो भवेत् प्रचुरप्रयोगः प्रामाणिकोदाहरणप्रवीणः ।
रूपादिभेदेषु विलक्षणेषु विचक्षणो निश्चिनुयात्समेतः ॥ २ ॥

> कश्चिन्मात्राकृतो भेदः कश्चिद्वर्णकृतोऽपि च ।
> कश्चिद्वर्णान्तरोद्भवः शब्दानां स्थित कश्चित् ॥ ३ ॥

आलोति यस्यैव मन सरोजे स एव शब्दार्थविवर्तभेदः ।
सिद्धं प्रयोगार्जितकामचारः परप्रयोगप्रसरार्गमश्च ॥ ४ ॥

> त्रिधाद्गारमागारमगाणामरमसि ।
> अरातिमारातिमपो भव आमय ईर्तिन ॥ ५ ॥

The first chapter ends —

> इह सुस्थाक्षर द्वन्द्व स्थापयेत्तेद्वके कचित् ।
> यमकादावसीनेषा चिन्तास्माभिरपेक्षिता ॥ १३० ॥

इति शब्दप्रभेदः । अथोष्मस्वरूपोष्मकारभेदः ।
धुन्दारकन्जवराटकघटिःद्वश्यवन्दावपरा(?)

वद्रीविटपान्त्रिटं च ॥

विद्वद्वर्णावरणबृहणबोधवेधबन्धूरबन्धुबधिरान्वधवन्धवृद्धान्॥०

॥ ६ ॥ अथ मध्यपवर्गीया ।० ॥ १२ ॥ अथान्तस्थी यवकार ० अथाधिमध्यदन्त्योष्ठ्या ० ॥ २३ ॥०,२५ ॥ मध्यदन्त्यौष्ठ्या ॥०, इत्यौष्ठ्यदन्त्यौष्ठ्यवकारनिर्देश ।

अथ तालव्यमूर्धन्यदन्त्यानामपि लेशत ।
शषसाणा विशेषण निर्देश क्रियतेधुना ॥ ३५ ॥

अथोष्मनिर्देश । श्यामाकशाक०, ४६ ॥ आदिताल्व्या ०, ५३ ॥ अन्ततालव्या ० ५५ ॥ व्यवस्थाताल्व्या ०, ५७ ॥ उभयतालव्या ०, ५८ ॥ तालव्यदन्त्या ०, ५९ तालव्यशकारनिर्देश ।० ६२ ॥ मध्यमूर्धन्या ०, ७० ॥ अन्त्यमूर्धन्या ०, ७१ ॥ तालव्यमूर्धन्या ,

तालव्यशादय प्रोक्ता कथ्यन्ते दन्त्यसादय ।० ७३॥ तालव्यान्ता मूर्धन्या ।० ८० ॥ आदिदन्त्या ० ८५ ॥ मध्यदन्त्या ०, ८८ ॥ अन्त्यदन्त्या ०, ९०॥ सयुक्तदन्त्या ।०

It ends —

सस्यक साध्वसमक सुक सारसन तथा ।
अमी दन्त्यद्वयोपेता उष्मभेदे—दर्शिता ॥ ९२ ॥

इति उष्मप्रभेद । शुभ भवतु सङ्घस्य । भद्रमस्तु ॥० १ ॥ तैलाङ्गक्षेत्र० २ ॥ शुभभवतु सङ्घस्य ।

[B D 292

111

शब्दभेदप्रकाश of महेश्वर

9×4½ inches Devanagari character Foll 15 (1 to 6 & 11 to 19) about 10 lines to a page

Another copy Foll 7 to 10 of the MS are missing

इत्यूष्मप्रभेद । अथ लिङ्गभेद । आकाशकाशकुल्या मुशकोदकेश० ॥ fol 15

It abruptly ends as follows —इति लिङ्गरूपभेद ।

श्रीसाहसाङ्कचरितप्रमुखा सुगद्य
पद्यप्रबन्धरचना तु वितन्वतैव ।

व्युत्पत्तिमुज्वलत—

See next number

[B I 17

112

शब्दभेदप्रकाश of महेश्वर

10×4½ inches Devanagari handwriting Foll 6 (2 to 7) about 15 lines to a page Dated Samvat 1677

Another copy First folio is lost

It ends —

इतिलिङ्गरूपभेद ।श्रीसाहसाङ्कचरितप्रमुखा सुगद्य
पद्यप्रबन्धरचना तु वितन्वतैव ॥
व्युत्पत्तिमुद्यततमां परमां च शक्ति-
मुल्लासिता जगति येन सरस्वतायम् ॥ ४० ॥
नि शेषवैद्यकहिमाम्बुधिपारदृश्वा
शब्दागमाम्बुरुहषण्डरवि कवीन्द्र ॥
यत्नान्महेश्वरकविर्निरमा प्रकाश—
मालोक्यता सुकृतिनस्तदसावमर्थ्य ॥ ४१ ॥
नामपारायणोणादिनिरुक्तोक्तैविकल्पित ।
शब्दैर्वर्णविधिश्रान्ति सरब्धोप्येष साधुभि ॥ ४२ ॥
कर्तुं चेतश्रम क्कार सतां हर्तुं विपर्ययम् ।
सशय च निराकर्तुमयमस्य परिश्रम ॥ ४३ ॥
छन्दोनुप्रासयमकश्लेषचित्रेषु निर्णय ।
एतेवास्योपयोग स्यात्कवितुर्ज्ञातुरेव च ॥(४४)॥२४५॥

इति सकलवैद्यकराजचक्रमुक्तासेपास्य गद्यपद्यनिधि (धे) श्रीमहेश्वरस्य इति । इति शब्दभेदप्रकाश समाप्त ।

[B I 18

PART II—LITERARY SCIENCE

A Prosody.

113

छन्द सूत्र of पिङ्गल with मृतसञ्जीवनी by हलायुध

10×7½ inches, Devanāgarī character Foll 81 eleven lines to a page Dated Samvat 1888

Chandahsutra of Pingala with a commentary called Mritasañjivani by Halayudha, who wrote in the second half of the 10th century cf Winternitz Geschichte vol III p 27 footnote The work is published in the Bibliotheca Indica Cf I O Nos. 500 64 Peterson Reports IV No. 866 Heller Kavirahasya 1894 pp 20 eq has shown that Halayudha lived in the 10th century writing first the lexicon (i. e Abhidhanaratnamala) then the Kavirahasya (A D 950) then the Mritasañjivani under Munja — Bodleian Catalogue Appendix to vol. I p 53 No 421 For Kavirahasya cf I. O, Nos. 925 930

A commentary on this Mritasañjivani by Sulhana Bhatta is mentioned at Cat. Cata vol I, p 460b.

For another Halayudha who quotes Govindaraja the commentator of Manusmriti in his commentary on Katyayana's Sraddhakalpasutra and is quoted by Krsnamisra who again is quoted by Kamalakara in his Nirnayasindhu (A D 1612) cf No 518 below

It begins —

नमस्तुङ्गशिरश्चुम्बिचन्द्रचामरचारवे ।
त्रैलोक्यनगरारम्भमूलस्तम्भाय शम्भवे ॥ १ ॥
येदानां प्रथमाङ्गस्य कवीनां नयनस्य च ।
पिङ्गलाचार्यसूत्रस्य मया वृत्तिर्विधास्यते ॥ २ ॥०

It ends —

इति प्रस्तयविभाग समाप्त ।
पिङ्गलाचार्यरचिते छन्द शास्त्रे हलायुध ।
मृतसञ्जीवनीं नाम वृत्तिं निर्मितवानिमाम् ॥
इति श्रीमद्धलायुधकृतायां छन्दोवृत्तौ सञ्जीवनीनाम्न्यामष्टमोऽध्याय समाप्त ।

10 [B D 11

114

छन्दस् and छन्दोमञ्जरी.

8¾×4 inches, Devanāgarī handwriting Foll 6, nine lines to a page

In the first six sections the divisions and examples of *Gayatri*, *Usnik*, *Anustubh*, *Brhati*, *Pankti* and *Tristubh* are given, then begins the Chandomañjari giving the formulæ of the various divisions of these six metres. It ends on fol. 5b after this other less important metres with their formulæ and divisions are given.

Beginning —

अथ छन्दसामुदाहरणानि । तत्र गायत्री द्वात्रोच्यते० । अष्टधा उष्णिक्० । अष्टधा अनुष्टुभ्० । बृहती नवधा० । अष्टधा पङ्क्ति० । त्रिष्टुप् द्वादशधोच्यते० इति छन्दसामुदाहरणानि । अथ छन्दोमञ्जरी कथ्यते । अथ प्रथम छन्दो गायत्री तस्या उदाहरणानि अभिमीळे । ८ । ८ । ८ । ८ ।०

End —

अभिसारिणी । ये धाभ्य निकाच । १० १० । १२ । १२ श्रीरामकृष्णार्पणमस्तु । परशरामभट जोगळेकरस्य ।

[B D 162.

115

छन्दोनुशासन of हेमचन्द्र with वृत्ति by हेमचन्द्र

14×4½ inches Devanāgarī character Foll 40, eight lines to a page Incomplete

A work on Prosody by the celebrated Hemacandra of the time of King Kumarapal of Gujrat. For other MSS cf Peterson Reports I No 260, V p 134 Bik No 591 and Weber II No. 1709 See also Buhler Hemacandra pp 33 and 82

[B D 130

116

नन्दिताढ्य of रत्नचन्द्र with अवचूरि by रत्नचन्द्र

10¼×4½ inches Jain Devanagari handwriting Foll. 3, about 25 lines to a page

Nanditadhya is a small metrical work in Prākrt, on Prosody It consists of 95 *gathas* and is accompanied by a brief commentary in Sañskrt. Both the text and commentary were composed by a Jain writer Ratnacandra, who according to the Jain Granthāvali pp. 109 and 159, wrote his commentary on Munisundara's Adhyatmakalpadruma in Samvat 1674 (a MS. of this com i e Kielhorn Reports II No 361, is dated Samvat 1683) and Hitopadesa in Samvat 1677 According to Peterson Reports, III p 224 Ratnacandra belonged to the Mandavyapuragaccha was the pupil of Devananda and had the title *Mahakavi* as he was the author of 108 *prakaranas* For other MSS cf Bhandarkar, Reports V No 1350 and Mitra Notices VIII. p 181

Beginning —

नमिऊण चलणजुलण० अह गायालक्षण वक्ष्ये केन गुरूप देरोन किमह प्रयत सोयम कि कृत्वा नेमिनिनेन्द्रस्य चरणयुगल भावत प्रणम्य ॥ १ ॥०

End —

यस्य धक्रल चान्वत् धर्मचक्र आदित्य इव सेवते। इति नन्दितार्द्धावचूरि. समाप्ता।

[B D 303

117

वृत्तजातिसमुचय by विरहाङ्क.

14 x 4½ inches, Devanāgari character Foll 15, eight lines to a page Dated Sake 1784

A small treatise on Metrics written in Prakrt. It contains six chapters and was composed by Virahanka who is represented as narrating the same to his wife. The MS was copied for Dr Bhau Daji from an old palm leaf MS dated Samvat 1192 in the big Bhandar at Jesalmir For this latter see Dalāl Cat of Jesalmir MSS (Gaekwads Oriental Series vol XXI) No 238 (3). The work was known by the name Chandoviciti to its commentator Gopāla, see next number This is perhaps the work mentioned by Dandin in his Kāvyādarsa.

It begins —

देइ सरसइ पणमिऊण गहभकइ गंधहत्थि च।
सहावलंछणं पिंगलं च अवलेवइण्हं च ॥ १ ॥
कामिणिकवोलपम्हयरिलणुकवुद्धिविहवोवि।
दइयाए सहेइ समुचय निहरलंछणो वित्तजाईण ॥२॥
ज चिअ लोए दुविह मत्तावित्त च वण्णवित्त च।
तस्स मए तुह लरवेग लक्खण सीसइ नअंमि ॥ ३ ॥०

इअ कइसिद्धवित्तजाईसमुचए पढमो नियमो समत्तो। fol. 2, इति० विइउ नियमो समत्तो fol 2 b, इअ वित्तजाईसमुचए तइउ णिअमो समत्तो fol 5 b, इअ० चउत्थो णिअमो समत्तो। fol 10 b, इति वृत्तजातिसमुचये कृतशिष्टशिष्ट पञ्चमो नियम ॥ fol 13

End —

एव विउणाउव्विअवेचतुहिंवदियासुणेअव्वा।
लघुकिरिरिअजावभडक्रिअ छन्द समत्त त्ति ॥

इअ कविसिद्धवित्तजाईसमुद्दसमुचये छट्ठो णिअमो समत्तो ॥ कइसिद्धछन्दसमत्तम्।

[B. D 130

118

वृत्तजातिसमुचय with a commentary by गोपाल

14 x 4½ inches Devanagari handwriting Foll. 49, seven lines to a page Dated Samvat 1918

A commentary on Vrttajātisamuccaya, by Gopāla son of Cakrapala The commentary is also called Kavitta. The present MS was copied for Dr Bhau Daji from an old palm leaf MS at Jesalmir, dated Samvat 1192 See Dalāl Cat. of Jesalmir MSS No 238 (4). The commentator had to obtain the correct version of the text mutilated by the carelessness of the scribes and ignorant recitors by collating several MSS which he procured from his friends. This speaks for the high antiquity of the text. Gopāla of course must have lived before Samvat 1192 which is the date of the Jesal MS

It begins —

एतेदंभितसरोजदला(भि)रामा
कान्तिर्जितेत्यसहमान इवाञ्जनेन ।
स(स्र)न्यानि यश्चिदशवैरिविलासिनीनां
नेत्रोत्पलानि विदधेस्तु स वो हिताय ॥ १ ॥

नत्वा पिङ्गलसैतवकात्यायनभरतकरथलाश्वत्था(?)
विरहाङ्कविरचितायाश्छन्दोविचिते· करोम्यहं व्याख्याम् ॥ २
पुस्तकलेखकदोष(षा)दसस्कृताना सुख(खे?)च पतितत्वात् ।
प्रभ्रष्टा ये पाठा ये चान्यैरन्यथा रचिता ॥
तानाप्तेभ्यो नानापुस्तकसदर्शनात्समाहृत्य ।
अन्येभ्य शास्त्रेभ्य स्वधिया च विचार्य रचितेयम् ।

प्रथम तावद्गाथायुगलेनाभिमतदेवादिनमस्कारव्यापारो(?) दर्शयितुमाचार्य आह—देद सरस्स इ० विरहलाञ्छनाख्य आचार्यो दयितार्थे साधयति०

It ends —

रामएकाश्चाङ्कुलानि श्रीणिमि । (?)चत्र पालात्मजगोपाल विरचितायां कृतशिष्टविवृत्तौ षष्ठो नियम । समाप्तेय कैराट्ट टीका । कृतिर्भट्टचक्रपालसूनुगोपालस्य । मङ्गलमहाश्री ॥ जेसलमेरे लिखितमिद तालपत्रलिखितप्राचीनपुस्तकात् सवत् १९१८ फाल्गुनशुद्धचतुर्थ्यामिन्दुवारान्वितायां ॥ समाप्तोय ग्रन्थ ॥

[B D 130

119

वृत्तरत्नाकर of केदार.

11 × 5 inches, Devanagari handwriting **Foll 16**, nine lines to a page

Vrttaratnākara, a work in six chapters on *Prosody, by Kedara, son of Pabbeka Kedara* is quoted by Mallinatha and quotes Nāgaraja Sulhana his commentator (see next No 121) quotes a verse in illustration of the Uddharsini metre, which was composed by him in Samvat 1246. Kedara *therefore*, cannot be later than the middle of the 12th century A. D Published by the Nirnaya Sagar Press in 1908, with the commentary of Sri Rāmacandra Kavi Bharati An English translation of the work appeared in Pandit, vol. IX

Somacandragani wrote a commentary on Vrttaratnakara in Samvat 1329, cf Bod. Cata, No 1154 and Mitra Notices vol. VIII p. 318 See also Bod Cat., Nos. 462 64 1153, Burnell, Tanjore MSS, p 53, I. O, Nos 1087 96, Bik, p 282, Peterson, Reports, II Nos 110-11, III Nos 348 50, IV Nos 869 70, V. No. 461, VI Nos. 389 90 &c

It begins —

सुखसन्तानसिध्यर्थं नत्वा ब्रह्माच्युतार्चितम् ।
गौरीविनायकोपेत शङ्कर लोकशङ्करम् ॥ १ ॥
वेदार्थशैवशास्त्रज्ञ पव्वेकोभूद्द्विजोत्तम ।
तस्य पुत्रोस्ति केदार' शिवपादार्चने रत ॥ २ ॥
तेनेद क्रियते छन्दो लक्ष्यलक्षणसयुतम् ।
वृत्तरत्नाकर नाम बालानामवबुद्धये ॥ ३ ॥
पिङ्गलादिभिराचार्यैर्यदुक्त लौकिक द्विधा ।
मात्रावर्णविभेदेन छन्दस्तदिह कथ्यते ॥ ४ ॥
षडध्यायनिबद्धस्य छन्दसोस्य परिस्फुटम् ।
प्रमाणमिति विज्ञेय षट्त्रिंशदधिक शतम् ॥ ५ ॥०

Ist adhy	(सञ्ज्ञाभिधानो)	ends on fol. 3b
IInd	(मात्रावृत्ताध्याय)	ends on fol 7,
IIIrd	(समवृत्ताध्याय)	ends on fol 13,
IVth	(अर्धसमवृत्ताध्याय)	ends on fol. 14,
Vth	(विषमवृत्ताध्याय)	ends on fol 15b

It ends —

वदोभूत्काश्यपस्य प्रकटगुणगण शैवसिद्धान्तवेत्ता ।
विप्र पव्वेकनामा विमलतरमतिर्वेदतत्त्वार्थबोध ॥
केदारस्तस्य सूनु शिवचरणयुगाराधनैकाग्रचित्त ।
छन्दस्तेनाभिराम प्रविरचितमिद वृत्तरत्नाकराख्यम् ३ ॥

इति भट्टकेदारविरचिते वृत्तरत्नाकराख्ये छन्दसि - प्रत्ययाध्याय षष्ठ समाप्त । जोगेश्वर शुक्लेन लिखापितम् ।

[B L 38

120

वृत्तरत्नाकर of केदार.

15 × 9½ inches, Devanagari character Foll 12, about 16 lines to a page

Another copy

[S C ZZ. A. 12

Nanditādhya is a small metrical work in Prākṛt, on Prosody It consists of 95 *gathās* and is accompanied by a brief commentary in Saṅskṛt. Both the text and commentary were composed by a Jain writer Ratnacandra who according to the Jain Granthāvali pp. 109 and 159, wrote his commentary on Munisundara's Adhyatmakalpadruma in Samvat 1674 (a MS of this com, i e Kielhorn Reports II No. 361, is dated Samvat 1683) and Hitopadesa in Samvat 1677 According to Peterson Reports III p 224 Ratnacandra belonged to the Māndavyapuragaccha was the pupil of Devānanda and had the title *Mahakavi* as he was the author of 108 *prakaraṇas* For other MSS, cf Bhandarkar Reports V No 1350 and Mitra, Notices, VIII p. 181

Beginning —

नमिऊग चलणजुलण॰ अह गायालक्षण वक्ष्ये केन गुरूप-देशेन किमह भयत सोद्यम किं कृत्वा नेमिजिने-द्रस्य चरण-युगल भावत प्रणम्य ॥ १ ॥॰

End —

यस्य चक्ररत्न चान्यत् धर्मचक्र आदित्य इव सेवते। इति नन्दिताढ्यावचूरि॰ समाप्ता।

[B D 303

117

वृत्तजातिसमुचय by विरहाङ्क.

14 × 4½ inches Devanagari character Foll 15, eight lines to a page Dated Sake 1784

A small treatise on Metrics written in Prakrt. It contains six chapters and was composed by Virahanka who is represented as narrating the same to his wife. The MS was copied for Dr Bhau Daji from an old palm leaf MS dated Samvat 1192 in the big Bhandar at Jesalmir For this latter see Dalal Cat of Jesalmir MSS (Gaekwad's Oriental Series vol XXI) No 238 (3). The work was known by the name Chandoviciti to its commentator Gopala, see next number This is perhaps the work mentioned by Dandin in his Kavyādarsa.

It begins —

देइ सरस्सइ पणमिऊग गदमकइ गंधहत्थि च।
सहायलंछणं पिंगलं च अवलेवएण्हं च ॥ १ ॥
कामिणिक्कोलपम्हपरितणुक्कुद्धिनिहयोवि।
दइयाए सहेइ समुचयं निहरलंछणो वित्तआइंण ॥२॥
अ चिअ लोए दुविह मत्तासिस च वण्णसिस च।
तस्म मए सुह लएरोग लक्खग सीसइ नअंगि ॥ ३ ॥॰

इअ कइमिद्धविअजाईसमुचए पढमो नियमो समत्तो। fol. 2, इनि॰ विइड नियमो सम्मत्तो fol 2 b, इअ वित्तआइंस मुचए तइउ णिअमो समत्तो fol 5 b, इअ॰ चउत्थो णिअमो समत्तो। fol 10 b, इति वृत्तजातिसमुचये कृतविरहिए पञ्चमो नियम ॥ fol 13

End —

एव विउणाउविअयेचतुहिंचदियासुणेअग्गा।
लघुकिरित्तिअजावअउकिअ छन्द समत्त त्ति ॥

इअ कविसिद्धवित्तआइंसमुद्दसमुच्चये छट्ठो णिअमो समत्तो ॥ कइसिद्धछन्दसमत्तम्।

[B D 130

118

वृत्तजातिसमुचय with a commentary by गोपाल

14 × 4½ inches Devanagari handwriting Foll 49 seven lines to a page Dated Samvat 1918

A commentary on Vrttajatisamuccaya, by Gopala son of Cakrapāla The commentary is also called Kavitta. The present MS was copied for Dr Bhau Daji from an old palm leaf MS at Jesalmir, dated Samvat 1192 See Dalal Cat. of Jesalmir MSS No 238 (4). The commentator had to obtain the correct version of the text mutilated by the carelessness of the scribes and ignorant reciters by collating several MSS which he procured from his friends This speaks for the high antiquity of the text. Gopala of course must have lived before Samvat 1192 which is the date of the Jesal MS

It begins —

> एतैर्दासितसरोजदला(भि)रामा
> कान्तिर्जितेभ्यसहमान इवाञ्जनेन ।
> सु(शू)न्यानि यश्चिद्दशर्यैरविलासिनीनां
> नेत्रोत्पलानि विदधेस्तु स वो हिताय ॥ १ ॥

नत्वा पिङ्गलसैतवकात्यायनभरतश्वलाधर्था(?)
विरहाङ्कविरचितायाश्छन्दोविचिते करोम्यहं व्याख्याम् ॥२
पुस्तकैरेकदोष(षा)दुसस्कृतानां मुख(ये?)च पतितत्वात् ।
प्रभ्रष्टा ये पाठा ये चान्यैरन्यथा रचिताः ॥
तानाप्तेभ्यो नानापुस्तकसदर्शनात्समाहृत्य ।
अन्येभ्य शास्त्रेभ्य स्वधिया च विचार्य रचितेयम् ।

प्रथम तावद्गाथायुगलेनाभिमतदेवादिनमस्कारव्यापारो(?) दर्शयितुमाचार्य आह—देह सरसह० विरहलाञ्छनाख्य आचार्यो दयितायै साधयति०

It ends —

रामएकाशाङ्गुलानि श्रेणिभि ॥ (?)चक्रपालात्मजगोपाल विरचितायां कृतशिष्टविवृतौ षष्ठो नियम । समाप्तेय वैराङ्क टीका । कृतिर्भट्टचक्रपालसूनुगोपालस्य । मङ्गलमहाश्री ॥ जेसलमेरे लिखितमिदं तालपत्रलिखितप्राचीनपुस्तकात् सवत् १९१८ फाल्गुनशुक्लचतुर्थ्यामिन्दुवारान्वितायां ॥ समाप्तोय ग्रन्थ ॥

[B D 130

119

वृत्तरत्नाकर of केदार.

11 × 5 inches, Devanāgari handwriting Foll 16, nine lines to a page

Vrttaratnākara, a work in six chapters on Prosody, by Kedāra, son of Pabbeka Kedāra is quoted by Mallinātha and quotes Nāgarāja Sulhana his commentator (see next No. 121) quotes a verse in illustration of the Uddharsini metre, which was composed by him in Samvat 1246 Kedara therefore cannot be later than the middle of the 12th century A. D Published by the Nirnaya Sāgar Press in 1908, with the commentary of Sri Rāmacandra Kavi Bhārati. An English translation of the work appeared in Pandit, vol. IX

Somacandragani wrote a commentary on Vrttaratnākara in Saṁvat 1329, cf Bod Cata., No 1154 and Mitra, Notices vol. VIII. p. 319 See also Bod Cata., Nos. 402 64 1153, Burnell, Tanjore MSS p 53a, I. O, Nos 1087 96, Bik, p 282, Peterson Reports II Nos 110-11, III Nos 348 50, IV Nos 869 70, V. No. 461, VI Nos 389 90 &c

It begins —

> सुरसन्तानसिध्यर्थं नत्वा ब्रह्माच्युतार्चितम् ।
> गौरीविनायकोपेत शङ्कर लोकशङ्करम् ॥ १ ॥
> वेदार्थशैवशास्त्रज्ञ पव्येकोभूद्द्विजोत्तम ।
> तस्य पुत्रोस्ति केदार' शिवपादार्चने रत ॥ २ ॥
> तेनेद क्रियते छन्दो लक्ष्यलक्षणसयुतम् ।
> वृत्तरत्नाकर नाम बालानामवबुद्धये ॥ ३ ॥
> पिङ्गलादिभिराचार्यैर्यदुक्त लौकिक द्विधा ।
> मात्रावर्णविभेदेन छन्दस्तदिह कथ्यते ॥ ४ ॥
> षडध्यायनिबद्धस्य छन्दसोस्य परिस्फुटम् ।
> प्रमाणमिति विज्ञेय षट्त्रिंशदधिक शतम् ॥ ५ ॥०

Ist adhy	(सज्ञाभिधानो)	ends on fol. 3b
IInd	(मात्रावृत्ताध्याय)	ends on fol 7,
IIIrd	(समवृत्ताध्याय)	ends on fol 13,
IVth	(अर्धसमवृत्ताध्याय)	ends on fol. 14,
Vth	(विषमवृत्ताध्याय)	ends on fol 15b

It ends —

> षशोभूत्काश्यपस्य प्रकटगुणगण शैवसिद्धान्तवेत्ता ।
> विप्र पव्वेकनामा विमलतरमतिर्वेदतत्त्वार्थबोध ॥
> केदारस्तस्य सूनु शिवचरणयुगाराधनैकाग्रचित्त ।
> छन्दस्तेनाभिराम प्रविरचितमिद वृत्तरत्नाकराख्यम् ३॥

इति भट्टकेदारविरचिते वृत्तरत्नाकराख्ये छन्दसि . प्रत्ययाध्यायः षष्ठ समाप्तः । जोगेश्वर शुक्लेन लिखापितम् ।

[B I. 39

120

वृत्तरत्नाकर of केदार.

15 × 9½ inches, Devanāgari character Foll 12, about 16 lines to a page

Another copy

[S C ZZ. A 12

Nanditadhya is a small metrical work in Prakrt on Prosody It consists of 95 *gathas* and is accompanied by a brief commentary in Sanskrt Both the text and commentary were composed by a Jain writer Ratnacandra who according to the Jain Granthāvali pp. 109 and 159 wrote his commentary on Munisundara's Adhyatmakalpadruma in Samvat 1674 (a MS of this com i e Kielhorn Reports II No 361, is dated Samvat 1683) and Hitopadesa in Samvat 1677 According to Peterson Reports III p 224 Ratnacandra belonged to the Mandavyapuragaccha was the pupil of Devananda and had the title *Mahakavi* as he was the author of 108 *prakaranas* For other MSS cf Bhandarkar Reports V No 1350 and Mitra Notices VIII p 181

Beginning —

नमिऊग चलणजुलण० अह गाथालक्षण वक्ष्ये केन गुरून देशेन किमह मयत सोयम किं कृत्वा नेमिजिनेन्द्रस्य चरण युगल भावत प्रणम्य ॥ १ ॥०

End —

यस्य चक्रस्य चान्यत् धर्मचक्र आदित्य इव सेवते । इति नन्दिताढ्यावचूरि समाप्ता ।

[B D 303

117

वृत्तजातिसमुच्चय by विरहाङ्क

14×4½ inches Devanagari character Foll 15 eight lines to a page Dated Sake 1784

A small treatise on Metrics written in Prākrt. It contains six chapters and was composed by Virahanka who is represented as narrating the same to his wife The MS was copied for Dr Bhau Daji from an old palm leaf MS dated Samvat 1192 in the big Bhandar at Jesalmir For this latter see Dalal Cat of Jesalmir MSS (Gaekwad's Oriental Series vol XXI) No 238 (3). The work was known by the name Chandoviciti to its commentator Gopāla, see next number This is perhaps the work mentioned by Dandin in his Kāvyādarsa.

It begins —

देइ सरस्सइ पणमिऊग गइमकइ गंधहत्थि च ।
सहावलंछणं पिंगलं च अवलेवएणहं च ॥ १ ॥
कामिणिकयोलपत्तहयरितपुकबुद्धिविहवोवि ।
दइयाए सहेइ समुचय विहरलंछणो वित्तजाईण ॥२॥
ज विअ लोए दुविह मत्तावित्त च वण्णवित्त च ।
तस्स मए दुइ लक्खेग लक्खण सीसइ नर्अति ॥ ३ ॥०

इअ कइसिद्धवित्तजाईसमुचए पढमो नियमो समत्तो । fol 2 इति० विइअ नियमो सम्मतो fol 2 b, इअ वित्तजाईसमुचए तइअ णिअमो समत्तो fol 5 b, इअ० चउत्थो णिअमो समत्तो । fol 10 b, इति वृत्तजातिसमुच्चये कृतसिद्धसिद्ध पञ्चमो नियम ॥ fol 13

End —

एव विउणाउव्विअअंचेचउहिंवदियासुणेअव्वा ।
लघुकिरित्तिअजावअउक्खिअ छन्द समत्त सि ॥

इअ कविसिद्धवित्तजाईसमुद्दसमुच्चये छट्ठो णिअमो समत्तो ॥ कइसिद्धछन्दसमत्तम् ।

[B D 130

118

वृत्तजातिसमुच्चय with
a commentary by गोपाल

14×4½ inches Devanagari handwriting Foll 49 seven lines to a page Dated Samvat 1918

A commentary on Vrttajatisamuccaya by Gopala son of Cakrapala The commentary is also called Kairutta. The present MS was copied for Dr Bhau Daji from an old palm leaf MS at Jesalmir dated Samvat 1192 See Dalal Cat of Jesalmir MSS, No 238 (4). The commentator had to obtain the correct version of the text mutilated by the carelessness of the scribes and ignorant readers by collating several MSS which he procured from his friends. This speaks for the high antiquity of the text. Gopala of course must have lived before Samvat 1192 which is the date of the Jesal MS

It begins :—

> धृतेर्दांतिनसरोजदला(भि)रामा
> कान्तिजितेलसहमान इवाननेन ।
> सु(द्य)म्नानि पश्चिदशवेरिविलासिनीनां
> नेत्रोत्पलानि विश्वेशु स वो हिताय ॥ १ ॥

मया पिङ्गलसैतवकात्यायनभरतकम्बलाश्वतरो(?)
विरहाङ्कविरचितायाश्छन्दोविचितेः करोम्यहं व्याख्याम् ॥ २
पुस्तकलेखकदोष(पा)दुसंस्कृतानां सुख(से?)ष पतितत्वात् ।
प्रभ्रष्टा ये पाठा ये चान्यैरन्यथा रचिता ॥
सानातिभ्यो नानापुस्तकसंदर्शनात्समाहृत्य ।
अन्येभ्य शास्त्रभ्य स्वधिया च विचार्य रचितेयम् ।

प्रथम तावच्छ्रायायुगलेनाभिमतदेवादिनमस्कारव्यापारो(?) दर्शयितुमाचार्य आह–देहि सरसहं॰ विरहलाञ्छनाख्य आचार्यो दयितार्थ साधयति॰

It ends :—

रामपञ्चाशाङ्गुलानि गीतिरिति ॥ (?)चक्रपालात्मजगोपाल विरचितायां कृतसिद्धविवृतौ षष्ठो नियम । समाप्तेय केदाट्ट टीका । कृतिर्भट्टचक्रपालसूनुगोपालस । मङ्गलमहाश्री ॥ जेसलमेरे लिखितमिदं तालपत्रलिखितप्राचीनपुस्तकात् सवत् १९१८ फाल्गुनशुद्धचतुर्थ्यामिन्दुवारान्वितायां ॥ समाप्तोय ग्रन्थ ॥

[B D 130

119

वृत्तरत्नाकर of केदार

11×5 inches Devanāgari handwriting Foll 16 nine lines to a page

Vrttaratnākara a work in six chapters on Prosody by Kedāra son of Pabbeka. Kedāra is quoted by Mallinātha and quotes Nāgarāja Sulhana his commentator (see next No. 121) quotes a verse in illustration of the Uddharsini metre which was composed by him in Samvat 1246. Kedara therefore cannot be later than the middle of the 12th century A. D Published by the Nirnaya Sagar Press, in 1908, with the commentary of Sri Rāmacandra Kavi Bhārati An English translation of the work appeared in Pandit vol. IX

Somacandragani wrote a commentary on Vrttaratnākara in Samvat 1329, cf Bod. Cata., No 1154 and Mitra Notices vol. VIII p. 314 See also Bod Cata., Nos. 462 64 1153, Burnell Tanjore MSS p 53a I. O Nos 1087 96, Bik p 252 Peterson Reports II Nos 110 11, III Nos. 348 50 IV Nos. 869 70, V. No. 401, VI Nos. 389 90 &c

It begins —

> सुखसन्तानसिध्यर्थं नत्वा ब्रह्मच्युतार्चितम् ।
> गौरीविनायकोपेत शङ्कर लोकशङ्करम् ॥ १ ॥
> वेदार्थशैवशास्त्रज्ञ पव्वेकोभूद्विजोत्तम ।
> तस्य पुत्रोस्ति केदार शिवपादार्चने रतः ॥ २ ॥
> तेनेद क्रियते छन्दो लक्ष्यलक्षणसयुतम् ।
> वृत्तरत्नाकर नाम बालानामवबुद्धये ॥ ३ ॥
> पिङ्गलादिभिराचार्यैर्यदुक्त लौकिक द्विधा ।
> मात्रावर्णविभेदेन छन्दस्तदिह कथ्यते ॥ ४ ॥
> षडध्यायनिबद्धस्य छन्दसोस्य परिस्फुटम् ।
> प्रमाणमिति विज्ञेय षड्त्रिंशदधिक शतम् ॥ ५ ॥॰

Ist adhy	(सज्ञाभिधानो)	ends on fol 3b,
IInd	(मात्रावृत्ताध्याय)	ends on fol 7,
IIIrd	(समवृत्ताध्याय)	ends on fol 13,
IVth	(अर्धसमवृत्ताध्याय)	ends on fol 14
Vth	(विषमवृत्ताध्याय)	ends on fol 15b

It ends —

> यदीभूत्काश्यपस्य प्रकटगुणगण शैवसिद्धान्तवेत्ता ।
> विप्र पव्वैकनामा विमलतरमतिर्वेदतत्त्वार्थबोध ॥
> केदारस्तस्य सूनु शिवचरणयुगाराधनैकाग्रचित्त ।
> छन्दस्तेनाभिराम प्रविरचितमिद वृत्तरत्नाकराख्यम् ॥३॥

इति भट्टकेदारविरचिते वृत्तरत्नाकराख्ये छन्दसि . प्रस्ताराध्याय षष्ठ समाप्त । जोगेश्वर शुक्लेन लिखापितम् ।

[B L 38

120

वृत्तरत्नाकर of केदार.

15×9½ inches Devanagari character Foll. 12, about 16 lines to a page

Another copy

[S C ZZ. A. 12.

121

वृत्तरत्नाकर of केदार with a commentary by सुल्हण.

11×3½ inches, Devanagari handwriting Foll 61, seven lines to a page. Dated Samvat 1547

Kedara's Vrittaratnakara with a commentary called Sukavihrdayanandini by Sulhana son of Bhaskara and grandson of Veladitya of Krsna Atreya gotra To illustrate the Uddharsini metre Sulhana quotes a verse of his own composed in Samvat 1246 In his illustration of the Pracyavrtti metre he refers to King Vindhyavarman probably the Parmar prince of Malwa of that name the successor of Ajayavarman, about 1160 A. D See Jour Bengal Asia. Society, vol XXX. p 204, and Indian Antiquary vol XIX 348 349, for Vindhyavarman For other MSS of Mitra Notices, vol I p. 84, Peterson, Reports IV No 869

It begins —

सश्रीक प्रभया युतं रुचिरया प्रोद्भासित गङ्गया ।
नानावस्त्रविराजित शशिकलापीडोल्लसद्भूषणम् ॥
मायापेतमुपस्थिताखिलगणस्तवपूजित सर्वदा ।
इ द दासमिवेश्वरस्य जयति त्रैलोक्यवन्द्य वपु ॥ १ ॥

कृष्णात्रेयस्य गोत्रे समजनि हि पुरा दाक्षिणात्यो ..णीर्या-
वेलादित्याभिधान सुकविरमवद्भास्करस्तस्य सूनु ॥
तत्पुत्र सुल्हणाख्य सुललितपदां वृत्तरत्नाकराख्य-
छन्दोवृत्तिं स चक्रे सुकविहृदयानन्दिनीनामधेयाम् ॥२॥

शास्त्रारम्भे शास्त्रकार इष्टाधिकृतदेवतानमस्कारपूर्वकं शास्त्र सम्बन्धप्रयोजन श्लोकद्वयेनाह ॥ सुखसन्तान०

The following verse is quoted on fol. 37b —

"उद्धर्षिणीति कविराजवसुन्धरेण
गोमेन सैव गदिता मधुमाधवीति ।"
सवत्सरे रसपयोनिधिसूर्यसङ्ख्ये (१२४६)
श्रीविक्रमाकरपते रचिता मयेयम् ।
उक्ता सनामभिरुदाहरणैरुदारै-
रुद्धर्षिणी भवतु चेतसि सद्धीनाम् ॥

Also on fol 17, in illustrating प्राच्यवृत्ति, he quotes —

स्वगुणैरनुरञ्जितप्रज प्राच्यवृत्तिपरिपालने रत ।
रणभूमिषु भीमविक्रमो विन्ध्यवर्मनृपतिर्जयत्यसौ ॥

बोधप्रदीप, शिशुपालवध (fol 6), महिम्नस्तोत्र (fol 7), भट्टश्रीहलायुध (पिङ्गलवृत्तौ) (fol 16 b) and श्वेतपट जयदेव (fol 27b) also are quoted

The chapters end —Ist on fol 11b, IInd on fol. 25, IIIrd on fol. 48, IVth or fol 51 and Vth on fol 56

The end —

तथा तेन केदारेण प्रकर्षेण रमणीय छन्दोवृत्तरत्नाकराख्यम्। इति पण्डितश्रीसुल्हणविरचितायां (सुकविहृदयानन्द्य-भिधानायां) वृत्तरत्नाकरछ दोवृत्तौ षष्ठस्तथाध्याय षष्ठ । सवत् १५४७ वर्ष श्रावणसुदि १३ गुरौ ग्रामात् महामण्डिकश्रीनाहासुरसुरवुतखानाजीतानश्री सुदाकरखान पठनार्थं पुस्तक ।

[B. I 37

122

वृत्तरत्नाकर of केदार with सेतु by भास्कर.

9×5½ inches, Devanagari character Foll. 39, about twelve lines to a page. Dated Sake 1754

Another commentary on Vrttaratnākara composed in 1676 A D by Bhatta Bhāskara son of Bhatta Āpāji. See I O, No 1091, Mitra Notices, II. p 127, Peterson, Reports, II No. 110, III No 350 &c.

Beg —

विघ्नराजवरशैलनन्दनानन्दकन्दकम् ।
सर्वधर्मं शिव नत्वा टीकेयं लिख्यते मुदे ॥ १ ॥

The chapters end —Ist on fol 7b, IInd on fol. 16b, IIIrd on fol 25b, IVth on fol 27, Vth on fol 32 & VIth on fol. 38

End —

इति श्रीमत्काश्यपान्वयसम्भवाभिहोत्रिकुलतिलकायमान-श्रीमदाप्पाजीभट्टसुत भास्करविरचिते वृत्तरत्नाकरसेतौ षष्ठोऽध्याय समाप्तिमगमत् ॥ श्रीशके १७५४ माघशुद्ध १५ सोमे समाप्तम् ।

[B D. 91

123

श्रुतबोध of कालिदास.

10½×4½ inches, Jain handwriting Foll 4, about 15 lines to a page Dated Saṁvat 1812.

'A poor compendium of Sanskrt metres, attributed with equal discretion either to Kālidāsa or to Vararuci'—Cat. Cata, vol I p 675 For other MSS, cf Burnell, Tanjore MSS, p 53a, I. O, Nos 1082 and 1086, Mitra, Notices, IV p. 207, V p 298, VIII p 196, Peterson Reports, III p 225, Bod Cata., No. 1152 &c

The work here contains 83 ślokas and is ascribed to Kalidāsa, who addresses it to his wife

It begins —

छन्दसां लक्षणं येन श्रुतमात्रेण बुध्यते ।
तमहं कथयिष्यामि श्रुतबोधमविस्तरम् ॥ १ ॥०

It ends —

कालिदासेन निर्दिष्टं श्रुतबोधोऽङ्गनाकृते ।
छन्दसां वृत्तवृत्तानामनायासप्रबोधकृत् ॥ ८३ ॥
इति श्रीकविकालिदासकृतौ श्रुतबोध सपूर्णमिदम्(?) ।

[B D 308

124

सुवृत्ततिलक of क्षेमेन्द्र.

15½×7½ inches, Devanāgarı handwriting Foll 9, twelve lines to a page. Dated Samvat 1926.

Suvrttatilaka is a work in three chapters called *Nyasas*, on Prosody by Ksemendra also called Vyasadāsa son of Prakasendra and grandson of Sindhu. He was a pupil of Abhinavagupta in Sāhitya He lived under Anantarāj of Kas'mır (1029-64 A. D) and his son Kalasa. See Buhler, Kasmır Report, p. 46. His Das'avatāracarita was composed in 1061 A. D during the reign of Kalasa Kavikanthabharana, Brhatkathamañjari, Bhāratamañjari and Aucityavicāracarca are some of his important works

In the first chapter of the work, a description of various metres and author's own examples under each of these are given The second chapter treats of the merits and demerits of versification and the third deals with the proper employment of metres.

It begins —

गणनिपुरोर्वैकभूद्राशाद्रकशाङ्कुर ॥ १ ॥
...न्द्रपुराय त्रिजगद्गुरवे नमः ॥ २ ॥

The following poets are alluded to by Ksemendra in this work —

कालिदास, उत्पलराज, गुल्मीर, कलशक, बाण, हर्ष, विद्यापति, रत्नाकर, परिमल, भट्टवल्लट, भट्टेन्दुराज, धीरदेव, माहिल, भट्टनारायण (au. of वेणीसंहार), दीपक, मुक्ताकण, भट्टश्यामल, भवभूति, लाटडिण्डीर, तित्रु(?), यशोवर्मा, चक्र, भट्टभीमक (रावणार्जुनीय), वाग्भट, भर्तृमेण्ठ, अभिनन्द, भारवि, भर्तृहरि.

[B. D 248.

B Rhetoric.

125

अलङ्कारतिलक of भानुकर.

13½×8½ inches, Devanāgarı handwriting foll. 18 about 22 lines to a page

A work on Rhetoric in five chapters, by Bhanudatta or Bhānukara son of Gaṇanātha of Mithila. For his Rasatarangiṇi and Rasamañjari cf Nos 140 and 151 below He quotes from Kavyaprakāsa Sarasvatikanthābharana, Raghuvaṁsa, and Gitagovinda. On fol. 9b, 11, 11b &c, some verses of his father are quoted According to Winternitz, Geschichte, III. p 24, Bhanudatta lived in the 13th century A. D.

For another MS., cf. Burnell, Tanjore MSS p 54a

It begins —

सोऽयं वो मुदमातनोतु भगवान्कोलावतारो हरिः ।
मिन्थो क्रोडसपास्य यस्य दशनप्रान्ते स्थिताया भुव ॥
तारा हारति वारिदस्तिलकति स्वर्वाहिनी माल्यति(?)
क्रीडादर्पणति क्षपापतिरहर्देवश्च ताटङ्कति ॥ १ ॥
उर(र?)स्फुरदलङ्कारचमत्कारपटुश्रिय ।
तनोति तिलकं भाले भारत्या भानुसत्कविः ॥ २ ॥
अथ रसा आत्मानस्तेषा शरीरं काव्यं तस्य गतिरीतिपोषद्भावगुणालङ्कारा इन्द्रियाणि०

The first chapter is introductory, the division of Kavya into *Uttama*, *Madhyama* and *Adhama*, based upon suggestiveness is discarded, it is based on Gunas and Alankaras. The first chapter ends on fol. 4, the second, which treats

of Dosas ends on fol 8b, the third treating of Gunas ends on fol 11, the fourth contains Sabdalankāras and ends on fol 13, the fifth contains Arthalankaras

It ends —

> प्राचां वचांसि विलसन्ति तथापि मातः
> प्रीतिं सरस्वति मदीयकृतौ विदध्याः ।
> रत्नानि यद्यपि जयन्ति तथापि कान्ता—
> स्तालीदलं श्रवसि भूषणमावहन्ति ॥ १ ॥
> विबुधाः पद्यसूत्रेण गुम्फितालङ्कृतिर्मया ।
> सूत्रभङ्गो यथा न स्यादेनस्याः कलयेद्यथा(तथा?)॥२॥

इति श्रीभानुकरमिश्रविरचितेऽलङ्कारतिलकेऽर्थालङ्कारनिरूपणं नाम पञ्चमः परिच्छेदः ॥

[B D 256

126

अलङ्कारमञ्जरी of त्रिमल्ल

9¼ × 4¼ inches Devanagari handwriting Foll 8 (1 to 9 2nd folio lost) about 12 lines to a page

A small work on Arthalankaras by Trimalla son of Vallabhabhatta a Tailanga Trimalla in his Yogatarangini quotes Vrsimhavaloka (1383 A D) and a MS of his Dravyagunasatasloki (see No 175 below) is dated 1499 A D

It begins —

> कपोलालम्बिरोलम्बनिम्बकोलाहलाकुलम् ।
> अम्बालम्बानुरागाब्धिं वन्दे लम्बोदरं महः ॥ १ ॥
> ज्ञातुमिच्छन्त्यलङ्कारानल्पेन श्रवणेन ये ।
> कुर्वे तत्कर्णयोरचैरर्थालङ्कारमञ्जरीम् ॥ २ ॥

ते च स्वमावोक्त्युपमा०

It ends —

> अर्थालङ्कारजातं हि मुख्यमेतावदेव हि ।
> अन्ये वैकल्पिकाः सर्वे विज्ञेया किल तद्भुवः ॥ ४० ॥
> काश्यां वल्लभभट्टस्य सूनुना निरमाय्यसौ ।
> त्रिमल्लाख्येन विदुषा रम्यालङ्कारमञ्जरी ॥ ४१ ॥

इति त्रिमल्लविरचितालङ्कारमञ्जरी समाप्ता ।
माहेश्वरि स्वायकृते च मार्गे मासे सिते विष्णुतिथौ च रम्ये ।
गोदावरीतीरवरे लिलेखालङ्कारशाखीयसुमञ्जरीं ताम् ॥ १ ॥

> श्री धूतपापेश्वरो जयतितराम् । श्रीरस्तु ॥

[B D 65

127

कामसूत्र of वात्स्यायन with जयमङ्गला by यशोधर.

10½ × 5¾ inches, Devanagari handwriting Foll 344 nine lines to a page Dated Samvat 1933

Kāmasutra of Vātsyayana or Mallinaga with the commentary called Jayamangala by Yasodhara otherwise called Gurudattendrapada

Mallinaga the author of the Kāmasutra is quoted in Vasavadatta and also by Bhavabhuti in his Malatimadhava According to Winternitz Geschichte III p 540 f n 3 and 4 Kamasutra is younger than Kautilyas Arthasastra and probably originated in the fourth century A D

Yasodhara or Gurudattendrapada the author of the commentary must have lived before the 13th century A D since the original of the present MS was written for being deposited in the royal library of King Visaldeva of the Calukya line (1243 61 A D) See below and S R Bhandarkar Report II p 48 where a similar MS is mentioned According to Jacobi S B E vol XXII p 282 note Jayamangala of Yasodhara is quoted in his commentary on the Kalpasutra by Jinaprbha who wrote it in 1307 A D Pandit Guleri in Ind. Anti XLII p 202 tries to show that Sankararaya the author of the Jayamangala on Kamandakiyanitisara was also the author of this Jayamangala and Yasodhara only arranged it properly and edited the same The word *ekatakrtasutrabhasyaytm* in the colophons lends some support to this theory Yasodhara wrote the commentary during the separation from his wife The introductory verse would show that Yasodhara knew some earlier commentaries on the work

In this MS introductory verses of the Sahityadarpana are given by the mistake of the scribe The real work begins on fol 2

It ends —

इत्यर्जुनभुजबलमल्लराजनारायणमहाराजाधिराजचौलुक्यचूडामणिश्रीमद्विस(वीसल?)देवस्य भारतीभाण्डागारे श्री वात्स्यायनीयकामसूत्रटीकायां जयमङ्गलाभिधानायां वैशिकमधिकरणं समाप्तम् ।

संवत् १९३३ ना शाके १७९९ ना चैत्र वदि० श्रीनगरनगरमध्ये जाम श्री ७ विभाजीराज्ये काश्मीरि प्रभु नारणजी हता ।

[B. I. 25

128

कामसूत्र of वात्स्यायन with जयमङ्गला by यशोधर.

$11\frac{1}{2} \times 5$ inches, clear Devanāgarī handwriting Foll 122, ten lines to a page. Incomplete.

Another copy The MS contains the work only upto the fourth adhyāya of the third adhikarana Cf. Bod. Cata, No 517, I. O., No. 1234

Beg.—

वात्स्यायनीयं किल कामसूत्रं प्रस्तावितं कैश्चिदिहान्यथैव ।
तस्माद्विधास्ये जयमङ्गलाख्यां टीकामहं सर्वविदं प्रणम्य ॥१॥

इह चत्वारो वर्णा ब्राह्मणादयश्चत्वारश्चाश्रमा०

Adhikarana I ends on fol. 44, adhi II on fol 106.

The colophon —

इति वात्स्यायनीयकामसूत्रटीकायां जयमङ्गलाभिधानायां विदग्धाङ्गनाविरहकातरेण गुरुदत्तेन्द्रपादाभिधानेन यशोधरेण एकत्रकृतसूत्रभाष्यायां०

[B. D 190

129

कामसूत्र of वात्स्यायन with प्रौढप्रिया by भास्करनृसिंह.

$14\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches, Devanagari handwriting Foll 143, ten lines to a page Dated Samvat 1926

Kamasutra, with the commentary of Bhaskara Nrsiṁha, composed in 1788 A. D See Bod. Cata, No 517 The commentary was composed at the request of Rajavrajalala the author's patron, at Benaras

It begins —

दुर्गे मोहदगण्डस्थलयुगलगलद्दानधारा-
माधुर्यास्वादमत्तभ्रमरगणगणैर्झङ्कृताङ्घ्रिर्यो मे ।
दुग्धाम्भोराशिमध्यप्रचलदविरतश्रीधीवीचयानो—
माधार्यान्वाखिलगुण्यान् वितरतु नितरां कामशास्त्रार्थवक्त्रे ॥१॥

यन्मोपरि वात्स्यायनामुनिनामाय कामशास्त्र च ।
वक्रे चकचर्य न वन्दे वन्दारुवृन्दमन्दारम् ॥ २ ॥
धर्मार्थोपरि त्रिलोकमोक्षादर्थहीन पूर्वः ।
मकलजगन्निदेशु पुरुषार्थेश्च आत्मभूर्जयति ॥ ३ ॥०
श्रीसर्वेश्वरयोगिमहुमहाकारुण्यमाहात्म्य ।
श्रीराजब्रजलालसिद्दविरादमगेरगार्दशगात् ॥
श्रीकाश्यां नरसिंहशास्त्रिकविना कुरुषंनृसमगेः ।
श्रीवात्स्यायनसूत्रवृत्तिरभिनवप्रौढप्रिया क्रियते ॥ ७ ॥
श्रीमद्भास्करवंशवारिधिविधु नृसिंहनाम्नेदस्मृति—
र्धीतास्यागमकाव्यनाटकमुखग्रोक्तृष्टविद्यामदान् ।
पुरुषान्निष्ठनयत्रतत्सुतसुताख्या नृसिंह सुधी
श्रीवात्स्यायनसूत्रवृत्तिमखिलप्रीत्यै करोति क्रमात् ॥ ८ ॥०

अत्र भगवान्वात्स्यायन महानन्दाभिव्यञ्जकवृत्तिविशेषनया०

The colophon —

कविपद्वाक्यमानतत्त्वज्ञश्रीकाशीपुरनिवासिवास्तव्यविद्वनमण्डलमण्डितश्रीमच्चन्द्रमोहनमश्वराजनारसेश्वरसूरिवरसुरपशिष्यविशिष्टशिष्यनानिष्टकरदुष्टलोकहृष्टिगुप्तिनमनोम-धीश्वमीश्वभास्करभास्करनरसिंहशास्त्रिविरचितवात्स्यायनीयकामसूत्रवृत्तौ०

It ends —

भास्करनृसिंहशास्त्री राजब्रजलालस्याज्ञया काश्याम्।
वात्स्यायनसूत्राणां वृत्तिं बुधहृदयहृदये व्यतनात् ॥०
यशासि कृष्णा कमलाकटाक्षैर्दीर्घायुरारोग्यसुखानि सन्तु ।
सन्ततसर्वदाया सुखिनो भवन्तु श्रीठाकुरराजब्रजलालजीया ॥
दारान्धिकरिशीतांशुमितेऽब्दे धिकाश्यपम् ।
ग्रन्था विशेषकृपया कृत कृतिमुदे सदा ॥
नीराजन दिनमणेरिव दीपिकाभि—
श्चन्द्रोपलोपसलिलार्घ्य इवोडुराज ।
वारांनिधेरुदकतर्पणवच्चदिव—
न्वद्दत्तवाग्भिरियमीश कृता कृतिस्ते ॥ समाप्तम्

[B I 24.

130

काव्यकल्पलता of अमरचन्द्र with वृत्ति by अमरचन्द्र.

$11 \times 4\frac{1}{2}$ inches, Jain Devanāgarī handwriting Foll. 2 to 52, 17 lines to a page Incomplete

A work on Rhetoric in four Pratānas each divided into several Stabakas It was composed by a Jain writer called Amaracandra, pupil of

Jinadatta of the Vayadagaccha. The commentary was written by the author himself In this work Amaracandra refers to his other works namely Chandoratnāvali Kāvyakalpalataparimala with Mañjari and Alankaraprabodha Amaracandra was assisted by Arisiṁha in the composition Jinadatta the guru of Amaracandra was the author of Vivekavilasa and other works (see No 1659 below) and lived at the time of the minister Vāstupala about the middle of the 13th century See Bhandarkar, Report, 1883-84, pp 6 and 156 Amaracandra had also written the Balabhārata and the Sukrtasankirtana the latter together with Arisiṁha See Nos 1759 and 1786 below For his Syadisamuccaya see No. 88 above

Kavisiksa is another name of Kāvyakalpalata

For a general plan and analysis of the work, cf Bod Cata No 497, Mitra, Notices, VII p 282 and I O No 1183 For other MSS, cf Bik, No. 598, Buhler, Reports IV No 65 VI No 708, Bhandarkar Reports III No 424, IV No 269, VI No 1363 Peterson Reports III No 589, VI p 25 &c See the next number for the number of slokas contained in each *stabaka* The MS is defective both at the beginning and the end

It ends —

इति श्रीजिनदत्तसूरिशिष्यअमरचन्द्रविरचितायां काव्य कल्पल्ताकविशिक्षावृत्तौ अर्थसिद्धिप्रताने चतुर्थे सङ्ख्या स्तबक षष्ट समास । ग्रन्थाग्र ९४

[B D 198

131

काव्यकल्पलता of अमरचन्द्र.

10½ × 4½ inches, Devanāgari character Foll 10, about 20 lines to a page.

This MS contains the text (metrical) only, and not the vrtti of Kāvyakalpalatā, composed by Amaracandra The Ist folio is marked कविशिक्षासूत्र. The *pratanas* end as follows —

The first having (10+2+1+1+60) 74 ślokas ends on fol 2 b,

the second having (19+53+21+34) 127 slokas ends on fol. 4 b,

the third having (27+5+17+15+6) 70 slokas ends on fol 6,

the fourth, having (39+44+41+3+19+31+4) 181 slokas ends on fol 10,

thus the *Kāvyakalpalatasutra* consists of 4 *Pratānas* having 21 *Stabakas* in all, and containing 452 slokas •

Beginning —

वाच नत्वा महानन्दकरसकाव्यसपदे ।

End —

काव्यकल्पलतासूत्रम् ।

काव्यकल्पलतासूत्रे प्रतानेषु चतुर्ष्वपि ।
स्तबकैरेकविंशत्यानुष्टुभां पञ्चशत्यभूत् ॥

This would show that the total number of verses is 500 It is however not accurate

[B D 301

132

काव्यकल्पलता of अमरचन्द्र.

10½ × 4½ inches Jain handwriting Foll. 15 to 61, about 17 lines to a page Dated Samvat 1661

Another copy First 14 folios are missing

It ends —

श्रीमद्वायड० ॥ १ ॥ सिक्तेय० ॥ २ ॥ काव्यमेव० ॥ ३ ॥ वाल्मीकि० ॥ ४ ॥ काव्यकल्पलता० ॥ ५ ॥ सवत् १६६१ वर्षे ज्येष्ठ सुदि २ दिने शुक्लपक्षे रवियासरे श्रीबृहत्खरतर-गच्छे श्रीजिनमाणिक्यसूरितत्पट्टपूर्वाचलसहस्रकरावतार-पातसाहश्रीअकब्बरप्रतिबोधनसावधानसकलाभिधानभट्टार-कयुगप्रधानश्रीश्री १०८ श्रीजिनचन्द्रसूरीश्वराणां तच्छिष्यप० नयनकमलगणीनाम् तच्छिष्यप०जयमन्दिरगणीनां शिष्यप०चिर०केशवदासमुनिप०कल्याणदासमुनिप्रमुख-सपरिवारपठनार्थम् ॥

[B D 301.

133

काव्यकल्पलता of अमरचन्द्र.

10 × 4½ inches, Jain handwriting Foll. 31, about sixteen lines to a page

Another (complete copy) of Kāvyakalpalatā.

It begins —

त्रिपुरस्य मथनं ज्योतिरमरेण मनीन्दुना ।
काव्यकल्पलतावृत्तिः क्रियते प्रकाश्यते ॥ १ ॥•

It ends exactly like I O, No 1183

[B. D 310

134

काव्यप्रकाश of मम्मट with सङ्केत by माणिक्यचन्द्र.

11 × 1¾ inches, old Devanāgarī handwriting Foll. 85, about 12 lines to a page. Dated S'ake 1337.

Sanketa, the earliest known commentary on Kāvyaprakās'a of Mammaṭa, composed by Māṇikyacandra, a Jain writer, in 1160 A. D It is published in the Ānandās'rama Series.

It begins —

सर्वज्ञवदनाम्भोजविलासकलहंसिकाम् ।
विशुद्धपक्षद्वितयां देवीं वाचमुपास्महे ॥ १ ॥
नानाग्रन्थचतुष्पथेषु निभृतीभूयैवयं कुर्वता ।
प्राप्तैरथैकणैः कियद्भिरमितैः प्रार्थिद्भूत्यात्मना ॥
सर्वालङ्कृतिभालभूषणमणौ काव्यप्रकाशे मया
वैधेयेन विधीयते कथमहो सङ्केतकृत्साहसम् ॥ २ ॥•

The end —

इत्याचार्यश्रीमाणिक्यचन्द्रविरचिते काव्यप्रकाशसङ्केते दशमोल्लासस्सङ्केत. समाप्त । यदुक्तदोषा॰ ॥ १ ॥ यादृश॰ ॥ २ ॥ सैलादक्षेत ॥ ३ ॥ शुभमस्तुसर्वजगत ॰ ॥ ४ ॥ श्रीशके १३३७ मन्मथसंवत्सरे पौषशु॰भौमेऽद्येह श्रीमत्त्रेम्पुरे महाराजश्रीरामदेवविजयराज्ये श्रीमदाचार्यमेहदेवसुतश्रीमद्विप्रचूडामणिश्रीभट्टपुष्पदन्तसार्यं नृसिंहेनपुस्तिका लिखिता ॥

[B. D 278.

135

काव्यप्रकाश of मम्मट with सङ्केत by भट्ट सोमेश्वर.

13¼×4¼ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 150, nine lines to a page

Another commentary on Kāvyaprakās'a by Bhaṭṭa Somes'vara, son of Devaka, belonging to the Bhāradvāja family. Acc. to Cat. Cata, this Somes'vara was also the author of Kīrtikaumudī, this is rather doubtful owing to the difference of ancestors of the two) His Pras'asti on mount Abu are dated 1232 52 (A. D) He was purohita to Bhīmadeva and a client of Vastupāla and Tejpāla.

The present MS. was copied from a very old palm-leaf MS. dated Saṃvat 1283, in the Jesalmir Bhāṇḍār; cf Dalal, Cat. of Jesal. MSS., p. 13, No. 345.

It begins —

ॐ स्वस्ति ।

पदार्थंकुमुदमातमसुगौरिन्तमदिक्काम् ।
वन्दे वाचं परित्यक्तनगरानन्दशालिनीम् ।

सनुमितेति । यदिक्त प्रागुत यत् काव्यालङ्कारं सदविदैवतस्या च वक्ष्यमाणसर्वांपकद्रवहारिणी वाणी । भवत्यपरत्प्रापिति कवेरेवैशयत्त्वस्य्रदर्शित • The ullasas end —Ist on fol. 9, IInd on 19b IIIrd on 21, IVth on 42, Vth on 53b VIth on 54, VIIth on 85b, VIIIth on 90, IXth on 113.

तथा कमलमनवमपि कमले च कुवलये इत्यादौ । अत्र द्वितीयकमलार्थः सर्वनामवाच्य ॥ तेन तस्मिन्न कुवलये इति युक्तम् । केचित्तु धर्मिधर्मोभयात्मतो वस्तुनः प्रतिपादने पुनः स एव शब्दस्तत्पर्याय सर्वनाम वाऽस्य वाच्यं अपि यत्र लोके तथाप्यनभिहितसाध्यत्वमाहुर्यथा इदं वर्ण संप्रति शोचनीयतां समागमप्रार्थनया कपालिनः । अत्र कपालिप्रार्थो धर्मिधर्मोभयार्थवृत्तिः संज्ञामात्र वा प्रत्याययेत् कपालसंबन्धकृत वा गर्हितत्वमुभयमपि वेति द्वयः पक्षाः ॥ तत्राद्ये पक्षे विशेष्यतिरस्ते कपालिग्रहणमरम्यपि कर्तव्यं येनास्य गर्हितत्व प्रतीयेत द्वितीयपक्षे तथाभयप्रतिपादने तेनैव तत्पर्यायेण सर्वनाम्ना वा विशेष्यमङ्गलदुराहेयं भवति येन तस्य विवक्षितार्थसिद्धावार्थो हेतुभावोऽवकल्पेत नवैतामेकमप्यप्रोक्तमिति दोषान्न (पक्षे ?) न इदं वर्ण संप्रति तस्य शोच्यतामिति युक्तम् । •

—fol. 64b.

Somes'vara quotes:—अर्जुनचरित 82b; अभिनवगुप्त 26; 30 (on Kāvyakautuka); उद्भट 75, 109, 88b (on Bhāmaha), काव्यकौतुक of भट्टतौत 2b; 23b; 30; भट्टनायक 2b; 21, भट्टमित्र 12; भट्टमुकुल 13; ध्वनिकार 14b; 22; 88b, रुद्रट, 21, 67, 69; वक्रोक्तिजीवितकार 21; व्यक्तिविवेककार 21b; लोल्लट 22b; शङ्कुक 23b;

चन्द्रिकाकार 29b; राघवानन्द 38b; कुत्तक 61b, 67; भोजराज 144b; मङ्गल 89b, दण्डी 89b, नाममाला 4b, कुमारिल 11b, वामन 21, 71b &c

The end —

इति भट्टश्रीसोमेश्वरविरचिते काव्यादर्शे काव्यप्रकाशसङ्केते दशम उल्लास. ॥

भरद्वाजकुलोत्तसभट्टदेवकसूनुना।
सोमेश्वरेण रचित. काव्यादर्श' सुमेधसा ॥

संपूर्णश्च काव्यादर्शो नाम काव्यप्रकाशसङ्केत शुभं इति मङ्गल महाश्री ॥ शुभं भवतु लेखकपाठकयो ॥ संवत् १२८३ वर्षे आषाढवदि शनौ लिखितमिति ॥ इदं पूर्वप्रति।

[B D 43.

136

काव्यप्रदीप of गोविन्दठक्कुर with उद्योत by नागेश.

8½×7 inches, Devanāgarı handwriting Foll 59, about 15 lines to a page. Incomplete

Uddyota, the well known and standard commentary on Kavyapradipa by Nāges'a Kāle Repeatedly printed The MS contains *five ullasas* only The beginning is wanting

Govinda's Pradipa is a commentary on the metrical portions of the Kavyaprakasa which were supposed by him to be the production of Bharata. See Peterson, Reports, II p 10ff, Hall, Index, p 206

For Nages a see above No 41

[B D 194

137

काव्यानुशासन of हेमचन्द्र with अलङ्कारचूडामणि by हेमचन्द्र.

13½×8½ inches, Devanagarı handwriting Foll 52, fifteen lines to a page.

Kavyanusasana, a work on Rhetoric in eight chapters, by Hemacandra with the author s own commentary called Alankaracudamani. Printed in the Kavyamāla. For an analysis of the work, see Kane Introduction to his Sāhıtyadarpana, (2nd ed) p. CXIII

It begins —

प्रणम्य परमात्मानं निजं काव्यानुशासनम्।
आचार्यहेमचन्द्रेण विद्वत्प्रीत्यै प्रतन्यते ॥ १ ॥०

It ends —

इत्याचार्यश्रीहेमचन्द्रविरचितायामलङ्कारचूडामणिसंज्ञस्वोपज्ञकाव्यानुशासनवृत्तौ अष्टमोऽध्यायः समाप्त ॥

[B D 275

138

काव्यानुशासन of हेमचन्द्र with अलङ्कारचूडामणि by हेमचन्द्र.

13½×8½ inches, Devanagarı handwriting. Foll 4; fifteen lines to a page Incomplete

Another copy, a fragment

[B D 275

139

काव्यालङ्कारसूत्र of वामन with वृत्ति by वामन.

13½×4½ inches, Devanagarı handwriting Foll. 53, seven lines to a page

The MS contains the first five adhikaranas and a part of the sixth For a complete and masterly exposition of the work and a discussion about the date of Vamana see Kane Introd to Sahıtyadarpana, (2nd ed) pp XLVI to LII

Vamana was a minister of King Jayapida of Kas'mır (779 to 813 A D)

Beginning —

प्रणम्य परम ज्योतिर्वामनेन कविप्रिया०

[B D 43.

140

काव्यालङ्कारसूत्र of वामन with वृत्ति by वामन.

12½×4½ inches, Devanāgarı character Foll 40, nine lines to a page Dated Sake 1511

Another copy (complete) of Kavyālankārasutras with commentary, by Vāmana.

The MS ends—

> शाके शर्वशरक्षपाकरमिते मासे नभस्ये सिते-
> गाथासाद्दिवसे भृगौ सुजनभे श्रीनीलकण्ठात्मजः ।
> गोविन्दो धरणीधरेन्द्रतनयानाथाङ्घ्रिभृङ्गात्मन. ।
> श्रीमान्वामनसूत्रवृत्तिमलिखद् दैवज्ञचूडामणिः ॥

[B D 42

141

कुवलयानन्द of अप्पय्य दीक्षित.

11½×5 inches, Devanāgarī handwriting Foll 61, about 12 lines to a page

Kuvalayānanda of Appayya Dixit, son of Raṅgarāj Appayya wrote the work at the desire of king Venkaṭa I of Pennakonda (1586—1613 A D) See Hultzsch, Reports, II p XII and Epi Ind, vol IV. p. 271, J A. S. B, 1907, p. 211, Kane, Intro to Sāhityadarpaṇa, p CXXX, Winternitz, Geschichte III p 26 footnote &c.

The work is based upon Jayadeva's Candraloka. For other MSS, cf Bod Cata., No. 505, I. O No 1161. Vṛttivārtika and Citramimāṁsā are also the works of Appayya Dixit. See No 158 below

It begins —

> असरीकबरीभारभ्रमरीमुखरीकृतम् ।
> दूरीकरोतु दुरितं गौरीचरणपङ्कजम् ॥ १ ॥०

It ends —

इति श्रीमदद्वैतविद्याचार्यश्रीभरद्वाजकुलजलनिधिकौस्तुभ-श्रीरङ्गराजाध्वरीन्द्रवरसूनोरप्पय(प्पय्य)दीक्षितस्य कृति कुवलयानन्दः समाप्त ॥

[B D 117

142

कुवलयानन्द of अप्पय्य दीक्षित.

14¼×8¼ inches, Devanāgarī handwriting Foll 35, 18 lines to a page. Dated S'ake 1747

Another copy

[S C ZZ. B 4

143

त्रिवेणिका of आशाधर.

12½×6 inches, Devanāgarī handwriting Foll 9, about 15 lines to a page. Dated 1872 A. D.

A small treatise on the three powers of a word, viz. Abhidhā, Lakṣaṇā and Vyañjanā, by Ās'ādhara, a very recent writer who quotes Sāhityadarpaṇa and Siddhāntakaumudī and who alludes to himself as the author of Kovidānanda. For Kovidananda, cf R G Bhandarkar, List of Private MSS., p. 68, No. 140

One Ās'ādhara, probably the same as ours, the pupil of Dharaṇīdhara and son of Rāmajībhaṭṭa is mentioned as the commentator of Candrāloka, at I O, No 1160

Another Ās'ādhara a Jain writer, son of Sallakṣaṇa of the Vyāgreravala family wrote his Triṣaṣṭismṛti in Sam. 1292, Bhavyakumudacandrikā a commentary on his own Dharmāmṛta in Samvat 1300, during the reign of Jaitugideva, son of Devapāla Paramāra See Bhandarkar, Report, 1883-84 pp. 103-105

It begins —

> प्रणम्य पार्वतीपुत्रं कोविदानन्दकारिणा ।
> आशाधरेण क्रियते पुनर्वृत्तिविवेचना ॥ १ ॥

वर्तेते शब्दार्थे प्रवर्तन इति वृत्ति ०

इति शक्तिप्रकरण fol 4b, इति लक्षणाप्रकरण fol. 8b,

सा यथा (i e व्यञ्जना)

> आशाधरकृतसज्ञा विमला शुद्धिवृद्धिदा ।
> कोविदानन्दमहज्ञानुमार्गेया त्रिवेणिका ॥ fol 8b.

It ends —

ततश्च सिद्ध व्यञ्जनाया सफलत्वमिति दिक् ॥ इत्याशाधरभट्टविरचिता त्रिवेणिका समाप्ता ।

The following are quoted —

भागवतसुबोधिनी fol 1, मल्लिनाथ 1, साहित्यदर्पण 1, कोविदानन्द 2, रसप्रदीप 2b, हेमकोश 3b, नैषध 4b, अद्वैतविवेक 4b, काव्यप्रदीप 5, शङ्करस्वामि 5; वामन 5b, सिद्धान्तकौमुदी 8, विद्यानाथ 8, श्रीधरस्वामी 8b, रतिरहस्य 9 and चमत्कार 9b

[B D 284

144

प्रतापरुद्रयशोभूषण of विद्यानाथ.

14½×9 inches, Devanāgarī handwriting Foll 44, twentyone lines to a page.

A work on Rhetoric in 9 chapters by Vidyanātha who was patronised by Pratāparudradeva of Warangole (1268-1319 A D) The poetic illustrations, exemplifying the rules, in this work are composed with a view to glorify King Pratāparudra For contents &c cf I O No 1176, Burnell Tanjore MSS, p 56, Kane Intro to Sahityadarpana p CXIX Winternitz Geschichte III p 24 &c

Beg —

विद्याकैरवकौमुदीं० ॥ १ ॥ पूर्वेभ्यो भामहादिभ्यो॰ ॥ २ ॥०

[S. C ZZ B 5

145

रतिमञ्जरी of कामदेव

6×3½ inches, Devanagari handwriting, Foll 14, six lines to a page

Another manual of the Erotic science ascribed to Kamadeva. The work consists of 60 stanzas and is also sometimes ascribed to Jayadeva Published by P E. Pavolini See Winternitz Geschichte III. p. 541

Beg —

नत्वा सदाशिव देव देवीं चैव मनोरमाम् ।
रचिता कामदेवेन सुबोधा रतिमञ्जरी ॥ १ ॥०

End —

इति बन्धविबन्धोय योगादुत्पादयेत्सुखम् ।
तस्माद्विदग्धसधातै कार्यो यत्ना प्रयत्नत ॥ ३ ॥

इति कामशास्त्रम् ॥

[B D 203

146

रतिरहस्य of कुक्कोक

8×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 28, about nine lines to a page Incomplete

Ratirahasya a work on the ars amandi in 10 chapters composed by Kukkoka for the amusement of Vainyadatta. Cf I. O No. 1238 Burnell Tanjore MSS p 58b &c Acc. to Winternitz (III 541) the work was written before the 13th century A D It is quoted by Mallinātha.

It begins —

येनाकारि प्रसभमचिरादर्धनारीश्वरत्व० ॥ १ ॥ २ ॥
कुक्कोकनाम्ना कविना कृतोय श्रीवैण्यदत्तस्य कुतूहलेन ।
निषेव्यतां कामकलासु धीरा प्रदीपकल्पो वचसां विगुम्फ ॥३॥०

तत्र प्रथम नन्दिकेश्वरगोणिकापुत्रकयोर्मत समहीत्वा (म) परतो वात्स्यायनीयम् ॥०

इति सिद्धपाटलीयपण्डिते कुक्कोकविरचिते रतिरहस्ये जात्यधिकारो नाम प्रथम परिच्छेद (s'lo 22) fol 4, इति॰ चन्द्रकलाधिकारो नाम द्वितीय (s'lo 17) fol 6b, इति॰ सर्वभेदजात्यधिकारो नाम तृतीय (s lo 36) fol 10, इति॰ सामान्यधर्माधिकारो नाम चतुर्थ । (s'lo 20) fol 12b, इति॰ बाह्यरताधिकारो नाम पञ्चम परिच्छेद (s'lo 53) fol 18b, इति॰ सुरताधिकारो नाम षष्ठ परिच्छेद (s'lo 68) fol 25, इति॰ कन्याविश्रम्भणो नाम सप्तम (s'lo 23) fol 27b

The MS. breaks off in the seventh verse of the eighth chapter

[B I 23

147

रतिरहस्य of कुक्कोक.

10½×3½ inches, Devanāgari character Foll 25 ten lines to a page Dated Samvat 1661

Another much worn out copy of Ratirahasya Complete in ten chapters.

[B. D 71

148

रसगङ्गाधर of जगन्नाथ.

13×4 inches, Devanāgari character Foll 398, seven lines to a page. Dated Sake 1781

Rasagangādhara of Jagannātha Pandit Often published See Kane Intro. to Sāhityadarpana (2nd edn.) p CXXXII, therefore both the Rasagangādhara and the Citramimāmsākhandana were composed before 1650 and after 1641 A D

[B D 143

149

रसतरङ्गिणी of भानुदत्त

14½×8½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 14, about 20 lines to a page

Published in the Trivendram Sañskrt Series, Vol. 50 Our MS much differs from the printed text, vv 4-55 of ch 1, containing information about the author are not found here Acc to these 'it was written by Singhabhupāla of the Recalla dynasty who ruled over the country lying between the Vindhyas and Srisaila of which Rājācalam was the hereditary capital. M Sesagiri Sāstrī, MSS Report 1896-97, pp. 7-10, fixes the date of our author at about 1330 A D, on the authority of a biographical sketch of the Rājas of Venkaṭagiri

It begins —

शृङ्गारवीरसौहार्दं मौग्ध्यवैयात्यभूषणम् ।
लास्यताण्डवसौजन्य दाम्पत्य सन्नमामहे ॥ १ ॥
वीणाङ्कितकरां देवीं वाणीमेणीदृशं मुदा ।
सदानन्दमयीं देवीं सरोजभववल्लभाम् ॥ २ ॥
स्वच्छस्वादुरसाधारो वस्तुच्छायामनोहर ।
सेव्य सुवर्णनिधिभिर्निधिमार्ग सनायक ॥ ३ ॥
सात्विकाद्यैरभिनयै प्रेक्षकाणां यतो भवेत् ।
नटे नायकतादात्म्यबुद्धिस्तन्नाट्यमुच्यते ॥ ४ ॥
रसोत्कर्षो हि नाट्यस्य प्राणस्तस्य निरूप्यते ॥०
इति रसार्णवसुधाकरकारिकाया नायकप्रकरणम् ।
(s'lo 47) fol. 2

इति नायिकाप्रकरणम् । अथोद्दीपनभाव । fol 3b, अथालङ्कृति । अथानुभावा । अथ गात्रारम्भा । fol 4, अथ पौरुषसात्विका । अथ वागारम्भ । अथ सात्विका । fol 4b,

इति रसार्णवसुधाकरकारिकायां रञ्जको नाम प्रथमो विलास । fol 5

It ends.—

बीभत्सोद्भुतशृङ्गारो बीभत्साभास इष्यते ।
रसाद्ययानकाभासो रौद्रबीभाससम्मात् ॥ २५३ ॥

इति श्रीरसार्णव(सुधाकर)कारिकाया रसोल्लासो नाम द्वितीयो विलास समाप्त ।

रुद्रट (fol 2b) and भावप्रकाशिका (fol 11) are quoted among others

[B. D 280

153

वाग्भटालङ्कार of वाग्भट

10¼ × 4¼ inches, Jain handwriting Foll. 8, about 13 lines to a page.

Vagbhaṭālankāra, a work in five chapters on Rhetoric by Vagbhaṭa son of Soma. Vagbhaṭa lived under Jayasiṁha, son of Karnadeva who reigned in Gujrat from 1093 to 1154 A D For other MSS, cf. I O No 1153, Bod Cata, No 509, Weber, II. Nos. 1718-20, Bik., No. 618, Peterson, Reports V p 26 &c.

This Vāgbhaṭa is to be distinguished from another Vāgbhaṭa the son of Nemikumara and the author of Kāvyanusasana where our author is referred to See Kane Introduction to Sāhitya darpana (2nd ed) p CXII, and Winternitz, Geschichte, III. p 642

[B. D 301

154

वाग्भटालङ्कार of वाग्भट

14½ × 8½ inches Devanāgari handwriting Foll. 6, twenty lines to a page

Another copy

[S C ZZ. B. 4

155

वाग्भटालङ्कार of वाग्भट

13½ × 8½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 28, about 15 lines to a page Incomplete

Another copy, accompanied by a brief commentary The MS contains only four paricchedas

The com. begins —

कारकालक्षणोपाय स्वस्वार्थस्मरणाय वा ।
वाग्भटालङ्कृते कुर्वे व्याख्यां सक्षेपयुक्तितः ॥ १ ॥

श्रिय दिशतु० ॥ व्याख्या । श्रीनाभेयजिन ०

[B. D 256

156

विदग्धमुखमण्डन of धर्मदास
with an अवचूर्णि.

10¼ × 4¼ inches, Devanāgari handwriting Foll 18, 18 to 20 lines to a page Incomplete.

An incomplete copy of Vidagdhamukhamaṇḍana, a poem in four paricchedas containing various kinds of riddles and puzzles &c by a Jain author

Dharmadâsa, accompanied by a commentary of an unknown author. Cf I O, No. 1243, Peterson, Reports, IV. p. 36, Weber, II. p. 255, Bod. Cata., No. 1163, Bik, No. 619 &c.

The com begins:—

स्तुत्वा जिनेन्द्रमपि चाममनारभूतं
श्रीभारतीजननमाकृततापरूपम् ।
स्वल्पं हि पाममतिर्गिरकरणेन चाहं
टीकां करोमि सुधियां मुखमण्डनस्य ॥ १ ॥
व्यासीदनेन कथितं सुकवेः कविन्यं
क्याहं घनोचितलघुविमती विधाय ।
नूनं तथापि खलु धीरगुणं विधाय
व्याकरापते गिल मया सुगुरोः प्रसादात् ॥ २ ॥

कवीनां हिलिलिरिपं ज्ञाममारम्भादौ आशीर्नमस्क्रियावस्तु-निर्देशं विदधाति ।०

Paricchedu I ends on fol 8b, pari. II on fol 16 b, the com. ends with the 21st verse of the 3rd paricchedu.

[B D 63

157

विदग्धमुखमण्डन of धर्मदास with वीटिका by गौरीकान्त सार्वभौमभट्टाचार्य.

11 × 5½ inches, Devanâgarî character Foll 65, about eleven lines to a page Dated Sake 1779

A commentary, called Viṭikâ by Gaurikânta Sârvabhauma Bhaṭṭâcârya, on Vidagdhamukhamandana Gaurikânta was also the author of a commentary on Tarkabhâsa.

It begins —

अधिगृह्यापनकुञ्ज भवघनपुञ्ज निराजितं तडिता ।
प्रणयवितनजनना(?)मभिमतवर्षिणमिहादरात ॥ १ ॥
गौरीकान्तसार्वभौमभट्टाचार्येण तन्यते ।
वीटिका नाम टीकेयं विदग्धमुखमण्डने ॥ २ ॥
सिद्धार्थसरसा सेयमाम्नामिति मनोहरा ।
रागहेतुर्विदग्धानां मुखमण्डनवीटिका ॥ ३ ॥

विघ्नविघाताय ग्रन्थादौ मङ्गलानि कृत्वा पौढमधुरे काळे ग्रन्थकृतेषां सन्तोषाय श्लोक नियमाणि-सिद्धीनपानीति । भादौ शिष्टाचारोपन्यासो मङ्गलार्थं । न च ग्रन्थकारीयं

थोढ इत्याशङ्कनीयम् । तथाने निरन्तरानुमितरैरनैन-कोपयैकमङ्गलाचरणानुगारनेः । अन्यथोक्तं प्रमननीतन्तु हिमधरे मङ्गलं विमानि समाप्तिदर्शनादिति ।० अथवानुत्तमा-मोहार्थे बहोर्ग्रन्थारम्भ विष्णोः चैत्रागमादिका ।

The first paricchedu (59 slo.) ends on fol. 17 b, the second pari (71 slo) on fol 33, the third (74 slo.) on fol. 52, the fourth (73 slo) on fol. 65 b

It ends:—

मदनकपटलीलः स्त्रीहृतामीरलीकः ।
त्रिभगद्यमलीनः शू(द्र?) मानसीकः ।
मनयुवतिपरोक्षः मोहगोपनशील
कृतगुरुपरिहेक प्रीयतां पीतचेलः ॥ १ ॥

इति श्रीगौरीकान्तसार्वभौमभट्टाचार्यकृतौ विदग्धमुखमण्डनटीकायां वीटिकाख्यायां चतुर्थः परिच्छेदः ।

[S C 2.

158

वृत्तिवार्तिक of अप्पय्यदीक्षित.

13½ × 8½ inches, Devanâgarî handwriting Foll. 8, about 19 lines to a page. Incomplete.

A small treatise on the three powers of a word i. e Abhidhâ, Lakṣaṇâ and Vyañjanâ, by Appayya Dixit Often published See No. 141 above for his Kuvalayânanda.

निज प्रकाशयन्ती ज्यायार्थैश्चर्यादिभिर्विश्वमेते ।
नयनैरिव हरमूर्तिर्विबुधोपास्या सरस्वती जयति ॥ १ ॥
तत्र कविभिर्नियुक्तैर्विशेषावधृतीकृताम् ।
निगूढमिमुपमाभि तिपत्रे वृत्तिवार्तिकम् ॥ २ ॥

[B D 279.

159

शृङ्गारतिलक of रुद्रट.

10½ × 4½ inches, Devanâgarî handwriting Foll. 9, about 18 lines to a page

A short treatise on the Erotic sentiment by Rudraṭa. The work consists of three chapters, containing 160, 114 and 81 slokas respectively and was otherwise called Kâvyâlankâra as is seen from the colophon. The real Kâvyâlankâra

of Rudrata however consists of 16 adhyayas and reviews the whole field of Poetics Scholars are divided in their opinions as regards the identity of the authors of these two works. For a learned summary of the discussion on this point refer to Kane Introduction to Sahityadarpana (2nd ed) pp LII to LVIII See I. O, No 1131 Burnell Tanjore MSS p. 163a, Bhandarkar Report 1882-83 No 217, Ulwar Cata No 1081 &c

It begins —

शृङ्गारी गिरिजनाने सकरुणो रत्यां प्रवीर स्मरे ।
बीभत्सोस्थिभिरुत्फणीच भयकृन्मूर्त्यांद्भुतस्तुङ्गया ॥
रौद्रो दक्षविमर्दने च हसकृन्नग्न प्रशान्तश्चिरा—
दित्थ सर्वरसात्मक पशुपतिर्भूयात्सतां भूतये ॥ १ ॥०

It ends —

काव्याकाव्यकथा कीदृक् वैदग्धे को रमा(सा?)गम ।
किं गोष्ठीमण्डन हन्त शृङ्गारतिलक विना ॥ ८१ ॥

इति श्रीरुद्रटविरचिते शृङ्गारतिलके काव्यालङ्कारे तृतीय परिच्छेद ॥ समाप्ति पफाण (?)

[B D 295

160

साहित्यमञ्जूषा of दाजी with कुञ्चिका

13¼ × 8¼ inches Devanagari handwriting Foll 105, about 15 lines to a page.

Another work on Rhetoric in 445 s lokas by Daji son of Ballala son of Cintamani son of Dasaratha son of Ballala of Sangamesvara (Konkana) who had obtained the title *Josirai* from the great Sivaj The work was composed in Sake 1747 *i.e* 1825 A D The commentary was written by the son of Bājipanta

The text begins —

नत्वा सार्थं सुवृत्त गुणगणकलित चारुरीतिं विराज—
द्दोष सलक्षण सलघुगतिमिह सव्यञ्जन श्लोकयुक्तम् ।
सद्भाव शोभनालङ्करणमुदकलाद्य पवित्रामिध स—
द्वृत्तिं मञ्जुध्वनिं सद्गुरुममलरसं मङ्गलाद्य गजास्यम् ॥ १ ॥०

It ends —

स दाजिसंज्ञः किल शालिवाह
शकेश्ववेदाश्वधरामिते स्विषे ।
शुक्ले तृतीयाख्यतिथौ च काव्य
वारे समासामकरोदिमां मुदा ॥ ४ ॥
नरसिंह कुलदैवतमाराध्य इभाननो महालक्ष्मी ।
करवीरस्था त्रिजगज्जननी तृप्यत्वनेन काव्येन ॥४०५॥

The com begins —

वन्दे शुभ्रांशुभाल विषमविषगल स्कन्दहेरम्बबालम् । ०॥१॥
शारदां पारदां नत्वा विद्याम्भोधेर्गुरूनपि ।
कुर्वे साहित्यमञ्जूषोद्घाटिनीं कुञ्चिकाभिधाम् ॥ २ ॥०

It ends —

इति साहित्यमञ्जूषाटीकायां कुञ्चिकाभिधायां प्रत्ययनिरूपण नाम षष्ठोध्याय ॥ ६ ॥

[B D 256

161

साहित्यरत्नाकर of धर्मसूरि.

13¼ × 8¼ inches Devanagari handwriting Foll. 59 about 20 lines to a page Dated Sake 1786

A work on Rhetoric in ten chapters containing also the life of Rāma in the verses quoted as instances composed by Dharmasuri son of Parvatanatha and a descendant of Varinasi. Dharmasur s grandfather Tripurari had three sons Narayana Parvatanatha and Rāma Of these Nārāyana had obtained a palanquin a chowri and an umbrella from King Dharma (perhaps the Trigarta prince of that name who ruled in 1528 A D cf Duff Chronology of India p 307) and Parvatanātha having vanquished Janārdana had obtained the title Vadi kesari perhaps from the same king

Narakasuravadha is another work of Dharma suri where he mentions himself as the author of a poem called Bālabhagavata, see No 1285 below and I. O No 4185 In the present work also on fol 58b the author mentions Kamsavadha as his own Nātaka Again on fol. 16b he describes himself as the author of Kāvyālankāra, Krsnastuti Ravisataka &c.

Besides Kāvyaprakāsa Dasarupa Bhatta nāyaka Sankuka Srngāratilaka, Lallaṭa, Bhojarāj &c he quotes Vidyānātha (on fol. 28 b)

PART III—MEDICINE

162

अष्टाङ्गसङ्ग्रह of वाग्भट.

13×8 inches, fair Devanāgarī handwriting Foll. 277, about 17 lines to a page Dated S'ake 1782

Astangasangraha, one of the ancient works on Medicine, in six chapters, by Vagbhata son of Saṅghagupta and grandson of Vagbhaṭa. This work is written in mixed prose and verse, is alluded to as Vrddha Vagbhata in later works, is older both in form and matter than Astaṅgahrdaya, which is wholly written in verse and is also ascribed to Vagbhata. Astangasangraha of the older Vagbhata is probably the work which Itsing mentions in his chronicle without referring to its author s name and therefore, must have been written before the beginning of the 7th century The younger Vagbhata probably lived in the 8th century See Hoernle Osteology, pp 10-13, Jolly, Medicine, p. 8, Winternitz, Geschichte, p. 549

Astaṅgasangraha has 150 adhyāyas, out of which the last 50 form the Uttarasthana, while the Astiṅgahrdaya contains only 120 adhyayas, the uttarasthana containing only 40 adhyayas According to the information given at the end of the Sangraha, Vāgbhata was named after his grandfather, had studied under his own father Sanghagupta and also under a teacher called Avalokita and was born in the country around the Indus.

Astangasangraha was edited by Genesa Tārte in 1888, at Bombay.

Beg —

तृष्णादीर्घमसद्भिकल्पशिरस प्रद्वेपचक्राफण० ॥ १ ॥
रागादिरोगाः सहजा समूला ० ॥२॥अथात आयुष्कामीय—
मध्याय व्याख्यास्याम ॥ इति ह स्माहुरात्रेयादयो महर्षय ॥
आयु कामयमानेन० ॥

The sthānas are separately paged —

(1) सूत्रस्थान (Adhya. 1-40) foll 71, शारीरस्थान (Adhya. 41-52) foll. 24, निदानस्थान (Adhys 53-68) foll 19 कल्पस्थान (Adhys 69-76) foll 13, चिकित्सास्थान (Adhys. 77-100) foll. 52, उत्तरस्थान (Adhys 101-150) foll. 98

End —

भिषग्वरो वाग्भट इत्यभून्मे पितामहो नामधरोस्मि यस्य।
सुतोभवत्तस्य च सङ्घगुप्तस्तस्याप्यहं सिन्धुषु लब्धजन्मा॥
समधिगम्य गुरोरवलोकितात् गुरुतराच्च पितु प्रतिभामयम्।
सुबहुभेषजशास्त्रविलोकनात्सुचरिताङ्गविभागसुनिश्चित ॥

पूर्वोक्तमेवयदता० ॥ आयुर्वेदोदधे पार० ॥ स्मृत्वेदमुदितं पूर्वं० ॥ अथवा भूतमप्येत० ॥ ऊर्ध्वमेति मदन० ॥ साधुसाध्विति० ॥ अभिनिवेशवशादभियुज्यते० ॥ ऋषिप्रणीते प्रीतिश्चेत्० ॥ इति मुनिवचनानां० ॥

इत्युत्तरस्थाने पञ्चाशत्तमोध्याय ॥ इति वैद्यपतिसङ्घगुप्तस्य सूनोर्वाग्भटस्य कृतौ अष्टाङ्गसङ्ग्रहसंहितायामुत्तरस्थाने षष्ठे वाजीकरणतन्त्रमष्टममङ्गं समाप्तम् ॥ शके १७८२ ।

[B D 263

163

अष्टाङ्गहृदय of वाग्भट with सर्वाङ्गसुन्दरी by अरुणदत्त (निदान).

11¾×5¼ inches, Devanagari handwriting Foll. 92, twelve lines to a page Dated Samvat 1811

The Nidanasthana of Vāgbhaṭa's Astāngahrdaya with Sarvāngasundari by Arunadatta son of Mrgānkadatta who lived in the 15th century according to Jolly, Medicine, p 8, but in the opinion of Hoernle, Osteology, p 17, Arunadatta lived in the beginning of the 13th century at the latest, since a certain doctrine of Arunadatta regarding the structure of the eye is controverted by Vijayaraksita in his Madhukosa, and also because he was consulted by Vācaspati in Ātankadarpana, which he wrote probably in the latter half of the 13th century

अथ निदानस्थानारम्भः॥ अस्य चाय सम्बन्धः॥ हेतुलिङ्गौ पधरक्षलक्षणोपमायुर्वेदः प्रणीतः॥ तानि च हेतुलिङ्गौषधानि सूत्रस्थाने सूचितानि। शारीरलक्षण चाधार्य समुत्पाद्य तानि विस्तरेणोपदेष्टु शक्यन्ते तस्माच्छारीरस्थान पूर्वमारभ्यथात्॥ मध्येव सत्यौषधस्कन्ध एव प्राङ् प्राधान्यादुपदेष्टु न्याय्य। नैवम्। हेतुलिङ्गाभ्यां ह्यामय परीक्ष्यानन्तरं यथायोग्यमामयप्रशमार्थमौषध दातुमुचितम्। तस्माद्धेतुलिङ्गयोरेवोपादान प्राग्युक्तम्।०

It ends —

इति श्रीमृगाङ्कदत्तपुत्रश्रीमद्दत्तणदत्तविरचितायामष्टाङ्गहृदयटीकायां सर्वाङ्गसुन्दराख्यायां निदाने षोडशोऽध्याय॥

[B D 125

164

आत्रेयसंहिता of हारीत

11×4½ inches, Devanāgarı handwriting Foll 283 (6-288) eight lines to a page. Incomplete

Ātreyasaṃhitā also called Harıtasaṃhita, is perhaps the oldest work on Medcine The work has the form of a dialogue between the sage Ātreya and his son and pupil Hārıta Published by Kaviraj Vinod Lal Sen at Calcutta The work consists of six sthanas. For an analysis of the work cf Mrs. Manning Ancient and Mediaeval India vol. I pp 339 42 See also Dietz Anal Med p 159 Jolly Medicine p 9

For other MSS cf Bik. p 639 Mitra Notices vol. V p 88, Stein p 181 Peterson Reports III No 426 IV No. 1038 VI p 136 No 5, I O No 2648 &c The present MS. is defective both at the beginning and end

[B. L 4

165

आत्रेयसंहिता of हारीत

12½×5½ inches Devanāgarī character Foll 152 twelve lines to a page. Dated Saka 1769

Another copy of Hārıta s Ātreyasaṃhitā.

End —

इति महर्षिमात्रेयभाषिते हारीतोत्तरे शारीराध्यायो नाम समाप्तः।

[B. D 2.

166

उत्तङ्कदर्पण

15½×9½ inches Devanāgarī handwriting Foll. 11 eighteen lines to a page

A small work on metals and minerals and their medical preparations together with their properties. Anonymous. It quotes Yogaratna samuccaya Sārngadhara and Sivāgama

Beg —

अथ शिलाजितमारण।

शुद्ध शिलाजितुशिलाद्युमस्यक्ताम्रकदापयेत्।
शिक्षिपेदुष्णपानीये यामैक स्थापयेत्सुधी॥१॥०

It ends —

इति क्षारद्वय धीमान् युक्तकार्येषु योजयेत्॥ ४॥
इति क्षारकथनम्। इति उत्तङ्कदर्पण समाप्तः।

[S C ZZ. A 15

167

उपचारसार of मुकुन्ददैवज्ञ with गूढप्रकाशिका by दिनकर

8×6½ inches Devanāgarı character Foll. 139 fifteen lines to a page Dated Sake 1756

A work on Medicine in five chapters composed by Mukunda Daivajña son of Ranganātha Ganaka The commentary was composed by Dinakara at Poona in the 18th century

The text begins —

त्रिलोकेश त्रिकालेश त्रितापघ्न परं रविम्।
मुकुन्दो वक्ति नत्वोपचारसार भिषङ्मुदे॥१॥०

The chapters end —

I पदार्थज्ञान० (ślo 110) on 31b, II रोगव्यक्तिनिरूपण (ślo 100) on 53, III ज्वरादिनिर्णयः (ślo 210) on 96, IV प्रकीर्ण निरूपण० (ślo 64) on 110, V रसादुपचार निरूपण० (ślo 232) on 139

The text ends —

वात्स्यायनान्वयभवो भुवि सबभूव
श्रीरङ्गनाथगणको द्विजवृन्दवन्द्य ।
तस्यात्मजोखिलकलाकुशलो मुकुन्दो
धीमानितीदमकरोदुपचारसारम् ॥ ३२ ॥

इति श्रीरङ्गनाथात्मजमुकुन्ददैवज्ञविरचिते उपचार सारे॰ नाम पञ्चमोधिकार ।

The com begins —

नत्वादौ गणनायक रघुपतिं सूर्यं तथा शंकरम् ।
शर्वाणीमुपचारसारकठिनार्थावबोधाय ताम् ॥
ज्योतिर्वित्तनय सुखाय विदुषां शाण्डिल्यगोत्रोद्भवो ।
गोल्प्याकपुरे वसन् दिनकरष्टीकां करोमि स्फुटम्॥१
तथैव पितरौ वन्दे गङ्गानन्तौ सुशोभनौ ।
तत्प्रसादादहं वच्मि टीकां गूढप्रकाशिकाम् ॥२॥॰

It ends —

रत्नमुद्राश्वभूशाके बहुधान्याख्यवत्सरे ।
कार्तिके पूर्वपक्षे च चतुर्थ्यामिन्दुवासरे ॥ २ ॥
दिनकरोकरोट्टीका नाम्ना गूढप्रकाशिकाम् ।
पुण्यग्रामे यथामला स्वीकुर्वन्तु भिषग्वरा ॥ ३ ॥

इति ज्योतिषोपनामकदिनकरेण कृतायां टीकायां गूढ प्रकाशिकाख्यायां॰ पञ्चमाधिकार समाप्त ।

[B D 88

168

ओषधिनाममाला (लघुनिघण्टु) of व्यासकेशवराम

$13\frac{1}{2} \times 8\frac{1}{2}$ inches Devanagari handwriting Foll. 6 eighteen lines to a page. Dated Sake 1782

A small dictionary of the names of herbs called either Osadhinamamāla or Laghunighantu. The treatise consists of 239 slokas and was composed by Vyāsa Kesavarama pupil of Dhanvantari. Cf. Peterson Reports IV No 1041

Beg.—

अथ निघण्टुर्लिख्यते ॥
सरस्वतीं गुरु लम्बोदर धन्वन्तरिं हरिम् ।
नत्वा भक्त्या लिख्येह सार वैद्योपयोगिकम् ॥ १ ॥

गलोनाम ॥ गुडूच्यामृता छिन्ना छिन्नाद्रा ज्वरनाशनी ।॰

इति काष्ठवर्ग । (slo 131)

End —

गुणा । श्रीपर्णी मारुतश्लेष्मशोफमेहकृमीञ्जयेत् ॥३९॥

इति श्रीधन्वन्तरिशिष्यव्यासकेशवरामरचितो ओष धिनाममालायां लघुनिघण्टसमाप्ति(!)र्भवति ।

[B D 271

169

कालज्ञानविचार of शम्भुनाथ

$10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches, Devanagari character Foll 12 (4 to 16 excepting 6), about 13 lines to a page Dated Samvat 1763

An elementary work on the Medical art of knowing the time of approaching death in six chapters having 34 23 23 14 43 and 51 (30 & 21) slokas respectively The author is Sambhunatha Cf. I O No 2716 Bod Cata. No. 753 Bik pp 644 45, Mitra Notices vol VIII p. 138 &c.

इति श्रीशम्भुनाथविरचिते कालज्ञानविचारे वैद्यके कालवर्णन नाम प्रथमोध्यायसमुद्देश । fol 5 The 2nd chap ends on fol 6, which is however, wanting इति श्रीकालज्ञाने वैद्यके असाध्यलक्षणवर्णनो नाम तृतीयसमुद्देश ॥ ३ ॥ fol 8 इति श्रीकालज्ञाने वैद्यकविचारे नाडीलक्षणचतुर्थसमुद्देश । fol 9 इति श्रीशम्भुनाथविरचिते कालज्ञाने वैद्यकविचारे ज्वरस्थान वर्णन नाम पञ्चम समुद्देश । fol 12b इति नाडी परीक्षा । अथ मूत्रपरीक्षा । श्लोक । पश्चान्ते रजनीयाम्ये॰ । fol 14

It ends —

तैलवि दुर्यदा मूत्रे मध्येद्बुद्बुदसंनिभ ।
क्षेत्रपालोद्भवो दोषो द्वयोर्मध्यंतरयाख्यया ॥(३०)॥

इति श्री॰ मूत्रपरीक्षानाम षष्ठमुद्देश ॥ ६ ॥ इति कालज्ञान सटीक सपूर्ण ।

The text is throughout accompanied by Gujrati translation. The I O MS. contains four more slokas on Dosapariksa.

[B D 298

170

क्षेमकौतूहल of क्षेमशर्मा.

12¼ × 5¾ inches, Devanāgarī character Foll 53, eleven lines to a page

A manual of cookery based upon hygienic principles in twelve chapters composed in 1548 A D by Ks'emas'arman, son of Manmatha and grandson of Dūdani See I. O, No 2735 for full quotations &c Also cf Bühler, Kāśmīr Report, No 525, Peterson, Reports III No 427, IV No 1016, Stein, p 182, Ulwar Cata, pp. 154-55 &c

Beg —

कपोलतलनिर्गतप्रमद०

End —

इति नरवैद्यमन्मथात्मजक्षेमशर्मविनिर्मिते क्षेमकौतूहले ०त्सवः

The concluding verse giving the date of the work is not found in this MS

[B. D 17

171

गारुडपुराणान्तर्गतवैद्यशास्त्र.

7½ × 4¾ inches, Devanāgarī character Foll 165, nine lines to a page Incomplete.

A part of Garudapurāna bearing on Medicine

Beg —

धन्वन्तरिरुवाच ।
सर्वरोगनिदानं च वक्ष्ये सुश्रुत तत्वत ।
आत्रेयाद्यैर्मुनिवरैः कथापूर्वमुदाहृत ॥०

इत्यादिमहापुराणे गारुडे वैद्यशास्त्रे सूत्रस्थानं समाप्तम् ॥ fol 73, इति (चिकित्सास्थान) fol 148, then follow several *Kavacas* ending on fol 163, then follows हयायुर्वेद The MS breaks off in the midst of this

[B. D 88

172

चरकसंहिता of चरक.

13¼ × 8½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 254, about 20 lines to a page Dated S'ake 1786

Carakasaṁhitā is one of the oldest works on Medicine, originally composed by *Agnives'a* pupil of Punarvasu Ātreya and a fellow student of Bheda and afterwards remodelled by Caraka Caraka was *a court physician of King Kaniska*, according to the Chinese Tripiṭaka (translated in 172 A D), and thus possibly lived in the second century A D Cf Takakusu Itsing, p LIX, I A, *vol* 32 p 382, *Dietz, Anal Medi.*, pp 127 28, Keith, Z. D M G, vol 62, p. 136, *Hoernle, Osteology*, pp 1-4, 9 *Jolly, Medicine*, p 11, Winternitz Geschichte III pp. 545-7 and *G Mukhopādhyāya, Surgical Instruments, I* pp 4 10 Nearly one third of the work was added in the 8th *or* 9th *century A D, by a* Kasmirian pandit Drḍhabala son of Kapilabala Cf Hoernle, Osteology pp 1 3 J R A S, 1908 p 997 ff 1909 p 857 ff It was very early translated into Persian and *from* that into Arabic about 800 A D Patañjali, the *author of the Mahābhāṣya appears to have* written a commentary on Caraka, cf G. Mukhopādhyāya, Surgical Instru, vol I p 7

For a full analysis of the work cf I. O, No 2637 It consists of eight sthānas viz. Sutra, Nidāna, Vimāna, S'ārīra Indriya Cikitsā Kalpa, and Siddhi Rasāyana and Vājīkarana are as in the I. O MS *reckoned as two different sthānas* in our MS In the Bombay and the Calcutta editions, the two sections are regarded as two adhyāyas of four pādas each belonging to the Cikitsāsthāna.

Our MS. does not contain the Nidānasthāna. The first six folios of Vimāna are missing The sthānas are separately paged the number of folios in each case being as follows —*Sutra 53, Vimāna, 7-26 Sarira 20, Indriya 19, Cikitsā,* 116, Kalpa 10 and Siddhi 20 It ends exactly like I O No 2635

[B D 262

173

चरकसंहिता (सूत्रस्थान) with तत्वप्रदीपिका by शिवदास.

12 × 6 inches, Devanāgarī handwriting Foll. 126, about 13 lines to a page Incomplete.

Carakasaṁhita, Sutrasthāna only, with a commentary called Tatvapradīpikā, by S'ivadāsa,

son of Anantasena and the author of Tatvacandrikā, a commentary on Cakrapāṇidatta's Cikits'asaṅgraha For an account of his lineage, cf. I. O, No 2676, Dietz, Anal. Med., p 136.

Beginning —

यस्याः प्रसादतो विद्यामविद्यातिमिरच्छिदम् ।
लेभिरे मुनयो वागमीश्वरीं तामुपास्महे ॥ १ ॥
दशाननादितिमिरपरिभूतमिदं जगत् ।
प्रससाद यतस्तस्मै कस्मैचिन्महसे नमः ॥ २ ॥
महदादिनिकायोयं यस्याः प्रादुरभूत्किल ।
सतीं गुणमयीं भक्त्या जनयित्रीमहं भजे ॥ ३ ॥
काणादसाङ्ख्यायुर्वेदतन्त्राणां पार ईश्वरः ।
तातस्यानन्तसेनस्य वन्दे चरणपङ्कजम् ॥ ४ ॥
तातादधीत्य तन्त्राणि शिवदासेन धीमता ।
क्रियते चरकस्येयं टीका तत्त्वप्रदीपिका ॥ ५ ॥
गुरुणानन्तसेनेन यद्व्याख्यानं प्रदर्शितम् ।
ततो मे स्खलनं माभूद्वाग्देवि त्वदनुग्रहात् ॥ ६ ॥

इह खलु जिज्ञासितमर्थं प्रतिपादयन्०

The MS contains the Sūtrasthāna upto the end of the यज्जःपुरुषीय adhyāya and a greater portion of the next adhyāya.

[B. I. 6

174

चिकित्साकलिका of तीसटाचार्य.

10½ × 4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 15; about 17 lines to a page Dated Saṁvat 1760.

Cikitsākalikā also called Yogamālā, a work on Medicine in 452 s'lokas, composed by Tīsaṭācārya, son of Vāgbhaṭa and father of Candraṭa. This Candraṭa wrote a commentary on his father's Cikitsākalikā, and revised the text of the Sus'rutasaṁhitā (cf I. O, No. 2646) Candraṭa's date is about 1000 A. D, since he quotes Dṛḍhabala (about 900 A. D) and is quoted by S'rikaṇṭhadatta (about 1260 A. D) on Siddhayoga; see Hoernle, Osteology, p. 100, Jolly, Medicine, p 5.

Tīsaṭa refers to Hārīta, Sus'ruta, Bheḍa, Parās'ara, Bhoja, Caraka and Bhṛgu

For other MSS, cf Bik., p. 630; Peterson, Reports, II. No. 214, Weber, I. p. 293, No. 947; Bod Cata., No. 652, Stein, p. 182 &c.

It begins.—

यं वेदान्तविदो वदन्ति पुरुषं वेदात्मकं योगिनः ।
स(सा)ङ्ख्यास्तत्त्वविदो जपन्ति सततं यं पञ्चविंशात्मकम्॥
बौद्धा बौद्धमयं यदक्षरमिदं ध्यायन्ति तेजः परम् ।
स प्रभुः सततं करोतु विभवं वाचां परं मे शुभम् ॥१॥
सूर्याश्विधन्वन्तरिसुश्रुतादीन् भक्त्या नमस्कृत्य पितुश्च पादान् ।
कृता चिकित्साकलिकेति योगैर्माला सरोजैरिव तीसटेन ॥२
हारीतसुश्रुतपराशरभेडभोज-
भृग्वग्निवेशचरकादिचिकित्सकोक्तैः ।
एभिर्गणैश्च गुणवद्भिरतिप्रसिद्धै—
र्धन्वन्तरीयरचनारुचिरप्रबन्धैः ॥ ३ ॥
स्वल्पश्रुतस्य भिषजः किल सुश्रुतादि—
शास्त्रोदधौ मतिरबोधवशप्रमूढा ।
अस्मद्विधप्रथितयोगसमुच्चये तु
यत्नात् बुद्धिमबुध. सुभिषग्वरो वा ॥ ४ ॥०

इति शारीरः । fol. 2b; इति वातपित्तकफलिङ्गनिदानम् । fol. 3; इति संक्षिप्तकायचिकित्साधिकारः समाप्त. । fol. 12b.

It ends —

इति वाजीकरणतन्त्रम् ।
एषा चिकित्साकलिका सदर्थगन्धा भिषक्षट्पदवृन्दसेव्या ।
निरूपिता वृत्तशतैश्चतुर्भिर्योगैः सरोजैरिव तीसटेन ॥ ५१ ॥
जाता विशाला बहुसुश्रुतादिशास्त्रोदधेर्योगविशेषरत्नैः ।
भास्तां चिरं सद्गुणकण्ठरेव कण्ठे स्थिता वैद्यमहीपतीनाम्॥५२
इति श्रीतीसटाचार्यविरचिता चिकित्साकलिका समाप्ता ।

[B D 193.

175

द्रव्यगुणशतश्लोकी of त्रिमल्लभट्ट.

10½ × 5 inches; Devanāgarī handwriting. Foll 7; eleven lines to a page.

A collection of a hundred verses, on the medicinal properties of the usual articles of our food, divided into several vargas by Trimallabhaṭṭa, son of Vallabhabhaṭṭa, a Tailaṅgaṇa and a resident of Benaras. See above No 126 for his Alankāramañjarī, and below, No. 183 for his Yogataraṅginī. For other MSS of S'atas'lokī, cf Burnell, Tanjore MSS., p 72b, Stein, p. 183, Peterson, Reports, IV. Nos. 1038; 1097-95; Bhandarkar, Report, 1882 83, p 79 &c. The work is also called Pathyāpathyanighaṇṭu;

see Bhandarkar, Private MSS, p. 116 Trimalla quotes Vīrasiṁhāvaloka (1383 A D) in his Yogataraṅgiṇī and a MS of his Dravyaguṇa śataślokī (Mitra Notices vol I p. 100 No 207) is dated Samvat 1555 i.e A D 1499 Trimalla's date therefore falls between 1383 and 1499 A D Rasaratnapradīpa a work of Trimalla's son is quoted in the famous Toḍarānanda, cf Bendall Brit. Mus Sk MSS p 212

It begins —

श्रीकण्ठ गिरिजागणेशसहित नत्वा शरण्य सताम् ।
माताद्रव्यगुणागुणान्वयपतो ग्रन्थान्निरूप्यार्थसङ्ग्रह ॥
पथ्यापथ्यविदे गुणागुणयुत यद्वस्तु तोयादिक
तत्संक्षिप्तया ब्रवीति हि शतश्लोक्या त्रिमल्ल कवि ॥१॥०

जलवर्ग ends with v 9 on fol 2 दुग्धवर्ग ends with v 21 on fol 3 धान्यवर्ग ends with v 26 on fol 3b मांसवर्ग with v 38 on fol 4b, पत्रशाकफलशाककन्दशाकवर्ग with v 49 on fol 5 इक्षुखण्डादिवर्ग with v. 51 on fol 5b, तैलवर्ग with v 54 on fol 5b मधुवर्ग with v 55, द्राक्षादिवर्ग with v 67 on fol 7, सुमादिवर्ग with v 73 on fol 7b सिद्धान्नवर्ग with v 90, मद्यवर्ग with v 91 on fol 8b अभ्यङ्गादिवर्ग with v 92b ताम्बूलादिवर्ग with v 95 on fol 9 it ends with the 100th verse — इति स्वर्णादिधातुवर्ग । इति श्री त्रिमल्लविरचिता द्रव्यगुणशतश्लोकी समाप्ता ॥

[B D 298

176

धन्वन्तरीयनिघण्टु of धन्वन्तरि.

13¾ × 8¼ inches Devanāgarī handwriting Foll 22, seven lines to a page Dated Sake 1781

Nighaṇṭu, a dictionary of Materia Medica in seven chapters, cf I O No 2737, for another recension in nine chapters cf I. O No 2736, see also Bod. Cata No 451, Bik p 637 &c The work is older than Amarakosa according to Ksirasvāmin, but Winternitz (Gesch III p. 553) thinks that the present is not the original form of the work since quicksilver is mentioned in it.

It begins —

नमामि धन्वन्तरिमादिदेव सुरासुरैर्वन्दितपादपद्मम् ।
लोके जरारुग्भयमृत्युनाश धातारमीश विविधौषधीनाम् ॥१॥
अनेकदेशान्तरभाषितेषु० ॥ २॥ प्रयोजन यत्तु यथायथा०॥३॥

नामोपमेकस्य० ॥ ४ ॥ मुख्याभिधानानि० ॥ ५ ॥ क्रियाकणोपाधिक० ॥ ६ ॥ तेन्य सकाशाद्गुणकर्म० ॥ ७ ॥ प्रायो जडा सन्ति० ॥ ८ ॥ एक तु नाम० ॥ ९ ॥ नाम श्रुत केनचिदेकमेव० ॥ १० ॥ बहुन्यतः प्राकृत० ॥ ११ ॥ अनामनिर्मोह० ॥ १२ ॥ तस्मान्निघण्टु ह्यनेन० ॥ १३ ॥ द्रव्यावलीमिच्छावता० ॥ १४ ॥ इति सूत्रस्थानम् । गुड पेच्छिमामासि।

गडूच्यमृतवल्ली च च्छिन्ना च्छिन्नरुहामृता ॥०

The first varga (261 ślokas) ends on fol 6b as follows —

गडूच्यादिरय वर्गः प्रथम परिकीर्तितः ।
ऊर्ध्वाधोदेहहरणः सर्वामयविनाशनः ॥ ११ ॥

शतपुष्पादिको वर्गो द्वितीय परिकीर्तित ।
कामाग्निदीपनो हृद्यो बलसौगन्ध्यदायक ॥९५॥ fol 8 b
चन्दनादिरय वर्गस्तृतीय परिकीर्तितः ।
श्रीमता ओषधिनामर्द्धः प्रायो गन्धगुणाश्रयः ॥१४९॥ fol 12
करवीरादिको वर्गश्चतुर्थः समुदाहृतः ।
नानाव्याधिप्रशमनो नानाद्रव्यसमाश्रयः ॥१११॥ fol 14 b
आम्रादि किंशुकान्तश्च वर्गश्चैष तु पञ्चम ।
दर्पणो गन्धसौरभ्यफलपुष्पसमाश्रयः ॥१२८॥ fol 17 b
सुवर्णादिस्तु रसान्तो वर्ग षष्ठ उदाहृत ।
धातुद्रव्यद्रव्यसमाश्रय — ॥ ११९ ॥ fol 20

It ends —

वर्गोय मिश्रको नाम सप्तम समुदाहृतः ।
द्रव्याण्युक्तानि यत्रासौ मिश्रीकृत्य इतस्तत ॥ ४५ ॥

इति वैद्यनिघण्टुः ॥

[B D 271

177

धन्वन्तरीयनिघण्टु of धन्वन्तरि.

10 × 5½ inches, clear Devanāgarī handwriting Foll 32, 17 to 19 lines in a page Incomplete

Another copy

[B D 96.

178

भावस्वभाव of माधव.

10¾ × 4½ inches, Devanāgari character Folio one only

This is the last folio (the 25th) of Bhāva-svabhava of Madhavacarya For another MS see Buhler, Gujrat Catalogue IV p 230 (dated Sam 1713)

It begins —

घासु च गार्हितम् ।

यशस्य स्वर्ग(ग्यं)मायुष्य धनधान्यविवर्धनम् ।०

It ends —

आकृष्य सर्वशास्त्राण्युपयुक्तमस्तवस्तुगुणदोषान् ।
माधवकविना रचित सुखहेतो सर्वसत्त्वानाम् ॥
क्वचिद्धर्म क्वचिल्लाभ क्वचि-मैत्री क्वचियश ।
कर्माभ्यास क्वचिचैव चिकित्सा नास्ति निष्फला ॥

इति श्रीमाधवाचार्यवैद्यराजविरचितो भावस्वभाव समाप्त ॥

[B D 238

179

मदनविनोदनिघण्टु of मदनपाल.

11 × 5 inches, Devanagari handwriting Foll 86 (2 87), nine lines to a page Dated Samvat 1800

Madanavinodanighantu a dictionary of Materia Medica composed in Samvat 1431 by King Madanapala of the Ṭāka family The work consists of 14 chapters See Indische Studien XIV p 398ff for an account of the work and the author For quotations cf I O No 2745 See also Bhandarkar Report 1883 84 p 47

For Madanapala s commentary on the Sūrya siddhānta, see No 294 below, where he describes himself as the author of works on Smrti Astronomy and Medicine and refers to his title 'Abhinavabhoja He particularly mentions two of his astronomical works i e Siddhāntagarbha, also called Madanavinoda and Yantraprakasa.

[B D 124

180

माधवनिदान of माधवकर.

15 × 9½ inches, Devanāgari handwriting Foll 40, seven lines to a page

Madhavanidāna is the famous work on Pathology or Nidana by Mādhavakara son of Indukara It is regarded as the highest authority in Pathology by Indian Physicians. It is otherwise called Runviniscaya or Gadaviniscaya and was one of the sources of Vrnda s Vrnda-mādhava Hoernle, Osteology, p. 11 14 however seems to hold that Vrnda and Mādhava are identical Jolly, Medicine pp 6 7 differentiates between the two Thakore Saheb of Gondal History of Aryan Medical Science ch II p 35 identifies him with Madhavācārya the author of Sarvadarsanasangraha and brother of Sayanacarya This does not appear probable if we grant that Badin or Yedān, a work on Pathology translated into Arabic by the order of Hārun Al Rasid is the same as our Mādhavanidana in which case it cannot be later than the 7th century A D cf. Mukhopādhyaya Surgical Instruments I p 29 Both Hoernle and Jolly fix the date of the work at about the 7th or 8th century

Another reason for giving up the identity of our Madhava with Mādhavacarya is that Vācaspati the author of Ātankadarpana a commentary on Madhavanidana lived towards the close of the 12th century since his brother Raisarma lived at the court of Muhamed Ghori (1186 1206 A D), see next number

For other MSS cf I O, Nos 2662 70, Bod Cata Nos 745 7, 851 Bik, p 648

It begins —

प्रणम्य जगदुत्पत्तिस्थितिसंहारकारणम् ।
स्वर्गापवर्गयोर्द्वारं त्रैलोक्यशरण शिवम् ॥ १ ॥०

It ends —

यत्कृत सुकृत किंचित् कृत्वैत सद्विनिश्चयम् ।
मुच्यन्तु जन्तवस्तेन नित्यमातङ्कसंगतिम् ॥ १५१ ॥

इति माधवनिदानं संपूर्ण । श्लोकसंख्या २०२५ ॥

[S C ZZ A 14.

181

माधवनिदान of माधवकर with आतङ्कदर्पण by वाचस्पति.

15×9½ inches, Devanagari handwriting Foll 117, sixteen lines to a page.

Ātankadarpana is a commentary on Mādhava nidāna by Vācaspati son of Pramoda and younger brother of Raisarma Pramoda was the chief physician at the court of King Hamir and Raisarma lived at the court of Sultan Muhamed probabloy Muhamed Ghori who reigned at Delhi from 1193 to 1206 A D See Hoernle Osteology, p 17 This is probably the same as the physician Vacaspati who is quoted in Virasimhavaloka See Bo f Cata. No 746 I O Nos. 2662 67 &c

Vacaspati quotes Kārtika Gadadhara Gayadāsa Jagadvaidyaka Jejjata Drdhabala Bhoja and Videha and was well versed in the Sankhya Vedānta and Vaisesika Sastras. (See v 7 below)

Another Vācaspati a much older writer the author of Sankhyatatvakaumudi and Bhamati had finished his Nyayasucinibandha in 898

Beginning —

तुलसीकुसुमधभमालप्रतिम वल्लवी(?)गोपबालसूनुम् ।
किमपि त्रिभवैकमूलवेद(?)परमानन्दमहं महः स्मरामि ॥ १ ॥

श्रीहम्मीरनरेश्वर समभवद्वीरप्रतापानल—
ज्वालाजालकरालदग्धयवनप्राग्भारशुष्केन्धन ।
यस्य प्रौढसभाङ्गणेष्वपि यशः स्वर्लोककल्लोलिनी—
कल्लोलामलमङ्गना सुमनसां गायन्ति रोमाञ्चिता ॥२॥
प्रत्यर्थिक्षितिनाथसार्थवनितावैधव्यदीक्षागुरो
शौर्यं यस्य रणाङ्गणे सुरगणै पश्यन्सुराणां पति ।
लब्ध्वा नेत्रसहस्र(त ?) फलमल स्मृत्वा निनाम्यर्थितम्
राम रावणघातिन च समभूत्तुष्टो विलक्ष पुन ॥ ३ ॥

यस्याभवद्वैद्यवर प्रभूत
विश्वासपात्र विदितश्चरित्रै ।
प्रमोदनामा सकलप्रमोदः
कलाविलासैकनिधिर्द्विजेन्द्र ॥ ४ ॥
ज्येष्ठोभवत्तस्य सुत प्रशस्त
शास्त्रार्थवेत्ता दिवशस्त्रिचेता ।
देशर्मनामा प्रथित कलाभि
र्महम्मदक्षोणिपतेः सभायाम् ॥ ५ ॥

अन्योपि तस्यास्ति सुतः कनीयान्
वाचस्पतिः सन्नगुणैकसद्मति ।
महोदया प्रीततमा समस्ता
य वैद्यविद्या स्वयमभ्यजीगमत् ॥ ६ ॥
भृगुसगनिमेद्दोवधनविचारैश्चारयज्ञचरित्रै-(?)
श्चरकचतुरचेताः सुश्रुते सुश्रुतो यः ॥
वपिलमतवपस्य(?)न्नतविचारदृस्यै
प्रकटितपटुबुद्धियुद्धे (?) कणादसिद्धिः ॥ ७ ॥
तेनोज्ज्वला वृत्ति रल्पधियां हिताय
सवध्यते विबुधमाधवसंग्रहस्य ।
विज्ञानतार्किकवरैकविचारवेद्य
वैपश्यगुम्फणनशास्त्रमधुकोदयधम् ॥ ८ ॥

प्रन्थारम्भे प्रारब्धप्रन्थपरिसमाप्त्यर्थं०

It ends —

इत्यातङ्कदर्पणे निदानव्याख्याया रोगसंग्रहाध्याय. समाप्त ।

[S. C ZZ A. 14.

182

माधवनिदान of माधवकर with आतङ्कदर्पण by वाचस्पति

12¾×6¼ inches Devanāgari character Foll. 68, about 21 lines to a page. Incomplete.

Another copy, up to the end of Bhagandaranidana

[B D 35

183

योगतरङ्गिणी of त्रिमल्ल.

10×4½ inches, Devanāgari handwriting. Foll 116 about 10 lines to a page Dated Samvat 1781

Another work on Medicine by Trimalla son of Vallabha who lived in the latter half of the 14th century See above No 175 for his Dravyagunasataslokı For a list of authorities quoted in Yogataranginı see I. O Nos. 2705-6 Published in the Anandasrama S Series.

It begins —

कपोलीविगलल्लोलद्दानपानीयपिच्छिलम् ।
समस्तमरसाङ्गार वन्देह द्विरदाननम् ॥ १ ॥

178

भावस्वभाव of माधव.

10¾ × 4½ inches, Devanāgarī character. Folio one only

This is the last folio (the 25th) of Bhāvasvabhāva of Mādhavācārya. For another MS, see Buhler, Gujrat Catalogue, IV p 230 (dated Sam 1713).

It begins —

चासु च गर्हितम् ।
यशस्यं स्वर्ग(र्ग्यं)मायुष्यं धनधान्यविवर्धनम् ।०

It ends —

आकृष्य सर्वशास्त्राण्युपयुक्तमस्तवस्तुगुणदोषान् ।
माधवकविना रचितं सुखहेतोः सर्वसत्त्वानाम् ॥
क्वचिद्धर्मः क्वचिल्लाभः क्वचिन्मैत्री क्वचिद्यशः ।
कर्माभ्यास क्वचिच्चैव चिकित्सा नास्ति निष्फला ॥

इति श्रीमाधवाचार्यवैद्यराजविरचितो भावस्वभावः समाप्त ॥

[B D 238

179

मदनविनोदनिघण्टु of मदनपाल.

11 × 5 inches, Devanagari handwriting Foll 86 (2 87), nine lines to a page Dated Samvat 1800.

Madanavinodanighantu a dictionary of Materia Medica, composed in Samvat 1431 by King Madanapala of the Ṭaka family The work consists of 14 chapters See Indische Studien, XIV p 398ff, for an account of the work and the author For quotations cf I O, No 2745 See also Bhandarkar, Report 1883 84, p 47

For Madanapala's commentary on the Suryasiddhānta, see No 294 below, where he describes himself as the author of works on Smṛti Astronomy and Medicine and refers to his title 'Abhinavabhoja' He particularly mentions two of his astronomical works, i e Siddhāntagarbha, also called Madanavinoda, and Yantraprakāsa.

[B D 124

180

माधवनिदान of माधवकर.

15 × 9½ inches, Devanāgarī handwriting. Foll 40, seven lines to a page

Mādhavanidāna is the famous work on Pathology or Nidāna, by Mādhavakara, son of Indukara It is regarded as the highest authority in Pathology by Indian Physicians. It is otherwise called Rugviniścaya or Gadaviniścaya and was one of the sources of Vṛnda's Vṛndamādhava Hoernle, Osteology, pp. 11 14, however, seems to hold that Vṛnda and Mādhava are identical Jolly, Medicine, pp 6 7, differentiates between the two Thakore Saheb of Gondal, History of Aryan Medical Science, ch. II p 35, identifies him with Mādhavācarya, the author of Sarvadarsanasaṅgraha and brother of Sayanācarya This does not appear probable if we grant that Badan or Yedān, a work on Pathology, translated into Arabic by the order of Hārun Al Rasid, is the same as our Mādhavanidana, in which case, it cannot be later than the 7th century A D, cf Mukhopādhyaya, Surgical Instruments, I p 29 Both Hoernle and Jolly fix the date of the work at about the 7th or 8th century

Another reason for giving up the identity of our Madhava with Madhavācarya is that Vacaspati, the author of Ātankadarpana, a commentary on Madhavanidāna lived towards the close of the 12th century, since his brother Raisarma lived at the court of Muhamed Ghori (1186 1206 A D), see next number

For other MSS cf I O, Nos 2662 70, Bod. Cata, Nos 745-7, 851, Bik., p 648

It begins —

प्रणम्य जगदुत्पत्तिस्थितिसंहारकारणम् ।
स्वर्गापवर्गयोर्द्वारं त्रैलोक्यशरणं शिवम् ॥ १ ॥०

It ends —

यत्कृत सुकृत किंचित् कुर्वैत हृद्विनिश्चयम् ।
मुञ्चन्तु जन्तवस्तेन नित्यमातङ्कसगनिम् ॥ १६५१ ॥

इति माधवनिदानं सपूर्णं । श्लोकसख्या २०२५ ॥

[S C ZZ A 14.

181

माधवनिदान of माधवकर with आतङ्कदर्पण by वाचस्पति.

15×9½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 117, sixteen lines to a page.

Ātaṅkadarpaṇa is a commentary on Mādhava nidāna, by Vācaspati son of Pramoda and younger brother of Raiśarma. Pramoda was the chief physician at the court of King Hamir and Raiśarma lived at the court of Sultān Muhammed probably Muhamed Ghori who reigned at Delhi from 1193 to 1206 A D See Hoernle, Osteology, p. 17 This is probably the same as the physician Vācaspati who is quoted in Vīrasiṁhāvaloka See Bod Cat., No 746, I O, Nos. 2662 67 &c.

Vācaspati quotes Kārtika Gadādhara Gayādāsa, Jagadvaidyaka, Jejjaṭa, Dalhaṇa, Bhoja and Videha and was well-versed in the Sāṅkhya Vedānta and Vaiśeṣika Śāstras. (See v 7 below.)

Another Vācaspati, a much older writer the author of Sāṅkhyatattvakaumudi and Bhāmatī had finished his Nyāyasūcinibandha in 898

Beginning —

तुलसीकुसुमधमालप्रतिम महरी(?)गोपबालसृकुम् ।
किमपि त्रिभंगकमूलकेन्द्र(?)परमानन्दमह मह स्मरामि ॥ १ ॥

श्रीहम्मीरनरेश्वर समभवद्वीरप्रतापानल—
ज्वालाजालकरालदग्धरिपुप्रस्तारबुन्धेन्धन ।
यस्य प्रौढसभाङ्गणेष्वपि यशः स्वर्लोककल्लोलिनी—
कल्लोलामलमङ्गना सुमनसो गायन्ति रोमाञ्चिता ॥२॥

प्रत्यर्थिक्षितिनाथपसार्थवनितावैधव्यदीक्षागुरो
शौर्ये यस्य रणाङ्गणे सुरगणे पश्यन्सुराणां पति ।
एकस्या नेत्रसहस्र(त ?) फलमल स्तुत्वा निजाभ्यर्थितम्
राम रावणघातिन च समभूयुद्धे विलक्ष पुनः ॥ ३ ॥

यस्याभवद्वैद्यवर प्रभूत
विद्यासदाम विदितप्रशिष्ये ।
प्रमोदनामा सकलप्रमोदी
कलाविलासैकनिधिर्द्विजेन्द्र ॥ ४ ॥

ज्येष्ठोभवत्तस्य सुत प्रशस्त
सदाशयेता शिवभक्तिचेता ।
देवशर्मनामा प्रथितः कलाभि
र्महम्मदक्षोणिपतेः सभायाम् ॥ ५ ॥

अन्योपि तस्यास्ति सुतः कनीयान्
वाचस्पतिः सत्वगुणैकसङ्गति ।
महोदरा प्रीततमा समस्ता
य वैद्यविद्या स्वयमभ्यजीवयन् ॥ ६ ॥

भृगुसुतनिर्मेहोवचनविचारैश्चारुचरकप्रतिष्ठे-(?)
श्चाककचतुरचेताः सुश्रुते सुश्रुतो य ॥
कपिलमतमयस्य(?)ब्रह्मविद्यारहस्ये
मकरितपदबुद्धिर्वैद्यः(?) काणादसिद्धिः ॥ ७ ॥

तेनोज्ज्वला वृत्ति रल्पधियां हिताय
संरच्यते विबुधमाधवसंग्रहस्य ।
विज्ञानतार्किकवरैकविचारवेद्य
मैषम्यमुग्धमधुशालमधुकोपयन्थम् ॥ ८ ॥

ग्रन्थारम्भे प्रारब्धग्रन्थपरिसमाप्तयर्थ।

It ends —

इत्यातङ्कदर्पणे निदानव्याख्यायां रोगसंग्रहाध्यायः समाप्त ।

[S. C ZZ. A 14.

182

माधवनिदान of माधवकर with आतङ्कदर्पण by वाचस्पति.

12¾×6¼ inches, Devanāgarī character Foll. 68, about 21 lines to a page. Incomplete.

Another copy, up to the end of Bhagandaranidāna

[B. D. 35.

183

योगतरङ्गिणी of त्रिमल्ल.

10×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 116, about 10 lines to a page. Dated Samvat 1751

Another work on Medicine by Trimalla, son of Vallabha who lived in the latter half of the 14th century See above No 175 for his Dravyaguṇaśataśloki For a list of authorities quoted in Yogataraṅgiṇī see I. O Nos. 2705-6 Published in the Ānandāśrama S. Series.

It begins —

कपोलीविगलद्दानपानीयपिच्छिलम् ।
भ्रमद्भ्रमरझाङ्कारं वन्देह द्विरदाननम् ॥ १ ॥

178

भावस्वभाव of माधव.

10¾ × 4½ inches, Devanāgarī character. Folio one only

This is the last folio (the 25th) of Bhavasvabhāva of Madhavacārya. For another MS, see Buhler, Gujrat Catalogue, IV p. 230 (dated Sam 1713).

It begins —

वस्तु च गर्हितम् ।
यशस्यं स्वर्ग(र्ग्यं)मायुष्यं धनधान्यविवर्धनम् ।०

It ends —

आकृष्य सर्वशास्त्राण्युपयुक्तसमस्तवस्तुगुणदोषान् ।
माधवकविना रचितं सुखहेतोः सर्वसत्वानाम् ॥
क्वचिद्धर्मः क्वचिल्लाभः क्वचिन्मैत्री क्वचिद्यशः ।
कर्माभ्यासः क्वचिच्चैव चिकित्सा नास्ति निष्फला ॥

इति श्रीमाधवाचार्यवैद्यराजविरचितो भावस्वभावः समाप्त ॥

[B D 238.

179

मदनविनोदनिघण्टु of मदनपाल.

11 × 5 inches, Devanagari handwriting Foll 86 (2 87), nine lines to a page Dated Samvat 1800.

Madanavinodanighantu, a dictionary of Materia Medica, composed in Samvat 1431 by King Madanapāla of the Ṭaka family The work consists of 14 chapters See Indische Studien, XIV p 398ff for an account of the work and the author For quotations, cf I O, No 2745 See also Bhandarkar, Report, 1883 84, p 47

For Madanapāla's commentary on the Sūryasiddhānta, see No 294 below, where he describes himself as the author of works on Smrti, Astronomy and Medicine and refers to his title 'Abhinavabhoja' He particularly mentions two of his astronomical works, i e Siddhāntagarbha, also called Madanavinoda, and Yantraprakāśa.

[B D 124

180

माधवनिदान of माधवकर.

15 × 9½ inches, Devanagari handwriting Foll 40, seven lines to a page

Madhavanidana is the famous work on Pathology or Nidana, by Mādhavakara son of Indukara. It is regarded as the highest authority in Pathology by Indian Physicians It is otherwise called Rugvinis'caya or Gadavinis caya and was one of the sources of Vrnda's Vrndamādhava Hoernle, Osteology, pp. 11 14, however, seems to hold that Vrnda and Mādhava are identical. Jolly, Medicine, pp 6 7, differentiates between the two Thakore Saheb of Gondal, History of Aryan Medical Science, ch. II p 35, identifies him with Madhavācarya, the author of Sarvadars anasangraha and brother of Sayanacarya This does not appear probable if we grant that Badan or Yedan, a work on Pathology, translated into Arabic by the order of Hārun Al Rasid, is the same as our Mādhavanidana, in which case, it cannot be later than the 7th century A. D, cf. Mukhopadhyaya, Surgical Instruments, I p 29 Both Hoernle and Jolly fix the date of the work at about the 7th or 8th century

Another reason for giving up the identity of our Madhava with Madhavacarya is that Vacaspati, the author of Ātankadarpana, a commentary on Madhavanidana, lived towards the close of the 12th century, since his brother Rais'arma lived at the court of Muhamed Ghori (1186 1206 A D), see next number.

For other MSS, cf I O, Nos 2662-70, Bod. Cata., Nos 745-7, 851, Bik, p. 648

It begins —

प्रणम्य जगदुत्पत्तिस्थितिसंहारकारणम् ।
स्वर्गापवर्गयोर्द्वारं त्रैलोक्यशरण शिवम् ॥ १ ॥०

It ends —

यस्तन सुकृत किंचित् कृपैतं सद्विनिश्चयम् ।
मुच्यन्तु जन्तवस्तेन नित्यमातङ्कमगतिम् ॥ १६५१ ॥

इति माधवनिदानं संपूर्णं । श्लोकसंख्या २०२५ ॥

[S C ZZ A. 14.

181

माधवनिदान of माधवकर with आतङ्कदर्पण by वाचस्पति

15×9½ inches Devanagari handwriting Foll 117 sixteen lines to a page.

Ātankadarpana is a commentary on Mādhava nidana by Vacaspati son of Pramoda and younger brother of Ra sarma Pramoda was the chief physician at the court of King Hamir and Raisarma lived at the court of Sultan Muhamed probabley Muhamed Ghori who re gned at Delhi from 1193 to 1206 A D See Hoernle Osteology p 17 This is probably the same as the phys cian Vacaspati who is quoted in Virasinhavaloka See Bod Cata No 746 I O Nos 2662 67 &c.

Vacaspati quotes Kartika Gadadhara Gayādasa Jagadvaidyaka Jejjata Drdhabala, Bhoja and Videha and was well versed in the Sankhya Vedanta and Vaisesika Sastras. (See v 7 below)

Another Vacaspati a much older writer the author of Sankhyatatvakaumudi and Bhamati had finished his *Nyayasucinibandha in 898*

Beginning —

तुलसीऽसुमधमसाश्वप्रतिम वल्लरी(?)गोपबालसुतम् ।
किमपि त्रिभवैकमूलकेद(?)परमानन्दमह मह स्मरामि ॥ १ ॥
श्रीहम्मीरनरेश्वर समभवद्वीरप्रतापानल—
ज्वालाजालकरालदग्धपवनप्राग्भारसुप्तेन्धन ।
यस्य प्रौढयशाङ्गणेष्वपि यश स्वर्लोककल्लोलिनी—
कल्लोलामलमङ्गना सुमनसां गायन्ति रोमाञ्चिता ॥२॥
प्रत्यर्थिक्षितिनाथसार्थवनितावैधव्यदीक्षागुरो
शौर्यं यस्य रणाङ्गणे सुरगणे पश्यन्सुरगणो पति ।
दृष्ट्वा नेत्रसहस्र(त ?) फलमल स्मृत्वा निजाभ्यर्थितम्
राम रावणघातन च समभूत्तुष्टो विलक्ष पुन ॥ ३ ॥
यस्याभवद्वैद्यवर प्रभूत
विश्वासपात्र विदितश्चरित्रै ।
प्रमोदनामा सकलप्रमोदा
कलाविलासैकनिधिर्द्विजेन्द्र ॥ ४ ॥
ज्येष्ठोभवत्तस्य सुत प्रशस्त
शास्त्रार्थवेत्ता शिवशक्तिचेता ।
रत्नामनामा प्रथित कलाभि
र्महम्मदक्षोणिपते सभायाम् ॥ ५ ॥

अन्योपि तस्यास्ति सुत कनीयान्
वाचस्पति सावगुणैकसद्म ति ।
महोदरा प्रीततमा समस्ता
य वैद्यविद्या स्वयमभ्यजीगयत् ॥ ६ ॥
भृगुमगातमहोवचनविचारैश्चरकचक्रचरित्रैः(?)
श्चरकचतुरचेता सुश्रुते सुश्रुतो य ॥
कपिलमतवयस्ये(?)ब्रह्मविद्यारहस्ये
प्रकटितपटुबुद्धिबुद्ध (?) काणादसिद्धि ॥ ७ ॥
तेनोज्वला वृत्ति रस्यविधा हिताय
सवध्यते विबुधमाधवसंग्रहस्य ।
विज्ञानवार्त्तिकवरैकविचारवद्य
वैद्यमयगुम्फणवता•मधुकोपय यम् ॥ ८ ॥

अन्यारम्भे प्रारब्धग्रन्थपरिसमाप्त्यर्थ•

It ends —

इत्यातङ्कदर्पणे निदान•व्याख्याया रोगसग्रहाध्याय समाप्त ।

[S. C ZZ A 14.

182

माधवनिदान of माधवकर with आतङ्कदर्पण by वाचस्पति

12¾×6½ inches Devanāgari character Foll. 68, about 21 lines to a page Incomplete

Another copy up to the end of Bhagandara nidana

[B D 35

183

योगतरङ्गिणी of त्रिमल्ल

10×4½ inches Devanagari handwriting. Foll 116 about 10 lines to a page Dated Samvat 1781

Another work on Medicine by Trimalla son of Vallabha who lived in the latter half of the 14th century See above No 175 for his Dravyaguṇasatasloki For a list of authorities quoted in Yogatarangini see I. O Nos. 2705-6 Publ shed in the Anandāsrama S Series.

It begins —

कपोलीविगलद्दोकदानपानीयपिच्छिलम् ।
श्रमद्भ्रमरझङ्कार वन्देह द्विरदाननम् ॥ १ ॥

178

भावस्वभाव of माधव.

10¾ × 4½ inches, Devanagari character Folio one only

This is the last folio (the 25th) of Bhāvasvabhāva of Mādhavacarya For another MS, see Buhler Gujrat Catalogue IV p 230 (dated Sam 1713).

It begins —

वस्तु च गर्हितम् ।
यशस्य स्वर्ग(र्ग्यं)मायुष्य धनधान्यविवर्धनम् ।०

It ends —

आकृष्य सर्वशास्त्राण्युपयुक्तसमस्तवस्तुगुणदोषान् ।
माधवकविना रचित सुखहेतो. सर्वसत्वानाम् ॥
क्वचिद्धर्म क्वचिल्लाभ क्वचि-मैत्री क्वचिद्यश ।
कर्माभ्यास क्वचिच्चैव चिकित्सा नास्ति निष्फला ॥

इति श्रीमाधवाचार्यवैद्यराजविरचितो भावस्वभाव· समाप्त ॥

[B. D 238

179

मदनविनोदनिघण्टु of मदनपाल.

11 × 5 inches, Devanagari handwriting Foll 86 (2 87), nine lines to a page Dated Samvat 1800

Madanavinodanighantu a dictionary of Materia Medica composed in Samvat 1431 by King Madanapāla of the Ṭaka family The work consists of 14 chapters See Indische Studien XIV p 398ff for an account of the work and the author For quotations cf I O, No 2745 See also Bhandarkar Report 1883 84 p 47

For Madanapāla s commentary on the Suryasiddhānta, see No 291 below, where he describes himself as the author of works on Smrti Astronomy and Medicine and refers to his title 'Abhinavabhoja' He particularly mentions two of his astronomical works i e Siddhāntagarbha also called Madanavinoda and Yantraprakāsa.

[B D 124

180

माधवनिदान of माधवकर.

15 × 9½ inches, Devanagari handwriting Foll 40, seven lines to a page

Mādhavanidana is the famous work on Pathology or Nidana, by Madhavakara son of Indukara It is regarded as the highest authority in Pathology by Indian Physicians. It is otherwise called Runvinis caya or Gadavinis caya and was one of the sources of Vrnda s Vrnda madhava Hoernle Osteology pp. 11 14 however seems to hold that Vrnda and Madhava are identical Jolly Medicine pp 6 7 differentiates between the two Thakore Saheb of Gondal History of Aryan Medical Science ch II p 35 identifies him with Madhavacarya the author of Sarvadarsanasangraha and brother of Sayanacārya This does not appear probable if we grant that Badan or Yedan, a work on Pathology translated into Arabic by the order of Harun Al Rasid is the same as our Madhavanidana in which case it cannot be later than the 7th century A D, cf. Mukhopadhyaya Surgical Instruments I p 29 Both Hoernle and Jolly fix the date of the work at about the 7th or 8th century

Another reason for giving up the identity of our Madhava with Madhavacarya is that Vaca spati the author of Ātankadarpana a commentary on Madhavanidana lived towards the close of the 12th century since his brother Rasarma lived at the court of Muhamed Ghori (1186 1206 A D), see next number

For other MSS cf I O, Nos 2662 70, Bod. Cata Nos 745 7, 851 Bik, p 648

It begins —

प्रणम्य जगदुत्पत्तिस्थितिसंहारकारणम् ।
स्वर्गापवर्गयोर्द्वारं त्रैलोक्यशरण शिवम् ॥ १ ॥०

It ends.—

यत्कृत सुकृत किंचित् कृत्वैत त्वद्विनिश्चयम् ।
सुखन्तु जन्तवस्तेन नित्यमातङ्कसगतिम् ॥ १५१ ॥

इति माधवनिदानं सपूर्णं । श्लोकसंख्या २०२५ ॥

[S C ZZ A 14

181

माधवनिदान of माधवकर with आतङ्कदर्पण by वाचस्पति.

15×9½ inches, Devanagari handwriting Foll. 117, sixteen lines to a page.

Ātankadarpaṇa is a commentary on Mādhava nidāna by Vācaspati son of Pramoda and younger brother of Raisarma Pramoda was the chief physician at the court of King Hamir and Raisarma lived at the court of Sultan Muhamed probabley Muhamed Ghori who reigned at Delhi from 1193 to 1206 A D See Hoernle Osteology p 17 This is probably the same as the physician Vacaspati who is quoted in Virasimhāvaloka See Bod Cata No 746 I O Nos. 2662 67 &c.

Vacaspati quotes Kartika Gadadhara Gayadasa Jagadvaidyaka Jejjata Drdhabala Bhoja and Videha and was well versed in the Sankhya Vedanta and Vaisesika Sastras. (See v 7 below)

Another Vacaspati a much older writer the author of Sankhyatatvakaumudi and Bhāmati had finished his Nyayasucinibandha in 898

Beginning —

तुलसीकुसुमधमाल्पर्नम वल्लवी(?)गोपबालसूनुम् ।
किमपि त्रिभवैकमूलवेद(?)परमानन्दमहं महः स्मरामि ॥ १ ॥

श्रीहम्मीरनरेश्वर समभवद्वीरप्रतापानल—
ज्वालाजालकरालदग्धरवनप्राभारपुष्पेन्धन ।
यस्य प्रौढसभाङ्गणष्वपि यशः स्वर्लोककल्लोलिनी—
कल्लोलामलमङ्गना सुमनसां गायन्ति रोमाञ्चिता ॥२॥
प्रत्यर्थिक्षितिनाथसाथवनितावैधव्यदीक्षागुरो
शौर्यं यस्य रणाङ्गणे सुरगणे पश्य सुराणां पति ।
लब्ध्वा नेत्रसहस्र(त ?) पत्मल स्मृत्वा त्रिनाभ्यर्थितम्
राम रावणघातन च समभूत्तुष्टो विलक्ष पुन ॥ ३ ॥

यस्याभवद्देश्वर प्रभूत
विश्वासपात्रं विदितश्रुतिर्वै ।
प्रमोदनामा सकलप्रमोदा
कलाविलासैकनिधिर्द्विजेन्द्र ॥ ४ ॥
ज्येष्ठोभवत्तस्य सुत प्रशस्त
शास्त्रार्थवेत्ता निवशक्तिचेता ।
रइसर्मनामा प्रथित कलाभि
र्महम्मदक्षोणिपतेः सभायाम् ॥ ५ ॥

अन्योपि तस्यास्ति सुतः कनीयान्
वाचस्पति सत्त्वगुणैकमङ्गतिः ।
महोदरा प्रीततमा समस्ता
य वैद्यविद्या स्वयमभ्यजीगपन् ॥ ६ ॥
भृगुसगतिर्महोवचनविचारैश्चारुचक्रचरित्रै-(?)
श्चरकचतुरचेता सुश्रुते सुश्रुतो य ॥
कपिलमतचयस्य(?)ब्रह्मविचाररहस्ये
प्रकटितपटुबुद्धिर्दृढ (?) काणादृतिसिद्धि ॥ ७ ॥
तेनोज्वला वृत्ति रइरधियां हिताय
सव्यध्यते त्रिबुधमाधवसग्रहस्य ।
विज्ञानतार्किकवरैकविचारवेद्य
वैद्यप्रयुग्मकणवशान्मधुरोपपद्यम् ॥ ८ ॥

ग्रन्थारम्भे प्रारब्धम् ग्ययरिमसाहवर्यं०

It ends —

इत्यातङ्कदर्पणे निदानव्याख्यायां रोगसंग्रहाध्याय. समाप्त ।

[S. C ZZ. A. 14.

182

माधवनिदान of माधवकर with आतङ्कदर्पण by वाचस्पति

12¾×6½ inches Devanāgari character Foll. 63, about 21 lines to a page. Incomplete.

Another copy, up to the end of Bhagandara-nidana

[B. D 35.

183

योगतरङ्गिणी of त्रिमल्ल.

10×4½ inches Devanagari handwriting. Foll 116 about 10 lines to a page. Dated Samvat 1781

Another work on Medicine by Trimalla son of Vallabha who lived in the latter half of the 14th century See above No 175 for his *Dravyagunasatasloki For a list of* authorities quoted in Yogatarangini see I. O Nos. 2705-6 Published in the Anandasrama S Series.

It begins —

कपोलीविगल्लोकद्दानपानीयपिच्छिलम् ।
भ्रमद्भमरझङ्कार वन्दे द्विरदाननम् ॥ १ ॥

श्रीमत्रिमलभट्टेन नाम्ना योगतरङ्गिणी ।
चिकित्सा लिख्यते भूरिग्रन्थेभ्य स्वपरार्थिना ॥२॥

देहादुत्पद्यते० ॥ ३ ॥ क्वचिद्धर्मे ० ॥ ४ ॥ अतो मम०॥५॥ रोगपङ्काणवे० ॥ ६ ॥०

It ends —

स्वार्थं चापि परार्थमादरतया दृष्ट्वा चतु पञ्चपान्-
ग्रन्था वैद्यकृता प्रसिद्धपथगान्भट्टस्त्रिमल्लाभिधे ।
एषा योगतरङ्गिणी समभिधास्ताश्चीकृतो संहिता
संक्षिप्ता सरसा सुखेन सुचिर जीयादनेका समा ॥

इति श्रीयोगतरङ्गिण्या त्रिमल्लभट्टभट्टारकग्रथिताया षड्तुचिकित्सानामाष्टसप्ततितमस्तरङ्ग ।

[B I 1

184

योगतरङ्गिणी of त्रिमल्ल

15½ × 9¼ inches, Devanagari handwriting Foll. 11, seventeen lines to a page

Another copy A fragment without beginning or end.

[S C ZZ. A 15

185

योगरत्नाकर

15½ × 9½ inches Devanagari handwriting Foll. 257 twenty lines to a page. Dated Sake 1746

An anonymous work on Medicine in which Nirnayasindhu (1612 A. D) is quoted For a complete list of authorities quoted, cf I. O No 2700

It begins —

शिव हरिं विधातारं सत्पत्नीं ससुतान्गुरून् ।
नत्वा समभ्यर्च्यूदान्तये मङ्गलाय च ॥ १ ॥०

It ends —

तावासद्भिषज पठन्तु परित श्रीयोगरत्नाकरम् ।

इति श्रीयोगरत्नाकर समाप्त । शके १७४६ पार्थिवसंवत्सरे० ।

[S C ZZ. A. 15

186

योगशतक of वररुचि

12¼ × 5½ inches, Devanāgarı handwriting Foll 12, seven lines to a page

Yogasataka is a collection of 105 verses giving the herbal treatment for different diseases It is differently attributed to Vidagdhavaidya, (Stein p 186) Vararuci (Burnell Tanjore MSS, p 67b, Mitra Notices X. p 153) and Sripandit, (Mitra Notices IX p 204)

For a commentary on this work by Purnasena see Weber No. 96?, Bhandarkar Report 1883-84 No 221 Mitra Notices IX p 204 X p 153 See also I O Nos 2756 57 Bod Cata., Nos 752 1606, Weber Nos. 959-61, Bendall Bri Muse Cata., pp. 492-4, Mitra Notices II. p 276 &c for other MSS

A MS dated 1415 A. D contains a Yogasataka ascribed to Nagarjuna with a commentary by Dhanvapala, cf Jolly Medicine p 125

The work exists in several recensions.

कृत्स्नस्य तद्दीन्द्रस्य गृतधाम्न चिकित्सिताद्विमसृतस्य दूरे ।
विदग्धवैद्यप्रतिपूजितस्य करिष्यते योगशतस्य बन्ध ॥१॥
परीक्ष्य हेत्वामयलक्षणानि चिकित्सितज्ञेन चिकित्सकेन ।
निरामदेहस्य हि भेषजानि भवन्ति युक्तान्यमृतोपमानि ॥२॥

It ends —

ताम्बूलपत्रस्य रस विडङ्ग सिन्धूत्थ हिङ्गुगुडेन युक्तम् ।
जलेन पृष्ट्वा निहित च नस्य भ्रूशङ्खदोषक्रिमिजाम्निहन्ति॥१०५॥

इति योगशतक समाप्तः ।

After this a few stray verses are given the last three give the samudrādicurna.

[B D 251

187

योगसमुच्चय of व्यास गणपति

11 × 6 inches Devanāgari handwriting Foll 34 about 12 lines to a page. Dated Samvat 1911

A work on Medicine in seven chapters by Ganapati Vyāsa One Ganapati Vyāsa the author of a work called Dhārādhvaṃsa, is men

tioned in a *prasasti* written in 1272, cf Ind. Anti 1882 p. 106 The first folio of the MS. is lost.

The chapters end as follows —Ist रसवीर्याधिकार on fol 8b, IInd धातुवीर्यशोधनमारण॰ on fol 13, IIIrd सन्निपातकृमिचिकित्सा on fol 17 IVth अतीसारादिचिकित्सा on fol. 22, Vth मूत्रकृच्छ्रादिचिकित्सा on fol 25, VIth श्वासादिचिकित्सा on fol. 28b, the VIIth is कुष्ठादिचिकित्सा

The usual colophon is —

इति श्रीव्यासगणपतिविरचिते सकलवैद्यकशास्त्रसारसंग्रहे योगसमुच्चयाख्ये॰

[B I 5

188

रसमुक्तावली

15¼ × 9¼ inches Devanagari handwriting Foll 8, seventeen lines to a page Dated Sake 1731

A small treatise on Rasa anonymous. For contents &c cf I O No. 2759

Beg —

गिरिजातनुज प्रणम्य पूर्वं गिरिजेश किल वेधस च भक्त्या ।
कमलेशमह करोमि रम्यां रसमुक्तावलिका परोपकृत्यै॥१॥॰

It ends —

इति सोमलशुद्धि । इति रसमुक्तावलि समाप्त । शके १७३१ शुक्लआश्विनशु॰९ पुणेग्रामे जयरामशास्त्रिणा क्रयक्रीतमिद पुस्तक ।

[S C ZZ. A. 15

189

रसरत्नमाला

8¼ × 4 inches Devanāgari handwriting Foll 48, about ten lines to a page

An anonymous work on Rasa

It begins —

तापोटङ्कणहेमतारासक॰

[B D 169

190

रसराजशङ्कर of रामकृष्ण.

12¼ × 5¼ inches Devanāgari character Foll 44, fourteen lines to a page

Rasarājasankara is another work on Rasa by Rāmakrsna pupil of Devendravana son of Mudgala Pandit and great grandson of Kamalākara, cf. Weber No. 965 The work consists of nine alankāras or chapters The MS is very incorrect, the verses and chapters are not clearly marked

It begins —

लक्ष्मीसद्धतिदायिनीं मतिकरां तापत्रयोन्मूलिनीं
नित्यां तां समुपास्महेखिलजगत्सर्वादिहेतुप्रणीम् ।
श्रीदेवेन्द्रवनान्गुरून् यतिवरान् जाड्यार्तिसूर्यप्रभान्
वन्दे मत्कवितालताङ्कुरजलानानन्दवृद्धिप्रिये ॥ १ ॥
नत्वा सत्कमलाकर पितृपितुस्तात मृगाङ्कद्विप ।॰
स्पष्ट सद्रसवैद्यक प्रकुरुते रामादिकृष्णोत्पन्न(न्न) ॥ २ ॥॰
अधुना रसराजशङ्करो रसरत्नावलिदीप्तिभूषित ।
क्रियते मद्वारणेन सिह सदसद्व्यक्तिकरेव गाद्यम्(?)६ ॥

इति श्रीमद्वैद्यपण्डितमुद्गलसूनुरामकृष्णविरचितायां (ते) रसराजशङ्करे रसदंशसंस्कारमारणबन्धन नाम प्रथमो ऽलङ्कार (s'lok 109) fol 5 b

It ends —

इति श्रीरामादिकृष्णाचार्यकृतौ रसराजशङ्करे अखिलरोगनिकृन्तनो नामाधिकार ।

[B D 17

191

रससङ्ग्रहसिद्धान्त of गोविन्दराम ठाकुर

11 × 5 inches Devanagari character Foll. 197, seven lines to a page

An elaborate treatise on Medicine based on Rasacintāmani Rasahrdaya Rasamanjari, Rasarnava Rasalaksmivilasa &c. by Govindarāma son of Vendatta surnamed Thākura, and a resident of Nadiyada It is in eleven chapters and was composed in Samvat 1851–52

It begins —

श्रीगुरु गणनाथ च अनिरुद्धसरस्वतीम् ।
धन्वन्तर्यादिप्रमुखान् वैद्यवर्यान्प्रणम्य च ॥ १ ॥
नन्दाभिधां भगवतीं भवदु खहर्त्रीं
धर्म्यादिकर्मफलदां विदितान्तरात्माम् ॥
स्वर्णोत्तमोत्तमनिभां च तथैव भूषां
विन्ध्येश्वरीं सकलसिद्धिकरीं नमामि ॥ २ ॥

श्रीमत्त्रिमल्लभट्टेन नाम्ना योगतरङ्गिणी ।
चिकित्सा लिख्यते भूरिग्रन्थेभ्य स्वपराधिना ॥२॥

देहादुत्पद्यते० ॥३॥ कचिद्धर्मं ० ॥ ४ ॥ अतो मम०॥५॥ रोगपङ्कार्णवे० ॥ ६ ॥०

It ends —

स्वार्थं चापि परार्थमादरतया दृष्ट्वा चतु पञ्चपान्–
ग्रन्था वैद्यकृता प्रसिद्धपथगान्भट्टैस्त्रिमल्लाभिधै ।
एषा योगतरङ्गिणी समभिधासा विकृता सहिता
सक्षिप्ता सरसा सुखेन सुचिर जीयादनेका समा ॥

इति श्रीयोगतरङ्गिण्या त्रिमल्लभट्टभट्टारकप्रथिताया षट्तुचिकित्सानामाष्टसप्ततितमस्तरङ्ग ।

[B I 1

184

योगतरङ्गिणी of त्रिमल्ल.

15¼ × 9½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 11, seventeen lines to a page

Another copy A fragment without beginning or end.

[S C ZZ A 15

185

योगरत्नाकर

15¼ × 9½ inches Devanāgarī handwriting Foll. 257 twenty lines to a page. Dated Śake 1746

An anonymous work on Medicine in which Nirnayasindhu (1612 A. D) is quoted For a complete list of authorities quoted, cf. I. O No 2709

It begins —

शिव हरिं विधातारं सरस्वतीं तत्सुतान्गुरून् ।
नत्वा समस्तप्रत्यूहशान्तये मङ्गलाय च ॥ १ ॥०

It ends —

तावत्सद्द्विज पठन्तु परित श्रीयोगरत्नाकरम् ।

इति श्रीयोगरत्नाकर समाप्त । शाके १७४६ पार्थिवसवत्सरे० ।

[S. C ZZ. A. 15

186

योगशतक of वररुचि

12¼ × 5½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 12, seven lines to a page

Yogaśataka is a collection of 105 verses, giving the herbal treatment for different diseases It is differently attributed to Vidagdhavaidya, (Stein p 186) Vararuci (Burnell Tanjore MSS, p 67b, Mitra Notices X p 153) and Śrīpandit, (Mitra Notices IX p 204)

For a commentary on this work by Purnasena, see Weber, No. 962, Bhandarkar, Report 1883-84 No. 221, Mitra Notices IX p 204, X p 153 See also I. O Nos 2756 57, Bod. Cata., Nos 752 1606, Weber, Nos. 959-61, Bendall, Bri Muse Cata., pp. 492-4, Mitra Notices II. p 276 &c for other MSS

A MS dated 1415 A D contains a Yogaśataka ascribed to Nagārjuna with a commentary by Dhanvapala, cf Jolly, Medicine p. 125

The work exists in several recensions.

कृत्स्नस्य तद्वीन्द्रस्य गुतधाम्न चिकित्सिताद्विप्रसृतस्य दूरे ।
विदग्धवैद्यप्रतिपूजितस्य करिष्यते योगशतस्य बन्ध ॥१॥
परीक्ष्य हेत्वामयलक्षणानि चिकित्सितज्ञेन चिकित्सकेन ।
निरामदेहस्य हि भेषजानि भवन्ति युक्तान्यमृतोपमानि ॥२॥

It ends —

ताम्बूलपत्रस्य रस विडङ्ग सिन्धूत्थ हिङ्गुगुडेन युक्तम् ।
जलेन घृष्ट्वा निहित च नस्य भूशङ्खदोपकृमिजान्निहन्ति॥१०५॥

इति योगशतक समाप्त ।

After this a few stray verses are given, the last three give the samudrādicurna.

[B. D 251

187

योगसमुच्चय of व्यास गणपति.

11 × 6 inches, Devanāgarī handwriting Foll 34, about 12 lines to a page Dated Samvat 1911

A work on Medicine in seven chapters by Ganapati Vyāsa One Ganapati Vyāsa, the author of a work called Dhāradhvaṁsa is men

tioned in a *prasasti* written in 1272, cf Ind. Anti, 1882 p 106 The first folio of the MS is lost.

The chapters end as follows —Ist रसवीर्याधिकार on fol 8b, IInd धातुवीर्यशोधनमारण° on fol 13, IIIrd सन्निपातकृमिचिकित्सा on fol 17, IVth अतीसारादिचिकित्सा on fol. 22, Vth मूत्रकृच्छ्रादिचिकित्सा on fol. 25, VIth श्वासादिचिकित्सा on fol 28b, the VIIth is कुष्ठादिचिकित्सा

The usual colophon is —

इति श्रीव्यासगणपतिविरचिते सकलवैद्यकशास्त्रसारसग्रहे योगसमुच्चयाख्ये°

[B I 5

188

रसमुक्तावली.

15½×9½ inches, Devanagari handwriting Foll 8, seventeen lines to a page Dated Saka 1731

A small treatise on Rasa anonymous For contents &c cf I. O, No 2759

Beg —

गिरिजातनुज प्रणम्य पूर्वं गिरिजेश किल वेधस च भक्त्या ।
कमलेशमह करोमि रम्यां रसमुक्तावलिका परोपकृत्यै॥१॥°

It ends —

इति सोमलशुद्धिः । इति रसमुक्तावलि॰ समाप्ता ।
शके १७३१ शुक्लाश्विनशु॰९ पुणेग्रामे जयरामशास्त्रिणा क्रयक्रीतमिद पुस्तक ।

[S C ZZ A 15

189

रसरत्नमाला.

8¼×4 inches, Devanagari handwriting Foll 48, about ten lines to a page

An anonymous work on Rasa

It begins —

वायोटङ्कणहेमतारसक°

[B D 169

190

रसराजशङ्कर of रामकृष्ण.

12¼×5¼ inches Devanāgari character

Rasarajas'ankara is another work on Rasa, by Rāmakrsna pupil of Devendravana, son of Mudgala Pandit and great grandson of Kamalākara, cf. Weber, No. 965 The work consists of *nine alankaras or chapters The MS is very* incorrect, the verses and chapters are not *clearly marked*

It begins —

लक्ष्मीसद्यतिदायिनीं मतिकरां तापत्रयोन्मूलिनीं
नित्यां तां समुपास्महेऽखिलजगत्सर्वादिहेतुप्रणीम् ।
श्रीदेवेन्द्रवनान्गुरून् यतिवरान् आस्यार्तिसूर्यप्रभान्
वन्दे सत्कवितालताङ्कुरजलासानन्दबुद्धिश्रिये ॥ १ ॥
नत्वा सत्कमलाकर पितृपितुर्नात मृगाङ्कद्विप १०
स्पष्ट सद्रसवैद्यकप्रकृरुते रामादिकृष्णोत्पश(श) ॥ २ ॥०
अधुना रसराजशंकरो रसरत्नावलिदीप्तिभूषित ।
क्रियते मदवारणेन सिंह सदसद्भक्तिकरैव गाह्यम्(?)६ ॥

इति श्रीमद्वैद्यपण्डितमुद्गलसूनुरामकृष्णविरचितायां (ते) रसराजशंकरे रसदंशसंस्कारमारणबन्धनं नाम प्रथमोलङ्कार (s'lok 109) fol 5 b.

It ends.—

इति श्रीरामादिकृष्णाचार्यकृतौ रसराजशंकरे अखिलरोगनिकृन्तनो नामाधिकारः ।

[B D 17.

191

रससङ्ग्रहसिद्धान्त of गोविन्दराम ठाकुर.

11×5 inches, Devanāgari character Foll. 197, seven lines to a page

An elaborate treatise on Medicine, based on Rasacintamani, Rasahrdaya Rasamañjari Rasarnava, Rasalaksmivilāsa &c. by Govindarāma son of Venidatta surnamed Thākura, and a resident of Nadiyada It is in eleven chapters and was composed in Samvat 1851–52

It begins —

श्रीगुरु गणनाथ च भनिरुद्धसरस्वतीम् ।
धन्वन्तर्यादिप्रमुखान् वैद्यवर्यान्प्रणम्य च ॥ १ ॥
नन्दाभिधां भगवतीं भवदु खघ्नीं
षड्यादिकर्मफलदां विदितान्तगल्याम् ॥
स्वर्णात्तमोत्तमनिभा च तथैव भूपां

श्रीमन्त्रिमलभट्टेन नाम्ना योगतरङ्गिणी ।
चिकित्सा लिख्यते भूरिग्रन्थेभ्य स्वपरार्थिना ॥२॥

देहादुत्पद्यते॰ ॥ ३ ॥ क्वचिद्धर्म ॰ ॥ ४ ॥ अतो मम॰॥५॥ रोगपङ्कार्णवे॰ ॥ ६ ॥॰

It ends —

स्वार्थं चापि परार्थमादरतया दृष्ट्वा चतु पञ्चपान्–
ग्रन्थान्वैद्यकृतान्प्रसिद्धपथगान्भट्टस्त्रिमल्लाभिधै ।
एषा योगतरङ्गिणी समभिधात्साध्वीकृता सहिता
सक्षिप्ता सरसा सुखेन सुचिर जीयादनेका समा ॥

इति श्रीयोगतरङ्गिण्यां त्रिमल्लभट्टभट्टारकग्रथिताया षड्ऋतुचिकित्सानामाष्टसप्ततितमस्तरङ्ग ।

[B I 1

184

योगतरङ्गिणी of त्रिमल्ल

$15\frac{1}{2} \times 9\frac{1}{2}$ inches, Devanagari handwriting Foll. 11, seventeen lines to a page

Another copy A fragment without beginning or end.

[S C ZZ A 15

185

योगरत्नाकर.

$15\frac{1}{2} \times 9\frac{1}{2}$ inches, Devanagari handwriting Foll. 257, twenty lines to a page. Dated Sake 1746

An anonymous work on Medicine in which Nirnayasindhu (1612 A. D) is quoted For a complete list of authorities quoted, cf. I. O, No 2709

It begins —

शिव हरिं विधातारं सरस्वतीं तत्सुतान्गुरून् ।
नत्वा समस्तप्रत्यूहशान्तये महलाय च ॥ १ ॥॰

It ends.—

तावामन्त्रिपजः पठन्तु परित श्रीयोगरत्नाकरम् ।

इति श्रीयोगरत्नाकर समाप्त । शके १७४६ पार्थिवसंवत्सरे॰ ।

[S C ZZ. A. 15

186

योगशतक of वररुचि.

$12\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches, Devanāgari handwriting Foll 12, seven lines to a page

Yogaśataka is a collection of 105 verses, giving the herbal treatment for different diseases It is differently attributed to Vidagdhavaidya (Stein, p 186) Vararuci, (Burnell, Tanjore MSS, p 67b, Mitra Notices X. p 153) and Sripandit, (Mitra, Notices IX p 204)

For a commentary on this work by Purnasena, see Weber, No. 962, Bhandarkar, Report 1883-84 No 221, Mitra Notices IX p 204, X p 153 See also I. O Nos 2756-57, Bod Cata., Nos 752 1606, Weber, Nos 959-61, Bendall, Bri Muse Cata., pp 492-4, Mitra, Notices II. p 276 &c, for other MSS

A MS dated 1415 A. D contains a Yogaśataka ascribed to Nagarjuna with a commentary by Dhanvapala, cf Jolly, Medicine p 125

The work exists in several recensions.

कृत्स्नस्य तन्त्रस्य गृहीतधाम्न चिकित्सितात्प्रिसृतस्य दूरे ।
विदग्धवैद्यप्रतिपूजितस्य करिष्यते योगशतस्य बन्ध ॥१॥
परीक्ष्य हेत्वामयलक्षणानि चिकित्सितज्ञेन चिकित्सकेन ।
निरामदेहस्य हि भेषजानि भवन्ति युक्तान्यमृतोपमानि ॥२॥

It ends —

ताम्बूलपत्रस्य रस विडङ्ग सिन्धूद्भव हिङ्गुगुडेन युक्तम् ।
जलेन घृष्ट्वा निहित च नस्य भ्रूशङ्खदोषक्रिमिजाञ्जिहन्ति॥१०५॥

इति योगशतक समाप्त ।

After this a few stray verses are given, the last three give the samudradicurna.

[B D 251

187

योगसमुच्चय of व्यास गणपति.

11×6 inches, Devanāgari handwriting Foll 34, about 12 lines to a page Dated Samvat 1911

A work on Medicine in seven chapters by Ganapati Vyāsa. One Ganpati Vyāsa, the author of a work called Dhāradhvaja, is men

tioned in a *prasasti* written in 1272, cf Ind. Anti, 1882, p. 106 The first folio of the MS. is lost.

The chapters end as follows —Ist रसवीर्याधिकार [illegible]

[illegible] fol 25, VIth श्वासादिचिकित्सा on fol. 26b, the VIIth is कुष्ठादिचिकित्सा

The usual colophon is —

इति श्रीव्यासगणपतिविरचिते सकलवैद्यकशास्त्रसारसंग्रहे योगसमुच्चयाख्ये॰

[B I. 5

188

रसमुक्तावली.

15¼×9½ inches, Devanagari handwriting Foll 8, seventeen lines to a page Dated Sake 1731

A small treatise on Rasa, anonymous. For contents &c, cf I. O, No. 2759

Beg —

गिरिजातनुजं प्रणम्य पूर्वं गिरिजेशं किल वेधसं च भक्त्या ।
कमलेशमहं करोमि रम्यां रसमुक्तावलिकां परोपकृत्यै॥१॥॰

It ends —

इति सोमलशुद्धिः । इति रसमुक्तावलिः समाप्ता ।
शके १७३१ शुक्लआश्विनशु॰९ पुणेग्रामे जयरामशास्त्रिणा क्रयक्रीतमिदं पुस्तकं ।

[S C ZZ. A. 15

189

रसरत्नमाला.

8¼×4 inches, Devanagari handwriting Foll. 48, about ten lines to a page

An anonymous work on Rasa

It begins —

तायोदङ्कणहेमताररसकं॰

[B D 169

190

रसराजशङ्कर of रामकृष्ण.

12¼×5½ inches, Devanāgari character Foll. 44, fourteen lines to a page

Rasarājas'ankara is another work on Rasa, by Rāmakrsna, pupil of Devendravana, son of Mudgala Pandit and great grandson of Kamalākara, cf. Weber, No 965 The work consists of nine alankāras or chapters The MS is very incorrect, the verses and chapters are not clearly marked

It begins —

लक्ष्मीसंभृतिदायिनीं मतिकरां तापत्रयोन्मूलिनीं
नित्यां तां समुपास्महेखिलजगत्सर्वादिदेवप्रणीम् ।
श्रीदेवेन्द्रवनान्गुरून् यतिवरान् जाड्यार्तिसूर्यप्रभान्
वन्दे सत्कवितालताङ्कुरजलानानन्दवृद्धिश्रिये ॥ १ ॥

नत्वा सत्कमलाकरं पितृपितुस्तात मृगाङ्कद्विषं ।॰
स्पष्ट सद्रसवैद्यक प्रकुरुते रामादिकृष्णोल्पधी(तः) ॥ २ ॥॰
अधुना रसराजशंकरो रसरत्नावलिदीप्तिभूषित. ।
क्रियते मदवारणेन सिंह सदसद्व्यक्तिकरेव गाह्यम्(?)६ ॥

इति श्रीमद्वैद्यपण्डितमुद्गलसूनुरामकृष्णविरचितायां (ते) रसराजशंकरे रसदंशसंस्कारमारणबन्धनं नाम प्रथमोऽलङ्कार (s'lok 109) fol 5 b.

It ends.—

इति श्रीरामादिकृष्णाचार्यकृतौ रसराजशंकरे अखिलरोगनिकृन्तनो नामाधिकारः ।

[B. D 17.

191

रससङ्ग्रहसिद्धान्त of गोविन्दराम ठाकुर.

11×5 inches, Devanagari character Foll. 197, seven lines to a page

An elaborate treatise on Medicine, based on Rasacintamani, Rasahrdaya, Rasamañjari, Rasarnava, Rasalaksmivilasa &c, by Govindarama, son of Veindatta, surnamed Ṭhākura, and a resident of Nadiyada It is in eleven chapters and was composed in Samvat 1851-52.

It begins —

श्रीगुरुं गणनाथं च अनिरुद्धसरस्वतीम् ।
धन्वन्तर्यादिप्रमुखान् वैद्यवर्यान्प्रणम्य च ॥ १ ॥
नन्दाभिधा भगवती भवतु सहर्षी
मर्यादिकसंफलदां विदितान्तगत्याम् ॥
स्वर्णोत्तमोत्तमनिभा च तथैव भूपां
विन्ध्येश्वरीं सकलसिद्धिकरीं नमामि ॥ २ ॥

म(वि)याद्यभिनेनासौ काश्यां सम्प्रति वासिना ।
बेडावाल इति ज्ञात्या प्रसिद्धेन बुधेन च ॥ ३ ॥
गोविन्दरामविप्रेण वेणीदत्तस्य सूनुना ।
चन्द्रबाणाष्टचन्द्रे च क्रोधसंवत्सरे शुभे ॥ ४ ॥
फाल्गुनस्यासिते पक्षे सप्तम्यां सौम्यवासरे ।
अर्जिता विविधोपायै प्रयोगा सिद्धभाषिता ॥ ५ ॥
गुरुमार्गोपदेशाद्दृष्ट्या सिद्धयोगाश्च ये मया ।
रससंग्रहसिद्धान्तस्तेषां बोधाय रच्यते ॥ ६ ॥
शारदाया प्रसादेन पूर्णतामाप्नुयाद्धुरम् ॥

अथ रसग्रन्थारम्भत्वात्प्रथम रसेन्द्रस्य माहात्म्य किंचिद्वर्ण्यते ।

The upades'as end —Ist on fol. 14b (s lo 148) IInd on 25b (s lo 126), IIIrd on 40b (s lo 154), IVth on 53b (slo 144) Vth on 72b (s lo 166) VIth on 92 (s lo. 149) VIIth on 117 (s lo 205), VIIIth on 130 (slo 120), IXth on 145 (s'lo 143), Xth on 159 (slo 163)

It ends —

न रोगाणां क्रम कोपि न निदाननिरूपणम् ।
केवल सुखबोधाय योगा केपि निरूपिता ॥ १७६ ॥
शैवबर्यो विनीतात्मा मूलेशो भ्रातरो(?)मम ।
तस्यात्मजो गणपत्यो धीरेश्वराभिधानक ॥ १७७ ॥
तस्यार्थे रससिद्धान्तसंग्रहोत्र मया कृत ॥
रसचिन्तामणिर्नाम रसस्य हृदयं तथा ॥ १७८ ॥
मञ्जरी रसमञ्जा च रसार्णवं विलोक्य च ।
रसलक्ष्मीविलासाख्य वाग्भटं चरकं तथा ॥१७९॥
श्रीरुद्रयामले तन्त्रे शिवेनोक्ता रसक्रिया ।
साप्यत्र सग्रहे चास्ति सद्य सिद्धिप्रदायिका ॥ १८० ॥
अन्ये मोरेश्वराद्याद्या वैद्या शास्त्रविशारदा ।
तत्तद् धातुभूता ये योगा सन्त्यत्र सग्रहे ॥ १८१ ॥
ये योगा सिद्धवचनात्प्राप्ताश्च गुरुमार्गत ।
तेप्यत्र सग्रहे योगा स्वानुभूता निवेशिता ॥ १८२ ॥
यावच्छेषफणासु तिष्ठति मही यावच्च मेरुः स्थिरो ।
यावच्चन्द्रदिवाकरौ गणपतेर्नाम्नि च निर्विघ्नता ॥
यावद्भाति सरस्वती बुधजने तावद्रसेन्द्रस्य मे ।
ग्रन्थस्तिष्ठतु पाठकस्य पठता भूयात्सदा मङ्गलम् ॥१८३॥
नेत्रबाणाष्टचन्द्रे च क्षयकृद्वासरे शुभे ।
चैत्रशुक्लद्वितीयायां वासरे भानुसञ्ज्ञके ॥ १८४ ॥
रससंग्रहसिद्धान्तो धीरेश्वरसुदे कृत ।
अनिरुद्धसरस्वत्या प्रसादात्पूर्णतां गत ॥ १८५ ॥

इति श्रीनडियादवासिना साम्प्रत काशीवासिना ठाकरोपनामकेन श्रीवेणीदत्तसूनुना श्रीगोविन्दरामेण विरचिते रससंग्रहसिद्धान्ते एकादशोपदेश ॥

[B D 236.

192

रसहृदय of गोविन्द with
a commentary by चतुर्भुजमिश्र.

15¼×9¼ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 27, eighteen lines to a page

A work on Rasa in 19 chapters, composed by Govinda Bhikṣu at the request of a Kirata prince, called Madana of the Haiheya family The commentary is by Caturbhuja son of Mahes'a, of the Kurala family For another MS, cf. I O No. 2617

Rasahṛdaya is quoted in Madavacarya's Sarvadarsanasangraha (about 1350 A D) The commentator Caturbhuja Misra son of Mahes'a Misra of the Kurala family appears to have been patronised by some prince, at whose instance he wrote the commentary Can this be that Caturbhuja who was patronised by Ṣāyastakhān and who composed his Rasakalpadruma in Sam 1785? Cf Stein Kasmir Catalogue, p. XXXV and Peterson, Ulwar Cata., p 78, Extract No 225

The text begins —

अष्टादश संस्कारा ।

स्वेदनमर्दनमूर्च्छास्थापनपातननिरोधनियमाश्च ।
दीपनगगनग्रासप्रमाणमथ चारणविधान च ॥ १ ॥
गर्भद्रुति बाह्यद्रुति जारणरसराजसारण चैव ।
क्रामणवेधो भक्षणमष्टादशमिति रसे कर्म ॥ २ ॥०

The com begins —

यस्योपजीव्यते कीर्ति सगमे वसुधाभुजाम् ।
स श्रीमान्कारयामास वृत्तिं मुग्धावबोधिनीम् ॥ १ ॥

आर्याद्वयेन रसाष्टादशसंस्कारोद्देश कृत । अथ संस्काराणां साधने लक्षणमाह—०

It appears that the MS does not contain the Ist chapter The other chapters also are not properly arranged The chapters end as follows — II (13 slo.) on 4b, VI (19 slo) on 6b, VII (9 slo) on 7, VIII (19 slo.) on 7b, IX (16 slo.) on 8b, X (1 slo) on 8b, XI (15 slo) on

9, XII (12 ślo) on 9b XIII (8 ślo) on 10 XIV (18 ślo) on 10b XV (1 ślo.) on 10b XVI (37 ślo) on 11b XVII (8 ślo) on 12 III (28 ślo) on 14 IV (26 ślo.) on 14b, V (60 ślo.) on 20, XVIII (77 ślo) on 24b & XIX (81 ślo) on 27 The subjects treated by these respectively are —

रसशोधन जारणविधान, (not given) रसरञ्जका त्मक, बीजविधान सत्वपातन, बीजनिर्वाहण द्वन्द्वाधिकार, संकरबीजाधि०, सकरबीजयोजन बाह्यद्रुति, सारण, क्रामण, अभ्रकचारण, सत्वाभ्रचारण, द्रुति, वेधविधान and रसप्रशंसा The commentary quotes रससागर

The text ends —

श्रीतांशुवंशसंभवहैहयकुलजन्मजनितगुणमहिमा ।
स जयती(ति) श्रीमदनश्च किरातनाथो रसाचार्य ॥ ७९ ॥
यस्य स्वयमवतीर्णा रसविद्या सकलमङ्गलाधारा ।
परमश्रेयसि हेतु श्रेयसि परमेष्ठिन पूर्वम् ॥ ८० ॥
तस्मात्किरातनृपतेर्बहुमानमवाप्य रसकर्मरत ।
रसहृदयाख्य तन्त्र विरचितवान् भिक्षुगोविन्द ॥ ८१ ॥

The com ends —

इति श्रीमत्कुरुत्स्थवंशपयोधिसुधाकरविश्रमहेदात्मजचतुर्भुजविरचितायां सन्देहवालान्वय (?) रसहृदयटीकाया रसप्रशसात्मक एकोनविंशावबोध ।

[S C ZZ. A 15

193

लोहपद्धति of सुरेश्वर.

11¼ × 5 inches Devanagari character Foll. 14 about eleven lines to a page

A treatise on the medical use of iron and its several preparations by Sureśvara son of Bhadreśvara grandson of Yaśodhana, and great grandson of Devagaṇa Sureśvara was a court physician to king Bhīmapāla of Pādi his father having acted in a similar capacity to King Rāmapāla of Bengal. See I. O No 2739 for another work called Śabdapradīpa of Śureśvara. He was also the author of Vṛkṣāyurveda which was probably the work known to Śārṅgadhara paddhati A. D 1363, cf. Bod Cata. No. 768. King Rāmapāla of Bengal ascended the throne in 1080 A. D cf. Duff Chronology p 131 Sureśvara quotes Suśruta Hārīta Vyāḍi and Nāgārjuna The work is otherwise called Lohasarvasva

It begins —

वन्दे विबुधगणार्चितचरण(शरण ?)समस्तभूतानाम् ।
हिमगिरितनयाकान्त त्रिलोचन तुहिनकारूढम् ॥
धर्मार्थकाममोक्षाणां शरीर सिद्धिकारणम् ।
तच्च तत्सिद्धये योग्य भवत्यारोग्यमेव हि ॥
तदारोग्यक्रियासिद्धौ भेषजानि बहूनि च ।
मूललोहादिकान्याहुर्मुनय सुश्रुतादय ॥
तत्र नानारुजाक्रान्तशरीराणां शरीरिणाम् ।
क्षीणानां दुर्बलाग्नीनां भेषजद्वेषिणामपि ॥
स्वादुत्वात्स्वल्पमात्रत्वात् लघुपाकतयापि च ।
अ युमतरवीर्यत्वात् लोहमेव प्रशस्यते ॥
इति सुश्रुतहारीतव्याडिनागार्जुनादिभि ।
प्रोक्तानि लोहयत्राणि तमालोक्य सुरेश्वर ॥
ब्रवीति लोहसर्वस्व श्रीमद्भद्रेश्वरात्मज ।
लोह तत्राष्टधा तत्र चतुर्णामत्र सग्रह ॥
नानामुनिमतप्रोक्तप्रयोगफलदर्शनात् ।
तानि तीक्ष्णाभ्रहेमार्कसंज्ञिकानि वदाम्यय ॥
उत्पत्तिलिङ्गसंशुद्धिसिद्धियोगसुयोजनै ॥
पुरा लोमिलदैत्यानां निहतानां सुरैर्युधि ।
उत्पन्नानि शरीरेभ्यो लोहानि विविधानि च ॥०

इति लोहसिद्धिः । fol 3b, इत्यभ्रकसिद्धि fol 4b इति हेमसिद्धि fol 5 इति ताम्रसिद्धि fol 5b, इति शुद्धायसविधि १० रसगर्भायस fol 7, अग्निमुख लोह० भल्लातकलोह । fol 8 इत्येकशो योगा । अथ द्विशो योगा । fol 11, अथ त्रिशो योगा । fol 12b इति सर्वश प्रयोग fol 14b

It ends —

एतेषु दोषबलकालवयोनुरूप
बुद्ध्वा विकल्प्य सकलान्यपि भेषजानि ।
योगप्रपञ्चनिचये रचनासु मात्रा-
वैचित्र्यमत्र विदधीत विशालबुद्धि ॥
एतत्सुरेश्वरकवीश्वरवाग्विलास-
लावण्यधन्यपदपद्धतिसिद्धरूपम् ।
भूयाद्भवाय विभवाय चिराय लोह-
सर्वस्वमुज्वलधियां विपुलश्रिये च ॥

इति लोहपद्धति समाप्ता ।

[B. D 285

194

वीरसिंहावलोक of वीरसिंहदेव.

9×4½ inches, Devanagarı handwriting Foll 1-62 143-184 (*folio 155 is numbered twice*) 187 190, 195-206 8 lines to a page Dated Sake 1575 Samvat 1711

Vırasiṁhavaloka a work on medical treatment based on Religious Law Astrology and Medicine Amongst the medical works Ātreyasaṁhitā, Caraka Susruta Vagbhata Ruuvinıscaya Vrndasangrala and Tısata are quoted Of astrological works Srıpatı Cıtragralayoga and *Saravaliyataka are often referred to* The author of this work is Vırasinha a prince of the famous Rajaputa family of Tomara the founder of a dynasty in Gwalior about 1375 who wrote his work in 1383 See Jolly Medicine p 5.

Our MS appears to have been copied from *an old much worn-out* MS which *appears* to have been the author s own copy written for him by a court writer called Saranga see the two conclud ng verses which are not found in any other MS From these verses it is also *possible to maintain that one Saranga composed* and not merely scribed the work at the order of King Vıras nhadeva

Our scribe remarks on fol 160 last line अत्र पर्णत्रय त्रुटित He was a Gujratı of the Udıcya Dholaka caste and had copied out this MS for a private person dwell ng in a village near Ahmadabad

For other MSS cf I O No 2684 Bik p 495 Stein Kasmir Catalogue p 189 Peterson Ulwar Cata. p 71 and Bhandarkar Private MSS pt I p 125 No 246 In this last place the following verse giving the date of the work is found

अब्दे नन्दद्रुताशवारिधिनिशानाथाङ्कसंख्यान्विते १४३९
श्रीमद्विक्रमभूपतेश्च विमये मासे नभस्ये सिते ॥
पक्षे विष्णुदिने गुरौ सहरिभ श्रीवीरसिंहो व्यधात्
ग्रन्थ लोकहिताय पूर्वमुनिभिर्दृष्ट प्रयोगैः शुभम् ॥ १ ॥

It beg ns —

यच्चक्षुर्भुवनस्य दिव्यममल म-व(धाम)श्रुतीनां पर
यद्ब्रह्मकनिकेतन(च) पयसा बीज यदेक महम् ॥
तत्तेऽव(सत्रेष्व)भिहुतस्य देव(वेद)विहित पार च य सर्वदा
तद्द पातु सनातन हरिमहत्तत्त्वप्रबोधोदयम् ॥ १ ॥ २ ॥
तत्र महाभारते ।
आचाराल्लभते आयुरा(चारा)दीक्षिता प्रजा ।
आचारादन्नमक्षय्यमाचारो हन्त्यलक्षणम् ॥ ३ ॥०

After this quotations are given from याज्ञवल्क्य, शातातप, आत्रेयसंहिता, which go to prove the following conclusion —

तस्मात्पापक्षयार्थरोगक्षयार्थं प्रायश्चित्त कर्तव्यम्। तस्माद्रोगप्रशमनार्थं प्रायश्चित्तमुच्यते । प्रायश्चित्तविधानेन शमयेद्देशकालवय शक्तिपापाद्यवेक्ष्यावस्थाश्च प्रायश्चित्तमाचरेत् । प्राप्यते मानुष ज म प्राक्तनै पुण्यसंचयैरित्यादि । (The portion from *तत्र महाभारते* upto here is not found in the I. O MS nor in the printed ed tion)
इह खलु पुरुषार्थचतुष्टयाय धीमता प्रवृत्ति ।०

It ends —

इति श्रीमत्तोमरवंशावतसरिपुभूतभैरवश्रीवीरसिंहदेव विरचिते श्रीवीरसिंहावलोकने ज्योति शास्त्रकर्मविपाकायुर्वेदोक्तप्रयोगे मिश्रकाध्याय समाप्त ।
यः श्रेष्ठस्तरणिप्रभावजनितो वंश समालोक्यते।० ॥१॥
तत्राभवत्कमलशर्म इति प्रसिद्धः
सर्वागमाचरणसेवितपादपद्म ॥
तस्मा(दभूज्ज)गति भूपतिदेवशर्मा
विद्याविनोदमतराहतपुण्यकर्मा ॥ २ ॥
श्रीदेवशर्मात्मज एष धीर स्वशास्त्रसतापितशत्रुवीर ।
श्रीवीरसिंह क्षितिपालसिंह शास्त्रत्रयाद्ग्रन्थमिम विधत्त ॥३॥
वीरसिंहावलोकस्य पुस्तक विबुधा कृतम् ।
वीरसिंहाज्ञया धीमान् सारङ्गो दिवरा(?)लिखत् ४
दैवज्ञधर्मशास्त्रज्ञवैद्यकज्ञपरीक्षकम् ।
पुस्तक वीरसिंहाय सारङ्गो व्यलिखत् सुधी ॥५॥
इति श्रीवीरसिंहावलोकनो ग्रन्थ समाप्त । संवत् सप्तदश १७११ शाके १५७५

[S C ZZ. C 35.

195

वैद्यककोश

10×6½ inches Devanāgarı character Foll 220 about 17 lines to a page

A dictionary arranged in a tabular form, of medicinal words. Sanskrit words with their Marāṭhi and Hindi equivalents are arranged in an alphabetical order

[B. D 52

196

वैद्यक्वाड.

11×5 inches, Devanāgari character Foll 24 eight lines to a page

A collection of stray notes on Medicinal preparations

It begins —

अथ हिङ्गुलस्य नामलक्षणगुणोत्पत्तिदोषनाशनानि ।०

These notes seem to be put together by the same man who wrote the Rasasiddhāntasangraha, see No 191 above. Very often explanation is given in Gujrati

[B D 236

197

वैद्यजीवन of लोलिम्बराज.

11¼×5¾ inches, Devanāgari character Foll 16 twelve lines to a page Dated Samvat 1909 or Sake 1774

Vaidyajivana is a treatise on Pathology in five chapters composed by Lolimbarāja son of Divakara in the 17th century Another famous work of Lolimbarāja is Harivilāsakāvya which he *composed at the order of king Harihara of* Witernitz III. *pp* 73 552 Cf I O No 2685 especially Bod. Cata. Nos 754 and 1092, Bendall British Museum MSS. p. 215 and also, Peterson Ulwar Cata p 71 Stein Kāsmir catalogue p 190 and Bühler Gujrāt MSS IV p. 241 The last MS is dated Samvat 1664

It begins —

प्रकृतिसुभगगात्रं प्रीतिपात्रं रमाया

दिशतु किमपि धाम श्यामलं मङ्गलं च ।०

It ends —

इति वैद्यजीवने पञ्चमो विलास समाप्त ।

[B D 44

198

वैद्यजीवन of लोलिम्बराज with दीपिका by रुद्रभट्ट.

15×9¾ inches, Devanāgari handwriting Foll 26 about 17 lines to a page

A commentary on Vaidyajivana by Rudrabhaṭṭa son of Kouheribhaṭṭa *It* was written at the instance of *one* Mirāklana See I O No. 2688, Peterson, Reports IV No 1193 His fifth ancestor Mānda had received some religious rights from Rāmadeva (of Devgiri)

It begins —

नत्वा शिवं चिरजात्यौ तात कोणेरिमजितम् ।

वैद्यजीवनकाव्यस्य(?) दीपिकां प्रतनोम्यहम् ॥ १ ॥

ग्रन्थकृद्विशिष्टाचारपरिपालनाय०

It ends —

यत्रागता त्र्यम्बकपर्वताच्च गोदावरी सिन्धुवरेण युक्ता ।

तत्रास्ति गोदातटरम्यदेशपट्टखेटकाख्यं नगरं सुरम्यम् ॥ १ ॥

पट्टखेटकेर्युक्तमिदं हि तत्र माण्डाभिधो यशाकरो बभूव ।

श्रीरामदेवेन नृपेण दत्तो धर्माधिकारश्च निबन्धमूल ॥ २ ॥

माण्डाभिधे यशवरे वरेण्य श्रीकृष्णनामा भिषगुत्तमोऽभूत् ।

कृतं च भाष्यं चरकस्य येन ग्रन्थश्च साहित्यसुधासमुद्र ॥ ३ ॥

कृष्णादभूदमलकीर्तिलतावितान

श्रीहीरभट्ट इति वैद्यकुलावतंस ।

तस्मादभूवंस्तनयास्तु पञ्च

गुणैश्च कान्त्या मुनिभि समाना ॥ ४ ॥

नारायणो ज्येष्ठतरश्च तेषां ओङ्कारग्रन्थश्च कृतो हि येन ।

तस्यानुजो विष्णुसमानकीर्तिं श्रीविष्णुनामा भिषजां वरेण्य ५

तस्याभवत्सूनुरुदारकीर्ति कोणेरिभट्टाभिधवैद्यवर्यः ।

ग्रन्थः कृतो येन च लक्षसङ्ख्य समुद्रतुल्य सकलोपयोगी ॥ ६ ॥

स्वस्ति श्रीम प्रवृत्त

स्वशान्ताविशान्ति श्रुतिविहितसदाचारविद्यायुर्यं ।

दुग्धाब्धेर्लब्धजन्मा भिषगपर इव ज्ञानत कीर्तितश्च

श्रीमच्छ्रीकानखानातुलसदसि स्वमूर्द्ध्न्यैवविधानवृत ॥ ७

कोणेरिभट्टस्य च सूनुरासीत् श्रीरुद्रनामा जगति प्रसिद्ध ।

टीका कृता येन च पञ्चसङ्ख्या समुद्रतुल्या भिषजां च मान्या ८

टीका मदीया च भिषग्वराणां स्याद्भूतये ज्ञानविवृद्धये च ।

विद्यावतां चा(पि?) विनोदहेतोर्भिषग्वराणां गुणिनां च कोश ९

यस्या(मिरा?)खाननियोगेन टीकेयं च मया कृता ।

तेन पुण्येन सकलं जगदस्तु निरामयम् ॥ १० ॥

इति श्रीमत्कोणेरिभट्टवैद्यसुतरुद्रभट्टवैद्यविरचितायां वैद्यजीवनटीकायां दीपिकाख्यायां पञ्चम उल्लास· समाप्त ।

Who are these Khankhan & Mirakhān ?

[S C ZZ A 14

199

वैद्यजीवन of लोलिम्बराज with a commentary by हरिनाथ.

12½ × 6½ inches, Devanāgari character Foll 31, fifteen lines to a page Dated Samvat 1884

Another commentary on *Vaidyajivana by* Harinātha, son of Manohara, in Samvat 1730 or 1674 A. D See Peterson, Ulwar Cata, p 164, Extract No 435

It begins —

यस्याङ्घ्रिकञ्जमकरन्दलिहोऽलयोमी
व्यासादयो विविधवाङ्मयमाचिकीर्षुं ।
भक्तार्तिदैन्यदलनाय कृतावतारो
विघ्नं स नो नरहरिर्निखिलं निहन्यात् ॥ १ ॥०

It ends —

इति *श्रीमन्मनोहरसूनुना गोस्वामिना* हरिनाथे(न) कृतायां वैद्यजीवनटीकायां पञ्चमो विलासः ।

श्रीमन्नृपतिविक्रमाब्दगणनात्संवह्निसप्तेन्दुभि-
र्मासे श्रावणके सितेतरतिथौ वारे हिमांशोरियम् ।
टीका वैद्यकजीवनस्य रचिता श्रीनाथगोस्वामिभि-
श्चेतस्व नरमाश्रिते कुशपुरे.. नियमिभ सदा ॥ १ ॥

The MS. was scribed by *Hemvijaya Sahajānanda* at Akabarābād

[B. D 35.

200

वैद्यरसायन.

13½ × 8½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 18, seventeen lines to a page. Incomplete

A work on the preparation of medicines, especially containing mercury. Anonymous.

It begins —

तत्रादौ सारभूत रसशुद्धिप्रकरणमाह—
यं स्तुवन्ति तैनेव पारदः परिकीर्तितः ।
संसारवारिधेः पारं ददात्यमाच पारदे ॥

हतो हन्ति जरामृत्यू मूर्छितो व्याधिघातक ।
बद्ध· खेचरता धत्ते कोन्य· सूतसमो भवेत् ॥
दोषहीनो रसो ब्रह्मा मूर्छितस्तु जनार्दनः ।
मार(रि)तो रुद्ररूपस्त(श्च) बद्ध साक्षान्महेश्वर ॥०

The first prakarana treating of *Suddhi* of the several minerals ends on fol. 3b —

इति काम्तलोहपाषाणशुद्धि । अथ भस्मप्रकरणम् ।

इति रसमण्डूर(भस्म) ॥ अथ रसप्रकरण । fol 6 b, इति रसमान ॥ fol 17 b,

After this दाडिमपुटपाककुटिका and गङ्गाधरपुटपाक are given The work ends with वैश्वानरचूर्ण —

चूर्ण ॥

लवणानि यवानी च दीप्यकृष्णमहौषधम् ।
मद्वृद्ध सर्वतुल्यांशा शिवो वैश्वानराभिधम् ॥ १ ॥

समाप्त ॥

[B D 271

201

वैद्यरसायन.

11 × 5½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 43, eight or ten lines to a page

Another copy, with an explanation in Marāthi here and there. शुद्धिप्रकरण ends on fol. 6b, भस्मप्रकरण on 12b, रसप्रकरण is the third and the last. The last explained Rasa is दीपराज and the one before it is गङ्गाधरपुटपाक योगतरङ्गिणी is quoted on fol. 8b.

[B D 251

202

वैद्यरहस्य of विद्यापति.

10¾ × 4¾ inches, Devanāgari character Foll 23, fifteen lines to a page Incomplete.

Vaidyarahasya, an elementary work on Medicine, by Vidyāpati, son of Vanśidhara. The work was composed in 1682 A. D (or 1694, see next number) for Dyānatirāya. *See Mitra, Notices, vol. IV p. 78*, also I O., No. 2694 and *Dietz, Anal. Med.* p 134, Jolly, Medicine, p 2.

It begins.—

> य(शास)मार्गं गमनागुरिगरमानहं गुणदं
> मगामामनवंकरं गुणकरं सर्वार्थसिद्धिप्रदम् ।
> तं मन्त्राङ्कुशकीलकं गुरुवराणां सुविद्वैरी-
> वीर्णैर्वररहस्यमत्र कुरुते विद्यापतिः कौतुकात् ॥ १ ॥
> मता गमनरोगाणां यतो यान्ति विपुराः ।
> अतो ज्वराधिकारोऽत्र प्रथमं क्रियते मया ॥ २ ॥

On fol 23b ज्वरातिचिकित्सा ends, and two lines of प्रमेहचिकित्सा are given

[B. D 238.

203

वैद्यरहस्य of विद्यापति.

10½ × 8½ inches, fair Devanāgarī handwriting Foll 54, about 16 lines to a page

Another copy of Vidyāpati's Vaidyarahasya. This MS is complete, but the end of this MS differs considerably from that of Mitra, Notices, IV. p 78

It ends —

> दीर्घं तिर्यो गुणवयो ग्रन्थाः सन्ति तथापि मे ।
> लोपदायिकयोगानां संग्रहायैतदयं श्रमः ॥
> वसु पक्षाद्रिमितिविधुसंवत्सरमिते-
> ऽब्देऽहं भूतानां नमसि सितपक्षे कलितिथौ ॥
> इति श्रीमद्धरीधरसुतविद्यापतिकृतो—
> ऽवसम्पूर्णो ग्रन्थः सकलभिषजामग्रजनक ॥

इति श्रीमद्गुणरत्नमधरीधरात्मजविद्यापतिनिर्मितो वैद्यरहस्याभिधो ग्रन्थः समाप्तः ॥

According to this, it appears that the work was composed in 1698 A. D

[B D 271.

204

वैद्यरहस्य of हस्तिरुचि.

10½ × 4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 22, six lines to a page. Dated Saṃvat 1768.

A work on Medicine, in eight chapters, having 28, 42, 30, 27, 24 27, 42 and 40 s'lokas respectively. It was composed, in Saṁvat 1726, by Hastiruci, pupil of Hitaruci, pupil of Prajñodayaruci of the Tapāgaccha. See Mitra, Notices, No. 2952, Bühler, Gujrat MSS, IV, p. 242, Peterson, Reports, IV. No. 1095.

It begins —

> सरस्वतीं हृदि ध्यात्वा नत्वा श्रीगुरुपङ्कजम् ।
> मया हस्तिरुचिना वैद्यरहस्यं विरच्यते ॥ १ ॥
> पूर्वं वैद्यैः विविधा विहिता रोगनिर्णयाः ।
> तथाप्यस्यं यथा ज्ञात्वा नरो वैद्यमवाप्नुयात् ॥ २ ॥
> यत सकलरोगेषु प्रोच्यते ज्वर(रो)ऽग्रतः ।
> तस्मात् ज्वरहरोपायं प्रोच्यते हि मयाऽधुना ॥ ३ ॥

The subjects of the chapters are as follows —

(I) सर्वज्वरप्रतीकाराधिकारः ends on fol 5, (II) अतीसारप्रतीकाराधि॰ ends on fol 7b, (III) कासश्वासक्षयहिक्कापाण्डुकामलारक्तपित्तवातरोगप्रतीकाराधि॰, ends on fol 9b, (IV) गुल्मार्शोग्रहणीमूत्रकृच्छ्राश्मरीप्रमेहविद्रधिकुष्ठ-विसर्पशूलरोगप्रतीकाराधि॰ ends on fol. 11b, (V) अग्निमान्द्यशोथवृद्धिशिरोरोगाधिकारः॰ ends on fol 13b, (VI) शिरोरुक्नेत्ररोगकर्णरोगमुखरोगदन्त-रोगमूत्ररोग॰ ends on fol 15 (VII) स्त्रीरोगबालरोगप्रतीकाराधि॰ ends on fol. 18, (VIII) इति गुटिकादिविविधौषध सप्तमोऽधिकारः ।

It ends—

> श्रीमत्तपागणाम्भोजभानवैकमणौ ।
> प्रज्ञोदयरुचिर्नाम बभूव विबुधाग्रणीः (?) ॥ १ ॥
> तस्यान्तेवासिमुख्यो हितरुचिरभवो वरः ।
> तत्पादाम्भोजसेवाया परस्य पारका सम्बद्धेन ॥ २ ॥
शिष्यो । तेषां शिष्येण हस्तिरुचिना सवैद्यरहस्यो ग्रन्थः ।
रसनयनमुनीन्दुवर्षे सं. १७२६ वर्षेऽकारसि विनिर्मितम् ॥

इति श्रीतपागच्छे महोपाध्यायश्रीप्रज्ञोदयरुचिशिष्य हस्तिरुचिविरचिते वैद्यरहस्ये रेचकोप(?)विधाने नामाष्टमोऽध्यायः ॥

[B D 127.

205

वैद्यविनोद of शङ्कर.

12½ × 5½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 50, twelve lines to a page.

Another work on Medicine composed by Śankara, son of Ananta of the Gauḍa family, at the command of Rāmasiṁha son of Jayasiṁha. Published at Bombay (1891) by Sakhar Sirikāla. See Ulwar Cata., p 72, Weber, No. 975, Stein, p 190.

It begins:—

सकलसुखनिदानं भुक्तिमुक्तिप्रदं यत्
जयति जगति सिद्धैः सर्वदोषापसमानम् ।
करकलितवराब्जाभीतिखड्गं प्रसन्नं
दिशतु फलमभीष्टं श्यामधामाम्बिकायाः ॥ १ ॥
अनन्तनामा हि दिगन्तकीर्तिः श्रीगौडवंशप्रथितप्रभावः ।
तदात्मजः शङ्करनामधेयः शास्त्रेषु काव्येषु परं प्रवीणः ॥ २ ॥
राजाधिराजो जयसिंहवीरः ख्यातः पृथिव्यां महनीयकीर्तिः ३
तदात्मजो रामसमानसारो नाम्ना चिरायुर्नृपरामसिंहः १०
क्षेमस्य योगस्य च मे विधातुस्तस्याज्ञया ग्रन्थफलं विचार्य ।
ये ये प्रयोगा बहुशोनुभूतास्ते वै मया संलिखिता विमृश्य॥६॥०

It ends —

श्रीमन्नृपतिरामसिंहवचनाद्ग्रन्थो मया निर्मितो
यस्मिन् रोगविनिश्चयश्च कथितः प्रोक्ता चिकित्सा क्रमात् ।
योगो वृष्यतमो रसायनविधिः संशोधनादिर्विधि-
र्वस्तीनावनधूमपानकवलोव्योपादिसंज्ञा तथा ॥ २ ॥

इति श्रीगौडवंशोत्तंसश्रीमदनन्तभट्टात्मजशङ्करविरचिते वैद्यविनोदे...षोडशोल्लासः ।

[B. D. 82.

206

वैद्यविलास of रघुनाथ.

13½ × 8½ inches; Devanāgarī handwriting. Foll. 25; 18 lines to a page.

A popular treatise on Medicine, in ten chapters (taraṅgas) composed in 1697 A. D. by Raghunāthapaṇdit of the Manohar family and a resident of Campāvatī (Bhāgalpoor). For another MS. of the work, having only 6 chapters cf. I. O. No. 2695. See also Ulwar Cata., p. 72.

It begins:—

अलिकुलसंकुलगण्डं धृतशशिखण्डं वरादिदोर्दण्डम् ।
वन्दे सुन्दरशुण्डं दानवचण्डं द्विरदतुण्डम् ॥ १ ॥
पुराविदां वीक्ष्य हि योगसारं सतां मुदे द्राग्गदखण्डनाय ।
सदुक्तिभाजां कविराघवेण वितन्यते वैद्यविलास एषः॥२॥०

The taraṅgas end:—Ist on 4b (s'lo. 112); *IInd on 6 (s'lo. 39); IIIrd on 7 (s'lo. 37)*; IVth on 9 (s'lo. 46); Vth on 11 (s'lo. 63); VIth on 12b (s'lo. 55); VIIth on 18 (s'lo 111); (after 53rd verse, vv. 53 to 63 of the 5th chapter, the whole of the sixth chapter and 53 verses of the seventh are repeated); VIIIth on 20b (s'lo. 127); IXth on 24b (s'lo. 141).

It ends:—

इति द्रव्यप्रमाणम् ।
ग्रहेन्दुरसचन्द्रे च शाके मासि च कार्त्तिके ।
अयं वैद्यविलासश्च चरितो वृषवत्सरे ॥ ५२ ॥
किल बालमृगाङ्ककिरीटदयासदयस्य गुणप्रतिभावितते: ।
ननु तर्कमुखाखिलवाग्रचनाघरिका शतपत्रनिषण्णमते ॥५३॥
मनोहरकुलाम्भोधे रघुनाथविधोर्भुवः ।
वागर्चिर्मे रसज्ञानां हृत्पद्मं विकसत्विह ॥ ५४ ॥
चम्पावतीपुरनिवासवतादरेण
सन्दर्भितश्च रघुनाथकवीश्वरेण ।
मोदाय वैद्यविदुषां गदखण्डनाय
मान्यः सतां जयति वैद्यविलास एषः ॥ ५५ ॥

इति श्रीवैद्यविलासमहाकाव्ये कविकुलावतंसरघुनाथपण्डितकृतौ दशमस्तरङ्गः॥ १० ॥

[B. D. 271.

207

वैद्यविलास of रघुनाथ.

15 × 9½ inches; Devanāgarī handwriting. Foll 8; about 22 lines to a page.

Another copy.

[S C. ZZ. A. 14.

208

शतश्लोकी of वोपदेव with चन्द्रकला by वोपदेव.

10½ × 4½ inches; Devanāgarī handwriting. Foll. 47; twelve lines to a page.

A metrical treatise in 100 verses, on Medicine, divided into six chapters of sixteen verses each and treating of Cūrṇa, Guṭikā, Avaleha, Ghṛta, Taila, and *Quātha in order. By Vopadeva, son of* Kes'ava and pupil of Dhanes'a. For Vopadeva's Kavikalpadruma, see above No. 78. Published by Laxmīs'aṅkar N. Bhat, at Bhāvanagar, 1912.

Cf. I. O., No. 2727; Bod. Cata., Nos. 756-57; 1602; Burnell, Tanjore MSS., p. 67 a; Weber,

Nos 978, 1751, Stein pp 190-91, Ulwar, p 72 &c For Hrdayadipaka another medical work by Vopadeva, see Stein p 192.

It begins —

भैषज्यद्विजतारकाधिपतिरप्येति क्षपेश क्षय
क्षीणाङ्ग शरण शरण्यगणनाग्रण्य यमर्तिरिछदे ।
स देव तरणिं प्रणम्य सरजा सौख्याय कुर्मे शत-
श्लोकीं षोडशलोक्तचूर्णगुटिकालेहाज्यतैलोदकान् ॥१॥०

The com begins —

आयुर्वेदविद देवमायुरारोग्यद रविम् ।
नत्वा निजां शतश्लोकीं व्याख्यामि भिषजां मुदे॥१॥०

इति चूर्णाधिकार । fol 10b, ०गुटिकाधिकार ० fol 19b ०अवलेहाधिकार ० fol 26 इति घृताधिकारश्चतुर्थ fol 33 इति° तैलाधिकार fol 39b

It ends —

कफे शीत पित्ते दहनमनिले शूलमिति यत्
त्रिदोषीकोपस्य प्रवहणमसाधारणमद ।
विमृश्य व्याधीनां मलबलत्रय स्थानवशात्
प्रयोज्य भैषज्य स्वधिगतशतश्लोकभिषजा ॥ १७ ॥
दोषाग्न्यूष्माग्निबलचयचय कालदेशार्ववस्था
सत्त्व सात्म्य प्रकृतिमसकृच्च परीक्ष्य प्रयुङ्क्ते ।
योग रोगैर्भिषगनलसस्तस्य सिध्यत्यभीष्ट
तस्मादेतल्लिखितपठिताधीनधीभिर्न चेयम् ॥ १८ ॥
देशानां वरदात्ट वचमित (?)सार्थाभिधान महा
स्थान वेदपदास्पदाग्रजगणाग्रण्या सहस्र द्विजा ।
तत्रासीद्यु धनेशकेशवविदद्वैद्यौ वरिष्ठौ क्रमात्
चक्रे शिष्यसुतस्तयो कृतमिति श्रीवोपदेव कवि १९
कैलासाचलमौलिमण्डनमणेर्नृत्योत्सवे यद्यशो
गायन्ति त्रिदशाङ्गना कलरणद्रम्मीरतारस्वरै ।
चक्रे चन्द्रकला सुगोपितशतश्लोकीपदोल्लासिनीं
स त्रैलोक्यकवीन्द्रचन्द्रतिलक श्रीवोपदेव कवि ॥२०॥
असत्कीर्तनका-तारपर्वपर्वतपट्टुला ।
वाच शौरिकथालाप गङ्गयैव पुनीमहे ॥ २१ ॥
सा व्याख्याता शतश्लोकी रोगमग्रहकारिणी ।
गदसख्यापि लिखिता मया चैव यथाग्र(म)ति ॥२२॥

इति श्रीवोपदेवपण्डितविरचितायां शतश्लोक्यां क्वाथाधिकार ॥ सा च शतश्लोकी समाप्ती(?)परिमाप्ता ।

[B D 170

209

शार्ङ्गधरसंहिता of शार्ङ्गधर.

10¾×4½ inches, Devanāgari handwriting (Jain style) Foll. 51, about seventeen lines to a page Dated Samvat 1760

Sārngadharasaṃhitā is the famous work on Therapeutics composed by Sarngadhara son of Damodara This Sarngadhara is identified with the author of Sarngadharapaddhati (1363 A D) by Aufrecht at Cat Cata II p. 153 a But this is not probable, since Vopadeva son of Kesava (middle of the 13th century, see above No 78) is known to have written a commentary on this medical work, see Weber I p 285, No 937 for a MS of this commentary Cf also, Jolly Medicine p 4 and Winternitz Geschichte, III p. 551 It cannot be a very old work since opium and preparations of quick silver are used for cures in it and pulse feeling appears under the means of diagnoses These things were borrowed very late from the Persians and the Arabians according to Jolly Medicine p 18

[B D 196

210

सन्निपातकलिका of वैद्य मथनसिंह.

12½×5½ inches Devanāgari handwriting Foll 6, about 13 lines to a page Dated Sake 1724

A small treatise on the diagnoses and treatment of the thirteen Sannipatas or fevers of the Sannipata type This same treatise is called Trayodasasannipātānamcikitsa at I O, No. 2712 and is ascribed to Vaidya Mathanasiṃha

It begins —

रोगप्रस्तशरीरशान्तिकरणौ विश्वप्रमोदप्रदौ ।
भक्तिप्रह्वसुरौघसेवितपदौ त्रैलोक्यचेष्टाविदौ ॥
स्वस्ति शान्तिविधायिनौ सितरुचा विद्योतितासामुखौ ।
स्यातां तौ जगत सुखाय सतत वैद्यावदश्विनौ ॥१॥
अम्लस्निग्धोष्णहृद्यै कटुमधुररसैस्तापसे वा कषायै ॥०

It ends —

इति अभिन्यास सन्निपातस्त्रयोदशम ॥ १३ ॥ पञ्च-संख्यामित ॥ १५ ॥ इति सन्निपातकलिका समाप्ता ॥ शुभ भवतु ॥

[B D 251

211

सारसङ्ग्रह (गदनिग्रह) of सोढल.

11¼ × 5½ inches, Devanagari character Foll. 83, nine lines to a page

Another work on Medicine in four chapters, treating respectively of *Quatha Curna Gutika* and *Avaleha*. The work is called Sarasangraha or Gadanigraha and in one colophon is ascribed to Vaidya Sodhala (fol 79b), but this is not the same as the work mentioned at Bik. p 637 Perhaps the MS contains parts of it, as to Sodhala Aufrect says that he belonged to the Rāyakabala family and was a pupil of Asodha Gunasangraha is said to be another work of his Cf. Cat Cata. I p 734 (MS dated 1413)

It begins —

ध्यात्वा शिव परमतत्त्वविचारवैद्यम्
चण्डीमभीष्टफलदां सगण महेशम् ॥
धन्वन्तरिं मुनिवर मुनिसुश्रुतादी—
नात्रेयमुग्रतपस मनसा प्रणम्य ॥ १ ॥
विरिञ्चिनारायणशङ्करेभ्य शचीपतिस्कन्दविनायकेभ्य ।
लक्ष्मीं भवानीमथ देवताभ्य सदा नमो देवनवग्रहेभ्यः २
यथा समुद्रमालोड्य प्रोद्धृतानि वसूनिच ।
तथा निरीक्ष्य शास्त्राणि क्रियते योगसग्रह ॥ २ ॥

तत्र प्रथम क्वाथाधिकारो लिख्यते ।०

इति सारसङ्ग्रहे ज्वरचिकित्सा fol 7, इति सारसङ्ग्रहे सकलग्रन्थसारोद्धारे क्वाथाधिकार प्रथम । fol 21, इति गदनिग्रहे पद्मकोष्ठविड्भेदे अभयवाटका fol 48, इति श्रीवैद्यसोढलकृते गदनिग्रहे अवलेहा fol 79 b

It ends —

विश्वोपधावलेहोय पाण्डुवृदेषु शस्यते ॥

इति गुडशुण्ठ्यावलेहः ।

The folios are marked सारसङ्ग्रह वाग्भट, वृद्धवाग्भट, (40b) and शार्ङ्गधर (31b) are quoted.

[B D 17

212

सुश्रुतसंहिता of सुश्रुत with निबन्धसङ्ग्रह by डल्हण.

11 × 4½ inches, Devanagari handwriting Foll 64 eleven lines to a page Incomplete

The Sārirasthana of the Susrutasaṁhitā with the well known commentary of Dalhana who lived in the twelth century He is quoted by *Hemādri* and *Vacaspati* and also by *Vopadeva* (see Weber I p. 285 No 937) and quotes Cakrapanidatta the commentator of Caraka and Gayadāsa s Nyāyacandrikā on Susruta See Hoernle Osteology pp 4 5 16, Winternitz Geschichte III. pp 547-9 and Jolly Medicine pp. 9-10

It begins —

हेतुलक्षणप्रतिपादकान्निदानस्थानादधिहेतुलक्षणस्य वैद्यस्य चिकित्साया अवसर । चिकित्सा स्वाधिष्ठानविशेषज्ञानमन्तरेण न सभवतीति अधिष्ठानज्ञापनाय शारीरज्ञानमारभ्यते ! शारीरस्थानमभिप्राये (?)आदौ सर्वकारणानां भूतानामेवोचित कर्तुं युज्यते इत्याह । अथात सर्वभूतचिन्ताशारीरं व्याख्यास्याम ।०

[B L 3

213

सुश्रुतसहिता with निबन्धसङ्ग्रह by डल्हण.

11¼ × 5 inches Devanāgari handwriting Foll. about 700, about fifteen lines to a page Dated Samvat 1682.

A most disorderly copy of Dalhana s commentary on Susrutasaṁhitā.

[B. D 109

PART IV—ASTRONOMY AND ASTROLOGY

A Astronomy and Mathematics.

214

वेदाङ्गज्यौतिष.

8¼×4 inches, Devanagari handwriting Foll 4, eight lines to a page Dated Sake 1713

The Vedangajyautisa in 36 couplets in the Rgveda recension Cf Thibaut, Astronomie &c p. 28, Diksit, p 87 ff

End —

इति ज्यौतिष समाप्तम् । शके सप्तार्हों तेरा विरोधकृन्नामसंवत्सरे माघकृष्ण त्रयोदश्यां इन्दुवासरे समाप्त ।

[B D 200

215

अस्तोदयाधिकार.

8¼×4 inches, Devanagarī handwriting Foll. 14, about eleven lines to a page.

A chapter containing 24 slokas on the rise and the setting of planets from some astronomical work accompanied by a commentary called Udāharana composed about 1624 A. D The Saka years 1532-36 are used for illustrations in the commentary

The text begins —

साकांशाविह कुरुपक्षतिक्षयेकं॰

The commentary begins —

अथोदयास्ताधिकारोदाहरणम् । तत्र तावच्छुक्लप्रतिपदि चन्द्रोदयज्ञान त्रिभि श्लोकैराह–साकांशाविति ।

[B. D 200

216

करणकुतूहल of भास्कराचार्य.

9¼×4¼ inches, Devanagari character Foll. 14, about eight lines to a page Dated Sake 1773.

Karanakutuhala, also called GrahāgamaKutuhala or Brahmatulya is an astronomical treatise in ten chapters, composed in A. D 1183 by Bhāskara, son of Mahesvara of Vijjalavida. Bhaskara was born in A D 1114, and completed his *Siddhāntasiromani in A. D 1150 Cf* Duff, Chronology p 139, Thibaut, Astronomie &c, p 60, Diksit pp. 246-54, Winternitz, Geschichte III p 564 and Bhandarkar, Report, 1882 83 pp 26-27 See also I O, No 2925, Bod. Cata, No. 1530 &c

It begins —

गणेश गिर पद्मजन्माच्युतेशान्॰

The verse occurring at the end of every chapter runs as follows —

इतीह भास्करोदिते ग्रहागमे कुतूहले ।
विदग्धबुद्धिवल्लभे (ग्रहस संभवक्रिया ॥)

[B D 14

217

करणकुतूहल of भास्कराचार्य.

10×4½ inches, Devanāgari handwriting. Foll 39, twelve lines to a page Dated Samvat 1674

Another copy Fol. 7 of the MS. is missing

[B I. 96

218

करणकुतूहल *of* भास्कराचार्य.

9¼×5 inches, Devanāgarī handwriting *Foll 39, about 13 lines to a page Dated* Samvat 1627, Sake 1492

Another copy up to the end of Parvadhikara.

[B. I. 98.

219

करणकुतूहल of भास्कराचार्य.

10×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 4, twelve lines to a page. A fragment.

[B D 96.

220

करणकुतूहल of भास्कराचार्य with नार्मदटीका by पद्मनाभ.

15×9 inches, Devanagari handwriting Foll 36, seventeen lines to a page

A commentary called Vasanābhāsya or Narmadatika on Karanakutuhala by Padmanābha, son of Narmada. See I O, No 2928, Ulwar Extract, No 532, Bhandarkar, Report 1882-83 No 297 The author must have lived before Samvat 1715 which is the date of a MS of his other work Yantrakiranavali, also called Yantraratnavali quoted here See No 245 below *Narmada was obtained by his parents* through the favour of the sacred river Narmada.

Mr Diksit p 256 fixes the date of Padmanābha at about A D 1398, since his son Dāmodara wrote his Bhatatulya about A. D 1417

It begins —

> ज्ञातु सदुक्तिलवयुग्विवृतिं तु शिष्यै
> समार्थितोऽल्पविदपि प्रतिपद्य सूक्तिम् ।
> श्रीभास्करोदितपितामहतुल्यकर्म—
> वृत्तिं विधातुममलामहमुद्यतोऽस्मि ।
> गणेश नर्मद तात गुरु सूर्यं सरस्वतीम् ।
> प्रणम्य पद्मनाभोऽह कुर्वे टीकां सवासनाम् ॥०

एतत्सूत्र स्वकृतयन्त्रकिरणावल्या विवृतौ दर्शितम् । fol 16 परतु यै केशवादिभि शुक्रशोरनुलोमगा० तद्यथा। शुक्रयो पातयो पल सृदुमतीपतानयेदिति तै ० fol 28b, अत्र केपि इय क्रान्ति शरेण सत्कार्येति भ्रान्तिमुत्पाद यन्ति fol 29, अन्यै पञ्चमांशेन हीनशुक्र सूर्ये कृतस्तद्युक्तिमदिति समाख्यते fol 35

The author also quotes besides the Siddhanta works Karanaprakāsa (*fol* 15b, 24b) Svana yantrakiranāvali a part of his own Yantrakiranāvali (fol 12) and Babba (fol, 26b).

It ends.—

इति श्रीभास्कराचार्यविरचितस्य ग्रहतुल्यस्य श्रीनार्मदात्मजपद्मनाभविरचितायां नार्मदटीकायां वासनाभाष्ये ग्रहबर्समवाधिकारो दशम समाप्तः ।

[S. C ZZ. A 24.

221

करणकौस्तुभ of भास्कराचार्य with नार्मदटीका by पद्मनाभ.

14½×9 inches, Devanagari handwriting Foll 35, sixteen lines to a page.

Another copy

[S C ZZ A 24

222

करणकौस्तुभ of कृष्ण.

9×4 inches Devanagari handwriting Foll 17 (1-4, 12-24) *eleven lines to a page*

Karanakaustubha is a *chapter from an astronomical* work called Tantraratna composed by Krsna son of Mahādeva at the instance of King Siva *Krsna would seem to be a pupil of* Kesava Daivajña According to Diksit p 200, the work was composed in A D 1653 at the *order of Sivāji the Great* Our Tantraratna seems to be different from a Tantric work of that name composed by Krsna Vidyāvāgisa For this latter, cf Mitra *Notices I* p 126, I O, No. 2573

It begins —

उद्य मार्तण्डराग प्रवरतरकराक्रान्तदिग्भ्रान्तनाग
तारायत्पुष्कराख्ये स्फुरदमलकरा शीकराभ्यान्त्यपाया ।(?)
स्वीयालोका विलोका सकलसुखयुता यत्पदाब्जस्मृते स्यात्
प्रत्यूहव्यूहकाल विबुधवरनुत त नमामो गणेशम् ॥ १ ॥

> वन्दे केशवदैवज्ञसार्वभौमपदाम्बुजम् ।
> छात्रवृन्दमनोभृङ्गनिषेवितमभीष्टदम् ॥ २ ॥
> प्रकुरुते करण ग्रहसिद्धये
> सुगमदृग्गणितैक्यविधायि तत् ।
> इति नृपेन्द्रशिवाभिधनोदितः
> प्रकुरुते कृतिकृष्णविपश्चिराट् ॥ ३ ॥

इति श्रीमन्महादेवदैवज्ञात्मजसोवासरकृष्णविरचिततन्त्ररत्नादुद्धृते करणकौस्तुभे त्रिप्रश्नाधिकारश्चतुर्थः । *fol* 14 b, इति श्रीमन्महादेव० विरचिते स्वरचिततन्त्ररत्नादुद्धृते चन्द्रग्रहणाधिकारः fol. 16b, इति श्रीकरणकौस्तुभे सूर्यग्रहणा० fol 17, इति० तिथिपत्राधिकारः fol. 20, इति० उदयास्ता० fol 19 b, इति ग्रहच्छायाधि०

fol 20, चन्द्रग्रहणेऽस्य॰ fol 20 b, इति महयुस॰ fol 21 b, इति॰ नक्षत्रच्छाया॰ fol 23 b, इति॰ पाताध्याय fol 24 b

[B D 80.

223

करणप्रकाश of ब्रह्मदेव.

15×9½ inches Devanagari handwriting Foll 6, eighteen lines to a page

A manual of Astronomy in ten chapters composed about 1092 A D by Brahmadeva son of Candrabhatta of Mathura See I O No 2913 for contents &c and also No 2915 for a commentary on the work by Damodara son and pupil of Padmanābha who wrote a Karana grantha in 1417 A D For this latter see Bhandarkar Report 1882-83 p 28

It begins —

ब्रह्माच्युतत्रिनयनार्कशशाङ्कभौम-
सौम्येज्यशुक्रशनिनागधिपागणेशान् ।
नत्वाहमार्यभटशास्त्रसम करोमि
श्रीब्रह्मदेवगणक करणप्रकाशम् ॥ १ ॥

शाक शाकदशोनितो १०१४ रविगुणश्चैत्रादिमासान्वितो॰

It ends —

आसीत्पार्थिववृन्दवन्दितपदाम्भोजद्वयो माथुर
श्रीमच्चन्द्रबुधो गुणैकवसतिर्विख्यातकीर्ति क्षितौ ।
नत्वा तस्य सुतोऽद्रिपङ्कजयुग तत्पदे द्युचूडामणे-
र्वृत्तपदमिद चकार करण श्रीब्रह्मदेव कृती ॥ २ ॥

इति श्रीमज्ज्योतिर्विच्चन्द्रभट्टसुतसमस्तगणकचक्रब्रह्मदेव विरचिते करणप्रकाशे ग्रन्थालङ्करणाधिकारो दशम ॥

[S C ZZ A 24.

224

करणप्रकाश of ब्रह्मदेव with प्रभा by श्रीनिवासभट्ट

15×9¼ inches Devanagari handwriting Foll. 24 eight lines to a page.

A commentary called Prabha on Karana prakāsa by Srinivasabhatta. See I O No. 2914

It begins —

श्रीमद्दन्तिमुखं नत्वा महाविष्णुशिवैर्नुतम् ।
सर्वाभीष्टप्रद वन्दे द्वादशस्य पुरे स्थितम् ॥ १ ॥
जाग्रती रसनाग्रे गिरामप्यधिदेवता ।
सरस्वती जयत्येषा चतुर्वदनगामिनी ॥ २ ॥

नत्वा दन्तिमुख सुशङ्करघनाद्बुद्धिप्रदां भारतीं
येषोविष्णुशिवान्गुरुनहमिमा सूर्यादिकाखेचरान् ।
ज्योति शास्त्रसुधाब्धिलब्धनपटुप्रीतिप्रद वह्नुचो
व्याख्यास्ये करणप्रकाशमधुना श्रीश्रीनिवास सुधी ॥३॥॰

It ends —

इत्याचार्यश्रीमन्महामाध्यभट्टारकश्रीमद्विश्वामित्रान्वय वारीशपरिपूर्णसुधाकरश्रीश्रीनिवासभट्टविरचिते करणप्रकाश व्याख्याने प्रभाख्ये ग्रहाणां युद्धाधिकारो नाम नवमोध्याय ।

[S C ZZ A 24

225

करणश्राद्ध of रामकृष्ण.

7½×5 inches Devanagari handwriting Foll. 8 about eleven lines to a page

A small manual consisting of 21 verses in the *Bhujaṅgaprayata* metre teaching how to prepare a *pañcanga* By Ramakrsna following the system of Babbasuri

It begins —

नमस्कृत्य विघ्नशमीश रमेश
प्रवक्ष्यामि पद्यैर्भुजङ्गप्रयातै ।
स्फुट ति प्रयास च तिथ्यादिकाना
विपश्चिन्मुदे साधन रामकृष्ण ॥ १ ॥

After the 18th verse the following occurs —

इति वब्बोक्त पञ्चाङ्गसाधन रामकृष्णकृतपद्यै संपूर्णम् ।

It ends —

इति श्रीवब्बसूरिरचित करणश्राद्धं समाप्तम् ।

[B D 165.

226

कौतुकचिन्तामणि of राम.

11¾×5 inches Devanāgari character. Foll 285, about eleven lines to a page

Kautukacintamani a big treatise on matters both astronomical & astrological, composed by *Rama son of Ganes'a grandson of Dhanvantari* and a resident of Cimbay The author quotes Sighrabodha of Kās'inatha (16th or 17th century) and Sajjanavallabha among others

It begins —

गणेशं गुरुं भारतीं भास्करादीन्
ग्रहान् भक्तिभोतु(?)पृथक् नौमि सिध्यै ॥
रमारामचण्डौ शिवाशम्भुसञ्ज्ञौ
निसर्गान्तरायान्सदा चापनेतुम् ॥ १ ॥०

श्रीरामनामा कुरुते कवी द्रश्चिन्तामणिं पण्डितकौतुकाय ।
मतानि गर्गादिमुनीश्वराणां विलोक्य बुध्याखिलसारसिद्धम् ॥४॥०

The following verse occurs at the end of every chapter —

गणेशबुधपुत्रेण स्तम्भतीर्थनिवासिना ।
श्रीरामेति प्रसिद्धेन प्रोक्तश्चिन्तामणिर्निधि ॥

The chapters end as follows —

मूलाश्लेषाज्येष्ठाविविधप्रकारादिविधानाध्याय on 30b, मध्यमग्रहानयनाध्याय on 36, ग्रहस्पष्टीकरणाध्याय on 38, भावसन्धिस्पष्टाध्याय on 41b, दिनच्छायाराशिघटिकामानाध्याय on 46, षड्वर्गअष्टवर्गाध्याय on 49, आसुरी मिश्रभावफलाध्याय on 55b, मिश्रभावफलाध्याय on 62, गोचरविचार on 63, भावफला० on 87, नवचक्र ग्रह० on 97, अष्टोत्तरीदशान्तर्दशाध्याय on 104b चिह्नाध्याय on 111b, सर्वदोषप्रायश्चित्ता० on 119, संवत्सरनामा० on 124b विविधप्रकारादिचन्द्रलक्षणा० on 160, आपेटका० on 163 काकशकुन on 166b, पल्लीशरटविधान on 168, अङ्गचेष्टागमागमप्रश्ना० on 173, नासिकाप्रश्नविचार on 174, प्रश्नाध्याय on 176, स्वप्नाध्याय on 178b, नवचक्राध्या० on 191b, उपवीतवेदविसर्गा० on 199b, गृहप्रवेशा० on 207b विवाहनिर्णया० on 224b, कार्तिकीविवाहनिर्णया० on 227, विरिविचारा० on 230b, समस्तमुहूर्ताध्याय on 254b, सवत्सराद्यधिकारिफला० on 261b, शिवालिखित on 270 चन्द्रदशा० on 271, सूर्यग्रहणाध्याय on 273b

The following authorities are quoted —

अगस्त्यपटल 198b, 217, करणप्रकाश 273b षट्त्रिंशत्पञ्चाशिका of श्रीराम 1 199b and very often सप्तकाश 247b, चन्द्रेश्वर 233b, ज्योतिर्विवरण 222, ज्योतिषार्णव 285, दैवज्ञमनोहर 198b, 214b, त्रिविक्रमशत 199b, नारदीयपटल 212b, पराशरसहिता 219, ब्रह्मार्क 218, भास्करव्यवहार 222, 229, माण्डव्यपटल 213, मुञ्जादित्य 218, रत्नकोश 227, लल्लव्यवहार 228, रघुनाथपटल 214, वसिष्ठपटल 223, वसिष्ठसंहिता 201b, विवाहवृन्दावन 213, 217, शीघ्रबोध of काशीनाथ 198b, 212, 236, श्रीपति 220, सज्जनवल्लभ 226b, सप्तरक्षपटल 219, and सत्याचार्य 216b

It ends —

दशभेद ग्रहगणित जातकमवलोक्य निर्विशेषज्ञ ।
य कथयति शुभाशुभ तस्य मिथ्या भवेन्नैव वाणी॥१॥
ग्रन्थविस्तरभयात्खलु नोक्त किंचिदप्यधिकमेव विनर्ग्यम् ।
दैवविद्भिरिह सत्कृपयाधैर्ज्योतिषार्णवत एव समग्रम् ॥ २ ॥
श्रीमद्विप्रविनायको गुणयुत सद्विद्यया सयुत ।
स्मार्ताधानविधानकर्मकुशलो धन्वन्तरिर्विद्यया ॥
तत्सुनुर्गणको गणेशइति य श्रीरामनामास्य सु-
होराताजिकप्रश्नग्रहगणितविचक्रे निबन्ध स्फुटम् ॥ ३ ॥

[B D 14.

227

खेटकृति of राघव.

$10\frac{1}{4} \times 5\frac{1}{4}$ inches, Devanagari character Foll. 39, ten lines to a page Dated Sake 1738

Another manual of Astronomy in 364 s lokas divided into about 15 chapters composed in 1810 A D by Rāghava alias Appajipanta Khāndekara, a resident of Parolā to the south of the Tāpi

It begins —

विघ्नश गणनायक कविनुतां वाणीं गुरुं श्रीरतिं
ईदृशीं पलिपुराधिपां भवसतीं साम्ब स्वतातादिके ।
श्रीसूर्यप्रमुखान्खगान् कविवराद्यान् शिवस्याश्रये
कुर्वे खेटकृतिं विचार्य सुगमां ज्योतिर्विदानन्ददाम्॥१॥
ताप्या दक्षिणतो द्वियोजनमहि पारोळ इत्यस्ति पु
तस्यां राघव उत्तमान्वयभव खाण्डेकरोपाह्वयः ।
श्रीमत्कृष्णपदाम्बुजार्चनरतो ह्यापाजिपन्ताह्वय-
स्तेनेय खगिरोमणीति करणान्यालोक्य सतन्यते ॥ २ ॥
सिद्धान्ताम्बुधिमन्थनाक्षमजनान् ज्ञात्वा विनिर्मथ्य त
संगृह्यामृतमादधौ गणकविद्वर्यो गणेशाह्वय ।
मञ्जूषामहलाघवे तदपि वै निर्गतं तद्बहु जना-
स्तेषां भाय प्रयातु सद्यदृकृतौ पानस्य पात्रेर्पितम् ॥ ३ ॥
अथाहर्गणसाधनमाह —

यः शाको वर्तमानश्रुतिहि ग्रहु सत्वान्तरादग्रभूरान् १४६२ न्यूनात्कृत्या तु॰

इति खेटकृतौ मध्यमाधिकारः (s'lo. 23) fol. 3b; इति॰ सूर्यस्पष्टीकरणं दिनमानकरणं च द्वितीयोधि॰ (s'lo. 35) fol. 5b; इति॰ चन्द्रस्पष्टाधिकारः (s'lo. 8) fol. 7b; इति पञ्चताराग्रस्पष्टीकरणं गतिकरणं चतुर्थोधिकारः (s'lo. 25) fol. 11; पञ्चाङ्गसाधनं लग्नसाधनं भावसाधनं उदयसाधन पञ्चमाधिकारः । (s'lo. 31) fol. 14b, इति॰ चन्द्रग्रहणं षष्ठाधिकारः (s'lo. 35) fol. 18, इति सप्तमाधिकारः (s'lo. 10) fol 18b, इति॰ सूर्यग्रहणाधिकारः सप्तमः समाप्तः (s'lo. 15) fol. 20, इति अष्टमाधिकारः (s'lo. 9) fol. 21b, इति॰ अस्तोदयाधिकारो नवमः (s'lo. 18) fol 22b; इति॰ नक्षत्राधिकारः समाप्तः (s'lo. 9) fol 24, इति॰ युगमादि विना भविष्यद्ग्रहणसाधनाधिकारः (s'lo 52) fol 30b, इति॰ ग्रहयुद्धाधिकारः समाप्तः (s'lo. 21) fol. 32b,

> गते शालिवाहस्य भूपालशाके
> रदाब्ध्यद्रि १७३२ सङ्ख्ये प्रमोदाभिधाब्दे ।
> कृतिः खेटपूर्वा समाप्तिं जगाम-
> त्यसेयोऽस्तु भूयास दैवज्ञवर्यैः ॥ ७९ ॥

Then follows—नूतनमध्यमग्रहणां केन्द्राणां साधन साह॰—which ends with the MS —

इति खेटकृतौ केन्द्रादिकरणाधिकारः समाप्तः ॥ शके १७३८ धातृनामसंवत्सरे दशम्यां तिथौ भौमवासरे तद्दिने पुस्तक लिखितम् । श्लोकाः ३६४.

[B. D 92

228

गणकप्रकाश of एकनाथ.

$13\frac{1}{4} \times 8\frac{1}{2}$ inches, Devanāgarī handwriting Foll 6; sixteen lines to a page

A manual of Astronomy in nine chapters containing 74 s'lokas in all, by Ekanātha, son of Candikākhyāta, belonging to the Kaundinya gotra Ekanātha must have lived before Sake 1543, which is the date of the original of the present MS A commentary on Karanakutuhala is ascribed to Ekanātha at Peterson, Reports, III. No 386

It begins —

> नत्वाच्युतत्रिनयनार्कशिवागणेशान्
> पञ्चाङ्गसूर्यततिपर्वसमप्तिरपे ।
> महार्यगोरमतनुश्रमदं करोमि
> सल्लेकनाथगणको गणकप्रसिध्यै (कामाम्?) ॥ १ ॥
> सारिण्यो बहुधापि सन्ति हि कलौ काश्चित्तु ग्रहाश्रिता
> काश्चित्पार्थसदाश्रिता' पृथुतराः सौराश्रिताश्चापराः ।
> पारगोत्यर्थसंज्ञिताः पृथुतरा यस्या तु पक्षा इमे
> सर्वे संकलिता नरैर्न गदितान्यसात्मया रख्यते ॥ २ ॥
> यैर्यद्यासिद्धिमार्गेवैद्धतरार्मितोऽ कृताः केचन—
> स्ट्रदाः' सदरा हि ते पृथगपो ते चैकपक्षाः कृताः ।
> तद्वत्तुः करणानि ते मुनिगणा नानाप्रभेदान्विता—
> स्तस्मादेदचतुष्टयेन हि लघुनिष्पादिकं प्रोच्यते ॥ ३ ॥॰

इति श्रीएकनाथगणकविरचिते गणकप्रकाशे ध्रुवकसिद्धिः ॥ (s'lo 15); इति॰ ॰पञ्चाङ्गसाधन द्वितीय (s'lo. 10); इति॰ ग्रहस्पष्टीकरणम् । (s'lo 11), सर्वपक्षे चालकः (s'lo 2), इति॰ लग्नेष्टकालनतोन्नतचरास्तद्भाग्स्यदेशोद्॰ यसाधनम् (s'lo 15), इति॰द्वादशभावसाधनम् (s'lo. 7), इति॰ चन्द्रग्रहणसाधनम् (s'lo. 5), इति॰ सूर्यग्रहणसाधनम् (s'lo. 3), इति॰ चन्द्रपरिलेखनाध्यायः (s'lo. 3), इति॰ महापाताध्यायः (s'lo. 3).

The end —

आसीत्कौण्डिन्यगोत्रे गणकगणव(र)श्चण्डिकाख्यातनामा गोदायां वारिपुर्यां सुजनबुधजनैर्मानितो भूरिपूज्यः ।
तज्जः सिद्धान्तसारगणकमतमतं चे(चि)कनाथाभिधान—
श्चक्रे तस्रं विचित्र शिशुमतितिरं मण्डनं पण्डितानाम् ॥ ४ ॥

It ends —

शके १५४३ दुर्मति ना. भा॰ शु ११ शु॰ This date for the MS is impossible as the paper bears the mark '1865' It may be the date of the previous MS from which this was copied

[B. D. 281.

229

गणितसारसङ्ग्रह of महावीराचार्य.

$12 \times 5\frac{1}{2}$ inches, Devanāgarī handwriting. Foll 59, about eight lines to a page. Incomplete.

Ganitasāra saṅgraha, a work on Mathematics in six chapters ascribed to Mahavirācārya, who lived at the time of King Amoghavarsa of the the Rāstrakūta dynasty towards the middle of the 9th century Cf Winternitz, Geschichte, III p. 575 Published with English translation, by Rangācārya, Madrās, 1912. See I. O., No. 2880

It begins —

अलङ्घ्य त्रिजगत्सारं यस्यानन्तचतुष्टयम् ।
नमस्तस्मै जिनेन्द्राय महावीराय तायिने ॥ १ ॥
सङ्ख्याज्ञानप्रदीपेन जैनेन्द्रेण महात्विषा ।
प्रकाशितं जगत्सर्वं येन तं प्रणमाम्यहम् ॥ २ ॥
प्रीणितः प्राणिसस्यौघो निरीतिर्निरवग्रहः ।
श्रीमतामोघवर्षेण येन स्वेष्टहितैषिणा ॥ ३ ॥०
देवस्य नयतुङ्गस्य वर्धतां तस्य शासनम् ॥ ८ ॥
किंचिदुद्धृत्य तत्सारं वक्ष्येऽहं मतिशक्तितः ।
अल्पग्रन्थमनल्पार्थं गणितं सारसंग्रहम् ॥ १९ ॥०
इति संज्ञा समासेन भाषिता मुनिपुङ्गवैः ।
विस्तरेणागमाद् ज्ञेयं वक्तव्यं यदितः परम् ॥ ५६ ॥०

इति सारसंग्रहे गणितशास्त्रे महावीराचार्यस्य कृतौ संज्ञाधिकारः समाप्तः । (s'lok 72) fol 5b, इति परिकर्मविधौ प्रथमः प्रत्युत्पन्नः समाप्तः । fol 7b इति परिकर्मविधौ द्वितीयो भागहारः समाप्तः । २ ॥ fol 8b, इति परिकर्म० तृतीयो वर्गः । fol 9b इति० चतुर्थो वर्गमूलम् । fol 10, इति० पञ्चमो घनः fol 11b, इति षष्ठः घनमूलः fol 12b, इति० सप्तमः कलितः समाप्तः fol 17b इति० अष्टमः व्युत्कलितः समाप्तम् । इति सारसंग्रहे० प्रथमो व्यवहारः समाप्तः । fol 19b, इति सारसंग्रहे० द्वितीयव्यवहारः समाप्तः । fol 27b, इति भागमातृजातः समाप्तः ० इतः परं प्रकीर्णकतृतीयव्यवहारमुदाहरिष्यामः । fol 38b इति सारसंग्रहे गणित० महावीरा० प्रकीर्णकोनाम तृतीयो व्यवहारः समाप्तः । fol 45 इति सारसंग्रहे० त्रैराशिको नाम चतुर्थो व्यवहारः ॥ fol 50b

The MS breaks off in the midst of the next Vyavahāra The verses are not marked

[B D 288

230

गणितसारसङ्ग्रह of महावीराचार्य

10½ × 4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 25, fifteen lines to a page

Another copy

It ends —

क्रमादियुक्त श्रीधराचार्यैरिति भद्रं भूयात् । पाठकलेखकयोश्च ।

[B D 9

231

ग्रहणलिखनानुक्रम of नारायण.

10 × 4½ inches, Devanagari handwriting Foll 13, eleven lines to a page Incomplete.

Astrological and astronomical matter concerning the ecclipses The treatise was composed in Saka 1481 Karanakanthīrava of Kesavarka is quoted by the author At Peterson Reports, II App p 8 No 150 the author of this work is said to be Narāyana son of Rama

It begins —

कुर्वे गणेशं रविचन्द्रराहून् नत्वा पटे चन्द्रविमर्द्दरोधम् ।
सुसंप्रदायाल्लिखनक्रमं तं प्राप्नोति येन ग्रहविप्रतिष्ठाम् ॥१॥
सारात्सारतरं गुह्यं पूर्वशास्त्रसमुद्धृतम् ।
ज्योतिर्विदां हितार्थाय निबन्धः क्रियते मया ॥ २ ॥
सर्वस्यैव हि शास्त्रस्य कर्मणो वापि कस्यचित् ।
यावत्प्रयोजनं नोक्तं तावत्केन न दृश्यते ॥ ३ ॥
ज्योतिःशास्त्रं महापुण्यं चन्द्रार्कौ यस्य साक्षिणौ ।
यस्तं त्यसौ याति भित्वा सूर्यस्य मण्डलम् ॥ ४ ॥
वेदास्तावद्यज्ञकर्मप्रवृत्ता यज्ञाः प्रोक्तास्ते तु कालाश्रयेण ।
शास्त्रादस्मात्कालबोधो यतः स्याद्वेदाङ्गत्वं ज्योतिषस्योक्तमस्मात् ।
बहुफलं जपदानहुतादिके स्मृतिपुराणविदः प्रवदन्ति हि ।
बहुपकारिजने च चमत्कृतिग्रहणमिन्द्विनयोः प्रवदेत्ततः ॥९॥०

इति ग्रहणलिखनानुक्रमे उपोद्घातग्रहणकथनाधिकारः प्रथमः । (s'lo 17)fol 2b अथग्रहणपटलिखनानुक्रमः ।

कृतसागराभ्रगुणोनिता ३०४४ विक्रमायातकाल १६१५
स एव बाणाग्निशशाङ्कहीनः १३५
स्याच्छाकः १४८० कालः किल शालिनाम्नः ॥ १९ ॥

वर्तमानशाके १४८१ इति संक्षेपतः सृष्ट्यनुक्रमः । fol 6 इति ग्रहण० राजवंशानुकीर्तनं fol 7b इति० राजानुकीर्तनाधिकारः fol 8, करणकण्ठीरवे केशवार्कः fol 9, इति ग्रहण० पर्वेशफलम् fol 10, इति ग्रहण० मासफलानि । fol 12b, इति० वारफलानि fol 12b, The MS breaks off in the 15th verse of the next chapter which gives the naksatraphala.

[B I 84

232

ग्रहप्रबोध of नागेश

8½ × 4½ inches, Devanāgarī character Foll. 32, twelve lines to a page Dated Sake 1735

Grahaprabodha, a small work in 36 slokas, on astronomical matters by Nāgesa son of Siva and grandson of Kesava (or Khecara?) Nagesa in his Nirnayatatva (see No 316 below) refers to Nirnayasindhu (1612 A D) Here, he directs that 1541 should be deducted from the current Saka year His date, therefore is about 1620 A D See S R Bhandarkar, Cata. of Catalogues, p 239, No 422, for another MS

Beginning.—

सिंहासनसमासीन स्वर्णकुण्डलमण्डितम् ।
गदाघातहृतारातिं पातु पीताम्बर मह ॥ १ ॥०

End —

आसीद्गार्ग्यकुलैकभूषणमणिर्विद्वज्जनानन्दकृत्
शिष्याज्ञानतमोनिवारणरविर्भूमीपति पार्थिव ।
ज्योति शास्त्रमहाभिमानमहिपा(?)स्पष्टीकृतग्रहापी—
धैर्यौदार्यनिधिस्तु खेचर इति ख्यातो महीमण्डले॥३५॥
तदात्मजस्तच्चरणैकभक्तिस्तद्वत्प्रसिद्ध शिवनामधेय ।
तदङ्गजो दृग्गणितानुसारं ग्रहप्रबोधं व्यतनोच नाग ३६

इति श्रीशिवदैवज्ञात्मजनागेशदैवज्ञकृतौ ग्रहप्रबोध समाप्त ।

[B D 16.

233

ग्रहप्रबोध of नागेश with उदाहरण by यादव.

8¼×4¼ inches, Devanāgari character Foll 11, ten lines to a page

A commentary on Grahaprabodha by Yādava the pupil of Nāganātha Foll 1 to 3 contain the text, while foll 4 to 11 contain the commentary The commentator refers to Saka 1585 in his calculations. His date therefore, *is about* 1665 A D

It begins —

नागनाथं गुरु नत्वा यादवेन वितन्यते ।
ग्रहप्रबोधसभूतमुदाहरणमादरात् ॥०

It ends —

इति ग्रहप्रबोधस्य उदाहरणं समाप्तम् ॥

[B D 200

234

ग्रहलाघव of गणेश.

14½×9 inches Devanāgari handwriting Foll. 8, fourteen lines to a page Incomplete

Grahalaghava of Ganes'a, son of Kesava of Nandigrama It was composed in 1520 A. D Ganesa was also the author of Brhat and Laghu Tithicintāmani Patasārani composed in 1522, Buddhivilāsini a commentary on Lilavati composed in 1546 a commentary on his father's Muhurtatatva and another on Vivahavrndavana of the older Kesava and several other works *See Bhandarkar Report 1882-83 pp 28-29,* 215, Diksit, pp 259-67 and I O No. 2931

Beg —

ज्योति प्रबोधजननी०

[S C ZZ A 24

235

ज्योतिर्विदाभरण of कालिदास

10¼×4½ inches, Devanagari handwriting Foll 165, eight or ten lines to a page Dated Sake 1660

The famous work on Astronomy in 22 chapters containing 1435 verses ascribed to Kalidasa and containing the well known verse referring to the nine jewels of the court of Vikrama It professes to have been composed in 68 B C) but was probably composed about 1220 A. D See Diksit pp 212 and 476 *It* is quoted by Mahādeva in his commentary on his own Muhurtadipaka composed in *1661 A. D*, cf Aufrecht, Oxford Cata No 790 p 336 a See also Kern, Brhatsañhitā Preface p. 12, Z D M G, XXII p 708 ff XXIV p 393 ff and I O No 2999, Weber No 1743, Ulwār Extract No 492 and Stein, p 340

It begins —

रैभ्याश्रिहारितवसिष्ठपराशराद्यै—
र्नैस्वोदित जनघनव्यवहारसिध्यै ।
प्रभाष्यह ननु सदेव गिरं यदावां
ज्योतिर्विदाभरणनाम्नि महच्च शैवम् ॥ १ ॥०

It ends.—

काव्यत्रय सुमतिकृद्रघुवंशपूर्वं
पूर्वं ततो ननु कियच्छ्रुतिकर्मवाद ।
ज्योतिर्विदाभरणकालविधानशास्त्र—
श्रीकालिदासकवितो हि ततो बभूव ॥ २० ॥
वर्षे सिन्धुरदर्शनाम्बरगुणै ३०६८ याते कलौ संमिते-
मांसे माधवसंज्ञिके च विहितो ग्रन्थ क्रियोपक्रम ।
नानाकालविधानशास्त्रगदितज्ञान विलोक्यादरा—
दूर्जे ग्रन्थसमाप्तिरत्र विहिता ज्योतिर्विदा प्रीतये॥२१॥

इति श्रीकविकालिदासोदिते ज्योतिर्विदाभरणे नाम ग्रन्थे ग्रन्थाध्यायनिरूपणकमो नृपविक्रमवीरवर्णनो नाम द्वाविंशतितमोध्याय । ग्रन्थश्लोकसङ्ख्या ॥ २५०० ॥ संवत् १७९५ ना वरखे शाके १६६० प्रवर्तमाने वैशाखमासे शुक्लपक्षे तृतीया भौमवासरे श्रीअमदावादमध्ये वैरामपुरे ब्राह्मणनागरसाठोदराज्योसी आणदराम रणछोडेन लिखितं ग्रन्थसमाप्ति कृता ।

[B D 99

236

तिथिकल्पद्रुम of कल्याण.

10×4½ inches, Devanagari character Foll. 2, about 20 lines to a page Dated Samvat 1743

Astronomical calculations for the preparation of the yearly calender It consists of 54 verses. See Buhler, Gujrat Cata., IV p. 146, I. O No 2962.

The following subjects are treated —

गुणका, क्षेपका, तिथिसाधन; अधिमाससाधन, भायपदवरानयन; राजमन्त्रिज्ञान, विंशानयन, सक्रान्ति दिनमान, कालीरोहणीज्ञान; कूर्मचक, संवत्सरक्षेपका, गुर्जरे अगस्त्योदयक्षेपका and रविचारक्षेपका ।

It begins —

गौरीं गिरं दिनकरं गुरुपादपद्म
सर्वान्सुरानहरिहरात्मभुवः प्रणम्य ।
दैवज्ञवृन्दकृपया खलु सप्रवक्ष्ये
पञ्चाङ्गपत्ररचनां सुमनोहरां तु ॥ १ ॥०

It ends —

इति श्रीतिथिकल्पद्रुमसंपूर्णम् । मुनिधर्मचन्दलिखितम् । नव्यनगरे ।

[B D 96

237

बृहत्तिथिचिन्तामणि of गणेशदैवज्ञ.

8½×4½ inches, Devanāgarī character Foll. 8, eight lines to a page Incomplete.

Another work called Bṛhattithicintāmaṇi of Gaṇeśa Daivajña. See above No 234.

It begins —

अथ बृहच्चिन्तामणिप्रारम्भ ।

नत्वा ग्रहहरीश्वरेश्वरसुतार्याकादिखेटान् द्विजो-
न्होर्धेनाब्ददिनादिसिद्धिदमहं तिथ्यादिचिन्तामणिम् ।
कुर्वेल्पकृतिं विधाय बहुल यत्र गणेशः कृती
पूर्वोज्योतिषमत्कृतिं तिथिकृतिं पश्यन्तु सुज्ञा इह ॥ १ ॥

चन्द्रग्रहण ends on fol 7b,

The MS breaks off in the third verse of the next chapter

[B D 79

238

लघुचिन्तामणि of गणेशदैवज्ञ.

8½×4 inches, clear Devanāgarī handwriting Foll. 3, about ten lines to a page.

An abridgment of the author's own bigger work. It consists of 17 ślokas only

It begins —

यश्चिन्तामणिरङ्गलेख्यबहुलोल्पक्रियो मत्कृति-
स्तिथ्याद्यायनग्रहदोस सुखिनो ये लेखने गौरव ।
तत्प्रीत्यै लघुमल्पकृत्समल तिथ्यादिचिन्तामणिं
विघ्नेशार्कमुखान्प्रणम्य कुरुते श्रीमद्गणेशः कृती ॥ १ ॥
श्यगयुगमनुशाक स्वात्समोघो हतोय ।०

It ends —

इति सकलागमाचार्यवर्यश्रीकेशवसायरसरात्मजश्री-गणेशदैवज्ञविरचितो लघुचिन्तामणिः समाप्त ।

[B. D 182

239

लघुचिन्तामणि of गणेश.

8½×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 4, eight lines to a page.

Another copy

[B D 79

240

लघुचिन्तामणि of गणेश.

14½×9 inches, Devanagari handwriting Foll 11, about fifteen lines to a page Dated Sake 1745

Another copy

[S C ZZ. A 24

241

लघुचिन्तामणिसारणी.

8½×3 inches, Foll 44, about six lines to a page.

Tables illustrating calculations in the Laghu cintamani Tithikostaka has 15 folios, Naksatrakostaka has 13 and Yogakostaka has 16

[B D 79

242

तिथ्यादिकामधेनु of महादेव

8½×5½ inches, Devanagari handwriting Foll 11, about twelve lines to a page

A small astronomical treatise in 47 slokas written about A D 1357 by Mahadeva son of Vopadeva of the Kaundinya gotra and a resident of Tryambaka on the banks of the Godāvari.

Beg —

प्रणम्य पुष्पवन्ताख्यौ शारदां गणनायकम् ।
तिथिसिद्धिं कामदुघां करोम्यल्पामतिस्फुटाम् ॥ १ ॥
सिद्धि पक्षद्वयस्यात्र न कर्मजडतास्ति च ।
तिथ्यादीनां भवत्यद्या पटे द्वाविंशकोष्ठके ॥ २ ॥
नवाद्यका १२७९ नवाकघ्ना गुणा क्षेपयुता ध्रुवा ।
पुष्पवन्ताधिपकेन्द्राणां मध्यार्कभगणोदिता ॥ ३ ॥०

ब्रह्मपक्षोपकरणसिद्धि ends with v 15 on fol 2, आर्यपक्ष उपकरणानि end with v 27 on fol 3.

It ends —

आसीत्कौण्डिन्यगोत्रो द्विजवरतिलको वोपदेवाभिधान
श्रौतस्मार्तार्थनिष्ठो नृहरिपदयुगाराधकानामभीष्ट ।
तज्जश्चके परेशे सुदृढधृतमति श्रीमहादेवनामा
गोदाख्ये त्र्यम्बकाख्ये नृपसदसि मत कामधेनु सुबोधाम् १

इति श्रीवोपदेवविविरचिता तिथ्यादिकामधेनु समाप्ता।

fol 5

The remaining portion of the MS is occupied by quotations from different works on the same subject.

[B. D 171

243

दृगर्गल.

(from वाराहसंहिता.)

10¼×5½ inches, Devanagari character Foll 9, nine lines to a page

Drgargala is the 54th adhyaya of the Varahasaṁhitā, it treats of the method of finding out the currents of water under the ground

Beginning —

धर्म्यं यशस्य च वदाम्यतो यैं दगर्गल येन जलोपलब्धिः ।
पुंसां यथाङ्गेषु शिरास्तथैव क्षितावपि प्रोन्नतनिम्नसंस्थाः ॥१॥०

[B. D. 11

244

धिकोटिकरण of श्रीपति with उदाहरण.

8½×6½ inches, Devanagari handwriting Foll 5, about 15 lines to a page

An astronomical treatise on solar and lunar ecclipses by Sripati the author of *Jyotisaratnamala* who lived in the eleventh *century* See below No 303

The commentary called Udāharana was composed in Sake 1593

The text begins —

पुष्पवन्तौ प्रणम्यादौ वक्ष्येह श्रीपति कवि ।
तयो पर्वपरिज्ञान स्फुट कौतुककृत्सताम् ॥ १ ॥
चन्द्राङ्गनन्दोन ९६१ शाकोऽर्कनिघ्न-
चैत्रादिमासैर्युगधो द्विरनिघ्न ।
पञ्चोनित स्वीयनृपाङ्क ९१६ भाग-
हीन शराङ्गा ६५ सफलेन युक्त ॥ २ ॥०

इति श्रीधिकोटौ चन्द्रग्रहणम् (*slo 13*) *fol. 2* ;
इति० सूर्यग्रहणम् (*slo 7*) *fol. 2b*

After this the commentary begins —

लक्ष्मीवशीकरणचूर्णसहोदराणी (णि)
मातस्त्वदङ्घ्रिरजासि चिरं नमामि ।
यानि प्रणाममिलितानि सकाण्डे
लुम्पन्ति दैवलिखितानि दुरक्षराण(णि) ॥ १ ॥

संवत् १७२८ वर्षे शाके १५९३ प्रवर्तमाने मासोत्तमे फाल्गुन शुदी पौर्णा(र्णि)मा रवौ घटी ३१।५ उत्तराफाल्गुनी घटी ५२।५२ गजयोग घटी ४२।३२ तद्दिने चन्द्रपर्वविलोकनार्थं श्रीधिकोटिमन्ये गताब्दा ६३२ अर्कघ्न ७५८४ । इति धिकोटिकरणे चन्द्रग्रहणस्योदाहरण समाप्तम् । fol. 4b,

Sake 1532 is alluded to in instancing the Suryagrahana.

End —

इति श्रीधिकोटिकरणे सूर्यग्रहणस्योदाहरणं संपूर्णम् । शाके १५०४ (?)तद्दिने लिखितम् ॥

The date is impossible as the commentary itself was composed only in Sake 1593. It may be Sake 1804 The paper bears the mark W S. & B.

[B D 194.

245

ध्रुवभ्रम-चलय-सुधीरञ्जन-प्रतोदयन्त्राणि.

11×5 inches, Devanāgarī handwriting Foll. 10, about 14 lines to a page. Dated Samvat 1715

The MS contains the following —

(I) ध्रुवभ्रमणयन्त्र "Description and use of an instrument for ascertaining from the position of the polar star, the time of night at any given moment", cf Bik., p 294 and also Peterson Reports, IV No 976 The piece consisting of 31 s'lokas with Sanskṛt commentary, is from Yantraratnāvali, (of which it forms the second adhikāra), composed by Padmanābha, son of Narmada, See above No. 220

It begins—

अथ ध्रुवभ्रमयन्त्रप्रकारमारभ्यते । तत्रादि निर्विघ्नपरिसमाप्त्यर्थं अभीष्टदेवतानमस्काररूप मङ्गलमाचरतीन्द्रवज्रेण । श्रीनर्मदात्मजपदाब्जमनः पादारविन्द अनघस्य सद्गुरोः । नत्वा क्रियामात्रमथावबोधक ध्रुवभ्रमं यन्त्रवरं ब्रवीम्यहम् ॥१॥•

It ends —

अङ्गुल्यग्रमथाग्रान तस्मिन्नाथा पुरोदितम् ।
ध्रुवांशकादि न योज्य मंदनाडीयुकाननम् ॥ ३१ ॥

इति श्रीनर्मदात्मजपद्मनाभविरचितयन्त्ररत्नावल्यां ध्रुवभ्रमाधिकारो द्वितीय समाप्त ।

(II) वलयय, consisting of 11 (3+8) s'lokas

It ends —

सुधीश्वर नास्ति सुनीतिसूत्रोर्यन्त्रात्पर नास्ति च कङ्कणात् ।(?) यन्त्रान्तर ज्ञानवतो वरेण्य रम्य शरण्यं पृथिवीभुजा च ॥ ८ ॥

(III) सुधीरञ्जनयन्त्र, composed by Ganes'a Daivajña, son of Kes'ava of Golagrāma and the author of *Grahalāghava*. *See above No 234 It consists* of 12 s'lokas only

It ends —

इति श्रीसकलागमाचार्यवर्यश्रीकेशवसांवत्सरात्मजश्रीगणेशदैवज्ञविरचित सुधीरञ्जननामयन्त्र सपूर्णम् ॥

(VI) प्रतोदयन्त्र, composed by Ganes'a Daivajña, son of Kes'ava This consists of 13 s'lokas. Cf. Stein, p 165, Ulwār Cata, No. 1844, and Bik., p 328.

Beg —

विघ्नवर्ग्गमुदयत्रिदिवेशपूर्वं स्मृत्वा गुरोः सचरणारविन्दम् । प्रतोदयन्त्रं गणकामुदवे वक्ष्ये चमत्कारकरं नृपाणाम्॥१॥•

It ends —

नन्दिग्रामनिवासभूद्विजवरो दैवज्ञचूडामणि—
र्नानाशास्त्रकलाकलापचतुर श्रीकेशवस्यात्मजः ।
तत्पादाम्बुजसेवनाप्तनिगमज्ञानो गणेश कृती
चक्रे यन्त्रमिदं चमत्कृतिकरं भूपादिकानां स्फुटम् ॥१३॥

इति श्रीमद्गणेशदैवज्ञविरचित तकुन्या(?)ख्य यन्त्रं सपूर्णम् ॥

माघमासे परे पक्षे त्रयोदश्यां शनिवासरे ।
शुकाचार्यपदाम्भोजश्रद्धायन्त्र शुभ परम् ॥ शुभं भवतु ॥

[B. D 298.

246

पञ्चतारास्पष्टीकरणसारणी.

10½ × 4½ inches, Foll 87, about 15 lines to a page

Astronomical tables Scribed by a pupil of Amaravijaya, pupil of Vijayaratna. ग्रन्थ १०००.

[B D 288.

247

बृहत्संहिता of वराहमिहिर with विवृति by भट्ट उत्पल.

13½ × 8½ inches, Devanāgarī character. Foll. 341, about 20 lines to a page. Dated S'ake 1782.

A commentary on Varāhamihira's Brhatsaṅhitā, composed by Utpala Bhatta in 966 A D An edition of Varahamihira's Brhatsaṅhitā has been brought out by Prof. H Kern, in the Bibliotheca Indica Series See also I O, Nos 2984-2988

It begins:—

ब्रह्माजनकररवीन्दुकुजज्ञजीव-
शुक्रार्कपुत्रगणनाथगुरून्प्रणम्य ।
य मग्रहोर्केवरलाभविवृद्धबुद्धे-
रावन्तिकस्य तमहं विवृणोमि कृत्स्नम् ॥ १ ॥
यच्छास्त्र सविता चकार विपुलं स्कन्धैस्त्रिभिर्ज्योतिषाम्
तस्योच्छित्तिभयात्पुन कलियुगे सस्रल यो भूतलम् ।
भूय स्वल्पतर वराहमिहिरव्याजेन सर्वं व्यधात्
इत्थ य प्रवदन्ति मोक्षकुशलास्तस्मै नमो भास्वते ॥२॥
वराहमिहिरोदधौ सुबहुभेदतोयाकुले
ग्रहर्क्षगणयादसि प्रचुरयोगरत्नोज्वले ।
भ्रमन्ति परितो यतो लघुधियोर्थलुब्धास्तत,
करोमि विवृतिप्लव निजधियाहमत्रोत्पल ॥ ३ ॥

कानीह शास्त्रे॰

It ends —

इति श्रीभट्टोत्पलविरचितायां संहिताविवृत्तौ शास्त्रानुक्रमणिकाध्याय. समाप्त ।

आचार्यप्रवरस्य ग्रोथजलधे पार तितीर्षुर्जनो
व्यामुह्येत विधेरत्र(?)मुनिवया(?)कक्षासुदो भ्राम्यति ।
इत्येव त्रिविमाकलय्य करुणामालेख्य भट्टोत्पल-
स्त्रके तरकृतिमहिताविवरणे स्वेपल्ल(?)कीर्तये ॥
यदत्राधिकनून वा भ्रान्त्या मत्याज्ञतेपि वा ।
विपर्ययेण चाज्ञात तत्क्षन्तव्य मनीषिभि ॥
फाल्गुनस्य द्वितीयायामसितायां गुरोर्दिने ।
वस्वष्टाष्टमिते शाके कृतेय विवृतिर्मया ॥
चतुर्विंशति॰ ॥ वराहमिहिराचार्य॰

इत्याचार्यवराहमिहिरविरचितायां चतु साहस्रिकायां संहितायां भट्टोत्पलविरचितायां टीकायां पञ्चोत्तरशततमोध्याय ॥ १०५ ॥

[B D 277

248

ब्रह्मसिद्धान्त from शाकलसंहिता.

15 × 9½ inches, Devanāgarī handwriting. Foll 19, seventeen lines to a page

Brahmasiddhānta is a course of Astronomy in six chapters, forming part of the Sākalasaṅhitā, See I. O, No 2784, Weber, No 1736 In the opinion of Dikṣit, p 189, the work could not have been composed before 821 A D

Beg:—

ध्यानयोगसमारूढं ब्रह्माणं त्रिजगद्गुरुम् ।
अभिवाद्य सुखासीनं नारद परिपृच्छति ॥ १ ॥

End —

इति शाकलसंहितायां द्वितीयप्रश्ने ब्रह्मसिद्धान्ते षष्ठोध्याय: ।

[S C. ZZ. A 24

249

ब्रह्मसिद्धान्त from शाकलसंहिता.

14½ × 9 inches, Devanāgarī character Foll. 17, sixteen lines to a page

Another copy

[S C ZZ. A 24.

250

ब्रह्मसिद्धान्त of ब्रह्मगुप्त.

10½ × 4½ inches, Devanāgarī character Foll 2 to 60, ten lines to a page Dated *Samvat 1554*

Brahmasiddhanta composed in 628 A D by Brahmagupta, son of Jisnu, cf. I O, No 2768 The work contains 25 adhyayas. The present MS cotains only 24 adhyayas like the Berlin MS, cf Weber, No 1773 See Dikṣit, pp. 216-24 and Thibaut, Astronomie &c, pp 58-59. Khandakhadyaka is another work of the author. End —

इति श्रीभिल्लमालाचार्यभट्टजिष्णुसुतब्रह्मगुप्तविरचितब्राह्मे स्फुटसिद्धान्ते संज्ञाध्याय: ।

[B D 190

251

भास्वतीकरण of शतानन्द.

8½ × 6½ inches, fair Devanāgarī handwriting. *Foll. 6, about 16 lines to a page*

Bhasvatikarana, composed in 1099 A. D by S'atānanda, son of Sankara and Sarasvatī, and a resident of the Purusottamakṣetra. The work

A portion of some astronomical work, perhaps Kalpalatā, treating of the duration &c of the four yugas.

Beg —

गजवदनवि(म)चिन्त्य तीक्ष्णदंष्ट्र सुरेश
बृहदुदरसमादो भूतिराज पुराणम् ।
अमरवरसुपूज्य रक्तवर्णं सुरेश
पशुपतिसुतमीश विघ्नराज नमामि ॥ १ ॥०

End —

स्वस्तिश्रीनृपविक्रमार्कसमयातीतसंवत् १८१० नृपशालिवाहनशके १६७५ श्रीमुखनामसंवत्सरे दक्षिणायने हेमन्ततौ महामाङ्गल्यप्रदमासोत्तममासे पौषमासे कृष्णतिथि २ गुरौ घटिकासु समाप्त । शे (शके) १६८० बहुधान्यनामसंवत्सरे ज्येष्ठ शुद्ध १४ पाळदे बपनाम्ना बाळभट्टसूनुधोंडभट्टेन लिखितम् ।

[B D 84

254

महादेवी of महादेव with दीपिका by धनराज

10½ × 4¾ inches, Devanagari character (Jain style) Foll. 30 about 17 lines to a page

Mahadevi a small astronomical treatise composed in 1316 A D by Mahādeva accompanied by a commentary called Dipikā composed in 1636 A D by Dhanaraja pupil of Bhoja rājagani at Padmavati during the reign of Gajasinha Rāthoda of Marwār

That Mahadeva worte his work in 1316 A D is clear from the following passage in Dhanaraja s *commentary* —

यतो महादेवदैवज्ञन गजाग्निसूर्यमिते शाके १२३८ शास्त्रस्य क्षेपककोष्टकादिरचना कृता—fol 7

See Diksita p 254

It begins —

श्रीनाभेय जिन नत्वा श्रीगुरो पादपुष्करम् ।
वाग्देवीं सपनार्दीश्च हेरम्बभुवनेश्वरीम् ॥ १ ॥
महादेवोक्तसारिण्या ग्रहाणां विदधाम्यहम् ।
वृत्तिं शास्त्रानुसारेण दैवज्ञानां सुखाप्तये ॥ २ ॥

तत्र तावदभीष्टदेवतानमस्कार० इन्द्रवज्रावसन्ततिलकद्वयेनाह—

सिद्धिं करोतीश०
22

It ends —

वर्षे नेत्रनयाङ्गभू १६९२ परिमिते ज्येष्ठस्य पक्षे सिते—
ष्टम्या सद्गुणवृक्ष्यमत्रसुते(?)पद्मावतीपत्तने ।
राजा दुष्कटवैरिनागदमनो राष्ट्रोडुवंशोद्भव
श्रीमान् श्रीगजसिंहभूपतिवरोस्ति श्रीमरोमंण्डले १
जैने शासन एवमञ्चलगणे सत्पञ्चनै मस्तुते
कल्याणोदधिसूरय शुभकरा नन्दन्तु भूमण्डले ।
तत्सेवाकरभोजराजगणयो विद्वद्वरा वाचका
आसन् सर्वसुधीमन कमलिनीसंबोधने भानव ॥ २ ॥
खेटानां हि पुरा कृता बुधमहादेवेन या सारणी
तस्या दैवविदां मुदाथजननीं वृत्तिं च सविस्तराम् ।
तच्छिष्यो धनराज एवमकरोद्धर्षेण बह्वादरे-
र्वद्धर्थ सहितां च पण्डितपदाद्दाप्तप्रसत्कर्गुरो ॥ ३ ॥
यावेलाशत्त १५०० सङ्ख्यका पुनरनुष्टुप्छन्दसा तन्मिति-
र्यावन्मेरुमहीधरा स्थिरतरा खे पुष्पवन्तौ स्थितौ ।
तावत्तिष्ठतु दीपिकेति सतत नाम्नी हि वृत्ति स्वय
तज्ज्ञानां च सुखाप्तये सुमतिना धार्या गुरोर्भावत ॥ ४ ॥
इत्याञ्चलिकवाचनार्यश्रीभुवनराज(?)गणीन्द्राणां शिष्यप०
श्रीधनराजकृता महादेवीदीपिका संपूर्णा ।

[B D 295

255

यन्त्रराज of महेन्द्र with टीका by मलयेन्दु.

12½ × 6½ inches Devanāgari handwriting Foll. 48 eleven lines to a page Dated Samvat 1889

Yantrarāja is a treatise on the construction of *yantras* i e the armillary spheres, in five chapters composed in Sake 1292 by Mahendrasuri pupil of Madanasuri and the chief astrologer of Firoz Shāh Tughlak of Dehli (1351—1388 A D) The commentary is by the author s pupil Malayendusuri Published by S Dvivedi and Lattara Sarma Benaras 1883 See I O Nos. 2905 6 Thibaut Astronomie &c p 61, *Diksit*, p 351

The text begins —

श्रीसर्वज्ञपदाम्बुज हृदि परामृश्य प्रभावप्रद
श्रीमन्त मदनाख्यसूरिसुगुरु कल्याणकल्पद्रुमम् ।
लोकाना हितकाम्यया प्रकुरुते सद्यन्त्रराजागम ।
नानाभद्युत चमत्कृतिकर सूरिर्महेन्द्राभिध ॥ १ ॥०

It ends —

कालांशकैरिष्टखगस्य हीनात्कृत्वा तथेष्ट विभजेत्पुरावात् । (?)
रवे खगश्चेदधिकस्तदैप्य कालो भवेद्धीनतरे गतेस्मिन् ॥६१॥

The com begins —

प्रणम्य सर्वज्ञपदारविन्दं सूरेर्महेन्द्रस्य पदाम्बुजं च ।
तनोति तद्गुम्फितयन्त्रराजटीका सुबोधा मलयेन्दुसूरि ॥ १ ॥

अथ प्रयत प्रारम्भितस्य सकलग्रन्थसारभूतस्य यन्त्रराजग्रन्थस्य०

It ends —

पर शता सन्तु कवीश्वराणा स्वार्थोपपत्त्यै गणितप्रबन्धा ।
अस्माकमेतत्किल केवलाय परोपकाराय विधानमत्र ॥

इति श्रीयन्त्रराजग्रन्थ भङ्गी(?)समाप्तोय यन्त्रराजटीका। ग्रन्थसङ्ख्या १६५०

The following verse occurs at the end of every chapter except the last

श्रीपीरोजमहेन्द्रसर्वगणकप्रष्ठो महेन्द्रप्रभु-
र्जात सूरिवरस्तदीयचरणाम्भोजैकभृङ्गाकृति ।
सूरिश्रीमलयेन्दुना विरचितेस्मिन्यन्त्रराजागम-
व्याख्याने (प्रविचारणादि०. ..... ॥

I गणिताध्याय ends on fol 26, II घटनाध्याय on fol. 27 III. . on fol 33, IV यन्त्रशोधनाध्याय on fol 34, the last is यन्त्रविचारणा०

[B D 86

256

यन्त्रराज of महेन्द्र with टीका by मलयेन्दु.

11 × 4½ inches, shabby Devanāgari handwriting Foll 54, about ten lines to a page

Another copy The commentary ends a little differently

पर शताः सन्तु कवीश्वराणां० ॥ ६२ ॥

ग्रन्थेस्मिन्यन्त्रराजस्य (जायते ?) गम्भीरास्मोनिधाविव ।
दुर्बुद्धयो निमज्जन्ति कुमाहग्रपीडिताः ॥ ६४ ॥ (६३ ॥)
गुरूपदेश प्रवल यानपात्रमिवाश्रिताः ।
सहृदयस्तरन्त्येव वितत गणित पदम् ॥६५॥ (६४ ॥)

समाप्तेय यन्त्रराजागम टीकाम् । भृगुपुरे वरे गणकचक्रचूडामणि ।

[B D 208

257

यन्त्रराज of महेन्द्र with टीका by मलयेन्दु.

14½ × 9 inches, Devanāgari handwriting Foll 27, sixteen lines to a page

Another copy

[S C ZZ A 24

258

राजमन्त्रिनिर्णय from ज्योतिर्निबन्ध.

7½ × 4 inches, Foll 3 (1, 4 & 5), nine lines to a page

A fragment.

Beg —

अथ ज्योतिर्निबन्धे राजमन्त्रिनिर्णयः ।
दर्शे प्रतिपत्सन्धौ चैत्रादौ यो भवेद्वार ।
सोऽब्दप उक्तस्तत्परि प्रतिपदि मध्याह्नकाले य ॥ १ ॥

रत्नावल्यां। बहुभि कीर्तितो राजा रवेरुदयकालिक ॥०

[B. I. 107

259

रोमकसिद्धान्त.

14½ × 9 inches, Devanāgari handwriting Foll 25, sixteen lines to a page.

Romakasiddhanta a work on Astronomy and Astrology having the form of a discussion between Dhumraputra and Romaka Varahamihira is quoted For a detailed account cf Aufrecht, Bod Cata, No 796 The work professes to be a part of Sūryavāyana.

Beg —

धूम्रपुत्र प्रति रोमकाचार्यो वदति ।
पुनरेव प्रवक्ष्यामि शृणु पुत्र प्रयत्नतः ।
सप्तद्वीपवती पृथ्वी आकारं तस्य विस्तरं ॥०

इति श्रीयवायण समास ग्रहयुद्ध उदयादिफल समाप्तम्। अथ विस्तृतवरलग्नपृच्छा० fol. 12,

Then follow many such पृच्छाs which are also from यवायण

प्रनिपत्य परं ज्योतिः जगतस(?)तम समन्तम् ।
जन्मप्रदीपशास्त्रं भावाधिपभेदतो वक्ष्ये ॥० fol 17.

This tract consisting of 13 slokas ends as follows —

श्रीमुख्याक्षरभद्रबाहुविहितश्रीजातकाम्भोनिधेः
उद्धृत्याम्बुधवैकलेशसदृश स्वार्थाय लोकाय च ।
श्रीमद्रोमकदेवसूरिसुगुरो शिष्याणुना निर्ममे
सक्षेपाद्विबुधेन मन्दमतिना जन्मप्रदीपाभिध ॥
दीपैकादशभावाना फल सती(ति)ष्ठते पुरा ।
निम्बज्योतिर्विदागारे(?)अतो न लिखित मया १३
केन्द्रगतौ स्त्रीपुरुषौ कन्याशकस्थितौ यदीक्षेताम् ।

—fol 17b

Then follow other पृच्छाs and the MS ends with विवाहपृच्छा

लग्नगत कन्यांश पाणिग्रहण तदा वाच्यम् ॥

इति श्रीपद्मायणे विवाहपृच्छा । इति श्रीरोमकसिद्धान्तश्रीपद्मायण समाप्तम् ।

As regards the authorship of this work ascribed to S risena and its difference from the other work of the same name &c cf Ind Anti. vol. XIX. pp 133, 284.

[S C. ZZ. A. 24.

260

लोकसारयन्त्र of अजितदेवसूरि.

10½×4½ inches, Devanagari handwriting Folio one only, 27 lines in all

The folio is numbered 231 and begins with v 28. विजययन्त्र begins with v 29 —

तिपुडोयरर चक्क लिहियव्व नयरसामिनाह ।
बाहिं दोदो चउदिसि विदिसासु होइ इक्किके ॥ ३१ ॥

It ends with v 46 —

इति श्रीपल्लीवालगच्छमार्तण्डप्रकाशकगच्छाम्भोजदिनमणीनां श्रीमहेश्वरसूरिशिरोमणीनां पदे श्रीअजितदेवसूरिविरचित लोकसारयन्त्रं समाप्तम् ।

[B D 107

261

वर्षतन्त्र of नीलकण्ठ.

8¼×4 inches Devanāgari handwriting Foll 26 about ten lines to a page. Incomplete

Varsatantra is the second part of Nilakantha s Tājika, the first part being called Sañjñātantra. See next number

It begins —

स्वस्वाभिलाप न हि लब्धुमीशा निर्विघ्नमीशानमुखा सुरौघा ।
विना प्रसाद किल यस्य नौमि त धुण्डिराज मतिलाभहेतो ॥१॥
ताजकोदितदशाफल यत स्थूलकालफलद स्फुट नृणाम् ।
तत्र न स्फुरति दैवविन्मतिस्तद्ब्रुवेऽष्टफलमादिताजकात् ॥ २ ॥
गता समा पादयुता प्रकृघ्न(?)समागणात् ।
खवेदाप्तघटीयुक्ता जन्मवारादिसयुता ॥ ३ ॥०

अथ मुथहानिरूपण fol 6, अथारिष्टविचार fol 9, अथारिष्टभङ्ग fol 10 b, अथ भावविचार fol 11 b अथदशाक्रम fol 20b अथ भावस्थग्रहफल fol 23b,

It ends —

इति भावस्थग्रहफलम् ॥ श्रीगर्गान्वयभावस्थगृहपाकदौस्थसुखदायुक्त फल सौम्यधावत् ।——(?)

[B D 213.

संज्ञातन्त्र of नीलकण्ठ

262

8½×4 inches, Devanāgari handwriting Foll 26, eight lines to a page

Sañjñatantra or the first part of Nilakantha s manual of Astronomy This part consists of three sections The second part is called Varsa tantra for which see previous number Nila kaṇṭha was the son of Ananta and Padmā and *the grandson of Cintāmani and composed this* work in 1587 A D See Diksit p 275 Weber, Indische Studien II. p 253, I. O No 3045 Bod Cata. No. 1562 The author s son Govinda wrote a commentary on this work (cf Ulwār Cata. Extract No 502) in A D 1622 in which he says that Nilakaṇṭha was honoured by *Emperor Akbar and had composed Todarananda* and this work and that Nilakantha s younger brother Rama had also composed Rāmavinoda for Rāmapāla a minister of Akbar, in A D. 1613, See for this latter, I O No. 2944

Beg —

प्रणम्य हेरम्बमथो दिवाकरं
गुरोरनन्तस्य तथा पदाम्बुजम् ।
श्रीनीलकण्ठो विविनक्ति सूक्तिभि—
स्ताजिक सूरिमन प्रसादकृत् ॥ १ ॥०

ग्रहप्रकरण (60 slo.) ends on fol. 6b, षोडशयोग (73 slo) on fol. 18

End :—

आसीद्गोत्रगुणमण्डितपण्डितात्यो
व्यासपदमुखपरार्थः श्रुतिविधुपुत्रः ।
साहित्यनितिनिपुणो गणितागमज्ञ-
श्चिन्तामणिर्विबुधगर्वकुलावतंसः ॥ १२ ॥
तदात्मजोनन्तगुणोऽस्त्यनन्तो
योऽयोधमदुग्धं किल कामधेनुम् ।
सगुह्ये जातकपद्धतिं च
व्यक्तस्वरूपमतं निरस्य ॥ १३ ॥
तस्मात्सदासादि ततो विरञ्चि-
श्रीनीलकण्ठः श्रुतिशास्त्रनिष्ठ ।
विद्वच्छिवश्रीनिकरं वचासी-
रसंज्ञाविधेयं सदमालतंसम् ॥ १४ ॥
संज्ञातन्त्रं समाप्तम् ।

[B D. 182

263

संज्ञातन्त्र of नीलकण्ठ with व्याख्योदाहृति by विश्वनाथ.

11½×4 inches, Devanāgarī handwriting Foll. 41, about 13 lines to a page. Dated Sake 10 2.

End :—

इति श्रीनीलकण्ठविरचिते संज्ञातन्त्रे सद्मालस्य व्याख्योदाहृतिः समाप्तिमगमत् ॥

[B. D. 145.

264

सर्वसिद्धान्तराज (यन्त्राध्याय) of नित्यानन्द.

10×4½ inches; Devanāgarī handwriting Foll. 8, about ten lines to a page. Dated Saṁvat 1725.

A work on Astronomy composed in Saṁvat 1690 by Nityānanda, son of Devadatta, son of Laxmana, son of Icchā. The present MS. contains only the Yantrādhyāya. For the whole work, cf. Ulwār Cats., Extract No. 596 Siddhāntasindhu is another work composed in Saṁvat 1687 by Nityānanda, at the request of Vāsafakhān, a minister of Shaha Jehan See Ulwār Cata., Extract No. 600

It begins :—

ज्ञात्वा च गोलं गणितं च धीमान्यावच्च यत्रं गणको हि वेत्ति ।
तावच्च नै कालविलासरोधान् प्रयत्नतो धीश्रितुर्मीवरः स्यात् ॥ १ ॥
दिवाद्यपात्रादिफलमणिद्वे द्वयं विमलं समयं च योदाम् ।

सत्यात्मज श्रौतविधिप्रयुक्तो वेदान्तशास्त्रादिकपारगामी ।
तपोधनो ज्योतिषशास्त्रदक्षो विचक्षणो लक्ष्मणसंज्ञकोभूत्॥३॥
तदीयपुत्रस्तपसा परिष्ठः सदा गरिष्ठो द्विजमण्डलीषु ।
सदा सदाचारयुतो मनीषी नारायणो धर्मपरायणोभूत्॥४॥
तस्यात्मजो ज्योतिषशास्त्रदक्षो विद्याविनोदेषु निमग्नचेता ।
जितेन्द्रियः सत्यतप समेतः श्रीदेवदत्तोस्ति नरेन्द्रमान्य ५
नित्यानन्दस्तस्य पुत्रो द्विजाना-
माशाकरी सूर्यलब्धप्रसाद ।
पद्मोभूपे १६९६ विक्रमार्कस्य शाके
याते चक्रे सर्वसिद्धान्तराजम् ॥ ६ ॥
समाप्तोय श्रीसिद्धान्तराजग्रन्थ ॥

[B D 311

265

सिद्धान्ततत्त्वविवेक of कमलाकर.

12×4 inches Devanāgari handwriting Foll. 171, eleven lines to a page Dated Sake 1705

Siddhāntatattvaviveka is a work of Astronomy mainly based upon Suryasiddhānta composed in A D 1658 by Kamalākara son of Nrsimha Another work of the author is Sauravāsanā a commentary on Suryasiddhānta where he quotes Ranganātha s Gudhārthaprakāsikā and this work See No. 297 below and also No 263 above Nrsimha was an author of great repute, see No 282 below I O, Nos 2890-91 and Dikshit pp. 283 and 287 Published in the Benaras S Series

It begins —

ब्रह्माण्डोदरसंस्थितात्मनिजलाप्यूर्ध्वेन्दुपूर्वग्रह-
क्षौर्ध्वसप्तग्रहा तमोलरचनासृष्टिर्ययावस्थिता ।
कालेस्मि गहनेव्ययेस्ति सतत यस्मादिद तज्जय-
त्याद्य निर्गुणमीशमव्ययपरब्रह्मैकतत्त्व शुभम् ॥ १ ॥०

It ends —

इति श्रीसकलगणकसार्वभौमविद्वन्नृसिंहात्मजकमलाकरविरचित सिद्धान्ततत्त्वविवेक परिपूर्णतामगमत् । समाप्तश्चाय तत्त्वविवेकसिद्धान्त । शके १७०५ शोभकृत्सरे(?) फाल्गुनशुक्लाष्टम्यां मन्दवासरे कृष्णादक्षिणतटे निम्बग्रामे सगमेश्वरप्रान्तीयद्विसप्ततिग्रामस्थ ज्योतिर्वेत्ताध्यायपञ्चधर्माधिकरणाद्यधिकारवृत्तिमता सिद्धान्तविदनन्तदैवज्ञसुतरामदैवज्ञेनेद पुस्तक लिखित स्वार्थं परार्थं च ।

[B D 60

266

सिद्धान्तशिरोमणि of भास्कराचार्य.

(लीलावती.)

10½×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 25, thirteen lines to a page Dated Samvat 1655

Lilāvati, the first part of the Siddhāntasiromani of Bhaskarācarya It treats of Arithmetic. See above No 216 and I O, No 2791 Siddhānta siromani consists of four parts, Lilāvati, Bijaganita Ganitādhyāya and Golādhyāya It was composed in A D 1150 Published by M Jhā in Pandit New Series vols 30 33 In A D 1209 Cāngadeva a descendant of Bhaskarācārya founded a school for the study of the Siddhāntasiromani, cf Epi Indi I p 338 ff

It ends —

इति श्रीमन्महागणकभास्कराचार्यविरचिता गणितपाटीलीलावती समाप्ता । श्लोकसंख्या २७० ग्रन्थसंख्या ८०० ॥ सवत् १६५५ वर्षे चैत्रशुदि ३ सोमे कोटाग्रामध्ये लिखितम् । पञ्चविनयेन कृपज्यभिधानेन स्वय पन्नार्थम् ॥

[B. D 301

267

लीलावती of भास्कराचार्य.

15½×9½ inches Devanāgari character Foll 17 19 lines to a page

Another copy

[S. C. ZZ. A. 13.

268

लीलावती of भास्कराचार्य.

11×5 inches, Devanāgari handwriting Foll 38 (2 to 39) nine lines to a page.

Another copy Fist folio of the MS is wanting

[B. I. 100

269

लीलावती of भास्कराचार्य.

8½×4 inches, Devanagari handwriting Foll. 39, about eleven lines to a page

Another copy

[B D 79

270

लीलावती of भास्कराचार्य with उदाहरण by वीरेश्वर.

15½ × 9½ inches, Devanagari character Foll 39, seventeen lines to a page Incomplete

A commentary on Lilāvati composed by Vireśvarapandit who quotes Ganitakaumudi (A. D 1357) and Lakṣmidāsa Miśra (A D 1501). For another MS cf I O No 2818

Beg —

श्रीढुण्ढिराजमीडे भूय परिवारसयुत प्रह्व ।
पाटीपटुत्व न विनाधिगन्तु धीज समर्थो विबुधोपि कश्चित् ॥०

The colophon —

इति श्रीपण्डितवीरेश्वरविरचिते लीलावत्युदाहरणे क्षेत्र व्यवहार fol 27b

[S C ZZ A 13

271

लीलावती of भास्कराचार्य with गणितामृतलहरी by रामकृष्ण

15½ × 9½ inches Devanagari character Foll 50 nineteen lines to a page.

Ganitamrtalahari is a commentary on Bhaskara's Lilavati composed in 1688 A D by Rāmakrsna son of Lakṣmana grandson of Nrsiṁha a pupil of Somanātha See I O No 2804. Bijaprabodha (I O No 2832) is another work of the author

It begins —

नृसिंहपादपङ्कज नमामि सिद्धिदायकम् ।
गुरोश्च पादपङ्कज भजामि शास्त्रकारणम् ।०

It ends —

दैवज्ञवर्यनृहरे सुतलक्ष्मणस्य
श्रीरामकृष्ण इति नामतयास्ति पुत्र ।
श्रीसोमनाथभजनात्परिलब्धबोध
श्रीविश्वसूर्यगुरुभक्तिरतो नितान्तम् ॥ १ ॥
सोय भास्करप्रोक्तपाटीगणिते सद्युक्तियुक्तोकरोत्
टीकां सद्गणितामृतस्य लहरीं तत्वार्थबोधप्रदाम् ।
नन्दाब्धर्तु १२६०(?)म(हो)मिति(ते) शकगते यप सहस्रासिते
पक्षे सर्वतिथौ सदाशिवपदार्थाय हि भूयात्सदा ॥ २ ॥
इति श्रीनृसिंहदैवज्ञरामकृष्णविरचिता लीलावतीगणितामृतलहरी समाप्ता ।

[S C ZZ A. 13

272

लीलावती of भास्कराचार्य with गणितामृतसागरी by गङ्गाधर.

15½ × 9½ inches, Devanāgari character Foll 42 twenty lines to a page

A fragment of Gangādhara's Ganitāmṛtasāgari a commentary on *Lilāvati followed by the* concluding portion of Rāmakrsna's Ganitāmrtalahari.

The श्रेढीव्यवहार of the Ganitāmrtasagari ends on fol 21b, the क्षेत्रव्यवहार of the Ganitāmrtalahari ends on fol 32b

The MS is very similar to I O No 2805 See also I O No 2806, Mitra Notices III p 243 The date of the commentary is about 1420 A. D cf Diksit p 252

[S C ZZ A 13.

273

लीलावती of भास्कराचार्य with वृत्ति by मोषदेव.

10½ × 4½ inches Devanāgari character Foll 109, about 14 lines to a page Dated Samvat 1802

Another commentary on Lilāvati by Mosadeva son of Bhimadeva a goldsmith. Mosadeva must have written before 1473 A D which is the date of the MS in the next number For another MS. see Stein p 172 and Bhandarkar, Report, 1887-91 No. 850

It begins —

जयति गिरितनूजाप्राणपीयूषधारा
हरहृदयपयोधिस्फूर्जदिन्दूदयश्री ।
त्रिभुवनमहनीयप्रज्ञविघ्न मूर्ति
सुरनरमुनिवृन्दै स्तूयमानो गणेशः ॥ १ ॥
अल्पीयसी मम प्रज्ञा गम्भीरा भास्करोक्तयः ।
सम्यग्भावमतो वक्तुमह यद्यपि न क्षम ॥ २ ॥
तथाप्याप्तायत किंचित्किंचिच्छास्त्रान्तरात्पुन ।
ज्ञात्वा लीलावतीं पाटीं विवृणोमि समासत ॥ ३ ॥
श्रीभास्कराचार्य ० कार्य विबुधाह-प्रीतिं०

The colophon —

इति श्रीहेमकारभीमदेवात्मजमोषदेवविरचितायां लीलावतीवृत्तौ०

It ends —

इति श्रीसिद्धान्तशिरोमणौ भास्करीये लीलावतीत्य-भिधाना सस टीका सुवर्णकारश्रीमद्देवसुतमोपदेवकृता लीलावतीपाटीगणितपाटीटीका समाप्ता ।

[B I 99

274

लीलावती of भास्कराचार्य with वृत्ति by मोपदेव.

9¼ × 4½ inches, careless handwriting (Devanāgarī) Foll 116, ten lines to a page Dated Saṁvat 1529

Another most careless copy कुट्टकाध्याय ends on fol 100

It ends —

इति श्रीसिद्धान्तशिरोमणौ लीलावती इत्यभिधाना सस-टीका सुवर्णका(र)श्रीमद्देवसुतमोपदेवकृता लीलावती गणितपाटीटीका समाप्ता । संवत् १५२९ मार्गसुदि ॥ १० शुक्रवारे ॥ श्री ॥

[B D 128.

275

लीलावती of भास्कराचार्य with भूषण by धनेश्वर.

10 × 6¼ inches, Devanāgarī character Foll 95, about 14 lines to a page Incomplete

Another commentary on Līlāvatī by Dhanes'vara. The name of the commentary is Līlāvatībhūṣaṇa Dhanes'vara was the son of Vires'vara, son of Somes'vara. He quotes (on fol 22b) Sūryabhaṭṭa, author of Amṛtakūpikā on Līlāvatī composed in 1541 A. D

Beg —

गीर्वाणमौल्यङ्कितपादद्वया सद्वयकाव्यक्षितसितत्वा ।
कोटीनभास्वद्द्युतारविन्दा हरिविदिद्दा स्तात्सविनायकाव्या॥१॥
पायात्स भूत्यन्वितनेत्रकण्ठस्थलस्थभोगीश्वसितोल्लसद्भिः ।
भालाग्नितापैर्गलदिन्दुचक्रामृतार्द्रमौलिः स शिव शिवो व ॥२॥
नत्वा पूर्वमुनीश्वरान्गुरुमथो खेटान् ससूर्यादिकान्
सम्मोदाय करोमि लाघवगुणैर्युक्तप्रकाशार्थकम् ।
व्याख्यार्थं सुमनोरम च विमल लीलावतीभूषणं
धार्यं सद्भिर्बुधैर्दाहर(ण)मेतद्भूषण सद्यथा ॥ ३ ॥
तत्र तावत्समस्तगीर्वाणवृन्दवन्द्य०

इति श्रीमद्धनेश्वरदैवज्ञविरचिते सिद्धान्तलीलावत्युदाहरणे लीलावतीभूषणनाम्नि परिभाषानिरूपणाध्याय प्रथम । fol 3, इति० मिश्रव्यवहारीद्धक fol 13b, मद्या सन्निकटग्रते परिसराभ्युदारभूते सुधि-ह्वयपाते सुजनाश्रिते द्विजवर कुरुकाकुला(?)भूयक । प. सोमेश्वर इत्यभूत्सुभमनिर्धरिरीश्वरस्तत्सुत-स्तत्सूनुप्रथितेऽत्युदाहृतिपदेऽगच्छद्वयग्रीर्णेन० ॥

इति श्रीमद्दैवज्ञनिकाय्ढ्डाधनेश्वर० प्रकीर्णाध्याय समाप्त fol 25b, इति० मिश्राध्याय समाप्त fol 38, इति श्रेढीव्यवहारः fol 42b, इति० क्षेत्रव्यवहार. fol 73b, इति खातव्यवहार fol 76, इति० चितिव्यवहार fol. 77 b, इति० क्रकचव्यवहारः fol 79, इति० राशिव्यवहार fol 81, इति० छायाव्यवहार fol 86, इति० कुट्टकव्यवहार fol 92b यदुक्त नारायणभट्टैः(?) गणितमिति नाम लोके ख्यातमभूद्गणितशास्त्रस्य । fol 95 संगीतरत्नाकर is quoted on fol 37, वृत्तरत्नाकर on fol 34 and सूर्यभट्ट on fol 22b

The MS breaks off in the explanation of the verse येषां सुजातिगुणवर्गं

[S C ZZ C 32

276

सिद्धान्तशिरोमणि of भास्कराचार्य. (बीजगणित).

8 × 4 inches, Devanāgarī handwriting Foll 81, nine lines to a page.

Bijagaṇita or the *second* part of the Siddhāntas'iromaṇi of Bhāskarācārya See I O, No. 2819

[B. D 139

277

सिद्धान्तशिरोमणि of भास्कराचार्य. (बीजगणित).

15¼ × 9½ inches, Devanāgarī handwriting *Foll 22, 10 lines to a page*

Another copy

[S. C. ZZ. A. 13

278

बीजगणित of भास्कराचार्य with नवाङ्कुर by कृष्ण.

15¼ × 9½ inches Devanāgarī handwriting *Foll. 85, about 17 lines to a page*

Bijaganita with a commentary, variously called Navāṅkura Pallava or Kalpalatāvatāra composed during the reign of Emperor Jehangir (A. D 1605-1627) by Krsna son of Ballāla son of Trimalla, son of Rama son of Cintāmani, Krsna was a pupil of Visnu who was a pupil of Nrsiṁha nephew of Ganesa son of Kesava of Nandigrama. Krsna s younger brother Ranga nātha wrote in 1603 A D a commentary on the Suryasiddhānta (see No 295 below) and his nephew and pupil Vis varupa son of Ranga natha, wrote a commentary called Marici on Ganitadhyāya and Golādhyaya of the Siddhan tas iromani and completed his Siddhāntasarva-bhauma in A. D 1650 (see No 288 below). See also I. O, Nos 2775 2827 and 2868, Diksit, pp. 283-84

[S. C. ZZ A. 13

279

बीजगणित of भास्कराचार्य with भाष्य by सूर्यदास.

15½×9½ inches, Devanāgari handwriting Foll 46, twenty lines to a page.

Bijaganita with a commentary by Suryadasa composed in Sake 1460 when the author was only *thirty one* years old. Surya was the son of Jñānaraja (author Siddhāntasundara No. 289 below) and the grandson of Naganātha. Surya composed his Ganitāmrtakupika in 1541 A. D In the concluding verses he describes himself as the author of eight works and says that his father was the author of four works one on Astronomy one on Horoscopy one on Rhetoric and one on Music For quotations see I. O 2823 Also consult Diksit pp 271-72.

[S C ZZ A. 13

280

सिद्धान्तशिरोमणि of भास्कराचार्य (गणिताध्याय)

14½×9 inches Devanāgari handwriting Foll 9, seventeen lines to a page

Ganitādhyāya or the *third* part of the Siddhāntas iromani.

[S C ZZ. A 24

281

गणिताध्याय of भास्कराचार्य with मिताक्षरा by भास्कराचार्य.

15×9½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 14, eighteen lines to a page

Another copy of Ganitādhyāya with the author s own commentary called Mitāksarā.

[S C. ZZ A 24

282

गणिताध्याय of भास्कराचार्य with वासनावार्तिक by नृसिंह

10½×4¾ inches, Devanāgari handwriting Foll 111, twelve lines to a page. Dated Sake 1700

Ganitādhyāya with Vasanābhāsya of Bhas karācarya together with its commentary called Vāsanavārtika composed during his 35th year by Nrsimha son of Krsna and grandson of *Divakara who was a pupil of Ganesa the author* of Grahalaghava. See above Nos. 263 and 265. Cf I O No. 2857 and for a list of authorities quoted in the author s commentary on the Surya siddhanta (A D 1611) which was composed before the present one cf. Aufrecht Cat. Trin Coll Camb p 43 and I O No 2778

It begins —

यस्मात्सर्वमिदं जगत्समुदितं स्वोत्सृष्टभूतैः पुरम्।० १ ॥
गङ्गाधरायामितविक्रमाय० ॥ २ ॥
निजतातस्य कृष्णस्य कृत्वा पादाम्बुजं हृदि ।
वाच्च पितृव्यतोधीत्य वक्ष्ये पूर्वां सुवासनाम् ॥ ८ ॥
सिद्धान्तवासनाभाष्यममितार्थं मिताक्षरम् ।
व्याख्यायते नृसिंहेन गणकानन्दहेतवे ॥ ९ ॥
विधाय सूर्यसिद्धान्तवासनाभाष्यमुत्तमम् ।
वासनावार्तिकं कर्तुमुद्यतोस्मि शिरोमणेः ॥ १० ॥०

It ends —

श्रीमत्कोङ्कणवासिकेशवसुतश्रीगणेशबोधाद्बुधात्
भट्टाचार्यसुतात् दिवाकर इति ख्याताज्जनिं लब्धवान् ।
य कृष्णस्तनयेन तस्य रचिते सद्वासनावार्तिके
सत्सिद्धान्तशिरोमणेरयमगात्पाताधिकार स्फुटः ॥

इति श्रीनृसिंहकृतौ वासनावार्तिके ग्रहगणिताध्यायः ॥ ग्रन्थसङ्ख्या ३३०० शके १७०० विलम्बिसंवत्सरे माघकृष्ण चतुर्दश्यां सिम्बाएयग्रामे रामदैवज्ञेन लिखितं स्वार्थं परार्थं च। इद पुस्तक सगमेश्वरकरोपनामकरामदैवज्ञस्य ।

See above No 265

[B D 99

283

गणिताध्याय of भास्कराचार्य with वासनावार्तिक by नृसिंह.

14¾×9 inches, Devanāgari handwriting Foll 26, sixteen lines to a page Incomplete.

Another copy, it breaks off in the midst of Spaṣṭādhikara, fol 24b is blank

[S C ZZ. A 24

284

सिद्धान्तशिरोमणि of भास्कराचार्य.

(गोलाध्याय with मिताक्षरा)

15×9¼ inches, Devanāgari handwriting Foll. 44, sixteen lines to a page.

Golādhyāya, the *fourth* part of the Siddhānta śiromaṇi with the authors own commentary called Mitākṣarā

[S C ZZ A 24

285

सिद्धान्तशिरोमणि of भास्कराचार्य.

(गोलाध्याय with मिताक्षरा)

14¾×9 inches, Devanāgari handwriting Foll. 40, seventeen lines to a page.

Another copy

[S. C ZZ. A. 24

286

गोलाध्याय of भास्कराचार्य with वासनावार्तिक by नृसिंह.

10¾×4½ inches Devanāgari handwriting Foll 74, about twelve lines to a page

Golādhyāya with Vāsanāvārtika by Nṛsiṁha, cf I O, No 2857

It begins —

विघ्नेश्वरं नमस्कृत्य महारिं च गजाननम् ।
भास्करीयस्य गोलस्य व्याख्यानं क्रियतेऽधुना ॥ १ ॥०

24

It ends —

इति वासनावार्तिके ज्योत्पत्ति । बुधैर्विभृश्यै० ॥१॥
गुणवेदशरेन्दुसंमिते १५४३ शककाले नगरे पुरेशितुः ।
वसता वरणाभिधप्रगेन न(नृ)सिंहेन विनिर्मितं त्विदम्॥२॥०

बुधाः सदा० ॥ ११ ॥ अत्र गोलाध्याये ग्रन्थसङ्ख्या द्वाविंशतिशतानि २२००, गणिताध्याये ३३०० एवमत्रादितो सङ्ख्या वियदम्बरपञ्चपञ्चतुल्या ५५०० ।

इति श्रीगणकचक्रचूडामणिनृसिंहकृतौ सिद्धान्त० ग्रन्थ समाप्यलङ्कारः ।

[B D 99.

287

गणिताध्याय and गोलाध्याय with तत्वचिन्तामणि by लक्ष्मीदास.

12×5 inches, Devanāgari handwriting Foll 312, eleven or twelve lines to a page Dated Samvat 1653

Gaṇitādhyāya and Golādhyāya with a commentary called Gaṇitatatvacintāmaṇi composed in Śake 1422 *by Lakṣmīdāsa son of Vācaspati* and grandson of Keśava. See I O No. 2851, Aufrecht Cat Trin. Coll Camb, pp 51-54 (a list of authorities quoted is given here) and Dikṣit p. 267

Beg —

च पयोद्भव

The first folio of the MS seems to have been added by a different hand

End —

इति श्रीमद्वाचस्पतिमिश्रसुतलक्ष्मीदासविरचितेपि(?) भास्करीयसिद्धान्तशिरोमणिव्याख्याने गणिततत्वचिन्तामणौ ज्योत्पत्ति । संवत् १६५३ वर्षे शाके १५१८ प्रवर्तमाने मार्गशिरसुदि ५ दिने जोशीमधुसूदनसुतजोशीरघुनाथेन द्रव्येण लिखापिता सिद्धान्तशिरोमणिटीका । पुत्राणां पठनार्थं चान्येषां साधूनां पठनार्थम् । आगरामध्ये लेषकठाकरपृथ्वीकेन लिखापिता ।

[B D 117.

288

सिद्धान्तसार्वभौम of विश्वरूप with टीका by विश्वरूप.

12¾×5 inches, Devanāgari handwriting Foll. 503, ten lines to a page Dated Śake 1714.

Siddhāntasārvabhauma with commentary, begun in A D 1627 and finished in A D 1650, by Vis'varupa also called Munis'vara, son of Ranganatha the author of a commentary on the Suryasiddhānta (No 295 below) and the younger brother of Krsna (No. 278 above). See Diksit, p 286, I O, No 2886 In the latter place, Eggeling expresses a doubt about the existence of the *Uttarārdha* of this work, but our MS contains both the Purva and the Uttarārdha For the author's Marīci, cf I O No 2862 The author was born in A D 1603, the year of completion of Ranganātha's commentary on the Suryasiddhanta (See vv 6 and 7 in No 295 below)

It begins —

> यद्ब्रह्मायमरैर्मुनीश्वरगणैर्ध्यानेन वेद्यार्थत
> किंचिन्निर्गुणमस्ति नित्यसुखधीरूप महो निश्चितम् ।
> तद्ब्रह्माखिलसृष्टिकारणमथाज्ञानात्ममायावशात्
> पद्माक्षैकविचारगम्यममिश बोध व्यनक्तु स्फुटम् ॥१॥
> यशोदयाङ्गीकरणारतोप श्रीरङ्गनाथं कमलाधिनाथम् ।
> मुनीश्वरः ख्यातपदद्वयाब्ज रामानुज तातमिवानतोस्मि ॥२॥०

मध्यखगागम ends on fol. 57, स्पष्टखगागम on 143b, त्रिप्रश्न on 187b, ग्रहच्छाया on 232, ०शृङ्गोन्नति० on 253b, ग्रहभास्तोदयागम on 263b, ग्रहयोगाधिकार on 273, ग्रहणद्वय on 323b, क्रान्तिसाम्याधिकार on 340 The पूर्वार्धं ends on fol. 342 ग्रन्थसङ्ख्या ९९००

The उत्तरार्धं consists of three chapters

It begins —

> विश्वेश्वरं तां च गुरु प्रणम्य मुनीश्वरः सज्जनसुखाप्तिहेतो ।
> उद्दिष्टगोलस्य निरूपक स्वग्रन्थोत्तरार्धं विवृणोमि कृत्स्नम् ॥१॥०

भयनिर्गोलजाध्याय ends on 371b, यन्त्राध्याय on 411, the last is the प्रश्नाध्याय

It ends —

> द्विमुनितिथिशाकाब्दे (१५७२) कोपि तिसुरवारे ।
> विवरणमभवद्ग्रन्थस्य नु ॥
> सदिद सुजनानां मानसे निर्मलाभे ।
> रघुपतिसरसपदक्कतमलोनु ॥ ५ ॥

[B D 62

289

सिद्धान्तसुन्दर of ज्ञानराज.

15×9½ inches, Devanagari handwriting Foll 15, nineteen lines to a page

Siddhāntasundara is a work on Astronomy in five chapters, composed about A. D 1503, by Jñanaraja son of Naganatha and father of Suryadāsa (au of Kupikā in A D 1541) and Cintamani (see next No 291) Dhundirāja, the author of Jātakābharana (No 359 below) belongs to this family See Diksit, pp 267-71, I O No. 2901 Mitra, Notices V p 86, Ulwār Cata Extract No 601 &c

It begins —

> दिव्यातद्मसुतुङ्गपद्मवदन विश्वैकलम्बोदर
> चूडारत्नसहस्रभूधरमहाहार सुनीलाम्बरम् ॥
> स्वान्तध्वान्तहर कलानिधिधर कौपीनरम्यसुन्दरं
> वाराहोपमवाहन गणपतिं वन्दे पर शंकरम् ॥ १ ॥०

It ends —

> इत्थ श्रीमन्नागनाथात्मजेन प्रोक्ते तन्त्रे ज्ञानराजेन रम्ये ।
> ग्रन्थाधारागारभूते प्रभूते गोलाध्याये वर्णन पद्वृत्तानाम् ॥

[*S C ZZ* A. 24

290

सिद्धान्तसुन्दर of ज्ञानराज.

14½×9 inches, Devanāgari handwriting Foll 20, seventeen lines to a page.

Another copy

[S C ZZ A 24

291

सिद्धान्तसुन्दर of ज्ञानराज with ग्रहगणितचिन्तामणि by चिन्तामणि.

12½×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 50, about 13 lines to a page. Incomplete

The MS contains the Madhyagatisādhanādhyāya and a portion of the Sphuṭagatisādhanādhyāya of the Siddhāntasundara, accompanied by a commentary called Grahagaṇitacintāmaṇi, composed by Cintāmaṇi, the younger son of the author From the commentary it appears that the Golādhyāya preceded the Madhyagatisādhana in the text of the Siddhāntasundara while as a matter of fact in the existing MSS of that work Golādhyāya is the last adhyāya of that work which begins with the Madhyagatisādhana See I O No 2901 and No 289 above

It begins —

अथातो मध्यगतिसाधनाध्यायो व्याख्यायते ।

तत्र प्रथमगतिविस्तरेण समस्तप्रस्तुतार्थावबोधविषये द्वारमिवाथवा विनेयजनमन समाश्वासविधौ तदुप पादकत्वेन प्रतिभूभूतमिव पड्विकारकोडीकारकप गोला ध्यायमुत्पाद्य संप्रतमुपनिबद्धभूमितया प्रधानीभूतार्थ नानाधिकारद्वाकोपकल्पनया साधनममिधिमुद्दत्ताधिकार- कोपक्षीप्सत्वेन प्राद्यस्यमाधिकारमारभमाणोस्य प्रधानग्रन्थ प्रारम्भरूपतमामीष्टदेवतानमस्कारलक्षण मङ्गल निबध्नन् शार्दूलविक्रीडितमेकममिसधत्ते दिक्मातङ्गमुतत्रपद्मवदन•

The colphon —

इति श्रीमत्सकलसिद्धान्तवासनाविचारचतुरप्रचुरतरापरशा करदत्ताभिधदैवज्ञशानराजमथितसिद्धान्तसुन्दरवास नाभाष्ये सुजनविचक्षणैकभूष्ये ज्ञानाधिराजसूनुपण्डितचि न्तामणिविरचिते ग्रहगणितचिन्तामणौ मध्यगतिसाधना- धिकार समाप्त ॥

[B D 60

292

सूर्यसिद्धान्त.

$8\frac{1}{4} \times 6\frac{3}{4}$ inches, Devanāgari character Foll 10 about 14 lines to a page Incomplete

A copy of the Suryasiddhānta (upto the 14th sloka of the fourth adhyaya) See Dikshit pp. 177-86, Thibaut, Astronomie &c pp 31-39

[B D 91

293

सूर्यसिद्धान्त with
भाष्य by चण्डेश्वर.

$10\frac{1}{4} \times 4$ inches, Devanāgari handwriting Foll (12+52) 64, about 12 lines to a page Dated Samvat 1452

The MS is incomplete It contains adhyas XI XII and XIII of the Sūryasiddanta with the Bhāsya of Candesvara a Maithila who appears to have written in 1185 A D as he uses the Saka year 1107 or the Kali year 4286 in two places in his illustrations. Mallikārjuna who had commented upon the Suryasiddhānta is quoted by him on fol 43 In addition to Mallikārjuna Candesvara quotes Sripati, Bhāskara, the tra of Lalla Siddhāntaprakāśa and Siddhān tasāra on fol 1 Adhyaya XI is separately paged For another MS cf Bühler Gujrat Cat, IV p 210, Bhandarkar Report 1884-87, No 886, Ulwar Cata. No 2025 &c Other works by our Candesvara are Jñānapradipa, Prasnacandesvara and Prasnavidyā, cf Cat. Cata, I p 177a.

It begins —

एकायनगतौ स्यातां सूर्याचन्द्रमसौ यदा ।
तद्युतौ मण्डले क्रान्त्यास्तुल्यत्वे वैधृताभिध ॥•

•अत्रयुदाहरण कथ्यते । शाके सप्ताधिकैकादशशत- मिते ११०७ कलिगताब्दा ४२८६ तत्रैत्रशुक्लद्वितीयायां भौमदिने सूर्योदये द्युगण • —fol 6b

अत्रोदाहरणम् ॥ शाके सप्ताधिकैकादशशतमिते ११०७ चैत्रशुक्लद्वितीयायां भौमदिने व्यावहारिकवर्तमान- युगे कलियुगादिके जाताब्दा षडशीत्यधिकद्विचत्वारिंशच्छ तानि ४२८६ द्युगण • —fol 8

इति श्रीमैथिलराजपेयसोमयाजिश्रीचण्डेश्वराचार्यवि रचितसूर्यसिद्धान्तभाष्ये व्यतिपातवैधृताध्याय एकादश समाप्त ।

The 12th adhy begins —

अथार्कांशमहाभूत प्रणिपत्य कृताञ्जलि ।•
इति श्री• गोलाध्यायो द्वादश समाप्त ॥

—fol 36b.

It ends —

इति श्रीमैथिल• सूर्यसिद्धान्तभाष्ये त्रयोदशाध्याय• समाप्त ॥ शिवमस्तु सर्वजगत । समाप्तोय ग्रन्थ ॥ स्वस्ति सवत् १४५२ वर्षे शाके १३१८ प्रवर्तमाने अद्येह श्रीकापि- कास्थाने ज्योतिर्विदित्तिलकज्योति श्रीगोवर्धनसुतज्योतिर्भीमा पजनार्दनेन लिखितमिदं सूर्यसिद्धान्तभाष्यम् ॥

[B D 282

294

सूर्यसिद्धान्त with
वासनार्णव by मदनपाल.

$10\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches Devanāgari handwriting Foll 15 nine lines to a page Dated Samvat 1459

A commentary on the Suryasiddhanta by the famous King Madanapala of the Taka family This work of the author appears to have been unknown so far For the history of the author see above No 179 Brahmagupta and Bhaskaracarya are often adversely criticised Other astronomical works of our author mentioned here are Siddhantagarbha and Yantraprakasa.

It begins —

अस्ति श्रीरिह य स एव जनै प्रार्थ्यं श्रियामाश्रय
क सुधादपरस्तदेनमखिलप्राप्त्यै श्रयामश्रिरम् ।
अस्मिन्भक्तजनाय जातु मुदिते दातु प्रवृत्तन हि
स्वल्प प्राक्षिपद यदत्र परित सज्ञा सहस्रकरा ॥१॥
यदिन्दिरानाथपुरन्दराद्यैराराधित भक्तिभरानताङ्गै ।
श्रीचण्डिकायाश्चरणारविन्द वन्दामहे तत्कुलदेवताया ॥ २ ॥
अस्ति कश्चिन्महानुच्चैर्वंशष्टाकमहीभुजाम् ।
यमारह्य नरीनर्ति गतार्ति कीर्तिनर्तकी ॥ ३ ॥
यशे मुक्तामणिरिव महांस्तत्र जात सुवृत्तो
राजा तेज प्रसररुचिरो यो हरिश्चन्द्रनामा ।
बाल्यादेव क्षितिपतिशिर श्रणिमेवाधिरूढ—
स्तारुण्ये तु स्फुरति हृदये सुन्दरे सुन्दरीणाम् ॥ ४ ॥
भवनाङ्गणबद्धवारणस्तनयस्तस्य नृप सहारण ।
उदियाय जनस्य वीक्षिते नृपतौ यत्र पुरन्दरभ्रम ॥५॥
तत्सुतो विजयते वसुधायामुन्नतो मदनपालमहीन्द्र ।
बाल्यएव समलक्ष्यत यस्मिन्भारतीकमलयोरनुराग ॥ ६ ॥
प्रतिदिनमुदितैर्नवै प्रबन्धै
स्मृतिसरणौ गणिते चिकित्सिते च ।
जगति विजयते विजृम्भमाणै
रभिनवभोज इव प्रथा यदीया ॥ ७ ॥
भक्तिप्रौढप्राप्तसूर्यानुकम्पा-
सम्पन्मात्रप्रोल्लसद्वाग्विलास ।
प्रत्यग्राभिर्वासनाभिर्विधत्ते
सोय राजा सूर्यसिद्धान्तटीकाम् ॥ ८ ॥
यथाग्र सूर्यो ग्रहदारां महाणां
सिद्धान्तानां सूर्यसिद्धान्त एव ।
श्रेष्ठा तद्वत्तेन तस्मिन्मदीया
काचिद्व्याख्या वासनाल्ङ्कृतेयम् ॥ ९ ॥
इह किल महति प्रबन्धगिन्धौ
विमलमिवैष कृतो मयोपदेश ।
तदनु तदनुकम्पयैव तस्मि
न्नयमपर क्रियते मयोपदेश ॥ १० ॥

तत्रायमादिम श्लोक । अचिन्त्याव्यक्तरूपाय निर्गुणाय गुणात्मने ॥०

The author does not comment on the portion of the text up to the Goladhyaya as it is virtually commented upon in his work called Siddhantagarbha or Madanvinoda

अत ऊर्ध्वमागोलाध्यायमग्रस्थ प्रमेय अस्मत्कृते सिद्धान्तगर्भसञ्ज्ञके मदनविनोदापरनाम्नि ग्रन्थे द्रष्टव्यम् ।० तथाहि अय यत सूर्यसिद्धान्तमेवानुसरति । टीकारूपोति प्राञ्जलश्च । टीकायामर्थावगतिरेव न तु किंचित् कर्मलाघव सिद्धान्तगर्भे तु कर्मलाघव अर्थावगतिश्च गुणद्वयम् । सिद्धान्तगर्भोक्तमाकल्प न व्यभिचरत्येव तस्मादुक्तेर्थे किमर्थं प्रयास कार्य । गोलाध्यायश्च(स्य?)विवृतिर्नकृता । अत स्वबुद्ध्यनुसारेण वासनासहित तत्रैव किंचिदभिधीयते ॥ मयेन महता क्लेशेन परमेश्वरप्रसादादिद लब्धम् । एताश्च परमेश्वरमुखान्निर्गता सूक्तय । अत्र कथ मादृशस्य प्रवेश । अत स्वबुद्ध्यनुसारत कथयिष्यामि । तत्रापि यत्सम्यक्तत्परमेश्वरप्रसाद । यच्च परुष तन्मम बुद्धिमान्द्यम् ॥ तत्राय गोलाध्यायस्य प्रथम श्लोक । अथाकाशसमुद्भूत०

fol 5b & 6

अन्यैरपि राजमृगाङ्ककारादिभिर्याज्या साधिता सापि श्रेरा शिकेनैव ॥ fol 30b, यवनाचार्य is mentioned on fol 37 यथा मया निजे यन्त्रप्रकाशे निरूपिता ० fol 40 इति श्रीमहाराजाधिराज० सूर्यसिद्धान्तविवेके वासनार्णवे गोलाध्याय । fol 43

It ends —

स तेभ्य प्रददौ प्रीतो ग्रहाणां चरित महत् ।
अत्यद्भुततम लोके रहस्य ब्रह्मसमतम् ॥

इति श्रीपण्डितपारिजाताभिनवभोजेत्यादिविरुदाव लीविराजमानेन मदनपारिजातमहार्णवसिद्धान्तगर्भयन्त्र प्रकाशाद्यनेकग्रन्थकर्त्रा श्रीमहाराजाधिराजेन श्रीमदनपा लदेवेन विरचित श्रीसूर्यसिद्धान्तविवेको वासनार्णव समाप्त ।

पुण्योल्लास नीतगुणागमोत्थ
यद्गपुण्य सूर्यसिद्धान्ततत्त्वम् ।
उज्झित्वाभिर्वासनाभिर्न केषा-
मामोदेप्सामप्यतोन्यत्र लब्ध ॥ १ ॥
विगृह्य मूर्धैरभिः विरञ्चिका
विभज्यते ज्येति युगोदयादिव ।
व्यधादनेका मदन प्रजापति
स्तद्विकाश्या सुधियो हिताय य ॥ २ ॥

व्याकरोत्सूर्यसिद्धान्तमसहन्भास्करोदितम् ।
मह्मण्यो मदनार्योस्ति ब्रह्मगुप्तोक्तिमाक्षिपन् ॥ ३ ॥
स्यात्पूर्वं पूर्वपक्षस्तु सिद्धान्तस्तदनन्तरम् ।
तथैव ब्रह्मणा सृष्टौ तौ पूर्वं सांप्रतं वयम् ॥ ४ ॥
स्वयं स्रष्टा वक्तापि च तदभितो व्यापृतकरः
स देवो भूगोलं दशशतकरो वेद गहनम् ।
प्रसादात्तस्यैव प्रबलकरुणाधीनमनसो
मयो भक्त्याज्ञानाद्यदि किमपराद्धं तदनुगैः ॥ ५ ॥
पाण्डित्यधारामिव वाक्यशिल्पमन्त.स्थितां वृत्तिमिवास्य रोचि. ।
सूर्यप्रसत्तिं सुकृतैकलभ्यां व्याख्यानमेव प्रकटीकरोति ॥ ६ ॥
व्याख्यानशक्तिं न तितिक्षते यः सूर्यप्रदिष्टां मदनस्य राज्ञ' ।
सैहाय सोसूयति विक्रमाय कास्तूरिकायैप्यंति सौरभाय ॥ ७ ॥
कोणे क्वापि निलीय मत्सरितया येपि द्विषन्तो ग(गु)णान्
घुष्य(?)स्थे स्वयमेव तां स्वविहितिं प्रत्यक्षयन्तो जडाः ।
नाम्नासंहननोचितारचिभरैर्ध्वान्तं निरस्योद्यतो
निन्दन्तीति मलिम्लुचान्न गणयत्येव ग्रहग्रामणीः ॥ ८ ॥
बुधो राजा भास्वानखिलमुमनोमान्यमहिमा
कविः सच्छायाभूरचितविधुमन्मङ्गलपदम् ।
द्विषां केतुर्व्यास्यत् यदि मदनपालो ग्रहगतिम्
किमाश्चर्यं वोढुं न भवति कृती क स्वरचितम् ॥ ९ ॥
यथा मयोक्तिस्तथा मयोक्त यथा परोक्तिस्तथा परोक्ते ।
अस्मिन्विवेके यः स्याद्विवेकी तस्मिन्प्रभु' स्यादविवेकी ॥१०॥

इति वासनार्णवाख्यो ग्रन्थः समाप्त इति । स्वस्ति संवत् १४५९ चैत्रादिप्र० भाद्रपद सुदि २ बुधे लिखितो वासनार्णवाख्यो ग्रन्थः ।

[B. D. 282.

295

सूर्यसिद्धान्त with

गूढार्थप्रकाशिका by रङ्गनाथ.

15 × 9½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 84; (64+20), twenty lines to a page.

Another commentary on the Suryasiddhānta composed in 1603 A. D by Ranganatha, son of Ballāla. Edited by Hall, in the Bibliotheca Indica, 1859. See I. O, No. 2775 and Nos. 278 and 283 above.

It begins:—

यत्स्मृत्याभीष्टकार्यस्य निर्विघ्ना सिद्धिमेष्यति ।
नरस्तं बुधिद वन्दे वक्रतुण्डं शिवोद्भवम् ॥ १ ॥

पितरौ गोजिवल्लालौ जयतोम्बाशिवात्मकौ ।
याभ्यां पञ्चसुता जाता ज्योति.संसारहेतवः ॥ २ ॥
सार्वभौमजहांगीरविश्वासास्पदभाषणम् ।
यस्य तं भ्रातरं कृष्णबुधं वन्दे जगद्गुरम् ॥ ३ ॥
नानाग्रन्थान्समालोच्य सूर्यसिद्धान्तभाषणम् ।
करोमि रङ्गनाथोहं तद्गूढार्थप्रकाशकम् ॥ ४ ॥
अथग्रहादिचरितजिज्ञासून्०

The Purvakhaṇḍa ends on fol. 64, the folios of the Uttarakhanda are separately paged.

It ends.—

भागीरथीतीरसंस्थे शंभोर्वाराणसीपुरे ।
वल्लालगणको रुद्रजपासक्तोभवद्बुधः ॥ १ ॥
तस्यात्मजाः पञ्च गुणाभिरामा
ज्येष्ठः सुरामः सकलागमज्ञः ।
व(ये)नोपपत्तिः स्वधिया नितान्तं
प्रकाशितानन्तसुधारसस्य ॥ २ ॥
तत(तः)स कृष्णो(कृष्णो) जहांगीरसार्व—
भौमस्य सेवाधिगतप्रतिष्ठ. ।
श्रीभास्करीयं विवृतं तु येन
बीजं तथा श्रीपतिपद्धतिः सा ॥ ३ ॥
गोविंदसंज्ञस्तु ततस्तृतीयस्तस्यानुजोहं गुरुलब्धविद्यः ।०
श्रीरङ्गनाथोर्कमुखोत्थशास्त्रे गूढप्रकाशाभिधटिप्पनं सः ।
कृत्वा महादेवबुधात्मजोथ विश्वेश्वरायार्पितवान् मुदृथ्यै ॥५॥
शके तत्त्वतिथ्युन्मिते १५२५ चैत्रमासे
सिते शंभुतिथ्यां बुधेर्कोदयान्मे ।
दयाब्धिनाराच ५२।३० नाडीषु जातौ
मुनीशार्कसिद्धान्तगूढप्रकाशौ ॥ ६ ॥
गूढप्रकाशकं दृष्ट्वा रङ्गनाथभवं विभु ।
मुनीश्वरस्य सहजं लभन्तां गणकाः सुखम् ॥ ७ ॥

इति श्रीसकलगणकसार्वभौमवल्लालदेवज्ञात्मजरङ्गनाथगणकविरचितः सूर्यसिद्धान्तगूढार्थप्रकाशकः संपूर्णः । अत्र ग्रन्थसंख्या १३०० अस्मिन्पूर्वोत्तरार्धयोर्मिलित्वा ८८००

[S. C. ZZ. A. 24.

296

सूर्यसिद्धान्त with

गूढप्रकाशिका by रङ्गनाथ.

14½ × 9 inches; Devanāgarī handwriting Foll. 108 (83+25); seventeen lines to a page.

Another copy.

[S. C. ZZ. A. 24.

297

सूर्यसिद्धान्त with
वासना by कमलाकर. (पूर्वखण्ड.)

12½×5 inches, Devanāgarı handwriting Foll. 41, about 13 lines to a page

Suryasiddhānta with a commentary called Vāsana composed by Kamalakara son of Nrsiṁha son of Krsna of Golagrama See above Nos 263 265 and 282 In this commentary Kamalakara quotes his own Siddhantatatva viveka on fol. 13 and Ranganāthas Gudhartha prakasıka on fol 12

The MS *contains only* the Purvakhanda consisting of ten adhikaras.

Beginning —

ब्रह्माण्डगोलोदरवागतस्य भान्त समस्तजरम(?)गोलरूपम् ।
यतेजस भाति(?)यत सदा त नारायण मण्डलग नमामि॥१॥

भट्टार्यभास्कराद्यै प्राक् सौरार्थो नाविलोस्वत ।
वदाम्यह विदां तुष्ट्यै सुबोधा सौरवासनाम् ॥ २ ॥

अत्राविच्छिन्नपारम्पर्येणेय कथा स्मर्यते । मेरुरष्टे०

It ends.—

इति श्रीकला(सकल)गणि(ण)कसार्वभौमश्रीमन्नृसिंहात्मज श्रीकमलाकरविरचिता दशाधिकारान्तपूर्वखण्डसौरवासना सपूर्णा ।

[B D 82

298

सौरपौराणिकमतसमर्थन of नीलकण्ठ चतुर्धर

13¼×8½ inches Devanagarı handwriting Foll. 7, about 15 lines to a page

An attempt to reconcile the cosmical views of the Purānas regarding our globe with those of the Suryasiddhānta by Nilakantha son of Govindasūri of the Caturdhara family The treatise consists of 18 verses and is accompanied by a commentary" Cf I O., No. 2885 Nila kantha flourished towards the close of the 17th century He wrote his Ganes'agitātikā in 1694

It begins —

पौराणिकज्योतिषमतयोर्भुवमकोशे विरोधसमाधान वक्तु प्रतिजानीते । प्रणम्येति ।

प्रणम्य श्रीकृष्ण मुनिमखिलपौराणिकगुरु
प्रवक्ष्ये रोदस्योस्तदुनमतमाकारमखिलम् ।०

It ends —

इति सक्षिप्य पौराणसौरसिद्धान्तमार्गयो ।
भूगोलविषये साम्य वर्णित बुधतुष्टये ॥ १८ ॥

इति श्रीपदवाक्यप्रमाणमर्यादाधुरधरचतुर्धरवशावतस गोविन्दसूरिसूनो श्रीनीलकण्ठस्य कृतौ सौरपौराणिकमतसमर्थन रोदसो प्रकरण समाप्तम् ।

[B D 271

B Astrology.

299

उल्लुण्ठवादिमुखकीलक of श्वेताम्बर अभयचन्द्र.

9×4½ inches, Jain Devanāgarı handwriting Foll. 11, *ten lines to a page* Dated Samvat 1557

A Prakrt work on practical astrology consisting of 123 gathas, composed by Abhayacandra, pupil of Ānandarāya and a S vetāmbara Jain of the Kharataragaccha who must have written before the beginning of the 16th century A D, as is clear from the date of this MS.

It begins —

आइधेयवमप्पइ रायाधप्पहार वसुपुज्जे ।
विमलाणतो धम्म सती कुथूर नमिवीरो ॥ १ ॥

वुड्डसामि अइचरिसहो अजियसुपासोमिन्दणो दुमई ।
सीयलसमभदेवो सेयसो देव गुरुसामी ॥ २ ॥ ३ ॥
नमस्कारगाथात्रयम् ।

नवगहभुप्पचरिय ओइगिय भइचवुड्ढिकरणत्थ ।
गाहामज्झेगवधे लिहामि इसं पय गम्यम् ॥ ४ ॥

The following are some of the subjects treated.—

द्वारगाथापञ्चक, ग्रहभूमिनाम, पितानाम, मातानाम, ग्रहगोत्रनाम, तिथिनाम, नवग्रहाणां जन्मनक्षत्र, ग्रहाणां रासि, वाहनानि, किरण, चन्द्रमाकल्पोदस, प्रतिदेवता०, ग्रहवर्ण नवग्रहसरीरप्रमाण,० आयुधभोजनदान,० मण्डलसज्ञा, अन्तर,० जाति, नक्षत्रस्थितिमहा, क्रूराक्रूरमहा, भोजन दान,० जरस्थिरग्रमलघुमहा; and बालवृद्धमहा ।

It ends —

> सर(तरगच्छ?)दिवायरसुगुरू आणन्दरायसीसेण ।
> उज्झायअभयचन्दे लिहियमिह जोइस ग्रन्थम् ॥२२॥
>
> उलुण्ठवादिमुखकीलमिदं हि शास्त्र
> ज्योतिर्विदां हृदयकोस(श)विकासन च ।
> निर्हेठनां(?)कुमतिनां मदचित्तधाम
> श्वेताम्बरेण रचित निजसौख्यहेतो ॥ २२ ॥

इति श्रीउलुण्ठवादिमुखकीलकनामा ग्रन्थ समाप्त । सवत् १५५७ वर्षे कार्तिक सुदि १० दिने सनिवासरे श्रीहाळरिपुरवरे लिपित कर्मसागरगणिना०

[B D 303.

300

केतूदयफल

(from गार्ग्यसंहिता.)

$10\frac{1}{4}\times4\frac{1}{2}$ inches, Devanāgarı character Foll. 3 eleven lines to a page

Astrological results of the rise of the planet Ketu from Gārgya and Rudrayamala Saṅhitās

It begins —

> अथ गार्गीसहितायां केतूदयफलानि । गर्ग उवाच ।
> केतूदयफल शास्त्र सक्रान्त्यावृत्तिलक्षणम् ।
> कथयामि समासेन लोकानां हितकाम्यया ॥ १ ॥
>
> गृहप्राकारशिखरा पतन्ते वायुना महत् । (?)
> चामरं छत्रभङ्ग च म्लेच्छानां च पलायनम् ॥ १६ ॥

इति केतूदयफलम् । अथ रुद्रयामले ईश्वर उवाच । शृणु पार्वति वक्ष्यामि० fol 2

It ends —

यदा व्योमरामाद्रि षावश्रवृत्ते तदैवाचपावन् फल पूर्वमुक्तम् १५

> इति केतूदयफल समाप्तम् ।

[B D 120

301

चमत्कारचिन्तामणि of राजर्षिभट्ट.

(भावाध्याय.)

$10\times4\frac{1}{2}$ inches, Devanāgarı handwriting Foll 14, about 18 lines to a page

Camatkāracıntāmaṇı is a work on Astrology composed by Rājarsibhaṭṭa who must have lived before the close of the 16th century, since, a MS of a commentary on this work (Buhler, Gujrat Cata IV p 130, No 96) is dated Samvat 1657 Das Acıntāmanı (Mitra Notices No 2970, Aufrecht Cat. Cata. I. p. 502a thinks that this work was composed in A. D 1634 which is however, not possible) and *Yogınıdas adhyaya* (*Buhler, Guj Cata*, *IV* p 184) are other works of Rājarsı who was the son of Kalyana and Dundarā and the resident of Dadhıcyapura

The text is accompanied by Gujratı explana tion written between the lines. The MS. contains only the Bhāvādhyaya.

The work is quoted in Vis vesa s Tithınırnaya, see No. 308 below Also cf. Bendall Bri Mus, Sk Cat, p 209a.

> न चेत्खेचरा स्थापिता किंचिचक्रे
> न तत्खेटगा स्थापिते किं ग्रहेन्द्रे ।
> अभावादित स्पष्टता कोत्र हेतु
> फलैरेव सर्वं ब्रुवे तानि तस्मात् ॥ १ ॥०

इति सूर्यफल (s'lo 13) fol 3, इति चन्द्रफल (s'lo 12) 4 इति भौमफल (s'lo 12) 5b, इति बुधफल (s'lo 12) 7, इति गुरुफल (s'lo 12) 8 b, इति शुक्रफल (s'lo 12) 9 b, इति शनिफल (s'lo 12) 11, इति राहुफल (s'lo 12) 12 b; इति केतुफल (s'lo 12) 14

It ends —

> इति द्वादशभावमध्ये शुभाशुभफलम् ।
> नचाधीतवान् सर्वत शब्दशास्त्र
> नचालङ्कृतौ छन्दसा न प्रवीण ।
> गुरोरेव कारुण्यतो मे कृतोय
> क्षमध्व बुधा मन्यवैपम्यदोषात् ॥ १ ॥

कृतस्यापि किं कर्म भूयो विशिष्ट
कविरव कुतो लौकिकायातयोगात् ।
प्रपञ्चो वरो नात्र किं बुद्धिचिन्ता
भुजङ्गप्रयात(ते)कृतो मे निबन्ध ॥ २ ॥

दधीच्ये पुरे येटहारातुराणां
गणात् श्रीहर स्थापित स्थामपाल ।
द्विजोचीकरोत् दुन्दराजब्धजन्मा
नृपाणामृपिर्नाम चिन्तामणीयम् (?) ॥ ३ ॥

इति श्रीचमत्कारचिन्तामणौ भावाध्यायः सपूर्ण ॥

[B D 191

302

ज्योतिषकल्पतरु of कविचूडामणि (लौकिकस्कन्ध.)

9¾×4½ inches, Devanāgarı handwriting Foll 20, (1-10, 15-24), ten lines to a page Incomplete

Jyotisakalpataru is a course of Astrology in several *skandhas*, of which our MS contains only (a part of) the Laukikaskandha. The Laukikaskandha contains eleven adhyāyas for the contents of which cf. Mitra Notices vol V pp 73 74 Also see Peterson Reports III No 397, Stein p 162 and Buhler Gujrat Cata. IV p 138 Ulwār Cata No 1788 is a copy of the Jatakaskandha of our work The author is Kavicudāmani, who also seems to have written Prasnasara (Peter Reports IV No 944) and *Prasnacudamani* (*Buhler Guj* Cata, IV p 158)

The author quotes Ratnamala Daivajna cintāmani Jyotirnibandha Bhasvati and Megha mālā besides the Siddhantas.

Beg.—

वृन्दाविपिनविनोदी दीनदयालु स्वभक्तजनवश्य ।
शिवविधिवन्दितचरण श्रीगोपीरमण पातु ॥ १ ॥
प्रणम्य सच्चिदानन्द यशोदानन्दनन्दनम् ।
प्रवक्ष्ये लौकिकस्कन्ध यत्र लोकशुभावहम् ॥ २ ॥

Colophon —

इति चूडामणिकृतज्योतिषकल्पतरौ लौकिकस्कन्धे चन्द्रचीरादिकथन नाम चतुर्थोऽध्याय ।

The MS. breaks off in v 49 of the fifth adhyāya —

सर्वसस्यमहार्घत्व राजानो दु खर्पिता ॥ ४८ ॥
धनिष्ठा—

[B D 14

303

ज्योतिषरत्नमाला of श्रीपतिभट्ट.

10½×4½ inches, Devanāgarı handwriting Foll 10, about 22 lines to a page Dated Samvat 1618

A work on Astrology in twenty chapters composed by Srıpati who lived in the latter half of the eleventh century He refers to Saka year 961 in his Dhikotikarana, see above No. 244 According to Mahādeva son of Lumga who wrote a commentary on Ratnamāla in Sako 1185 (see Ulwar Cata, Extract No. 498) Srıpati belonged to the Kāsyapa gotra and was the son of Nagadeva and grandson of Kesava. Cf Diksit p 237, 470-71 (here a list of authorities quoted by Mahadeva commentator of Ratnamālā is given), Mitra Notices, vol IV p 42, Bod Cata. No. 1531, I O Nos. 2895 96 Srıpati is quoted by Narayana in his Muhurtamartandavallabhā (A. D 1573, see below No 321) and many other writers

Daivajñavallabha (No 310 below) is another work of Srıpati.

Beg —

प्रभवविरतमभ्यज्ञानवन्ध्या नितान्तं०

It ends —

इति ललितसुवृत्तां० ॥ १२ ॥ भातरधननविप्रनिर्मित० ॥ १३ ॥ सुवृत्तया श्रीपतिवद्यानया० ॥ १४ ॥

इति श्रीश्रीपतिभट्टविरचितायां ज्योतिषरत्नमालायां प्रतिष्ठाप्रकरणं विंशतितम समाप्तम् । इति रत्नमाला ज्योति शास्त्र समाप्तम् ॥

[B D 311

304

ज्योतिषरत्नमाला of श्रीपति.

10×3¾ inches, Devanāgarı character Foll 46, eight lines to a page *The last folio is lost.*

Another copy

[B D 71.

305

ज्योतिषसारसंग्रह.

10¼ × 5 inches; Devanāgarī character. Foll. 2-9, about 15 lines to a page. Dated Samvat 1835.

An astrological treatise consisting of 297 s'lokas. The first folio of the MS. is wanting.

इति अयकहडाचक्रम् । fol. 2, v. 48.

It ends:—

विलोक्य शिवचक्रं च वर्जयेद्वामसंमुखः ।
वृषपृष्ठस्थिते रुद्रे जयमाप्नोति निश्चितम् ॥ ९७ ॥

इति शिवचक्रं संपूर्णम् ॥ इति श्रीज्योतिःशास्त्रे सारसंग्रहः समाप्तः संपूर्णः ।

[B. D. 123.

306

ताजिकवर्षफलपद्धति of केशवदैवज्ञ.

9 × 4 inches, Devanāgarī character. Foll. 14 (3-16); twelve lines to a page. Dated S'ake 1627.

The MS. contains two pieces:—

(1) ताजिकवर्षफलपद्धति of केशवदैवज्ञ.

The begining is lost. Folios 1 and 2 are wanting. This Kes'ava is the Kes'ava of Nandigrāma; see I. O., No. 3060; Stein, p. 163.

It ends:—

इति वर्षफलस्य पद्धतिर्मृतेशाङ्घ्रियुगप्रसादतः ।
बहुशिष्यजनप्रबोधिनीमकरोद्विप्रवरिष्ठकेशवः ॥ २६ ॥

इति श्रीकेशवदैवज्ञविरचिता ताजिकवर्षफलपद्धतिः समाप्ता । fol. 9 b.

(2) अष्टोत्तरी ताजिक.

Beg:—

गणेशं हरिं पद्मयोनिं प्रणम्य
हरं भारतीं खेचरान्सूर्यमुख्यान् ।
विलोक्याखिलं ताजिकं पद्मकोशे
प्रवक्ष्ये फलं वर्षलग्नग्रहाणाम् ॥ १ ॥

अथ प्रवक्ष्ये यवनादितत्वं तन्वादिकानां रविपूर्वकाणाम् ।
सामान्यतो भावफलं खगानां कौतूहलं खेटविदां हिताय ॥ २ ॥

For a similar beginning, cf. No. 327 below

End:—

इति कन्याविवाहनिर्णयः समाप्तः । अष्टोत्तरीताजिकं समाप्तम् ॥

[B. D. 80.

307

ताजिकसार of हरिभट्ट with टीका by सुमतिहर्षगणि.

10¼ × 4¾ inches, Devanāgarī handwriting. Foll. 1-17 and 22; about 18 lines to a page.

Tājikasāra by Haribhaṭṭa (also called Haribhadra) who refers to S'aka year 1105 and hence must have lived in the 12th or the 13th century A. D. *Dīkṣit, p. 490, thinks that Haribhadra* lived about S'ake 1445.

The commentary was composed in Samvat 1677 by Sumatiharsagaṇi, pupil of Harṣaratna, during the reign of Viṣnudāsa. Sumatiharṣa composed *a commentary called Gaṇakakumudakaumudi* on Bhāskara's Karaṇakutūhala in Samvat 1678 during the reign of Hemādri of the Cālukya dynasty and another on S'rīpati's Jātakakarmapaddhati in Samvat 1673. Sumatiharṣa's *guru* was Harṣaratna, a pupil of Udayarājagaṇi of the Añcalagaccha, cf. Bendall, Cata. Sk. MSS. Bri. Mus., (1902) p. 186, No. 451, p. 203, No. 489. Also, cf. Mitra, Notices, III. p. 348 and I. O., Nos. 3058-59. Our MS. does not contain the concluding verse of the commentary.

Bṛhatparvamālā seems to be another work of our author, see v. 3 below.

The com. begins —

श्रीसूर्यचन्द्रा(?)बुधेन्द्रपूज्यान् भृगवार्किमुख्यान्मणिपत्र रोटान् ।
नमामसत्स्वर्णसुबोध (पद्म)(प्रबोध) नेत्रमकरं गुरुं स्वम् ॥ १ ॥
श्रीशारदीयं शरदिन्दुशुभ्रं तेजोमहाध्वान्त इवैकदीपम् ।
निधाय चित्ते विवृणोमि ताजिकसारतश्रीसुकराण्पदार्थान् २

विरच्यादौ बृहत्पर्वमाला बृहत्पर्वत(?)मयोचतः ।
कर्तुं च कारिकामेती(तां)शिष्यबोधकृते कृती ॥ ३ ॥

End:—

एवमुक्तमनुक्तं च स्वधिया ज्ञेयमलं विस्तरेण श्रीमद्बृहत्पतये नमः ताजिकेन टीकेयं लिखिता च सकलपण्डितशिरोमणि पं० श्री ५ श्रीनेमिविजयगणिस्वशिष्येण मेघविजय लिपीकारितावेति आत्मज्ञानवृध्यर्थं ।

[B. D. 131.

308

तिथिनिर्णय of विश्वेश.

10¼ × 4½ inches, Devanāgarī character. Foll. 10; about 17 lines to a page. Dated Saṁvat 1821.

A small treatise in prose on the determination of the several *tithis* of a month, and the religious rites to be performed on these. By Vis'ves'a.

It begins·—

विष्णुं नत्वा सद्गुरुं वै प्रणम्य नानाशास्त्रार्थसंविलोक्याखिलं च।
सारं सारं निर्णयं सत्तिथीनां विश्वेशोहं संलिखे बुद्धिवृध्यै१

युग्माग्नियुगभूतानां षण्मन्वोर्वसुरन्ध्रयोः।
रुद्रेण द्वादशीयुक्ता चतुर्दश्या च पूर्णिमा ॥ २ ॥०

It ends·—

इति अमावास्यानिर्णयः। संवत् १८२१ रा मिति पोसवदि १२ दिने लिखितः पं० सदानंदः लिपी चक्रे ॥ श्रीरस्तु ॥

The following authors and works are quoted.—

चन्द्रिका 2; चमत्कारचिन्तामणि 2b; दीपिका 1; पुराणसमुच्चय 2b; 3, मण्डन 9, माधव 2, 7; 8, रत्नकोश 5b; हेमाद्रि 1b, 4b, 6b; 7.

[B. D. 196.

309

तिथिनिर्णयोद्धार of राघव.

10 × 5 inches; Devanāgarī character. Foll. 19; about 8 lines to a page.

A work on *tithis* of a month by Rāghava. The work is based on Smṛtyarthasāra, Smṛtidarpaṇa, Nirṇayasindhu and such other works. The author's date falls between A. D. 1612 and 1778. Cf. Bik, p. 428, Bod. Cata., No. 1497; Peterson, Reports, VI. No. 75 (MS. dated S'ake 1699), III. No 107; Bühler, Guj. Cata., III. p. 86.

It begins:—

स्मृत्यर्थसारं हेमाद्रिं माधवं निर्णयामृतम्।
वीक्ष्य निर्णयसिन्धुं च स्मृतिदर्पणमादरात् ॥ १ ॥
निर्णयोदन्वतः सार मुक्तोद्धारं करोम्यहम्।
राघवो विदुषां प्रीत्यै निर्णयोद्धारनामकम् ॥ २ ॥

तत्र तिथिर्द्वेधा०

It ends.—

अथ चैत्रकृष्णाष्टम्यां जानक्या उत्पत्तिः। इति निर्णयोद्धारे विशेषतिथिनिर्णयः।

[B. D. 53.

310

दैवज्ञवल्लभ of श्रीपति.

10½ × 4¾ inches; Devanāgarī handwriting. Foll. 52; about 12 lines to a page. Dated Saṁvat 1656 or S'ake 1521.

Daivajñavallabha, a treatise on practical astrology in 20 (19?) chapters, by S'rīpati, son of Nāgadeva and the author of Jyotisaratnamālā; see above No. 303. For another MS., see Peterson, Reports, VI. No. 65.

It begins·—

अत्युत्कटस्मरतमःपरिभूयमान—
लक्ष्मीमनःकमलकुड्मलतिग्मधामा।
गीर्वाणमस्तकमणिद्युतिरञ्जिताङ्घ्रि—
र्नारायणो मनसि यः स्थितिमादधातु ॥ १ ॥
होराङ्गतन्त्रकुशलैर्मुनिभिः कृतानि
शास्त्राणि सम्यगवलोक्य चिरंतनानि।
दैवज्ञवल्लभमिदं व्यवहारकाण्डं
श्रीश्रीपतिः प्रकुरुतेल्पमनल्पसारम् ॥ २ ॥

The subjects of the chapters are:—

(1) तिथिप्रकरण s'lo. 27; (2) वारप्रकरण s'lo. 23; (3) योगप्र० s'lo. 11; (4) करणप्र० s'lo. 9; (5) नक्षत्रप्र० s'lo. 112; (6) मुहूर्तप्र० s'lo. 9; (7) संवत्सरप्र० s'lo. 16; (8) उपग्रहप्र० s'lo. 34; (9) गोचरप्र० s'lo. 55; (10) संक्रान्तिप्र० s'lo. 20; (11) निषेककृत्यादिप्र० s'lo. 32; (12) सर्वार्थसिद्धिप्र० s'lo. 47; (13) वास्तुप्र० s'lo. 45; (14) सुरप्रतिष्ठाप्र० s'lo. 47; (15) भवनप्र० s'lo. 21; (16) राजाभिषेकप्र० s'lo. 13; (17) यात्राप्र० s'lo. 210; (18) विवाहप्र० s'lo. 125; (19) ? (20) प्रश्नप्र० s'lo. 49.

It ends —

भ्रातः प्रसीद मनसीति नम.कृथास्त्वं
शास्त्रं विनिर्मितमिदं कृतिनामुनेदम्।
अर्थोत्र यो मुनिमतेषु हि नापरोस्ति
संक्षेपतः प्रकटितः परिगृह्य सारम् ॥ ४९ ॥

इति श्रीनागदेवात्मजभट्टश्रीश्रीपतिविरचिते दैवज्ञवल्लभे व्यवहारकाण्डे प्रश्नप्रकरणं विंशतितमं समाप्तम्। श्रीरस्तु सर्वदा। श्री. श्री. संवत् १६५६ वर्षे शाके १५२१ प्रवर्तमाने ग्रन्थसंख्या १४९८ आषाढमासे शुक्लपक्षे अष्टम्यां तिथौ बुधवासरे...श्रीश्रीमालीज्ञाति...लिखितं पठनार्थं०

For another work with the same title but of a different author, see I. O., No. 2991, Stein, p. 341.

[B D 83

311

नारचन्द्रज्योतिषसार of नरचन्द्र.

10¼ × 4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 14, 13 lines to a page Dated Samvat 1851

A manual of Astrology composed by Naracandra pupil of Devaprabha the author of Pāndavacarita (No 1748 below) According to Rajas'ekhara Prasasti to his Nyayakandalipañjikā, v 14 (see Peterson, Reports III p. 275) Naracandra was the fourth spiritual descendent of Hemacandra of the Maladhārī gaccha (about 1120 A. D, see No 1520 below) and was the author of (1) a commentary on Anarghyaraghava (2) a commentary on Nyayakandalī (3) Prakrtadīpikā and (4) Jyautisasāra. Naracandra thus must have lived in the 13th century A D

In Samvat 1271, Gunavallabha wrote a work at the order of our Naracandra, see Dalal Jesal Cat p 36 No 293 Intro p 32 For other MSS cf Peterson, Reports III. No 606, Mitra, Notices, VIII p 240 and Kathavate Reports, Nos. 1387-88.

It begins —

श्रीअर्हन्त जिन नत्वा नारचन्द्रेण धीमता ।
सारमुद्ध्रियते किंचिज्ज्योतिष क्षीरनीरधे ॥ १॥०

It ends —

तदा द्वादशराशीनां कालचन्द्रे भवेत्सहि ॥ १ ॥
इति ज्योतिषश्लोकसपूर्ण । स० १८५१ ना वर्षे०

[B D 303

312

नारदसंहिता.

8¼ × 6 inches, Devanāgarī character Foll. 46, sixteen lines to a page Dated S'ake 1705

A work on Astrology in 37 chapters, ascribed to Nārada. Cf Peterson, Reports, II. No 160 (adhys 25 only) Stein p 164, Ulwār Cata., No 1823 &c. It is quoted by Nārāyanabhatta, see below No 321

अणोरणुरत साक्षादीश्वरो महतो महान् ।
आत्मा गुहाया निहितो जन्तोर्जेयस्तवीन्द्रियः ॥ १ ॥
ब्रह्माचार्यो वसिष्ठोऽत्रिर्मनुः पौलस्त्यरोमशो ।
मरीचिरङ्गिरा व्यासशौनकौ नारदो भृगु' ॥ २ ॥
च्यवनो यवनो गर्ग कश्यपश्च पराशरः ।
अष्टादशैते गम्भीरा ज्योति शास्त्रप्रवर्तका ॥ ३ ॥
सिद्धान्तसहिताहोरारूप स्कन्धत्रयात्मकम् ।
वेदस्य निर्मल चक्षुर्ज्योति शास्त्रमनुत्तमम् ॥ ४ ॥
यज्ञाध्ययनसक्रान्तिग्रहषोडशकर्मणाम् ।
प्रयोजन च विज्ञेय तत्तत्कालविनिर्णय ॥ ५ ॥
विनैतदखिल श्रौत स्मार्तं कर्म न सिध्यति ।
तस्माज्जगद्धितायेद ब्रह्मणा निर्मित पुरा ॥ ६ ॥
तद्विलोक्याथ तत्सूनुर्नारदो मुनिसत्तम ।
उक्त्वा स्कन्धद्वय पूर्वं सहितास्कन्धमुत्तमम् ॥ ७ ॥
वक्ष्ये शुभाशुभफल ज्ञप्तये सर्वदेहिनाम् ।
होरास्कन्धस्य शास्त्रस्य व्यवहारप्रसिद्धये ॥ ८ ॥
सज्ञा उक्ताश्च ता सर्वा सम्यग्ज्ञात्वा पृथक् पृथक् ॥
शास्त्रोपनयनाध्यायो ग्रहचारोऽब्दलक्षकम् ॥ ९ ॥
तिथिवासरनक्षत्रयोगतिथ्यर्धसज्ञका ।
मुहूर्तोपग्रहा सूर्यसक्रान्तिर्गोचर क्रमात् ॥ १० ॥
चन्द्रताराबलाध्याय सर्वलग्नार्तवाह्वय ।
आधान सीमन्तजातनामान्नभुक्तय ॥ ११ ॥
चौलाङ्कुरार्पण मौञ्जीछुरिकाबन्धन क्रमात् ।
समावर्तनवैवाहप्रतिष्ठासमलक्षणम् ॥ १२ ॥
यात्राप्रवेशन सद्योवृष्टि कूर्मविलक्षणम् ।
उत्पातलक्षण शान्तिर्मिश्रके श्राद्धलक्षणम् ॥ १३ ॥
सप्तत्रिंशद्भिरध्यायैरिय नारदसंहिता ॥

It ends —

इति श्रीनारदसंहितायां सप्तत्रिंशत्तमोध्याय ।

[B D 88.

313

निर्णयतत्त्व of नागदेववित्.

10¼ × 4¾ inches, Devanāgarī handwriting Foll 7, eleven lines to a page.

A small treatise, in 102 s'lokas, dealing with the determination of the *tithis* of a month, based upon Nirnayasindhu. By Nages'a, son of S'iva Grahaprabodha (No 226 above) is another work of Nages'a.

It begins —

पीताम्बरधरं देवं पीतमाल्यविलेपनम् ।
स्वर्णकुण्डलमब्जाक्षं गदाधरमुपास्महे ॥ १ ॥
अतिगहननिबन्धालोकनाल्पसभाजां
लघुकृतिरसिकानां प्रीतये कौतुकेन ।
इति कतिपयपद्यैर्दाक्षिणात्यप्रचारः
प्रथिततिथिविचारो लिख्यते शास्त्रसिद्धः ॥ २ ॥

It ends —

इति निर्णयसिन्धुसारतः प्रतिमासप्रथितं विनिर्णयम् ।
शिवनन्दननागदैवविद्विदधे निर्णयतत्त्वसंज्ञकम् ॥१०२॥
इति निर्णयतत्त्वं समाप्तम् ।

[B D 206

314

पद्धतिभूषण of दिवाकर.

8½×4 inches, Devanagari handwriting Foll. 6, ten lines to a page. Dated S'ake 1699

Paddhatibhushana is a small treatise in 69 s'lokas, on the yearly astronomical calculations composed by Divākara son of Nrsiṁha the author of Vasanāvartika in A D 1621 (see above No. 282) Divakara was born in S'ake 1528 and composed Padmajataka in S'ake 1547, a commentary on Kes'avas Jatakapaddhati in S'ake 1548 and Jatakapaddhati (No. 357 below) in S'ake 1549 See *Dikshit* p 287.

It begins —

मोहान्धकारौघहरं सुवृत्तं गुरोरधोपि स्थितिभाजमुच्चम् ।
गोभिः समुद्दोधितमद्विजेन्द्रं शिवं गुरुं नौमि खगाधिराजम् १
सुशक्तृष्णतनयो नयार्जितः श्रीनृसिंह इति योतिविश्रुतः ।
वार्षिकस्य गणितस्य पद्धतिं तत्सुतः प्रकुरुते रथोद्धताम् २
नृसिंहपुत्रेण दिवाकरेण दैवज्ञतोषाय विनिर्मितायाम् ।
सत्पद्धतौ वर्षफलस्य वर्षप्रवेशाभावादि समाप्तिमागात् ॥

इति वर्षप्रवेशः fol 2, इति दृष्टि fol 2, इति इर्षस्थानानि fol 2b, इति दृष्टेशा fol 3b, इति पञ्चवर्गी fol 3b, इति दशाधिकार fol. 4b, मासदिनप्रवेशानयन fol 5,

End —

नृसिंहपुत्रेण दिवाकरेण दैवज्ञतोषाय विनिर्मितायाम् ।
सत्पद्धतौ वर्षफलस्य पुण्यशास्त्रादिसद्मानयनं समाप्तम् ॥ ६७ ॥
इति निर्गतदूषणं वरं सगुणं पद्धतिभूषणं सदा ।
कुरुते निजकण्ठसंगतं गणको यः स विराजतेतमाम् ॥ ६८ ॥
सम्यक्तया मन्दधिया मयापि दयातिरेकादिह यस्तु तन्त्रम् ।
निर्मीयते तच्छिवपादयुग्मे मूर्धा मदीयो भ्रमरायितोऽस्तु ६९
इति श्रीकृष्णदैवज्ञात्मजनृसिंहसुतदिवाकरविरचितं वर्षगणितपद्धतिभूषणं समाप्तम् ॥

[B D 200

315

मकरसङ्क्रान्तिफलम्

(from ज्योतिर्निबन्ध)

9½×4½ inches, Devanagari handwriting Foll 8, about 15 lines to a page. Incomplete

It begins —

अथ मकरसङ्क्रान्तिप्रकरणं लिख्यते ।
नमः सवित्रे जगदेकचक्षुषे जगत्प्रसूतिस्थितिनाशहेतवे ।
त्रयीमयाय त्रिगुणात्मधारिणे विरिञ्चिनारायणशंकरात्मने ॥ १ ॥

The MS is very incorrectly written Folio second is missing

॥ १५ ॥ इति *श्रीज्योतिर्निबन्धे मकरसङ्क्रान्तिनामानि* प्रथमं ॥० fol 1

The following interesting verses are found on the cover

शालिवाहनमहीपतिशाके
पूर्णबाणविषयेन्दु १५५० समाने ।
श्रीजगत्सिंहपतिर्निजराज्यं
भूरिदानजनितं कुरुते स्म ॥ १ ॥

श्रीमद्विक्रमसंज्ञिकस्य धरणीभर्तुः शराग्नीन्दुभिः १३५
हीने स्यात्किल शालिवाहनधराधीशस्य शाकः स्फुटम् ।
तस्मिन्पूर्णशरेन्द्रियेन्दु १५५० रहिते श्रीमज्जगत्सिंहभू—
भर्तुः शाकधरः खचन्द्र १० रहितोब्दानां गणो मन्यतां २
ग्रन्थाब्दवृन्दं निजचक्रमिश्रं भवेत्तत ० ॥ ८ ॥

At the end is written —

निगमकल्पतरोर्गलितं पत्रम् ।

King Jagatsiṁha of Mevāḍa ascended the throne in A.D 1628 See Duff, Chronology, p. 288. What is this Nigamakalpataru, however?

[B L 91

316

मण्डलविचार.

9×5 inches, Devanāgarī handwriting Foll. 2, fifteen lines to a page

An extract from some astrological work. It consists of about 35 verses, and explains the results on different countries of different starry positions

It begins —

कृत्तिका च विशाखा च पूर्वभाद्रपदस्तथा ।
तथा पुष्यो भरण्या च पूर्वाफाल्गुनी एव च ॥१॥०॥८॥

इति आग्नेयमण्डलविचार ॥ इति वायुमण्डलविचारः । (v. 7) इति वारुणमण्डलविचार (v 9),

It ends —

तदा सर्वे च उत्पाता अप्रमाणा भवन्ति च ॥ ११ ॥ इति माहेन्द्रमण्डलविचार ।

[B. D 122

317

मुहूर्ततत्त्व of केशवदैवज्ञ.

8¼×4¼ inches, Devanāgarī character Foll. 14 about *ten lines to a page. Incomplete*

A manual of auspicious timings for religious rites. By Kes'ava, a resident of Nandigrāma and the author of Jātakapaddhati His son Gaṇesa (au Grahalāghava) has written a commentary on it. Kesava's father was Kamalākara whose *two other sons were Ananta* (au Kālanirṇayāvabodha, Bik, p. 399) and Rāma, whose son was Nṛsiṁha (au. Graha kaumudī, born in A. D 1548, cf I O No. 2945). See Dikṣit, p 258, Bhandarkar Report 1882-83 p 30 (a list of authorities quoted by Kesava is given here), 1883 84 p. 83 and Gaṇakataraṅgiṇī p. 178

For another Kesava an older writer see below No. 332.

It begins —

गणाधीशं समरकृत्य ज्योतिष व्यावहारिकम् ।
मुहूर्ततत्त्व वक्ष्येऽहं केशवोपाय शाश्वत ॥ १ ॥

The next verse counted as second is really the beginning of Gaṇesa's commentary, which however, is not given in the MS

The prakaraṇas end —लग्न॰ on fol. 2b, तिथि वार॰ 3, नक्षत्र॰ 4b, गर्भाधान॰ 6, सीमन्त॰ 6b, नामकरण॰ 8, उपनयन॰ 9, विवाह॰ 11b, अग्न्याधान॰ and राज्याभिषेक॰ 12, यात्रा॰ 14, नौकार्य॰ 14, the MS breaks off in the next chapter

The colophon —

इति श्रीमत्कमलाकरसुतदैवज्ञश्रीकेशवविरचिते ... केशवदैवज्ञविरचिते मुहूर्ततत्त्वे॰

[B D 200

318

मुहूर्तदीपक of महादेव.

8¼×4 inches Devanāgarī character Foll. 9 about 13 lines to a page *Dated Sake 1699*

An astrological treatise of auspicious times in 57 s'lokas, composed in 1661 A. D, by Mahādeva son of Kahnaji. See below No 371 for Bhāvadīpa of our author

A lithographed edition of Muhurtadīpaka with the author's own commentary appeared at Benaras in 1867 See I O. No 3026 and Aufrecht Oxford Cata., p. 336a for a list of authorities quoted

It begins —

प्रणम्यैकरदं देवं शारदां गुरुमेव च ।
मुहूर्तदीपकं कुर्वे बालाज्ञानतमोपहम् ॥ १ ॥॰

It ends :—

इति मुहूर्तदीपक संपूर्णम् । शके १६९९ हेमलम्बिनाम संवत्सरे जोगदेवेन लिखितम् ।

[B D 213

319

मुहूर्तमार्तण्ड of नारायणभट्ट.

10¼×4¼ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 21, ten lines to a page

An astrological treatise containing information about auspicious times, composed in 1572 A. D by Nārāyaṇabhaṭṭa, son of Ananta, son of Kṛṣṇa, *son of Ananta. Repeadly published.* See I. O, No 3023 and Dikṣit, p. 473.

It begins :—

मि॰ ... बस्यन्ता॰

It ends —

इति श्रीमदनन्तात्मजचातुर्मास्ययाजिपुत्रनारायणविरचिते मुहूर्तमार्तण्डे संक्रान्तिप्रकरणम् । इति संपूर्णम् ।

[B D 96

320

मुहूर्तमार्तण्ड of नारायणभट्ट.

10×5 inches, Devanagari character Foll 17, thirteen lines to a page Dated Samvat 1855

Another copy

[B D 123

321

मुहूर्तमार्तण्ड with मार्तण्डवल्लभा by नारायणभट्ट.

10¾×4½ inches, Devanagari handwriting Foll. 192, nine lines to a page Dated Samvat 1849

The same with the author's own commentary called Martandavallabha composed in 1573 A. D

It begins —

मार्तण्डोवतु वाच न पादैर्जाड्यतमोहर ।
वृत्तवद्धतनु सेव्योभीष्टदो विश्वलोचन ॥ १ ॥

तत्र प्रथम सूर्यपक्षे । मार्तण्ड श्रीसूर्य ०

इति० त्याज्यप्रकरण fol 7b

It ends —

आसीत्सासमणोरनामनगरे श्रीकौशिकस्यान्वये
नन्तो वाजसनेयिपूज्यचरणो माध्यन्दिनीयाग्रणी ।
कृष्णस्तत्तनय श्रुतिस्मृतिविदामग्रेसरे यो हरि—
स्तत्पुत्र श्रुतिपत्तदाग्रजवरोऽनन्ताग्निहोत्री गुरु ॥ १ ॥
तत्पुत्रस्तदनुग्रहात्तधिषणो नारायणस्तापर—
ग्रामे शिष्यगणेच्छया निजकृतग्रन्थस्य टीकां स्फुटाम् ।
चक्रेस्यां कृपया परोपकृतये शोध्य दुरुक्त बुधै—
र्मात्सर्यस्य विलोक्य धार्ष्ट्यमपि से कुप्यन्ति नो सज्जना ॥२॥
मुखनिधिपुरुषार्थक्ष्मा १४९४ गमाभि समाभि
परिमितशककाले आत्तमार्तण्डटीकाम् ।
दिशति पठति चित्र सोत्र भूयादरिष्यां
मुखनिधिपुरुषार्थक्ष्मामुमाधीक्षमायाम् ॥ ३ ॥

इति स्वकृतमुहूर्तमार्तण्डटीका मार्तण्डवल्लभा समाप्ता ।

In addition to अगस्त्य, आर्ष्टिषेणि, कारिका, गर्ग, जाबालि, जातूकर्ण्य, देवल, नारद, नृसिंह, प्रजापति, ब्रह्मशंभु, भृगु, मनु, माण्डव्य, यम, याज्ञवल्क्य, वसिष्ठ, वृद्धगर्ग, वृद्ध-नारद (28, 83, 108) व्यास, संवर्त and सत्यसूरि (57), the author quotes the following works on Dharma —

कालनिर्णयदीपिका with विवरण 46b, 53b, 94b, कात्यायनगृह्य 30 36, 99 &c गृह्यकारिका 29, गृह्यपरिशिष्ट 26, देवयजनदीपिका 107b धर्मप्रदीप 167, भास्करव्यवहार 83, मौञ्जीपटल 95b, विवाहपटल (शार्ङ्गीय) 58b, विवाहवृन्दावन 54, व्यवहारसागर 109b, व्यवहारसार or तत्त्व 127b, 158b, षड्गुरुशिष्य 30b, संग्रह 23, स्मृति-रत्नावली 107b, 175, स्मृत्यर्थसार 170 and (गृह्य) हरिहरभाष्य 124

The following works on Architecture —

बृहद्वास्तुपद्धति 121b, वास्तुप्रदीप 111, वास्तुशास्त्र 104, शिल्पशास्त्र 111, 120, and समराङ्गण (सूत्रधार ?) 124b

The following works on Jyautisa —

अर्णव 28, उत्पल 123, गोपीराज 116 चूडामणि 71b, ज्योतिर्निबन्ध 11 24b 34b & very often, ज्योति प्रकाश 5b, 48, 59 &c, ज्योतिर्विवरण 23, 90, ज्योतिषार्क 18b, 162, ज्योति सागर 101, 102b, 114 &c, (ज्योतिष ?) चिन्तामणि 126b, दीपिका 97, दैवज्ञवल्लभ 7, 126b, नारदसंहिता 2 13 &c, पौलिशसिद्धान्त 187, बृहद्यात्रा 140, ग्रहलाघव 35, 78 &c, भीमपराक्रम 137b, भूपालवल्लभ 102, मङ्गनाथ 116b, मौञ्जीपटल 95b, ह्रालुगि 115b, यवन 125, रत्नकोश 47b, 133 &c, रत्नमाला 10, 34b, 40b, रत्नावली 140, 170 &c, राजमार्तण्ड 6b, 48b &c लघुजातक 71, लल्ल 6b 55b वसन्तराज 146, वाग्भट 94, विवाहपटल (शार्ङ्गधर) 58b, विवाहवृन्दावन 54, वृत्तशत 34b, 99 वैद्यनाथ 56, शार्ङ्गधर 90b 96b &c. श्रीधरी 173, श्रीपति 28 संहिताप्रदीप 55, सारावली 90, सिद्धान्तशिरोमणि 2b, and सूर्योदय 189

[S C. 14

322

मुहूर्तमाला of रघुनाथ.

8¾×4 inches, Devanāgari character Foll 40, eleven or twelve lines to a page Incomplete.

Muhurtamālā an astrological calendar of auspicious times in nine chapters composed in Samvat 1717 by Raghunātha son of Sarasa and pupil of Rāma and a Citpāvan Brahmin. Kavi Kanthirava seems to be the title of our author. See Dikshit, p. 473.

It begins —

> प्रेङ्खत्प्रलच्छविमिषच्छुरितेन यस्मिन्—
> रक्तां च लग्नधनकौतुकमन्वकारी । (?)
> स्वेदोद्गमद्द्विगुणदानजलं स भूयात्
> भूयास्करग्रहविधि शिवयो शिवाय ॥ १ ॥
> रचयति कृष्णप्रीत्यै रघुनाथ सरसदैवविच्चनय ।
> गुण्या मुहूर्तमालामथवर्ती सूक्तिमौक्तिकैर्वृत्तै ॥ २ ॥
> सज्ञा त्याज्यात्याज्यप्रकीर्णसक्रान्तिगोचरा क्रमश ।
> सस्कृतिविवाहयात्रावास्तून्यत्र नव प्रकरणानि ॥ ३ ॥॰
> गुरु श्रीमान्राम सततहरिनामप्रणयवान्
> उपास्यो नागास सरसगणको यस्य जनक ।
> गुणांस्तस्यैकैक प्रथयितुमलं किं पुनरय
> प्रयाणा सघात सुकृतपरिपाकात्समुदित ॥ ५ ॥॰

The colophon —

इति श्रीचित्तपावनजातीयशाण्डिल्यकुलमण्डनज्योतिर्वित्सरसात्मजरघुनाथकविकण्ठीरवविरचितायां मुहूर्तमालाया॰

Ist सज्ञाप्रकरण (slo 104) ends on fol 9, IInd त्याज्यात्याज्यप्र॰ (slo 103) ends on fol 15b IIIrd प्रकीर्णप्र॰ (slo 104) ends on fol 21b IVth सक्रान्तिप्र॰ (slo 57) ends on fol. 25 Vth गोचरप्र॰ (slo 61) on fol VIth सस्कारप्र॰ (slo 92) ends on fol 35b the MS breaks off *in the midst of 73rd sloka of the next* ९ *e* विवाहप्रकरण

The following sloka with necessary changes occurs at the end of every chapter —

> कविकण्ठीरवश्चक्रे ज्योतिर्वित्सरसात्मज ।
> • मुहूर्तानां रघुनाथो निरूपणम् ॥

[B D 213

323

मुहूर्तमाला of रघुनाथ

8¼×4 inches Devanagari character Foll 16, about nine lines to a page Incomplete.

Another incomplete MS of Raghunatha s Muhurtamāla. It contains the text upto the 28th sloka of the third prakarana

[B D 213

324

मुहूर्तमुक्तावलि of श्रीकण्ठ (योगीन्द्र ?).

10¾×4½ inches Devanāgari handwriting (Jain style) Foll 6, about twelve lines to a page

Another work on *Muhurtas* It is ascribed to Srikantha at I O No 3029 and also at Bhāndarkar Report 1883-84 No. 719 In the former place it consists of 45 ślokas only At Ulwar Cata, Extract No. 546 however Yogindra is said to be the author of a Muhurtamuktāvali with a similar beginning but consisting of 68 slokas. Our MS breaks off in the midst of v 45

Beg —

> श्रीश श्रीदरशारदां गणपतिं ग्रहेन्द्रनाकौकसा
> श्रीसूर्यप्रमुखान्ग्रहानृषिगणा॰भक्त्या नमस्कृत्य तान् ।
> नानाग्रन्थसमस्तसारमखिल ब्यालोक्य सत्यधिया
> वक्ष्येह शिशुबोधनाय विशदा मुहूर्तमुक्तावलिम् ॥१॥

[B D 131

325

मुहूर्तराज.

8½×5½ inches Devanagari character Foll. 43 about 12 lines to a page Dated Sake 1640

Muhurtaraja is another treatise on the auspicious times and other astrological matter in 617 verses

Beg —

> विघ्नराज नमस्कृत्य देवीं चैव सरस्वतीम् ।
> गुरूणां देवतानां च प्रसादादुद्धृतो मया ॥ १ ॥
> नानाशास्त्र समुद्धृत्य क्रियते मुहूर्तराजकम् ।
> विदुषां ब्राह्मणानां च गणकानां तथैव च ॥ २ ॥

मेष च सिंहे धनपूर्वभागे॰

End —

> ग्रामारण्ये श्मशाने नरशिररहिते नृत्यन्ते पिशाचा ॥१७॥
> इति श्रीमुहूर्तराजग्रन्थसमाप्तोयम् ।

[B D 88

326

योगिनीदशा.

(from शिवयामल.)

8½×4 inches Devanagari character Foll. 12, twelve lines to a page

It begins —

> कथयिष्यामि ते देवि ग्रहाणां चादियोगिनि ।
> तासां दशाक्रम चैव फल प्रत्येकसस्थितम् ॥ १ ॥॰

इति योगिनीतन्त्रे योगिनीदशा समाप्ता fol 5b,
इति योगिनीदशाफल fol 7

It ends —

इति श्रीशिवयामले योगिनीदशायामन्तर्दशाफल समाप्तम्।

[B D 213

327

वर्षफल of रघुनाथ

10×4½ inches, Devanagari handwriting Foll 6, fifteen lines to a page Dated Samvat 1732 Sake 1597

Varsaphala or astrological inferences based upon the positions of the planets during the year in 98 verses by Raghunatha son of Kesava surnamed Kandulaka belonging to the Vatsa gotra and a resident of Peṭapadra

The MS appears to contain only a part of the work, called Bhavadhyaya. The folios are marked Varsafale Bhavādhyayah.

It begins —

गणेश गुरु पद्मयोनिं च नत्वा हरं भारतीं खेचरान्सूर्यपूर्वान् ।
विलोक्याखिल ताजिक पद्मकोश प्रवक्ष्ये फल वर्षलग्ने ग्रहाणाम् ।
रविर्लग्नगो वातपित्त करोति कलत्राङ्गपीडां शिरोर्लक्षिरोगम् ॥ १

The *phalas* of the planets are given in the following order each in 12 slokas —रवि चन्द्र, भौम बुध, गुरु, शुक्र, शनि, and राहु केतु is dropped altogether

It ends —

श्रीयण्डूलकनाम्नि शोभनगुणे ज्ञातो द्विज केशवो
जातो वत्ससगोत्रको गुणगणो दैवज्ञचूडामणि ।
तत्पुत्रो रघुनाथसञ्ज्ञक श्रीपेटपद्रस्थितो
बालानां सुखबोधनाय कृतवान् वर्षे ग्रहाणां फलम् ॥ १ ॥

सर्वसंख्यया वृत्तानि । ९८ ॥ इति वर्षफले सूर्यादीनां राहुपर्यन्तानामष्टानां ग्रहाणां तन्वादिद्वादशभावविचारे भावाध्याय समाप्त । fol 5

After this two other tracts probably chapters of the same work having 12 and 7 slokas repectively are given. The first is called मुथहाफलं and begins:—

अथोगतो कार्यतुलानि तुहि०

The second is called वर्षेशग्रहाणां फलं, and begins —भाग्याधिपस्यासनो

The first ends —

इति ताजिके वर्षफले मुथहाफल समाप्तम् ।

The second ends —

इति वर्षेशग्रहाणां फलम् ।

[B D 108

328

वर्षफल.

8¼×4¼ inches, Devanagari character Foll. 6, about ten lines to a page

Yearly astrological calculations based upon positions as Raja Mantri &c occupied by the planets and Varsaphala in 60 slokas

It begins —

अथराजफलम् ।
रवौ नृपे स्वल्पजलाश्च मेघा स्वल्प पयो गोषु जनेषु पीडा ।
स्वल्प च धान्य फलमल्पवृक्षा चोराग्निशङ्का समर नृपाणाम् ॥ १ ॥

It ends —

कार्पासगुडतैलेषु मधुसस्यविनाशनम् ।
क्षीयमाणाश्चापि नरा जीवन्ति क्षयवत्सरे ॥ ६० ॥

[B D 213.

329

वर्षफलपद्धति

10×4½ inches, Devanagari handwriting. Foll. 7 about fifteen lines to a page

Varsaphalapaddhati is a manual of yearly astrological calculations The author quotes Brahmatulya Rājamrganka Malādeva and Sridhara.

It begins —

आदित्याद्या ग्रहा सर्वे सनक्षत्राः सराशय ।
सर्वान्कामान्प्रयच्छन्तु यस्यद वार्षिक फलम् ॥ १ ॥
यदुक्त यवनाचार्यैस्ताजिकेन प्रकाशितम् ।
तत्सर्वं कथयिष्यामि वर्षेश शुभाशुभम् ॥ २ ॥
ॐ मकालार्कतुल्यौ राश्यादिर्यत्र जायते ।
तत्कालसम्भव श्म वर्षेश निगद्यते ॥ ३ ॥
वर्षे मासे दिने पुसां फल नित्य शुभाशुभम् ॥
तत्कारणाद्यदेह निर्मित यवनादिभि ॥ ४ ॥

यत्पूर्वोर्जितमात्मदेहजनित दैव शुभ चाशुभ
तत्सर्व हि विपाकमेति नियत वर्षादिक निश्चितम् ।

It begins —

श्रीशार्ङ्गिणो सृजतु वो नवसन्निवेश
क्लेशव्यय चलवलत्स्यनाञ्चलश्री ।
यत्राञ्चलप्रथनमङ्गलमाचचार
शृङ्गारहारमणिकौस्तुभरश्मिगुम्फ ॥ १ ॥
सवर्ग्य गर्गभृगुभागुरिरैभ्यगीर्म्य.
सार वराहमिहिरादिमतानुसारम् ।
स्फारस्फुरत्परिमलाढ्यफल विवाह
वृन्दावनं विरचयामि विचाररम्यम् ॥ २ ॥

ध्रुवानुराधामृगमूलरेवतीकरमघास्वातिरदूषणो गण ।०

It ends —

अमूद्भरद्वाजमहर्षिवंशे विश्वावतसे श्रुतितत्त्ववेदी ।
उदीच्यचारित्रपथप्रवर्ती जनार्दनो याज्ञिकचक्रवर्ती ॥१॥
अस्ति श्रियादित्य इति स तस्य सूनु श्रियादित्य इव द्वितीय ।
त्रिस्कन्धपारङ्गमरङ्गमलस्तदा मजो राणिग इत्युदीये ॥ २ ॥
श्रीकेशव• सुकविरध्ययनाध्वनीन—
व्यूहानि तर्पयितुमर्थपय प्रवाहे ।
दैवज्ञराणिगसुत सुतपश्रियेस्मिन्
वृन्दावने सुनिगवीनिवह दुदोह ॥३
अवहुदृष्टधिय कियदास्पद पदगमीरमधीरमिरस्तते ।
विनदशास्त्रविदस्त्विदमेकदा श्रुतिगत रसनासु निवत्स्यति ॥४॥

The MS contains also an easy explanation of the text in Sañskrt throughout by an unknown author

[B I 94

333

विवाहवृन्दावन of केशवार्क.

10½×4½ inches, Devanāgarı handwriting Foll. 20, nine lines to a page Incomplete

Another copy The MS contains only the text of 15 adhyāyas and 6 verses of the 16th.

[B I. 83

334

विवाहवृन्दावन of केशवार्क with विवाहदीपिका by गणेशदैवज्ञ.

11½×5 inches, Devanāgarı character Foll 96, thirteen lines to a page Dated Sake 1620

A commentary on Vivāhavrndāvana by Ganesa son of Ke'sava Daivajña of Nandigrāma, it was composed in 1554 A D See Stein, p 173

The com begins —

तीर्थानामधिप कुम्भच्छितपद ससत्त्वेलाश्रिति—
र्यत्पर्यांसकलद्विजाधिपरमीक्षासोरुमुत्पूरभृत् ।
लक्ष्मीशोखिल्दानवारिसततप्रस्निग्धसज्ञक्षिति
घोषध्वस्तमलो जयत्युरुकृपासिन्धुर्गुरु केशव ॥ १ ॥
अर्थचतुष्टयवाची । तत्र प्रथम गुरुपक्षे । केशवो गुरुर्जयति ।•

It ends —

पश्चात्सागरपूर्ववर्तितटगे ग्रामे च नन्दादिमे
रम्भापूगरसालशीर्षनिचुलच्छायावितानै वसन् ।
नानाशास्त्रकलाकलापचतुर श्रीकेशवस्यात्मज
टीका युक्तिमतीं गणेशविबुधो वृन्दावनस्याकरोत् ॥२॥
रसनगमनुतुल्ये (१४७६) शाक आनन्दवर्षे
विवृतिमकृत शस्ता दीपिकाख्यां गणेश• ।
यदिह लिखितमल्पानल्पक वा सदोष
तदतिविमलचोभि (?) शोध्यमित्यर्थये तान् ॥ ३ ॥

इति श्रीसकलागमाचार्यवर्यश्रीकेशवसंवत्सरात्मजगणेश-विरचिता विवाहवृन्दावनटीका विवाहदीपिकाख्या समाप्ता ।

[B D 10

335

वृत्तशतं of महेश्वर.

8¾×4 inches, Devanagari handwriting Foll 15, nine lines to a page

Vrttasata, a collection of 105 slokas on different religio astrological matters by Mahes vara son of Manoratha The work is quoted in Martandavattabhā (1573 A D) by Nārāyana This Mahes vara is the same as the father of the celebrated Bhāskaracarya Cf Dikait pp. 245 247-48.

The last verse gives the subjects discussed in the work.

It begins —

महेशचन्द्रेन्द्रदिवाकराग्निवस्वादिरूपाणि सुरस्य यस्य ।
नत्वाच्युत त व्यवहारसिद्ध्यै महेश्वरो वृत्तशत करोति ॥१॥•

It ends —

आदौ स्यात्प्रविधिस्ततोत्र भविधि प्रोक्तो विधि संस्कृतेर्
उद्वाहोग्निपरिग्रहो गृहविधिर्भूपाभिषेक क्रमात् ।

यात्रागोचरसक्रमादिकविधिर्देवप्रतिष्ठाविधि—
श्रके वृत्तशत मनोरथसुता(तो)दृष्ट्वा च शास्त्राण्यद ॥१०५॥

इति सुरप्रतिष्ठाप्रकरणम् ॥ इति वृत्तशतम् ।

[B D 80

336

शीघ्रबोध of काशीनाथ

$10\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches, Devanagari character Foll 16 fifteen lines to a page Dated Samvat 1738

S ighrabodha a work on practical astrology in four chapters cf Weber I p 266 I O, No 3015 Ulwar No 1978 (accompan ed by a commentary composed in Sake 1729) and *Bod Cata* No. 1547 This *last MS contains the work in a b gger recens on containing eight* chapters and called Vrddhas'igrabodha. The *authors of the Catalogue remark that the* work must have been composed after A D 1601 as Muhurtac ntāmu i composed in that year is quoted in it. But this date in not very probable if Pras napradipa (ib d No 1548 quoted by Nilakantha author Taj ka A D 1587) is supposd to be the work of our Kas inatha

It beg ns —

भासय त जगद्धामा नत्वा भास्व तमव्ययम् ।
क्रियते काशिनाथेन शीघ्रबोधाथसग्रह ॥ १ ॥०

I विवाहप्रकरण ends on fol 5 IInd मुहूत प्रकरण ends on fol 12 IIIrd अथप्रकरण ends on fol 14

It ends —

इति श्रीकाशीनाथकृतौ शीघ्रबोध समात ।—

सवत् १७३८ वर्षे आश्विनमासे कृष्णपक्षे एकादशीतिथौ रविवासरे श्रीअचलगछे पडितश्री ५ श्रीरविसागरजीशिष्य मुनिश्रीहरिचदनी शिष्यमुनिश्रीमतिसागरगणिपठनार्थं ॥ श्री ॥ तद्रूपं द्विगुण कृत्य रामेहीन च कारणात् ॥ मुनिभिश्च हरेद्भाग शेष करणमुच्यते (?) ५०२॥ शनीवारे गते सोमे कूरेषव क्रमागते हाहाभूत जगत्सर्व रडमुडा च जायते ॥ ५०३ ॥

[B D 83

337

शीघ्रबोध of काशिनाथ.

$10\frac{1}{4} \times 4\frac{3}{4}$ inches fair Devanagari handwriting Foll 28, about eleven lines to a page.

Another copy the verses are continuously marked in this copy they are 526 in all The विवाहप्रकरण ends with 129th verse on fol 6 the मुहूर्तप्रकरण॰ ends with 361st verse on fol 19b the अर्थकाण्ड(प्रकरण) ends with 438th verse on fol 23b the last is called केन्द्रादिफलप्रकरण and ends as follows —

वास्तोर्वक्ष शिरो नाभि स्तने स्तम्भादिक त्यजेत् ।
प्रविचार्य प्रयत्नेन वास्तुज्ञानविशारदा ॥ २६ (५२६)॥

इतिकेद्रादिफलप्रकरणम् । इति काशिनाथविरचित शीघ्रबोध सपूण ।

[B D 140

338

षट्पञ्चाशिका of पृथुयशस्

$10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches Devanagari handwriting Foll 7 about 18 l nes to a page Incomplete

A manual of Astrology in 56 s lokas divided into seven adhyayas and ascribed to Prthuyas as son of Varahamihira The MS contains only 39 s lokas where the fifth adhyaya ends

It begins —

प्रणिपत्य रवि मूर्ध्ना वराहमिहिरात्मजेन पृथुयशसा ।
प्रश्न कृतार्थगहना परार्थमुद्दिश्य सद्यशसा ॥

The first chapter called होरा ends with v 7 the second called गमागम ends with v 24 the third called जयपराजय ends with v 29 the fourth called शुभाशुभलक्षणाध्याय ends with v 34 the fifth called प्रवासचिन्ता ends with v 39

The text is accompanied by a Gujrati explanation throughout.

[B D 303

339

षट्पञ्चाशिका of पृथुयशस् with वृत्ति by भट्टोत्पल

$10\frac{1}{4} \times 4\frac{3}{4}$ inches Devanāgari handwriting Foll 12 about 18 lines to a page. Dated Samvat 1762

Satpañcāsikā of Varāhamihira's son Pṛthuyaśas with the commentary of Utpala. Cf I O Nos 2992 95 For Utpala see below Nos. 367, 389

Beginning —

> केशाजार्कनिशाकारक्षितिजविज्ञीवास्फुजित्सूर्यजान्
> विघ्नश स्वगुरु प्रणम्य शिरसा देवीं च वागीश्वरीम् ।
> प्रश्नज्ञानविधौ वराहमिहिरापत्यस्य सत्प्रश्नये
> लोकाना हितकाम्यया द्विजवटीका करोत्युत्पल ॥१॥

कानीह शास्त्रे सबन्धाभिधेयप्रयोजनानि भवन्तीत्युच्यते॰ अद्विर शनिभौमाना॰ इत्यादि बृहस्पतिजातकोक्तवशा ज्ञेय । तथा

पणहत्तरि ७५ इगतीसा ३१ सयतेरमग च ११३ तहय बावन्ना ।

पणसट्ठिसय च तहा १६५ भौमाई वक्रपरिमाण ॥

तथा यातु पृच्छालग्नाद्॰ fol 6

तथा च कृष्णकेवलिकायां॰ तथास्मदीये प्रश्नज्ञाने॰ —fol 6b

End —

इति भट्टोत्पलविरचितायां षट्पञ्चाशिकायां होरा वृत्तौ मिश्रकाध्याय॰ सप्तम समाप्त ।

[B D 123

340

षोडशयोग

(from मुक्तावली and सिंहावली ताजिक)

10½×5 inches Devanāgari handwriting Foll 4, nine lines to a page

Two pieces one of 18 and the other of 19 ślokas the first from Muktāvalī and the other from Siṃhāvalī Tājika on the phalas of the 16 yogas.

It begins —

अथ षोडशयोगो लिख्यते ॥ उक्त च ।

मुक्ताविद्रु सलालीलता । राहागोचनादोशनांचीनकोशा ।
कम्बारथारीसमासहसद्विलाचादलामादलाष्वाइयोग ॥१॥
जामित्रमूर्तौ खलु पापखेटा मनुक्रमेणो (?) यदि मायकस्य् ।
शन्न विवाद गुप्तभय च मुक्ताविलायोगकृत च कष्टम् ॥२॥
रवौ सिंहराशौ गुरुणापमध्ये दृष्टीशुनमान्यदा दृक्षमाने ।
धन धम्रबाहुमण्डारवृद्धि तत तेजतेज म मंत्रूनयोगे ॥१८॥
इति श्रीमुक्तावलिताजिके षोडशयोगा समाप्ता । fol 2b

The second piece begins —

कुलावाकुलाविपुशीलीपुत्रालियलक्षाकुलुगादरा वदारि॰ ॥१॥ भृगुस्तुल्यराशौ यदाकटकादौ॰ ॥ २ ॥

It ends —

लग्नेशभाग्येशयवासुतेश तुर्येश व्योमेशशुनेशखस्थे ।
तद्भावसौख्य बहुल च तेन पजावयोगो यदिहायनेस्मिन् ॥१७॥
इति श्रीसिंहावलिताजिके षोडशयोगानि सपूर्ण ॥

[B I 85

341

सज्ञा निघण्ट

8½×4 inches, Devanāgari handwriting Foll 5, about nine lines to a page Incomplete

This is a collection of names used for various numbers such as one two &c for several mathematical terms and for the different Nakṣatras originally meant for astrological purposes.

It begins —

अथ सज्ञानिघण्टप्रारम्भ ।

> प्रश्नज्ञानमुदीर्यन्ते (?) ज्योतिषां गणको विदु ।
> आदौ सज्ञानुसारेण सर्वसिद्धान्तसमतम् ॥ १ ॥
> एकस्य सज्ञा भूरूपा कुच न्द्राश्च प्रकीर्तिता ।
> भूनामा चन्द्रनामा च प्रथम तु प्रकीर्तिता ॥ २ ॥॰

इति संज्ञानिघण्टसपूर्ण ॥ अथगुणाकारनिघण्ट ॥ हता निघ्ना गुणा क्षुण्णा घातघ्ना घ्नताडित ।॰

अथ युक्तनिघण्ट ॥ युता च मिलिता योज्यमिलिता॰ fol 4b,

अथ ऊनितनिघण्ट ॥ ऊनिता वर्जिता विश्लष्ट॰ fol 5b,

The नक्षत्रनिघण्ट comes after this —

भवलश्विननक्षत्र अश्वीदस्रतुरङ्गम ।॰

It breaks off in the पूर्वाफल्गुनी —

फल्गुनी पूर्वभाग्या च—

[B D 200

342

सवत्सरफल.

8×3 inches Devanāgari character Foll 6, six lines to a page

Astrological results of each of the sixty Saṃvatsaras in 62 verses. Incomplete. First 5 folios are missing, but only 7 verses of the present treatise are wanting This would shew that the first four folios contained another piece.

The 8th verse begins —

सुभिक्षं क्षेममारोग्यं वर्षाकालं सुशोभनम् ।
पृथिव्यां सर्वसस्यानां श्रीगुरौ च विनिर्दिशेत् ॥ ८ ॥

It ends —

मेदिनी सस्यते देवि धान्यं च अक्षयं भवेत् ।
पापरोगाः प्रजायन्ते क्षये संवत्सरे प्रिये ॥ ६२ ॥

इति संवत्सरफलाफलम् ॥

[B. D 233.

343

सज्जनवल्लभ of भानु पण्डित.

11¼ × 5¼ inches, Devanāgari character Foll 27, ten lines to a page

A metrical treatise in 15 chapters on the knowledge of the lucky days, by Bhānu Pandit son of Viśvanātha and Kamalā, and a descendent of Gangādhara Yājñika, a resident of Māndhātrpura in Gujrat Cf I O No. 3032. The work is quoted in Muhurtadipaka (A D 1661) and a MS Buhler Gujrat Cat., IV p. 204, is dated Samvat 1659

It begins—

श्रीदा श्रीशिवसीरामीशतनय विघ्नस्तुतां भारतीं
नत्वार्कप्रमुखांश्च खेचरवरान् श्रीविश्वनाथं गुरुम् ।
ज्योतिःशास्त्रमनेकसूरिरचितं भानुर्विलोक्यादरात्
शास्त्रं सज्जनवल्लभं वितनुते श्रीविश्वनाथात्मजः ॥१॥

It ends —

श्रीमान्धातृपुरं चकास्ति जगति श्रीगुर्जरे मण्डले
तस्मिन्नेकविप्रमण्डनमणिः कौण्डिन्यगोत्रो गुणी ।
विद्वान् श्रीपतिभक्तिमान् समभवद्गङ्गाधरो याज्ञिको
येनादायि म(मौ?)हे रसाग्नियुत लक्ष द्विजेभ्यो वसु ॥२२॥
यस्तेः तस्य गुणान्वितो द्विजवरः सारङ्गपुत्रोऽभवो
धीमानाश्रितकेशवः क्षितिभूपः श्रीविश्वनाथाभिधः ।
सत्यानन्दितसज्जनोऽथ च सुगीर्वेद्विर्जितान्योपयन्
सत्कीर्तिः कमलापतिर्विनयवान् गाम्भीर्यरत्नाकरः ॥ २३ ॥
यज्वा दानवरातिनन्दितबुधः श्रीविश्वनाथाद्वयो
य पुत्र कमलाभिधा च सुषुवे भानुं नतश्रीशिवम् ।
तत्प्रीतिर्बुधविश्वनाथचरणाब्जप्राप्तविद्यानिधिः
शास्त्रं सज्जनवल्लभं समतनोत् ज्योतिर्विदां तुष्टये ॥ २४ ॥

भाद्रे सप्तियजो विधिर्निगदितो वाराद्युपरलान्वितो
मासयः संक्रान्तिजन्मनो व्रतविधिर्विवाहिको गोधूलि(लग्नादि)।
वैदमाद्यः शुभयात्रिको प्रहचरः संक्रान्तिको लग्नजो
देवस्थापनिको विधिर्मदद्दल्याप्योन प्रयुक्तो मया ॥ २५ ॥
इति श्रीसज्जनवल्लभे महर्षा ग्रहतालप्रकरणं पञ्चदशम् ॥ १५ ॥

[B. D 10

344

सज्जनवल्लभ of भानुपण्डित.

9¼ × 5 inches, Devanāgari character. Foll. 30, (2 to 31), nine lines to a page. Dated Sake 1740.

Another copy the last verse giving the names of the chapters is not found here

[B D 233.

345

स्फुटश्लोक

8¼ × 4 inches, careless Devanāgari handwriting Foll 24, nine or ten lines to a page

These are about two hundred stray verses on Astrology, Horoscopy Omens &c.

Beginning —

ऋतुदर्शने नक्षत्रफलम् ।
अश्विन्यां पुत्रलाभं च भरण्यां मरणं ध्रुवम् ।
कृत्तिकाकष्टदारिद्र रोहिण्यां सर्वसंपदः ॥ १ ॥०

[B D 200

346

हायनरत्न of बलभद्र.

13¼ × 8¼ inches, Devanāgari handwriting Foll 58, seventeen lines to a page Incomplete

A comprehensive work on Astrology in eight adhyāyas composed in 1655 A D., by Balabhadra, son of Dāmodara a descendent of Lāla of the Bhāradvāja family who was a resident of Kanauja The work is based on Samarasiṁha's work on Tājika. For the author &c see Ind. Stu., II. p. 245, Weber, No 881, I. O, No. 3014, Diksit, p 489, f. n.

It begins.—

गणाधिप रामगुरो पदाब्ज दामोदराख्य पितर च नत्वा ।
प्राचीनपद्यैर्वल्लभद्रनामा करोति सञ्ज्ञायनरत्नसञ्ज्ञम् ॥ १ ॥
भागीरथीतीरविराजमाने श्रीकान्यकुब्जे नगरेतिरम्ये ।
अभूद्वरद्वाजमहर्षिवंशो श्रीलालनामा गणकोत्तमधामा ॥ २ ॥०
दामोदरस्य तनयौ जातौ वल्लभद्रहरिरामौ ।
वल्लभद्रेण च किंचित्प्रकाश्यत तानक गुरो कृपया ॥ ७ ॥

नियन्धा रचिता पूर्व सहिताजातकादिषु ।
न हायनफल तस्माद्विनिबन्ध कर्तुमुद्यत ॥ ८ ॥
हिल्लाजयत्नसुत्तार्यत्रिन्धिरोमकसमतम् ।
सारं समरसिंहस्य क्रियते वार्षिक फलम् ॥ ९ ॥

ननु किमभिधेयकमिद शास्त्र प्रयोजन च किम् । उक्त च । ज्ञातार्थं ज्ञातसम्बन्ध ०। उच्यते । यवनाचार्येण पारसी भाषया प्रणीत ज्योति शास्त्रैकदेशरूप वार्षिकादिनानाविध फलादेशक शास्त्र ताजकशब्दवाच्यम् । तदनन्तरभूपतेः (निभि) समरसिंहादिभिरपीतव्याकरणे प्राकृते तदेव शास्त्र संस्कृतशब्दोपनिबद्ध तदपि ताजिकशब्दवाच्यमेव ।०

The MS breaks off in the midst of the sixth adhyāya.

[B D 277

C Horoscopy.

347

अष्टोत्तरीदशाक्रम.

12 × 4½ inches, clear Devanāgarī handwriting. Foll. 6, eight lines to a page.

An astrological treatise explaining the results of the Daśās of the different planets.

It begins.—

आर्द्रा दिक्चतुष्के रविदशा(दशा?)वर्षाणि षट् तु तथा
चान्द्री मघादित्रिके विभवा नित्य मनोहरे ।
तद्वदस्वचतुष्क कुजदशा (क)शाब्धिभिस्तथा
भेषा नक्षत्रादित्रिका बुधदशा सैन्यादिदिशा प्रदे ॥ १ ॥
पूर्वाषाढचतुष्क दशयमा मन्दस्य तुष्टा दशा
श्रवणाद्धनुष्कराक्षादिगुरुदशा सौम्या धर्मिष्ठाखे ।
अश्विन्यादिचतुष्के रविदशा राहोर्दशा क्रेगता
दुःखम्भूमत दिशा शिवदशा पञ्चांगुण्य पुरे ॥ २ ॥०
अष्टोत्तरशतमब्द सर्वाद्युग्मवसाना ।
दश वार्षे स्व कृत्वा दशा ऋषा ग्रहवत् ॥ ० ॥०

आर्द्रादिनक्षत्रे ४ रविदशा वर्षे ६ फल । उद्वेगचित्त०
मघादिनक्षत्रे ३ चन्द्रमहादशा वर्षे १५ फल ।० fol 2,
हस्तादिनक्षत्रे ४ भौमदशा वर्षे ८ फल० fol 3,
अनुराधादिनक्षत्रे ३ बुधदशा वर्षे १७ फल० fol 3b,
पूर्वाषाढादिनक्षत्रे ४ शनिदशा वर्षे १० फल० fol 4,
धनिष्ठादिनक्षत्रे ३ गुरुदशा वर्षे १९ फल० fol 4b,
उत्तराभाद्रपदादिनक्षत्रे ४ राहुमहादशा वर्षे १२ फल० fol 5,
कृत्तिकादिनक्षत्रे ३ शुक्रदशा वर्षे २१ फल० fol 5b,

इति दशाक्रम समाप्त ॥

End —

दशादशाहता कार्या नन्दहृलब्धमासकम् ।
शेष त्रिगुण चास दिननाडी यथाक्रमात् ॥ १ ॥
रविद्विष्टीमवेद्राहुश्चयतो नासा कुजेन तु ।
सपादसप्तनिर्दिष्ट्या सार्धाश्च सितदीधिते ॥ २ ॥
भौमार्धेन युता चन्द्रगुरुर्देवदशा भवत् ।
शन्यर्धेन युता राहो बुधस्यैव दशा भवेत् ॥ ३ ॥
रविचन्द्रसमो योगो गुरुस्यैव दशा भवेत् ॥ ४ ॥

[B D 145

348

ग्रहफला

11½ × 5½ inches, Devanāgarī character Foll 8; ten lines to a page

A tract explaining the astrological results of the different positions of the planets in a horoscope.

Beg —

लग्नस्थितो दिनपतिः प्रकरोति नित्य
देह सरोगमतुल किल वायुपीडाम् ॥०

End —

रिपौ बाधन मातुल भेद सर्व ... पीडिते वन्हिपुत्र ... १२

इति ग्रहफलम् । योगदातमन्यम् ।

[B D 44

349

जातकचन्द्रपद्धति of अन्येभट.

10 × 4½ inches, Devanāgarī character Foll. 43 (4-36), eleven lines to a page Dated Saṁvat 1343.

A work on Horoscopy in eight chapters composed by Alaves'vara son of Vāmana. Alaves'vara wrote this work seeing that the Jatakapaddhati written by the earlier writers was too difficult to comprehend. Alavesvara surely lived after the 11th century since he quotes Bhoja's Rājamrgānka. He must have also been earlier than 1497 A. D which is the date of the present MS. He was probably a Sākta, see v 388 below. The first three folios of the MS are lost.

The adhyāyas respectively contain 110 11, 113, 97, 112 98, 65 and 391 s'lokas. The authorities quoted are —सत्याचार्य 31b, 36b, पुराणयवनाचार्य fol 33, जीवशर्म fol 33, राजमृगाङ्क fol 50b, स्वगुरु fol 51b, (इति दैवं फल प्रोक्त ज्ञात स्वगुरुत स्फुटम्) *fol* 49, 29b, सर्वज्ञ *fol.* 55, पूर्वजातक fol 55b

The adhyāyas end —

अध्याय प्रथम सर्वस्पष्टोपकरणान्वित ।
भावसाधननामाय समाप्तोतिप्रिय सताम् ॥ ११० ॥

इति श्रीजातकपल्पवल्ल्यां भावसाधनाध्याय प्रथम । fol 7
दृष्टिसाधननामाय प्रोक्तोध्यायो द्वितीयक ॥ ११ ॥ fol 7b
इति ग्रहाणां प्रागादिसर्वभावयुजो स्फुट ।
फलनिर्णयकृत् प्रोक्तस्तृतीयोध्याय उत्तम ॥११३॥ fol 19b
दशोपयोगी कष्टेष्टफलनिर्णयकारक ।
चतुर्थो मिश्रकाध्याय समाप्तिमगमच्छुभ ॥ ९७ ॥ fol 24
सदाचारयुजो पुसो सम्यगायु प्रकाशक ।
समाप्त पञ्चमोध्याय सम्प्रदायमनोरम ॥११२॥ fol 29b
पारंपर्योपदेशेन सम्यगायु प्रकाशक ।
षष्ठोध्याय समाप्तोय ज्योतिर्विन्मत उत्तम ॥९८॥ fol 33b
इत्युक्तरिष्टतद्भङ्गविवेचनकर पर ।
समाप्त सप्तमोध्याय प्राय सर्वमनोरम ॥६५॥ fol 36b

The end —

दशाक्रमफलव्यक्तिविनिर्णयकर पर ।
इत्यसावष्टमोध्याय समाप्तिं प्राप्तवान् शुभ ॥ ३८० ॥
महात्रिपुरसुन्दर्या प्रसादादलवेश्वर' ।
वामनि कल्पलतिका चक्रे सम्यक् फलप्रदाम् ३८८
गुरुप्रसाद समवाप्य सम्यक्
विज्ञाततत्त्व सकलागमानाम् ।
श्रीवामनि सर्वविदां वरिष्ट
श्चक्रे कविर्जातककल्पवल्लीम् ॥ ३८९ ॥

पूर्वैर्जातकपद्धतिर्विरचिता या दुर्घटार्थादि(?)
व्याख्याकारि मया समुपम इद(श्री)करसद्धीर्यो ।
एतद्दृष्टिजनो इयाख्यमनिच्छ... सर्वत्रा...
सर्वत्रापि नरासिपैश्च सुजनै सर्वज्ञमाप्यते ॥३९०॥
आदौ भावविवेचन ग्रहदृशां दृष्टिं बलानां तत
पश्च युक्तिरथेष्टकष्टकरण तेषां तथा दु स्थिति ।
रिष्टानां हरण दशाक्रमविधिर्निरूप्यकोदारम्
सर्वं यानि निवेशयुक्तिरचित श्रीकल्पवल्ल्यामिह ॥३९१॥

इति श्रीमहाकविवरसर्वज्ञाल्वीश्रीअलवेश्वरविरचिता जातककल्पवल्ली समाप्ता ॥ श्री ॥ ग्रन्थसंख्या ॥ १००५ ॥

[B D 129

350

जातकचन्द्रिका of वेङ्कटेश.

12×4½ inches, Devanāgarī character Foll. 8, eleven lines to a page

The MS contains the Jātakacandrikā of Venkaṭesa and some other pieces. The other name of the work is Ududāyapradīpa. In our MS it is called Keralīgrantha probably because it follows the Kerala system. The author, however says that he follows the Pārāsarī Horā. Venkaṭesa, the author was surnamed Yajñanārāyana (Yajnanārāyana was his father's name acc. to Hultzsch Reports II p. 121) Two commentaries are known to exist on this work one by Bhairavadatta and the other by Lakṣmīpati cf Stein p 156 Ulwār Nos 1720 1761 1839 and Extracts 477 and 516

Beg —

सिद्धान्तमु(मौ)पनिषद सिद्धान्त परमेष्ठिन ।
शोणाधरमह किंचिद्वीणाधरमुपास्महे ॥ १ ॥
फलानि नक्षत्रदशाप्रकारेण विवृण्महे ।
वय पाराशरीहोरामनुसृत्य यथामति ॥ २ ॥०

End —

॥ ५७ ॥ एकैस्यैव शनि सप्तमाष्टमाधिपतित्वे शुभप्रोक्त ।
इति श्रीपाराशरीहोरानुसारकेरलीग्रन्थ समाप्त । अथ भावशोधनमाह-यद्भवेशारन्ध० (s'lo 31) fol. 4b, अथ कारकफलम् (s'lo 4) fol 5b, अथ परलोकनिर्णय (s'lo 3) fol 5b, अथ दीप्तावस्था fol 6
The MS. breaks off in v 53 of this last.

[B. D 19

351

जातकचन्द्रिका of याज्ञिकनाथ

10¼×4¾ inches, Devanagari (Jain) handwriting Foll 13, fifteen lines to a page

A treatise on Horoscopy in six chapters composed by Yājnikanātha son of Balabhadra son of Harajit a resident of Jambusara in Sake 1582

It begins —

विघ्नेशवाणीगिरिजामरेशपादाम्बुजान्येकधिया प्रणम्य ।
अवाप्तसत्ताकनिकेतसौख्ये श्रीनाकुमातुश्चरणाम्बुजे च ॥ १ ॥
वेदार्थरत्नाकरपारगामी तदुक्तकर्माचरणाभिमानी ।
जम्बूसरस्थद्विजपद्मवृन्दप्रकास(श)सूर्यो हरजिद्द्विजोभूत् २
आचाररत्नाकरमन्दराद्रिस्तत्सूनुरासीद्बलभद्रनामा ।
तत्सूनुना याज्ञिकनाथनाम्ना विरच्यते जातकचन्द्रिकेयम् ३

The Prabodhas end —

Ist (विलग्नयनानुक्रम s lo 20) on fol 2 IInd वर्णादिलेखनक्रम s lo. 23) on fol. 3 IIIrd ग्रहस्पष्टीकरण s lo 155) on fol 9b, IVth (राशिप्रभेद s lo. 44) on fol 11 Vth (ग्रहप्रभेद s lo. 31) on fol. 12b VIth (परिभाषासहितमहादशा s lo 28) on fol 13

It ends —

जयति जम्बुसरोवरपत्तन धरणिभूषणमार्यनिकेतनम् ।
इह निवासकर श्रुतिसागरो द्विजवरो बलभद्र इति श्रुत २६
तज्जन्मना याज्ञिकनाथनाम्ना प्रकाशिता जातकचन्द्रिकेयम् ।
अपाकरोत्वाशु हृदङ्गणस्था ज्योतिर्विदज्ञानमहान्धकारम् ॥२७॥

भुजगजेषुविधून्मितशाकस
-मधुसिताकंकुजेप्वकरोदिमाम् ।
विबुधयाज्ञिकनाथसमाह्वयो
विबुधसुरप्रदजातकचन्द्रिकाम् ॥ २८ ॥

इति श्रीमद्याज्ञिकबलभद्रात्मजयाज्ञिकनाथविरचितायां जातकचन्द्रिकायां परिभाषया सहितमहादशाभिधान षष्ठ प्रबोध समाप्त ।

पद्याशिनां० ॥ १ ॥ सुकृतयुगभवानां० ॥ २ ॥ वियत्सग भयरूपवत्सरे मधुमासे सितपक्षे पञ्चमीतिथौ भूनन्दनवासरे लिपीकृत ऋषिवाघजीकेन । श्रीपार्श्वचन्द्रसूरिगच्छेवाचक श्रीवृद्धचन्द्रजी तच्छिष्यवा०श्रीहेमचन्द्रजी तच्छिष्यऋषि वाघजीकेन लिपिकृत स्वय वाचनाय । कल्याणमस्तु

[B D 295

352

जातकचन्द्रिका of याज्ञिकनाथ

10¼×4½ inches Devanāgari handwriting Foll 20, thirteen lines to a page Dated Sake 1587 or Samvat 1721

Another copy

End —

सवत् १७२१ वर्षे शाके १५८७ राजनगरमध्ये ज्येष्ठशुद्ध ३ दिने लिखित ।

[B D 83

353

जातकतिलक of कमलाकर.

9¾×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 114 nine lines to a page

A work on Horoscopy in about 25 chapters, by Kamalākara son of Nrsimha (au Vasanavartika No 282 above) and brother of Divakara (au *Jatakapaddhati No 357 below* and Paddhatibhusana No 314 above) and the author of Siddhantatatvaviveka (in A. D 1658, No 265 above) and Sauravasanā (No. 297 above)

It begins —

महादेवहृषीकेशलोकेशाखण्डलादय ।
स्मरन्ति य विजयते स देवो वारणानन ॥ १ ॥
प्रबोधवृत्तिशयनैर्यदधीनमिद जगत् ।
स एक एव विश्वात्मा विभाति रविरीश्वर ॥ २ ॥
वराहमिहिराचार्य श्रीमानार्यभट कृती ।
ब्रह्मगुप्तोतिमतिमान् जयन्ति गणकेश्वरा ॥ ३ ॥०
प्रणम्य वनचामुण्डां विठ्ठल कुलदैवतम् ।
होराशास्त्रमतिस्पष्ट कुरुते कमलाकरः ॥ ५ ॥

इति कमलाकराचार्यविरचिते जातकतिलके शास्त्रावतारो नाम प्रथमो० (s'lo 34) 3b इति० राशिप्रभेदो नाम द्वितीयो० (s'lo 63) 7b इति० ग्रहयोनिभेदो नाम तृतीयो० (s'lo 56) 11 इति० निषेकाध्यायश्चतुर्थ (s'lo 44) 13b इति० जन्माध्याय पञ्चम (s'lo 65) 17b इति० अरिष्टाध्याय षष्ठ (s'lo 43) 20b इति० अरिष्टभङ्गाध्यायोष्टम (s'lo 7) 21b इति० नाभसयोगाध्यायो नवम (s lo 25) 23, इति० आयुर्दायाध्याय

दशाः (s'lo. 33) 25; इति॰ दशाध्यायः एकादशः (s'lo. 79) 30b, इति॰ अन्तर्दशाध्यायः द्वादश॰ (s'lo. 45) 33, इति॰ भावफलाध्यायस्त्रयोदशः (s'lo 267) 50b, इति॰ द्वादशभावाध्यायश्चतुर्दश (s'lo 43) 53b, इति॰ ग्रहयोगाध्यायश्चतुर्दश॰ (?) (s'lo. 146) 63; इति॰ राशिफलाध्यायः एकोनविंश (?) (s'lo. 217) 70b, इति दृष्टिफलाध्यायः (s'lo. 193) 87b, इति॰ उच्चाद्याश्रयफलाध्यायः (s'lo. 25) 89, इति॰ कर्माजीवाध्यायः (s'lo. 28) 91, इति॰ निर्याणाध्याय (s'lo. 147) 98b, इति॰ नष्टजातकाध्यायः (s'lo. 25) 100, इति॰ अष्टवर्गाध्याय. (s'lo 200) 111, इति॰ वियोनिजन्माध्याय (s'lo. 18) 112;

It ends —

इति कमलाकरविरचिते जातकतिलकेन्द्रे ववाणाध्यायः। (s'lo 36.) ग्रन्थसंख्या—१८५१ ॥

[B. D. 164

354

जातकपद्धति of केशव.

8¼ × 4 inches, Devanāgarī handwriting Foll. 6, ten lines to a page

A short manual of Horoscopy consisting of 42 verses by Kes'ava Daivajña, a resident of Nandigrāma, see above No. 317

It begins —

नत्वा विघ्नपशारदाच्युतशिवब्रह्मार्कमुख्यग्रहान्॥०

It ends —

नन्दिग्रामे केशवो विप्रवर्यो
योभूत् होराशास्त्रतत्त्व विलोक्य।
तेनोक्तेय पद्धतिर्जातकीया
चत्वारिंशद्वृत्तबद्धा सुबोधा ॥ ४१ ॥

ये सुबोधां पठन्तीमामथो जातकपद्धतिम्।
होराविदग्र्यो यान्ति लोके मान यतश्च ते ॥ ४२ ॥

इति श्रीकेशवदैवज्ञविरचिता जातकपद्धति. समाप्ता।

[B. D 172

355

जातकपद्धति of केशव with टीका by केशव.

10 × 5 inches, Devanāgarī character Foll. 35, eleven lines to a page

Kes'ava's Jātakapaddhati with his own commentary. See above No 317.

Beg —

गणेशं केशवो नत्वा निजां जातकपद्धतिम्।
चत्वारिंशद्वृत्तबद्धां व्याकरोमि शब्दिशां मुदे ॥ १ ॥॰

सारावली, श्रुतबोधक, श्रीपतिपद्धति (18); श्रीपति, दामोदर (18), होरामकरन्द (18b), जीवशर्म (20), भास्कर (22b) and श्रीधरीय त्रिशतीतन्त्र (14) are often quoted.

End —

इति श्रीकेशवदैवज्ञविरचितपद्धतौ स्वविरचितटीकायां दशापाकाध्यायः।

[B. D. 11.

356

जातकपद्धति of केशव with उदाहरण by विश्वनाथ.

8¼ × 4 inches, Devanāgarī character Foll. 90, ten lines to a page Dated Sake 1635

A commentary on Kes'ava's Jātakapaddhati, composed in A D 1618, by Vis'vanātha, the younger son of Divākara of Golagrāma. This Vis'vanātha was the younger brother of Mallāri (see I O No 2931) and also of Krsna, the father of Nrsimha (au Vā ausā vārtika &c see above No. 282). See I O, Nos. 3090-92, Aufrecht, Oxf Cat., No 794 (for a list of authorities quoted), Bod Cat., No. 1572 and Dikshit, p 281 Also see above No. 263, for the author's commentary on Nilakantha's Tājika.

Beg —

श्रीगणेशं नमस्कृत्य केशवीनामपद्धते।
गणित विश्वनाथेन क्रियते बालबुद्धये ॥ १ ॥॰

End —

इति श्रीदिवाकरात्मजविश्वनाथदैवज्ञविरचिते श्रीकेशवदैवज्ञविरचितजातकपद्धत्युदाहरणे अन्तर्दशाध्यायोद्धरणम्। गोलग्रामनिवासि॰

The MS however, does not contain the last verse (गगनवेद॰) giving the date &c, for which see I O No 3092.

[B D 172

357

जातकपद्धति of दिवाकर with गणिततत्त्वचिन्तामणि by दिवाकर.

15×9½, inches Devanagari character Foll 14, nine lines to a page Dated Sake 1600

Jatakapaddhati a work on Horoscopy in seven adhyayas, with the authors own commentary, composed in Sake 1549 (cf Diksit p. 287) by Divakara son of Nrsimha who wrote his Vasanā vartika in 1621 A. D

Besides his own commentary on Kes'avas Jatakapaddhati the author refers to Sripati Kalyanvarma Varahamihira Parāsara Jataka Kesava and Ganesa Daivajña Visnudaivajna Damodara Ganesa son of Dhundiraja (author of Jatakabharana) Surya and Ganesa of Parthapura Horamakaranda Laghu Jataka, Siddhantarahasya Mhalug Ramakrsna and his own teacher Siva Daivajna See above No 314 for another work of the author and I O No 3093 for another MS of the present work.

Divakara uses the Saka year 1506 in his illustrations.

It begins —

कान्त नितान्त शिवपादयुग्म
चित्ते निधायाथ दिवाकराख्य ।
सच्छिष्यतोषाय निजप्रणीतं
ग्रन्थ वरेण्य विवरीकरोति ॥ १ ॥

अथ शिष्यशिक्षार्थं निजग्रन्थमप्रयोजनम् ... श्रीमच्छिवाख्यमिति । स्पष्टम् । चिकीर्षित प्रतिजानीत । श्रीकेशवेति । ग्रन्थान्तरसाम्यामितिकवव्यतामाह–तावदिति । इदानीं चतुर्भाव साधयति सविधायेति । अत्रोदाहरण संवत् १६४१ शके १५०६ सोमवारान्वितभाद्रपदशुक्लत्रयो दशी घटि ५२ पलें ३०

The names of the adhyāyas are —

I भावाध्याय, II दृष्टयध्याय, III बलाध्याय, IV इष्टकष्टाध्याय, V आयुर्दायाध्याय, VI अन्तर्दशाध्याय, VII अरिष्टभङ्गाध्याय

सकललग्नकसार्वभौमश्रीमच्छिवाख्यविदे मात्रे करुं दायते fol 5b, भजन्निनृषणे नृसिंहदैवज्ञे गिरीमणिधामनाथा लिंङ्गे युद्समागमलक्षणयुक्त fol 6 सिद्धान्तरहस्य fol 6b, इति गुरुचरणा शिवदैवज्ञा fol 9b, मालुगिदैवज्ञ 9b, म्हालुगि and रामकृष्ण 10, ज्ञानराजसुतसूर्य 10

It ends —

इति श्रीनृसिंहसुतदिवाकरविरचिते स्वोक्तपद्धत्युदाहरणे गणिततत्त्वचिन्तामणिसञ्ज्ञेऽरिष्टभङ्गाध्याय सप्तम ।

नाकर्तुंभूसमितशाककाले तपस्यशुक्लेद्विसुतार्कवारे
व्यलेखि काशीपतिनन्दनेन सोदाहृतिर्जातकमार्गपद्या ॥ १ ॥

समाप्तमिद जातकमार्गोदाहरणम् ।

ज्योतिर्विद्द्रोणपुरे सूरिनागेंद्रसूनुना ।
नरसिंहेन लिखिता जातकोदाहृतिश्च सा ॥ २ ॥

[S C ZZ A 24

358

जातकप्रकरण

8¼×4 inches bad Devanagari handwriting Foll 10, about eleven lines to a page

This is a most incorrect copy of Jātakaprakarana a small treatise on Nativities It begins (somewhat corrected) —

श्रीरामाय नम । धृपराशिजुकक्षेत्र विजानीयात् ॥ तस्य वक्ष्यामि लक्षण ॥ उत्तरदक्षिणमुखे गृहे जन्म । उत्तमस्त्रीनि कटजलपार्श्वे स्त्रीणात्वच्छेदन ॥ पश्च जननी कण्ठकोमलशरी रसामर्थ्य ॥ सत्यवादी । देवगुरुभक्त ॥ राज्य (?) पूज्य ग्रीवाकटिमध्ये चिन्ह । प्रथमवर्षे रक्तशुचि १ रोगी २ चतुर्थ वर्षे विषूचिका ४ रोगी वर्षे(?) द्वादशे वर्षे वृषभभयम् ॥१२॥ द्वात्रिंशतिवर्षे दा(श?)स्त्रभय ॥३२॥ यदा शुभग्रहनिरीक्षितो भवति तदा वर्षे जीवति शत १०० माघे मासि शुक्लपक्षे दशम्यां बुधवासरे मृगशीर्षनक्षत्रे प्रातर्मरण ॥ मिथुनराशिबुध क्षेत्र तस्य वक्ष्यामि लक्षण ॥०

अथ चरणफल fol 3 इति लघुजातके सप्तविंशतिन क्षत्रफल fol 7, इति नक्षत्रफल । अथ लग्नफल । fol 9b

End —

इति जातकप्रकरणम् ।

[B. D 200

359

जातकाभरण of दुण्ढिराज

11¼×5½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 2 114, about 10 lines to a page. Dated Samvat 1705

Jatakābharana a work on Horoscopy by Dhundhirāja son of Nrsiṁha and the younger brother of Nagaṇātha the father of Jnānarāja the author of Siddhāntasundara (No 289 above) cf Diksit, p 268 273 Jatakabharana is quoted by Divakara in his Jatakapaddhati A D 1627 (see above No 357) According to Diksit p 273 Tajakabhusana of Dhundirājas son Ganesa is quoted by Visvanatha in his commentary on Nilakanthi Tajika (see above No 263) composed in A D 1629 A MS of a work of Ganesa son of our author, is dated Samvat 1692, see below No. 366.

See I O, No 2881 and Bod Cat No 1575

Beg —

श्रीद सदाह हृदयारविन्दे पादारविन्द परमस्य वन्दे ।
मन्दोपि यस्य स्मरणेन सद्यो गीर्वाणवन्द्योपमतां समेति ॥ १ ॥

उदारधीम दरभूधरेण प्रमथ्य होरागमसिन्धुराजम् ।
श्रीढुण्ढिराज कुरुते किलार्यामार्यासपर्याममलोक्तिरत्नै ॥ २ ॥

ज्ञानराजगुरुपादपङ्कजे मानसे खलु विचिन्त्य भक्तित ।
जातकाभरणनामजातक जातकज्ञसुखद विधीयते ॥ ३ ॥०

End —

गोदावरीतीरविराजमान पार्थाभिधान पुरभेदन यत् ।
सद्गोलविद्यामलकीर्तिभाजा मत्पूर्वभाजा वसतिस्थल तत् ॥ ३१

तत्रत्यदैवज्ञनृसिंहसूनुर्गाननाराधनजाभिमान ।
श्रीढुण्ढिराजो रचयांबभूवे होरागमे वै क्रममादरेण ॥ ३२ ॥

इति श्रीदैवज्ञढुण्ढिराजविरचिते जातकाभरणे स्त्रीजातकाध्याय ।

[B D 10

360

जातकाभरण of ढुण्ढिराज

$8\frac{1}{4} \times 5\frac{3}{4}$ inches Devanagari character Foll 16, about 12 lines to a page Dated Sake 1702

Another copy, a fragment

[B D 230

361

जातकार्णव.

$10\frac{1}{2} \times 4\frac{3}{4}$, Devanāgari character Foll 9, 15 lines to a page Dated Samvat 1835.

It begins —

अथ षड्वर्गफलानि मा(?)ह —तत्र प्रथम होराफल०

It ends —

इति श्रीजातीकार्णवे त्रिपताकीचमफलं संपूर्णः (?) श्रेयरस्तु(?) ॥ प०श्री १०० श्रीश्रीप०केशरविजयगणिशिष्य प०श्रीश्री श्री १०५ श्रीकमलविजयगणिप० श्रीमोहनविजयगणिशिष्यप०माणिक्यविजयगणिशिष्यरामचन्द्रपठनार्थं ॥ (?) स० १८३५ श्रवन् शुदि १५ सलासणा नगरे ।

[B D 81.

362

जातकालङ्कार of गणेशदैवज्ञ.

$9\frac{3}{4} \times 4$ inches, Devanagari character Foll. 16, about ten lines to a page. Dated Sake 1751

A work on Horoscopy in seven chapters containing *11 38 34 4 23 9* and *5* slokas respectively by Ganesa Daivajna, son of Gopala, son of Kahnaji a court-astrologer of some king *of Gujrat The work was composed in* Sake 1535 at the order of Siva the Guru of the author For other MSS, cf Bod Cat. No 1574 Stein p 161

It begins —

सानन्द प्रणिपत्य सिद्धिसदन लम्बोदर भारतीं
सूर्यादिग्रहमण्डल निजगुरु भक्त्या हृदब्जे स्थितम् ।
येषामङ्घ्रिसरोरुहस्मरणतो नानाविधा सिद्धय
सिद्धिं यान्ति लघु प्रयान्ति विलय प्रत्यूहशैलव्रजा ॥ १

यत्पूर्वं परम शुकास्यगलित सज्जातक फक्किका-
रूप गूढतम तदेव विशद कुर्वे गणेशोस्म्यहम् ।
दैवज्ञ सुतरा यश सुखमतिश्रीहर्षद स्रग्धरा-
वृत्तैश्चारु नृणां शुभायनपद श्रीमच्छिवाज्ञया ॥०

Ist सज्ञाध्याय ends on fol 2b IInd भावाध्याय on fol 7b IIIrd योगाध्याय on fol 11b IVth विषकन्यायोगाध्याय on fol 12 Vth आयुर्दायाध्याय on fol 15, VIth व्ययभावाध्याय on fol 16.

It ends —

अभूदवनिमण्डले गणकमण्डलाखण्डल
श्रुतिस्मृतिविहारभूर्विबुधमण्डलीमण्डनम् ।
प्रचण्डगुणगुर्नराधिपसभा त(?)प्रभा
कवीन्द्रकुलभूषण जयति कान्हजी दैववित् ॥ १ ॥

भारद्वाजकुले बभूव परम तस्यात्मजानां ग्रय
ज्यायास्तेष्वभवद्गृहज्ञतिलक श्रीसूर्यसूरि सुधी ।
श्रीमान्सर्वकलानिधिस्तदनुजो गोपालनामाभवत्
श्रीमद्दैवविदां वरस्तदनुज श्रीरामकृष्णोभवत् ॥ २ ॥

शाके मार्गणरामसायकधरा १५३५ सुत्ये नभस्ये तथा
मासे ग्रभपुरे सुजातकमिद चक्रे गणेश सुधी ।

छन्दोलङ्कृतिकाव्यनाटककलाभिज्ञः शिवाध्यायक-
स्तत्र श्रीशिवबिन्दुदे गणितभूर्गोपालसूनु स्वयम् ॥ ३ ॥

ये पठिष्यन्ति दैवज्ञास्तेषामायु सुख शिवम् ।
भूयात्कैरवकुन्दाभा सुकीर्ति सर्वतो दिशम् ॥ ४ ॥

हृद्यै पद्यैर्गुम्फिते सूरितोषेलङ्कारारव्ये जातके मञ्जुलेयम् ।
वशाध्याय सम्प्रणीत सुवृत्तैर्वेदैर्युक्त श्रीगणेशेन वर्य ॥५॥

इति श्रीगणेशदैवज्ञविरचिते जातकालङ्कारे वशाध्याय समाप्त ॥

This last sloka with necessary variations occurs at the end of every chapter The MS. was written by Ramacandra Gurjara.

[B D 150

363

जातकालङ्कारकर्म
(from शुकजातक)

10×4½ inches Devanagari handwriting Foll 4 nine lines to a page

Astrological results deduced from the planetary positions at the time of ones birth professing to be from the S ukajataka

Beg —

देहाधिप सपाप षष्ठाष्टमव्ययेषु तिष्ठति देहसौरय न जन्तो षष्ठाष्टमपत्तत्र स्थिसस्तदेव फल०

End —

तत्र वाहनाधिपश्चेद्वाहना-मरण स्यात् ॥ इति शुकजातकोक्ते जातकालङ्कारारयकर्म सपूण ।

[B I 93

364

नवग्रहफलानि

8¼×4 inches fair Devanagari handwriting Folio one only, 14 lines in all

This small piece gives the *Phalas* of the nine planets in nine s lokas.

Beg —

गतिर्भय श्रीर्व्यसन च दैन्य
शत्रुक्षय यानमतीव पीडा ।
कान्तिक्षय सिद्धिविशिष्टसिद्धि
कष्ट व्ययोर्कस्य फल सदैव ॥ रवि ॥ १ ॥

End —

श्री ॥ श्रीसदाशिव जोगदेवेन लिखित । पुस्तक रासगत असे ।

[B D 200

365

पद्धतिभूषण of सोमभट्ट

8¼×4 inches, Devanāgari handwriting Foll. 19 nine lines to a page

Paddhatibhusana a work on Horoscopy in six chapters composed in Sake 1559 by Somabhatta son of Rudrabhatta and the nephew of Balambhatta and a resident of Jalgam The work appears to be composed for the author s pupil a Gujrati Vasudeva by name

Beg —

अलिकुलकृतगण्ड भालशाली दुखण्ड
गलमिलदहितुण्ड भूरिसि दूरशुण्डम् ।
भजदधिगतपण्ड सर्वदेवप्रचण्ड
पृथुललितपिण्ड नौमि त वक्रतुण्डम् ॥ १ ॥

प्रथितबहुचरुद्रसुत सुधीर्गणितविद्भुतसोमसमाह्वय ।
परकृते कुरुतेच्युतदूषण सुगमपद्धति पद्धतिभूषणम् ॥ २ ॥०

The adhys. end as follows —

(I) भावसाधन in 22 slokas on fol. 3b (II) दृष्टिसाधन in 6 s lokas on 4b (III) षड्बलाध्याय in 46 s lokas on 9b (IV) इष्टकष्टसाधन in 14 s lokas on 11, (V) आयुर्दाय in 43 slokas on 16 The last adhyaya has 20 s lokas only

It ends —

बालभट्टपितृव्यतोत्र गणिते सप्राप्तसम्यग्गति—
र्वेदज्ञद्विजवर्यरुद्रतनय सोमाभिधो वेदवित् ।
ज्योतिर्विज्जिजशिष्यगुर्जरवरश्रीवासुदेवादरा—
च्चक्रे पद्धतिभूषण सुविशद दैवज्ञतोषप्रदम् ॥ १९ ॥

नयमार्गणमार्गणेन्दुशाके (१५५९)
शुभदे फाल्गुनमासि शुक्लदले ।
फणिराजतिथौ सुरेज्यवारे
समभूत्पद्धतिभूषणस्य पूर्तिः ॥ २० ॥

पद्धतिभूषणं समाप्तम् ।

[B. D. 16.

366

पद्धतिरत्नावली of गणेश.

10½ × 4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 14, ten lines to a page. Dated Saṁvat 1692 Sake 1557

A work on Horoscopy in eight chapters by Ganesa son of Dhuṇḍhirāja the author of Jātakābharana. The work was written by the author when he was only 15 years old See above No 359

मह्या प्रणामावसरमौलिश्री यीडयेनिद्धक्षः सुरराजमध्ये ।
यद्वारि दूराग्रुपते सुधीरं पुरन्दरं स वरद नमामि ॥ १ ॥
यस्य प्रसादस्य कृपाकटाक्षात्पारंगतोऽहं गणितार्णवस्य ।
वन्दे गुरुं तं गुरुसाधदास श्रीढुण्ढिराज गुरुमात्मतातम् ॥ २ ॥
पूर्वैः कृता जातकपद्धतीनां होराप्रकारे रचनाविशेषाः ।
तथापि कुर्वे सरलां गणेशो रत्नावलीपद्धतिमुत्तमोक्तिम् ३ ॥०

श्री ढुण्ढिराजतनुजेन गणेशनाम्ना
होरावबोधनिधये विहिता सलीलम् ।
रत्नावलीह विहिताखिलभावसिध्या
तत्पोदयो गणितयुक्तियुतप्रयुक्तः ॥ १५ ॥

इति भावाध्याय प्रथम । fol 2b

The adhyāyas having 15 6 51 9 43 5 28 and 15 ślokas respectively treat of the following subjects —भाव, दृष्टि, षड्बल, दृक्कर्म, आयुर्दाय, रिष्टभङ्ग, दशा, and प्रकीर्णक

It ends —

श्रीमद्देवगिरीश्वराम्रपतेर्देशे मनोरञ्जने
श्रीगोदोत्तरतीरगे सुललिते विभ्रमराविभुते ।
पार्थाख्ये नगरे बभूव वसतिर्मेत्पूर्वजानां पुन—
र्जाता कालवशात्ममाधिवसतिस्तीर्थे पुरे सुन्दरे ॥१२॥
यत्र द्विजेन्द्रा मुनिनि विशाले क्रामन्ति काल कृतवेदघोषा ।
तापीपयोष्णीजलमेलनीलाविलाससीला अपि पत्तिसद्मा १३
गजाननाराधनतत्परेण पञ्चेन्दुवर्षेण मया सलीलम् ।
रत्नावलीयं रचिता सुधानेत्रेण पठ्यन्तु गुणागुणज्ञा ॥१४॥

श्रीढुण्ढिरा० रत्नाकरीहारकिरीटनेवैकाललितकाम० ॥ १५ ॥
इति श्रीमढुण्ढिराजात्मजदैवज्ञगणेशविरचितायां पद्धतिरत्नावल्यां प्रकीर्णकाध्यायः अष्टम ।

[I. L 83

367

बृहज्जातक of वराहमिहिर with विवृति by उत्पल.

10½ × 5½ inches, Devanāgarī character Foll. 202, twelve lines to a page

Bṛhajjātaka of Varāhamihira with a commentary composed in 966 A D by Bhaṭṭa Utpala for whom see below No 380 For another MS see I O No. 3006 Mitra Notices II p. 165

It begins —

महातमावहरर्यान्दुकुलजनीव० ॥ १ ॥
यस्याङ्क सविता यहार० ॥२॥ वराहमिहिरोद्धी० ॥३

It ends :—

इति भट्टोत्पलविरचितायां बृहज्जातकवृत्तौ उपसंहाराध्यायः षड्विंशतितम समाप्तः ।

पुराविहितकर्मपाक तत्र यत्पूर्वदर्शने
चिन्तामणीति विख्याता टीकेयं शास्त्रसत्तमा ।
तस्य ग्रन्थसहस्राणि मानमन्या अनुष्टुभा ॥ २ ॥
श्रीनिर्दोष्ये परित्यज्य टीकां सम्यग्विचार्य च ।
उपयोगाय(?)नाशे चेन्मया मोहोपतः ॥ ३ ॥
व्याख्येयं यन्मया स्पष्टं यच्च पुनर्विवर्जितम् ।
ज्ञात्वा या लिखित यच्च तन्मयं स्तुत्वा नयेत् ॥ ४ ॥

इति टीका समाप्तिमगमत् । चैत्रशुद्धतृतीया सोमे लिखि तमिदम् ।

जयति शुभगमूर्तिर्मुग्धहस्तावलोक—
प्रशमितजनतापो विठ्ठल स्वात्मरूपः ।
सकलितमिव लक्ष्मी सेवते यत्पदाब्ज
स्थितवरकराभ्यां साधु सवाइयन्ती ॥

शुभमस्तु सर्वजगत ।

[B. D 10

368

नष्टजाताध्याय of बृहज्जातक with विवृति by उत्पल.

8½ × 4 inches, Devanāgarī character Foll. 15, eleven lines to a page Dated Sake 1609

A portion of Utpala's commentary on Varaha mihira's Brhajjataka. It consists of sixteen slokas, showing how to find out the lost *horoscope of a man*

Beg —

अथाष्टवर्गाध्यायं व्याख्यास्याम । अथातो नष्टजातकाध्यायो व्याख्यायते । तत्रादावेव प्रसूतिकालजातमिदवज्र याह—आधानजन्मा परिबोध०

It ends —

इति उत्पलकृतनष्टजातकविवृतिः समाप्ता ।

[B D 16.

369

बृहज्जातक of वराहमिहिर with विवरण by महीधर.

9½×4 inches, *Devanāgarı* handwriting Foll. 84, twelve lines to a page The last folio is lost.

Brhajjataka of Varāhamihira with a commentary by Mahidhara The commentary was composed in Sake 1520, as would appear from the last verse of this MS This is further borne out by the Ulwar MS, which must have got this verse *since Peterson remarks 'He wrote his commentary in Sake 1520'*, see Ulwār Cata, p. 80, No 1878. If this is true, our Mahidhara also called *Mahidāsa (see the last word in our MS,* which is incomplete but can not be 'Mahıdhara' on account of metre, see also, Bhandarkar, *Report, 1882-83 No 312) may be identified* with the famous commentator of the Vājasaneyasaṁhitā and the author of Mantramahodadhı *in A. D 1580*

It begins:—

श्रीगणेशं भूमिह च शारदां गुरुपङ्कजम् ।

नत्वा संक्षेपतो वच्मि बृहज्जातकटिप्पनम् ॥ १ ॥

शिष्टाचारपालनाय० शार्दूलविक्रीडितेनाह-मूर्तित्वे परिकल्पित इति ।०

It ends.—

इति श्रीमहीधरकृते जातकविवरणे उपसंहाराध्यायः षड्विंशः ॥

खनेत्रेषुशीतांशु १५२० शाके व्यतीते
अहो मासि (?) धातुस्तिथौ सोमवारे ।

महीदा—

[B I. 86.

370

बृहज्जातक of वराहमिहिर with विवरण by महीधर.

10×4½ inches, Devanāgarı handwriting. Foll. 150 (2 to 151), ten lines to a page.

Another copy First folio is wanting

End —

इति श्रीमहीधरकृते बृहज्जातकविवरणे उपसंहाराध्यायः षड्विंशः ।

The concluding verse in the last number is not found here

[B. I. 95

371

भावदीप of महादेव.

8½×4 inches, Devanāgarı handwriting Foll. 14, nine lines to a page. Dated Saṁvat 1903.

Bhāvadipa or Bhāvesaphala a work in 145 slokas on elementary Horoscopy, composed by Mahādeva, son of Kānhajıt, who was honoured by Raivatarāja. The author composed his Muhūrtadipaka in 1661 A. D See above No. 318.

Beg —

तनुपतिः शुभे तनुसंस्थितो गतगद बलिनं बहुजीवितम् ।०

End —

आद्यानामनवद्यपद्यरचना नाना विचित्रागमा
लोकानां व्यवहारदर्शनविधावस्थि प्रवृत्तौ स्फुटम् ।
श्रीमद्रैवतराजपूजितपदः श्रीकान्हजिन्नाद्भव-
श्चक्रे भावसभावदीपमकरोदेन महादेवकः ॥१४५॥

श्रीरस्तु ।

[B. I 106.

372

भुवनदीपक of पद्मप्रभसूरि with

A commentary

10½×4½ inches Devanāgarī handwriting Foll. 11 about 20 lines to a page Dated Samvat 1763.

Bhuvanadīpaka, also called Grahabhāvaprakāśa composed by Padmaprabhasūri The work consists of 36 chapters containing 165 s'lokas and is accompanied by a Sanskrt commentary Cf I O No 3033 Bod. Cat No 1543 Mitra Notices I No. 762 and Kielhorn Reports, II. No 391 This last MS. is dated Samvat 1553

One Padmaprabha pupil of Devaprabha composed his Munisuvratacarita in Samvat 1294 acc. to Peterson Reports III. p 302

The text begins —

सारस्वत नमस्कृत्य मह सवतमोपहम् ।
ग्रहभावप्रकाशेन ज्ञानमु मीक्ष्यते मया ॥ १ ॥
ग्रहाधिपा उच्चनीचे अन्योन्य मित्रशत्रव ।
राहोर्गृहोच्चनीचानि केतुर्यत्र च तिष्ठते ॥ २ ॥
स्वरूप ग्रहचक्रस्य वीक्ष्य द्वादशवेश्मसु ।
निर्णयोमीष्टकालस्य यथालग्न विचार्यते ॥ ३ ॥०॥ ९ ॥
दिनचर्या नृपादीना गर्भेऽस्मिन्कि भविष्यति ।
षट्त्रिंशदस्मि द्वाराणि शास्त्रे भुवनदीपके ॥ १० ॥

It ends —

एव षट्प्रश्नलग्नान्यय च षडपराण्येवमेषां द्वितीया—
न्येतेनैव क्रमेण स्फुटमियमुदिता द्वादशप्रश्नलग्नी ।
एतेषा द्वादशानामपि च धनपदैर्द्वादशद्वादशैवम्
तार्तीयीकैरयायैरपि सकलमिद पूर्णमभ्यब्धिचन्द्रै ॥
ग्रहभावप्रकाशाख्य शास्त्रमेतत्प्रकाशितम् ।
जगद्भावप्रकाशाय श्रीपद्मप्रभसूरिभि ॥ १६० (१६६) ॥

The com. begins —

श्रीभारत्यै नम । सरस्वत्या सबन्धि सारस्वत तच्च तन्महश्च०

It ends—

यद्यप्यत्र सविस्तरा बहुतरा सन्तीह टीका पुरा
सक्षेपरुचिहृद्यालुबालकृपया सेय तथाप्यद्भुता ।
श्रीपद्मप्रभसूरिराजरचिते विश्वप्रदीपे मया
टीका वर्तिरिवार्पिता च(?) गुणिना स्नेहेन तेजस्विनी ॥
विश्वे श्रीजिनराजधर्ममहिमा यावद्धरीन्द्र (न्दू)मतौ०
तावन्नन्दतु बुधा(?)द्रूपगपुमैर्विज्ञैर्यमाणा बुधे ॥ २ ॥

यादृश पुस्तके० ॥ इति श्रीभुवनदीपकटीका सपूर्ण ।
सवत् १७६३ वर्षे आश्विनमासे लि० ऋषि मोहनजी ।

[B. D 303.

373

लघुजातक.

9½×4½ inches, Devanagari handwriting Foll 12 (1-10 12 & 14), seven lines to a page Dated Samvat 1693

A manual of Horoscopy Author's name is not given Foll 11 and 13 are wanting The *MS* is incorrect in many places.

It begins —

लघुजातक ॥ तनधनसहजसुहृदरिपुमयमृत्युधर्मकर्मआय व्यय ॥ १२ ॥

(Somewhat corrected)

लग्नस्थिते(तो)दिनकरः कुरुते च पीडां
पृथ्वीसुतो वितनुते रुधिरप्रकोपम् ।
छायासुतो वितनुते दु खभागी
जीवे दुमार्गवे बुधस्य(?)कीर्तिदाश्च ॥ १ ॥
दु पावहुधनविनाशकरमिश्रितो(?)
हानिप्रदा रविशनैश्चरभूमिपुत्रा ।
चन्द्रो बुध सुरगुरुभृगुनन्दनो वा
नानाविध धनचय कुरुते धनस्थ ॥ २ ॥

इति लघुजातके अरिष्टाध्याय । (s'lo 12) fol 3 अथ विवाहलग्नविधि । fol 4b

It ends —

इति श्रीलघुजातक समाप्त ।

[B D 232.

374

शंभुहोराप्रकाश of पुञ्जराज

13×6½ inches Devanagari handwriting Foll. 16 about 16 lines to a page. Incomplete.

Sambhuhoraprakasa is a work on Horoscopy in several adhyayas composed by Puñjaraja pupil of Madhava. The work was composed by the order of King Sambhu whose birth-date is

given as 1663-64 A D in the Astavargayussa dhanādhyāya by the author himself See below No 376 This Sambhu is also said to be the son of Sivadasa the son of Pakvavhaji ruling at Nandidvar The work, therefore seems to be compiled towards the close of the 17th or the beginning of the 18th century For another MS of the work see Bik No 716, Stein p 173

Beg —

सानन्द परम शिव सगिरिज भक्ताभिलाषप्रद
गीर्वाणार्चितपादपद्मयुगल श्रीरेणुका सिद्धिदाम् ।
सिन्दूरोल्लसित गजेन्द्रवदन मार्तण्डमुख्यान्ग्रहान्
वन्देह गरुडध्वज च शिरसा श्रीमाधवाख्य गुरुम् ॥०

विद्वद्रम्य खेटलीलाविलास होराचार्य पुञ्जराज करोति ।
होरासार शंभुहोराप्रकाशं रम्यैर्वृत्तै शंभुभूपालतुष्ट्यै ॥४॥

राशिभेदाध्याय ends on fol 3 ग्रहभेदाध्याय on fol 4b, चलसाधनाध्याय on fol 5b, गर्भाधानाध्याय on fol. 6b, जन्मप्रभेदाध्याय on fol. 8, द्वादशभावफलाध्याय on fol 15b

It ends —

इति शंभुहोराप्रकाशे पञ्चविधमायु साधनम् ।

[B D 111

375

शंभुहोराप्रकाश of पुञ्जराज.

(अष्टवर्गाध्याय only)

13×6½ inches Devanagari character Foll 9, sixteen lines to a page

Another part i e Astavargadhyāya of Sambhuhorāprakasa.

It ends —

होरासारे शंभुहोराप्रकाशे-
ध्याय पूर्णस्त्वष्टवर्गाभिधान ॥
इत्यष्टवर्ग समाप्त ।

[B D 111

376

शंभुहोराप्रकाश of पुञ्जराज.

13×6½ inches, Devanāgari character Foll 11, about 25 lines to a page.

Another part i e Astavargāyussādhanādhyāya of Sambhuhorāprakāsa and also a part of Dasādhyāya.

नन्दिद्वारपुरे बभूव महितो पक्वाह्वजी देशप
स्तत्सूनु शिवदासकश्च निरतो दाने द्विजेशार्चने ।
तज्ज शंभुनृप सहास्यनयनो विद्वज्जनानन्दको
दाने कर्ण इवापरो विजयते कान्त प्रतापाधिक ॥१॥
श्रीसार्वभौमनृपतेश्चपद सुधी स
श्रीशंभुदासनृपति शिवनिष्ठचित्त ।
सगीतनर्तककवित्वविनोदहास्ये
शास्त्रेषु हर्षितमति सुतरामुदार ॥

अस्य जन्मसमयोऽत्र लिख्यते ह्यष्टवर्गफलसिद्धिहेतवे ।
शालिवाहनशकेश्व वै गते वेदकुञ्जरशरेन्दु १५८४ समिते ॥
विक्रमस्य नवभूघनोन्मिते १७१९ fol 2b

It ends —

विद्वद्रम्ये० होराप्रकाशे पूर्णस्त्वासीदष्टवर्गायुरत्र । fol 9

[B D 111

377

शंभुहोराप्रकाश of पुञ्जराज.

13×6 inches, Devanāgari character Foll. 18 (2 to 19), about ten lines to a page

Another copy of Astavargāyussadhanādhyaya.

[B D 111

378

स्त्रीपुरुषजन्मकुण्डली.

9½×4½ inches Devanāgari handwriting *Foll 3, nine lines to a page*

An extract showing the results of the different positions of the planets in the case of a man and a woman in 24 slokas

Beg —

लग्नस्थितो दिनकर कुरुते च पीडा०
अथ स्त्रीजातक । मूर्तौ करोति विधवा० fol 2b

[B I 88

379

D. Prognostication

गर्गमनोरमा (प्रश्नविद्या)

10½×6 inches, Devanāgari handwriting Foll 8, about 23 lines to a page Dated Samvat 1814

A small treatise on the popular science of answering questions about the future, ascribed to Garga. It consists of 23 or 24 s'lokas; here accompanied by a sanskrt commentary. For another MS, see Ulwar No, 1845 and Peterson, Reports, II. No 142.

Beg:—

अथ गर्गमनोरमा लिख्यते । अथ सर्वविघ्नविनाशार्थं स्वेष्टदेवनमस्कारं करोति ।

प्रणम्यानन्दरूपरमानंदैकनिकेतनम् ।
गर्गो बुद्धिमतां प्रीत्यै प्रश्नविद्यामथाकरोत् ॥ १ ॥

अथेत्यनन्तरं गर्गसंहितायां मुहूर्तादीन्युक्त्वा गर्गमुनिः प्रश्नविद्यामकरोत्०

इति प्रश्नविद्यायां साधारणकाण्डः। fol. 2, इति० धातुकाण्डः fol. 3b; इति मूलकाण्डः fol. 4; इति जीवकाण्डः fol. 4b;

इत्येकविंशतिश्लोके. प्रश्नमनोरमायाम् ।
विद्यायां मया प्रोक्ता देया शिष्याय साधवे ॥२२॥० fol. 5.

इति गर्गमनोरमा समाप्ता । प्रशस्तिः । fol. 5b;
इति भूमिस्थद्रव्यज्ञानम् ।

[B. D. 92.

380

नरपतिजयचर्या (स्वरोदय) of नरपति.

12 × 5½ inches, Jain Devanāgarī handwriting Foll 85, ten lines to a page Incomplete.

Narapatijayacaryā or Svarodaya is a work on "omens from sounds" especially in connection with warlike operations by means of magic diagrams, composed in Saṁvat 1232 by Narapati, son of Āmradeva of Dhārā, at Ahnilvad, during the reign of King Ajayapala of the Cālukya dynasty (A D 1174-77). See Bhandarkar, Report, 1882-83, p 35, 220, Mitra, Notices, V p 126, 271; I. O, Nos. 3109-15, Weber, II No. 1744, Bik., p. 321, Burnell, Tanjore MSS, p. 80b and Bod Cat, No. 1578 The present MS is incomplete, but see the next number for the concluding verses giving the date &c.

It begins:—

मोहान्धकारसमानां० ॥ १ ॥ अव्यक्तमव्ययं शान्तं ॥ २ ॥
विविधविबुधवन्द्या० ॥ ३ ॥०

इतिमृत्युञ्जयमंत्रः ॥ इति नरपतिजयचर्यास्वरोदये भूतयानि समासानि । स्वमात्यायं प्रवक्ष्यामि० । fol. 81; इति स्वमात्यायः fol. 82b; इति अहर्गणानयनं 85; इति देशान्तरनयनं 85b; the MS. breaks off in the midst of the next chapter.

[B. D. 94.

381

नरपतिजयचर्या of नरपति.

9¾ × 4½ inches; Devanāgarī character. Foll. 284; ten lines to a page. Dated S'ake 1736.

Another copy.

It ends.—

विद्यालये मालवसंज्ञदेशे धारापुरीरम्यनिशा(सदा)सी ।
नानागमज्ञो नृपलोकपूज्यो नाम्नाम्रदेवो विबुधः प्रसिद्धः॥१॥

स्वरबलफलवेत्ता देहतत्त्वैर्वमिज्ञो
विदितशकुनशास्त्रस्तन्त्रमन्त्रप्रवीणः ।
कलितगणितसारश्चारुचूडामणिज्ञो
नरपतिरिति नाम्ना तस्य पुत्रो बभूव ॥ २ ॥०

विक्रमार्कगते काले पक्षाग्निभानुवत्सरे ।
मासे चैत्रे सिते पक्षे प्रतिपद्भौमवासरे ॥ ५ ॥
श्रीमत्यणहि(ल)नगरे ख्याते श्रीअज(य)पालनृपराज्ये ।
श्रीमन्नरपतिकविना रचितमिदं शाकुनं शास्त्रम् ॥ ६ ॥

इति श्रीनरपतिजयचर्याप्रतिसंपूर्णम् ॥

[B. D. 84.

382

नरपतिजयचर्या of नरपति.

9¾ × 5¾ inches, Devanāgarī character. Foll. 92; about 25 lines to a page (written breadthwise). Dated S'ake 1657

Another copy.

The MS. ends —

इति नरपतिजयचर्यायां यामलीस्वरोदये मृत्युंजयनामयन्त्रविधिः । समाप्तोयं स्वरोदयग्रन्थः शके १६५७ राक्षसनामसंवत्सरे पौष शु० त्रयोदश्यां चित्तपूर्णनगरस्थविनायकदैवविदा लिखितोयं ग्रन्थ. ।

[B. D. 91.

383

नरपतिजयचर्या of नरपति.

10½ × 4½ inches; Devanāgarī character. Foll. 44; about 17 lines to a page.

Another copy.

It begins —

अव्यक्तमव्यय शान्त०

The मृत्युजयकल्प ends on fol. 43 after which वज्रपञ्जरयन्त्र is given It begins —

अथात सप्रवक्ष्यामि मन्त्रराज बलोत्कटम्।
त्रैलोक्यविजयासक्त नाम्नेद वज्रपञ्जरम् ॥ १ ॥

It ends —

इति त्रिंशदक्षरवज्रपञ्जरयन्त्रविधि ॥ इति श्रीनरपति जयचर्याया स्वरोदयपङ्क्ते चतुरङ्गी समाप्ता । अथ ज्योति पाङ्ग व्याख्यायते । एव ग्रन्थसख्याश्लोक २०९५ चक्रयुक्ता॥

सेनाध्यक्षाभिषेक करणशुभजने पूजन पट्टबन्ध
तण्डारक्षाङ्गलेप विविधगुणयुत रक्षण दानुघाता ।
दद्यात्तुक्राप्रभाव स्वरवि(धि)सहित क(र्व?)र्गपङ्क्त पताक
दात्रूणा साधनार्थ नरपतिरवदद् यन्त्रमन्त्रप्रभावम् १

[B D 310

384

नरपतिजयचर्या of नरपति

15×9½ inches, Devanāgarı handwriting Foll. 43, seventeen lines to a page

Another copy with beautiful pictures.

[S C ZZ. A. 24.

385

निमित्त of भद्रबाहु.

10¼×4½ inches, Devanāgarı handwriting Foll. 17, about 25 lines to a page.

An extensive treatise in 26 chapters on omens &c, ascribed to Bhadrabāhu who is represented as a Digambara Jain. According to a Jain legend, Bhadrabāhu was the brother of Varāhamihira. Both had become Jain monks but Varāhamihira forsook the Jain religion as he did not get the honour which he had expected. He then secured the favour of the king by means of his superior knowledge of Astronomy, but Bhadrabāhu defeated him and composed a Saṁhitā named after him Our work perhaps is the same as this Saṁhitā. The legend is of course, a fabrication of the later days. For the identity of this Bhadrabāhu with the author of the Kalpasūtra cf. Kalpasūtra of Bhadrabāhu, by H. Jacobi pp. 13 to 15 See Ulwar Cata, Extract No. 531 for another MS. where the work is called Bhadrabāhusaṁhitā.

The introductory portion as well as the often recurring words भद्रबाहुवचो यथा show, however that the work could not have been written by Bhadrabahu though it may have embodied his doctrines.

It begins —

पण्डितश्रीजयसोमगणिगुरुभ्यो नम ।

मगधेषु पुर ख्यात नाम्ना राजगृहं पुर(रा?)
नानाजनसमाकीर्णं नानागुणविभूषितम् ॥ १ ॥
तत्रास्ति सेनजिद्राजा युक्तो राजगुणै शुभै ।
तस्मिन्शैलो भुवि ख्यातो नाम्ना पाण्डुगिरि शुभ २
नानावृक्षै समाकीर्णो नानाविहगसेवित ।
चतुष्पादै सरोभिश्च साधुभिश्चोपसेवित ॥ ३ ॥
तत्रासीन महात्मान ज्ञानविज्ञानसागरम् ।
तपोयुक्त च श्रेयास भद्रबाहु निरामयम् ॥ ४ ॥
द्वादशाङ्गस्य वेत्तार निर्ग्रन्थ च महाद्युतिम् ।
वृत शिष्यै प्रशिष्यैश्च निपुण तत्त्ववेदिनम् ॥ ५ ॥
नमस्य शिरसाचार्यमूचु शिष्या यथस्पतिम् ।
सर्वे पु(सु)प्रीतमनसो दिव्यज्ञान बुभुत्सव ॥ ६ ॥
पार्थिवानां हितार्थाय भिक्षूणां हितकाम्यया ।
श्रावकाणां हितार्थाय दिव्यज्ञान ब्रवीहि न ॥ ७ ॥
शुभाशुभ समुद्भूत श्रुत्वा राजा निमित्तत ।
विज(जि)गीषु स्थिरमति सुख पाति महीं सदा ॥८॥
राजभि पूजिता सर्वे भिक्षवो धर्मचारिण ।
विहरन्ति निरुद्विग्ना तेन(?) राजाभिपूरिता ॥ ९ ॥
पापमुत्पातिक दृष्ट्वा जग्मुर्देश स्वभिक्षव ।
स्फीताञ्जनपदांश्चैव सश्रयेयुरनोदिता ॥ १० ॥
श्रावका स्थिरसकल्पा दिव्यज्ञानेन हेतुना ।
नाश्रयेयु परं तीर्थं यथा सर्वज्ञभाषितम् ॥ ११ ॥
सर्वेषामेव सत्वानां दिव्यज्ञान सुखावहम् ।
भिक्षुकाणां विशेषेण परपिण्डोपजीविनाम् ॥ १२ ॥
विशीर्णे द्वादशाङ्ग तु भिक्षवश्चाल्पमेधस ।
भवितारो हि बहवस्तेषां चैवेदमुच्यताम् ॥ १३ ॥
सुसमाह लघुग्रन्थ सर्वशिष्यहितावहम् ।
सर्वज्ञभाषित तथ्य निमित्त तु ब्रवीहि न ॥ १४ ॥
उक्तो समासतो व्यासात्परिवेशस्तथैव च ।
विद्युतोऽभ्राणि सन्ध्याश्च मेघा याता प्रवर्षणम् ॥ १५ ॥
गान्धर्वनगरं गर्भो तथ होत्वा(?) तथैव च ।
ग्रहचारं पृथक्त्वेन ग्रहयुद्ध च कृत्स्नत ॥ १६ ॥
वातिक चाथ स्वप्नांश्च मुहूर्तांश्च तिथींस्तथा ।
करणानि निमित्त च शकुन पाकमेव च ॥ १७ ॥
ज्योतिष केवल काल वास्तुदिव्येन्द्रसंपदा ।
लक्षण व्यञ्जन चिह्न तथा दिव्यौषधानि च ॥ १८ ॥

पद्मावत च सर्वेषां विरोधे च परायणम् ।
तासर्वंमनुपूर्वेण प्रभवीहि महाराज ॥ १९ ॥
सर्वानेतान्प्रयोहिद्यान् भगवन्वक्तुमर्हति ।
प्रश्न शुश्रूषवः सर्वे वयमन्ते च साधव ॥ २० ॥

इति नैमन्थे भद्रबाहुके निमित्ते प्रथममुचयो नाम प्रथमोध्यायः ।

तत प्रोवाच भगवान् दिग्वासा श्रमणोत्तमः ।
यथावस्थानुविन्यास द्वादशाङ्गविशारदः ॥ १ ॥
भवद्भिर्यद्वह पृष्टो निमित्तं जिनभाषितम् ।
समासव्यासत सर्वं निबोधत यथाविधि ॥ २ ॥०

इत्युल्कालक्षणो द्वितीयोध्याय (s'lo. 11) fol. 1b, इति तृतीयोध्याय (slo. 70) 2b, इति निमन्थे भद्रबाहुके निमित्ते परिवेषलक्षणो नाम चतुर्थो० (slo 39) 3, इति० विद्युल्लक्षण पञ्चमो० (slo 25) 3, इति० अभ्रलक्षण षष्ठो० (slo 31) 3b, इति० सन्ध्यालक्षणं सप्तमो० (s'lo 26) 4, इति० मेघानाम (मलक्षण?) अष्टमो० (slo. 27) 4, इति० सहिते वातलक्षणं नाम नवमो० (slo 65) 5, इति० दशमो० (वर्षणलक्षण) (slo. 56) 5b, इति० गन्धर्वनगर नाम एकादश (slo 26) 5b, इति० सहिते गर्भलक्षण नामद्वादशो० (slo. 55, except 32-47 both inclusive which the MS. does not contain) 6, इति० यात्राविधि नाम त्रयोदशो० (the slokas are not membered, they are about 200) 8, इति० उत्पातकाण्डनाम चतुर्दशो० (slo 178,) 9b, इति नैसर्गिके०(?) शुक्रचारो नाम पञ्चदशो० (slo. 227) 12, इति० शनैश्चरचारो नाम षोडशो० (slo 32) 12b इति० बृहस्पतिचारो नाम सप्तदशो० (slo 44) 13, इति० बुधचारो नाम अष्टादशो० (slo 38) 13b, इति अङ्गार (क) चारो नाम एकोनविंशो० (slo 39) 14, इति० राहुचारोनाम विंशो० (slo 63) 14b इति० केतुचारोनाम एकविंशो० (s'lo. 59) 15, इति० आदित्यचारो नाम द्वाविंशोध्याय (s'lo 21) 15, इति० चन्द्रचारो नाम त्रयोविंशो० (slo. 58) 16, इति० ग्रहयुद्ध नाम चतुर्विंशो० (s'lo. 42) 16, इति० ग्रहसयोगार्थकाण्ड पञ्चविंशो० (slo 50) 16b.

The last is the स्वप्नाध्याय, and contains 86 s'lokas

It begins.—

नमस्कृत्य महावीरं सुरासुरनमस्कृतम् ।
स्वप्नाध्याय प्रवक्ष्यामि शुभाशुभसमीरितम् ॥ १ ॥

It ends —

स्वप्नाध्यायमिम मुख्य योधीयीत सुचिन्तित ।(?)
स प्रजो लभते राज्ञो नाम पुण्याश्च साधव ॥ ८६ ॥

इति नैमन्थे भाद्रबाहुके निमित्ते स्वप्नाध्याय षड्विंशतितम ॥ ग्र० १५६४ ॥ सपूर्ण ।

[B. D 300.

386

पाशककेवली of गर्ग.

9¼×4 inches, Devanāgarı handwriting Foll. 6, about 12 lines to a page. Dated Sake 1604.

A small treatise on divination by the throw of the dice It consists of about 150 verses In *some MSS it is ascribed to a Jain Garga*. See next number Other MSS., (including the present one) however, read 'yena' instead of 'Jaina.' For a description of the work and its German translation, cf. Weber Indische Streifen I pp. 278-307 The work, there, consists of 184 verses. Our MSS. do not contain the last verse found there as well as at Weber, I. p. 269 No. 901 according to which the work, was composed by the lion of the Jainas nor do they contain the third of the introductory verses, according to which a Kumāri is to declare the meaning of *the throw*

There is nothing in the work itself to show that the author was a Jain On the *contrary*, the introductory verse (महादेव नमस्कृत्य०) shows the S'aivaite tendency of the author

It begins —

ॐनमो भगवती देवी कूष्माण्डिनी सर्वकार्यप्रसाधिनी सर्वनिमित्तप्रकाशिनी एह्येहि त्वर त्वर वरं देहि मातङ्गिनी *सत्य ब्रूहि स्वाहा इत्यावाहनमन्त्र* ॥

यत्सत्य त्रिषु लोकेषु यत्सत्य ब्रह्मचारिषु ।
यत्सत्य लोकपालानामिन्द्रे वैश्रवणे यमे ॥
यत्सत्य वरुणे वाते यत्सत्य चन्द्रसूर्ययो ।
धरणी तिष्ठते येन ज्ञान तेन प्रमेष्यतु ॥
महादेव नमस्कृत्य केवल ज्ञानभास्करम् ।
वक्ष्ये सद्गुरुणादिष्ट ज्ञेय येन शुभाशुभम् ॥
पद पद पद चैव पतित शोभनस्तत ।
शुभ च दृश्यते तत्र सर्वारम्भेषु चिन्तितम् ॥
सग्रामे चार्थलाभे च व्यवहारे समागमे ।
शोभन चैव वक्तव्य होराशास्त्र विचिन्तके ॥
पद पद द्विक चैव पतिता त्रिपञ्चतेरी ।
देवदेव प्रपश्य कार्यमन्यद्विचिन्तय ॥०

It ends —

आसीद्येन जगद्वन्द्यो गर्गनाम महामुनि
तेन च विनीजेय(?)मत्वा पाशककेवली ॥

इति गर्गमुनिप्रणीता पासककेवली समाप्ता ।

महादेवात्मजेनैव रघुनाथेन यत्सुधी ।

घण्टाभिधानपक्षस्य उत्पन्नेन समालिखत् ॥

वेदपूर्णरसे-दुश्च गते शाके च वत्सरे ।

दुदुभौ माधवे मासि०

घाटोपनामकमहादेवभट्टात्मजरघुनाथेन लिखितमिति स्पष्टार्थं ।०

[B D 211

387

पाशककेवली of गर्ग.

9½×4½ inches, Devanāgarı handwriting Foll 10, eleven lines to a page Dated Samvat 1803

Another copy Here the verses are numberd, the total being 177

It begins —

ॐनमो भगवती कुष्माण्डिनी सर्वकार्यप्रसाधिनी सर्वनिमित्तप्रकाशिनी एह्येहि त्वर २ कुरु २ धर देहिहिलिहिलि मातङ्गिनी सत्य ब्रूहि २ स्वाहा । वारत्रयमभिमन्त्र्य पासक ढालयेत् । १११ । पद पद पद चान्ते०

It ends —

जैन आसीज्जगद्वन्द्यो गर्गनामा महामुनि ।

तेन स्वय निर्णीय सत्या पाशककेवली ॥ ७७ ॥

इति पासककेवली सपूर्णा ।

सवद्वामवियद्गजेन्दुमिलिते वर्षेश्वयुग्दिग्मितौ

सत्या पाशककेवली सुलिखिता श्रीपार्श्वचन्द्रे गणे ।

श्रीमद्वीरविघोर्मल्लकविधुना गच्छे तपानामनि

प्रेम्णा प्रेमवता सुबुद्धिविजयार्थायोष्णकग्रामणि ॥

[B D 133

388

बृहद्योगयात्रा of वराहमिहिर.

11½×8 inches Devanāgarı handwriting Foll 22 about 16 lines to a page

Brhadyogayātra is an astrological work connected with military expeditions &c by Varāhamihira. It contains 34 small adhyāyas having about 500 verses in all. It was composed by Varāhamihira together with Yogayātrā, see next number

Brhadyogayātrā is quoted in the Mārtaṇḍa vallabhā of Nārāyanabhaṭṭa, see above No 321

It begins —

श्रीमते रामानुजाय नम ।

यस्मिन्नुदयति विकसति कमलमिवास्य प्रयाति सङ्कचति ।

सचराचर त्रिभुवन स जयति किरणालय सविता ॥ १ ॥

यक्ष्येश्वमेधेन विजित्य धात्रीमिलेवमभ्युद्यमिनो नृपस्य ।

विनिघ्नतो विघ्नकरानराय क्रिया क्रमेणैव पशून्मखेषु ॥ २ ॥

उत्साहमन्त्रप्रभुशक्तियुक्तो धीमान्विनीतेन्द्रियभृत्यवर्गः ।

प्रजानुरक्तो धृतिमान्सहिष्णुर्वृद्धोपसेवी विजिगीषुरिष्ट ॥३॥०

The adhyayas are as follows —

(1) दैवपुरुषकार slo 20, (2) प्रश्नाध्याय slo 35, तिद(?)गुणा० 3, (4) नक्षत्रबला० 30, (5) वारफल 4 (6) *मुहूर्तगुण० 7, (7) चन्द्रबला० 10, (8) लग्नबला० 20* (9) लग्नभेदा० 18, (10) ग्रहस्थानबला० 22 (11) उत्सर्गापवाद 35 (12) मिश्रका० 25, (13) देहस्पन्दन 10 (14) चित्तशुद्धि 6 (15) गहिकानुष्ठाना० 15, (16) folio 17 is blank, ch 16 and vv 1-8 of ch 17 are wanting, (17) विजय 16, (18) ग्रहयज्ञ 24, (19) अग्निलक्षण 10, (20) प्रस्थानिक 3 (21) गजलक्षणाङ्गिता० 14, (22) वाजिलक्षणेङ्गित० 21, (23) शुभाशुभ० 69, (24) शिवारुत० 11 (25) वायसेङ्गित० 16 (26) श्वेङ्गिता० 3 (27) मङ्गलामङ्गलाध्याय 6, (28) ध्वजात पत्रादिशकुन 6, (29) निवेशलक्षण 4, (30) अभियोज्य लक्षण 3, (31) सेनावृष्टिवातउल्काभूगर्जितसन्ध्याल० 13 (32) उत्पात० 18, (33) परदुर्गभेदोनाम 4, (34) परिभाषा० 6

It ends —

इति मनुजपतिर्यथोपदेश

भगणविदा प्रकरोति यो यथासि ।

स सकलनृपमण्डलाधिपत्य

भजति दिवीव सुरेन्द्रो चिरेण (metre?) ॥ ६ ॥

इति श्रीवराहमिहिरविरचिताया यक्षे(क्ष्ये)श्वमेधी *ययानाया जयोत्तरलक्षणपरिभाषाध्याय चतुस्त्रिंश समा* सोय ग्रन्थ ॥ ३४ ॥

The words यक्ष्येश्वमेधीय appear to be inserted to distinguish this from the other Yātrā of Varāhamihira.

[B D 263

389

योगयात्रा of वराहमिहिर with विवृति by उत्पल

15½×7 inches, Devanāgarı handwriting Foll 91, twelve lines to a page Dated Samvat 1926.

Yogayātrā is a work on the same subject by Varāhamihira. It cannot be said, however, to be an abridgment of the Bṛhadyogayātrā in the strictest sense of the word. Both have nearly the same number of s'lokas, which are, however, not identical, even when treating of the same subject. Yogayātrā contains 16 adhyāyas.

Utpala, the commentator, knew both the Yātrās; on fol. 8b, he remarks —आक्रन्दसारी०

इत्यत्राचार्येण यात्राद्वयेपि सदसंज्ञानिर्देशः कृतः ।

Utpala composed his commentary on Bṛhajjātaka in A. D. 966 (see above No. 367), in his commentary on Ṣaṭpañcās'ikā, (No 339 above) he quotes Bṛhaspatijātaka, Kṛṣṇakevalikā and his own work called Pras'najñāna. He also quotes a verse from some Prākṛt work on the subject, probably of Jain origin. In the present commentary, he often quotes from Bādarāyaṇa, the author of a metrical treatise on this subject, and also a verse, defining the Ananvaya Alaṅkāra from Rudraṭa's Kāvyālaṅkāra.

The text of Yogayātrā, with German translation (only the first nine adhyāyas) was published by H. Kern, in Ind. Studi, vols. X, XIV and XV. See I. O, No. 2990, Peterson, Reports, I. p. 100, and Mitra Notices, I p. 28.

The text begins —

यचक्षुर्जगतः०

The adhyāyas are as follows —

(1) दैवपुरुषकार s'lo 22, (2) आचारा० s'lo 36, (3) अभियोज्या० 23, (4) योगाध्याय 63, (5) मिश्रक 42, (6) वस्तुपहार 31, (7) स्नाना० 21, (8) अग्निनिमित्ता० 16; (9) नक्षत्रकैटभ० 17, (10) हस्तिलक्षणा० 75, (11) अश्वलक्षणा० 14, (12) खड्गलक्षणा० 25, (13) प्रास्थानिक 15, (14) शकुना० 30, (15) प्रोत्साहा० 31, (16) परनिवेशा० 18

End —

यात्रावतारआदावाचारश्चाभियोज्यदेशश्च ।
योगाध्यायो मिश्रकवस्तुपहारौ तथा स्नानम् ॥ १६ ॥
अग्निनिमित्तं नक्षत्रकैटभं तथाचार्या (?) ।
शालाविधिर्गजेङ्गितं मदकरणं वाजिनां चेष्टा ॥ (१७) ॥
खड्गविधिः प्रास्थानिकं शकुनमुत्साहं परनिवेशश्च ।
अध्यायसंग्रहोयं समासतः कीर्तितोत्र मया ॥ (१८) ॥

The commentary begins:—

ब्रह्माजशंकररवीन्दुकुजज्ञजीव—
शुक्रार्कपुत्रगणनाथगुरून् प्रणम्य ।
यः संग्रहोर्कवरलाभविवृद्धबुद्धे—
रावन्तिकस्य समहं विवृणोमि कृच्छ्रम् ॥
यच्छास्त्रं सविता चकार विपुलैः स्कन्धैस्त्रिभिर्ज्योतिषां
तस्योच्छित्तिभयात्पुनः कलियुगे संसृत्य यो भूतलम् ।
भूयः स्वल्पतरं वराहमिहिरव्याजेन सर्वं व्यधात्
इत्थं यं प्रवदन्ति मोक्षकुशलास्तस्मै नमो भास्वते ॥
वराहमिहिरोदधौ सुबहुभेदतोयाकुले
ग्रहर्क्षगणयादसि प्रचुरयोगरत्नोज्ज्वले ।
भ्रमन्ति परितो यतो लघुधियोर्थलुब्धास्ततः
करोति विवृतिप्लवं निजधियाहमत्रोत्पलः ॥

इह शास्त्रे कानि संबन्धाभिधेयप्रयोजनानि भवन्तीत्युच्यते । वाच्यवाचकलक्षण०

It ends —

टीकेयं संक्षिप्ता यानविधाने वराहमिहिरकृते ।
षट्त्रिंशच्छतसंख्या रचिता शिष्यानुकम्पयात्र मया ॥

इति श्रीभट्टोत्पलविरचिता योगयात्राटीका संपूर्णा समाप्ता ।

Utpala quotes —भट्टरुद्रट on fol 2 (तथाच भट्टरुद्रटः—सा स्यादनन्वयाख्या यत्रैकं वस्त्वनन्यसदृशमपि०); कामन्दक on fol. 6 and often, वृद्धगर्ग on fol. 10, गौतम and पराशर on fol 9b, यवनेश्वर on fol. 25, 26, चाणक्य on fol. 26, विष्णुचन्द्र on fol. 37b, कश्यप on fol. 47, and रत्नावलि on fol 47.

[B. D. 248.

390

रमलोत्कर्ष of चिन्तामणि.

$11\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{4}$ inches, Devanāgarī character. Foll. 8; about 25 lines to a page.

Ramalotkarṣa, a treatise on geomancy, by Daivajña Cintāmaṇi, perhaps the grand-father of Nīlakaṇṭha (*Tajika, 1587 A. D.*) Cf. I. O, No. 3132, Bod. Cat., No 1550. For the Ramala method, cf. Peterson, Reports, III. p 44.

It begins —

गजास्यं सिन्दूरारुणितवदनं विघ्नदमनं
स्वकार्ये वृन्दारैर्नमितचरणं शीर्षकमलैः ।
तथा देवीं वन्दे स्वजनसुखदात्रीं त्रिभुवने
सुदीपं चक्रस्थं सकलदुरितौघार्दनमजम् ॥ १ ॥

विलोक्य यावन शास्त्र रमलं प्रश्नसंग्रहम् ।
चिन्तामणिस्तनोत्येव रमलोत्कर्षमद्भुतम् ॥ २ ॥

It ends:—

इति श्रीदैवज्ञचूडामणिसर्वविद्याकुशलचिन्तामणिविरचिते ज्योति शास्त्रे प्रश्नतन्त्रं समाप्तिमगमत् ।

[B D 30

391

रमलोत्कर्ष of चिन्तामणि.

12×5 inches, Devanāgari handwriting Foll. 24, about eleven lines to a page. Dated Samvat 1877

Another copy

[B I 102

392

शकुननिर्णय of वसन्तराज.

15×9½ inches, Devanāgari handwriting Foll 54, seventeen lines to a page

Sakunanirnaya, also called Sakuna is a work on omens by Vasantarāja son of Sivarāja Cf I O No 3106, Bod Cat, No. 1581 Peterson Ulwar Cat. p 84, No. 1977 says that the work was written at the request of Candradeva of Mithilā.

Vasantarajas Sakuna was used in his Adbhutasāgara begun in 1168 A D, by King Ballalasena of Gauda who had also written his Danasāgara early in that same year, cf I O No 1704 for Danasāgara and Bhandarkar Report 1887-91 p LXXXIV for a quotation from the Adbhutasagara giving the works used by Ballalasena in it. Some of these in addition to our Sākuna are —Brahmasiddhānta Kālāvali Suryasiddhanta Salihotra Visnugupta Pālakāpya Mayuracitra Varabamihira and the Markandeya Skanda, Bhagavata Agni Padma Matsya and Visnudharmottara Purānas

Beg —

विरिञ्चिनारायणशंकरेभ्य शचीपतिस्कन्दविनायकेभ्य ।१

[S C ZZ. A. 24

393

शकुननिर्णय of वसन्तराज and यूकाप्रश्न of गोविन्द.

8¾×5¾ inches, Devanāgari handwriting Foll. 100, about twenty lines to a page.

The MS. contains —

(I) Sākunam of Vasantarāja ending on fol 94
(II) Yukāprasna by Govinda son of Devadatta, in 99 slokas.

It begins —

अथ प्रवक्ष्यामि महाप्रभाव यूकाप्रदिष्ट शकुनं नराणाम् ।
शुभाशुभ येन विभाव्य सम्यक् पश्चाद्विदध्याद्गमनयानसेवा॥ ११॥
सीमन्तिनीमूर्ध्नि कृताधिवासां यूकां समानीय विशुद्धचेता ।
प्रसारिते वाससि कर्णिकायां धानस्य पुत्र विदधीत पश्चात् १०॥

सीमन्तिनीमूर्ध्नि कृताधिवासां
पद्भि पदै शोभितसूक्ष्मदेहाम् ।
दैर्घ्यमहोरात्रिचरीं सुनीलां
सूक्ष्मतुण्डां प्रणमामि यूकाम् ॥ १३ ॥
पूगीफलारोहणतोपसिद्धि
स्वकीयकार्यस्य भवत्यवश्यम् ॥
देवाशिशायामधिरोहणेन
स्याद्यूकया नाश इति प्रदिष्ट ॥ १५ ॥

It ends —

गुर्वाज्ञामधिगम्य तावमखिल ससाध्य तत्र क्रतो-
र्यूकाया सुलभ सदार्तिदमन प्रश्नश्च तस्या फलम् ।
गोविन्देन कवीन्द्रमुख्यपदवीसख्येन देवादिमद्-
दत्तात्मप्रभवेण पूणविदुषामालोचनायोदित ॥ ९९ ॥

इति श्रीदेवदत्तात्मजनिगदितोऽखिलपुरुषार्थसुरतरुर्यूकाप्रश्न समाप्त ॥

[B D 88

394

शकुन and कालज्ञान.

10½×4½ inches, fair Jain handwriting Foll 2 only, about 16 lines to a page.

The MS gives a few bad and good omens and also tells how to know the time of ones death

It begins —

प्रात शुकहुताशशकरदिशि स्याद्धरिभीतिप्रदा
ब्रह्मस्थानकुबेरकालककुभि मोद्दामलक्ष्मीप्रदा ।
वारुण्यां जलदागम प्रकुरुते वायु(य)व्यकू(को)णे पुन-
र्मित्रस्वर्गमभन निशाचरगता पान्थागम पाण्डवी ॥ १ ॥

इति ग्रामा तरगमनपृच्छा । इति लाभादिपृच्छा । रोगपृच्छा on fol. 1, गर्भपृच्छा, रोगपृच्छा, इति कालज्ञान on 1b,

गोधाशरटपद्दीना सर्पमार्जारयोरपि ।
शशकस्य नृणा माग्रे(र्गे)दर्शन मरणप्रदम् । fol 2b,
इति छिं(र्तिं)काविचार on 2 b, इति शुन(शकु)नाष्ट
कम् । इति रासभशकुना । इति काकलक्षण on fol 2

It ends —

अशान्त पाण्डुवर्णश्च बहुश्वाससमायुत ।
यत्र च पतते यस्य मासमेक स जीवति ॥ ८ ॥

इति कालज्ञानम् ॥

[B D 107

395

षोडशकला.

12×5½ inches, Devanagari character Foll 9 fifteen lines to a page

A small treatise on prognostication

Beg —

अथषोडशकलाशास्त्रम् ।

कलानां षोडश भाग यस्य चन्द्रकलामिदम् ।
तत्कालनामसज्ञेय सत्कालस्य परिस्फुटम् ॥ १ ॥०

End —

जीवनिर्जीवप्रश्न ।

तिथिवार च नक्षत्र लग्न दिग्यामसयुतम् ।
भागानुगावशेष च जीवनिर्जीवसख्यया ॥

तत्फलम् ।

राम ३ बाण ५ रसा ६ सिद्धि ८ नद ९ रुद्र ११ स जीवति ।
रूप १ पक्ष २ युग ४ द्वीप ७ दश १० भानु १२ नं जीवति ॥

इतीद पुस्तकम् ।

[B D 38

396

सवित्प्रकाश of गोविन्द कवीश्वर.

8½×4 inches, Devanagari handwriting Foll. 35, about 10 lines to a page. Dated Sake 1699

An astrological work in the form of a poem consisting of 14 cantos, containing 416 verses in all composed by Govinda Kavisvara son of Kānha Kavisvara and Karmadevi. For other MSS, cf Peterson, Reports VI. p. 34 Stein, p 174 &c. Samvitprakasa was used by Lālamani son of Rāma in his Prasnasudhākara, cf Peterson, Reports, IV, Extracts p. 52.

In the last verse, the author describes himself as *the sun to the lotus of the Vedanta*'

It begins —

श्रीमद्विष्णुममेयशक्तिमरिशाकल्प किरीटाङ्गद-
द्योतत्कुण्डलमुद्यदर्करुचिर पीताम्बरं हारिणम् ।
पद्मस्थ हृदयस्थकौस्तुभमणिं हस्तस्थचक्रोल्लस-
च्छङ्खाम्भोजगद मुद विदधत भक्ते भजेऽभीष्टदम् ॥१॥
पृष्टाताग्रमनेकमाद्यमहितानन्तोल्लसत्धीधरै
राद्यैर्धर्मपरैर्विनिर्मितमह विज्ञाय सुज्ञार्पित ।
कुर्वे सत्करणापर परकृते संवित्प्रकाशं पर
प्रोक्तादौपसमाह्वयादिकमुपादाय प्रसीदानृत (?) ॥२॥
मुक्ताविद्रुमरत्नहीरकि(क)नकोपेतोत्तमक्षौमयुक्
सत्पुष्पप्रकराक्षताबैवफलैर्मन्द्राशिषश्च मुदा ।
श्रद्धाभक्तिसमन्वितो विकपट सपूज्य पूज्योचित
दैवज्ञ विविधार्हणानिमुदित पृच्छेज्जिज्ञासीप्सितम् ॥३॥
य पृच्छेरकुहकान्वितोनृजुमति श्रद्धादिनात्यादरै-
स्त्यक्तो रिक्तकर प्रसगवशतो हास्याच नात्यर्थवान् ।
दैवज्ञानचप(ल?)चमत्कृतिकर प्रश्नोत्तराकीर्तने
सत्कान्त करण लभेत स नहि प्रश्नस्य किंचित्फलम् ॥४॥
अप्रत्यक्षमिहास्य(?)शास्त्रगदित कोप्यत्र न प्रत्ययो
वाद केवलमत्र तत्र च मिथः सर्वे विरुद्धोक्तय ।
ज्योति शास्त्रमदो वदत्यवितथ ह्यप्रमाण मिथो
वक्तारो न विरुद्धमुद्दय इद स्वाध्यायचक्षु किल ॥ ५ ॥
मूर्तिर्मूर्तिमता मता किल जनु प्रश्नादिलग्न बुधै-
र्नैर्वल्येस्य मता तनुस्तनुभृतामिन्द्राश्रित मन्दिरम् ।
यस्मादिन्दुगृह मनो निगदित मूर्तिर्द्वितीयात्मन
प्राधान्य हि मनोमयस्य वपुष प्रायो न पिण्डात्मन ॥६॥
होरासारमशेषसारसमय ज्ञात्वा मया निर्मित
तत्तद्दैवविदीरितान्यकरणान्यालोक्य वा दैववित् ।
कृत्वा स्पष्टतरान्विलग्नसहितानादिलग्नमुख्यग्रहान्
यद्ब्रूते वच समाहितमनास्तत्तद्वेदैदवत् ॥ ७ ॥०
प्रश्न स्यात्प्रथमो विलग्नभवनात् ज्ञेयो द्वितीयो निशा-
धीशाधिष्ठितराशितोथ मिहिराप्रश्नस्तृतीयोमज ।
गुप शक्रपुरोहिताश्रितगृहात् चेन्नैव नीचेस्तगो
वक्रो चेद्गतिमाश्रित सुरगुरु स्यार्च्चार्हि भौमालयात् ॥९॥
प्रश्न पञ्चम इन्दुनन्दनमहीसूनूद्भात (?)सूर्जित
वीर्य यस्य भवेदमुष्य गृहतोमी चेत्प्रयो निर्बला ।
वर्हीनात्मजराशित शनि(र)पि स्याब्रिर्बलश्चेत्तदा
शुक्रक्ष्मासुतसोमसूनुषु बल यस्याधिक तद्गृहात् ॥१०॥
षष्ठ प्रश्नमुशन्ति विरुकुविकुजेषु स्त्रीवशिष्टावुभौ
यौ खेटावनयोर्बलेन बहुना य सयुतस्तस्य भात् ।
षट् प्रश्ना इति सभवन्त्यथ परे तच्छद्वितीयाद्गृहात्
प्रश्ना षट् गणकोत्तमैर्निगदिता प्रश्ना इति द्वादश ११॥०

The following verse occurs at the end of every chapter, with the necessary changes —

कान्हकवीश्वरनन्दनगोविन्दकवीश्वरेण निर्दिष्टे ।
सवित्प्रकाशकाव्ये प्रथमः सर्गोभवन्नव्ये ॥

The cantos ends —

(1) s'lo 23 on 3b, (2) विचिन्तितप्रश्न s'lo 16, on 4b, (3) s lo 49, on 9b, (4) अङ्गनाप्रश्न s'lo 24 on 12, (5) सुतप्रश्न s lo 29, on 14b, (6) गमनागमनप्रश्न s lo 48, on 18b, (7) जलादिकप्रश्न s'lo 23, on 20, (8) निश्चिप्रश्न s lo 10 on 21, (9) अरिबलागमादिक s lo 48, on 24, (10) s lo 21, on 26, (11) युद्धवित् s'lo 21, on 28, (12) s lo. 36, on 30, (13) क्रयणादिवित् s'lo 57, on 34, (14) विजयादिवित् s lo 11, on 35

End —

कान्हकवीश्वरनन्दनगोविन्दकवीश्वरेण निर्णीते ।
संवित्प्रकाशकाव्ये विजयादिविदा चतुर्दश. सर्ग ॥
श्रीगोविन्दकवीशमीशभजनप्राप्त कवीशाग्रणी
श्रीमत्काह्नकविः सुत प्रसुषुवे श्रीकर्मदेवी च यम् ।
वेदान्ताम्बुजभास्वतार्थबहुल सवित्प्रकाशाभिध
काव्यं तेन कृत समाप्तिमगमद्विद्वज्जनानन्दनम् ॥

इति श्रीसंवित्प्रकाश समाप्त ।

The author does not refer to any authors or works by name, he alludes to old authorities in general terms in the following places —

पुरातनबुध V. 15, गया गच्छेदिति स्मर्यते V 27, बिबुधै XII 13, वदन्त्यदस्ताजिकतन्त्रदक्षा XII. 26, पुराविदिभि XIII 49, आर्या XIV 7

[B D 139

397

समरसार of रामचन्द्र वाजपेयी.

$11\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches, Devanāgarı handwriting *Foll. 16, six lines to a page*

A short treatise in 85 s lokas on supernatural devices to ensure success in warfare composed by Rāmacandra Vājapeyı, son of Suryadasa son of S ıvadāsa. Rāmacandra composed his Kundama ndapalaksana in Samvat 1506, *see below No.* 419 He lived in Naimisa and was honoured at the court of Rāma, king of Ratnapoor For portions of his Karmapradıpikā see I O, Nos. 427 and 446 He was also the author of Yantraprakāś'a with commentary, his mother's name was Vis'ālākṣā and his guru was S rībhāratı, cf. Peterson, Reports, IV, Extracts, pp. 54-57.

Nadıparıkṣā is another work of Rāmacandra which was composed in Samvat 1504, cf. Cat Nepal MSS, by Haraprasada S āstrı, p 198 The concluding verse there, I think, ought to be read as follows —

एकोनशरतिथिमिते (not एकोनतिथिशरमिते)
...विक्रमार्कनृपात् ।
विहित प्रकरणमेतत् कविना रामेण नैमिषारण्ये ॥

Mr Sastri's interpretation of this verse, according to which the work was composed in Samvat 1405 (एकोनतिथि=14, शर=5 i e 1405 ? See *his MSS Reports, I. p 10*) *is obviously* impossible on account of the known date of Ramacandra's other work and also because, in the interpretation, we have to set aside the usual rule *i. e.* अङ्कानां वामतो गति , which is rarely disregarded by the Sañskrt writers.

Prayas cittapaddhatı, which is mentioned as a work of our Rāmacandra by Mr S āstri, at Reports, I. p. 15, *is only another name of Karma* pradıpıka, see I. O No 446

According to Dıksıt, p 476 footnote, Ramacandra *had also written a work called Karanacıntamani*

Beg —

नत्वा गुरून्समालोक्य स्वरशास्त्राणि भूरिश ।
वक्ष्ये युद्धजयोपाय धार्मिकाणां महीक्षिताम् ॥ १ ॥०

End —

वंशे वत्ससुनीश्वरस्य शिवदासाख्याद्गुरुत्यातित
सम्राडमितिविदाप यस्य जनक श्रीसूर्यदासो जनिम् ।
यन्मातुर्यशसा दिशो दश विशालाक्ष्या वलक्षा व्यधात्
स प्राज्यस्वरशास्त्रसारविचितिं रामो वसन्नैमिषे ॥८५॥

[B D 117.

398

समरसार of रामचन्द्र वाजपेयी.

$10 \times 4\frac{1}{2}$ inches, Devanagarı handwriting Foll 18, about five lines to a page

Another copy

[B D 301.

399

समरसार of रामचन्द्र with टीका by भरत.

$9 \times 6\frac{1}{2}$ inches, Devanāgarī handwriting. Foll. 36, twelve lines to a page

A commentary on Samarasāra by Bharata, the younger brother and pupil of the author See I O, No. 3117

Beg —

अभिवन्द्य रामचन्द्रं गुरु सगुण स्वरमण्यम् ।
विवृणोमि यथामति तदभिहितार्थानुसारेण ॥ १ ॥

तत्र श्रीरामचन्द्रनामा ग्रन्थकृत्०

End.—

इति श्रीरामचन्द्रसोमयाजिविरचितसमरसारटीका भरतकृता समाप्ता ।

Our MS does not contain the concluding verses found in the I O MS.

[B. I 97

400

स्वरोदय

$10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches, fair (Jain) Devanāgarī handwriting Foll 4, about 15 lines to a page

A small Tantric treatise consisting of 158 ślokas and having the form of a dialogue between Iśvara and Devī on different modes of respiration and their magic effects.

It begins —

न तिथिर्न च नक्षत्रं न वारो नैन्दवं बलम् ।
सर्वसिद्धिकरं ज्ञानं कथयस्व मम प्रभो ॥ १ ॥

ईश्वर उवाच ।

शृणुष्व कथ्यते देवि देहस्थं ज्ञानमुत्तमम् ।
येन विज्ञातमात्रेण सर्वसिद्धिः प्रजायते ॥ २ ॥०

It ends —

सूर्यचन्द्रस्थिरं चारो येषु कुर्वन्ति सदा नरः ।
अतीतं अनागतं ज्ञानं तस्य हस्तगतं सदा ॥ १५८ ॥

इति नरपतिजयचर्यास्वरोदय समाप्त ॥(?)

This tract appears to be very similar to I O., No 3122.

[B D 295

E Palmistry.

401

सामुद्रिकतिलक of दुर्लभराज.

$10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches, Devanāgarī (Jain) handwriting Foll. 23, sixteen lines to a page. Dated Saṁvat 1744.

A work in three chapters containing 800 āryās on Palmistry, by Durlabharāja son of Narasiṁha grandson of Rājapāla and great-grandson of Jāhilla who was the finance minister of Bhīmadeva of Gujrat. Durlabharāja was made a Mahantaka by king Kumārapāla. The work was begun in 1160 A D but was completed by the author's son Jagaddeva the independent author of Svapnacintāmaṇi See Winternitz Geschichte, III p. 572

The author refers to a work on Palmistry by King Bhoja.

It begins —

श्रीपतिनाभिप्रभवः कनकच्छाय प्रयच्छतु शिवं वः ।
कमलासनमधिष्ठितो देव ॥ १ ॥
स्फुरदेकलक्षणमपि त्रैलोक्यविलक्षण वपुर्यस्याः ।
अविकलशब्दब्रह्मा ब्राह्मी सा देवता जयति ॥ २ ॥
पुरुषोत्तमस्य लक्ष्म्या सम निजोत्सङ्गमधिशयानस्य ।
शुभलक्षणानि दृष्ट्वा क्षण समुद्रः पुरा दध्यौ ॥ ३ ॥०
उत्पत्ति श्रीमूल तस्यापि यत प्रधानमेवापि ।
क्रियते लक्षणमनयोर्यदि तदिह स्यान्नोपकृति ॥ ७ ॥
इत्थ विचिन्त्य सुचिरं स्वहृदि समुद्रेण सम्यगवगम्य ।
नृस्त्रीलक्षणशास्त्रं रचयांचक्रे तदादिमया ॥ ८ ॥०
श्रीभोजनृपतिसुमन्तुप्रभृतीनामग्रतोपि विद्यन्ते ।
सामुद्रिकशास्त्राणि प्रायो गहनानि तानि परम् ॥ ११ ॥
खण्डीभूतानि पुन पिण्डीकृत्याखिलानि तान्यधुना ।
सामुद्रिक शुभाशुभमिह किंचिद्वच्मि सक्षेपात् ॥ १२ ॥०

इति श्रीमहत्तमनरसिंहात्मजदुर्लभराजविरचिते सामुद्रिकतिलकापरनाम्नि नरे(र)लक्षणशास्त्र(स्त्रे) शारीराधिकार प्रथम । (vv 302) fol 9, इति० शारीराधिकारो द्वितीय । (vv 99) fol 11b, इति० स्त्रीलक्षणशास्त्रे सस्थानाधिकार प्रथम (vv 195) fol 18, इति० स्त्रीलक्षणशास्त्रे सस्थानाधिकारो द्वितीय (vv 102) fol 21

It ends —

सामुद्रिकतिलकाख्य पुरुषस्त्रीलक्षणप्रबन्धमयात् ।
दिग्मात्रमत्र गदित सोपि समुद्रोक्ति यदनन्त ॥ ४५

इति श्रीमहत्तम० नृस्त्रीलक्षणशास्त्रे वर्णाधिकारस्तृतीय ॥
अत्रास्ति कोपि वश प्राग्वाटाख्यस्त्रिलोकविख्यात ।
नृपमतदि वृद्धायामालम्बनयष्टिरभवद्य ॥ १ ॥
आसीत्तत्र विचित्रश्रीमज्जाहिल्लसज्ञया जात ।
व्ययकरणपदामात्यो नृपते श्रीभीमदेवस्य ॥ २ ॥

श्रीविश्वकर्मगणनाथमहेशचण्डी-
श्रीविश्वरूपजगदीश्वरसुप्रसादात् ।
प्रासादमण्डनमिदं रुचिरं चकार
श्रीमण्डनो गुणवतां भुवि सूत्रधार' ॥ ११५ ॥

इति सूत्रधारमण्डनविरचितवास्तुशास्त्रे प्रासादमण्डने अष्टमोऽध्याय. ।

[B. I 81

406

प्रासादमण्डन of सूत्रधारमण्डन.

13¼×6½ inches, Devanagari handwriting Foll 30, thirtytwo lines to a page Dated Samvat 1879

Another copy

[S C ZZ. B. 13.

407

प्रासादमण्डन of सूत्रधार मण्डन

12¹×5½ inches, Devanagiri handwriting Foll 14, eleven lines to a page

Another copy

[B I. 80

408

राजवल्लभमण्डन of सूत्रधार मण्डन

10×5 inches, Devanagari handwriting Foll 58, nine lines to a page. Incomplete

Another work on the same *subject* by Sutradhāra Mandana, see above No 405 and I O No. 3142 *for* quotations The MS is incomplete the last twelve verses of chap 14 are wanting

Beginning —

आनंद यो गणेशार्कविष्णुगौरीमहेश्वरा ।
देवा कुर्युं श्रिय सौख्यमारोग्यत्व गृहे सदा ॥ १ ॥०

The colophon —

इति वास्तुशास्त्रे राजवल्लभमण्डने०

[B. I 77

409

राजवल्लभमण्डन of सूत्रधार मण्डन.

13¼×6½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 49, thirtytwo lines to a page. Dated Samvat 1879

Another copy

[S C ZZ. B. 13.

410

राजवल्लभमण्डन of सूत्रधार मण्डन.

9×5¼ inches, Devanāgari handwriting Foll. 62, nine lines to a page.

Another copy

[B D 122

411

वास्तुसार of मण्डन and निर्दोषवास्तु

13½×8½ inches, Devanāgari handwriting Foll 13, about 17 lines to a page.

A most incorrectly written MS containing four *small pieces on Architecture connected with* house building with Gujrati translation in some places.

The first piece has 90 ślokas and is called आयुतत्व (?)

It begins —

विश्वकर्मा उवाच । श्लोक ।
इदानीमलीद्वारस्वामीसुत्रपात्रविधिक्रमात् ।
शुभे मासे सिते पक्षे आदित्य चोत्तरायणे ॥ १ ॥
चैत्रे सौख्यधनप्राप्ती वैशाखे च धनागम ।
ज्येष्ठे ग्रहपिड तो(!)आखाडे(!)पशुनासन ॥ २ ॥०

It ends —

शजययेतेयेकवीशती आगनी पन्डीताईद्रकवीश्मकारया(!)९०

इति आयुतत्वग्रन्थे समाप्तम् ।

The second piece is वास्तुसार, in 146 ślokas by Sutradhāra Mandana (No 405 above) This is different from Vastumandana for which see Bhandarkar, Report, 1882-83 p 222

It begins —

श्रीविश्वकर्मा उवाच ।
गणेशो गि(रि)जादेवी गोविन्दो गोपतिर्गुरु ।
श्रीसभक्तो नावा सर्वीक्ष्यमिवातुन ॥ १ ॥(!)
वैशाखे फाल्गुने मासे पापच श्रावणे तथा ।
दीनशुभे सीतपक्षे गृहरमसुखावापद ॥ २ ॥(!)

It ends —

मदपादे(मेदपाटे)वरे दश(देशे)कुमकरणकृपास्य
(कुम्भकर्णनृपालये ?) ।
क्षेत्रज्ञो सूत्रधारस्य पुत्रमण्डन आत्मावान ॥ ४४ ॥
तेन वसुदधोसारमायादगुरतसित ।
कीर्तितो वास्तुसार सीश्वकर्मप्रसादता ॥ ४५ ॥

इति सूत्रधारमण्डनविरचिते वास्तुसारम‍्य समाप्त सपूर्ण ॥

The MS is most incorrectly written

The third piece is निर्दोषवास्तु having 111 s lokas.

It begins —

अव्यक्त वास्तुसभूत येन विश्वचराचरम् ।
तस्मै सभापदेवाचे नमो श्रीविश्वकर्मणे ॥ १ ॥
निर्दोषवास्तु कथ देव निर्दोषप्रशादनिणयो ।०

It ends —

इति ज्ञानसरआप्राजोत सवादेवक्ष्याचार्यसवादे रेखाणी णय (रेखानिणय ?) सपूण ॥

The last has 10 s lokas and is probably a part of क्षीराणव

It begins —

श्रीविश्वकर्मा उवाच ।
वक्षाणववासीव प्राकभीणवसूतीहरी ।
हरोहराजदश्रणाग्रयकारेमावतते ॥०

It ends —

इति श्रीविश्वकर्माकृते क्षीरारणनारदपृचत‍्राग्रम कुर्मशाला नीवेशगृहे प्रथमी अध्याय सपूणस्तु ॥ (?)

See above No 404

[B D 272

412

विश्वकर्मप्रकाश (वास्तुप्रकाश) of विश्वकर्मा

$14\frac{1}{2}\times5\frac{1}{2}$ inches Devanagari handwriting Foll. 57 eight lines to a page

Visvakarmaprakasa is a course on Architecture in 13 chapters ascribed to Visvakarma. For quotations &c see I O No. 3139

It begins —

जयति वरदमूर्तिमङ्गल मङ्गलानां
जयति सकलव‍्या भारती ब्रह्मरूपा ।
जयति भुवनमाता चि‍्मयी मोक्षरूपा
दिशतु मम महेशो वाङ्मय शब्दरूपम् ॥ १ ॥

The reckoning of verses is very unsystematic The text fully agrees with that of the I O MS.

It ends —

अथ स विमलविद्यो विश्वकर्मा महात्मा
सकलगुणवरिष्ठ सर्वशास्त्रार्थवेत्ता ।
सकलसुरगणानां सूत्रधार कृतात्मा
भुवननिवसतां सच्छास्त्रमेतच्चकार ॥ ६६ ॥(११३)

इति महोक्तविश्वकर्मप्रकाश विश्वकर्मणोक्त वास्तुशास्त्रे त्रयोदशाध्याय ॥

[B. I 78

413

समराङ्गणसूत्रधार of भोजराज

$12\frac{1}{2}\times5\frac{1}{2}$ inches Devanagari handwriting Foll. 119 (2 120) ten lines to a page

Another work on the same subject ascribed to Bhojaraja (of Dhara). The MS begins with the 11th verse of the first adhyaya and is incomplete

त्वयास्मि जगता नाथ जगतोधिपति कृत ।
स्थापितानि च भूतानि सवाण्यपि वशे मम ॥ ११ ॥
तेस्विय मे न विश्वेश कदाचिद्वशवर्तिनी ।
समीकरोमि पाषणजालान्यस्या किलाधुना ॥ १२ ॥
व्यस्तानि धनुषा तावत् गौभूरवैय पलायिता ।
दोग्धुकामोहमथैनां चिरमात्रागमन्यहि ॥(१३)॥
यत्र क्वापि प्रयात्यपा तत्र मामेव पश्यति ।
अपश्यत्यन्यतस्त्राणमदुग्धाचात्रप्रस्विनी ॥?॥
अस्या वर्णाश्रमस्थानविभागश्च विधास्यते ।
इय च दुगमानेकभोणीधरकलाकला ॥
विधास्येस्या कय चैतादति मे शङ्कित मन ।
पृथुन्येन्यय विज्ञप्तो भगवान्कुसुमसभव ।
उवाच बोधयन्नन कृत्वा भूमिं च निर्भयाम् ॥०
तद्वच्छ वस लोकानामितस्त्व हितकाम्यया ।
मयोर्थिता त्वमप्यूर्वि पृथो प्रियकरी भव ॥
काले स्मृत स्मृत पुण्यो राज प्रियचिकीर्षया ।
तवाप्यखिलमेवैतद्विश्वकर्मा करिष्यति ॥
इत्युक्त्वा गमनमुपेयुषि प्रजेशे
स्वस्थान क्षितिभुजि वाधिते मुदोर्व्याम् ।
प्रालेयावनिभृतमाजगाम खेल-
सिद्धस्त्रीपरिगतमाशु विश्वकर्मा ॥

इति श्रीभोजराजविरचिते समराङ्गणसूत्रधारनाम्नि वास्तुशास्त्रे महीसमागमो नाम प्रथमोध्याय ।

The subjects treated are —(2) जयविजय सिद्धापराजितसुतागमन fol. 3b (3) प्रश्नाध्याय fol 5 b (4) महाजदिसाङ्ग fol 7b, (5) ... (6) सहदेवाधिकार fol 13, (7) वर्णाश्रमविभाग

fol. 14b; (8) भूमिपरीक्षा fol. 17b; (9) हस्तलक्षण fol. 19b; (10) पुरनिवेश fol. 25; (11) वास्तुत्रयविभाग fol. 26; (12) वेधविकल्प fol. 27b; (13) मर्मवेध fol. 28b; (14) पुरुषाङ्गदेवतानि पुष्टअक्षराङ्गनिर्णय fol. 29 b; (15) राजनिवेश fol. 31b; (16) वनप्रवेश fol. 33b; (17) इन्द्रध्वजनिरूपण fol. 41b; 18 नगरादिसंज्ञाध्याय fol. 44; (19) चतुःशाला० fol. 52b; (20) निम्नोचफलादिलक्षणफला० fol. 53b; (21) द्वासप्ततित्रिशालालक्षणं fol. 56; (22) द्विशालगृहलक्षण fol. 57b; (23) एकशालाफल० fol. 59; (24) द्वारपीठ० वास्तुलक्षण fol. 61; (25) समस्तगृहाणां संख्याकथन fol. 67; (26) ०अङ्गयोनिनक्षत्रादिनिर्णयः fol. 70; (27) सभाष्टकं fol. 70b; (28) गृहद्रव्यप्रमाण fol. 72b; (29) शयनासनलक्षण fol. 74b; (30) राजगृहाध्याय fol. 80b; (31) यज्ञाध्याय fol. 90b; (32) गजशाला fol. 91; (33) अश्वशाला fol. 94; (34) अप्रयोज्यप्रयोज्य fol. 96; (35) शिलान्यासविधि fol. 98; (36) बलिविधि fol. 99; (37) कीलकसूत्रपाताध्याय fol. 102; (38) वास्तुसंस्थापनमातृकानाम fol. 103; (39) द्वारगुणदोषाध्याय fol. 105b; (40) पीठाध्याय fol. 106; (41) वयोविधि fol. 107; (42) शान्तिकर्मविधि fol. 109b; (43) द्वारभङ्गफलाध्याय fol. 111 b; (44) स्थपतिलक्षण fol. 112; (45) प्रासादलक्षण fol. 114; (46) तोरणभङ्गकपोतप्रवेशशान्ति fol. 115b; (47) वेदीलक्षण fol. 116.

The MS. breaks off in verse 116 of the next chapter. Verses are not always numbered. Sometimes the colophon reads "महाराधिराजश्रीभोजराज or ०देव clearly meaning the celebrated Bhojarāja of Dhārā.

It ends:—

> शास्त्रं कुण्डानि वा गृहिणम्य निर्दिशेत् ।
> ...र्विनश्यन्ति स्वामी पुत्राभिः धीयते ध्रुवम् ॥११६॥
> संक्षेपेण...

[B. I. 76.

B. Sacrificial fire-places.

414

A small work consisting of 135 s'lokas in different metres, on the construction of the sacrificial *kuṇḍas*, composed in S'ake 1577 by Mādhava, son of Kūka, son of Vyāsa Nārāyaṇa, son of Govinda, surnamed S'ukla.

The author alludes to कुण्डतत्त्वप्रदीप (*A. D. 1624*), कुण्डशिरोमणि, कुण्डसिद्धि in v. 93; राम in v. 14 and 57; वास्तुशास्त्र in v. 60 and विश्वनाथ in v. 3.

It begins:—

> ॐ मित्यक्षरमद्वितीयमनदत्तसधद्रत्नस्थितं
> नत्वा सौति विभर्ति विश्वमखिलं यस्मिन्पुनर्लीयते ।
> इष्ट्वाचार्यकृतागमान् श्रमहरः श्रीमाधवेनोद्धृतो
> निर्मथ्याङ्गसमुद्रमिष्टफलदः श्रीकुण्डकल्पद्रुमः ॥ १ ॥

समगते नरि वा प्रपदोच्छ्रिते समकृतोर्ध्वभुजे कृतवेणुना० ॥२॥

> मानं प्रोक्तं वेदमूलं मयात्र
> कल्पे प्रोक्तं यच्च कात्यायनेन ।
> श्रौते भाष्ये नागमोक्षेषु तस्मा-
> देवं मूते विश्वनाथो व्यवस्थाम् ।०

It ends:—

आसीत्कश्यपवंशजः क्षितितले श्रीमानुदीच्याग्रणी-
र्गोविन्दः श्रुतिवित्तदात्मज इहाभूद्व्यासनारायणः ।
तत्सूनुर्निगमक्रियासु निपुणः कूकाभिधस्तत्सुतः
संजातो माधवसंज्ञको रचितवान् श्रीकुण्डकल्पद्रुमम् ॥१३२॥०

> रविधनमितवर्षे विक्रमार्के प्रयाते
> नगनगतिथितुल्ये १५७७ शाककाले प्रवृत्ते
> शारदि मनुजमाने मन्मथे चैव शुक्ले
> फणितिथिगुरुवर्गे कुण्डकल्पद्रुमोऽभूत् ॥ १३५ ॥

इति श्रीऔदीच्यशुक्लमाधवविरचितः कुण्डकल्पद्रुमः समाप्तिमगमत् ।

The MS. was scribed by Thāle at Ujjain.

[S. C. I.

415

कुण्डपरिमाण.

$9\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches; Devanāgarī handwriting.

Beg:—

> क्षेत्रे यच्चतुरस्रकेन्तरगतं विस्तारसूत्रं कृतिः
> तस्य क्षेत्रफलं भवेद्द्विगुणितादिः सा द्विनिघ्नद्विके
> क्षेत्रे स्यात्फलमेतदीयमदमप्यायामसूत्रं भवेत्
> तस्मिन्क्षेत्र इत. सहेकयितवत्कुण्डं चतुष्कोणकम् ॥१॥

अस्यार्थः । चतुरस्रक्षेत्रे॰
उक्तंच ग्रन्थकृता(?)पिस्थूलदृत्ता त्रिम्नारभयात् ।
पञ्चाशत्प्रमिते शताद्दशगुणे॰ fol. 2b;

इति कुण्डपरिमाणे सहस्रावधिकुण्डविचारः fol. 4b; इति॰ अयुतावधिकुण्डविचारः fol. 6, इति श्री॰ लक्षावधिकुण्डविचारः fol. 11b; इति॰ दशलक्षावधिकुण्डविचारः fol. 12.

It ends —

इति सूक्ष्मगणितानीतकुण्डपरिमाणे कोटिहोमावधिकुण्डविचारः समाप्तः ।

[S C. I

416

कुण्डोद्योत of नीलकण्ठ with कुण्डभास्कर by शङ्कर.

9¼ × 4½ inches, Devanāgarī character Foll. 3, *about seven lines to a page A fragment.*

A fragment containing vv 58 to 61 of Nilakantha's Kundoddyota with the commentary called Kundabhāskara by his son S'ankara See I O, Nos. 3163-64

[S C. I

417

कुण्डमण्डपकौमुदी of विश्वनाथ.

13½ × 8½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 23, sixteen lines to a page. Dated S'ake 1788.

Another work on the construction of the sacrificial *kundas* by Vis'vanātha, son of S'ambhu, son of Mukunda, son of Purusottama. Vis'vanatha is quoted in Mandapakundasiddhi of Vitthala (A.D 1619, see below No. 426). The I O MS. No. 3159 of this work is dated Samvat 1686. This Vis'vanātha, however, is different from another Vis'vanātha, the author of Kundaratnākara, No. 423 below.

The text begins —

> जयति जयति रामो जानकीजानिरेको॰ ॥ १ ॥
> सूनोः श्रीपुरुषोत्तमस्य तनयः श्रीमन्मुकुन्दस्य यः
> शंभुः शंभुरिवापरो दृढमतिः श्रीरामसंचिन्तने ।
> तत्सूनुर्विविधागमेषु निपुणः श्रीरामदेवानुजो
> सूते कुण्डमिहाम्रभेदसहितं श्रीविश्वनाथः सुधीः ॥२॥॰

It ends.—

> गुणऋतुरसचन्द्रैः संमिते शालिवाहे
> धनदशशिगतेर्के दुर्मतौ वत्सरे च।
> फणिपतितिथियुक्ते देवपूज्यस्य वारे
> सकलनिगमसारो ग्रन्थ एष समाप्तः ॥

शके १७८८ वैशाख कृष्ण ५ शनौ संपूर्णं ।

The date given in this verse i. e. S'ake 1663 is the date of the previous MS from which the present one was copied

[B D 281.

418

कुण्डमण्डपदर्पण of नारायण with मनोरमा by गङ्गाधर.

13½ × 8½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 16, sixteen lines to a page. Dated S'ake 1788.

A small metrical treatise consisting of 49 s'lokas on the construction of the sacrificial *kundas*, composed in 1578 A D by Nārāyana, son of Ananta, son of Hari, son of Krsna of the Kaus'ika family and a resident of a village called Manaura. The commentary is by the author's son, Gangādhara.

The text begins —

> विष्णु चतुर्भुजं नत्वा प्रवक्ष्ये कुण्डमण्डपौ ।॰

It ends.—

> आसीत्कौ नरवरसेविते मणौरे
> कृष्णः कौशिककुलवारिधौ ललामः ।
> तत्पुत्रो हरिरपि तादृशोस्य पुत्रो-
> नन्तोभिप्रतिनिधिराहितामिरस्य ॥ ४७ ॥
> श्रीनारायणकविरङ्गजश्चकार
> सूक्ष्मं मण्डपविधिदर्पणं सकुण्डम् ।॰ ॥ ४८ ॥
> शतप्रतिथिमिश्रुवये १५०० शालिवाहशकाब्दके ।
> ग्रन्थोयं टापरग्रामे रचितो बहुधान्यके ॥ ४९ ॥

The com. begins —

हेरम्ब हि नमस्कृत्य नारायणगुरु तथा।
कुण्डदर्पणपद्यानां टीकां कुर्वे विदां मुदे ॥ १ ॥०

It ends —

कुण्डदर्पणकर्तुश्च नारायणस्य धीमत ।
गङ्गाधरारव्यपुत्रेण स्वल्पमत्या कृता तु या ॥ १ ॥
कुण्डदर्पणटीका सा स्वल्पा मनोरमाभिधा।
अङ्गीकार्या बुधै प्रीत्यै सतोष्य मदुक्तित ॥ २ ॥

इति श्रीमदनन्तचातुर्मास्ययाजिपुत्रनारायणाग्निचित्सुत गङ्गाधरकृता कुण्डदर्पणटीका मनोरमाख्या समाप्ता।

The following works are quoted in the commentary

कुण्डाकृति of रामवाजपेयिन् 7, दानखण्ड 6b, मुहूर्तमार्तण्ड 3b, यन्त्रचिन्तामणि 2b, वास्तुशास्त्र 5 शारदातिलक 7 and सिद्धान्तरहस्य 3

[B D 281

419

कुण्डमण्डपलक्षण of रामवाजपेयी.

9¼×4¼ inches, Devanāgarī handwriting Foll 10, seven lines to a page Dated Sake 1704

A short treatise variously called Kundalaksma Kundakrti and Kundamandapalaksana in 74 ślokas on the preparation of the sacrificial *kundas* composed in 1449 A D by Rāma Vajapeyin son of *Suryadasa* and *grandson of* Sivadasa. For authorities quoted in this treatise cf. I O No. 3154 and see above No 397 for other works of the author

This work was composed by Rama at the request of Jatamat Caturvedi son of Aksmadeva

Beg —

इष्टापूर्तेष्वद्रमाद्य यदाहुर्यस्योनस्वाधिक्यतो भूरि दोषा ।
कुण्ड साङ्ग भूरिभेद तदग्र मूते रामो नैमिपस्थो विचार्य ॥१॥

End —

श्रीमद्रत्नपुराधिपेन महित ० रामेण कुण्डाहिति ॥ ७३ ॥
रसगगनतिथिप्रमाणवर्षे गतवति विक्रमभूमिपस्य कालात्।
क्रतुविधिफलदायके मखेज्यकृतिरियमस्तु मयार्पिता सुरेशे ७४

इति श्रीरामचन्द्रविरचित कुण्डमण्डपलक्षण समाप्तम्।

[S C L

420

कुण्डमण्डपलक्षण with टीका by रामवाजपेयी.

8¼×3¼ inches, Devanagari character Foll 12, eight lines to a page Dated Sake 1664

The same with the author's own commentary

Beg —

सूनो श्रीधरमालवस्य शिवदासाख्याद्गुरव्यातित
सम्राडग्निविदाप यस्य जनक श्रीसूर्यदासो जनिम्।
यन्मातुर्यशसा दिशो दश विशालाक्ष्या वलक्षा स्तन
स्येष स्वाहितकुण्डलक्ष्मविवृर्ति रामो यत्तमिपे१॥०

End —

इति नैमिषारण्यस्थरामवाजपेयिकृता स्वकृतकुण्डनिर्माणश्लोकविवृति समाप्ता।

[B D 79

421

कुण्डमण्डपलक्षण with टीका by रामवाजपेयी

9¼×4 inches Devanagari character Foll 37, (3 to 39) nine or ten lines to a page. Dated Sake 1649

Another copy First 2 folios of the MS are lost.

[B. D 213.

422

कुण्डमार्तण्ड of गोविन्द दैवज्ञ.

9¼×4¼ inches, Devanāgarī handwriting Foll 12 seven lines to a page Dated Sake 1704

Another work on the same subject consisting of 71 verses and composed in 1591 A. D by Govinda son of Gadādhara, a resident of Junnar The author quotes no authorities.

It begins —

मधुकरवृतगण्ड भालमालीन्दुखण्ड
विलसितकरदण्ड विघ्नसौकचण्डम्।
वितरितबुधषण्ड सत्सरस्थूलपिण्ड
विदलितरिपुकाण्ड नौमि त वक्रतुण्डम् ॥ १ ॥०

It ends.—

श्रीमज्जुन्नरपत्तने शिवगिरेरासन्नसंस्थे सदा
य श्रीकृष्णरतो गदाधर इलानाथप्रपूज्योभवत् ।
तत्सूनुर्गणकाग्रणीर्विमलधीर्गोविन्दसञ्ज कृती
लीलावानकरोदमु सुसरल ग्रन्थ विपश्चिन्मुदे ॥ ६८ ॥
गुणशशिरसचन्द्रे १६१३ संमिते शाककाले
सहसि बहुलपक्षे कामतिथ्यां शशाङ्के ।
विबुधगुरुकवीनां हर्षदोय स्फुटार्थं
समगमदतिपूर्तिं कुण्डमार्तण्डसञ्ज ॥ ६९ ॥ ७० ॥
नवरसमितवृत्तैर्गुम्फित सभ्रमाद्य
पठति भुवि भवेत्स ज्ञानवान्विश्ववन्द्य ।
सुतधनसुखसपत्कामपूर्णोपकारी
बुधकुलकमलेन्दु कुण्डमार्तण्डमेनम् ॥ ७१ ॥

इति श्रीमद्गोविन्ददैवज्ञविरचित कुण्डमार्तण्ड समाप्तिमगमत् ।

[S C I

423

कुण्डरत्नाकर of विश्वनाथ

$9\frac{1}{2}\times4\frac{1}{2}$ *inches Devanagari handwriting* Foll 39 twelve lines to a page Incomplete

Kundaratnakara a treatise on the construction of the Kundas by Visvanatha Dvivedi son of Sripati and grandson of Jagannatha The date of Visvanatha falls between 1449 and 1619 A D since he quotes Kundākrti (No 419 above) and is quoted by Vitthala Diksit in Mandapakunda siddhi (No 426 below) For authorities quoted cf. I O No 3157 Our MS contains the work only up to the end of the 53rd verse The whole work consists of 84 verses with the author's own commentary

It begins —

अम्भोजे स्वर्णरम्मा तदुपरि पुलिन तत्र कूपोत्र रिक्त
कालिन्दी तत्र मेरुस्तदुपरि च शशी तत्र गाढान्धकार ।
तत्रोद्यत्सूर्यकोटिच्छिनघनविरताधाम्नमव्याजमव्याद्
अन्यद्वक्षोरगा च सुकृतनरशिरोरत्नमालाभिरामम् ॥ १ ॥
येधा द्वेधा विभाव्य० ॥ २ ॥ ३ ॥
उपचङ्क्रम्यते तेन कुण्डरत्नाकर स्वयम् ।
व्याख्यातु मुनिवाक्यानां दर्शनाय स्वनिर्मित ॥ ४ ॥०

[B L 49

424

कुण्डार्क of शङ्कर.

$9\frac{1}{2}\times4\frac{3}{4}$ inches, Devanagari character Foll. 2, about 12 lines to a page.

Another metrical treatise on the same subject It consists of 15 s'lokas and was composed by Sankarabhatta the author of Vratarka (No 723 below) and the son of Bhatta Nilakantha the author of the Bhagavantabhaskara

For Sankaras commentary on his fathers Kundodyota cf I O No 3164 and No 416 above Sankara lived in the latter half of the 17th century

Beg —

भास्वन्त नीलकण्ठं पितरमनुसरञ्शङ्करो वक्ति कुण्ड०

End —

पादध्यौवृत्तदोष्णामितिमितिमवदच्छङ्करो नैलकण्ठि ॥ १५ ॥

[B D 233

425

कुण्डार्क of शङ्कर with
मरीचिमाला by रघुवीर.

$9\frac{1}{2}\times4\frac{1}{2}$ inches Devanagari handwriting Foll. 17 nine lines to a page Dated Sake 1704

Kundārka of Sankarabhatta with a commentary called Maricimala by Raghuvira son of Vitthala, the author of Mandapakundasiddhi (next number)

The com. begins —

कृष्णात्रिगोत्रोद्भवदुग्धसिन्धो
समुद्गतो विठ्ठलपूर्णचन्द्र ।
तस्यात्मज श्रीरघुवीरसञ्ज
करोति कुण्डार्कमरीचिमालाम् ॥ १ ॥

It ends —

न परैरवगाहिता पुर स्फुटकुण्डाखिलदाकरी कृति ।
विवृता रघुवीरदीक्षितै कुतुकादेव न कामकाम्यया ॥

इति श्रीचतुर्धरोपनामकनीलकण्ठसुतशङ्करकृतौ कुण्डार्कं समाप्त ।

[S C L

426

मण्डपकुण्डसिद्धि with टीका of विट्ठलदीक्षित.

9¼ x 4 inches, Devanāgari handwriting Foll 34, nine lines to a page Dated Śaka 1704

Another work on the same subject consisting of 57 verses with commentary, both composed in 1619 A D, by Viṭṭhala Dikṣit, a resident of Sangamaner, and the son of Buba Cf I O, No. 3160

The text begins —

गादवान्तमनेक० सेरो हर पातु व ॥ १ ॥
कृष्णात्रिगोत्रैतितरां पवित्रे पवित्रकर्मोजनि यूवशर्मा ।
तत्सूनुना विट्ठलदीक्षितेन विरच्यते मण्डपकुण्डसिद्धि ॥२॥

It ends —

इति मण्डपकुण्डसिद्धिमेता रचितां विट्ठलदीक्षितो व्यधत्त ।
अधिकाशिनगर्युमेतानुद्ये विबुध शोधयतादिमां विचार्य ॥५६

शशियुगतिथिगण्ये याति शाके वरेण्ये
विभवशरदि रम्ये मासि शस्ते तपस्ये ।
शशधरमृनिदृष्टे सुप्यपक्षे वलक्षे
कमलनयनतिथ्यां भानुमद्वारवत्याम् ॥ ५७ ॥

The com begins —

मत्तमत्तगजवदन सादितविघ्नावलीसदनम् ।
गौरीहरयोस्तोक पालितलोक हृदा वन्दे ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥

कुण्डमण्डपसंसिद्धेर्विवृत्तिं लिखितोस्मि तु ।
प्राचीनवाक्यसदर्भं संदर्शयितुमारभे ॥ ४ ॥०

The authorities quoted are —आदित्यपुराण 4b, कात्यायन 4b, कुण्डकौमुदी and कुण्डरत्नाकर 19b, 24b, क्रियासार 9b, 12 &c, गणेशविमर्शिनी 28b, त्रैलोक्यसार 20b, 32, पञ्चरात्र 4b, परशुराम 16b, पिङ्गलामत 31, प्रतिष्ठासारसंग्रह 15b, 28b, प्रयोगसार 5, 28b, 32b, मन्त्रमुक्तावलि 9b, 14, महाकपिलपञ्चरात्र 5, 12b, योगिनीहृदय 29b, राघवभट्ट and रामवाजपेयी 19b, 24b, लक्षणसंग्रह 29, 31, लक्ष्मणाचार्य 25, वासिष्ठी 5, वास्तुशास्त्र 9b, 11b, विश्वकर्मा 9, 29b, शारदातिलक 4b, शुल्व 8b, 10, 15, सनत्कुमार 18, सारसंग्रह 16, सिद्धान्तशेखर 8b, 10, 15, सोमशंभु 5b, 17, 29 and हयग्रीवपञ्चरात्र 4b.

It ends —

इति श्रीसंगमनेरस्थविट्ठलदीक्षितविरचिता स्वकृतमण्डपकुण्डसिद्धिव्याख्या समाप्ता ।

[S. C. I

PART VI—MISCELLANEOUS

427

अश्वशास्त्र of सुखानन्द.

$11\frac{1}{4} \times 5\frac{3}{4}$ inches, Devanāgari handwriting Foll 6, about 15 lines to a page Incomplete.

A small treatise on the nature and classification of horses composed by Sukhānanda, son of Valha Jisuu, surnamed *Jos'i* The work is divided into several adhyayas some of which consist of one s'loka only Our Ms contains the first 17 adhyayas and a part of the 18th.

Nothing is known about the date of our author. He refers to the famous S'alihotra son of As'vaghosa and the father of Sus'ruta and also to one Yajñadatta in connection with the age of horses.

It begins —

उचैरुचै श्रवोश्वप्रथितरयपथे भानुमन्त प्रभु त
श्रीमन्त शालिहोत्रं निजगुरुचरणान् प्रेमपूर्वं प्रणम्य ।
जोशीश्रीवाल्हजिष्णुद्विजतनुजसुखानन्दशर्मांख्यधर्मा
सूक्ष्म मूर्तेश्वशास्त्र जगदखिलगुरोर्देवदेवस्य तुष्ट्यै ॥ १ ॥
क्रीडन् श्रीशालिहोत्रो द्युमरिति(?)हिमशैलेश्वघोषर्षिसूनु
क्षीराब्ध्यर्कादिजै कडुयनपरयै (?)रासगन्धर्वलोकै ।
यातायातै सपक्षै सुरपतिवचसा खेपया छिन्नपक्षान्
कृत्वा दृष्ट्वोपसन्नाखिजगति महिमान व्यधत्तासमानम् ॥ २ ॥
सकीर्ण विप्रकीर्णे विकटपथि रणप्राङ्गणे क्षिप्रयाने
यातायातापयाते दु(द्र?)वदरिदलनेऽलभ्यलाभेरिकूटे ।
दूरस्थार्थिप्रियाप्तौ खगमृगमृगयाद्युत्सवे प्राज्यराज्ये
राज्ञां लक्ष्मीनिधान न नररथगजा यादृश मित्रमश्व ॥ ३ ॥
निद्रास्यश्वा सदाकर्करभुजिरणयो जाग्रति क्ष्मा खुराग्रै(?)
स्तुवत्पुवे जयोमूत्रमलजलचयेश्रीश्वभिरन्यचक्रात् । (?)
हेषाशेषे निशीथेटनमथपुलकै पुच्छतोग्निस्फुलिंगै (?)
रात्रौ नाशोश्वशालागतमथुसरधामर्कमग्रद्विजार्चाः ॥(?)४॥

इति श्रीसुखानन्दकृते अश्वशास्त्रेऽश्वप्रशसानाम प्रथमोध्याय । fol 1 अथावर्तलक्षणमुच्यते ।०

०श्रेष्ठा अश्वाश्चयोमी गणककृतकथावर्तभेद समास ॥१०॥०

इति श्रीसुखानन्द० शुभाशुभावर्तलक्षण नाम द्वितीयोध्याय (s'lo 9) fol 2b, इति० द्विजादिजातिचतुष्कलक्षण तृतीयोध्याय (s'lo 1) fol 3, इति गन्धपरीक्षा चतुर्थोध्याय (s'lo. 1) fol 3, इति प्रधानवर्णपरीक्षा पञ्चमो० (s'lo. 4) fol. 3b, इति शुभपरीक्षा षष्ठो० (s'lo 1) fol. 3b, इति पुण्ड्रलक्षण सप्तमो० (s'lo 1) fol 3b, इति० मिश्रवर्णलक्षणं अष्टमो० (slo 4) fol 4, इति० दोषलक्षण नवमो० (s'lo 4) fol 4b, इति० छायालक्षण दशमो० (s'lo 1) fol 4b, इति० प्रकृतिलक्षणमेकादश (s'lo 1) fol 4b, इति० हेषालक्षण द्वादशो० (s'lo 1) fol 4b इति० गतिलक्षण त्रयोदशो० (s'lo 2) fol 5, इति० वाहनविधिश्चतुर्दशो० (s lo 5) fol 5b, इति० सत्वलक्षण पञ्चदशो० (s'lo 1) fol 5b, इति राजाश्वलक्षण षोडशो० (s'lo 1) fol 5b, अथ यज्ञदत्तोक्तवयोज्ञानम् ।

पङ्क्तिर्दन्तै सितामैर्भवति हयशिशुस्तै कषायैर्द्विरब्द
सदशैर्मध्यमान्त्यै पतितसमुदितैस्त्रिचतु पञ्चकाब्द ।
सदशानुक्रमेण त्रिकपरिगणिता कालिका पीतशुक्ला
काचामाक्षीकशखाप्युलुखलचलनभ्रशत स्यात्प्रवृद्धि ॥ ४२ ॥

(The s'lokas are numbered from the beginning)

इति श्री० यज्ञदत्तोक्तवयोज्ञान सप्तदशोध्याय । अथ ज्ञमल्यङ्गलक्षणम् ।

The MS. breaks off in the 10th s'loka of this chapter

[B D 284

428

कोदण्डमण्डन.

12×6 inches Devanāgari handwriting Foll. 10, about 17 lines to a page. Dated Samvat 1928

Kodandamandana a work on Archery in 22 chapters professing to be the Dhanurveda a supplement (*upaveda*) to the Yajurveda. This is different from the Kodandamandana, a part of the Brahmandapurana, mentioned at Burnell, Tanjore MSS. p. 189 a.

Beg —

नित्यानन्दवपुर्निरन्तरगलत्पञ्चाशदर्णै क्रमात्
व्याप्त येन चराचरात्मकमिद शब्दार्थरूप जगत् ।
शब्दब्रह्म यदूचिरे सुकृतिनश्चैतन्यमन्तर्गत
तद्वोऽव्यादनिश शशाङ्कसदन वाचामधीश मह ॥ १ ॥

अन्तःस्मितोल्लसितमिन्दुकलावतंस-
मिन्दीवरोदरसहोदरनेत्रशोभि ।
हेतुस्त्रिलोकविभवस्य नवेन्दुमौले-
रन्तःपुरं दिशतु मङ्गलमादराद्वः ॥ २ ॥

संसारसिन्धोस्तरणैकहेतून्दधे गुरून् मूर्ध्नि शिवस्वभावान् ।
रजांसि येषां पदपङ्कजानां तीर्थाभिषेकश्रियमावहन्ति ॥ ३ ॥

सारं वक्ष्यामि तन्त्राणां शारदातिलकं शुभम् ।
धर्मार्थकाममोक्षाणां प्राप्तेः प्रथमकारणम् ॥ ४ ॥

(*These four s'lokas appear to be from* शारदातिलक and to have been here written through the mistake of the scribe.)

शब्दार्थसृष्टिमुनीभिरीयस्य साहाय्यं विदधीत शरासनं ॥ ६ ॥

ज्याकुण्डलितकोदण्डयष्टिर्यस्य करे स्थिता ।
स्थिता तस्य करेम्भोधिवेलाकुण्डलिता मही ॥ ७ ॥

द्रोणभीष्मार्जुनादीनामद्यापि व्यासभारतः ।
स धनुर्गुणटङ्कारः स्फारः स्फूर्जति भूतले ॥ ८ ॥

यज्जामदग्न्यभृगुराघवसूरपुत्र-
द्रोणार्जुनप्रभृतिभिर्जमदग्निमुख्यैः ।
नीतं यशस्त्रिषु जगत्सु यदद्य यावत्
कुन्देन्दुधामधवलं स धनुःप्रभावः ॥ ९ ॥

पुंस्त्वेनापि चापेन शरैः पौष्पैश्च पञ्चभिः ।
जगत्त्रयजयश्रीरिनङ्गस्यापि धन्विनः ॥ ११ ॥

ज्याघातकर्कशप्रांशुबाहोराहवशालिन. ।
अत्रामुत्र च याम्ब्रजन्ति इहालिङ्गनमङ्गनाः ॥ १२ ॥

यस्य शिलाश्मलक्ष्यभेदद्दूरभिदः शराः ।
मिद्यान्त्य द्विपलक्ष्मीहठाकर्षणकेलयः ॥ १३ ॥

धन्वी परप्रयुक्तास्त्रप्रहाराणामगोचरः ।
शरैर्मुक्तैरिवादत्ते दूरादेव द्विषामसून् ॥ १४ ॥

[illegible]
रणक्षेत्रे वपन्तीव कीर्तिबीजमयोमुखाः ॥ १५ ॥

मनुष्योपि महाधन्वी राघवो धनुलाघवात् ।
चक्रे संवपमसंख्यातराक्षसक्षपणक्षमम् ॥ १६ ॥

रामस्य जामदग्न्यस्य सर्वक्षत्रक्षयक्षणे ।
अद्वितीयस्य साहाय्यमकरोत्सततं धनुः ॥ १७ ॥

इत्यनवद्यगुणसंपदामिदं चापवेदमिह वेद यः पुमान् ।
स ध्रुवं कुमुदसुन्दरं यशः संपदश्च विजयं च विन्दति ॥ १८ ॥

इति कोदण्डमण्डने दीक्षाकाण्डे धनुर्वेदप्रशंसा नाम प्रथमोध्यायः । इति कोदण्डमण्डने गुरुशिष्यलक्षणं नाम द्वितीयोध्यायः । (s'lo. 12) fol. 1b; इति कोदण्ड० मण्डलाधिकारे तृतीयोध्यायः । (s'lo. 16) fol. 2; इति कोदण्डमण्डने उपकरणविधिश्चतुर्थोध्यायः । (s'lo. 17) fol. 2b;

०थमे सप्तशतं वामे दक्षिणे द्विशताधिकम् ।
संग्रामे सप्तशतिकं दूरे नवशतं मतम् ॥ १८ ॥

दृढभेदे तु साहस्रं विकर्णे द्विशताधिकम् ॥
इत्येवं निश्चितं कैश्चित् नरवेषु नियमो मतः ॥
कठिनेन तु चापेन कर्म किंचिन्न सिध्यति ॥ १९ ॥०

वरं प्राणाधिको धन्वी न तु प्राणाधिकं धनुः ।
धनुषा पीड्यमानो हि धन्वी लक्ष्यं न पश्यति ॥ २१ ॥

चापं तथापरमपि द्विसहस्रसंख्यं
मानाधिकं नववितस्तिकमस्ति शास्त्रे ।
नाम्ना फणीन्द्रमिति तत्र मनुष्यचापं
धार्यं परं हरिहरादिभिरेव देवैः ॥ २२ ॥

इति निगदितमेतल्लक्षणं चापयष्टे-
रुपनिषदुपदिष्टं शास्त्रशिष्टं च तस्याः ।
नवविजयविशिष्टां यां समालम्ब्य धृष्टा
व्रजति कुमुदखण्डापाण्डुरा दिक्षु कीर्तिः ॥ २३ ॥

इति कोदण्डमण्डने धनुर्लक्षणं नाम पञ्चमोध्यायः । fol. 3; इति० गुणलक्षणं नाम षष्ठोध्यायः । (s'lo. 10) fol. 3; इति० बाणलक्षणं नाम सप्तमोध्यायः । (s'lo. 24) fol. 4; इति० कोदण्डगुणबाणकर्म नामाष्टमो० (s'lo. 21) fol. 4b; ०योगाभ्यासो नाम नवमो० (s'lo. 14) fol. 4b; इति० क्रियाभ्यासो नाम दशमो० (s'lo. 28) fol. 5b; इति० शलाकाभ्यासो नाम एकादशो० (s'lo. 7) fol. 5b; इति० विनिविशिताभिघातव्याघाताभ्यसनो नाम द्वादशोध्यायः । (s'lo. 5) fol. 6; इति० श्रमकाण्डे त्रयोदशो० (s'lo. 30) fol. 6b; इति० दोषनिर्णयो नाम चतुर्दशोध्यायः । (s'lo. 23) fol. 7; इति० गतिनिर्णयो नाम पञ्चदशोध्याय (s'lo. 15) fol. 7b; इति० लक्ष्यसाधने षोडशोध्यायः । (s'lo. 14) fol. 8; इति० आकर्षः सप्तदशो० (s'lo. 10) fol. 8; इति० दृढवेधोष्टादशोध्यायः । (s'lo. 12) fol. 8b; इति० दूरपाते एकोनविंशोध्यायः । (s'lo. 11) fol. 8b; इति० चित्रवेधो नाम विंशोध्यायः । (s'lo 15) fol. 9; इति० समरसंभारो नाम एकविंशोध्यायः ॥ (s'lo. 19) fol. 9b.

End:—

धनुर्बाणगुणादीनां नियमामार्वसाधकाः ।
अतो लक्ष्यादिसिध्यर्थं समायोगोभिधीयते ॥ ११ ॥
[illegible] दृष्टमङ्गं महिपोत्तरं
द्विगुणयेत् ॥ १२ ॥(?)

इति कोदण्डमण्डने द्वाविंशतितमोध्यायः समाप्तः । तत्समाप्तौ च समाप्तमिदं कोदण्डमण्डनाभिधानं धनुर्वेदोपवेदं धनुर्वेदशास्त्रमिति ॥

[B. D. 251.

429

मुद्रापरीक्षा.

(from इन्द्रजालतन्त्र.)

8¾ × 3¾ inches, clear Devanagari handwriting. Foll. 2, ten lines to a page.

This small tract consisting of 23 ślokas is from the Indrajālatantra. It explains the properties of some jewels.

It begins —

अथ मुद्रापरीक्षा लिख(ख्य)ते ॥
शुक्लदेहवर्णाभो नीलरेखासमन्वितः ।
तिररेखापरो नित्य पीतरेखासमन्वितः ॥ १ ॥
रक्तरेखासमायुक्त कृष्णरेखाविभूषितः ।
एतैश्चिह्नैः समायुक्तो नीलकण्ठ इति स्मृतः ॥ २ ॥
ददाति विपुलान्भोगान्ज्ञानमार्ग सुदुर्लभं ॥०
०थ पारावतकण्ठकान्तिसदृशो व्याप्तः सितैर्बिन्दुभि
राशीकस्य कुलोद्भवः स च मणिर्नीयो विरक्तस्तक ।
संग्रामे विजयो रिपोर्वृद्धविधान्भोगान्मणिर्वर्द्धति
तत्प्रक्षालनवारिपानविधिना नश्येद्विषं दारुणम् ॥ ९ ॥

End:—

रक्तमर्धं च कृष्णार्धं येन किंचिद्भवेत् शुचिम् ॥
एषरूपो भवेद्यस्तु सर्वोद्विषनाशन ॥ २३ ॥
इति इन्द्रजालतन्त्रे मुद्रापरीक्षा ॥

[R. D. 180.

430

रत्नपरीक्षा and रत्नसमुच्चयपरीक्षा of अगस्त्य.

7½ × 4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 78, eight lines to a page

The MS. contains two small works on precious stones, both attributed to Agastya. Mallinātha quotes from the first (fol 30 vv 23-25 27 and fol. 11, v 4 respectively) in his commentary on Śiśupalavadha IV 44 and Kirātārjunīya VII. 40 For similar treatises, cf. I. O., Nos. 2618-20 Bhandarkar Report, 1887-91 No. 976, Peterson Reports, V No 189 &c.

(I) रत्नपरीक्षा which contains 339 ślokas begins —

सुनय ऊचु ॥

पठित सुनय यद् कृताञ्जलिपुटा स्थिता ॥
मुनीनां च मुनिश्रेष्ठ अगस्त्याय महात्मने ते ॥ १ ॥
देवदानवदैत्येन्द्रविद्याधरमहोरगैः ॥
सिद्धिकिन्नरेणैव कागदामरेषु च ॥ २ ॥
संयोजितानां रत्नानां कथयोत्पत्तिकारणम् ॥
मुनीनां वचनं श्रुत्वा मुनिश्रेष्ठोऽब्रवीदिदम् ॥ ३ ॥

अगस्त्य उवाच ॥

उत्पत्तिमाकराणां संस्थानं दोषगुणाश्रया ॥
मूल्यं मण्डलिक चैव ग्राहक इति निर्णयो ॥ ४ ॥
यो यस्य सम्यदेवानां बलो नाम महासुरः ॥
त्रिदिवस्योपकाराय त्रिदशैः प्रार्थितो सुरैः ॥ ५ ॥
दृष्ट्वैतामता कार्यं देवानां सम्पुरः स्थितः ॥
देदे(द ?)समर्पयते(विंत ?)शको(क) वज्रन (णा)स्याहत शिरः ॥ ६ ॥
विपणि रत्नभूतानि वज्रेण हत(?)मकाले ॥
वज्रांशा कृता देवैः सर्व रत्ना समागत (?) ॥ ७ ॥०

इति वज्रपरीक्षा समाप्ता ॥ (ślo 80) fol 10b

मौक्तिके यदि सन्देहः कृत्रिमे सहजेति वा ॥
परीक्षा तत्र कर्त्तव्या रत्नशास्त्रविशारदैः ॥ ८८ ॥
क्षिपेद्गोमूत्रभाण्डेषु लवणेन क्षारसंयुतम् ॥
स्वेदयेद्वह्निना च श्वेतवस्त्रेण वेष्टयेत् ॥ ८९ ॥
हन्त मौक्तिकमादाय तुषे मर्द्येत(?)मर्दयेत् ॥
विशुद्धं नैव गच्छेति मौक्तिक देवभूषणम् ॥ ९० ॥०

इति रत्नपरीक्षायां मौक्तिकपरीक्षा ॥ (ślo 91) fol 20b, इति रत्न० पद्मरागपरीक्षा । (ślo 69) fol 27b, इति इन्द्रनीलपरीक्षा (ślo 40) fol 32, इति० मरकतमणिपरीक्षा (ślo 40) fol 36b

It ends —

सदोषमल्पमूल्यं च बहुमूल्यं गुणान्वितम् ॥
परीक्षयेत तद्रत्न कायश्रीसुखदायकम् ॥ २० ॥

इति श्रीअगस्त्यमुनिविरचिता रत्नपरीक्षा समाप्ता ॥

fol 39.

(II) रत्नपरीक्षासमुच्चय begins —

अथ रत्नपरीक्षासमुच्चय प्रारभ्यते ॥
मानवे पद्मराग च वृद्धि(?)मरकतस्तथा ॥
इन्द्रनीले पुष्पराग पुंक वज्र तथैव च ॥ १ ॥
इन्द्रनील मणी वैदूर्याह्गोमेद उच्यते ॥
वैडूर्यस्य केतुनां महानीलिरमाश्रितम् ॥ २ ॥

प्रणम्य परमं ब्रह्म कुम्भजेन महात्मना ।
योग्या देहसमूहस्य क्रियते रत्नसंग्रहः ॥ ३ ॥

इति वज्रपरीक्षा (s'lo. 8) fol. 40;

शुक्तिवाराहशंखादिवंशव्रतिमकुञ्जरात् ।
मुक्तानां जातयो ह्यष्टौ बहुचेष्यं च शुक्तिकम् ॥ १ ॥
वृत्तं वारं गुरुस्निग्धं कोमलं निपुणं गुणाः ।
मधूवर्णो सिता रक्ता च्छाया श्लाघ्या(?)मौक्तिकम् ॥२॥

इति मौक्तिकपरीक्षा॥ ०इति पद्मरागपरीक्षा (s'lo. 2) fol. 40b; इन्द्रनीलपरीक्षा (s'lo. 3); इति मरकतपरीक्षा । fol. 41 ; इति वैडूर्यपरीक्षा इति लसनमणिप० । इति गोमेदपरीक्षा। इति स्फटिकप० fol. 41b; इति मसारमणिप० । इति सर्वरत्न ॥

कैलासशिखरे रम्ये देवदेवं जगत्पतिम् ।
पप्रच्छ पार्वती देवी तत्त्वं परमदुर्लभम् ॥ १ ॥
मणीनां लक्षणं देव कथयस्व प्रभावतः ।
येन सिद्धिं लभन्तेऽत्र साधका गतकिल्बिषाः ॥ २ ॥५
०पुराहं देवि गिरिजे ब्रह्मणा सह सुन्दरि ।
शुक्रार्थं गतो रम्ये रेवातीरे सुशोभने ॥ ७ ॥
रत्नपर्वतनामा च तत्र तिष्ठति भूधरः ॥
इन्द्रेण स्थापितो देवि सर्वदेवसुखंकरः ॥ ८ ॥०
०गरतस्तः समुद्भूता मणिमाला महानदी ॥
विनिर्मिता महातेजाः सर्वपापप्रणाशना ॥ १० ॥
तस्याः प्रभावतो देवि मणयः शुभलक्षणाः ॥
भोगदा मोक्षदाश्चैव रोगरोगविनाशकाः ॥ १८ ॥०

fol. 44.

श्रीदेव्युवाच ॥
मणीनां लक्षणं ब्रूहि०
०ततो महानदीं गत्वा महारत्नानि वीक्षते ॥ २४ ॥
मध्यमध्वदकायश्च गोविन्दालेपभूषितः ॥
अथ तेषां मणीनां तु कोऽर्थं तु परीक्षणम् ॥ २५ ॥०

fol. 44b.

This chapter ends :—

पुनरेवं मयाख्यातं मणिमाहात्म्यमुत्तमम् ॥
ज्ञात्वा मतिमता सर्वकार्येषु सिद्धिदम् ॥ ६० ॥

इति मणिमाहात्म्यं समाप्तम् । fol. 49b; इति वज्रपरीक्षा । (s'lo. 42) fol. 54b; इति मौक्तिकपरीक्षा समाप्ता (s'lo. 57) fol. 63; इति पद्मरागपरीक्षा । (s'lo. 46) fol. 69; इति मरकतमणिपरीक्षा (s'lo. 20) fol. 73b; इति इन्द्रनीलमहानीलपद्मरागपरीक्षणम् । कारकाक्षणाकषायमणिसोमलिकमणिपरीक्षा ॥ (s'lo. 18) fol. 76; इति पुलकमणिपरीक्षा । (s'lo. 12) fol. 77b; इति रुधिराक्षमणिपरीक्षा (s'lo. 3) fol. 78.

It ends :—

प्रसन्नं कोमलं स्निग्धं सर्वलक्षणसंयुतम् ।
धनधान्यकरं चैव विपादिनयनाशनम् ॥ ४ ॥

इति विद्रुमपरीक्षा । इति श्रीअगस्तिविरचितायां रत्नसमुच्चयपरीक्षा समाप्ता ॥

[B D. 180.

431

वीरचिन्तामणि of शार्ङ्गधर.

11×4¾ inches; Devanāgarī character. Foll. 12; about eleven lines to a page. Dated Saṁvat 1926.

A small piece on the science of fighting, composed by S'ārṅgadhara. The piece consists *of only 262 (or perhaps 242) s'lokas, and is the* 80th section of the S'ārṅgadharapaddhati. See Mitra, Notices, I. p. 204, IX. p. 169, Bik., No. 1571 and I. O., No. 4030 S'ārṅgadhara composed this work in A. D. 1363. This S'ārṅgadhara is different from the author of S'ārṅgadharasañhitā; see above No 209 and Winternitz, Geschi., III. p. 157 and 551.

It begins :—

ईश्वरोक्ताद्धनुर्वेदाद्व्यासस्यापि सुभाषितात् ।
पद्यान्याकृष्य रचितो ग्रन्थः संक्षेपतो मया ॥ १ ॥
विना शार्ङ्गधरं नान्यो धनुर्वेदार्थतत्त्ववित् ।
यतः स्वप्ने निशि प्राप्ता शिवतत्त्वविचारणा ॥ २ ॥
अतः सन्देहदोलायां रोपणीयं न मानसम् ।
ग्रन्थेस्मिन्नापचतुर्वीरचिन्तामणौ कथितं ॥ ३ ॥
यस्याभ्यासप्रमादेन निगद्यन्ते धनुर्धराः ।
जेतारः परसैन्यानां तस्याभ्यासो विधीयते ॥ ४ ॥०

It ends :—

जिते लक्ष्मीर्मृते स्वर्गः कीर्तिश्च धरणीतले ।
तस्मादेवं विधायासु हन्तव्या परवाहिनी ॥ (२)६२ ॥

इति युद्धविधिः । इति श्रीशार्ङ्गधरविरचितो वीरचिन्तामणिः समाप्तः ।

[R. L. 10.

432

शुक्रनीति.

$14\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches, Devanāgarī handwriting Foll 96, nine lines to a page

Sukranīti, a work in five chapters, on Politics Published by Jivānanda Vidyāsāgara The work is now translated into English by Prof. B K. Sarkār

It begins —

प्रणम्य जगदाधार सर्गस्थित्यन्तकारिणम् ।
सपूज्य भार्गव. पृष्टो वन्दित पूजित स्तुत ॥ १ ॥

[B I 145

433

शुक्रनीति.

$11 \times 4\frac{3}{4}$ inches, Devanāgarī handwriting. Foll. 2, nine lines to a page.

A fragment of Sukranīti

[B I 45

434

संगीतोपनिषत्सार of सुधाकलश.

(CHAPTER II)

$13\frac{1}{2} \times 8\frac{1}{4}$ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 4, fifteen lines to a page

The MS contains the second chapter of a work on Music called Sangitopanisatsāra, composed in Samvat 1406 by Sudhākalaśa pupil of Rājaśekhara of the Maladhārigaccha, who composed his Prabandhakosa in Samvat 1405 (No. 1750 below). The present work of Sudhākalaśa which consists of six adhyāyas is only an abridgment of Sangitopanisad, which was composed by himself in Samvat 1380 See Bik., p. 520 and also p 528

It begins —

सर्वेषामपि तालानां प्रस्तारो मातृका मता ।
तस्मादादौ प्रवक्ष्यामि प्रस्तारं तालहृद्ये ॥ १ ॥०

It ends —

प्रस्तारजाश्च ये ताल(ला) स्सस्ञा निर्मिताश्च ये ।
तालरत्नाकरस्यास्ते सु(शु)ध्यिद् सोपा(पाश्रया)इता ॥

इति संगीतोपनिषत्सारे प्रस्तारादिसोपाश्रयो ताल प्रकाशनो नाम द्वितीयोऽध्यायः ॥

[B D 275.

PREFACE.

In preparing the following Catalogue of Saṁskṛta and Prākṛta MSS of the B B R A Society, Bombay, I have followed the following principles which have led me to the conclusion that the ideal of a good catalogue is to be a sound help-mate to the history of literature.

The author of a catalogue has (1) to study all that is said about a work under notice and its author, (2) to note down additional points either confirming or disproving what is already said about them (3) to give a brief summary of contents when a work is unknown or unpublished and to express an opinion, where possible, regarding its age and author &c, (4) to prepare lists of authorities quoted by authors of known and unknown dates with a view to settle their relative dates (5) to mention important editions of a work under notice and (6) to note down all important particulars about the MS itself

In preparing my catalogue I have constantly been guided by the well-known Catalogues of Sanskrit MSS in the India Office and Bodleian Libraries prepared respectively by J Eggeling and Winternitz and Keith I also owe a deep debt of gratitude to Geschichte der Indischen Litteratur of Dr Winternitz, as will be clear from constant references to it in the catalogue

I received very valuable advice from Dr Jolly, Wurzburg, Dr H Jacobi, Bonn Dr Sylvan Levi, Paris, Dr Winternitz, Prague Dr Sten Konow, Oslo, Dr Zimmermann, Bombay, Prof P V Kane, Bombay and several others. To all these scholars I am greatly obliged My thanks are also due to all those authors whose works I have used in my catalogue

The third and fourth volumes of this catalogue, treating of Jain and Vernacular Literature, will soon be out

H. D Velankar.

TABLE OF CONTENTS.

(*N. B.* The figures to the right indicate the numbers of MSS. Works under each section are usually arranged in an alphabetical order. In catalogueing manuscripts containing commentaries, no distinction is observed between those that contain only the commentary and those that contain it with the text. Thus a MS. with the heading 'Mādhavanidāna with Ṭīkā, may or may not contain the text of the Mādhavanidāna.)

Vol II. Hindu Literature.

Additions and Corrections.

P. 38, Nos. 117-118:—Virahāṅka was also the epithet of the well-known Jain Yati Haribhadra, *known as the son of Mahattarā Yākinī*. The present work, however, cannot be ascribed to him, as it is narrated to a wife, unless we suppose that it was composed by him before the Dīkṣā. Haribhadrasūri lived in the middle of the 8th century A. D.; cf. Dalal, Jesalmir Cat. Intro., p. 18.

P. 57 line 7:—For 'according to the Chinese Tripiṭaka &c.', read 'according to a work included in the Chinese Tripitaka and which has been &c'

P. 72, No. 212:—सुश्रुतसंहिता with डल्हण's commentary is published by the N. S. Press Bômbay.

P. 135, No. 404·—The MS. also contains राजवल्लभमण्डन of सूत्रधार मण्डन. This begins on fol. 100b.

P. 149, No. 442·—For a further discussion on Sāyana and his brothers, see I. A. Vol. 45, pp. 1 and 17.

P. 152, No. 456 —This recension of the Atharva Veda is being edited in the J. A. O. S. by *Prof. Le Roy Carr Barret. Thirteen books have already been* published. As a result of my communication with him, our MS. is ordered out for him and shall reach him in a few days.

As a rule, I have used the well-known abbreviations. The following exceptions, however, may be noted. Weber=Weber's catalogue of the Berlin MSS. Also, Dikṣita or Dixit=S. B. Dikṣita's 'A History of Indian Astronomy' written in Marāthī.

VOLUME II—HINDU LITERATURE.

PART I—VEDA AND VEDIC

(A.) SAÑHITĀ.

435

ऋग्वेदसंहिता.

8¼×4 inches, Devanagari handwriting Foll. 763, nine lines to a page. Dated Sake 1704

The Sañhitāpaṭha of the Ṛgveda complete in eight Asṭakas. The first critical edition of the Ṛgveda with Sāyana s commentary by M Müller appeared during the years 1849–1875, the second during 1890–02 Translated into English by Griffith into German by Ludwig Grass mann and Geldner Annotated and explained in German by Ludwig and Oldenberg Selections annotated by Geldner A Marathi translation together with the Sañhita and Pada Pāthas appeared in the S rutibodha Bombay 1914 17

The Asṭakas have respectively the following number of folios —98, 106, 97, 105, 106, 35 (1–35 the rest are missing) 103 116

[B D 73

436

ऋग्वेदसहिता. (I & II)

14¼×8¼ inches, Devanāgari handwriting Foll 56, eighteen lines to a page

Another copy of Asṭakas I and II (foll 28 and 30)

[ZZ B. 18

437

ऋग्वेदसंहिता (आप्रीसूक्तानि).

9¼×5 inches, Devanāgari handwriting Foll 3 Incomplete

The Āpri hymns in the Ṛgveda Sañhitā upto the end of the seventh Mandala

[B D 11

438

ऋग्वेदपदपाठ

15¼×10 inches, Devanāgari character Foll 241, eighteen lines to a page

[ZZ A. 21

439

ऋग्वेदपदपाठ.

9½×4½ inches, Devanāgari character Foll. 478, 13 to 15 lines to a page

Another copy

[B D 175

440

ऋग्वेदपदपाठ.

9½×4 inches Devanagari character Foll. 737, nine lines to a page Dated S ake 1696

Another copy The MS was partly copied (perhaps the first six chapters) by Nāges abhaṭṭa Thāle and partly by his son S esabhaṭṭa Thāle The number of folios of the Asṭakas is respectively as follows —96, 101, 100, 86, 83, 84, 91 and 96 The Thāle family of Ujjain appears to have possessed many MSS which usually date from Sake 1696 to Sake 1710, many of these are in our collection

[S C. 7

441

ऋग्वेदसंहिता with
भाष्य by सायणाचार्य
(Aṣṭaka I)

11×4¾ inches, Devanāgari handwriting Foll. 943, eight lines to a page. Dated Samvat 1730

The first Asṭaka of the Ṛgveda with the well-known commentary of Sāyana son of Māyana

and brother of Mādhavacārya who was both priest and minister of Bukka Rāya and Harihara sovereigns of Vijayanagar and who flourished towards the middle of the 14th century, cf Colbrooke, Mis Essays I p 301 Regarding the real authorship of this commentary, Aufrecht, C O I p 711 remarks — There can be very little doubt and a thorough examination of all parts enables us to prove that his comments on the Rgveda were only partially done by himself and carried on by his school'

Mādhavacārya afterwards known as Vidyāranya was perhaps the author of Kalanirnaya karikā Pañcadasi Vedāntādhikaranamalā Dhatuvrtti &c. The Vedabhāsya and Sarvadarsana sañgraha appear to be the works of Sayana, cf Hall p 98, 161 Sayana's Guru was Visnu Sarvajña (Hall p 161) and Vidyatirtha while Madhavacarya was a pupil of Sankarananda and Bhāratitirtha (Hall p. 98)

But in his commentary on the Rgveda I 51 8 Sayana alludes to Dhātuvrtti as his own work On X. 86 1 he quotes the opinion of Mādhava bhatta probably the same as Madhavacārya. There are grave doubts regarding the relationship of Mādhava and Sāyana Burnell in the introduction to his edition of the Vañsabrāhmana advocates the identity of the two For further information consult Max Muller, preface to vol VI first ed. p XXV of the Rgveda

The introductory verses in this MS agree exactly with those in the edition of M Muller According to these Mādhavācārya and not Sāyana at the command of the king began his commentary on the Rgveda after having finished his works on the *Purva and Uttara Mimāñsās* (i e. the two Adhikaranamālās) and the commentary on the Yajurveda In the next number however, we have two additional verses according to which Mādhavācārya when commanded by the king left the work to the care of his younger brother Sāyana

The com. begins —

> वागीशाद्याः सुमनसः सर्वार्थानामुपक्रमे ।
> यं नत्वा कृतकृत्याः स्युस्तं नमामि गजाननम् ॥ १ ॥
> यस्य निश्वसितं वेदा यो वेदेभ्योऽखिलं जगत् ।
> निर्ममे तमहं वन्दे विद्यातीर्थमहेश्वरम् ॥ २ ॥
> यत्कटाक्षेण तद्रूपं दधद्बुक्कमहीपतिः ।
> आदिशन्माधवाचार्यं वेदार्थस्य प्रकाशने ॥ ३ ॥
> ये पूर्वोत्तरमीमांसे ते व्याख्यायातिसंग्रहात् ।
> कृपालुर्माधवाचार्यो वेदार्थं वक्तुमुद्यतः ॥ ४ ॥
> आध्वर्यवस्य यज्ञेषु प्राधान्याद्व्याकृतः पुरा ।
> यजुर्वेदोऽथ हौत्रार्थमृग्वेदो व्याकरिष्यते ॥ ५ ॥
> एतस्मिन्प्रथमोऽध्याये श्रोतव्यः संप्रदायतः ।
> व्युत्पन्नस्तावता सर्वं बोद्धुं शक्नोति बुद्धिमान् ॥ ६ ॥

अत्र केचिदाहुः ०

End —

इति श्रीमद्राजाधिराजपरमेश्वरवैदिकमार्गप्रवर्तकश्रीवीर बुक्कभूपालसाम्राज्यधुरंधरेण सायणाचार्येण विरचिते माधवीये वेदार्थप्रकाशे प्रथमाष्टकेऽष्टमोऽध्यायः समाप्तः ।

इति श्रीविद्याधरचरणेभ्यो नमः । संवत् १७३० वरखे श्रावणवदि ४ भौमे लिखितं पुस्तकं संपूर्णम् ।

The number of folios of the different Adhyāyas is respectively as follows —218 112, 103, 115, 99, 101, 106 and 89

[B D 113

442

ऋग्वेदसंहिता with भाष्य by सायणाचार्य.

(Ast I)

14×8¾ inches, Devanāgari character Foll. 227, about 25 lines to a page

Another copy

Begins —

वागीशाद्याः ० ॥ १ ॥ यस्य निश्व० ॥ २ ॥ यत्कटाक्षेण० ॥ ३ ॥ ये पूर्वोत्तर० ॥ ४ ॥

> इत्युक्तो माधवार्येण वीरबुक्कमहीपतिः ।
> अन्वशात् सायणाचार्यं वेदार्थस्य प्रकाशने ॥ ५ ॥
> स प्राह नृपतिं राजन् सायणार्यो ममानुजः ।
> सर्वं वेत्त्येष वेदानां व्याख्यातृत्वेन युज्यताम् ॥ ६ ॥

(Probably the order of the verses is to be changed.)

आध्वर्यवस्य० ॥ एतस्मिन्० ॥ ८ ॥

Can the two verses be regarded as an interpolation as is indicated by the numbering of the verses? What could be the motive?

[ZZ. B. 17.

443

ऋग्वेदसंहिता with
भाष्य by सायणाचार्य.
(Aṣṭ. II)

15 × 9½ inches, Devanāgari character Foll 142, about 25 lines to a page

Aṣṭak II of the Ṛgveda with the Bhāṣya of Sāyaṇācārya.

[ZZ. A 21

444

ऋग्वेद with सायणभाष्य
(Aṣṭ II)

11 × 4¾ inches, Devanāgari character Foll 525, eight lines to a page Dated Samvat 1730.

Another copy

[B D 115

445

ऋग्वेद with सायणभाष्य.
(Aṣṭs III and IV)

15 × 9½ inches, Devanāgari character. Foll 303, about 20 lines to a page.

Aṣṭakas III and IV of the Ṛgveda with the Bhāṣya of Sāyaṇācārya The text of Aṣṭaka III has 24 folios, its com. occupies 167 the text of Aṣṭ IV has 28 folios while its com has 84

[ZZ. A. 21

446

ऋग्वेद with सायणभाष्य.
(Aṣṭs III, IV and V)

17 × 7 inches, Devanāgari character Foll 623, about twelve lines to a page.

Aṣṭakas III IV, V and a portion of VI of the Ṛgveda with the Bhāṣya of Sāyaṇa. Aṣṭ III has foll. 175, Aṣṭ. IV has foll 206, Aṣṭ. V has foll. 230, Aṣṭ. VI has foll. 151–162 only

[B. D 240.

447

ऋग्वेद with सायणभाष्य.
(Aṣṭs V and VI)

15 × 9½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 261, about twenty lines to a page

Aṣṭakas V and VI of the Ṛgveda with the commentary of Sāyaṇa.

[ZZ. A 21

448

शुक्लयजुर्वेद (वाजसनेय) संहिता.

17 × 11 inches, Devanāgari character Foll 78, ten lines to a page.

Saṁhitā of the White Yajurveda or the Vājasaneya Saṁhitā. The Pūrvārdha (Adhys 1–20) in 48 folios Uttarārdha (Adhys 21–40) in 30 folios

The N S. Press Bombay has published the text with the commentaries of Uvaṭa and Mahīdhara, text also published by the Vaidika Yantrālaya Ajmer Translated into English by Griffith For contents &c, cf Winternitz Geschichte I. p. 147 ff

[ZZ. A. 4.

449

शुक्लयजुर्वेदसंहिता.

10 × 5½ inches, Devanāgari character Foll. 239, about eight lines to a page.

Another copy Purvārdha in 152 folios, Uttarārdha in 92 folios of which however foll 60 to 64 (both included) are missing

[S. C 2

450

शुक्लयजुर्वेदसंहिता (उत्तरार्ध).

10½ × 4½ inches, Devanāgari character Foll 113, six or seven lines to a page. Dated Saṁvat 1844.

Another copy of the Uttarārdha of the White Yajurveda.

[B. D. 216.

451

शुक्लयजुर्वेदपदानि.

17 × 11 inches, Devanāgarī character Foll 89, sixteen lines to a page

Padas of the White Yajurveda. Purvardha= foll. 54, Uttarardha=foll 35

[ZZ. A 4

452

शुक्लयजुर्वेदपदानि.

8½ × 4½ inches, Devanāgarī character Foll 351, eight lines to a page Dated Sake 1753

Another copy Purvardha=foll 219, Uttarā rdha=foll. 132

[S C 18

453

रुद्रजप.

8½ × 4½ inches, Devanāgarī character Foll 35, seven lines to a page Dated Sake 1775

Rudrajapa or Sadangarudra *in nine Adhyāyas*, according to the Vājasaneyasañhitā, cf Aufrecht Leipzig Catalogue No 47

Beg —

गणानां त्वा गणपतिं हवामहे॰ ।

End —

सर्वेषामेतद्वेदानां रसेनाभिषिञ्चति ॥ ४९ ॥

[B D 179

454

सामवेदसंहिता.

7½ × 4 inches, Devanāgarī handwriting Foll 95, ten lines to a page Dated Sake 1753

Sañhitā of the Sāmaveda The text was published by Benfey (1848), and also in the Bibliotheca Indica (1874 78) with Sāyanas commentary Translated into English by Griffith The text also published by the Vaidika Yantrālaya Ajmer Cf Winternitz Geschichte I p 142 ff

Purvārdha=fol. 36, Uttarārdha=fol 59

For the isolated parts of the Sāma Sañhitā cf. Nos 563, 571, 593-94, 609 623 626-27, 634 637-39 641 below

[ZZ. E. 35

455

सामवेदसंहिता with भाष्य by सायणाचार्य.

12½ × 4 inches, Devanāgarī handwriting Foll. 403, eight lines to a page.

Sañhitā of the Sāmaveda with the commentary of Sāyana Purvardha in foll 116, Uttarardha in foll 287

[ZZ E. 38

456

अथर्ववेदसंहिता (पैप्पलादशाखा)

15½ × 7 inches, Devanāgarī handwriting (Kāsmir style) Foll 4-10, 12-172, 176-220, *about 12 lines to a page* Dated Samvat 1925

This is the *second* known MS of the Atharva veda Sañhita in the Paippalāda recension, which was for the first time discovered by Dr Roth in 1875 A D Our MS is quite independent of Roth's MS which is written on birch bark and belonged to the library of the late Mahārājā of Jammoo and Kāsmir Ranavir Singh It is incorrect in several places but on the whole is certainly valuable for collation purposes. It almost invariably marks the Anuvākas and the hymns in each of these, though it rarely marks the number of verses in each hymn

For a description of this recension cf Roth, Die Atharvaveda in Kāsmir, 1876 and Bloomfield the Atharvaveda 1899, sections 11-14 esp. the last

An edition of this recension, by cromo-photography has been brought out by Bloomfield and R. Garbe in 1901 at Baltimore, from the birch bark MS mentioned above

I give below the beginnings of the different Anuvākas of the several Kandas together with the number of hymns (enclosed within the bracket) contained in each Anuvāka An Anuvāka as usual contains from 3 to 7 or even 10 hymns.

I 4 (3) 5 मामंत्रपं (5), 6 सुपर्णो जातः (5), 7 इमं मे कुष्ठ्यौ (4), 8 य पुरस्तात् (5); after the first hymn the following is written through mistake —इन्द्रायवंशिके

पैप्पलादशाखायां प्रथमः काण्डः 9 अग्निभ्यो यति (5), 10 अस्य ते दक्ष. (5), 11 गामोह्रति [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] रुद्रेभ्यो (5), 18 पयो देवेषु पय० (5), 19 राष्ट्रयोयं धेहि यो (5), 20 श्रीणि पात्राणि प्रथमानि (6), 21 वातस्य नु महिमा (6),
—fol. 15b

II 1 ओं रस प्राश्यं (5), 2 येनस्रवयन् (5), 3 दीर्घायुत्वाय (5), 4 य. शत्रून्सजयन् (5), 5 आ नो अग्ने (5), 6 यस्त्वाग्नेतिजगत् (6), 7 ये उत्तरादजायते (5), 8 थिति यत् (5), 9 परमकदेरसमपुनर्भो याभित यादय ? (5), 10 आ ते सौवीर्ये दद्रे (at the end of 3rd इति अग्निसूक्तम्; 5), 11 ये केशिन प्रथमास (5), 12 (?) 13 यदीदं दिवो (5), 14 यस्त्वाराय प्रविवेश (5), 15 अग्निर्दुसेन सूर्यो (5), 16 अह विभर्मि ते मनो (5), 17 अग्निस्तेहारमि (5), 18 मनायी त्वं नु (5),
—fol. 28b.

III 1 आ त्वाग्निराष्ट्र (5), 2 अग्निर्नो विद्वान् (5), 3 अथ रक्षामख ॐ रक्षये त्वास्तां (5), 4 पैद्वोसि (5), 5 इममिन्द्र वर्धय (5), 6 गृहानेपि मनसा (5), 7 देवा मरुत (5), 8 मे मेहि मापकामन् (5),
—fol. 37

IV 1 हिरण्यगर्भ समवर्तत (5), 2 हिरण्यशृङ्गो वृषभो (5) 3 येनाचरद्दशना (5), 4 वयसा दिव्यो (5), 5 स्तनन्ति त्वा (5), 6 कन्या मारवायती (5), 7 प्रातरग्निं (5), 8 मन्ये वां द्यावा (5),
—fol. 46

V 1 नम विशङ्कबाहवे (5), 2 सह सूर्या (5), 3 अनु ते मन्यतामग्नि (5), 4 द्यौश्चेम यज्ञ (5) 5 द्यौश्च मा पिता (5), 6 द्यावापृथिवी (?) अन्त मूलमथो वार (5), 7 अश्वासरन्प्रथमा (5), 8 ये मारुणा उत (5),
—fol 57b

VI 1 अदिदास भवनेषु (5), 2 मधुमन्मे निष्क्रमण (5) 3 ब्रह्म जज्ञान (7, third being राक्षोघ्न) 4 सं मा सिञ्चन्तु (5) ?
—fol. 64

VII 1 स्व(सु)पर्णस्त्वा न विन्दत् (5), 2 पत्यस्य स्थूणा पृथिवी (5), 3 ये पर्वता सोमपृष्ठा (5), 4 अग्निर्मा पातु वसुभि (5);
—fol 69b

VIII 1 कथा दिव असुराय (5), 2 आपश्यसि प्रति पश्यसि (5), the fourth is अमूपमन्त्रसूक्त) 3 यतस्त्वसे स्वलवन्ती (5); 4 नव च या नवतिश्च (5),
—fol. 75b

IX 1 ऊर्ध्वा अस्य समिधो (5), 2 इमा स्वनास्तोपधि (6), 3 समानमर्थं पर्येमि (after this 19 hymns, marked as 1-9, 1 and 1-9, are given, at the end नवम अनुवाक !)
—fol. 85

X 1 हास्य सेजने धेनो स्वयमनति (6); 2 गोभिष्ट्वा पाप्यर्पमो (10);
—fol 89b

XI 1 वृषा सेह वृषण्यन्ती (The following hymns occur in this काण्ड—वृषालेह (14 vv), अह समो (15 vv.), या कृष्णान् (7 vv), इन्द्रस्य नाम गृह्णन् (5 vv) प्रति गृह्णामि पृथिवि (13 vv), या जाता ओषधयो (10 vv) अति विश्वा परिष्ठाने (5 vv), इह पैद्वो अजायत (about 10 vv). The last two cases are doubtful]
—fol 92

XII 1 इम स्तोममर्हते (5), 2 महमाख्ये शतकाण्ड the hymns are not well marked)
—fol. 94b

XIII 1 अग्निर्वक्तानमपवायतामि सोमो ? (not numbered) 2 इन्द्रस्य नु वीर्याणि (not numbered); 3 अन्तर्हित मे मृद्दन्तरिक्ष (not numbered), 4 कालो स्वो वहतुरयसरश्मि सहस्राक्षो मुजरो (not numbered).
—fol 103b.

XIV 1 इन्द्रो बाहुभ्यां (not numbered) 2 सुपार्णा कामदुघा (not numbered)
—fol 106b.

XV 1 सव(सम्यग्)दिव्य पवते (4), 2 आयुर्दां देव जरस (5) 3 जीमूतस्येव भवति प्रतीक (5), 4 यावत् द्यौर्यावत् (4),
—fol. 112b.

XVI 1 अन्तकाय मृत्यवे नम (5), 2 रक्षोहणं वाजिनं (6), 3 या बभ्रवो या च (5), 4 पुनर्मा जाता (5) 5 एक पाद (6); 6 इन्द्रो मन्युन (5) 7 . . (7); 8 शात्रीयोर्मातृस्य (7); 9 यद्देवा देवहेडनं (10); 10 केन पार्ष्णीयानृने (7), 11 अस्य वामस्य (5), 12 चीर्जवेना (6) 13 सपयहास्तृषभेण (5) 14 परिशिष्ट धारयन्त (7), 15 अग्ने जाया त्वादिति (6); 16 अनेतुमारभस्व (7); 17 भवाशर्वौ मृडयतमा (7), 18 यो वापक महानुहा (16); 19 इन्द्रस्योजस्थेन्द्रस्य (9); 20 अथायतामपि (4); 21 श्रमेण तपसा (10), 22 ब्रह्म नक्षत्रमित्येका ब्रह्मभ्राजद्गात्° (6). At the end of this Kanda the following curious line is found —'प्रतिकाण्ड पश्चिमं पद द्वितीयं द्वितीय लिखेत् २ न तु पूर्वं लिखित्वावदयं जपेत्' which *perhaps means that the last* पाद *of the* last verse of a Kânda need not necessarily be written twice, but this should be indicated by the number 2 ?
—fol. 152.

XVII 1 सत्यं बृहदृतमुग्रं दीक्षातपो (6), 2 कस्मिन्नङ्गे तपोस्या (5); 3 अन्नपात्रे रिरंहति (4); 4 ददामीत्येव ब्रूयात् (5), 5 असृजं संवर्चं (6), 6 इन्द्रो यन्त्रमसि च (3), 7 नहमारोहन तेन लोके (6); 8 पुमान्पुंसो अधितिष्ठ (6); —fol. 166b.

XVIII 1 सत्येनोत्तभिता भूमिः (6); 2 तुभ्यमग्रे पर्यवहन्त्सूर्यां वहतुना सह (8), 3 वहीहि वातिन्यो मन्तरिदं [foll. 173-175 are missing], 6 विपामसं (?) सहसानं (3), —fol. 177.

XIX 1 दोषोगाय बृहद्गायत् (4), 2 ओं नमो देवबधेभ्यो (4), 3 यदा वम्सराय (4), 4 अभि त्वेन्द्र वरिमतः (4), 5 यस्तासि यत्र मेहस्य (4), 6 यथा सूर्यो नक्षत्राणां (4), 7 यूणं (यो ?) त्त्वे विद्वेषणं देवानां (4), 8 अग्ने रक्षोहा तिग्मः (4); 9 सोमो राजा सविता राजा (4), 10 अभि त्वा शतपाशपायो (4), 11 सोमस्य प्राणः पवते (4), 12 प्राग्रये वायमेरय (4), 13 इन्द्रं वयं वनिजं हवामहे (4); 14 होमेन प्रतरं प्रजापते (3), —fol. 203.

XX 1 धीतापार्थे अनुवद् वाचो अग्रं (6), 2 यशो अग्निरातग्य इन्द्रः (5), 3 संजानाना उपसी (6); 4 अभि प्रागात्सहस्राक्षः (7), 5 सुराक्षेपजमारुनं (6), 6 दिविवातानो वत स्तं (6); 7 विश्वं विभंसि पृथिवी वपुष्मा (5), 8............ समाहम् सर्वमायुर्जिग्यामम् (6), 9 उत भ्रासि नर्वा श्रीरं (7), 10 वेदयैते तपसा ? (8 hymns).

End:—

इत्याथर्वणिकपैप्पलादशाखायां विंशतिकाण्डे दशमोनुवाकस्समाप्तः । समाप्तेयं पैप्पलादशाखा ॥ श्रीविक्रमादित्यसंवत् १९९५ कृष्णमार्गशिरे श्रीमन्मातण्ड तृतीये दिने चन्द्रवासरे गौमवासरे लिखितमिदं पुस्तकं काश्मीरे प्रयत्नालयेनेति मङ्गलम् ॥

[B. D. 246

456 A

अथर्ववेदसंहिता (पैप्पलादशाखा).

13 × 8½ inches, Devanāgarī handwriting. Foll. 33-135; 175 231; eleven lines to a page. Dated 1915 A. D.

Another copy; a fragment, probably of a copy of No. 457, prepared for the late Mr. Jackson, I. C. S., Collector, Nasik.

Ends:—

समाप्तेयं पैप्पलादशाखा । खिस्ताब्द १८९८ ग्रीष्ममासे जूने १३ त्रयोदश्यां शनिवासरे समाप्तिमगमत् । जोशीकुलोत्पन्नेन श्रीधरात्मजेन पंढरीनाथेन लिखितमिदं मुंबापुर्यां टाउन्हालेति मंदिरे राएल आशियाटिक सोसायटीति नाम्नि पुस्तकालये श्रीमज्जाक्सनाज्ञयेति यावत् ।

[S. C. 19.

457

अथर्ववेदपदपाठ.

10 × 4½ inches; Devanāgarī character. Foll. 528; about eight lines to a page. Dated S'aṁvat 1585.

The Padapāṭha of the Atharvaveda in the ordinary recension. The MS. contains Kāṇḍas I to X and XVIII to XX.

[B. D. 235.

(B.) Brāhmaṇas

458

ऐतरेय ब्राह्मण.

8¼ × 4 inches; Devanāgarī character. Foll. 206; eleven or twelve lines to a page.

Aitareya Brāhmaṇa, in 8 Pañcikās or chapters, of the Ṛgveda.

Translated into English and annotated by Keith. (1920; Harward Oriental Series vol. 25.) Also by Haug Edited with Sāyaṇa's commentary by Aufrecht and also in the Biblio. Indica and the A. S. Series.

[B. D. 85.

459

ऐतरेय ब्राह्मण (I, and IV—VIII).

8½ × 3½ inches; Devanāgarī character. Foll. 210; eight lines to a page. Dated S'ake 1738.

Another copy, containing only chapters I, & IV-VIII. The first three of these are not accented while the last three are; three different hands

are detectable in the MS, the first in chapters I, IV & V, the second in VI and the third in VII and VIII

[B D 293

460

ऐतरेय ब्राह्मण with सायणभाष्य

15×9½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 342, about 18 lines to a page

The same with the commentary of Sayanācarya Each chapter is separately paged

[ZZ. A 21

461

देवताध्याय ब्राह्मण.

8½×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 4 nine lines to a page.

Devatadhyaya Brahmana of the Samaveda in four sections, edited by Burnell Cf I O No 147

Begins—

अग्निरिंद्र प्रजापति ०

It ends—

ब्रह्म सत्य च पातु मामिति देवताध्याय समाप्त ।

[ZZ. E 34.

462

पितृमेध.

9½×4 inches, Devanāgari handwriting Foll. 14, seven lines to a page Dated Samvat 1663

The Pitrmedha section of a Brahmana (?) containing four Brahmanas having (20 9 13 12) 54 sections in all

Beginning —

अथासै श्मशान कुर्वन्ति । गृहान्वा प्रज्ञान वा यो वै कश्चन म्रियते स शवस्तस्मा एतदन करोति तस्माच्छवाशाश(?) .. इवैतच्छाशानमित्याचक्षते परोक्ष०

The IInd Brāhmana begins on fol. 6b:—भतद्वांयेद्वैके निवपन्ति देवाश्चासुराश्च°; The IIIrd begins on fol 8b —अथ सर्वौषध वपति°; The IVth begins on fol 11b —अथैन शङ्कुभि परिणिहन्ति पश्चात् पुरस्तात्°

End —

जीवेभ्यश्चैवैता पितृभ्यश्च मर्यादां करोति असमेदाय तस्मा दुहैतज्जीवाश्च पितरश्च न सदृश्यन्ते ॥ १२ ॥ ब्राह्मणं ॥ ४ ॥ पितृमेध समाप्त कण्डिकासख्या ॥ ५४ ॥

The folios are marked अग्रचर्त

[B I 59

463

शतपथ ब्राह्मण

16½×10½ inches Devanāgari character Foll. 363, about 12 lines to a page

Satapatha Brāhmana of the White Yajurveda. Each of the 14 books is separately paged. The text is published by Weber 1855 Translated and annotated by J Eggeling (S B E). The same with Sayana s Bhasya is being published in the Bibliotheca Indica. Another valuable edition by Dr W Caland is shortly expected (Punjab Sk Series No 9)

Beg —

व्रतमुपैष्यन् । अन्तरेणाहवनीय०

End —

ज्योति प्रविशति य एतमनु वा भूते भक्षयति वा तस्य मेतचर्या या सृष्टै ।

[ZZ. A 3

464

शतपथ ब्राह्मण

12 × 8½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 625 nine lines to a page

Another copy

The number of folios of the Khandas is respectively as follows —67 44 78 69 32 57 43 41, 36, 36 33 33 34 and 22

[S. C 9

465

शतपथ ब्राह्मण.

(Adhy. X.)

9½ × 4½ inches; Devanāgarī handwriting. Foll 59; nine lines to a page. Dated S'amvat 1634

The Xth or the Agnirahasyakānda, in four Prapāthakas, of the S'atapatha Brāhmaṇa

Beginning:—

अग्निरेषु पुरस्ताचीयते ।

End —

चतुर्थः प्रपाठकः समाप्त. ॥ कण्डिका ॥ ७५ ॥ एवं काण्डे कण्डिका संख्या ॥ ३६९ ॥ ब्राह्मणानि संख्या ॥ ३१ ॥ संवत् १६३४ वर्षे शाके १४९९ प्रवर्तमाने०

[B I. 57.

466

शाङ्खायन (कौषीतकी) ब्राह्मण.

14 × 8½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 9, about 15 lines to a page Incomplete.

An incomplete copy of the S'aukhāyana or Kaus'ītaki Brāhamana of the Rgveda. Cf I. O, No 89, Bod, Nos 944-46 Published by B. Lindner, 1887

Translated into English by Keith (Harward O Series)

It begins —

अस्मिन्वै देवलोके उभये देवमनुष्या आसु.०

[B. D. 262

467

सामविधान ब्राह्मण.

7½ × 4 inches, Devanāgarī handwriting Foll 20, eleven lines to a page

Samavidhāna Brāhmana, in three Prapāṭhakas Edited by A C. Burnell Cf I. O No. 143.

Beg:—

ब्रह्म ह वा इदमग्र आसीत् । तस्य तेजो रसोत्यरिच्यत०

End:—

यं कामं कामयते तमाप्नोति तमाप्नोति ॥ २५ ॥

इति तृतीयः प्रपाठकः समाप्तः । इति सामविधानं ब्राह्मणं समाप्तम् ।

[ZZ. II. 35

468

ऐतरेय आरण्यक.

9½ × 4 inches, Devanāgarī character. Foll. 43; ten lines to a page.

Aitareya Āranyaka, in five books. Published in the A S Series, together with the commentary of Sāyana. Edited with translation by A B Keith.

[S C 7.

469

शाङ्खायन आरण्यक.

8 × 4½ inches, clear Devanāgarī handwriting Foll. 83, seven lines to a page. Dated Samvat 1922

Published in the A. S Series. Translated into English by A B Keith

It begins —

ॐ प्रजापतिर्वै संवत्सरस्तस्यैष आत्मायन्महाव्रतं तस्मादेन-त्परस्मै न शंसेत् नेत्सर्वेषां भूतानामात्मानं परस्मैन्दधानी-त्यपो०

It ends —

०देवरातो विश्वामित्राद्विश्वामित्र इन्द्रादिन्द्रः प्रजापतेः प्रजापतिर्ब्रह्मणो ब्रह्मा स्वयंभूर्नमो ब्रह्मणे नमो ब्रह्मणे ॥ १ ॥ इति शाङ्खायनारण्यके पञ्चदशोध्यायः ॥ १५ ॥ समाप्त ॥

[B D 180

(C) Upanisads.

470

अमृतनाद उपनिषद् with दीपिका by शंकरानन्द.

9 × 4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 15, ten lines to a page Incomplete.

Amrtanāda Upanisad, also called Amrtabindu by Sāyana on Taitt. Ar X 27, even though this

latter is the name of the Brahmabindu Upanisad according to its commentator Sankarānanda (see Upanisatsamuccaya, A. S. S. vol. 29, p 71 and Deussen, Sechzig Upanisad s, p. 646) together with the commentary of Sankarānanda. The text is published in the '108 Upanisads' by the N S. Press, both the text and commentary are published in the 'Upanisatsamuccaya' A S S vol. 29 Translated into German with notes, in Sechzig Upanisad's.

The commentary begins —

अथा(त्था)करिष्येहममृतनादोपनिषद् शुभाम् ।
अमृतब्रह्म सर्वेषामर्पयन्ती पदे पदे ॥ १ ॥०

[B I 62

471

अल्ला-योगशिख-नादबिन्दु मानस-उपनिषद्.

13¼ × 8½ inches, Devanāgari handwriting Foll 2, twelve lines to a page Dated Sake 1782

The MS contains —

(1) अल्ला उपनिषद्, which is an Islamic Upanisad and a very recent production of the days of supremacy of the Delhi Emperors

(2) योगशिख उपनिषद्, published in the '108 Upanisads (N S P) and with Nārāyana's commentary in the Upanisatsamuccaya, A. S S, translated in Sechzig Upanisad s by Deussen,

(3) नादबिन्दु उपनिषद्, published in the 108 Upanisads, (N S P) and with Narayana's commentary, in the Upanisatsamuccaya, A. S. S, translated in Sechzig Upanisad s by Deussen,

(4) मानस उपनिषद्, which is not different *from the ब्रह्मबिन्दु The Upanisad is probably* called मानस because its first section (vv 1-5) teaches control of mind.

Beg —

मनो हि द्विविधं प्रोक्त०

The MS contains only *two* of the *four* sections and ends with the first verse of the *third*

Published in the '108 Upanisads', No. 12

End —

एक एवात्मा मन्तव्यो जाग्रत्स्वप्नसुषुप्तिषु ॥
इति मानसोपनिषद् समाप्तम् ।

[B. D. 262.

472

उपनिषत्समुच्चय.

13¼ × 8½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 52, 17 lines to a page. Dated Sake 1782.

A collection of the Upanisads

It contains —

मुण्डक, प्रश्न, ब्रह्मविद्या, क्षुरिका, चूलिका, अथर्वशिरस्, अथर्वशिख, गर्भ, महा, ब्रह्म, प्राणाग्निहोत्र, माण्डूक्यकारिका, नीलरुद्र, नादबिन्दु, ब्रह्मबिन्दु, अमृतबिन्दु, ध्यानबिन्दु, तेजोबिन्दु, योगशिख, तत्त्व, सन्यास, आरुण, कठश्रुति, पिण्ड, आत्मा, नृसिंहतापिनी, कठ, केन, नारायण, बृहन्नारायण, सर्व, हंस, परमहंस, ब्रह्मवल्ली, भृगुवल्ली, गरुड, कालाग्निरुद्र, रामतापिनी, कैवल्य, जाबाल and आश्रम

Almost all of these are published in the '108 Upanisads' by the N S Press Bombay, 1925 and a few in the Upanisatsamuccaya' (A S S vol 29) as well as in 'The Minor Upanisads by Schrader, vol. 1, Madras, 1912. For the different 'Collections of the Upanisads consult Deussen, Sechzig Upanisad s pp. 531 543 Schrader, The Minor Upanisads vol. 1, Introduction, and Hume, The Thirteen Principal Upanisads, pp 459-508, where a selected bibliography of the Upanisads is given

[B D 272.

473

उपनिषत्समुच्चय.

8½ × 4 inches, Devanāgari handwriting. Foll. 345 about nine lines to a page Dated Sake 1754-56.

Another collection of the Upanisads. Each is separately paged This contains —

कौषीतकी (22=foll. 22) त्रिपाद्विभूतिमहानारायण (56), योगचूडामणि (12) नृसिंहपूर्वतापनीय (5) स्कन्द (2), माण्डूक्यकारिका (अलातशान्तिप्र० 6) अद्वयतारक (5), शारीरक (3) नृसिंहोत्तरतापनीय (15) दक्षिणामूर्ति (4), अक्षनी (अक्षि 6) अध्यात्म (8) मैत्रायणीय (12), योगशिख (1) मण्डलब्राह्मण (10) पाशुपतब्रह्म (8), त्रिपुरातापनीय (22) संहिता (6), शरभ (5), मुक्तिक (15) अमृतनाद (4) तेजोबिन्दु (39) त्रिपुरातापनीय (another copy, 27) देवी (4) पैङ्गल (2), भिक्षुक (2) लाङ्गल (7) परब्रह्म (7) माण्डुक्यका० (अद्वैतप्र० 4), सर्व (3), ब्रह्म (4) चिद्रूपब्रह्म (1), निरालम्ब (4), स्वसंवेद्य (2), ऐतरेय (5), आत्मपञ्च (१ ८ ऐतरेय 7).

[ZZ. E 33.

474

क्षुरिकोपनिषद् with दीपिका by नारायण.

13¼ × 8½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 3, about 8 lines to a page

Ksurikā Upanisad with Nārāyana s Dipikā Both are published in the Upanisatsamuccaya A S S The text is translated in Sechzig Upanisad s by Deussen

The com begins —

क्षुरिका शस्त्रिका प्रोक्ता तत्तुल्या धारणा यत ।
तद्वाचकस्त्रिखण्डोय क्षुरिकाग्रन्थ उच्यते ॥ १ ॥०

It ends —

नारायणेन रचिता श्रुतिमात्रावलम्बिना ।
अस्पष्टपदवाक्यानां दीपिका क्षुरिकाभिधे ॥

इति क्षुरिकोपनिषद्दीपिका समाप्ता ।

[B D 278

475

छान्दोग्योपनिषद्भाष्य of शंकराचार्य with टीका by आनन्दगिरि.

(Adhya. V–VIII.)

14¼ × 5¼ inches, *Devanagari character* Foll (21+24+12+26) 83, about 15 lines to a page

The Ms contains Adhys V–VIII of the Chandogyopanisadbhāsya of S ankarācārya with the commentary of Ānandagiri Published in the A. S Series.

[B. D 285

476

त्रिपुरसुन्दरी उपनिषत्.

8¼ × 4¼ inches, Devanāgarī handwriting Foll 30, seven lines to a page

Tripurasundari Upanisad of the Atharva Veda Cf. I O No. 491 (7) Published under the title त्रिपुरतापिनी in the '108 Upanisads' (p. 470)

Beg —

अथैतस्मिन्नन्तरे भगवान्प्राजापत्य वैष्णव०

End —

पद प्राप्नोति इत्येव वेदेति महोपनिषत् । इत्याथर्वणे पञ्च० मोपनिषत् ॥५॥ इत्याथर्वणे त्रिपुरसुन्दरीयोपनिषत् समाप्ता ॥

[B D 179

477

नारायण अथर्वशीर्ष उपनिषत्.

7½ × 3¾ inches, Devanāgarī handwriting Foll 2 only, thirtyone lines to a page. Dated S ake 1717

The MS was scribed by Paras urāma Hari *Jogalekar*

Nārāyana Atharvas'irsa Upanisad is one of the five 'Atharvas irsa Upanisads i e. Ganapati, Nārāyana S iva, Surya and Devi See I O No *491 (5-9) Published (No 18) in the* '108 Upanisads under the title 'Nārāyana Upanisad

Beg —

अथ पुरुषो ह वै नारायणोकामयत । प्रजा( )सृजेयेति०

End —

श्रीनारायण (ण)सायुज्यमवाप्नोति । य एव वेद । इत्युप निषद् । इत्यथर्वशीर्ष समाप्त ।

[*B D 213*

478

नृसिंह-उत्तर तापनीय उपनिषत्.

12 × 5½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 8, thirteen lines to a page

Nrsimha Uttara Tapaniya Upanisad See Jacob Ind Anti vol. XV p. 69 Published in the '108 Upanisads', and with Vidyaranya s commentary in the A S Seris, No 30 Translated in Sechzig Upanisad s by Deussen

[B. D 31

479

महानारायण उपनिषत्.

6½ × 4 inches, Devanāgarī handwriting Foll 26, eleven lines to a page.

Mahānārāyana Upanisad See Jacob, Ind. Anti., XIV p. 4 Published in the '108 Upanisads N S. Press It is otherwise called 'Yājñikī' and forms the Xth book of the Taittiriya Āranyaka.

Cf Weber Ind. Stud II. p 79 for a comparison of its two recensions, the Āndhra in 80 Anuvākas and the Drāvila in 64 It is translated and annotated in Sechzig Upanisad s.

Beg —

भगमसपारे०

[B. I 61

480

योगशिख, योगतत्त्व and सर्व उपनिषत्.

10½ × 4½ inches, Devanāgarī writing Foll 5, eight lines to a page Dated Samvat 1857

Yogasikha Yogatatva and Sarva Upanisads. Published in the 108 Upanisads (Nos 66 43 and 35) and with Nārāyana's Dīpikā in the Upanisatsamuccaya A S S vol 29 They are all translated in Sechzig Upanisad s by Deussen

[B I 64 64a 64b

481

रामतापनीय उपनिषत्

10½ × 4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 9 about 12 lines to a page.

Rāmatāpanīya Upanisad Published in the 108 Upanisads (Nos 57-58) and with Nārāyana's Dīpikā in the Upanisatsamuccaya A S S vol. 29

[B I. 60

482

रामोत्तरतापनीय उपनिषत् with भक्तिकल्पलता by रामकृष्ण

10½ × 4 inches, Devanāgarī handwriting Foll. 25, fourteen lines to a page

Rāmottaratāpanīya Upanisad with a commentary called Bhaktikalpalatā composed by Rāmakrsna son of Mādhava of the Parāsara gotra. Rāmakrsna composed his commentary called Yuktisnehaprapuranī on the Sāstradīpikā, in Samvat 1600 at Benaras (published by the N S Press Bombay) Pratāpamārtanda treating of the approximate seasons for the worship of Visnu and Tīrtharatnākara a compendium of the holy places in India are other works by Rāmakrsna. The former was composed under the patronage of Pratāparudra a prince of the Gajapati family, cf. Hall Index, p. 174, for a quotation from the latter, cf. Peterson, Reports 1 p. 101

In some places, our author after explaining a passage in his own way, quotes the explanations of the same by earlier commentators without criticising them leaving the reader to judge about their relative value See the concluding verses.

It begins —

यस्यानुस्मरणादेव मुच्यन्ते सर्वजन्तव ।
तमहं तारकब्रह्मरूपं श्रीराममाश्रये ॥ १ ॥

इह खलु सकलसंसारदु खदावानलदग्धहृदयस्य जन्मलोन्मूलने प्रयतमानस्य संसारस्य ब्रह्मात्मैकत्वापरिज्ञाननिबन्धनस्य ब्रह्मात्मैकत्वज्ञानेनैव तदुच्छेद समधिगत्यमवगत्य श्रीरामब्रह्म० तद्व्याख्यानं चानेकैर्व्याख्यातृभिः स्वस्वबुद्ध्यनुसारेण कृतम् तत आकृष्य सारभूतं स्वस्यैव तत्पदं प्रस्तूयते ।०

It ends —

इति पञ्चमी कण्डिका समाप्ता ।
श्रीरामचन्द्रोत्तरतापनीय
व्याख्या कृता नूतनपुरातनाख्यानात् (ख्यात्) ।
ग्रन्थानसमालोच्य तदङ्घ्रिभक्त्यै
प्रीतस्तया मेऽस्तु रघुप्रवीर ॥ १ ॥
व्याख्याद्वयं यल्लिखितं मयात्र
पृथक् पृथक् तत्पदवन्धजातं ।
विवेकिभिस्तत्सुविचार्य बुध्या
ग्राह्यं भवेद्युक्तियुतं तदेव ॥ २ ॥
स्वव्याख्याख्यापने वापि परव्याख्यानदूषणे ।
नैवाग्रहो ममास्तीति नैकपक्षसमाश्रितम् ॥ ३ ॥

इति श्रीमत्पराशरसगोत्रमकलशास्त्रविशारदश्रीरामचन्द्रचरणारविन्दमधुकरमाधवात्मजरामकृष्णभट्टकृता रामोत्तरतापनीयोपनिषद्व्याख्या भक्तिकल्पलताख्या समाप्ता ।

[B. I 63

(D) Vedic

483

ऋक्तन्त्रव्याकरण of शाकटायन.

6¾ × 4 inches, Devanāgarī character Foll 14, six lines to a page.

Ṛktantra Vyākaraṇa is a Pariśiṣṭa or rather Prātiśākhya of the Sāmaveda and has five Prapāṭhakas Edited by Burnell Mangalore 1879

Beg —

ॐ नमो ऋग्वेदाय । अथ वाचोवृत्तिं व्याख्यास्यामो॰

End —

इति पञ्चम । ऋक्तन्त्रव्याकरण समाप्तम् ।

[B D 182

484

ऋग्वेद प्रातिशाख्य and

ऋग्वेदवर्णक्रम of जगन्नाथ

9¾×4½ inches, Devanagari handwriting Foll 37, about nine lines to a page

The MS contains —

(1) Ṛgveda Prātiśākhya ascribed to Śaunaka. It was edited with a French translation in the Journal Asiatique 1856 58 and by M Müller, with a German translation Leipzig 1869 It is also published in the Benaras S Series together with Uvaṭa's commentary Cf I O No 64 Bod No 893

(2) Ṛgveda varṇa krama is a small treatise containing rules regarding the Padapāṭha Krama pāṭha &c of the Ṛgveda. The author is Jagannātha. For another MS cf Hultzsch Reports I p. 80 The description of this treatise as 'a part of the commentary on the Prātiśākhya by Jagannātha (C C I p 72b) seems to be a mistake, caused by the word vyākhyā in v 1 below The author seems to be the same as the commentator of that name of Sarvānukrama See Mitra Notices IV p 105 The following is the full text —

सोमेशादीन्प्रणम्यादौ जगन्नाथेन सद्गुरून् ।
ऋग्वेदो(ऋचां च)णक्रमज्ञानव्याख्या सतन्यतेऽधुना॥१॥
पदक्रमविभागज्ञो वर्णक्रमविचक्षण ।
स्वरमात्राविशेषज्ञो(ज्ञः) स गच्छेदार्षसंपदम् ॥ २ ॥
किंचिल्लक्ष्य प्रातिशाख्यात् ज्ञेय व्याकरणादिह ।
उभयानुगत प्राप्त एष लक्षणमुच्यते ॥ ३ ॥
शैषा विकारा वर्णानां पञ्चापि स्वरभक्तयः ।
विवृ(कृ?)त्यश्चतस्रोऽन्या वर्णक्रमविचक्षणा (णैः) ॥४॥
अनुस्वारहलपूर्व द्वित्वमाप्नोति हल्परम् ।
अनुस्वारविसर्गौ च्चिरामे च स्वरेऽन्त्यो ॥ ५ ॥

ह्रस्वपूर्वो ङकारस्तु विरामे ह्रस्वपूर्वक ।
सोष्मणो द्वित्वसंप्राप्तौ तत्पूर्वस्यागमो भवेत् ॥ ६ ॥
स्वरे द्वित्व छकारस्तु माङ्पूर्वाभ्यां परोऽस्तु ते ।
पवमानद्वेतने च सह्यातिह्वायस्य न(?) ॥ ७ ॥
रेफाद्धल् द्वित्वमाप्नोति नान्त्य रेफोऽपि न द्विताम् ।
याति स्पर्शे लकारोऽपि लात्तु स्पर्शो द्विरुच्यते ॥ ८ ॥
अघोष उष्मणो घोषा स्पर्शान्तस्थाश्च घोषिण ।
अपूर्व उष्मा संयुक्तो मकारो याति ह्रा द्विताम् ॥ ९ ॥
णकारश्च नकारश्च नैत्यूष्मा तूष्मणि द्विताम् ।
सवर्गाद्यन्तिमपर शकारो याति तुच्छताम् ॥ १० ॥
चत्वार(र) कादयो वर्ग्या वर्ग्या तेषु परेषु च ।
प्रयान्ति यमता स्वेन स्वरूपां सानुनासिकाम् ॥ ११ ॥
स्पर्शे प्रकारो किस्थाने याति तस्यान्त्यवर्णताम् ।
यवलत्व यवलेषु पदादौ सानुनासिकम् ॥ १२ ॥
नकारो(प्ये)ति ले लित्वन्यत्वमेव च वर्गके ।
जकारे च छकारे च याति तद्रूपतां च त (स ?) १३
चछयो परयोश्चत्व मोनुस्वार र ऊष्मणि ।
ऊष्मण्यघोषस्पर्शाग्रे विसर्गो लुप्यते परे ॥ १४ ॥
शत्व नस्य क्वचिच्चेच तत्पूर्वोऽननुनासिक ।
अच्पूर्वाभ्यां रेफलाभ्यां परोष्मसु परेषु च ॥ १५ ॥
जायते स्वरभक्ति सा ऋलृरूपा च पञ्चधा ।
रेफलाभ्यां हकारेसा करणी कारिणी पुरा ॥ १६ ॥
शसयोर्हरिणी रेफाहकारा धारिणी शसौ ॥
फाससहसपदाच कारयते परे ॥ १७ ॥
धाकवत्युभयहस्वा द्वयोर्दैर्घ्ये पीपिलिका ।
मत्सानुसार्योर्दो दीर्घे वत्सानुजतिरन्तिमा ॥ १८ ॥

इति । यादृश पुस्तक॰ ॥ इद पुस्तक प्रात शाख्य(?)स गोपाळभटेन लिखितम् ॥

[B. D 221

485

चरणव्यूह.

8×5 inches, Devanāgarī handwriting Foll 6, eleven lines to a page. Dated Śake 1655

Caraṇavyūha a catalogue of the vedic schools, is counted as the fifth Pariśiṣṭa of the White Yajurveda. It is ascribed to Kātyāyana in this MS. and to Śaunaka (this is concluded from the words Namaś Śaunakāya occurring in them) in the next two Edited by Weber, Ind Stud, III. p. 247 ff.

The present MS. agrees with the MS D of Weber, the text of which is followed by him in

the edition except in the second chapter where it follows the order of ABC, by placing sec 23 between 17 and 18

The next two MSS (Nos. 486 87) appear to contain the recension known to Rāmakrsna the author of a commentary on the Pāraskara Grhya Sutra, cf *ibid*, p 250

I give below a detailed description of *this recension* —

In ch I, after sec 5 we get the following additional verses —

वर्णानां परिसङ्ख्यात द्वे सहस्रे षडुत्तरे ॥
सहस्रमेक सूक्तानां निर्विशङ्क विकल्पितम् ॥
दश सहस्र पठ्यन्ते सङ्ख्यात वै पदक्रमम् ।
एक शतसहस्र वा द्विनिपञ्चाशत्सहस्रार्धमेतानि ।
चतुर्दश चास्मिष्टानामितरेषा पञ्चाशीति ॥
क्रमकाले तु वेष्टव्य चतुस्त्रिंशत्सहस्राणि तु ।
द्विखण्डाना सहस्राणां द्वात्रिंशच्छोडशोत्तरा ॥
चत्वारिंशत्सहस्राणि द्वात्रिंशत चाक्षरमहस्राणि ।
ऋचां दशसहस्राणि ऋचां पञ्चशतानि च ॥
ऋचामशीतिपादश्चैतत्पारायणमुच्यते ।

After sec. 6 we have in No 486 —

सहस्रमेक पञ्चकानां शतमूनविंश सप्तकानां द्वे च सप्तोत्तरे शते । चतुर्ऋचे श्रीणि शतानि पञ्चाना त्रीण्य(?) षष्टिरष्टकाना शाकल्यदृष्ट्या पदलक्षमेक सार्धं तु वेदे त्रिसहस्रयुक्त शतान्यष्टा पड्विंशति पदमङ्ख्या प्रकीर्तिता ।

while in No 487 we have —

चतुर्ऋचां पञ्चसप्तमधिक च शत तथा ॥ १७५ ॥
पञ्चर्चं द्विशतैर्युक्त सहस्र रुद्रसयुतम् ॥ १२११ ॥
पञ्चचत्वार्यधिक तु षडृच च शतत्रयम् ॥ ३४५ ॥
सप्तर्चस्य शत ज्ञेय विंशतिश्चाधिका स्मृता ।
अष्टर्चां तु पञ्चाशत् पञ्चाधिक ५५ तथैव च ॥
दशाधिक द्विसहस्र २०१० पञ्चशाखासु निश्चिता ।
वर्गा सज्ञानसूक्तस्य चत्वारश्चात्र मीलिता ॥
एव पारायणे प्रोक्ता ऋचा सखे(ख्या)न न्यूनत ॥

In ch II, we get the following order of sections —

10–13, 15 17 (only the first sentence), 19 (with the reading of Ramakrsna noticed by Weber, p 265, line 9, according to which there are 17 divisions instead of 15 of other MSS), 17 (only the last sentence प्रतिपद &c), 23 (with उपज्योतिष साङ्गलक्षण प्रतिज्ञानुवाक्य in the place of तत्र परिशिष्टानि भवन्ति । यूपलक्षण छागलक्षण प्रतिज्ञा° &c), 21 (द्वे सहस्रे° । इत्युक्त परिसख्यातमेतत्सकलं शुक्रियम् । ग्रन्थाश्चापरिसख्याता ब्राह्मण च चतुर्गुण in No 487 and these same three lines with the following two additional ones —वेदावारम्य पूर्वं तु मङ्घव्याहृतिपूर्वकम् । वेदमभ्यारभेचेय ओमान्त च विसर्जयेत् । in No 486), 25 (with the reading of Rāmakrsna) 18, 20, 26 (without the word सौत्रिक) I have not noticed minor variants

In ch III, we have —sec 28, then the passage आसुरायणीया जैमिनीयाश्चेति quoted as Rāmakrsna's reading on p. 274 by Weber and then sec. 34

The commentator remarks (in No 487) that out of the 16 Sakhas of the Samaveda, only three are extant these being Kauthumi in Gujrat Jaimini in Karanātak and Jaiminiya in Maharastra.

In ch IV, the order of the sections is as follows —35 (with Rāmakrsna's reading given on p 278 line 5 by Weber), 37 (with the reading of Ramakrsna given on p. 279 line 17 by Weber the 3rd kalpa being विधिविधान and not विविधान) then sections 38 41 40–43, 45 and 46 with slight changes of readings here and there

The work thus appears to be in several recensions which however I believe are not to be connected with the particular Vedas. Also cf Bod No 1048 and I O No 2?7

The present MS ends —

य इम चरणव्यूह गुर्विणीं श्रावयेत् स्त्रियम् ।° ॥ १ ॥
य इम° श्राद्धकाले° ॥ २ ॥ योधीते° ॥ ३ ॥
य इम° पटेत्पर्वसु पर्वसु° ॥ ४ ॥

ब्रह्मभूयाय कल्पत इत्याह भगवान्कात्यायन ।

इति श्रीकात्यायनोक्तचरणव्यूह समाप्त । शके १६५५ प्रमादीनामाब्दे नागेशेन लि° ॥

[B D 162

486

चरणव्यूह and सर्वानुक्रम.

10×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 9, about 12 lines to a page.

Caranavyuha in Ramakrsna's recension (see above) ending on fol 2 as follows —

य इमं० तुर्विर्णी० ॥ १ ॥ य इमं० श्राद्ध० ॥ २ ॥
य इमं० पठेद्० ॥ ३ ॥ योधीते० ॥ ४ ॥
यो नाम पुरा देवा अमृतत्वं च गच्छति ।

लोकातीत महाशान्तममृतत्व च गच्छति ॐनम इत्याह भगवान्व्यास ० इति चरणव्यूह समाप्त ॥

Then follows the Sarvanukrama which is incomplete (secs 14 of the Paribhāsā and 32 of the text only)

[B D 311

487

चरणव्यूह with a commentary

13½×8½ inches, Devanāgari handwriting Foll 11, sixteen lines to a page.

Another copy of the Caranavyuha in Ramakrsna's recension, (see above No. 485) accompanied by a commentary by an unknown author who quotes Kamalakara (au Nirnaya sindhu) and was a pupil of Balakrsna.

The commentary begins —

ॐमित्येकाक्षर ब्रह्म नादविन्दुकलात्मकम् ।
त्रिदेवत्व त्रिमात्र च स्फुट विष्णु सनातनम् ॥ १ ॥
त सर्वज्ञ जगत्सेतुं परमात्मानमीश्वरम् ।
वन्दे नारायण देव निरवद्य निरञ्जनम् ॥ २ ॥
कृष्णद्वैपायन वन्दे गुरु वेदमहानिधिम् ।
येन चरणव्यूहेतु शाखा वे(भे)दमिद कृतम् ॥ ३ ॥
तच्छिष्य शौनकगुरु वेदज्ञ लोकविश्रुतम् ।
नत्वा तु शाकल्याचार्य तथैव चाश्वलायनम् ॥ ४ ॥
एव परंपराप्राप्त बालकृष्णं महागुरुम् ।
यस्य प्रसादाद्व्याख्यामि चरणव्यूहसञ्ज्ञक ॥ ५ ॥

अथातश्चरणव्यूहो(ह)व्याख्यास्याम । अथशब्दो मङ्गले प्रस्तावेष । अथशब्दः पूर्वमेव मङ्गलार्थ इत्यर्थ ॥ अत हेत्वर्थ । चरणव्यूह । वेदराशेश्चतुर्विभागात् चरणो(ण ङ)च्यते । तस्य व्यूहो समुदायः ।

इति कमलाकरभट्टोक्तवेदपारायणविधिः समाप्त । इति चरणव्यूहे प्रथमखण्डव्याख्या समाप्ता ।

व्याख्या चरणव्यूहस्य आद्य खण्डस्य तेन वै ।
यथामति विरचिता कृष्णदेवप्रसादतः ॥ fol 8

इति चरणव्यूहे द्वितीयखण्डे व्याख्या समाप्ता । fol. 11

The following are quoted —अग्निपुराण 9b, कमलाकरभट्ट 7b, 8, कूर्मपुराण 10, भागवत 1b, 8b, 9b; महार्णव 6b, 7, 8b, विष्णुपुराण 2, 9, and वृत्तिकृत् 2.

End —

इति चातुर्वेदपाठ सपूर्ण ।

[B D 257.

488

जटाधिकार and स्वरविधि by राम.

13½×8½ inches, Devanāgari handwriting Foll 2, seventeen lines to a page Dated Sake 1787

Instructions about the Jatapatha and accent by Rāma The former consists of quotations from Hayagriva and Vyadi, see next Nos 489, 491.

It begins.—

अथ स्वरविधीमारम्भ (?) बहूनि पदानि प्रकृतिभूतानि यस्मिन्पदे तद्बहुपदम् ।

तत्रागन्तुना पदेनानावग्रहो भवति ।
पदक्रमाधिकारो य सुविचार्य निरूपित ।
प्रीयता तेन सर्वेशो वैद्यनाथ सदाशिव ॥

अष्टौ विकृति(ती)राह ।
जटा माला शिखा लेखा०
मुनिर्व्याडिश्च भगवानव्यशासीदलक्ष्मकृदिति दिक् ।
रामेण सुविचार्यैव जटालक्षणमीरितम् ।
प्रीयता तेन यज्ञेशो वैद्यनाथ सदाशिव• ॥

इति जटाधिकार• ॥ fol 1 b

The स्वरविधि begins —

चुलिर्नीका स्फुटो दण्डी स्वस्तिको सुशिराकृतिः ।०

It ends —

सभेद स्वरित सर्व सुविचार्य निरूपित ।
प्रीयतां तेन यज्ञेशो वैद्यनाथ• सदाशिवः ॥

इति स्वरविधि• समाप्तः ।

[B D 278.

489

जटापटल of हयग्रीव with a commentary.

8½×4 inches, Devanāgarī handwriting Foll. 4, about 12 lines to a page.

Jatāpatala of the Rgveda ascribed to Haya

grīva, who is a *modern* writer when compared with Vyāḍi according to Anantācārya, the commentator of the latter, see next No. 491 The piece in this MS. consists of only 11 stanzas divided into two Vargas (vv 1-6 and 7-11) accompanied by a commentary of an unknown author Both the text and this commentary are published with a German translation and notes by Dr G Thibaut, Leipzig, 1870 The next MS No 490 contains an additional verse (found also in the text of Dr Thibaut) according to which Acala is the author of the text. The commentator, however, (even in Dr Thibaut's MS.) does not comment on this verse

Beg —

क्रमे यथोक्ते॰ ॥१॥ क्रमो यथोक्ते क्रमो ह्यग्यामित्यादि क्रम ॰१

The commentary on v 6 in this MS. is shorter than that in Dr Thibaut's MS (p. 28 last para).

It runs —

निहृ निह इत्यादिविधिर्भवति । इति जटापटले १ वर्गः । fol 2 b.

Dr Thibaut's MS reads —

॰विधिर्भवति । आमचितमादिषु । संयोगमादिपदे स्थिति । यथा । सं बदन्ते सं॰ । भरो रथ॰ । रथ भो भरत् रथ॰ । आदिशब्दात् पदस्य पदादित्यादिस्थति ज्ञेयम् ।

Thus according to Dr Thibaut's MS the commentary does not divide the text into two Vargas The MSS however, agree in all other respects.

End —

अथ प्रकार उत्तमः । इति सर्वसामाचार्याणां मत हयग्रीव प्रोक्त जटादिगुपटल समाप्तम् ।

उदात्ताभिहितस्वार स्वरितात्मयो भवेत् ।
उदात्ताभिहितात्पूर्वो मान्यमापद्यते स्वरम् ॥

इति बाळोराम आरण्यस्येद पुस्तकम् ॥ श्रीपांडुरंगार्पन मस्तु ॥

[B. D 182

490

जटापटल of हयग्रीव.

13¼×8¼ inches, Devanāgarī handwriting Foll 2, eighteen lines to a page. Dated S'ake 1787

Another copy, containing some five additional verses in the beginning

Beg —

त्रिलोमगाण्यां प्रमिद्दे जैयामिमिद्दिरेतु च ।
सर्वदिश्वा स्वरे ग्रन्थं त्रिषु कारमिरेवमस्ति ॥
आदिर्मध्यान्तमिश्रमिन् पादे चरणो भवेत् ।
पदान्यथयेतु दातत्वाभ्यहितादापुदात्तवत् ॥
पदद्वयमयुक्ताय स्युत्कमक्रमनमिश्रवत् ।
स्वरसमासंयुक्त ता अरेणमिर्णदने ॥
आग्नोमिमिद्दिनमैव चैवः प्रमित एव च ।
एते स्मरा प्रकरणे यथोक्तमादिनोदया ॥
यच मच च दीर्घत्र क्रमगर्भा यथोच्यते ।
स्युत्क्रमे न(तत्) न कर्तव्य स्वमिमादिनाक भवेत् ॥

हयग्रीवोक्तजटापटलमारभ ॥
क्रमे यथोक्ते पदज्ञानमेव॰

End —

इद जटापटलविधानयुक्त
महत्तमानुक्रमानागत्मेन (चतेन T's MS)
पठन्जटादाढगुरैवमेषा—
मन्ते पद याति परं हि विष्णोः ॥ ११ ॥

इति सर्वसामाचार्याणां हयग्रीवप्रोक्त जटापटलं संपूर्णम् ॥०

श्रीमता रावजीमहाराजानां मूलपर्ने नैशीहमोच ग्रन्थः ॥ १७८० मोधननामाब्दे माघवद्यद्वितीयादशयामत्र पुनायामत्र प्रविष्टम् ।

[B. D 278

491

जटापटल of व्याडि with
a commentary by अनन्ताचार्य.

13¼×8¼ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 7, seventeen lines to a page. Dated S'ake 1787

Another treatise in 16 verses on the same subject, ascribed to Vyāḍi, accompanied by a commentary by Anantācārya, son of Nāgadeva. According to the commentator, Vyāḍi's treatise is much older than that of Hayagrīva. The treatise is intended for the S'ais'irīya Samāmnāya i. e. the S'ākala S'ākhā of the Ṛgveda, see the commentary The commentator is perhaps the same as the author of Kathāmṛtanidhi for which see Hall, Index, p. 183, I. O, No. 4038.

The text begins —

शैशिरीये समाम्नाये व्याडिनैव महर्षिणा ।
जटाद्या विकृतीरष्टौ वक्ष्यन्ते नातिविस्तरम् ॥ १ ॥
जटा माला शिखा रेखा ध्वजो दण्डो रथो घन ।
अष्टौ विकृतयः प्रोक्ता क्रमपूर्वा मनीषिभि ॥ २ ॥
मूयात्क्रमविपर्यासक्रममीदृग्विधा(ध)दिशेत् ।
जटाख्यां विकृतिं धीमान्विज्ञाय क्रमलक्षणम् ॥ ३ ॥०

It ends —

पदद्वयमनुक्रम्य व्युत्क्रम्योत्क्रम्य सन्धिवत् ।
स्वरलक्षणसयुक्त सा जटेत्यभिधीयते ॥ १६ ॥

The commentary begins —

अथ व्याडिमोक्त जटापटल लिख्यते ।
चिदानन्दघन विष्णु ब्रह्मशर्वादिवन्दितम् ।
देशत कालतश्चैव गुणतोन तमाश्रये ॥ १ ॥
मुरलीरवलीलयानत(?)शरदिन्दीवरवपवचसम् (?) ।
मधुर मधुरागत हरिं करुणाब्धि शरण भजेऽहम् ॥२॥
याज्ञवल्क्यमुनिं नत्वा कात्यायनमुनीनपि ।
नागदेवात्मज श्रीमाननन्ताचार्यसज्ञित ॥ ३ ॥
आपशाखी(य?)शाखायां जटाद्यष्टसुलक्षणम् ।
मूते विचार्य बहुशो मत व्याडे समाश्रयन् ॥ ४ ॥
स्वप्रातिशाख्यमन्वादौ जटालक्षणवर्जनात् ।
पारक्यमपि तद्ग्राह्य यन्नाम्नातमिति स्मृते ॥ ५ ॥

तथा च व्याडेरादिकारिका लिख्यते । शैशिरीये समाम्नाये शाकल्के ऋग्वेदे इति यावत् ॥० विकृतय इति वक्तव्ये विकृति(ती)रिति प्रयोग आर्षत्वज्ञापनार्थः छन्दोवत्सूत्राणि भवन्तीति स्मृते यावतीर्वै देवता इत्यादि श्रुतेश्च ॥ एतेनाधुनिकहयग्रीवादिप्रणीतलक्षणसाधारण्यमपि परास्तम् ।०

It ends —

इति श्रीमदनन्ताचार्यविरचिता व्याडिरचितजटालक्षण कारिकाव्याख्या समाप्ता ।

[B D 278

492

बृहद्देवता of शौनक.

13¾×4¾ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 42, nine lines to a page

Bṛhaddevatā of Saunaka. It is edited with notes by A A. Macdonell in the Harward Oriental Series

[B D 145

493

मालाध्वजाद्युदाहरण.

13¾×8¾ inches, Devanagari character Foll. 2, thirty lines in all Dated Sake 1787

Definitions with examples of the vedic *vikrtis* like Mala, Dhvaja Jaṭā Ghana &c

मावा(ला?) प्रारम्भ । विश्वानि देव । सुवेति सुव । देव सवित । सुव परा । सवितर्दुरितानि । परा दुरितानि । दुरितानि परा ।०

रेखा ॥ मेधां मे । मेधाम् । मेधाम्मे । मे वरुणो ददातु । ददातु वरुणो मे ।०

ध्वज ॥ विश्वानि देव । सुवेति सुव । देव सवित । न आसुव । सवितर्दुरितानि । आसुव । दुरितानि परा ।०

रथ ॥ विश्वानि देव । यद्भद्रम् । देव विश्वानि । भद्र यद् । विश्वानि देव ।०

जटालक्षणमाह —

मूयात्क्रमविपर्यास क्रममीदृग्विधां दिशेत् ।
जटाख्यां विकृतिं धीमान्विज्ञाय क्रमलक्षणम् ॥ १ ॥

मालालक्षणमाह —

माला मालेव पुष्पाणां पदानां ग्रन्थिनी हि सा ।
आवर्तन्ते प्रयत्नसां क्रमव्युत्क्रमसत्क्रमा ॥ २ ॥०

घनमाह —

अ ताक्रम पठेत्पूर्व माद्विमर्धान्तमानयेत् ।
आदिक्रम नयेदन्त घनमाहुर्मनीषिण ॥ ३ ॥

उदाहरणम् । यवीति यवि । उप यवि । वातजूता उप ।०

It ends —

इति घनलक्षण समाप्तम् ।

[B. D 278

494

यजुर्विधान of याज्ञवल्क्य

8×4¾ inches, Devanāgarı handwriting Foll. 41, eleven lines to a page

A treatise on the application of the verses of the Yajurveda as spells to effect various objects attributed to Yājñyavalkya. It consists of nine Adhyāyas out of which there are only six in the present MS.

The MS bears the name of Kaanadagrāmastha Gajānana Daivajñya It was written

by Vināyaka son of Hari grandson of Siva and great-grand son of Lakṣmidhara About 150 years old

It begins —

अथातो मन्त्रानुकल्पन वसिष्ठादिभिर्महर्षिभिरनुष्ठितमनु व्याख्यास्यामो नान्या ब्राह्मणस्य काचिदुपार्जनक्रिया विद्यते धनानां यज्ञानां चैवावश्य क्रिया क्रिया किंतु मन्त्राहुतिधी र्थंजात च येदे तदुपदिश्यते ।०

अथ गृह्य भवति याज्ञवल्क्योक्त यजुर्विधानं व्याख्या स्यामोऽथेदानीं महाव्याहृतिप्रमुखानां कर्म व्याख्यास्याम । सर्वत्रौङ्कारपूर्विकाभिर्महाव्याहृतिभिराज्याहुतिसहस्र जुहुयात्। सर्वदेवताराधने समर्थो भवति तेजस्वी भवत्यथ यथेष्ट कर्मक रणमेताभिरौदुम्बरसमिधो जुहुयात्। पशुकामो दधि पयो वा०

—fol 3b

सप्तमस्याप्येष एव विधि । द्विषतो वधोसीत्यनेनैकाद श्या(शा)हुलां लौहीं खादिरीं वा पूर्वं सहस्राभिमन्त्रितां कृत्वा शत्रुगृहे निप(ख)नेदुद्वसति शत्रुभुवन भुवनपतये स्वाहेति मन्त्रस्य प्रतिमन्त्र महाव्याहृतिभि कर्मवस्सूर्येस्त्वेति पररक्षा प्रत्यङ्गिरश्च देव वर्षयितुकाम उदुम्बरविल्ववेतसवारणानां दधिमधुघृताक्तानां अयुत जुहुयात् महावर्षं करोति ॥ व्यन्तु वय इत्यावाहनशब्दस्य श्रुत कायश्चाक्षुष्या इति सत्वनेन मन्त्रेणो(प)हतचक्षुरर्के प्रविश्याहोरात्र जपेत् । अनुपहतचक्षु र्भवति ।

—fol 4b

The Adhyāyas end.—Ist on fol 11 IInd on 35b IIIrd on 22 IVth on 27 b Vth on 37b

It ends —

अनेनैव प्रकारेण सर्वमन्त्रा प्रकीर्तिता ।
येनोक्तास्ते तु सर्वे यन्त्रस्कारा (?)
अथवा सर्वमन्त्राणां विस्तरेण पृथक् पृथक् ॥

इति श्रीरस्तु । इति यजुर्विधाने षष्ठोऽध्याय समाप्त ॥

[B D 162

495

सर्वानुक्रम of कात्यायन

$8\frac{1}{2} \times 4$ inches Devanāgari handwriting Foll 27 about twelve lines to a page Dated Sake 1729

Sarvānukrama of Kātyāyana is a complete index of metres deities &c of the hymns of the Ṛgveda. It is published by A. A Macdonell with notes and extracts from Ṣadgurusiṣyas commentary 1886

The MS was written by Lakṣmaṇabhaṭṭa Vādadekara

[B. D. 182

496

सर्वानुक्रम of कात्यायन

$9 \times 3\frac{1}{2}$ inches, Devanagari handwriting Foll 30 nine lines to a page. Dated Sake 1689

Another copy

[B D 77

497

सर्वानुक्रम of कात्यायन
(परिभाषा)

$8\frac{1}{4} \times 4$ inches Devanāgari handwriting Foll. 8 nine lines to a page

Another copy containing only the Paribhāṣā sections The MS was written by Parasurāma Jogalekara who belongs to the latter half of the 18th century

[B D 182

498

सर्वानुक्रम of कात्यायन.
(परिभाषा)

$9\frac{1}{2} \times 4$ inches Devanāgari handwriting Foll 3 about eleven lines to a page

Another copy of the Paribhaṣā sections

[B D 221

499

सर्वानुक्रम of कात्यायन with
टीका by रघुनाथ चतुर्वेदि

$10 \times 4\frac{1}{2}$ inches Devanagari handwriting Foll. 103 nine lines to a page Dated Sake 1710 Samvat 1845

Katyāyanas Sarvanukramani with a brief commentary by Raghunātha son of Devadatta Caturvedi and an employ in the service of a certain king Rāmabhadra. A Thale MS., see above No 440

The com begins —

समानवुद्धि परमेदशक्ति स्वशेषयुक्ति क्रमकृतयुक्ति ।(?)
भाखेति देशोहसुबाधतज्ञो(?)धर्मधसज्ञो भुवि रामभद्र ॥१॥

यो वेदेषु चतुर्वेज्ञो मीमांसायां च जैमिनिः ।
तर्के गौतमवद्विप्रो महेन्द्रस्तस्य भूपतेः ॥ २ ॥
पाकसंस्था हविःसंस्था सोमसंस्था प्रसिद्धये ।(?)
दैक्षितचतुर्वेदिसुतो रघुनाथः कुशाग्रधीः ॥ ३ ॥
अहं करिष्ये व्याख्यानं नत्वा वाचं सुविस्तराम् ।
अनुक्रमणिकाख्यस्य ग्रन्थस्य सुखबोधकृत् ॥ ४ ॥

वेदवेदार्थदर्शी कात्यायनो महर्षिर्मङ्गलं कुर्वन्कर्तव्यं प्रतिजानीते अथ ऋग्वेदाम्नाये शाकलके०

इति देवदत्तचतुर्वेदिपुत्रेण रघुनाथेन मीमांसाचार्येण कृतेऽनुक्रमणिकाव्याख्याने परिभाषा समाप्ता । fol. 14b.

इति प्रथमार्धं समाप्तम् ।

अनुक्रमणिकाभाष्यं भट्टशंकरसूनुना ।
नान्दियाख्येने(?)वकृतं विप्राणामुपकारिकां (कम्) ॥
—fol 56b.

It ends —

अत्राधिकं ग्रन्थान्तरात् ज्ञेयम् । बृहद्देवं तावत् । इति चतुःषष्टितमोध्यायः ।

इति सर्वानुक्रमणिकाकिंचिद्वृत्तिः समाप्ता ।

[S. C. 4.

500

सर्वानुक्रम of कात्यायन with वेदार्थदीपिका by षड्गुरुशिष्य.

14½ × 9 inches, Devanāgarī character. Foll. 66, eighteen lines to a page.

Another commentary called Vedārthadīpikā on Sarvānukrama by Ṣaḍguruśiṣya. It was composed in 1187 A. D. See Weber, Ind. Stud., VIII. p. 160, note and Macdonell, Sarvānukramaṇī, p XIX. Also see I. O., No. 56.

It begins.—

अथ ऋग्वेदाम्नाये शाकलके सूक्तप्रतीकऋक्सङ्ख्याऋषिदैवतच्छन्दांस्यनुक्रमिष्यामो यथोपदेशम् । अथेति मङ्गले प्रस्तावे वा अग्रशब्दात् ऋग्वेदः तत्राम्नाये सम्यगभ्यासयुक्ते खिलरहिते शाकल्येन दृष्टः शाकलः०

It ends —

सर्वानुक्रमणी यदेषा कात्यायनमुनेः कृतिः ।
समाश्रये(से)कात्ययनके. पद्मसप्तिकह्रस्विका ॥
अस्या वृत्तिरियं चापि समाप्ता सद्गुरोः कृतिः ।
वेदार्थदि(दी)पिका नाम षड्गुरूणां प्रसादतः ॥

गणोत्यासैषमासेति (खगोत्यान्मेपुमायेति)
किल शुद्धदिन(कल्य)होगणने सति ।
सर्वानुक्रमणीवृत्तिर्जात(ता) वेदार्थदीपिका ॥
लक्षपञ्चदशपदैः पञ्चषष्टिसहस्रकम् ।
सद्वात्रिंशाच्छतं चेति दिनवाक्यार्थही(ई)रितः ॥
विनायकः शूलपाणिर्मुकुन्दः
सूर्यो व्यासः (शिवयोगीति) षड्भ्यो(ह्वे) ।
नमामि तान् सर्वदा पान्तु मां तु
यैर्वै पङ्क्तिः सप्त विद्याः प्रदत्ताः ।
आद्या सर्वानुक्रमणी द्वितीया महाव्रतं चोपनिषद्द्वयं च ॥
महाव्रतं सूर्य(त्र)मासां तृतीयं चत्वारिंशद्ब्राह्मणं वै चतुर्थी ॥
तद्वस्सूत्रं पञ्चमी वै निरुक्तं
षष्ठी गृह्यं शाकलस्य संहिता सप्तमि(मी)ति ॥
इमा दत्ताः सप्तविद्यास्तु सद्भि-
र्यै वै षड्भ्यो गुरुभ्यो नमोस्तु तेभ्यः ॥
इति षड्गुरुशिष्येण कृता वेदार्थदीपिका ।
सर्वानुक्रमणीवृत्तिः समाप्ता चास्मतुष्टये ॥

इति श्रीषड्गुरुशिष्यविरचितायां सर्वानुक्रमणीयवृत्तौ वेदार्थदीपिकायां प्रथमोध्यायः (?) ।

[ZZ A. 23

501

(यजुः) सर्वानुक्रमणी of कात्यायन with भाष्य by होलीर.

6 × 5 inches, Devanāgarī handwriting. Foll. 6; nine lines to a page. Incomplete.

The MS. contains a part of Kātyāyana's Yajus Sarvanukramaṇī, with the commentary of Holira. For another MS., cf. Bik., No. 343 (the text with Yājñika Deva's commentary) and I. O., No. 190 (text only), and Bod., No. 935 (text only). The text is edited with Ananta Deva's commentary, Benaras, 1893–94.

It begins.—

यजुर्वेदस्य मूलं हि वेदो माध्यन्दिनीयक. ।
सर्वानुक्रमणी तस्या (स्य) कात्यायनकृता तु या ॥ १ ॥
व्याख्यां तु तस्या होलीरः कुर्वे नत्वा गणाधिपम् ।
विलोक्य सर्वसूत्राणि भाष्याणि विविधानि च ॥ २ ॥

इह भगवान्कात्यायनाचार्यः सर्वानुक्रमसूत्रारम्भे प्रथमं मङ्गलाचरणपूर्वकं यजुर्वेदस्य गुरुदायं ऋषिच्छन्दोदैवतज्ञानार्थं प्रतिज्ञासूत्रमाह । मण्डलं दक्षिणमक्षि हृदयं चाधिष्ठितं येन शुक्लानि यजूंषि भगवान्याज्ञवल्क्यो यस्मादाप तं विवस्वन्तं

श्रयीमयमर्षिष्म तमभिध्याय माध्यन्दिनीये वाजसनेयके यजु र्वेदाम्नाये सर्वे सखिले सशुक्रिये ऋषिदैवतच्छन्दांस्यनुक्रमि ष्याम इति ।

The explanation of this passage occupies the whole of the remaining portion of the MS which ends —

इति सर्वानुक्रमणीये प्रथमकण्डिकायां ह्योलीरभाष्य समाप्तम्।

[B D 162

(E) Srautasūtras

502

आपस्तम्ब श्रौतसूत्र

(XVI–XX)

11×5 inches, Devanagari handwriting Foll 43 (78 120) about 13 lines to a page

Chapters XVI–XIX and 23 sections of XX of the Āpastamba Srautasutra Edited with Rudradatta s commentary (on I–XV) by Garbe in the Bibliotheca Indica Series. Translated into German by W Caland. For an analysis cf Ind Anti. Jan 1872 p 5

Begins —

अग्निं चेष्यमाणो॰

[B D 176

503

आपस्तम्ब श्रौतसूत्र with प्रयोगवृत्ति by तालवृन्तनिवासी

12½×4½ inches Devanāgari handwriting Foll. 144 (41–184) about ten lines to a page

A fragment of the Āpastamba Srautasutra with a commentary called Prayogavrtti by Tāla vrntanivāsi who in his commentary on the Āsvalāyana Srautasutra follows Devasvami and quotes Kapardī and Kumāra Siddhānti see below Nos 509–10 According to a different reading found at Mitra Notices X. p 327, Kesava was the name of Tālavrntanivasi but this is not quite reliable

The first 40 folios of the MS are lost

प्रायश्चित्त ends on fol. 90 सोमप्रायश्चित्तानि on fol 125b as follows.—

एषा त्रैविद्यवृद्धेन तालवृन्तनिवासिना ।
सोमपेन कृता वृत्ति प्रयोगस्य प्रदीपिका ॥

इत्यापस्तम्बसूत्रप्रयोगवृत्तौ तालवृन्तनिवासिकृतायां सोमप्रायश्चित्तानि समाप्तानि । समाप्त प्रश्न ।

अग्निचयन on fol 159, वाजपेय on fol 169b.

End —

अष्टम पटल । समाप्तो राजसूय ।

[B D 55

504

आश्वलायन श्रौतसूत्र

(I–VI)

9¼×3½ inches Devanagari handwriting Foll 61 eight lines to a page Dated Sake 1689

Āsvalayana Srautasutra. The MS contains only Adhyas. I–VI The whole with Narayana s Vrtti is published in the A S Series Poona as also in the Bibliotheca Indica

[B D 77

505

आश्वलायन श्रौतसूत्र

(I–VI)

11½×4½ inches Devanāgari handwriting Foll 63 nine lines to a page.

Another copy of Adhys I VI of the Āsvalayana S rautasutra

[B I 56

506

आश्वलायन श्रौतसूत्र

(VII–XII)

15×10 inches Devanāgari handwriting Foll 22 fifteen lines to a page

Adhys VII–XII of the Asvalayana Srauta sutra

[ZZ A 23

507

आश्वलायन श्रौतसूत्र

(VII–XII)

9¼×3½ inches Devanāgari handwriting Foll 38 ten lines to a page Dated Sake 1689

Another copy of Adhys VII-XII of the Ās valayana S rautasutra

[B D 77

508

आश्वलायन श्रौतसूत्र.

(A fragment)

8½×4 inches, Devanagarı handwriting Foll. 22, nine lines to a page

A fragment containing Adhy VII and 13 sections of Adhy VIII of the Ās valayana S rautasutra

[B D. 200

509

आश्वलायन श्रौतसूत्र with

वृत्ति by नारायण

(Adhys I-VI)

9×4 inches Devanagarı handwriting Foll 205 eleven lines to a page

The MS is about 400 years old

Adhys I VI of the Ās valayana S rautasutra with the commentary of Gargya Nārāyana son of Narasiṁha

Nārāyana is quoted by Kes avasvāmı in *Prayogasāra (No 612 below) who again is* quoted by Bhaskaramis ra in Trıkāndamandana (cf Bhandarkar Report 1883 84 p. 28) who in his turn is alluded to by Hemādrı in his Caturvargacıntāmanı (C C I p. 236b) For a d scussion of the dates of Nārayana Kes ava and Bhāskara see Bhandarkar, Report 1883-84 pp 30-31

Nārāyana himself follows an older commen tator Devasvāmı

Beginning.—

प्रज्ञानान्दमूर्ति० ॥ १ ॥ गुणदोषविनिर्मुक्त० ॥ २ ॥

आश्वलायनसूत्रस्य भाष्य भगवता कृतम् ।

देवस्वामिसमाख्येन विस्तीर्ण सदनाकुलम् ॥ ३ ॥

तत्प्रसादान्मयेदानीं क्रियते वृत्तिरीदृशी ।

नारायणेन गार्ग्येण नरसिंहस्य सूनुना ॥ ४ ॥०

End —

इति आश्वलायनसूत्रवृत्तौ नारायणीयायां षष्ठोध्यायः समाप्तः । बारहा०

[B L 53

510

आश्वलायन श्रौतसूत्र with

वृत्ति by नारायण.

(Adhys. I-VI)

10×4½ inches, Devanāgarı handwriting *Foll 196, ten lines to a page Dated* S ake 1695 A Thale MS, see above No 440

Another copy of Adhys. I-VI of the Ās'va lāyana S rautasutra with Nārāyana s Vrttı

[S C 1

511

आश्वलायन श्रौतसूत्र with

प्रयोगवृत्ति by तालवृन्तनिवासी.

(I-VI)

10×4¾ inches, Devanāgarı handwriting Foll. 87, about 12 lines to a page Dated S ake 1667

A commentary on the first six chapters of the Ās valāyana S rautasutra by Tālavrntanıvāsı *The commentary is also called Andvilā Hautra* or Hauträndvilā as here See above No 503

It begins —

समस्तप्राणिजातस्य हृत्पद्मनिलयस्थितम् ।

वेदार्थविदुषो ज्ञेय यज्ञात्मान नमाम्यहम् ॥ १ ॥

आश्वलायनसूत्रस्य देवस्वाम्यादिव्याख्यानुसारेण प्रयोगवृत्ति क्रियते । दर्शपूर्णमासप्रभृतीनामुक्तानां कर्मणां च पदार्थ ०

इति तालवृन्तनिवासिकृतायां हौत्रप्रयोगवृत्तौ दर्शपूर्णमासप्रयोग । —fol 4b

It ends—

एषा सर्वस्तोमसर्वपृष्ठस्य क्लृप्ति । समाप्तो(भा)होयोमः ।

त्रिपदा पार्श्वमानी स्यात् तिर्यङ् मानापद भवेत् ।

तस्यादयाया तु या रज्जुरेषा दशपदा स्मृता ॥

इति श्रीहोत्राग्निहुला संज्ञो पूर्वार्धम् ।
आश्वलायनसूत्रस्य वृत्तिरेषा प्रदीपिका ।
कृता श्रीविष्णुदेवेन तालवृन्तनिवासिना ॥ ग्रन्थ० १२००.

This last verse occurs at the end of every Adhyâya The MS was written by Kes'ava, son of Dharmarâja, son of Kâs'inâtha.

[B. D 176

512

आश्वलायन श्रौतसूत्र with प्रयोगवृत्ति by तालवृन्तनिवासी.

(I–VI)

10×4½ inches, Devanâgarî handwriting Foll 185, nine lines to a page. Dated Samvat 1825

Another copy A Thâle MS, see above No 440

कपर्दि is quoted on fol. 23, कुमारस्वामि on 50

[S C. 4

513

कात्यायन श्रौतसूत्र.

(Adhya I–V)

10½×4½ inches, Devanâgarî handwriting Foll 76, about six lines to a page.

Kâtyâyana S'rautasutra The MS contains *only the first five Adhyâyas The whole, with* extracts from the commentaries of Karka and Yâjñika Deva is published by Weber, Berlin 1859

Beginning —

अथातोऽधिकारः । फलयुक्तानि कर्माणि सर्वेषामविशेषात्०

[B D 311

514

कात्यायन श्रौतसूत्र with व्याख्या by याज्ञिकदेव.

(Adhy. V.)

11×4 inches, Devanâgarî handwriting Foll. 104, eight lines to a page The MS. is about 400 years old.

Adhyâya V of the Kâtyâyana S'rautasutra with the commentary of Yâjñika Deva, son of Prajâpati See I O, Nos 312-318, Berl Nos 868(4) 1013 1014 (2). Yâjñikavallabha is another work of Yâjñika Deva, cf. Weber, I p. 53, I O, No. 350

[B. D 232.

515

शुल्वसूत्र of कात्यायन.

9½×4½ Inches, Devanâgarî handwriting Foll 7, nine lines to a page Incomplete

Sulvasutra of Kâtyâyana is the seventh Paris'ista of the White Yajurveda. It consists of 47 s'lokas at I O, No. 367 while Weber No 252 contains *only 39 Our MS is incomplete*

Beginning —

अथ रज्जुसमासं वक्ष्यामः०

[B D. 124

516

शुल्वसूत्र of कात्यायन with विवरण by महीधर.

10×4½ inches Devanâgarî handwriting Foll. 43, nine lines to a page

A commentary on Kâtyâyana's S'ulvasutra, composed at Benaras, in 1589 A. D by Mahîdhara at the instance of Ratnes'vara, son of Kesava. For other MSS., cf Mitra, Notices I p. 150, Ulwar, No 152 and Bhandarkar, Report, 1883-84 pp. 25 and 343.

Mahidhara in his commentary made use of Râma Vâjapeyi's commentary (probably a part his Karmapradipikâ, see above No. 307 and I O. No. 416) on the same text.

It begins —

श्रीनृसिंहं नमस्कृत्य रमेशं मन्मथान्तकम् ।
शुल्वस्य विवृतिं वच्मि माध्यन्दिनानुसारिणीम् ॥

श्रीमत्कात्यायन पञ्चदशाध्यायात्मक सूत्र विरच्य तत्र कथितवेदा मानोपयोगितया शुल्वपरिशिष्ट चिकीर्षु(?) प्रति जानीते ॥ रज्जुसमासं वक्ष्याम ० ।

The Kandikâs respectively end on foll. 6b, 16, 22, 25, 30b and 43.

End —

इति शौल्वे विवरणे महीधरविनिर्मिते ।
वेदीष्टकादिकारवर्णनात्मा यद्धिष काण्डिकापरम् ॥

रसवेद(रु)भूवर्षे मास्यन्ते धवले दले ।
त्रयोदश्यां रविवारे वाराणस्यां महीधरः ॥ १ ॥
श्रीरत्नेश्वरमिश्रस्य गुरोः केशवजन्मनः ।
आज्ञया विवृती(तिं) शौल्वीं भाष्यसूत्रानुसारिणीम् २
विदुषां सुखबोधाय व्यधाद्युक्त्यनुसारतः ।
भाष्यं रामकृतां वृत्तिं सूत्राण्यालोच्य तत्त्वतः ॥ ३ ॥
नीलकण्ठो रमानाथः सिताभ्रचन्द्रशेखरः ।
भैरवेशः कृपासिन्धुः (संतु)ष्याद्वरकेसरी ॥ ४ ॥

इति श्रीमन्महीधरविरचितं शुल्बसूत्रविवरणं समाप्तम् ॥

[B. D. 224.

517

श्राद्धकल्पसूत्र of कात्यायन.

9½ × 5½ inches; Devanāgarī handwriting. Foll. 10, seven or eight lines to a page.

This is a treatise on the S'rāddhas, being the sixth Paris'iṣta of the White Yajurveda. It is in 9 *Kaṇḍikās* or chapters; hence it is also called Navakaṇḍikā S'rāddhasūtra or simply Navakaṇḍisūtra. It is published with several commentaries at Benaras, and also at Bombay (by the Gujrāti Printing Press), with the Kās'ikā of Kṛṣṇa Mis'ra, as an appendix to the Pāraskara Gṛhyasūtra.

It begins:—

अपरपक्षे श्राद्धं कुर्वीत ऊर्ध्वं वा चतुर्थ्यादहः संपद्येत०

It ends:—

अमावास्यायां सर्वमित्यमावास्यायां सर्वमिति ॥ ९ ॥

इति नवकण्डीसूत्रं समाप्तम् ।

[B. D. 171.

518

श्राद्धकल्पसूत्र of कात्यायन with प्रकाश by हलायुध.

12½ × 6 inches; Devanāgarī character. Foll. 47; nine lines to a page.

A commentary on Kātyāyana's S'rāddhasūtra by Halāyudha, son of Saṅkarṣaṇa. Halāyudha quotes Govindarāja and S'aṅkhadhara and is quoted by Kṛṣṇa Mis'ra, the author of Kās'ikā on the S'rāddhakalpasūtra. Kāsikā of Kṛṣṇa Mis'ra again is quoted in the Nirṇayasindhu and in the S'rāddhamayūkha of Nīlakaṇṭha. Halāyudha, therefore, cannot be later than the middle of the 16th century.

Brāhmaṇasarvasva (Ulwar, Extract, No. 356, Mitra, Notices, II. p. 79) is a work of the earlier Halāyudha, the author of the Mṛtasañjīvanī; see above No. 113.

It begins:—

महाधर्मप्रकाशार्थी यस्यामी वेदराशयः ।
पद्मिरङ्गैर्युता भाता मह्यं तच्छ्रेयसेस्तु ताः(नः) ॥ १ ॥
गजाननस्यादिविसर्गकाले स्तोत्रं विधात्रा विहितं निशम्य ।
हर्षाश्रुवृत्तानि शुभावहानि निघ्नन्तु विघ्नं मम बृंहितानि ॥ २ ॥
कात्यायनेन मुनिना यदुक्तादिमहार्थवत् ।
श्राद्धसूत्रमतिस्पष्टैर्विवृणोमि पदैरहम् ॥ ३ ॥

अस्य तावदिदमादिमं सूत्रम् । अपरपक्षे श्राद्धं कुर्वीत० ।

Besides the ancient writers, Halāyudha quotes the following:—

कर्क उपाध्याय 38b; कल्पतरु or कृत्यकल्पतरु 7; 19b, 23b; 26; 36; 42; 44; कामधेनु of शंभु 6b; गोविन्दराज (com. of मनुस्मृति) 3b; 4, 21; 34; 30b; 39, गौतमभाष्यकृत् 37b; दीपिका 33b, 46b; पशुपति 26b; मञ्जरीकार 40b, मिताक्षरा of विज्ञानेश्वर 5b; 33b, 38b, लक्ष्मण उपाध्याय 21; 43; विश्वामित्र 44b; and शङ्खधर 7; 9b; 45b.

On fol. 10, we find the following reference.—

विद्मजनन इति । लिङ्गचर्मणि केषांचिद्वेधः क्रियते तत्र क्षीचितत्त्वज्ञनार्थं काष्ठसकल्कमर्प्यंत इति दाक्षिणात्येषु प्रसिद्धम् ।

On fol. 24:—

आक्षोडं गिरिलं पीलुं फलं काश्मीरप्रसिद्धिदम् ।

End:—

आसीदसीमवसुधामरमुख्यमूलभूता(भूतः)
सत्कर्मणे प्रस्व(सव)पात्रतया प्रसिद्धः ।
संकर्षणोतिविदितः प्रथितोरुकीर्ति-
सुद्योतयन् सुकृतिनां प्रथमावतारः ॥
तस्यात्मजः सकलशास्त्रपरायणोपि
यः पक्षपातमधिकं कृतवान् कृतीन्द्रः ।
आन्वीक्षिकीरहसि तेन विनिर्मितोयः(यम्)
शास्त्रा तमोपनयनः पितृकर्मदीपः ॥
श्राद्धदीपा कृतीन्द्राणां तत्तोत्र सुदमुत्तमाम् ।
नीभासुरस्था ॥ श्री ॥ हलायुधीयश्राद्धभाष्यं समाप्तम् ।
शास्त्री दुर्गाशंकरेण लिखितो ग्रन्थोयम् ।

[B. D. 284.

519

मूल्याध्याय of कात्यायन with वृत्ति by विठ्ठल.

10×4½ inches; Devanāgarī handwriting. Foll 25; nine lines to a page About 150 years old.

Mūlyādhyāya of Kātyāyana, which is a part of one of his Paris'iṣṭas (see Peterson, Reports, III. p. 384), consists of five and a half Anuṣṭubh s'lokas, treating of the prices which are to be paid to the Brahmins in the place of the various sacrificial gifts The commentary is by Viṭṭhala, son of Bālakṛṣṇa, surnamed Vaiṣṇava and a resident of S'rīpura. He is a recent writer, he quotes Nīlakaṇṭha (au of Mayūkhas) and his son S'aṅkarabhaṭṭa. He refers to his father's work called Aikāhikacāturmāsyapaddhati.

Another commentary on the Mūlyādhyāya is by Gopāla, cf. Peterson, Reports, III p 384 and Mitra, Notices, V. p 114

The following is the full text of the Mūlyādhyāya, (see Aufrecht, Leipzig Catalogue, No. 76)—

द्वात्रिंशत्पणिका गावश्चतुःकार्षापणो वरः ।
वृषे षट् कार्षापणका अष्टावनडुहि स्मृताः ॥ १ ॥
दश कार्षापणा धेनावश्वे पञ्चदशैव तु ।
हिरण्ये कार्षापणकाः पणा नव तथाधिकाः ॥ २ ॥
वस्त्रे कार्षापणश्चैकश्छागेऽष्टौ द्वादशाविके ।
वृषल्यामथ पञ्चाशन्मूल्यं कार्षापणाः स्मृताः ॥ ३ ॥
तिल्के पञ्चाशदेव स्युर्गजे पञ्च शतानि तु ।
पञ्च कार्षापणाः प्रोक्ता दोलायां षट् रथे तथा ॥ ४ ॥
गृहेऽष्टौ कार्षापणकास्ताम्रे कार्षापणः स्मृतः ।
ताम्रकर्षेपि च पण इति मूल्यप्रकल्पना ॥ ५ ॥
अधिकं कल्पयेन्मूल्यं न्यूनं वित्तानुसारतः ॥ इति ॥

The com. begins—

नत्वा श्रीशं मोहिनीदेहरूपं
मातापित्रोश्चापि पादौ कराभ्याम् ।
कृत्वा मूल्याध्यायवृत्तिं विधत्ते
ज्योतिर्विच्छ्रीबालकृष्णार्यसूनुः ॥ १ ॥
यस्याग्रजो याज्ञिकमर्मभेत्ता
प्रचण्डयज्ञादिविधौ पृथिव्याम् ।
अमूच नाम्ना किल त्र्यङ्कटाद्रि-
प्रभोश्च पश्चादव एक आसीत् ॥ २ ॥

तत्र कात्यायनाचार्यो अभ्यर्हितत्वात्सर्वत्र प्रदेयत्वाच्च गोमूल्यमेव प्रथमतो वदति द्वात्रिंशत्पणिका० ।

The commentator divides the text into two Taraṅgas, the first consisting only of the line 'द्वात्रिंशत्पणिका गावः'

धेन्वादिनिष्क्रयदानचिकीर्षायामपि इयं धेनुरित्येव प्रयोगः कार्यः । प्रतिनिधौ मुख्यवाचकशब्दस्यैव प्रयोज्यत्वेन न्यायविदां याज्ञिकानां च संमतत्वात् ।० इति श्रीसकलागमाचार्यवैष्णवो० गोमूल्यकथनं नाम प्रथमस्तरङ्गः ॥—fol. 12.

It ends —

इति श्रीश्रीपुरनगरस्थवैष्णवोपनामकबालकृष्णात्मजविठ्ठलेन विरचितायां मूल्याध्यायवृत्तौ द्वितीयस्तरङ्गः ॥

Viṭṭhala quotes.—

अनन्तदेव in दक्षिणादाननिर्णय 14b; आचारदीप 25, ऐकाहिकचातुर्मास्यपद्धति of his father 11b, कर्मविपाकार्क of शंकरभट्ट 11b, कुल्लुकभट्ट 2, 5; गणितामृतकूपिका of सूर्य 8b, 10b, गणेशदैवज्ञ in बुद्धिविलासिनी 8b; दानविवेक 23, दक्षिणादाननिर्णय see अनन्तदेव; दानमयूख 18b; दिनकरोद्योत of गागाभट्ट 10, 18; 18b; 19b, 22b; &c. द्विविधगणितसार of वीरसिंह दैवज्ञ 2b, 4, 7b, 8b; 18; द्वैतनिर्णय of शंकरभट्ट 12b, धर्मप्रवृत्ति 18b; प्रक्रियाप्रसाद 20b, प्रयोगरत्न of नारायणभट्ट 8; प्रयोगसार of विश्वनाथ 8; प्रायश्चित्तमयूख 9, बुद्धिविलासिनी see गणेश दैवज्ञ; भट्टोजि दीक्षित 9; मिताक्षरा of विज्ञानेश्वर 6, वास्तुशास्त्र 18, वीरसिंह दैवज्ञ see द्विविधगणितसार; व्यवहारमयूख 1, 2b, व्रतार्क of शंकरभट्ट 12b, शूलपाणि 10b, श्रीधराचार्य 21; संस्कारकौस्तुभ of अनन्तदेव 11b; सूर्य दैवज्ञ see गणितामृतकूपिका, स्मृत्यर्थसार 9b, हेमाद्रि 12.

[S. C. 10.

520

बौधायन श्रौतसूत्र.

(दर्शपूर्णमासः.)

8½×4 inches; Devanāgarī handwriting. Foll. 13; about 15 lines to a page.

The MS contains only the Dars'apūrṇamāsa Pras'na of the Baudhāyana S'rautasutra. For another MS., see I. O, No. 284. A part of the Baudhāyanasūtra (Pras'nas I-IX) is edited by Dr. W. Caland, Calcutta, 1904. Dars'apūrṇamāsa forms the first Pras'na of the Sūtra.

Beginning —

अमावास्येन वा पौर्णमासेन वा हविषा०

[B. D. 172.

521

बौधायन श्रौतसूत्र (दर्शपूर्णमास) with व्याख्या by सायणाचार्य.

11×4¾ inches, Devanāgari handwriting Foll 51-110, ten lines to a page. Dated Samvat 1841

The MS is defective, first 50 folios are missing On 51 we find 'सायणाचार्यकृतदर्शपूर्णमासव्याख्या' added by a later hand

Gopālakārikā (see No 572 below) is quoted on fol. 92 This has led me to conclude that the Darsapurnamasa is of the Baudhāyana Srautasutra, cf Bhandarkar Report 1883 84 *p 26*

[B D 118

522

बौधायन श्रौतसूत्र

(आधान)

9×4 inches, Devanagari handwriting Foll 23, nine lines to a page

Ādhana or the *second* Prasna of the Baudhāyana Srautasutra

Begins —

अथोपव्याहरण०

For another MS. cf I O No 284 (B) where the Prasna contains only 19 sections (divided into 2 parts) as against 22 of our MSS and 21 of the printed edition where see note on p 68

End —

सतिष्ठतेऽयाधेय सतिष्ठतेऽयाधेयम्।

[B D 233

523

बौधायन श्रौतसूत्र.

(आधान)

8½×4 inches, Devanagari handwriting Foll. 21, ten lines to a page

Another copy in 22 sections

[B. D 172

524

बौधायन श्रौतसूत्र.

(आधान.)

10×4 inches, Devanāgari handwriting Foll 18, nine lines to a page

Another copy in 22 sections.

[B D 224

525

बौधायन श्रौतसूत्र.

(प्रायश्चित्त)

9½×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 43 eight lines to a *page*

Prayascitta of the Baudhayana Srautasutra in three Prasnas having 11 13 and 13 sections respectively For a commentary by Gopāla (who quotes Bhavasvāmi) on this cf I O No 447 The number of sections there (11, 10 and 8) however differs from the one given above

A Thāle MS, see above No 440

It begins —

अथातो मन्त्रगणाम्नातानि प्रायश्चित्तानि व्याख्यास्याम। सर्वतोपरिहाम्मप्रकृत यद्यपस्ताभिपतेत०

Prasna II begins on fol 15b —

अथ वै भवति य पापयक्ष्मगृहीत स्यात्। यो मायरुष्यैत हैवेय्य ऋषिम्य वितुम्यो०

Prasna III begins on fol 30b —

अथातिदग्धानि सदोहविर्धानानि समस्त देवयजन०

It ends —

प्रणवमित्येके सर्वानित्याचार्यो ॥ छ ॥ बौधायनीयश्रौतप्रायश्चित्तसूत्रे तृतीय प्रश्न।

[S C 4

526

मानव श्रौतसूत्र.

(प्राक्सोम)

9½×4 inches, Devanāgari handwriting Foll. 77, eight lines to a page. Dated Sake 1587 Samvat 1732

Prāksoma portion of the Mānava Srautasutra For an account of the complete work see

Dr. Schroeder, Maitrāyanīya Saṅhitā, Intro., p 41 and Dr Bradke, Z. D M. G, vol 36, p 445-50

We have got all the different parts of the Mānava S'rautasutra in our collection The arrangement of these in this catalogue is as far as possible, based upon that of MS M2 of Bradke which is as follows —(I) Praksoma, (II) Agniṣṭoma, (III) Prayas'citta (IV) Pravargyakalpa, (V) Istikalpa, (VI) Cayanakalpa, (VII) Vajapeya, (VIII) Anugrahah, (IX) Rājasuya, (X) S'ulva I S ulva 2 Uttarestaka, 3 Vaisnava, (XI) Parisiṣṭa 1 Pratigrahakalpa, 2 Muladijatas'anti, 3 Yamalas ānti, 4 Ās'lesavidhi, 5 Sadantotpattis'ānti according to Visnudharmottara Purāna, 7 Rudrajapavidhānakalpa, 8 Pravarādhyāya.

Our MSS however, appear to have followed a totally different order of the several parts, which also differs from that of MS No. 761 of the Asiat Soc. of Bengal Collection (see Bradke, Z. D M. G, 36, p 448) The different parts in our collection are as a rule separately paged, yet the pagination is continuous in the case of some.

At the end of No. 526, the order of the first five parts is given as follows —I Praksoma, II Agnistoma, III Istikalpa, IV Vājapeya, V Cayana.

In No 533, the following parts are continuously paged —I Cayana, II Vajapeya, III Prayas citta

In No 535, Pravargya and Rājasuya are continuously paged.

In No 538, Pravarādhyaya and S rāddhakalpa are continuously paged

The order of the chapters of X and XI is however the same, though (XI has been wrongly placed by me under Grhyasutras, see below No 657) XI, 8 i e Pravaradhyāya is counted as a separate part in our MSS

Our MSS also contain an additional part i. e. S rāddhakalpa which is not found in Bradke s MSS, see below Nos. 538 and 654 (the latter placed under Gṛhyasutras through mistake)

Prāksoma contains 8 Adhyāyas having 3, 6, 5, 3, 6, 5, 7 and 6 sections respectively

The Adhyāyas begin —

I उत्तरत उपचारो विहारोत्तराणि यज्ञाङ्गानि कर्तुं०, II श्वोभूते पश्चात्० (fol 8), III होतर्यवस्थिते (fol. 20), IV पूर्णे चन्द्रमस्युपवसेत् (fol 28b), V अग्नीनादधीत (fol. 34), VI उद्धराहवनीयमित्युक्त्वा (fol 43b), VII चातुर्मास्यान्यारभमाण. (fol 52b), VIII ऐन्द्राग्नेन पशुना यक्ष्यमाणो० (fol 66)

It ends —

इति श्रीमानवसूत्रे प्राक्सोमनाम्नि प्रथमपञ्चविभागे अष्टमोऽध्यायः समाप्त. ।

इति प्राग्सोम प्रथमविभाग समाप्त. १ । अग्निष्टोमः २ इष्टिकल्प. ३ वाजपेयः ४ चयन ५ ॥ एते पञ्चविभागा. ।

[B. D 223.

527

मानव श्रौतसूत्र.

(प्राक्सोम and अग्निष्टोम.)

$13\frac{1}{2} \times 8\frac{1}{2}$ inches, Devanāgarı character. Foll 43, about 16 lines to a page

The MS contains the Praksoma and Agnistoma parts of the Mānava S rautasutra, for the latter, see below No 531 Prāksoma ends on fol. 23

The MSS. of the different parts of the Mānava S rautasutra in B D 264 are mostly in one hand and were written about 60 years ago see Nos 533, 535 below

[B D. 264

528

मानव श्रौतसूत्र.

(प्राक्सोम and अग्निष्टोम.)

$14 \times 8\frac{1}{2}$ inches, Devanāgarı character Foll 34, about 15 lines to a page Incomplete

The MS contains Prāksoma (complete) and a portion (Adhy 1 and 4 sections of Adhy II) of Agnistoma of the Manava S rautasutra

Another copy

[B D 264

529

प्राक्सोम with

भाष्य of कुमार.

$9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches, Devanagarı character. Foll. 105, about 13 lines to a page The MS is at least 300 years old

A commentary on Praksoma by Kumārasvāmi, identified with Kumārila by Goldstücker, but see No. 537 below A facsimile edition of the I O, MS (No 383) was brought out by Goldstücker, 1861 Our MS almost agrees with that. See Bradke's remarks on this facsimile edition at Z D M G, 36, p 448

It begins —

श्रीगणेशायनमः। श्री मनवे नम ।

यां मन्त्र (तु?) प्रार्थयामास कल्पं कृत्वा पुरा किल ।
ऊनानि कल्पयित्वा ते सा न पातु सरस्वती ॥ १ ॥

उपरत उपचारो विहार । द्विपद परिभाषासूत्रम्। नियमाश्रियता परिभाषा भवति।०

यजमान ends on fol 48, आधान on fol 74, the next is चातुर्मास्य

ब्राह्मणभाष्यकार and हारीतभाष्यकार are quoted on fol 66b

It ends —

प्राक्सोमभाष्य सपूर्णं। शुभमस्तु। ग्रन्थसंख्या २२०० कुमारकृतभाष्यं समाप्तम्।

[B. D 66.

530

प्राक्सोम with

भाष्य of कुमार.

14×8½ inches, Devanāgari character Foll. 6, about 15 lines to a page Incomplete.

Another incomplete copy of Kumārasvāmi's Prākṣomabhāṣya A fragment

[B. D 204

531

मानव श्रौतसूत्र.

(अग्निष्टोम.)

532

मानव श्रौतसूत्र.

(इष्टिकल्प.)

13½×8½ inches, Devanāgari character Foll. 15, about 16 lines to a page.

Iṣṭikalpa of the Mānava Srautasutra has two Adhyāyas The first has 10 sections the second has 16.

Ist begins —

अथेष्टिकल्प । इष्टिभिर्यजेत पौर्णमास्याममावास्यायां वा। पूर्वपक्षे वा पुण्ये नक्षत्रेऽन्यत्र नवम्या प्रायश्चित्तेष्टिरापत्काला०

IInd begins —

आग्नेयमष्टाकपाल निर्वपेत् मैत्रावरुणीं पयस्यां सद्यः समानदेवतमेकादशकपालं०

It ends —

०सुब्रह्मण्यायां वाच विसृजते वाच विसृजते ॥ १६ ॥

इतीष्टिकल्पे द्वितीयोऽध्यायः समाप्त । इति मानव इष्टिकल्पसूत्रसमाप्तः।

[B. D 204.

533

मानव श्रौतसूत्र.

(चयन, वाजपेय and प्रायश्चित्त.)

13½×8½ inches, fair Devanāgari handwriting Foll 21, about 17 lines to a page. Dated Sake 1787

The MS contains the following chapters from the Mānava Srautasūtra —

(1) चयन —It has two Adhyāyas, the first in 8 sections, the second in 7 Ist begins:— अथ चयनसूत्रम्। आग्निं चेष्यमाण उख्यं संभरेत् पौर्णमास्यां अमावास्यायामेकाष्टकायां वा० IInd begins on fol. 7 — अपरादिग्भ्यो प्रचर्याग्नयस्त उपेत्य पार्श्वपूर्वं पूर्वाद्दिग्भ्यो दक्षिणाग्निरा दिग्भ्यो विनिधाय०; It ends —इति मान

tions, begins on fol. 14b —अथय द्वादशाहः सत्रा महीनश्चैको महवो वा०; It ends —संपूर्णानि द्वादश्यां द्वादश्याम् ॥ इति वाजपेयश्चतुर्थोऽध्याय समाप्तः ॥ ४ ॥

(3) प्रायश्चित्तः—This has only one Adhyāya (marked as the 5th) with 8 sections. It begins —अथ प्रायश्चित्तसूत्रम् । महा प्रायश्चित्तानि स्रुवेण जुहोति । भक्तो भ्रेषे भू स्वाहेति गार्हपत्ये यजुषो भुव स्वाहेति० It ends—०सर्वपृष्ठेन सर्ववेदसदक्षिणेन यजेत यजेत ॥ इति प्रायश्चित्तसूत्रे अष्टम खण्ड । इति मैत्रायणीये मानवसूत्रे प्रायश्चित्ताध्याय पञ्चमः ।

[B D 264

534

मानव श्रौतसूत्र

(अनुग्राहिक.)

13½ × 8½ inches, fair Devanāgari handwriting Foll 7, about 16 lines to a page

Anugrāhika Prasna of the Mānava S rauta sutra. It has 26 sections.

It begins—

अथानुग्रहा व्याख्यास्याम 1 साय होम योपोदय जुहुयात् प्रातर्होम योपास्तमयकालेन काल नातिक्रमेत्० 2 आज्य निर्वपति तदलाभे०; 3 यदि वत्सेऽत्वपाकृतेषु० 4 पुत्रे जातेऽश्व स्यस०, 5 पञ्चाशिक व्याख्यास्याम ०, 6 अथ प्रमायुकोऽग्नीना दृष्टीत०; 7 प्रवसन्तमेवमीज्यो०, 8 अग्निहोत्रायण्यग्निहोत्रे *गैव०; 9 वसन्ते वैश्ययजानां०, 10 पयसा जुहोति यवाग्वा०;* 11 पञ्चदश दाक्षायणयज्ञेन०, 12 अथ यूपावटस्य विधि०, 13 अथ यूपस्य छेदने०; 14 अलेखो होतु०; 15 अथ साव मस्य पशो ०; 16 षड् होता महपाशुकया० 17 अथ ऊँयाजि कल्प०; 18 व्याख्यातोऽश्वमेध पुरुषमेधश्च सर्वमेध व्याख्या स्याम ०; 19 अथाहिताग्ने प्रमीतस्य विधि०; 20 अनाहि ताग्ने प्रमीतस्य विधि०, 21 देशान्तरस्थे प्रेते०, 22 अश्वी- स्थं शिरसि दद्यात्०, 23 पत्नौ प्रेते अनग्निकाया०; 24 अथातश्चयोदशे दिवसे०, 25 अथात सन्यासविधि व्याख्या स्यामो०; 26 अथातस्तीर्थसचारान् व्याख्यास्याम ०,

It ends —

नास्य यज्ञो देवगमो भवति । इत्यानुग्राहिकसूत्रसपूर्ण ।

[B D 264.

535

मानव श्रौतसूत्र.

(प्रवर्ग्य and राजसूय.)

13½ × 8½ inches, Devanāgari character *Foll 25, about 16 lines to a page Dated* S ake 1787

Pravargya and Rājasuya portions of the Mānava S rautasutra. Rajasuya is in 5 Adhyāyas while Pravargya has only 1 Adhyāya containing 8 sections

(1) प्रवर्ग्य in 8 sections, begins —अथातः प्रवर्ग्यकल्प व्याख्यास्यामः । प्रवर्ग्यं संभरिष्यन् अमावास्यायां पौर्णमास्यामापूर्यमाणपक्षस्य वा पुण्ये नक्षत्रे० It ends —*सर्वत्र रहस्यमन्त्रप्रयोगे प्रतिपदमिमार्जन च प्रतिपदमिमार्जन* च । इति प्रवर्ग्यसूत्रे अष्टमः खण्डः । इति मानवसूत्रे प्रवर्ग्यकल्प समाप्त । —fol 6

(2) राजसूय —The Ist Adhy having 5 sections begins —राजा राजकामेन राजसूयेन यजेत भार्गवो होताध्वर्युर्ज्या IInd having 5 sections begins on fol 10b —पुण्यनाग्नि देवयजने राजा यमेधेन०; IIIrd having 8 sections begins on fol. 14 —आम्नात विधानमेकाहानां०, IVth having 3 sections begins on fol. 18.—उपरिष्टादतिरात्राद्वयह ०, Vth having 6 sections begins on fol 20b —सत्रेष्वभिप्लव पञ्चाहमतीयाद्दशरात्रे०

It ends —०शकुनो यज्ञनामेति सरस्वत्यूनानि कल्पयतु कल्पयतु ॥ इति राजसूये पञ्चमोऽध्याय समाप्त ॥ ५ ॥

[B. D 264

536

मानव श्रौतसूत्र

(शुल्व, उत्तरेष्टक and वैष्णव)

13½ × 8½ inches, fair Devanāgari handwriting Foll 8 about 16 lines to a page

(1) शुल्वसूत्र has 4 sections Ist अथात शुल्व व्याख्यास्यामो रज्जु पार्श्वयों समां मिरायत पृष्ट्यां यथाधयुपकल्पयेदन्तरेण विभ्रास्यानी० IInd अशीतीत शत चैषां तिर्यगक्ष चतु गत० IIIrd प्रादेश दशक कुर्यात्पत्नीशालां चतु रश्रां ॥० IVth जन्मना रोगहीनो वा यजमानो भवेद्यदि ।० It ends —शुल्वे चतुर्थखण्डम् । इति शुल्वसूत्र समाप्त । —fol 2b

(2) उत्तरेष्टक has 5 sections:—Ist अथात उत्तरेष्टकं व्याख्यास्यामः। उर्ध्वबाहुना यजमानो वेणुं विमिमीते०; IInd व्यायामस्याष्टमभेकतस्तुरीयमेकतः०; IIIrd दर्भस्तम्बं पुष्करपर्णं रुक्मपुरुषौ०; IVth द्वितीयायां पुरस्तात्स्वयमातृणायाः०; Vth यावतीशोपधाकाम्यामिष्टकाम्हनेहृताः ।० It ends:—इत्युत्तरेष्टके पञ्चमं खण्डम् ॥ उत्तरेष्टकं पञ्चभिः खण्डैः समाप्तम्। —fol 4b.

(3) वैष्णव has 7 sections —Ist वैष्णवेयाप्रमेयाय शुल्वविद्भिश्च सर्वशः ।० IInd जन्मना रोगहीनो या०, IIIrd प्रमाणार्थं तु पञ्चूनं०; IVth अवलम्बककुष्टे तु०; Vth सप्तत्रिंशत्साधोः पक्ष. सप्तम शिरसि चत्वारः०; VIth पुरुषस्य तृतीयपञ्चमौ भागौ०; VIIth रथचक्रस्य चितस्य संक्षेपोक्तस्य विष्णुना० It ends —इति वैष्णवे सप्तमं खण्डम्। इति शुल्वसूत्र समाप्तः।

[B. D. 264.

537

मानव-मैत्रायणीय-शुल्बसूत्र with भाष्य by शङ्कर.

9¾×4¼ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 53, ten lines to a page. Dated S'ake 1776

A commentary on the Mānava Maitrāyaṇīya Sulvasūtra which is different from the S'ulvasūtra of the Mānava S'rautasutra, see above No 536 The commentator is S'aṅkara, son of Nārada, surnamed Maudhamitra He quotes Rāma Vājapeyī among others.

The text on which he was commenting was mutilated, on fol. 14b, he says —मन्दबुद्धित्वाच व्याख्यातः । सुधीभिश्चान्यथेव इति । On fol. 19 —तावत्स बुद्धिमान्द्यात् व्याख्यातमुपेक्षितम्। सुधीभिः कार्यमिति।

सिकतानां खरः कुर्याद्गोरायतनं हि तत्।
उद्धतावोक्षतां कृत्वा स्येन कुर्वीत लक्षणम् ॥ ३ ॥
खरप्रमाणा रेखा स्यादीचि प्रथमा भवेत्।
पञ्च प्राच्यस्ततो रेखा...... ॥ ४ ॥०

The com. begins:—

आहवनीयं यजमानमात्रदीर्घचतुरस्रं विहृत्य तावतीं रज्जुमभ्यस्य मध्ये लक्षणं कृत्वा दक्षिणयोः श्रोण्यंसयोरन्तौ नियम्य०

The 2nd chapter begins on fol. 25:—

पृष्ठ्यावाङ्कौ पाशं प्रतिमुच्य प्राचीमायम्य पञ्चदशसु लक्षणं ततस्त्वेकविंशत्यां सप्तस्विषु ततो द्वादशसु पाशं करोति ।०

The 3rd begins on fol. 36b:—

अष्टादशास्वशीतिमुभयत पाशौ कृत्वा मध्ये लक्षणं तस्तयोरर्धयोरपरं यथाप्रदिष्टं०

The 4th begins on fol. 48b:—

चतुरस्रं सुप्तरं कुर्यात् षोडशाङ्गुलमायतम्।
अमध्यविद्धं रमणीयं सारदारुविनिर्मितम् ॥ १ ॥
मौञ्जं शुल्वं सदा कार्यं शाणेन परिमिश्रितम् ॥०

The text ends —

अङ्गुल्यास्तु प्रमाणं स्यात् षट् यवाः पार्श्वसंहिताः।
अरोगाश्चाविप्रुष्टाश्च (?) यन्तुमितस्तु यो यवः ॥
तस्मादङ्गुलिभिः कार्यं प्रमाणं सर्वकर्मसु।
मण्डलेन च पीठेन दिगादिग्रहणं स्मृतम् ॥

The commentator quotes the following:—

अष्टावक्र (on मानवगृह्यसूत्र) 19b, कुमारस्वामिपादाः (obviously he is the commentator of the मानव श्रौतसूत्र; 'पाणिकोष्ठं कृत्वोपविशन्तीमि सूत्रस्याख्याता यतो पुनरेव मूलं तद्विपर्यस्तोत्तरत उत्कराय लक्षणमित्यस्य यतो लोके च पूर्वं चितृतीयादिति व्याचख्युः कुमारस्वामिपादाः.') 4, ('वेदिं नमति द्व्यङ्गुलं चतुरङ्गुलं वेति च सूत्रम्। षड् यवेनाङ्गुलेनेति व्याचख्युः कुमारस्वामिपादाः') 32b, कैयट 24, यास्क 4, राम वाजपेयी (कात्यायनशुल्वभाष्ये) 5b, सोमसूत्रभाष्यकारः (perhaps कुमारस्वामी) 24, (अत्र सोमसूत्रभाष्यकार —द्विपदप्रक्रमविस्तरो पञ्चोर्ध्वविस्तरो वेति प्रक्रमविस्तरो यथाक्रममिदिश्यमानेषु कार्यं इत्याह।)

538

मानव श्रौतसूत्र.

(प्रवराध्याय and श्राद्धकल्प.)

13½×8½ inches, Devanāgari character Foll 9, about 16 lines to a page.

Pravarādhyāya and S rāddhakalpa of the Mānava S rautasutra

(1) प्रवराध्याय has 10 sections It begins — अथात प्रवराध्याय व्याख्यास्याम तदेतद्ब्राह्मण त्ववत्नायय वृणीतेवर्षोरेवनेत्ययो॰ It ends — य प्रवराध्यायमधीते यः प्रवराध्यायमधीते । इति प्रवराध्यायदशम खण्डम् । इति प्रवराध्यायो दशभि खण्डै समाप्त ॥ मैत्रायणीयशाखायां प्रवराध्यायः समाप्तः । —fol 6b

(2) श्राद्धकल्प has 4 sections —The 1st begins — अथात श्राद्धसकल्प व्याख्यास्यामोऽग्निमुपसमाधाय निर्मथ्य वा सगोत्रान्प्रायुग्मान्॰ the 2nd begins on fol 7 —अपि न स्वकुले भूयायोनो॰; the 3rd begins on fol 7b — अथ वृद्धिश्राद्धकल्प व्याख्यास्याम । अथ चान्द्रदये प्राप्ते॰, the 4th begins on fol 8b —(इति मानवसूत्रे आभ्यु दयिक श्राद्धम्)। अथ परिशिष्टम्। सवत्सर प्रजापति तस्य यदुदगयन॰ It ends —तस्माद्दानेषु दातव्या आसने भूतिमिच्छता ॥ इति श्राद्धपरिशिष्ट समाप्त ।

[B. D 264.

539

लाट्यायन श्रौतसूत्र

15½×7¼ inches, Devanāgari character Foll. 50 twelve lines to a page Dated S m vat 1926 The MS. was written by Surya at Kas mira.

Lātyayana S rautasutra in ten Prapathakas.

It begins —

ॐ अथ वैध्यव्यपदेशे सर्वत्रत्वधिकारो मन्त्रविधिश्च॰

Published with the commentary of Agnisvami in the Bibliotheca Indica.

[B. D 248

540

शाङ्खायन श्रौतसूत्र

(I-VIII)

14×8½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 30, about 15 lines to a page

Sāṅkhāyana S rautasutra has 18 Adhyāyas in all out of which the present MS contains Adhya. 1 8 only Edited by Hillebrandt in the Bibliotheca Indica, 1885-99, see I. O, Nos 259-60

It begins —

ॐ यज्ञ व्याख्यास्याम । स त्रयाणां वर्णानाम्॰ ।

[B. D 261

541

हिरण्यकेशीय श्रौतसूत्र.

(Pras'na XXI)

8½×4 inches Devanāgari character Foll. 12, eight lines to a page. Incomplete

The MS contains a portion i. e 13 sections of the 21st Prasna of the Hiranyakes'iya S rautasutra. Pras nas I-X of this Sutra with comentary are published in the A S. Series.

It begins —

हरिः ॐम् । देवा यो अप्सु महिम इयत्र स इदमाप प्रवहत यत्किंच दुरित मयि ।॰

At the end of sec. 3 we find —इति हिरण्य केशीसूत्रे एकविंशतिप्रश्ने प्रथम पटल ॥ १ ॥ श्रीरस्तुवानुः भूयाद्ब्राह्मणस्य॰ । After sec 9 इति हि॰ एकविंशतिप्रश्ने तृतीय पटल ॥ ३ ॥ प्रवराव्याख्यास्याम॰ । The MS. breaks off in the 14th section.

[B D 172

(F) Vedic Ritual

542

अग्निष्टोम औद्गात्र

8½×4¼ inches Devanagari handwr ting Foll 67 7-10 lines to a page. Dated Samvat 1811

A handbook of the Udgatr priest at the Agni stoma sacrifice

It begins —

अथ सोमप्रयोग । ज्योतिष्टोमेनाग्निष्टोमेन रथन्तरसाम्ना अमु(क)दक्षिणेन अह यक्ष्ये तत्र भवता उद्गातृत्व कर्तव्यम् । एव मनोतृत्व प्रतिहर्तृत्व सुब्रह्मण्यत्वमिति ॥

It ends —

इत्युद्गात्रप्रयोग समाप्त ॥ सवत् १८११ शाके १६७० ज्येष्ठवदी २ शुभे पुस्तक समाप्त दीक्षित पाडुरग टकलस्येद पुस्तकम् ॥

[B. D 224

543

अग्निष्टोम औद्गात्र.

10¼ × 4¾ inches, Devanagari handwriting Foll 57, seven or eight lines to a page Dated Samvat 1811

The MS was written by Jivarama Trivādi son of Ranachoda Trivadi, resident of Navanagara near Dvarka for the sake of Bābubhata Agnihotri and Bhavani Sankara.

Another copy

[B D 224

544

अग्निहोत्रहोम.

8½ × 4 inches, Devanāgari handwriting Foll 3, about eleven lines to a page Dated Sake 1736

A manual of the Agnihotra Homa.

It begins —

ईशान्यां दिशिरा(?)चम्य ॥ तीर्थेन प्रविश्य ॥ गार्हपत्यस्य पश्चादुपविश्य ॥ प्राणानायम्य । देशकालौ सकीर्त्य ॥ पुण्यतिथौ॰ श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं ॥ सायमग्निहोत्र पयसा जुहोमि ।॰

It ends —

काण्डद्वयोपपाद्याय कर्मब्रह्मस्वरूपिणे ।
स्वर्गापवर्गदात्रे च यज्ञेशाय नमो नम ॥
आज्यस्थलीं स्रुव चैव जुहू च समिध तथा ।
प्रोक्षणीमग्निद्योतनकुशान् पात्राण्येतानि सादयेद् ॥

[B D 187

545

अग्निहोत्रहोम.

8 × 4 inches, Devanāgari handwriting Foll 2, 48 lines in all

Another manual of the same

It begins —

अग्निहोत्रहोमप्रारम्भ । गार्हपत्यस्याग्रे दक्षिणाग्निं प्रतिष्ठाप्य द्वितीय श्रवणाग्निं गृहीत्वा गार्हपत्यादेश आहवनीयार्थं उद्धरेत्॰

End —

अग्निहोत्र समाप्तम् ॥ याज्ञेरामाराध्यस्येद पुस्तकम् ॥

[B D 182

546

अग्निहोत्रहोमप्रयोग.

8½ × 4 inches, Devanāgari character, Foll 13, nine lines to a page Incomplete

Directions for the performance of the Agnihotra Homa, by a pupil of Ananta probably Raghunatha, the author of Prayogaratnabhusā, see No 610 below

It begins —

ॐ नम प्रकृतिस्थाय परमानन्दरूपिणे ।
अनन्तनामधेयाय गुरवे परमात्मने ॥ १ ॥

अथाग्निहोत्रप्रयोग । नृसिंह । भार्या द्वादशरात्र स्युराधानात्परतोग्नय ।॰

इति ऋत्विक्कर्तृक सायहोमप्रयोग । अथ प्रातर्होमविशेष । fol 12 इति प्रातर्होम । अथ स्वकर्तृकहोमे विशेष । fol 12b, इति स्वकर्तृकहोम fol 12b, अथापदि पक्ष होमविधि । fol 13

It ends —

उक्त च स्मृत्यर्थसारे ।
यावन्तोत्र समासास्ते सर्वे सायमुपक्रमा ।
प्रात कालापवर्गाश्च न तु प्रातरुपक्रमा ॥

The following authorities are quoted —

केशव 2b, 5 गुरव 10b, देवरात 6b, प्राञ्च 8, प्रायश्चित्तप्रदीप 13b, सिद्धान्तभाष्यकार 6b and often, स्मृत्यर्थसार 13b.

[B D 172

547

अतिपवित्रेष्टिहौत्र.

8¼ × 3¾ inches, Devanāgarī handwriting Foll 8, seven lines to a page.

A manual of the Hautra at the Atipavitresti sacrifice

Beginning —

अथातिपवित्रेष्टिहौत्रप्रयोग । नम प्रवक्त्रे इत्यादि॰

End —

आज्यपा इत्यादि सत्याजपान्तम् ॥ इत्यतिपवित्रेष्टिहौत्रम् ।

[S C 4.

548

अत्यग्निष्टोम-उक्थ-षोडशि-अतिरात्र-उद्गातृत्वप्रयोग.

8½×3¾ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 44, six lines to a page

A hand book for the use of the Udgātr priest officiating at the Atyagnistoma Uktha Sodasi, and Atirātra sacrifices

It begins —

ज्योतिष्टोमिक उद्गातृप्रयोग समदर्शित ।
अत्यग्निष्टोममध्यस्य यथामतिरिहोच्यते ॥

तत्र तावन्मद्दन्मे वोच इत्यादिसमिदाधानान्त प्रकृतिवद्भवति ॥ विशेषस्तूच्यते ॥ धूर्योतिर्विश्वरूपाणां निवृत्तिः । एतस्या रथन्तरवर्णे सप्तर्षके सर्वत्र भवत ॥ अथ स्तोत्राणि ॥०

इत्य(त्य)ग्निष्टोम ॥ fol 6, इत्युक्थप्रयोग । fol 19b, इति षोडशिन प्रयोग । fol 22, इति रात्रिपर्याया । fol 38, इति सन्धिस्तोत्रम् । fol 42, अथ वाजपेयाङ्गभूतस्य बृहस्पतिसवनस्य प्रयोग । fol 42b

It ends —

इति बृहस्पतिसव समाप्त ॥ इद पुस्तक कर्णाटकहुबळ्ळीपनामकगङ्गारामस्येद पुस्तक अत्यग्निष्टोम-उक्थ-षोडशि-अतिरात्र उद्गातृत्वप्रयोग समाप्त ॥

[B. D 224.

549

अन्वारम्भणीहौत्र.

9½×5 inches, Devanagarī character Foll. 2, about eleven lines to a page

Anvarambhanı Hautra Prayoga.

Begins —

दर्शपूर्णमासावारभ्य०

[B D 11

550

अन्वारम्भणीहौत्र and आग्रयणहौत्र.

8½×4 inches, Devanāgarī handwriting Folio one only, 24 lines in all.

Anvārambhani and Āgrayana Hautras.

It begins —

अथ अन्वारम्भणीहौत्रम् । अग्नाविष्णू सरस्वती० ।

End —

इत्याग्रयणहौत्रम् ॥

[B. D 200

551

आग्नीध्रप्रयोग.

8½×4 inches, Devanāgarī character. Foll 9, eight lines to a page Dated Sake 1729.

A manual of the Āgnidhra sacrifice according to the Baudhāyana Sutra.

It begins —

अथ आग्नीध्रप्रयोग । दीर्घे धारवाहत वास परिधाय
एकविंशत्या दर्भपिञ्जूलैराग्मान पावयित्वा सप्तभि ०

It ends —

उत्तरेण गार्हपत्य परिक्रम्य होतुरुत्तरत ऊर्ध्वंमुख्य एवाग्नीध्र प्रत्यासावयति । पश्चात प्राङ्याचम्य पूर्ववन्मार्जयेत् । इति आग्नीध्रप्रयोग समाप्त ॥

[B D 167

552

आग्नीध्रप्रयोग.

8½×3½ inches, clear Devanagarī handwriting Foll. 2 only about eleven lines to a page.

Another manual of the same

It begins —

पूर्ववत्पवन पावनमध्याचम(न)मप्रोक्षण कृत्वा । तत्ते स(मृ)ध्यता तत्ते समृध्यतां तत्ते सपद्यतां काम । वृतोस्मि कर्म करिष्यामि शम्यामादाय०

End —

अग्नीध्रप्रयोगसमाप्तम् ॥ बाळोरामारामस्येद पुस्तकम् ॥

[B D 182.

553

आग्रयणप्रयोग by अनन्त देव

9½×4 inches, Devanagarī handwriting Foll. 8 seven lines to a page

A manual of the Āgrayana Isti by Anan a Deva see No 575 below

Begins —

अथाग्रयणम् । वर्षासु श्यामाकाग्रयणम् । शरदि व्रीह्याग्रयणम् ।०

It ends —

इत्याश्वलायनस्य बौधायनमतमवलम्ब्यानुष्ठान कुर्वतोऽनन्तदेवविरचितोयमाग्रयणप्रयोग ।

[S C. 3

554

आग्रयणप्रयोग (हिरण्यकेशीय) of गोपीनाथ.

12×4¼ inches, Devanagari character Foll 8, eight lines to a page Dated Sake 1761

Another manual of the same according to the Hiranyakesiya Sutra by Gopinātha, son of Ganesa surnamed Oka who wrote in the beginning of the last century Cf Ulwar Extract No. 30 His commentary on the Hiranyakes'iya Srautasutra and his Saṅskararatnamāla based upon the Hiranyakesiya Grhyasutra are published in the A. S Series Poona

It begins —

अथ गोपीनाथदीक्षितकृतहिरण्यकेश्याग्रयणप्रयोग । यजमानस्तीर्थेन प्रविश्येत्यादिनवान्नप्राशनाधिकारसिद्धिद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं सद्येन श्रीहिरण्याकाग्रयणेष्टिरयं यक्ष्ये॰

It ends —

हिरण्यकेशीयश्रीहिश्यामाकाग्रयणेष्टयोस्तन्त्रप्रयोग स माप्त ॥

[B D 145

555

आग्रयणेष्टिहौत्रप्रयोग

9½×5 inches, Devanāgari character Foll 2, twenty nine lines in all

Another manual of *Āgrayana Isti*.

[B D 11

556

आधानकारिका.

7¾×4¾ inches, Devanāgari handwriting Foll 6, about 12 lines to a page. Incomplete

Verses explaining the construction of the sacred fire. The MS breaks off in v 32.

It begins.—

आधानकारिकारम्भः ॥ निर्विघ्नमस्तु ॥
अग्न्याधान वदामि ऋतुशिशिरवसन्तग्रीष्मकाले
पूर्णमासी च अमावास्य उदगयनेऽहनि रोहिणी च ।
आर्द्रिक पुनर्वसूर्वतयपूर्वविशाखाधनवपानुराधा
वैशाखी शोहिण्यौनिद्रमिथिन्निधानमतिसंपन्नोयम् १॥॰

The language in throughout incorrect, see os. 565 and 751 below

[B.D 101

557

आधानप्रयोग.

15×10 inches, Devanāgari handwriting Foll 10, seventeen lines to a page

A manual of the Ādhāna.

Begins —

अथाग्न्याधान निरूप्यते । तस्य काल शिशिरवसन्तग्रीष्म तेव पौर्णमासममावास्या यज्ञीयास्तिथय ।॰

End —

अरणी उरसी क्षेपयति ऋत्विपती ।

[ZZ. A. 23.

558

आधान दर्शपूर्णमास आग्रयण हौत्रप्रयोग.

9½×4¼ inches, Devanāgari handwriting Foll 23, seven lines to a page. Dated Samvat 1849

A manual of Ādhāna Darsapurnamāsa and Āgrayana Hautra.

(1) आधान begins —अध्वर्यो सम्प्रमाचक्ष्व देवतास्तासां चानुपूर्व्यमेतासुचै ॰

(2) दर्शपूर्णमासहौत्र begins on fol 5b, अध्वर्युणा होतरेहीत्युक्तो होता अध्वर्यो देवता आचक्ष्व॰

(3) आग्रयणहौत्रप्रयोग begins on fol 21b — तत्र विशेष । सप्तदश सामिधेन्यः ।॰

It ends —

प्रागता देवा आज्यपा ॥ शेष समानम् ॥ सिद्धमिति । इत्याग्रयणहौत्र समाप्तम् ॥

[S C 14.

559

आधान उद्गातृत्वप्रयोग.

8¾×4 inches Devanāgari handwriting Foll. 4, seven lines to a page. Incomplete

A hand-book of the Udgātr priest at the Ādhāna.

It begins.—

श्रीगणेशाय नमः ॥ इति (!) आधानउद्गातृत्वप्रयोगः ॥ यजमानो वरण कुर्यात् । यजंभ्यो म उद्गाता स म उद्गातोद्गातारं त्वामुक्त्वामीन वृणे । इति वृत उद्गाता जपति । महन्मे वो वो मर्गो मे वोचो॰

[B D 224

560

आधान उद्गातृत्वप्रयोग.

8½ × 4 inches, Devanāgari handwriting Foll. 6, about eight lines to a page. Incomplete.

Another copy

[B. D. 224.

561

आश्वयुजीप्रयोग and आग्रायण.

8½ × 4 inches, Devanāgari handwriting Foll. 4, seven lines to a page. Dated Śake 1710.

A manual of the Āśvayuji and Āgrayana rites.

It begins —

अथाश्वयुजीकर्मप्रयोग । आश्वयुजमासे पौर्णमास्यामा श्वयुजीकर्म कार्यम् । पूर्वेद्यु कर्तोपलेपनादिना मत्स्यरोहिणे वक्ष्यमाणमार्गेण॰

इत्याश्वयुजीकर्मप्रयोग । अथाग्रायणप्रयोग । दर्शपौर्ण मास्याममावास्या वा॰ fol 2b

End —

इदमाग्रयण यदाश्वयुज्यां पौर्णमास्यां क्रियते तदेककाल स्यादाश्वयुजीकर्मणा समानतन्त्र भवति । तत्राश्वयुजीकर्म प्रधानहोम कृत्वाग्रयणहोम ।॰ दुर्भिक्षे पुरातनधान्यालाभे नवधान्यभक्षणाधिकारार्थं मलमासेपि कार्यम् ।

[B. D. 200.

562

उद्गातृत्वप्रायश्चित्त.

8½ × 3½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 11, eight lines to a page.

A list of Prāyaścittas or the expiatory rites to be undergone by the Udgātr priest, according to the Kalpabhāṣya.

It begins —

॰ छन्दोगप्रायश्चित्तानि कल्पभाष्योक्तानि प्रायश्चित्ता न्युच्यन्ते ॥ अप्रत्यन्यदिरिष्प्रमन्थान्यपि सक्षेपप्रकारेणोच्यन्ते ॥ प्रथम तावत्प्रस्तोता॰

It ends:—

इति कल्पभाष्योपन्यकारेण धान्यमाष्यसंग्रह(?)उद्गाता यणप्रायश्चित्तदीपिका समाप्ता ॥

The pages are marked सा॰ प्रा॰ or सामप्रायश्चित्त The last cover has —

इति उद्गातृत्वप्रायश्चित्तमग्निष्टोमस्य समाप्तम् ॥

[B. D. 224.

563

ऊहगान (सामवेद).

8½ × 4 inches, Devanāgari handwriting Foll. 69, eight lines to a page. Incomplete.

This is one of the various forms of the Sāmaveda Saṁhitā. Cf. I O, Nos 116–121. This MS contains five Prapāṭhakas and a greater part of the sixth.

Beginning —

॰ नम सामवेदाय नम ॥ इयन्तरावि ॥ अभि त्वा शूर नोनुमो वा अदुग्धा इव धेनव ॰

The Prapāṭhakas end respectively on foll. 11, 24, 35, 48 and 59b.

[B. D. 224.

564

औपासनहोम

9½ × 4½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 5, seven lines to a page.

A manual of the Aupāsana Homa.

Begins —

अथ औपासनहोमो लिख्यते। यजमान कृतसन्ध्यावन्दन पूर्वं प्राङ् कृतस्याग्ने पश्चिमत उपविश्य प्राणानायम्य॰ औपासनहोम तण्डुलैर्होष्यामि ।॰

End —

तत्सायप्रातर्होमस्य शुद्धा भवति वा न वेति । इति औपासनहोम समाप्त ।

[S. C. 14.

565

काम्येष्टिविधान.

8½ × 3 inches, Devanāgari handwriting Foll. 17, eleven lines to a page.

Kāmyeṣṭividhāna, a treatise on the several Iṣṭis consisting of 170 verses written in bad Sanskrta. Possibly the author is the same as that of the Ādhāna Kārikās (No. 556 above) and probably was merely a Yājñika having very little knowledge of the Sanskrta language.

It begins —

काम्येष्टिविधानम् । अजरायुष्यप्राप्त्येष्टिविधानम् ।
मपश्यामीति विध्या सकलयजनकार्येषु नित्येषु काम्ये-
ष्विष्टीष्वेव विशेषात्प्रकरणपठितान् योज्य सर्वं विदित्वा ।
काम्येष्ट्याजरायुष्यसकलबलमैश्वर्यमृध्यथमप्या-
ह्वानेनुमृद्धि मन्थ्यारणिस्थितमनल स्तुत्य तुष्टो दमूना ॥ १ ॥०

सोमयाग ends on fol 2b भैषज्ययाग on 4, सरस्वत्यादियाग on 5, कन्यादानविधान on 5, आग्रयण on 7, ब्रह्मयाग on 12, क्षत्रिययाग on 12, वैश्ययाग on 12b, सर्वाभीष्टयाग on 14 सर्वशुध्यर्थसौरयाग on 14, पञ्चमहाभूतयाग on 14b, वैराग्ये सन्यासविधौ वत्सर्गादिविधि on 15b.

It ends —

मन्त्रोक्तीनां तु मध्ये फल भवति सदा ब्राह्मणोक्ता फलानि—
त्योह कार्येष्टियष्ट्ये प्रतियजति यदि ब्राह्मण नास्ति मन्त्रे ।
हुत्व यन्त्रोक्तिनास्ति यजपशुश्रुतिगृह्योक्तहुत्वा चरणा
ज्यं भवत्या श्रौतभिन्नेस्त्वदिशयजनकार्ये मिश्रैवपरवकार्यम् १७०

[B D 74

566

कूष्माण्डहोमप्रयोग.

8 × 3½ inches Devanagari handwriting Foll 13, seven lines to a page

Details of the Kusmānda Homa a vedic rite to remove sins which create incapacity to construct the sacred fire

It begins —

अग्नि(ग्नौ)नाधास्यमान पापस्य तारतम्य विचार्य सवत्सर मास चतुर्विंशतिदिनानि षड्दिनानि त्रीणि दिनानि वा कूष्माण्डैर्जुहुयात् । अमावास्यायां पौर्णमास्यां वोपक्रम । अथ कूष्माण्ड होमप्रयोग । आचम्य प्राणानायम्य तिथ्यादि सकीर्त्य आधानानधिकारसपादकसमस्तपापनिबर्हणार्थं कूष्माण्डैर्होष्ये इति । श्मश्रुकेशलोम०

It ends —

अग्ने पुरस्तात् अश्वत्थपर्णेषु हुतशेष निदध्यात् । यावद्दो मदिनानि तावन्मासान् स्त्रीपयङ्कशयनानृतवर्जन पयोभक्षण सक्तकावोदनादि । इति कूष्माण्डहोम समाप्त ।

[S C 14

567

कूष्माण्डहोमप्रयोग

9½ × 4 inches Devanagari handwriting Foll. 5, seven or eight lines to a page

Another copy

[S C 14.

568

कूष्माण्डहोमप्रयोग.

9½ × 4 inches, Devanāgarī handwriting Foll. 10, seven lines to a page. Dated Śake 1704

Third copy, written by Śesabhatta Thāle, see above No 440

[S C 14

569

गणहोमप्रयोग.

9½ × 4 inches, Devanāgarī handwriting Foll 14 seven lines to a page Dated Śake 1704, Samvat 1839 Written by Śesa Thāle, see above No 440

A manual of the Gana Homa a vedic rite to remove the sins which create incapacity to construct the sacred fire

Begins —

अथ गणहोम । पूर्वाह्ण गृह्याग्निं प्रतिष्ठाप्य प्राणानायम्य तिथ्यादि सकीर्त्य आधानानधिकारसपादकसमस्तपाप क्षयार्थं० गणहोम करिष्ये । आधारान्त तत्र सकल्प्य अत्र प्रधान सवितार च०

End —

हिरण्यादि सकल्प्य कर्मेश्वरार्पण कुर्यात् । एवमेव त्रिपवण कुर्यात् ॥ इति गणहोमप्रयोग समाप्त ।

[S C. 14

570

गणहोमप्रयोग.

9½ × 4 inches Devanagari handwriting Foll 9, seven lines to a page.

Another copy

[S C 14

571

गायत्रीसाम

8½ × 4 inches Devanāgarī handwriting Folio one only lines two only

The text of the Gāyatrī (RV III 62 10) adapted so as to be sung by the Sāma priest.

तोऽ ५ स्तोयिर्द्रु वो २ रैणीयम् ऊँॐभ्मी देवेस चेमिही ओ ३ हों होयि ॥ १ ॥ पिपो २३ योर्न: मैवौ हो ३ दुमा २ तोऽ २ यो ३५ हायि ॥ गायत्रीसार्मं ॥

[B D 224.

572

गोपालकारिका of गोपाल.

10×4½ inches, Devanāgarı handwriting Foll 12, eleven lines to a page. Dated Saṁvat 1825 A Thāle MS, see above No. 440

Gopālakārikā is a collection of verses on the Vedic Ritual composed by Gopāla Gopāla is a *very ancient writer, he is quoted by Nārāyaṇa* the Prayogakāra who is mentioned by Kesava svāmı in his Prayogasāra (No 612 below), see *the next number He therefore cannot be* later than the 10th century Gopāla quotes Bhavasvāmi whom must be still older

Our MS contains 265 Kārikās on the Soma rites. I O No 440 is a MS of another part of Gopāla's Kārikās containing 420 Kārikās. In the Bhadakamakara Memorial Collection of MSS. belonging to the Bhadakamakara Hastalikhita Sangrāhaka Mandala which is recently started by me at the Wilson College there is a *MS of Gopāla's Kārikās from the beginning* upto the end of the Cāturmāsya. I subjoin a brief description of it —

It begins —

पण्मुखाय नमस्तस्मै रुद्राणीप्रियसूनवे ।
निहित स्वयमातृप्ण कण्वोभूपेन सूत्रकृत् ॥
कल्पामृत क्षितिसुरप्रकराय योऽदात्
वेदाम्बुराशिमधिगम्य निजप्रभावात् ।
बौधायनाय मुनिवन्दितपादपद्म—
द्वन्द्वाय कण्वतनयाय नमोस्तु तस्मै ॥ २ ॥
श्रिय न श्रौतकल्पानां प्रादुर्भूताय विष्णवे ।
तत्तत्काल मुनदोतु ममो बौधायनात्मने ॥ ३ ॥०
इष्टचन्द्रमहर्गोण यागे स्यादपरेहनि ।
इति द्वैधोदिता पक्षा भवस्वामिमतानुगा ॥ ९ ॥
दर्शोदना स्युरिष्टीनां पशूनां शतमोदना ।
सहस्रमोदना सोम इत्याहुर्मह्यतर्पणम् ॥

इति दर्शपूर्णमासी (about 40 verses) fol 3b, इत्याधानकारिका (about 70 verses) fol 8, इत्यग्न्यारम्भणीया (about 16 verses the second of which is quoted by Kesavasvāmı, see below No 613) fol. 9, इति गोपालकृताः चातुर्मास्यकारिका । शाके १६५७ राक्षसाब्दे०

Besides भवस्वामि, *Gopāla quotes* लौगाक्षि (कृष्णाजं गोरलाभे स्यादिति लौगाक्षिरमवीत् fol. 7b, गृहेग्रा प्रथमजसुतः । एष प्रथमजो ज्ञेय इति लौगाक्षिरमवीत् fol 9b) and कात्यायन (उभयो [द्व्यहो] रसमक्ष हि भवेद्धुतमनर्थकम् । इति कात्यायन प्राह)

Gopāla seems to have written commentaries on the Āpastamba (*C C I p 160b*) Kātyāyana and Baudhāyana Srautasūtras. For a portion of the last (on Prāyascitta only, see No *525 above) commentary cf I O, No 417* For other portions of the same consult Burnell Tanjore MSS, pp. 19b 24a. He is called Prāyascittavaiyāsikyanusārī by Visvanātha, see below No. 621

Our MS begins —

सोमेन यक्ष्यमाणस्य यस्य मित्रादयस्त्रयः ।
नेजिरे सोमयागेन स स्याद्दिच्छिन्नसोमप ॥ १ ॥
आलमेत स ऐन्द्राग्न अथवाग्नीषोमीय पशुम् ।
यस्य चेद्रम्न वेदी च विच्छेदेते त्रिपूरुषम् ॥ २ ॥०

No authorities seem to be quoted in this portion इति प्रात सवन (v 180) fol. 8b, इति माध्यन्दिन सवन (v 209) fol 9b, इति तृतीयं सवनं (v 242) fol. 11

It ends —

एव त्रिशङ्कुमार्गस्याद्दित्ययो परवकाविदु(?) ॥ २६५ ॥ सोमे गोपालकारिका समाप्ता । सवत् १०८२५ रा वर्षे मति माह वदि ११ । यादवुपनामकनागेशात्मजशेषभट्टस्येद पुस्तकम् ।

[S C 1

573

चयनप्रयोग of नारायण.

8½×4 inches Devanāgarī handwriting Foll 88, nine lines to a page Dated Sake 1708

A manual of the Agni cayana rite according to the Baudhāyana Sūtra composed by the famous Nārāyana the writer of the vedic Prayogas whom Kesavasvāmi refers to in his Prayogasāra, see below No 612

This Nārāyana is very probably the same as the commentator (Vrttikrt) Nārāyana who wrote a commentary on the Āsvalāyana Srautasūtra (see above No 509) as appears from the quotations given below In this Prayoga Nārāyana quotes Gopāla, obviously the author of the Gōpālakārikās, and also alludes to Kalpasāra.

It begins:—

अग्निं व्याख्यास्यामः। स प्रकृतिविकृत्योरुत्तरवेद्या विकल्प्यते। तुल्यकार्यत्वात् ।०

मध्राणामूहो बहुपशुकल्पश्च सौत्रामण्यां व्याख्यातः fol. 76; सा राजसूये व्याख्याता तामत्रापि व्याख्यास्यामः 78b; श्लोकः। बीजेक्षणं च किंशारुनिर्वा(पा)दिचतुष्टयम्। वर्जयित्वा तु तत्र स्यादावीजावपनात्तथा 79; सा हविर्यज्ञे व्याख्याता तामत्रापि व्याख्यास्यामो 80; प्रतिपत्तु मिश्र इति कल्पसारः 81; घृता गौरिलस्य स्थाने घृत ओदन इति कल्पसारोक्त्या 86; पश्चार्धात्पूर्वार्धादवदायेति गोपालः 80; तथापि बार्हपत्यसरवे यथाप्रकृति एकवचनान्ते इति गोपालः 85;

Foll. 1–73 are marked चयन and foll. 74–88 are marked शे० चयन.

It ends—

०कालात्ययेपि सायमग्निहोत्रं जुहोति संतिष्ठते सौत्रामणी॥ अथाग्निचिद्व्रतं संवत्सरं न कंचन प्रत्यवरोहति नाम्युत्थानं करोति न शीर्षं मांसं खादयति न वयसा मांसं यावज्जीवं न रामां वृषलीमुपेयान्न वर्षति धावेद्यतोमुखं वर्षमा(ग)च्छति पृष्ठं न कुर्याद्यतायमेवाम्युपावर्तेत इति ब्राह्मणम्॥ तदिदं नारायणः समगृण्हात्तस्मै बौधायनाय नमो गुरुभ्यः॥ शके १७०८ पराभवनाम संवत्सरे० नवम्यां श्येनचित् पुस्तकं गोडबोलोपनामकरामसुतजनार्दनेन लिखितं।

[B. D. 183.

574

चातुर्मास्यप्रयोग by त्र्यम्बक.

$12\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches; Devanāgarī character Foll. 35, ten lines to a page.

Cāturmāsyaprayoga, by Tryambaka, son of Nārāyaṇa and surnamed Māte. See below No 581.

Beginning:—

श्रीयज्ञपुरुषं रामं श्रीसाम्बं विमलेश्वरम्।
हर्यास्यमग्रजं नत्वा मातरं च रमाभिधाम्॥ १॥
माटे इत्युपनाम्ना वै श्रीनारायणसूनुना।
त्र्यम्बकेण द्विजाग्र्येण सप्तर्षिग्रामवासिना॥ २॥
दृष्ट्वा बौधायनं सूत्रमाश्वलायनकं तथा।
चातुर्मास्यप्रयोगो हि यथामति निरूप्यते॥ ३॥

तत्र बौधायनकल्पसूत्रम्०

It ends —

अनुवाक्यमरीणां ९ स्वस्तिमाशास्व इत्याशीस्ते॥

[B. D. 55.

575

चातुर्मास्यप्रयोग by अनन्त देव.

$9\frac{1}{2} \times 4$ inches; Devanāgarī character. Foll. 66; about ten lines to a page; written by Tryambaka S'āligrāma.

Cāturmāsyaprayoga, according to Ās'valāyana, by Ananta Deva, son of Āpa Deva; For the author, see Hall, p. 185. He wrote his Smṛtikaustubha at the order of Baza Bahādur Candra, a prince of Kumāon from A. D. 1644 to 1664; *cf. Z. D. M. G, XLVI p. 277 ff; see also* I. O., No. 1475, for authorities quoted by him.

It begins—

नवनीतकरो बालो नवनीरधरप्रभः।
कमनीयतमः कुर्याच्छं नो विष्णुरुरुक्रमः॥ १॥

आश्वलायनस्य बौधायनमतमवष्टभ्य चातुर्मास्यानि चिकीर्षतो यथाप्रयोगपक्षमवलम्ब्य प्रयोग उच्यते। आपूर्यमाणपक्षे०

इति वैश्वदेवपर्व। 20 b; इति वरुणप्रघासाः 38 b; इति साकमेधपर्व 63 b; इति शुनासीरीयपर्व। अथ दक्षिणा। 65 b;

It ends:—

इति श्रीमदापदेवसूनुनानन्तदेवेन रचितश्चातुर्मास्यप्रयोगः संपूर्णः।

गोविन्दचरणद्वन्द्वमिलिन्दीकृतचेतसः।
कृतिः श्रीमदनन्तस्येज्यायां विजयतेतराम्॥

[B. D. 150.

576

चातुर्मास्ययाजमानप्रयोग.

$9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches; Devanāgarī character. Foll. 14, ten lines to a page. Incomplete.

A manual of the Cāturmāsya Yājamāna.

It begins —

श्रीगणेशायनमः॥ अथ चातुर्मास्ययाजमानप्रयोग(गो) लिख्यते॥ प्रथमे प्रयोगे अन्वारम्भणीयायाः पूर्वदिने पूर्वाह्णे नान्दीश्राद्धं करिष्ये॥ तदादौ कर्मणः पुण्याहवाचनं मातृकापूजनं च करिष्ये०॥

It ends:—

सर्वे गार्हपत्यमुपतिष्ठते॥ प्रजापते नत्व० रयि(यी)णां द्वी(द्वि)तीयां जप यदन्तरिक्षं० मामनेहसं॥ संतिष्ठते महापितृयज्ञः॥ ॥ अथ त्र्यम्बकाया इदं०——

[B. D. 53.

577

चातुर्मास्यप्रयोग by रघुनाथ.

10×4 inches, Devanāgarī handwriting Foll 54, nine lines to a page Dated Sake 1688 A Thāle MS, see above No. 440

A handbook of the Cāturmāsya sacrifice according to Baudhāyana by Raghunātha, the author of Prayogaratnabhuṣā, see below No 610

It begins —

यस्मान्त ज्ञान दान ध्येय विधेयमभिधेयम् ।
गीर्वाणेन्द्रगुरोरिव दीनदयाब्धिं गुरुं नौमि ॥ १ ॥

अथ चातुर्मास्यप्रयोग । चातुर्मास्यानीति कर्मसमुदायनाम॰ तत्राश्वलायनस्य बौधायनीयमतमवष्टभ्य यथाप्रयोगपक्षमव लम्ब्य चातुर्मास्यानि चिकीर्षोरुपयुक्त प्रयोग उच्यते ।॰

इति वैश्वदेवपर्व । fol 14 b, (इति) वरुणप्रघासपर्व fol 31, (इति) साकमेधपर्व *fol 50b*

It ends —

इति शुनासीरीयपर्व । सतिष्ठन्ते चातुर्मास्यानि ।
बौधायनीयकल्पोक्तचातुर्मास्यनिरूपणम् ।
अकार्येनन्तदेवेन तेन तुष्यतु यज्ञभुक् ॥

इति यथाप्रयोगपक्षमवलम्ब्य बौधायनीय आश्वलायनीय योगी चातुर्मास्यप्रयोगो रघुनाथनवहस्तकृत संपूर्ण ।

The following authors are quoted —केशवस्वामी 25 32b, 51, गोपाल (कारिका) 36, तन्त्रकृत् 36b 51, देवयाज्ञिक 2, देवरात 31, धूर्त 25, भव 36b, यज्ञतन्त्र 48b, सिद्धान्तभाष्य 31

[S C 12

578

चातुर्मास्यप्रयोग by कृष्णभट्ट

12½×4½ inches, Devanagarī handwriting *Foll 36, eleven lines to a page Dated Sake* 1679

Another manual of the Caturmāsya sacrifice according to Baudhāyana by Kṛṣṇabhaṭṭa a resident of Velanesa city *If the last verse* be supposed to give the date of the work it may be said that Kṛṣṇa lived in the middle of the 18th century

It begins —

अथ चातुर्मास्यान्युच्यन्ते । तस्य चतुर्धा प्रयोग । याव जीवसांवत्सरिकद्वादशाहप्राहैकाहिकप्रयोगश्चेति । यथाप्रयोग इति पर्यायकाल एषु पूर्वं पूर्वं श्रेयान् । चातुर्मास्यानीति कर्म समुदाय नाम ।

संतिष्ठन्ते शुनासीरीयपर्व । अथ श्वनेष्टिः । संतिष्ठन्ते चातुर्मास्यानि । इति बौधायनचातुर्मास्यप्रयोगः ॥ fol 27.

After this we have.—

इति मृगारेष्टि(अध्वर्यु)प्रयोग । fol 30, इति मृगारेष्टिहोत्र समाप्तम् fol 30 b, इति कूष्माण्डहोमः समाप्तिमगमत् ॥ fol 34, इति गणहोमः समाप्तः fol 35 b

End —

इति बौधायनचातुर्मास्यप्रयोग समाप्त ।
वेळणेशपुरे रम्ये कृष्णनाम्ना द्विजेन तु ।
चातुर्मास्यप्रयोगोय लिखितः शिष्टतुष्टये ॥ १ ॥
चातुर्मास्याख्ययाग ये कुर्वन्ति द्विजसत्तमाः ।
स्वर्गे वसन्त्यमरवदाकल्प पूर्वजै सह ॥ १ ॥
जेतु यत्त्रिपुरं हरेण हरिणा व्याजाद्बलिं बध्नता
स्रष्टुं वारिभवोद्भवेन भुवन शेषेण धर्तुं धराम् ।
पार्वत्या महिषासुरप्रमथने सिद्धाद्यैर्मुक्तये
ध्यात पञ्चशरेण विश्वजयते पायात्स नागानन ॥ १ ॥

This last verse is perhaps to stand at the beginning of the work

महाद्रिरसभूशाके ईश्वराब्दे नभस्यके ।
कृष्णपक्षे दशम्येण लिखित ग्रन्थपूर्णता ॥

[B D 145

579

चातुर्मास्यहौत्र.

9½×4½ inches Devanāgarī handwriting Foll 20, seven lines to a page.

A handbook of the Hotṛ at the Cāturmāsya sacrifice

Beginning —

अथ वैश्वदेवपर्वणि । अग्नये मथ्यमानायानुब्रूहीत्युक्ते कृतयज्ञोपवीताचमनस्तीर्थेन प्रविश्य॰

End —

उच्चै वौषट् ॥ शेष प्रकृतिवत् ॥

[S. C. 14.

580

ज्योतिष्टोमस्तोमयोग and वाजपेयस्तोमयोग.

9×4 inches, good Devanāgarī handwriting Foll 8, seven lines to a page.

A collection of Stomas to be recited at the Jyotiṣṭoma and Vājapaya sacrifices.

It begins —

अथ ज्योतिष्टोमस्य स्तोमयोगः ॥ अग्नेस्तेजसेन्द्रस्येन्द्रियेण सूर्यस्य वर्चसा० अथ माध्यन्दिन । अग्नेस्तेजसेन्द्रस्येन्द्रियेण० fol 3 b, अथ वाजपेयस्तोमयोग । अग्नेस्तेजसेन्द्रस्येन्द्रियेण० fol 5b, इत्याज्यानि । अथ माध्यन्दिन । अग्नेस्तेजसेन्द्रस्य० fol 6

End —

किमित्ते विष्णो परिचक्षिनामेति बृहद्वाजपेयसाम ॥ भरद्वाज ऋ० त्रिष्टुप् छन्द ।

[B D 224

581

दर्शपूर्णमासकारिका.

8½×3 inches, Devanāgarı character Foll. 12, ten lines to a page

Karikās on the Darsapurnamāsa sacrifice possibly by the same author as that of the Ādhānakārikā and Kāmyestividhāna, see above Nos. 556 and 565 This contains 123 verses most incorrectly written

It begins —

दर्शपूर्णमासकारिका ।

प्रात काळाग्निहोत्र हुतशिखरहित केशवापर्व दध्यात्०

End —

इति दर्शपूर्णमासकारिका समाप्त ।

[B. D 74

582

दर्शपूर्णमासहौत्रप्रयोग

15×10 inches, Devanāgarī handwriting Foll. 5, eighteen lines to page. Dated Sake 1747

Darsapurnamāsa Hautra according to Āsvalāyana.

Beginning —

यजमानेन वृतोऽध्वर्युणा होतरेदीसामग्नितो०

End —

तीर्थेन निष्क्रम्यानियम । इति संतिष्ठते । इति दर्शपूर्णमासहौत्रप्रयोगसंपूर्णमित्योम् ।

[ZZ. A. 23.

583

दर्शपूर्णमासप्रयोग.

8¼×4 inches, Devanāgarī handwriting Foll 77, seven lines to a page

Another manual of the same. A Thāle MS, see above No. 440

Begins —

आहिताग्निरन्वाधानदिने प्रातरग्निहोत्र हुत्वा श्मश्रूपकक्ष केशलोमनखानि वापयित्वा०

End —

ततोऽभ्यर्चनादिब्राह्मणतर्पण कुर्यात् । दर्शपूर्णमासः समाप्त ।

[S C 14

584

दर्शपूर्णमासप्रयोग by त्र्यम्बक.

12½×4 inches, Devanāgarı handwriting Foll. 76, seven lines to a page Dated Sake 1767

Darsa Purnamāsaprayoga according to Baudhāyana composed in 1844 A D by Tryambaka son of Narāyana surnamed Māṭe and a resident of Saptarsigrāma His mother's name was Ramā while Hari was his elder brother, see above No 574 and below No 599 Ācārendu of this Māte is published in the A S Series

It begins —

नत्वा गणाधिप लक्ष्मीं श्रीराम विमलेश्वरम् ।
माटे इत्युपनाम्ना श्रीनारायणसुतेन वै ॥ १ ॥
आश्वलायनसूत्राविरोधिबौधायनानुगः ।
प्रकृतीष्टे प्रयोगो हि यथामति निरूप्यते ॥ २ ॥ ० ३ ॥
अथाश्वलायनोपयोगी बौधायनदर्शपूर्णमासप्रयोगो लिख्यते ॥०

It ends —

श्रीशालिवाहने शाके रसाङ्गनगभूमिते ।
कार्तिके बहुले पक्षे पक्षसौ (?) सोमवासरे ॥ १ ॥
माटे इत्युपनाम्ना श्रीनारायणसुतेन वै ।
त्र्यम्बकाख्येन विदुषा सप्तर्षिग्रामवासिना ॥ २ ॥
तेन तुष्यति यज्ञेशो रामो दाशरथिः प्रभुः ॥

[B D 55

585

दर्शपूर्णमासप्रयोग by वेङ्कटेश्वर दीक्षित.

11¼×5¼ inches, Devanāgarī handwriting Foll 42, nine lines to a page. Dated Sake 1737 The scribe's name is Trimbaka Jogalekara.

Another manual of the same according to the Baudhāyanasūtra by Venkatesvara Diksita.

It begins:—

त्रिमेधं नमस्कृत्य लक्ष्मीनारायणौ गुरू ।
वाणीं पद्मेश्वरावार्यं दक्षिणामूर्तिमेव च ॥ (१) ॥
बौधायनं भगवन्तमिमाख्यकारं मुहुर्मुहुः ।
कण्ठपाठाय बालानां बौधायनमतानुगम् ॥ (२) ॥
कर्मान्तद्वैधगृह्योक्तविशेषैस्सहितं स्फुटम् ।
प्रयोगरत्नं तनुते वेङ्कटेश्वरदीक्षितः ॥ (३) ॥

अमावास्येन पौर्णमासेन वा हविषा यक्ष्यमाणो भवति स पु(१)स्तादेव हविरासंधनमुपकल्प्य यत एकाहेन वा ग्रहेन वा यद्यहं चन्द्रमसं वा निशीथ संपूर्णं वा निशाय रात्रिसंधि-मत्पर्यगि सायाह्नमग्निमरवर्तजि॰

It ends:—

इति बौधायनीयदर्शपौर्णमासप्रयोगः संपूर्णः ॥

This is probably a part of the author's bigger work called Prayogaratna, see v. 3 above.

[B. D. 118

586

दर्शपूर्णमासप्रयोग.

15×10 inches; Devanāgari handwriting Foll. 16; seventeen lines to a page.

Dars'apurnamāsaprayoga according *to* Baudhāyana.

Begins:—

उक्तान्वाधानदिने प्रातरग्निहोत्रं हुत्वा केशश्मश्रुनखानि वापयित्वा॰

It ends:—

ततो अग्नीन्त्सरिसमूह्य पर्युक्ष्यानयेत्यादिनोपस्थानं कुर्यात् । इत्याश्वलायनपञ्चप्रयोगी बौधायनदर्शपूर्णमासः समाप्तः ।

[ZZ. A. 23.

587

दर्शपूर्णमासप्रयोग.

(हिरण्यकेशीय.)

10¾×4¾ inches; Devanāgari handwriting. Foll. 47; eight lines to a page.

Dars'apūrnamāsaprayoga according to the Hiranyakes'īya Sūtra.

It begins:—

अथ दर्शपूर्णमासप्रयोगः । यजमानः । पौर्णमास्यां प्रातरग्निहोत्रानन्तरं श्मश्रुपक्षकेशलोमनखानि वापयित्वा स्नात्वा परेण गार्हपत्यं दर्भेष्वासीनो दर्भान् धारयमाणः पत्न्या सह प्राणानायम्य॰

It ends:—

इति हिरण्यकेशी दर्शपूर्णमासः समाप्तः ॥

[B. D. 311.

588

दर्शपूर्णमासप्रायश्चित्त of रघुनाथ नवहस्त.

8¼×4 inches; Devanāgari handwriting. Foll. 72; about ten lines to a page. Dated S'ake 1731.

Dars'apūrnamāsa Prāyas'citta according to Baudhāyana, by Raghunātha Navahasta, pupil of Ananta, see below No. 610.

Begins.—

अथ बौधायनदर्शपूर्णमासयोः प्रायश्चित्तानि लिख्यन्ते । अन्वाधानानन्तरं दक्षिणाग्निनाशे॰

इत्याधानप्रायश्चित्तानि । अथाग्निहोत्रयोः॰ । fol. 38.

इत्यश्रुपातप्रायश्चित्तम् ।

आश्वलायनमुन्युक्तमग्निगोत्रधर्मीरितम् ।
प्रायश्चित्तमनन्तेन तेन तुष्यतु यज्ञभाक् ॥ fol. 61.

The following are quoted besides प्रायश्चित्तचन्द्रिका which is very often alluded to —देवयाज्ञिक 50b, देवरात 47b, 50b, धूर्त 42, प्रायश्चित्तप्रदीप 11b, रुद्रदत्त 40b, वृत्तिकृत् 50, सतद्वयी 10, सायणाचार्य 56b and सिद्धान्तभाष्य 47b, 51b, 55 &c.

In the following passage, the author refers to his father —

॰प्रवासोपस्थानं कृत्वा गच्छेत् । तद्विधिरस्मत्तातचरणै-रित्युक्तः । यस्मिन्मामेग्नयः सन्ति तस्माद्ग्रामान्तरं गत्वा एकरात्रावयो(?)वासः प्रवासः ।॰ fol. 56.

It ends:—

आहिताग्नेरयं धर्मः इति गोभिलभाषितम् ॥ इत्याश्वलायनोपयोगी बौधायनानुसारी प्रायश्चित्तः समाप्तः ॥

[B. D. 172.

589

दर्शपूर्णमासप्रायश्चित्त.

(हिरण्यकेशीय.)

12¼×4¼ inches; Devanāgari handwriting Foll. 8; 9-11 lines to a page.

Another manual of the same according to the Hiranyakes'īya Sūtra.

Begins —

अथ दर्शपूर्णमासयो प्रायश्चित्तानि शुगमपक्षमाश्रित्याजन्मारे लिख्यन्ते। हिरण्यकेशिसूत्रानुसारेण ॥ आरम्भा प्रयाजान्तकर्ममध्ये एकमनेक वा विस्मृत्याग्निमकर्मकरणोत्तर स्मरणे सति॰

It ends —

॰अन्यत्समान होतृवर्जं यजमान. सर्वं करोति। होता मित्रश्चैतत्प्रायश्चित्तम्। इति दर्शपूर्णमासप्रायश्चित्तम्।

[B D 148

590

दर्शपूर्णमासयाजमान.

12¼×4 inches, Devanāgarī handwriting Foll 5 eight lines to a page

Instructions about the duties of a Yajamana at the Dars apurnamāsa.

It begins —

प्रवसतो यजमान इति स ह स्माह बौधायन स ह यजमानं खल्वथ यजमान प्रवसति यत्र स्यातदैन ध्यायेद् स यद्यसस्थित आगच्छेत् कृतमनुमन्त्रय॰

It ends.—

इति इह यजमान (न) क्रियते स यत्र स्यात् तदेतद्याजमान ध्यायन् धारयेत् यागकाले विहाराभिमुख । इति दर्शपूर्णमासयाजमान समाप्तम् ॥ श्री ॥

[B D 55

591

दर्शपूर्णमासहौत्र.

9¼×5 inches, Devanāgarī character Foll 17, nine lines to a page. Dated S ake 1723

Dars apūrnamāsa Hautra.

[B D 11

592

द्वादशाह-उद्गातृत्वप्रयोग.

9×4 inches, Devanāgarī handwriting Foll. 103, nine lines to a page. Dated Samvat 1827

A handbook of the Udgātr priest at the Dvādas āha sacrifice

It begins —

अथ व्यूढाहीनद्वादशाहस्य प्रयोग उच्यते ॥ तत्र महत्त्वे बोध इत्यादि समिदाधानान्तो विधिः ॥ सर्वोऽपि भवति। विशेषस्तूच्यते ॥ तस्य द्वादशदीक्षा द्वादशोपसदो द्वादशसुत्या. ॥॰

It ends —

इति द्वादशाहस्य व्यूढाहीनस्य स्तोत्राणि समाप्तानि ॥ संवत् १८२७ भाद्रपदकृष्णचतुर्थ्यां शुक्रवार ॥ इदं पुस्तक आचवलोपनामक हरिभट्टेन लिखित स्वार्थोपकारार्थं च ॥

[B D 224

593

द्वादशाहसाम.

10¾×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 12, nine lines to a page Incomplete

A collection of the Sāma texts to be recited at the Dvādas āha sacrifice.

It begins —

अथ व्यूढाहीनस्य द्वादशाहसाम उच्यते ॥ अस्य प्रत्नामनुद्युत शुक्र दुदुह्रे अह्रय ।॰

It ends abruptly as follows —

इत्युक्थानि। इति तृतीयस्याह्न समाप्त ॥ अथ चतुर्थस्याह्न ॥—

[B D 224

594

धूर्गान (or धुरागान).

8¼×4 inches, Devanāgarī handwriting Foll 4, seven lines to a page.

Dhurgāna or Dhurāgāna of the Sāmaveda.

Begins —

श्रीगणेशायनम ॥ ऊँपासै॰ रोम् ॥

[B. D 224

595

निरूढपशुबन्धप्रयोग

(बौधायनीय.)

9×4¼ inches, Devanāgarī handwriting Foll 29, about 10 lines to a page Dated Sake 1701

Nirūḍhapas'ubandhaprayoga according to Baudhāyana.

It begins —

अथ पशुबन्धप्रयोगमारम्भः। तत्र उदगयने पूर्वपक्षे देवनक्षत्रे रेवत्यां वा पौर्णमास्यां अमावास्या (यां) वा यजनीये वा अनुष्ठानम्।॰

It ends —

सवरकाले पशोः पक्षे होमकाल उपस्थिते ।
समाप्यैव तु होतव्य काल एव शुद्दोति तु ॥

इति निरूढपशुबन्धप्रयोग समाप्तः ॥

The folios bear the mark बौ० पशु० The MS. was written by Govinda Janārdana Godabole

[B. D 172.

596

निरूढपशुबन्धप्रयोग

(बौधायनीय)

$9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches, Devanāgarī character Foll 18, ten lines to a page Dated Samvat 1813

Another copy of the same with slight changes

It ends —

समाप्यैव तु होतव्य काल एव शुद्दोति तु ॥

इति निरूढपशुबन्धप्रयोग । अथ प्रयोग उमपुर्यां केश वसुतनारायणेन लिखापित शोधितश्च ।०

[B I 58

597

निरूढपशुबन्धप्रयोग.

(हिरण्यकेशीय)

$12\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches Devanāgarī handwriting Foll 12 ten lines to a page. Dated Sake 1708

Nirudhapas ubandhaprayoga according to the Hiranyakes'iya Sutra

It begins —

श्रीगणेशायनमः । अथ हिरण्यकेशी पशुप्रयोग । यावज्जीव त्रिशद्वा वर्षमाजरस वा षट्सु मासेषु आवृत्तिमुख आवृत्तिमुखे वा संवत्सरे सवत्सरे वा प्रथमे प्रयोगे पशुबन्धाङ्गत्वेन गण पतिपूजन पुण्याहवाचन मातृकापूजन नान्दीश्राद्ध च करिष्ये न द्वितीयादिप्रयोगे०

भाष्यकार (मातृदत्त?) is quoted on 1b, वैजयन्तीकार (महादेव?) on 6

त्रैवर्णिक शमिता इति मातृदत्तीयभाष्ये० । स्थालीगत स्थाप्युपदाज्यमेव व्यापत्प्रयाजानुयाजार्थातोन्यत् । शके १७०८ पराभव०

[B D 55

598

निरूढपशुबन्धप्रयोग of महादेव.

(हिरण्यकेशीय)

$12\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches, Devanāgarī character Foll 21, about ten lines to a page. Dated Sake 1708.

Nirudhapas ubandhaprayoga according to the Hiranyakes'iya Sutra by Mahādeva Somayāji A MS (Mitra, Notices vol I p 86) of Mahādeva Somayāji s commentary on the Hiranyakes'iya S rautasutra is dated Samvat 1714 He cannot therefore, be later than the middle of the 17th century He is however not a very old writer according to a tradition current among the Pandits of Wai. According to this he is not more than 325 years old

Beginning.—

वेदत्रयात्मन्प्रकृतित्रयात्मन्मूर्तित्रयात्मन्भुवनत्रयात्मन् ।
जन्तोरयस्याश्रितयाग्निविश्वविश्वत्रयात्मप्रथ मामनघांन् ॥

निरूढपशुबन्धप्रयोग उच्यते । द्विविधो हि पशु । दर्शं पूर्णमासयश्चिस्य कारयश्च । काम्यपक्षे तु सर्वाल्लोकानभिजये यमिति कामयितव्य, नित्यपक्षे उपात्तदुरितक्षयद्वारा श्रीपर-मेश्वरप्रीत्यर्थमिति । स च त्रिविध ।०

It ends.—

इति महादेवसोमयाजिकृत पशुबन्धप्रयोग ।

[B. D 55

599

निरूढपशुबन्धप्रयोग of त्र्यम्बक.

(बौधायनीय.)

$12\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches Devanāgarī handwriting Foll. 17, about eleven lines to a page Dated Sake 1708

Another manual of Nirudhapas ubandha according to the Baudhāyanasutra composed in 1845, by *Tryambaka son of Nārayana* and surnamed Māṭe, see above No. 584

It begins.—

श्रीराम यज्ञपुरुष श्रीसाम्ब त्रिमन्नेश्वरम् ।
इष्टांश्च भ्रातरं नत्वा मातरं च रमाभिधाम् ॥ १ ॥
माटे इत्युपनाम्ना वै श्रीनारायणसूनुना ।
त्र्यम्बकेन द्विजाग्र्येण सप्तर्षिग्रामवासिना ॥ २ ॥
आश्वलायनसूत्राविरोधिबौधायनानुग ॥
निरूढपशुबन्धस्य प्रयोगोऽयं विरच्यते ॥ ३ ॥

It ends —

श्रीशालिवाहने शाके नगाङ्कमुनिभूमिते ।
श्रावणे मासि पूर्णायां पुष्यभे रविवासरे ॥ १ ॥
माटे इत्युपनाम्ना श्रीनारायणसुतेन वै ॥०
तेन तुष्यतु यज्ञेशो रामो दाशरथि प्रभुः ॥ २ ॥

[B D. 145.

600

पवनपावनप्रयोग.

9¼ × 3¾ inches, Devanāgarī character. Foll 5, eight lines to a page Incomplete

Pavanapāvana is a purificatory rite to be performed before the beginning of sacred rites.

It begins —

ततः कर्ता प्राङ्मुखः उपविश्य आचम्य प्राणानायम्य देशकालौ संकीर्त्य अमुककर्माङ्गत्वेन अमुककर्म कर्तुं शरीरशुध्यर्थं आत्मानं पावयिष्ये ॥ एकविंशतिकुशान् गृहीत्वा ॥०

[B D 221.

601

पवनपावन.

9½ × 4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 5, seven lines to a page

Another manual of the same

Begins —

अथ आचार्यः ऋत्विग्यजमानः एकविंशतिकुशपिञ्जूलान्यादाय सप्तमि· सप्तमि. पावयेत् ॥ ॐ चित्पर्ति मा पुनात्वच्छिद्रेण पवित्रेण०

Ends —

न वै तत्र प्रमीयते० अप नः शोशुचदघम् ॥
पुरुषसूक्तं जपेत् । स्मार्तपवनपावन समाप्तम् ॥

[S C 1.

602

पवनपावन.

8½ × 3½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 7, eight lines to a page

Another copy of the work in the last number.

[S C.I.

603

पिण्डपितृयज्ञप्रयोग.

6¾ × 3½ inches; Devanāgarī handwriting. Foll. 7, seven lines to a page. Dated S'ake 1711.

A manual of the Piṇḍapitryajña rite.

It begins —

हरिः ॐम् स चानाहिताग्निनामपि कार्यः एवमनाहिताग्निर्नित्ये श्रपयित्वातिप्रणीय जुहुयादिति सूत्रात् नित्ये औपासनाग्नाविव्यर्थः तत्र चायमना(मा)हिताग्नितो विशेष ०

इति खण्डपर्वणि केवलपिण्डपितृयज्ञः । fol. 6.

रुद्रदत्त is quoted on fol. 6b; हरदत्तभाष्य on 7.

It ends —

अर्धाधानी तु औपासनाभावे व्यतिषङ्गं कुर्यादिति समासः ॥

[B.D. 213

604

पितृसूक्तमन्त्र.

(from मानव गृह्यपरिशिष्ट.)

7¼ × 4½ inches, Devanāgarī character. Foll 14, eight lines to a page. Dated Sake 1669

Pitrsukta Mantras from the Mānava Gṛhyapariśiṣṭa.

It begins —

०पितृसूक्तानि० गृह्यपरिशिष्टोक्त लिख्यन्ते । त्रिः सावित्रीमधीते त्रींश्चादितो अनुवाकान् । अत्र पितरो मादयध्वम् । उशन्तस्त्वा हवामहे । इति मानवपरिशिष्टं०

It ends —

इति पितृसूक्तमन्त्र संपूर्णं । शके १६६९ प्रभवणामानसमाप्त माहे मार्गेश्वर वद्य १ पाड्वा ।

[B D 165.

605

पुनराधाननिमित्तानि.

9½ × 4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 3, nine lines to a page.

A manual treating of the causes of reconstructing the sacred fire.

Begins —

अथ पुनराधाननिमित्तानि । गृहे अग्निं त्यक्त्वा दम्पत्योः ग्रामान्तरे सीमान्तरे वा रात्रौ निवासे पुनराधानम् । तत सायंप्रातर्होमकाले०

The following are quoted —

अनन्तभाष्य fol. 2; कारिका 2, गङ्गाधरपद्धति 1b; 2b, देवयाज्ञिपद्धति 2, देवयाज्ञिक 1b; माधवदीक्षितपद्धति 2b; and स्वमाला 1b.

End —

ऋत्विगभावे पत्नी होमं करोति । ऋकुमारी च । इति पुनराधाननिमित्तानि ।

[S C 14.

606

पुनराधेयप्रयोग.

(बौधायनीय.)

9¼×4¼ inches, Devanāgarī handwriting Foll 7, seven lines to a page

Another manual of the same according to Baudhāyana.

Begins —

आधानानन्तरं संवत्सराद्वोर्ध्वं यस्य पुत्रभ्रातृपशूनां धनस्य वा हानिर्यजमानस्य शरीरे महाव्याध्युत्पत्तिर्भवति स० पुनराधेयं कुर्यात्०

End —

आदित्या आज्यं जुषाणा वियन्तु स्वाहा। आदित्येभ्य इदं० ॥ कालान्तरमाह सत्याषाढ आपस्तम्बश्च । वर्षासु शरदि वा यदे रोहिणी पुनर्वसु अनुराधाश्चेति ।

इति बौधायनोक्तपुनराधेयप्रयोग ।

[S C 14

607

पुनराधेयप्रयोग.

(बौधायनीय.)

9¼×4¼ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 8, seven lines to a page.

Another copy slightly differing from the preceding one.

[S. C. 14.

608

पौण्डरीकप्रयोग by तालवृन्तनिवासी.

8¼×4 inches, Devanāgarī character Foll. 11, about 13 lines to a page. Dated Sake 1727

This appears to be a portion from the Āsvalāyanasrautasutravṛtti by Tālavṛntanivāsi, it treats of the Pauṇḍarīka rite, see above No 511

It begins —

अथ पौण्डरीकस्यैकादशरात्रप्रयोगो वक्ष्यते। स च द्विप्रकार आचार्येणोक्त तत्र पूर्वस्याह कृतिः समूल्हः पुरः षडहोऽग्निष्टुदाद्यः समूल्हद्व्यहोमाः गोतमसोमोभिर्विशोमोऽप्तोर्यामाह विश्वजिदतिरात्रयुक्तम०

एष पौण्डरीकस्य प्रथमप्रकारः fol. 4 एवं द्विप्रकारोऽयं पौण्डरीकस्याचार्येणोक्तः प्रकारान्तरमपि आपस्तम्बेन दर्शित० समूल्हद्व्यहस्य वृद्धद्व्यहस्य प्रायणीयत्रयस्यान्येकाह साहातीनि तानि पौण्डरीक इति बौधायन. ।० इति त्रैविद्यवृद्धतालवृन्तनिवासिकृतायां पौण्डरीकस्य समाप्तः ।

fol. 9 b

It ends —

महाव्रत संतिष्ठते ॥ इति द्विविधः पौण्डरीकप्रयोगः समाप्तः । तत्र श्लोकाः ।० इति सङ्कृतिः । इत्येकादिकमहाव्रत समाप्तम् ॥ श्री शुभं भवतु ॥

[B. D 153

609

प्रतिहार.

(सामवेदीय.)

10×4 inches Devanāgarī handwriting Foll 6, about eleven lines to a page. Incomplete

Pratihāras of the Sāmaveda.

श्रीगणेशाय नमः । प्रथमस्याद्यः प्रतिहाराः वांशं सांसा २१ सीम् । सोमाभर्गो १२ हाउ । भग्ना १ । दिवाः २ । महावि आभेव सु २१ ता । माणो । भमा १२ भर्गो ।० द्वितीय स्याद्य ० 1, अथ तृतीयः 1 b, चतुर्थमहः 2, पञ्चममह । अथषष्ठ 2 b, इति षष्ठ 3, इति सप्तमस्याद्य 4,०

[B D 224.

610

प्रयोगरत्नभूषा of रघुनाथ नवहस्त.

(Ch I)

9¼×4¼ inches, good Devanāgarī handwriting Foll. 223, seven lines to a page. Dated Samvat 1847

An exhaustive treatise on the vedic ritual, divided into several chapters called Ratnas, by Raghunātha son of Ganesabhaṭṭa, son of Raghunātha son of Harihārabhaṭṭa surnamed Navahasta and a most devoted pupil of Ananta Deva. Another work of Raghunātha is Prāyas'cittakutuhala where this work is mentioned, see below Nos. 614-620. This MS. contains only the first chapter of the S'rauta Prayogaratnabhuṣā.

Ananta Deva lived towards the middle of the 17th century, see above No 575. Raghunātha therefore, must have lived a little later. Raghunātha is a very exhaustive writer and quotes a very large number of authorities.

It begins.—

नमत विततविश्व(श्वो ?)यद्विलासः किलास-
द्रुहिणविधुभवाद्या यद्विभासावभान्ति ।
निगमविटपिबीजं श्यक्तमव्यक्तमाद्यं
परममितवितानं तत्सदोंभावगम्यम् ॥ १ ॥
मयि वस्तु किमप्यस्तु तारणाय त्रयीमयम् ।
पशवोपि विनायाससासन्यत्रापवर्गिण. ॥ २ ॥
तितीर्षतां तरिरिव ध्वान्तदुर्वारवारिधिम् ।
सत्कर्मसाक्षी भवसाद्नन्तः स गुरुर्मयि ॥ ३ ॥
यद्यपि पद्धतयोन्या. सन्ति च धन्याः कृताः कृतिभिः ।
दीपशिखेव तदर्थानप्यीप्येषा तनोतु विस्पष्टान् ॥ ४ ॥
मुनिसरसूत्रसत्कभाष्योक्तिपृथुमौक्तिकैः ।
प्रयोगरत्नभूषैषा भ्यते शिष्टतुष्टये ॥ ५ ॥

न ऋते त्वत्क्रियते किंचनारे इति मन्त्रलिङ्गात् सर्वकर्मणामारम्भे गणपतिः पूज्यः । धर्मकर्मणि माङ्गल्ये०

इति पुण्याहवाचनप्रयोगः 9 b, इति मातृकापूजननान्दीश्राद्धप्रयोग 11 b, इति अधिकारिनिरूपण 17 b, इति प्रायश्चित्तप्रयोग. 38 b, इति पुनःसधानप्र० 41 b, इति बौधायनोक्त कूष्माण्डहोमप्र० 52 b, इति गणहोमप्रयोगः 68 b, इत्युदकशान्ति. 125 b, इति तन्त्रेणोदकशान्तिसमानप्रतिसरबन्धप्रयोगः 131 b, इति मधुपर्क समाप्तः 135b, इति गोपितृयज्ञः 157 इत्याधानपुनराधानप्रयोगः । अवादीत्यमनन्तेन शिष्टजनतुष्टये । अत्याधेयप्रयोगोयं तेन तुष्यतु यज्ञभुक् ॥ इति रघुनाथोन्नीत आधानप्रयोग । अथ होमप्रयोग । 179, इति ऋत्विक्कर्तृक. मार्यहोमप्रयोग. 198, इति मातहोंम. 198 b, इति स्वकर्तृकहोमः 199, अवादीत्यमनन्तेन० अग्निहोत्रप्रयोगोय तेन तुष्यतु यज्ञभुक् ॥ इति रघुनाथोन्नीतप्रयोगरत्नभूषायां होमप्रयोगः । अथ प्रवासविधि 209 b, इति रघुनाथेन कृतौ प्रयो० प्रवासोपस्थानविधि. 215 b, इति पूर्णाहुतिविधि. 216 b, इति स्मार्तवदाज्यसंस्कारविधि । 217.

It ends —

इति पिण्डपितृयज्ञः ।
अवादीत्यमनन्तेन शिष्टजनतुष्टये ।
प्रयोगः पितृयज्ञस्य तेन तुष्यतु यज्ञभुक् ।

इति श्रीमद्धरिहरभट्टात्मजरघुनाथसुतगणेशभट्टतनुज(अनन्त)देवीयरघुनाथोन्नीतकृतौ श्रौतप्रयोगरत्नभूषायां पुण्याहवाचनादिपिण्डपितृयज्ञान्तो स्तबकः ।

श्रीमन्नीलमहो भूयाद्भूयोभूयोभिवृद्धये ।
यत्कृपामृतसंसिक्ता विविक्तपदयोगिना ॥ १ ॥
अनंतलक्ष्मसंलक्ष्मः(क्ष्यः) करुणावरुणालयः ।
उल्लसज्ज्ञलकल्लोलो भूयाद्भूयो गुरुर्मयि ॥ २ ॥
पुण्याहवाचनं नान्दीश्राद्धरत्नं द्वितीयकम् ।
अधिकारविचारोथ प्रायश्चित्तनिरूपणम् ॥ ३ ॥
पुन संधानमप्यग्नेः कूष्माण्डगणहोमकौ ।
आधानकालः संक्षेपाद्विहारारम्भणं ततः ॥ ४ ॥
पात्राणामथ निर्माणमरण्या हरणे विधिः ।
संभारकथनं चाथोदकशान्तिः सहैव तु ॥ ५ ॥
प्रोक्ता प्रतिसरेणाथ ऋत्विग्वरणमर्हणम् ।
संभारसंभृतिश्चाथ प्रोक्तो गोपितृयज्ञकः ॥ ६ ॥
ब्रह्मौदनमथाधानं पावमानेष्टयः सह ।
ततश्च पुनराधान नित्यहोमः पृथग्विधः ॥ ७ ॥
प्रवासगमनं तस्मादागमश्च द्विरूपकः ।
पूर्णाहुतिविधानं च स्मार्तवद्धृतसंस्थिति. ॥ ८ ॥
पितृयज्ञस्ततः पिण्डैराद्यगुच्छे निरूपित. ।

श्रीव्यङ्कटेशार्पणमस्तु ॥ संवत् १८४७ फाल्गुन० यादृशं० ॥ १ ॥ तैलाद्रक्षेत्० ॥ २ ॥

In this Guccha Raghunatha refers to his Guru's work on the same subject in four places —foll 71, 183b, 195b and 216

गुरवस्तु यजमानो दक्षिणत उपविश्याध्वर्युं वृत्वा तमाह उद्धराहवनीयमिति ततोध्वर्युर्विहाराद्बहिराचान्त. तीर्थेन प्रविश्य गार्हपत्यं प्रज्वाल्य दक्षिणाग्निं प्रणीय गार्हपत्यादाहवनीयमुद्धरेदित्याहु. 183 b, गुरवस्तु तूर्ष्णीपदेन प्रथमसमिद्धतं मन्त्रमात्रं निरसनं तु देवताया इति पूर्वमप्याहुः । 195b, एतेन पूर्णाहुत्यर्थे ब्रह्मवरणमावश्यकमिति गुरवः ॥ 216.

Other authorities which he quotes are —

अपरार्क 236, केशव 60b, 141b, 156b &c, गृह्यपरिशिष्ट 11, गोपाल (कारिका) 131, चतुर्विंशतिमत 13b, 21b &c, तन्त्ररत्न 69, त्रिकाण्डमण्डन 12b, 203b &c, देव० 69b, देवरात 68b, 189b &c, धूर्त० 202b, नृसिंह (सिद्धान्तभाष्यवृत्तिकृत्) 68b, नृसिंह (author of some metrical work) 179b, 184, 192, &c. प्रयोगसमाहार 2b, 202b, प्रायश्चित्तचन्द्रिका 202b, प्रायश्चित्तप्रदीप 190, 200, 216 भव 205b, भारद्वाजगृह्य 20b, महार्णव 35b; माधव 19b, 25, 29b &c, मिताक्षरा 202b, यज्ञतन्त्र 192b, रेणुकारिका 70, लौगाक्षिकारिका 13, 14b, वृत्तिकृत् 181, 191, 197 &c, वृद्धाः 35b, शाकलकारिका 222; शुल्ब 71b, शूलपाणि 25b, श्रौतसूत्र 173b, षट्त्रिंशन्मत 25b, सिद्धान्तभाष्य 189b, 203 and स्मृत्यर्थसार 24b, 35 &c.

611

प्रयोगरत्नभूषा of रघुनाथ.

(Ch III)

9¼ × 4 inches, good Devanāgarı handwriting Foll 97, seven lines to a page

The third part of the same work. This treats of the Dars apurnamāsa

It begins —

सवनेषु × × × गोपिकानां रसवन्द्ररिहतैरस्त द्विजानाम् ॥
हविरस्ति सगोरस सगोप प्रविधत्तान्मयि गोरस स गोप १

अथ दर्शपूर्णमासप्रयोग । आधानानन्तर प्रथमपौर्णमास्या पूर्वेद्यु पुण्याहवाचन राग्नायुदकशान्तिप्रतिसरबन्धौ विधाय०

(इति) प्रथमदर्शपौर्णमासप्रयोग ॥ अवादीरथ० अन्वारम्भेष्टिरप्येपा प्रीयता यज्ञभुक्तया 18 b, इति पूर्णमासप्रयोग । 71b, विद्यारण्य is quoted in four or five places

It ends —

अवादीरथ० दर्शस्य पूर्णमासस्य प्रयोगोस्तु इरेर्मत ।

इति श्रीमद्गणेशभट्टात्मजदेवीयरघुनाथोक्तप्रयोगरत्नभूषाया दर्शपूर्णमासप्रयोगाख्य तृतीय रत्नम् ॥

[S C 12

612

प्रयोगसार of केशवस्वामी.

(दर्शपोर्णमास)

9¼ × 4¼ inches fair Devanāgarı handwriting Foll 38 eleven lines to a page The MS is not dated but the paper, handwriting and general appearance of it leave no doubt that it is the first part of the MS noticed under the next number

Prayogasara is a manual of the vedic rites composed by Kes avasvāmı who follows Narayana and Bhavasvāmı and quotes a Karikā (2nd of the Anvārambhanı Karıkās see above No 572) from Gopāla (in the next number) Kes ava himself is quoted by Trikāndamandana which again is quoted by Hemādrı. Thus Kes ava must have flourished before the twelth century A D See above No 509 and Bhandarkar Peport 1883-84 p 31

It is to be noted here that Bhavasvāmı who is the model of our Kes ava is a very ancient writer He is quoted in the Gopālakārıkās from which our Kes ava quotes, see above No 572

Kes'ava's Prayogasāra is based upon the Baudhāyanasutra, especially upon the Dvaidhasutra portion of it The present MS. contains the first Pras'na of the Prayogasāra, it treats of the Dars apurnamasa. The MS. in the next number contains the second third and fourth Pras nas which treat of Ādhāna and Agnihotra.

For another MS cf I O No 370, and Burnell Tanjore MSS, p 19

श्रिय पतिं नमस्कृत्य कण्व च मुनिसत्तमम् ।
प्रयोगसार वक्ष्यामि केशवोह यथामति ॥ १ ॥

नारायणादिभि प्रयोगकारैरेक पक्षमाश्रित्य दर्शपूर्णमासादीनां प्रयोग उक्त आचार्यपादैर्द्वैधे पक्षान्तराण्युक्तानि । भवस्वामिमतानुसारिणा मया तु उभयमप्यङ्गीकृत्य प्रयोगसार क्रियते । अमावास्येनेत्यादि ।०

The Adhyayas end as follows — I on 5b, II on 7 III on (?) IV on 9 V on 11b VI on 13b VII on 14 VIII on 15b IX on 17b, X on 18b, XI on 21 XII on 23 XIII on 25, XIV on 27, XV on 30b XVI on 32b XVIII on 34b

In the first Pras na the following are the important quotations —

स्वशाखाया व्रीहीणामिति समाम्नात शाखान्तरे यवानामिति उभयदर्शनार्थं उभय समाम्नातमाचार्येणेति (आचार्य –बौधायन)। उपाशुयाज्यस्य शेपाभावात् कथमाचार्येणोक्त सकृत् ध्रुवाज्यादिति।अयमभिप्राय इह प्रजापतिवचनात् । fol 32 तत्प्रपञ्चो भवस्वामिनोक्तश्चाद्विकरपस्तत्र द्रष्टव्य । fol 32 b

It ends —

यत्तोपित ब्राह्मणतर्पणेन तदीदृगिष्ट प्रवदन्ति सन्त ।
दर्शेन्द्रेष्टिस्तु पचौ. चत. शास्त्रेमे.स्तद्शोत्क्रमितप्रभृ ॥.

दर्शपूर्णमासयोर्द्वैधे बहुधा विकल्प उक्त । प्रयप्रपञ्चभयाल्लोकाननुष्ठानाच्च अत्र सर्वेपि नोक्ता । लोकानुष्ठितपूर्वा कतिचिदुक्ता । अत परमपि तथैव भवति । इति केशवस्वामिकृते प्रयोगसारे दर्शपूर्णमासौ समाप्तौ ।

[B D 124

613

प्रयोगसार of केशवस्वामी

(आधान and अग्निहोत्र.)

9¼ × 4 inches, Devanagarı character Foll 30 nine lines to a page Dated S aka 1602.

Ādhana and Agnihotra Prakaraṇas covering IInd IIIrd and IVth Praśnas of Keśavasvāmi's Prayogasāra.

It begins —

अथोपव्याहरणमिति । मन्त्रक्रमाद्दर्शपूर्णमासावनुक्रान्तौ । सप्रत्याधानपूर्वकत्वात्सर्वकर्मणां क्रमादाधानं प्रस्तूयते । तत्राप्युपव्याहरणपूर्वकत्वादनुष्ठानस्यानन्तरमुपव्याहरणमुच्यत इति शेष ।०

The Adhyayas of the IInd Praśna end as follows —1st on 4b, IInd on 5b, IIIrd on 6, those of the IIIrd Praśna as follows —1st on 9b, IInd on 12, IIIrd on 20b, with the third Praśna the आधान ends — इति केशवस्वामिकृते प्रयोगसारे तृतीये तृतीय· । इत्याधान सपूर्णम् ।

The first Adhyāya of the IVth Praśna treating of पुनराधान, begins —

योऽग्न्याधेयेन नर्ध्नोति स पुनराधेयमादत्त इति आधानका लादारभ्य सवत्सरसमापनात् पुत्रभ्रात्रादिबन्धूनां पशूनां च धनस्य वा हानिर्यस्य प्रजायते तस्याऽग्न्याधानमुच्यते अग्नीन्पुन राधास्यमानो भवतीति तस्मिन्पुनराधेये प्राहुर्ब्रह्मवादिन •

With the second Adhyaya of the fourth Praśna the अग्निहोत्र begins —

आधानारम्भप्राप्ते कारणाद्दर्शपूर्णमासावुत्कात्क्रमाधान सविकारमुक्त्वा आनन्तर्यादग्निहोत्र प्रस्तूयते । अग्निहोत्रस्य चारम्भे वृद्धिश्राद्ध न कारयेत् ।०

The third Adhyaya treating of उपस्थान begins —

अग्निहोत्रानन्तर उपस्थानमुपलभ्यते । अथ साय हुतेऽग्नि होत्र इत्यादि०

The following are the important quotations in this part —

अग्न्याधेयानि काम्यानि वसन्ते कृत्तिकादिषु । सद्यस्का लानि कार्याणि न वर्षाग्रीष्मयोरपि। इति गोपालेनोक्तत्वात्। fol 2, उदित आदित्ये ब्रह्मवर्चसकामस्येति शाखान्तरमाह सत्याषाढ fol 15 b, इष्ट्यान्वारम्भणीयां पाशुके वैकृते ष्टिषु । प्रवादूर्ध्वमृतु दृष्ट्वा कुर्यात्कार्यं न लोपयेत्। इति प्रजा पतिवचनात् । आचार्येणाप्युक्तम् । यस्य भ्रयेहन् पदयना रुशुका भवति सामवत्य यजेत । fol 19

It ends —

इति श्रीकेशवस्वामिकृते प्रयोगसारे आधानप्रकरण समाप्तम् । शके १६०२ रौद्रसवत्सरे श्रावणशुक्लतृतीया तद्दिनी चित्रावोपनाम्ना त्र्यंबकभट्टस्य सुतेन विष्णुभट्टेन लिखितमिद पुस्तकम् ।

[B D 150

614

प्रायश्चित्तकुतूहल of रघुनाथ नवहस्त.

(परिभाषा)

$9\frac{1}{2}\times4\frac{1}{4}$ inches, Devanagari handwriting Foll 24, seven lines to a page

An exhaustive work on the vedic atonements composed by Raghunatha Navahasta, the author of Prayogaratnabhusa See above No 610 The present MS contains only the Paribhasa section.

It begins —

श्रीशमीशमज विष्णु जिष्णुमच्युतमव्ययम् ।
स्मरतां नाशयन्नाशु तमाद्य पुरुष नम ॥ १ ॥
यस्य स्मरणमात्रेण तूलराशिरिवाग्निना ।
नश्यत्यखिलपापौघस्तमनन्तमुपास्महे ॥ २ ॥

अथ खलु सकलकर्मणा० अप्रामाण्यप्रसक्तौ प्रायश्चित्त निरूप्यते ।०

It ends —

इति परिभाषाप्रकरणम् । अनादिष्टानष्टाकपाला० इति बौधायन ।

[S C 12

615

प्रायश्चित्तकुतूहल of रघुनाथ नवहस्त.

(दर्शपूर्णमास)

$9\frac{1}{2}\times4\frac{1}{4}$ inches, Devanāgari handwriting Foll 49, seven lines to a page.

Another part of the same work. This treats of the Darśapurnamasa Prayaścittas.

नमस्कृत्य गुरूनिष्टान्शिष्टेष्टजनतुष्टिदान् ।
विशिष्टतद्याघुष्ट(?)दिष्टेस्तावमथ ब्रुवे ॥ १ ॥

तत्रेष्टिकाल । सामान्यतो च इष्ट्या पशुना सोमेन यजेत०

The author refers to his Prayogaratnabhusā in the following passage —

प्रायश्चित्तक्रमश्चास्मत्कृतप्रयोगरत्नभूषायां दर्शपूर्णमास प्रकरणे गोचर इति नेह पुनर्लिखित । 43 b

It ends —

इति दर्शपूर्णमासयो कालातिपत्तिप्रायश्चित्तम् ।
अवादीत्थमनन्तेन गुरुणा करुणाब्धिना ।
ऐहिक शिष्टतुष्ट्यै प्रायश्चित्तकुतूहलम् ॥

इत्यनन्तदेवीयरघुनाथविरचिते प्रायश्चित्तकुतूहले दर्शपूर्णमासप्रायश्चित्तप्रकरण समाप्तम् ।

619

प्रायश्चित्तकुतूहल of रघुनाथ नवहस्त.
(अग्निहोत्र.)

9½ × 4¼ inches, fair Devanāgarī handwriting Foll 66, seven lines to a page

Another copy

It ends —

भवादीय० ॥ इत्येव रघुनाथेन० ॥

इति नवहस्तरघुनाथभट्टविरचितप्रायश्चित्तप्रकरण समाप्तम् ॥

[S. C 12

620

प्रायश्चित्तकुतूहल of रघुनाथ नवहस्त.
(विकृति.)

9¾ × 4¼ inches, Devanāgarī handwriting Foll 12, seven lines to a page

Another part of the same work treating of Prāyas cittas in connection with the Vikrti Yagas.

It begins —

यस्माद्विकृतिं विश्वं शश्वच्चिविकृतेरपि ।
स्मृत्वा तमाद्यमोंकारं कुर्वे विकृतिसंग्रहम् ॥

अथाग्रयणचातुर्मास्यादयो दर्शपूर्णमासविकाराः । विकृतिषु प्रसक्तानि प्रायश्चित्तानि प्रकृतिप्रायश्चित्तवद्भवन्ति ।०

शतद्वयी and प्रायश्चित्तप्रदीप are quoted on fol 3b, वृत्तिकृत् on 6b, कारिका on 9

It ends:—

आग्नातादिदक्षिणाया उन्मूल्ये वा नैतत्तैमित्तिकम् ।
इति प्रायश्चित्तकुतूहले स्वल्पविकृतीना विकृतिविशेषप्रायश्चित्तानां निर्णय समाप्त ।

[S C 12

621

श्रौतप्रायश्चित्तचन्द्रिका of विश्वनाथ.

10 × 4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 70 eight lines to a page A Thāle MS It was bought by S esabhaṭṭa Thale, it was written by Jati Labdhahaṅsa Not very old

S rautaprāyas cittacandrikā is a work on the vedic Prayas cittas composed by Vis vanātha son of Narasiṅha Dikṣita The work is divided into three chapters. It follows the Baudhāyana Sutra For other MSS, compare I O, No, 448 and Mitra, Notices, I p 88.

Vis'vanātha quotes Kes'avasvāmī and is quoted by Raghunātha Navahasta (No 610 above) and Divākara Kāle (No 745 below). His date thus falls between the 13th and the 17th century

I am however, inclined to believe that our *Vis'vanātha is the same as the commentator of* that name of the Pāraskaragrhyasutra This commentary of Vis'vanātha who lived at Benaras was it seems, *lost after a time, only a* portion of it being left with his descendants. In Samvat 1692, however, one Lakṣmidhara the great-grand son of Ananta, the elder brother of Vis'vanātha s father, went to Benares from Cambay, where evidently the family had settled, and procured the remaining portion of the commentary in spite of the ridicule and shame to which he was exposed (possibly for having negligently lost his own ancestor's work) I give below a part of the quotation from this commentary given at Ulwar, Extract, No 42 —

पारस्करस्य गृह्यस्य पञ्चखण्डावशिष्टकम् ।
गरिष्ठ सर्वभाष्येषु बह्वर्थैर्निर्णयान्वितम् ॥ ३ ॥
नारसिंहात्मजोऽनन्तस्तस्य यो वै प्रपौत्रकः ॥ ५ ॥
लक्ष्मीधराभिध स्तम्भतीर्थात्काश्यां समागत ।
उपहासं पुरस्कृत्य ह्रिय कृत्वा तु दूरत ॥ ६ ॥
भाष्याण्यन्यानि चालोक्य पञ्चखण्डान्यलीलिखत् ।
तेनैवात्रास्य भाष्यस्य पूर्तिर्जाता यथा तथा ॥ ७ ॥
सवत्यग्रहकला १६९२ मितेऽब्दे चोत्तरायणे ।
समाप्तिमगमद्भाष्य माघे भूते सिते कुजे ॥ ८ ॥

Vis vanatha thus must have flourished towards the close *of the 16th or the beginning of* the 17th century Aufrect s entry at C. C II p. 225b regarding the date of this commentary is wrong

Beginning —

पञ्चश(र)वैरिसचितमगणितपुण्य गणेशजन्मपदम् ।
अञ्चितदृगन्त(करुण) कचन कलयामि शोणितोल्लासम् ॥
बौधायनायताराय तप साराय मे नति ।
चिद्म्बराय गुरवे भिक्षवेस्तु मुमुक्षवे ॥ २ ॥

Pras na I ends on fol 29b, II on fol 54 The author quotes केशवस्वामी on fol 31 प्रायश्चित्त वैयासिक्यानुसारी गोपाल on 18b, 68 and शालाकि on 5b

The following passage is alluded to in the Smārtaprāyascittoddhāra of Divākara Kāle (No 745 below) —

औपासनपाकयज्ञदीक्षादानाधतिथिपूजनं देवार्थनादि क र्मापि पत्न्यायुतुमत्यां कुर्यादेव ।० fol. 68

It ends —

इति श्रीनरसिंहदीक्षितसुतविश्वनाथभट्टविरचितायां श्रौतप्रायश्चित्तचन्द्रिकायां तृतीय।चन्द्रिकाहोमाधिसमाप्ता

[S C 4

622

प्रायश्चित्तप्रदीप.

12¼ × 6¼ inches, Devanāgari character Foll 70, about twelve lines to a page

Prayascittapradipa is an exposition of the vedic atonements according to Baudhayana, in five chapters.

The work is based upon Gopāla s S rautabha sya (see above No 572) and follows Devasvami. See I. O No 449 and Bhandarkar, Report, 1883-84 p 26

It begins —

नत्वा बौधायनाचार्यं तेनोक्तश्रौतकर्मणाम् ।
विध्यतिक्रमणप्रायश्चित्तदीपः प्रकथ्यते ॥ १ ॥
श्रौते बोधायनोक्तानि प्रायश्चित्तानि यानि तु ।
उक्तानि श्रौतभाष्ये च वर्यगोपालसूरिणा ॥ २ ॥
व्यासोक्तानि प्रकीर्णानि तैरनुक्तानि यानि तु ।
देवस्वामिमतात्तेषां विस्तरान्निर्णय ब्रुवे ॥ ३ ॥
पञ्च प्रकरणान्यत्र ह्याधान त्वग्निहोत्रकम् ।
दर्शाद्याग्रयणाद्यत्र सोमश्चेति यथाक्रमम् ॥ ४ ॥

It ends —

इति चातुर्मास्यप्रायश्चित्त समाप्तम् ।

[B D 50

623

बृहद्रथन्तरसाम.

8½ × 4 inches, Devanagari handwriting Fol 1 seven lines in all

Beginning —

अथ बृहद्रथन्तरम् ॥ औहोयिरवा । हो ३ दे । सौतौ वा। जस कौरो २३४ वा ।०

End.—

इति बृहद्रथन्तर समाप्तम् ॥

50 [B D 224.

624

ब्रह्मत्व.

8¼ × 4 inches, fair Devanāgari handwriting Foll 2 only, 26 lines in all. Dated Sake 1729 The MS was copied for Paras urāma Hari Jogalekara.

Brahmatva or the duties of the Brahmā priest.

It begins —

अथ ब्रह्मत्व लिख्यते । ब्रह्मासागुदगाहवनीयादवस्थाय प्राङ्मुखो यज्ञोपवीत्याचम्य दक्षिणावृद्दिद्वार प्रपद्यते पूर्वेणोत्करमपरेण प्रणीता०

It ends —

सस्थाजपेनोपतिष्ठते । ॐ मे स्वर तीर्थेन निष्क्रामेत् ॥ इति ब्रह्मत्व समाप्त ॥ शके १७२९ प्रभवसवत्सरे

[B D 200

625

भावीप्रायश्चित्त.

10¼ × 4 inches Devanagari character Foll. 31, eight lines to a page. A Thale MS, see above No 440

A small work on the vedic Prayascittas differently called Prayogaratna Prāyas cittaprayoga or Bhaviprāyas citta divided into three chapters dealing with Pas'u Soma and Isti Yagas respectively The author is unknown He quotes Mādhavacārya, hence he must have lived after the close of the 14th century

It begins —

अथ पशुप्रायश्चित्तम् । तत्रान्वारम्भणीयार्थं विहृतेषु अन्वाधानात्प्रागनुगमने सर्वप्रायश्चित्त कृत्वा पुनर्विहरणम् ।०

इति प्रायश्चित्तप्रयोगे पशुप्रकरणम् fol 5, इति प्रयोगरत्ने सोमप्रकरण समाप्तम् । अथ प्रायश्चित्तेष्टीनां प्रयोग । fol. 23 b

It ends.—

अमावास्यातत्रपूर्वोक्ते याज्यानुवाक्ये शेषममावास्यावत् । इत्यापस्तम्बोक्ता इष्टय समाप्ता । विचिता विजयी भवतु । इति भावीप्रायश्चित्तपुस्तकम् ।

The author quotes वाधूलि, वृत्तिकार 7b, 17, 23b, आश्वलायनवृत्ति 17, शालीकानाथ 9, and माधवाचार्य 23b (तथा ब्राह्मणे सूत्रेण इष्टिप्रत्याम्नायत्वेन पूर्णाहुतिरुक्ता सा चानारब्धदर्शपूर्णमासस्य दर्विहोममध्ये ऋत्विग्द्रव्याद्यभावे प्रयोगाद्यज्ञाने भवतीति माधवाचार्यवृत्तिकृदभिप्राय ।)

[S C 4.

626

महावैश्वानरसाम.

8¼×4 inches, Devanāgarī handwriting Folio one only, 17 lines in all

Beginning.—

श्रीगणेशायनम । वैश्वानरऋपि । बृहतीछन्द ॥ अग्नमीं देवता । वसोर्धारायां विनियोग ॥ ॐ ३१ मू ॥ आयू ३ ॥ ज्योती ३ ॥ जोतोवा ३ ॥०

End —

इति महावैश्वानरसाम समाप्त ॥

[B D 224

627

महाव्रतसाम.

8¼×4 inches, Devanāgarī handwriting Foll 18, thirteen lines to a page

The collection of the Sāma texts to be recited at the vedic rite called Mahāvrata

It begins —

अथैकाहिकसर्वजिन्महाव्रतप्रयोग ॥ तत्र महन्मे वोच इत्यादिसमिदाधानान्तविधिरग्निष्टोमवद्भवति । विशेपस्तूच्यते ।०

It ends—

व्रतसज्ञकात्पृष्ठादन्यानि स्तोत्राणि सर्वा पञ्च विंशतिस्तोमकानि । पञ्चविंशमितर सर्व सर्वमिति । इति महाव्रतस्य सामानि समाप्त ॥ कर्वे इत्युपनामक वचभट्टस्येद पुस्तकम् ।

[B D 183

628

मृगारेष्टिप्रयोग.

10×3¾ inches Devanagarī handwriting Foll 10, eight lines to a page. A Thale MS, see above No. 440

A manual of the Mṛgareṣṭi

It begins —

अथ मृगारेष्टि । सा च पर्वणि कार्या । खण्डपर्वणि तु प्रकृत्यनन्तर सद्य एवाखण्डपर्वण्यपि पूर्वेद्युरेव विकृतिं कृत्वा प्रकृत्यन्वाधान कार्यमित्युक्त तन्त्ररत्ने ।०

कल्पसार 2 तन्त्ररत्न 1 बौधायनतन्त्र 10 वृत्तिकार 1 are quoted.

It ends —

होतुरभ्यां द्विकपाल इति श्रुति ।

[S C 4

629

मृगारेष्टिहौत्रप्रयोग.

8¼×4 inches, Devanāgarī handwriting Foll 7, seven lines to a page

Another manual of the Mṛgāreṣṭi. Anonymous.

Begins —

अथ मृगारेष्टिहौत्रप्रयोग । नमः प्रवक्त्र इत्यादि सप्तदश सामिधेन्य ॥ ओचित्त्वेशस्तमीमहोमपामिद न्वयन समुद्रस्य निवेशन ।०

End —

प्राणभक्ष भक्षयेत् । सय्याजपान्त समाप्तम् । इति मृगारेष्टिहौत्रप्रयोग. ।

[S C 4.

629 A.

यज्ञतन्त्रसुधानिधि of सायणाचार्य.

(आधान.)

8¼×4 inches, Devanāgarī handwriting Foll 70, eight lines to a page Dated Śake 1691

An exposition of the vedic sacrifices according to Baudhāyana and Āśvalāyana by Sāyanācārya. The MS contains the Ādhāna section only Cf I O No 374

Begins —

वागीशाद्या सुमनसः सर्वार्थानामुपक्रमे ।०

End —

इति श्रीमद्राजाधिराजपरमेश्वरवीरहरिहरसकलसाम्राज्य धुरधरस्य वैदिकमार्गस्थापनाचार्यस्य श्रीसायणाचार्यस्य कृतौ यज्ञतन्त्रसुधानिधौ आधानप्रकरणसग्रह । शाके १६९१ वर्षे विरोधी नाम सवत्सरे दक्षिणायने आश्विनशुद्धद्वितीयायां तिथौ भानुवासरे तद्दिने इद पुस्तक गदाधरदीक्षितेन लिख्यते।

[B. D 172

630

वाजपेय उद्गातृत्वप्रयोग.

8¼×3¾ inches, Devanāgarī handwriting Foll 30, seven lines to a page Dated Śake 1683 The MS bears the name of Gangārāma Karnāṭaka Hublye

A handbook for the use of the Udgātṛ priest at the Vājapeya sacrifice

अथ वाजपेय उद्गातृप्रयोग । आप्तवाजपेय बृहद्वाजपेय सप्तवाजपेयश्चेति त्रिविध मयूरवाजपेयश्चतुर्थं तत्र मद्गन्मे घोष इत्यादि सविदायानान्तो विधिरग्निष्टोमवद्भवति । विशे परदृश्यते ।०

It begins:—

इति बहिष्पवमान । अथाज्यानि । 5, इत्याज्यानि । 8, इत्यग्निष्टोमसाम 23, इत्युक्थानि 25 b इति वाजपेय समाप्त ॥ अथोपरिष्टाद्बृहस्पतिसव । 28 b, इति बृहस्प तिसव समाप्त । अथ सप्तवाजपेयमुच्यते । 29 b

End —

इति सप्तवाजपेय उद्गातृत्वप्रयोग समाप्त ।

[B D 224

631

शेषाधानपद्धति

10 × 4½ inches, Devanāgarı handwriting Foll. 75 (1-2, 9-81), nine lines to a page

Another manual of Ādhāna ascribed to S esa (?) Folios 3 8 of the MS are lost.

It begins —

ॐकारमेव प्रयुञ्जीत एव एव हि पुरस्ताद्यज्ञस्य प्रयुज्यते एव एव पश्चात् ॥ सर्वत एव शायत इत्याथर्वणि ब्रह्मणम् ॥ बौधायन ॥ जाबालि ॥ विवाहमूलिक चैव श्रौत्रिय गृहमा गतम् । अर्हयेन्मधुपर्केण स्नातक प्रियमेव च ॥०

इति गणहोम ॥ अथाग्न्याधान निरूप्यते । 20b, अथाग्न्या यतनानि 27, अथ गोपितृयज्ञ । 33b, इति जयादि 42, इति अभ्यातानां 43b, इति राष्ट्रभृत 45, इति अमात्यहोम 45b, अथ पवमानेष्टि । 59b, अथाग्निहोत्रहोम ॥ 62b, इत्याश्वलायनाग्निहोत्रहोम । अथान्वारम्भणीयेष्टि । 67b अथ आग्रयण 70b, सतिष्ठते श्यामाकाग्रयणम् । अथ शारदि ब्रीह्याग्रयणम् ॥ 73b

विद्यारण्य is quoted on fol. 80b

It ends —

इति आग्रयण आधान समाप्तम् ॥ इति शेषाधान पद्धति ॥

[B D 224.

632

श्रौताधानलघुपद्धति of गणपति रावळ

8½ × 4½ inches, Devanāgarı handwriting Foll. 8, eleven or twelve lines to a page.

A small treatise in prose on the construction of the vedic fire. This is a shorter form of the author's own bigger work on the same subject Composed by Ganapati Rāvala son of Harisankara.

It begins —

गणपतिं गिरिजासहित××
गुरुपद च समर्च्य विचार्य ।
स्वकृतविस्तृतपद्धतिमादरात्
सदिति धा(स्प)धियां सुखबोधता ॥ १ ॥

परिविहाय विकल्पविधि वदन् सुनियत च वितानविभूभुजा । गणपतिर्हरिशकरनन्दनो वितनुते खलु पद्धतिमाहिते ॥ २ ॥

अत श्रौताधाने सर्वविकल्पपदार्थान् विहाय पूर्णाहुत्यन्त नियतकर्तव्यताकपदार्थानां सक्षेपात्क्रमरूपा लघुपद्धतिर्लि ख्यते ॥०

It ends —

सक्षिप्तपद्धतावस्यां यन्नोक्त विस्तृतेर्भयात् ।
तत्सर्वं मत्प्रणीतायां ज्ञेय विस्तृतपद्धतौ ॥
शतपथनिकरेषु श्रौतमार्गेष्वटन्तो
विविधविकल्पानकल्पसकल्पा भाल्या (?) ॥
अधिनितामिदानीं यास्किकादिवि (त ?) क
गणपतिरविताया पद्धतां विचारन्तो (?)
न बत जडधियैलक्ष्मा गणपति (?)
सकलानामाहिते पद्धतिसंगृहीत
विधिर्नां बालबोधाय तेन ॥

इति श्रीमदग्निहोत्रिधाग्नुमांत्यवाजिसमासादितास्विष्ठ रुवाधपरि(?)हरिशकरसूनुना (ग)णपतिरावलेन कृता वैकल्पिकपदार्थानियतकर्तव्यपदार्थकरूपा श्रौताधानलघुप द्धति समाप्ता ॥

[B D 104

633

सर्वपृष्ठातोर्यामोद्गातृत्वप्रयोग of गोवर्धन

9½ × 4 inches, Devanāgarı handwriting Foll 41, eight lines to a page.

A handbook for the use of the Udgātṛ ...

It begins —

वरुणाद्युदवसानीयान्त सर्वं कर्माग्निष्टोमवद् । यो विशेष स उच्यते । तत्र सूत्रम् ॥ आप्तोर्यामस्तनीयस्य साह्न साज्यबहिष्पवमानम् ॥ ज्ञाप्तोर्यामस्य लोके सुरूपसुदर् शापर्वणम् ।

०धानंजय्यमतमाश्रित्य प्रयोग । fol. 3

It ends —

इति गोवर्धनविरचित सर्वपृष्ठाप्तोर्याम (छ?) उद्गातृत्वप्रयोग समाप्त ॥

[B D 224

634

सर्वपृष्ठाप्तोर्यामसाम.

8¾ × 4¼ inches, Devanāgari handwriting Foll 60, eight lines to a page.

A collection of Rk and Sāma texts to be recited at the Sarvaprsṭha Āptoryāma sacrifice.

It begins —

इन्द्र सुपस्व प्रहवायाहि द्रर हरिह। पिया सुतस्य मतिर्न० अथ बहिष्पवमानस्य ऋग्जप ॥०

It ends —

सर्वपृष्ठाप्तोर्याम समाप्त ॥

[B D 224

635

सर्वपृष्ठेष्टि.

9¼ × 4¼ inches, Devanāgari handwriting Foll 8 eleven lines to a page. Dated Samvat 1804 The MS was procured by Sesabhatta Thālo see above No 410

A manual of the Sarvaprsṭhesṭi

[It] begins —

अथ पै भवति यथा वा इन्द्रो देवतानां मनुर्मनुष्याणामेषमह भूयासमिति स एतयेष्टया यजेत सर्वासु दिशु पुण्यकीर्तिश्च • इति द्विविधेष्टिः । अथ प्रयोग fol. 1b गिरमिति संनिहते ॥ श्रीरस्तु रामार्पणमस्तु । श्रीगणेशाय नम । नमः प्रवक्र इत्यादि सहस्रा सावित्र्य • fol 5b

[It ends] —

संस्थाप्रत्यन्त समान संनिहते एवष्टिः इति सर्वपृष्ठेष्टि समाप्तः ।

[S C 4

636

सर्वतोमुखोद्गातृप्रयोग of सदाराम.

5¾ × 4¼ inches Devanāgari handwriting Foll 22, about nine lines to a page Dated Samvat 1827 written by Ga[nga]rāma Karnāṭaka Hubliye

A handbook for the use of the Udgātr priest at the Sarvatomukha sacrifice, composed by Sadārāma Tripāṭhi, son of Devesvara Tripāṭhi, grand son of Suraci (?) Tripāṭhi belonging to the Nāgara family

It begins —

अथ त्रिवृत्स्तोमस्य सर्वतोमुखस्य प्रयोग । आथ ॥ अभिद्रोणाश्मेति विप्रवा ॥ ॐशुक्रा ऋतस्य धारश्या ॥०

It ends —

इति श्रीमन्नागरकुलावतंसत्रिपाठीसुरचि(?)तनूजत्रिपाठीदेवेश्वरात्मजत्रिपाठीसदारामेण कृत सर्वतोमुखसाम लिखित कर्णाटकगङ्गारामेन लिखित संपूर्णतामगात् ॥ संवत् १८२७

[B D 224

637

साद्यस्कसाम.

8¼ × 4¼ inches, Devanāgari handwriting Foll 6, seven lines to a page

A collection of the sāma texts to be recited at the Sādryaska sacrifice The copy is incorrect in many places.

It begins —

अथ साद्यस्क्रसर्वंचन्दर् (?) ॥ परिवय इ ति विष्टुति ॥ अथ स्तोत्राणि ॥ उपास्मै गायता नरोम् ॥ अभि ते मधुना पयस्व हा गवोम् ॥ पवमानो अजीजनोम् ॥०

It ends —

इत्यग्निष्टोमसाम ॥ समाप्तो साद्यस्क्र ॥ समपूर्ण ॥

[B D 224

638

साद्यस्कसाम.

9 × 4 inches, Devanāgari handwriting Foll 4, seven lines to a page Incomplete

Another copy of the Sādryaska Sāmas

It begins —

अथ साद्यस्कः । सर्वं तृ (त्रि) वृत् परिवर्तिनी विष्टुतिः अथ स्तोत्राणि ॥ उपास्मैगा० अभिते म०

[B D 224

639

सोमप्रयोगरत्नमाला.

6¾ × 3 inches, Devanāgari character Foll 72, nine lines to a page Incomplete

A handbook of the Soma sacrifices By an unknown author The cover bears the name 'अथ षोडशिप्रयोग' The author quotes Rāmāndāra Mādhavācarya (com on Aitareya Brāhmana) and the Siddhāntabhāsya.

Begins —

> विश्वेशं माधवं सूर्यं गणेशं जगदम्बिकाम् ।
> अग्निं च भैरवं ध्यात्वा नत्वा च पितरौ गुरून् ॥ १ ॥
> यानि बौधायनोक्तानि सूत्राणि विविधानि च ।
> तद्भाष्याणि प्रयोगांश्च केशवादीन्यथोदितान् ॥ २ ॥
> आश्वलायनसूत्रं च सामसूत्रं तथैव च ।
> तद्वृत्तीश्च प्रयोगांश्च ग्रन्थानन्यान्यथामति ॥ ३ ॥
> आलोच्य कारिकाश्चैव यत्नत स्वहिताय वै ।
> प्रयोगरत्नमालेयं सोमस्य प्रप्यतेधुना ॥ ४ ॥
> विद्वद्भिरङ्गीकार्या सा यद्वा चेदाश्वलायन ।
> तत्रादौ सर्वसोमप्रकृतिभूतोग्निष्टोमप्रयोग ।०

इति सोमप्रयोगरत्नमालाया प्रवर्ग्यसभरण fol 9 इति अप्सुदीक्षा 12, इति दीक्षणीया 14, इति कृष्णाजिना दिदीक्षा 16, इति प्रायणीया 20 इति सोमक्रय 23b इति आतिथ्या 26b, इति पौर्वाह्णिक प्रवर्ग्य । 44, इति ०पौर्वाह्णिकी उपसत् 47, इति अपराह्णिक प्रवर्ग्य । 47b इति प्रवर्ग्योद्वासन । अथाग्नीषोमीय । 52b

उपपक्ष नाम कक्ष य(बा)हुमूलमिति भाष्यकार । कपोलमिति रामाण्डार । आ-तमेव यज्ञ तन्वते इति ऐतरेयब्राह्मणस्य सयाजान्तपरतया तद्भाष्ये व्याख्या(ना) द्धोत्रध्वर्यरेकवाक्यतार्थं आश्वलायनयजमानस्य पत्नी सयाजान्तैव न्याय्येति प्रतिभाति । । तत्रापि दीक्षणीयाव स्पत्नीसयाजानन्तपरतया ऐतरेयभाष्यव्याख्यानादेकवाक्य तार्थं० 14 तदा दण्डप्रदाने होत्रा या(व्या)पारो न कर्तव्य इति सिद्धान्तभाष्ये । 68

It abruptly ends.—

> आग्नीध्र पूर्वं निहितमुल्मुकमादायान्तरेण—

[B D 74.

640

सौत्रामणिहौत्रप्रयोग.

9½ × 5 inches, Devanāgari character Foll 10, ten lines to a page. Dated Sake 1724

Sautrāmani Hautra Prayoga.

[B D 11

641

स्तोमप्रयोग.

10×4½ inches, Devanāgari handwriting Folio 1 only, nine lines.

This appears to be a fragment The name स्तोमप्रयोग is written on the cover

It begins —

> हाउ पिबा सुता । स्वरसिता ३ ॥ होयि होयि ।०

It ends —

> श्रैष्ठ्याय क्षत्रस्येवास्य प्रकाशो भवति प्रतितिष्ठति य एव वेद ।

[B D 224

642

स्थालीपाक.

8½ × 4 inches, clear Devanagari handwriting Foll 10, nine lines to page Dated S ake 1743.

A manual of Sthālipāka

It begins —

> आचम्य प्राणानायम्य देशकालौ सङ्कीर्त्य श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं अमुककर्म करिष्ये । तदङ्गहोम कर्तुं स्थण्डिलादिकर्म० ॥
>
> ०विशेषस्तु ॥ अद्येत्या० ममोपात्तदुरितक्षयद्वारा श्रीपरमेश्वर० दर्शपौर्णमासाख्या स्थालीपाकाभ्यां यक्ष्ये ॥ तत्रेदानीं पौर्णमासस्थालीपाकेन यक्ष्ये । दर्शे तु दर्शस्थालीपाकेन यक्ष्ये ॥ अद्येत्यादि क्रियमाणे अमुकहोमे वा दर्श० पौर्णमासस्थालीपाक होमे देवतापरिग्रहार्थं चाधान करिष्ये ॥ -fol 2b,

It ends —

> इति अनेन दर्शपौर्णमासस्थालीपाकहोमेन भगवान्यज्ञरूपी यज्ञनारायण प्रीयताम् ॥ इति स्थण्डिलकर्मस्थालीपाक समाप्त ।

[B D 213

643

होमपद्धति.

5½ × 3¼ inches Devanāgari handwriting Foll 2 8, about 11 lines to a page.

A manual of Tantric Homa The first folio of the MS is lost

इति होमे कर्तव्यता सात्विकी । fol. 6b.

It ends.—

> त्रिमूर्तिरूपे परमे सर्वाशापरिपूरके ।
> नमोघ्रासा(?)पुरे मातरखण्डानन्दविग्रहे ॥
> इति होमपद्धति. समाप्तिमगमत् ।

[B D 233.

644

आपस्तम्ब गृह्यसूत्र.

(Pras'na III)

12¾ × 4 inches, Devanagari handwriting Foll. 14, eight lines to a page.

The third Pras'na of the Āpastambiya Gṛhya sutra The whole is edited with notes and extracts from the commentaries of Haradatta and Sudars'anacārya by M Winternitz Vienna 1887

[B D 145

645

आश्वलायन गृह्यसूत्र.

15 × 10 inches, Devanagari handwriting Foll 12 eighteen lines to a page

Ās'valayana Gṛhyasutra in four chapters. Published with German translation by Stenzler 1864-65, also with Nārayanas Vṛtti in the Bibliotheca Indica, and by Pandit Jyestharama Mukundaji, Bombay 1894

[ZZ A 23

646

आश्वलायन गृह्यसूत्र

9¾ × 3½ inches Devanāgari character Foll. 26, nine lines to a page

Ās'valāyana Gṛhyasutra, another copy

[B D 77

647

आश्वलायन गृह्यसूत्र with

वृत्ति by नारायण.

10 × 4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 130, nine lines to a page. Dated Samvat 1830, Sake 1695 A Thāle MS, see above No. 440

Ās'valāyana Gṛhyasutra with the Vṛtti of Nārāyana who is usually supposed to be the same as the commentator of the Ās'valāyana Srauta sutra. But this is doubtful, the commentator of of the Srautasūtra is Nārāyana son of Narasimha who belongs to the Gārgya Gotra (see above No. 509) whereas our Nārāyana belongs to the Naidhruva Gotra and is the son of Divakara. The introductory verses however seem to be favourable to the assumed identity of the two The *two seem to be regarded as different* at Bhandarkar Report 1884 87, pp 7, 8

The following allusion to the Ās Sr VI. 10 and its explanation when compared with the commentary of Narayana Gārgya on that passage leave an impression that the two may not be different.—

यदुक्त पुरस्तात्सूत्रस्य पश्चाध्याये दीक्षितमरणे तदिहापि कुर्यादित्यर्थ । तत्रैवमुक्तम् । 'सस्थिते तीर्थेन निष्कृष्यावभृथे प्रेताऽलङ्कारान्कुर्वन्ति केशश्मश्रुलोमनखानि वापयन्ति नलदे नाऽनुलिम्पन्ति' । नलदमभियुक्तेभ्यो विज्ञेयम् । 'नि पुरीषमेके कृत्वा०' मूत्र पाश भ्रम दशा प्राक्शिरम प्रेत शाययित्वा प्रेत प्रोर्णुयु । वासोम पादतो यथा । भवेदित्यय ।—

—Com on Ās Gṛ. IV 1 15

Compare with this —

नलदो नाम द्रव्यविशेष । स चाभियुक्तेभ्य शिक्षितव्य ।०' वाससो वसनारम्भप्रदेश पाश इत्युच्यते । समाप्तिप्रदेशो दशा ।०

—Com. on Ās Sr VI 10

The following important verse is quoted by Nārāyana on II 1 10.—

इद कार्यमनेनेति न कश्चिद्दृश्यते विधि ।
लिङ्गादेवेदमथत्व येषा ते मन्त्रसज्ञका ॥

Begins —

आश्वलायनमाचार्यं प्रणिपत्य जगद्गुरुम् ।
देवस्वामिप्रसादेन क्रियते वृत्तिरीदृशी ॥

उक्तानि वैतानिकानि०

Nārāyana refers to the earlier writers but never by name. Jayantasvāmi whose opinions are often contrasted with those of our Nārāyana by Kumārasvāmi in the Ās'valāyanagṛhyakārikās (see the next number) seems to be unknown to our author Probably he lived after him.

Ends.—

आश्वलायनगृह्यस्य भाष्य भगवता कृतम् ।
देवस्वामिसमाख्येन विस्तीर्णं सद्गनाकुलम् ॥
द्विधाकरद्विमार्यस्य सूनुना नैध्रुवेण वै ।
नारायणेन विप्रेण कृतेय वृत्तिरीदृशी ॥

This last verse which is found in all MSS consulted by me and also in the printed edition is clearly against the identity of the two Nārā-

yanas But it is not impossible to assume that Nārāyana was the natural son of one of the two i e. Divākara and Narasiṁha and was adopted by the other

इति श्रीनारायणीयायां वृत्तौ गृह्यविवरणे चतुर्थोध्याय ॥

[S C 1

648

आश्वलायनगृह्यकारिका of भट्ट कुमारस्वामी

11½×4¼ inches Devanāgari handwriting Foll 34 about ten lines to a page Dated Sake 1719

Ās valayinagrhyakārikās in four chapters are but a metrical version of the Ās valāyana Grhya sutra They are usually ascribed to Bhatta Kumārilasvami the famous Mimāṁsaka of the 7th century See Ind Anti. XVIII p 188 and Bhandarkar Report 1884 87 p 5

This is however highly improbable since the author of the Kārikas respectfully quotes the opinion of Nārāyana the commentator of the Ās valayana Grhyasutra I am therefore inclined to believe that these Kārikās also like the Prak somabhāsya are to be ascribed to Kumārasvami and not to Kumārila and that this Kumāra svami is perhaps the father of Bhaskara Soma yaji the author of Trikandamandana, see above No 537

For an analysis of the Kārikas see Burnell Tanjore MSS p. 14 Published by J Mukun daji, Bombay 1894

Begins —

आश्वलायनमाचार्यं नत्वा तद्गृह्यकर्मणाम् ।
प्रयोग वच्मि सक्षेपाद्वृत्तिकारादिभावितम् ॥ १ ॥०

The author refers to the opinion of Narāyana in the following places —

(1) V 13 of the printed text —

नैके कांचन पक्षीय चौलादावाश्रितो यदा ।
तदाग्निरिन्द्र इत्याद्या होतव्या इति वृत्तिकृत् ॥

This refers to the following portion of Nara yana s commentary on Ās Gr I 3 8 —

यत्र होमश्चोद्यते न मन्त्र चौलकर्मादौ 'नैके कांचन' पक्षे तत्रैताभ्यो देवताभ्यो जुहोति ।

(2) V 289 of the printed text —

शौचार्थाचमन कार्यमेवेति प्राह वृत्तिकृत् ।
अवान्तरेण शौचार्थं सर्वमाचमन विह ॥

This refers to the following on Ās' Gr. I. 24 23 —

आचान्तग्रहण शौचार्थमाचमन कृत्वा कर्माङ्गमप्याचमन कुर्यादित्येवमर्थम् ।

(3) V 340 of the printed text —

गृहस्थो वैश्वदेवाख्य कर्म प्रारभते दिवा ।
तत्र नास्त्यत्र भगवद्वृत्तिकारवचो यथा ॥

This refers to the following on Ās Gr I 2. 8 and 1 2 1 respectively —

दिवाग्रहण ज्ञापनार्थं क्रियते । तेन वैश्वदेवस्य प्रातरारम्भण भवति । इतरथा सायप्रातरुपदेशात्सायमुपक्रम स्यादग्निहो त्रवत् । तचानिष्टम् । and नन्वन्नसस्कारत्वादहविष्यस्यापि स्यात् । अपूर्वार्थत्वाच न स्यात् । तर्हि तन्निवृत्त्यर्थं हवि र्ग्रहणम् ।

(4) V 556 of the printed text —

नोहेद्या इति ये शब्द वृत्तिकारवचो यथा ।

This refers to the following on Ās' Gr II 5 8 —

ये शब्दस्य केचिदूहेन स्त्रीलिङ्ग कुर्वन्ति तन्निवार्यम् । तेनोहो न कार्यं ।

(5) V 758 of the printed text —

प्रणयेचमसेनापो वह्नेरुत्तरदेशत ।
तत्र नास्त्यत्र भगवन्नारायणवचो यथा ॥

This refers to the commentary on Ās Gr IV 2. 15

The author of the Kārikas also mentions the opinions of Jayantasvami often contrasting them with those of Narāyana in the following verses of the printed text —96 97, 104, 140, 317, 351, 556, 681 and 783

It ends —

विलोक्य सर्वसूत्राणि नानाक्ष्वविमतानि च ।
ज्ञानार्थं याज्ञिकानां तु मयोक्ता गृह्यकारिका ॥
उक्तान्यत्रैव कर्माणि शाकल्यवचनोऽब्रवीत् ॥ २४ ॥

इति भट्टकुमारिलस्वामिविरचितासु कारिकासु चतुर्थोध्याय ॥

[B D 19

649

कौशिक गृह्यसूत्र.

11×4 inches, Devanāgarī handwriting Foll 36, (1-10, 42-50, 65 81), eight lines to a page. Fragmentary

We have two defective copies of the Kausika Grhyasutra, both together however almost complete the text which has 14 Adhyāyas containing 141 sections in all. The number of sections of the different Adhyayas is respectively 9 8 7, 12 10, 3 10, 9, 6, 5 10, 3 44 and 5

It is edited with notes and introduction by M Bloomfield New Haven 1890 This sutra only partly treats of the household ceremonies It is much more extensive than the other Grhyasutras and contains instructions regarding the performance of those charms in which the hymns and expressions from the Atharva Veda are employed. Thus the Kausikasutra is a valuable supplement to the A. V Sanhitā See Winternitz Geschichte I p 239

Beginning —

ॐ नमोथर्ववेदाय । अथ विधिं वक्ष्याम स पुनराम्नाय प्रत्यय आम्नाय पुनर्मंत्रश्च ब्राह्मणानि च०

[B I 54

650

कौशिक गृह्यसूत्र.

10½×5½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 11-65, 71-103, eight lines to a page

Second copy of the Kausika Grhyasutra

It ends—

उर्वी विपदते विराज्ञ ध्यानातनब्रह्मचर्यंभरसा । यायोपेषु सा तत्र प्रायश्चित्ति सा तत्र प्रायश्चित्तिः ॥ इति चतुर्दशो ध्याय' समाप्त ।

भरुस्थल्यन्तर्गतप्रदेशविशेषयोधपुरान्तर्गतपुरपुरवा स्थनाम्दीपुर्यीशालीयर्तुकाकेशसुतवोहोरागिरिधरेण माह्मणेन रेवान्तर्गतराजनगरवास्तव्य रावास्यनगारवीसलनगरा मरगणेशसत् भटगोर्प्येदजी ।

[B I 55

651

आह्निकसूत्र of गौतम.

13½×8½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 4, eighteen lines to a page. Dated S'ake 1782

Āhnika Sutra consists of 17 Khandas and describes the daily duties of a Brāhmana and is ascribed to Gautama Different from the Dharmasutra of Gautama. Is this the Gautamiya Grhyasutra ?

It begins —

अथ गौतमसूत्राह्निकमारम्भः ॥ अथाचारान्प्रवक्ष्याम्या चा(रा)ल्लभते धर्ममाचारादेव धनमाचारादेव सुखमाचारादेव मोक्ष प्राप्नुयादुत्थाय पश्चिमे यामे०

The other Khandas begin as follows —

II नमोविण्मूत्रदिग्चन्द्रअग्न्यादित्यगोविप्रस्त्रीदेवताभिमुखो मूत्रपुरीष न सृजेत्० III पश्चाद्देशान्तरगत उपवीतवाना चामेत्० IV अव्यग्र प्राङ्मुखो निषण्णो द तधावन कुर्यात्० V अष्टम्यां वा चतुर्दश्यां द्वादश्या० VI कुशान्सव्यहस्ते धृत्वा० VII सदशमखण्डे(ण्ड)धेत धौत वस्त्रद्वय स्नाने जपे० VIII शुद्धक्षेत्रोद्भव कार्पास समादाय जीवद्भर्तृकया ब्राह्मण्या कारित० IX जपहोमदानवैश्वदेवशिवार्चनश्राद्धेषु० X स्थिरमना प्राङ्मुख समे पीठ उपस्पृश्य पादौ हस्तौ च प्रक्षाल्य० XI जाह्नवीजले सहस्र गृहेषु प्रकृतिर्गोष्ठेषु दश गुणा० XII एव मातामहामा सपितामाता सपत्नजननी० XIII पुरुषसूक्तेन गायत्रिया(त्र्या?) वा षोडशोपचारै० XIV ततो गुरून्वृद्धान्श्रोत्रियांश्च० XV माध्याह्निकविधिं कृत्वा भुञ्जीत प्राप्ते मुहूर्तपञ्चके० XVI घृत(ता)पूपव्यञ्जनोपेत मध्यतो दक्षिणहस्तेनापोशन कृत्वा० XVII गोघृत क्षीर दधितक्र सक्तु पायक तैलपक शूद्रादपि न दूष्यति०

It ends —

एव विज्ञाय कर्तव्या दिनचर्या पुन प्रातरुत्थाय यथोक्तमखिल चरेदेव क्रियाकाण्डमाचरतो धर्मार्थकाममोक्षाणां सिद्धिर्भवत्यवप्रकारेण ग्रन्थविस्तरेण भीरूणां सत्कुलप्रसूतानां ब्राह्मणानामाचारविधिक्रम ॥ १७ ॥ इति गौतमआह्निकसूत्रं समाप्तम् ।

[B. D 280.

652

पारस्कर गृह्यसूत्र.

10×4½ inches, *Devanāgarī handwriting* Foll. 52, about 8 lines to a page. Dated Sake 1702.

The Pāraskara Grhyasūtra in three chapters having 24 20 and 17 sections respectively Edited by Stenzler, translated into English by Oldenberg in the S. B E. vol. XXIX. Published

with several commentaries at Benares and also by the Gujrati Printing Press Bombay The latter publication is valuable. See also Bod No 1045

Begins —

अथातो गृह्यस्थालीपाकानां कम॰

Ends —

यन्मे श्रुतमधीत तन्मे मनसि तिष्ठतु तिष्ठतु ॥ १७ ॥

इति गृह्यसूत्रत्रिकण्डिका समाप्ता ।

[B D 311

653

बौधायन गृह्यसूत्र

10½ × 4½ inches Devanāgari character Foll 51 twelve lines to a page

Baudhāyana Grhyasutra in five Prasnas having 20 18 23 21 and 7 Adhyāyas respectively See Burnell Tanjore MSS p 20a and Caland Das Rituelle Sutra des Baudhayana Leipzig 1903 Edited by Srinivasācārya Mysore 1904

Begins —

अथ संवत्सरे संवत्सरे षट्सु षट्सु मासेषु चतुर्षु चतुर्ष्वृतावृतौ मासि मासि वा कुमारस्य जन्मनक्षत्रे क्रियते ब्राह्मणानन्नेन परिविष्य॰

Prasna II begins on fol. 9 —अथ गर्भाधान व्याख्यास्याम पूर्वपक्षे पुण्ये नक्षत्रे॰ Prasna III begins on 17b —अथातो देवयो पूजाकरणे॰ Prasna IV begins on 27b —अथात शुभाशुभनिमित्तानि अथातो वा नारायणबलिं यस्यात्मन श्रेयसे॰ Prasna V begins on 39b —संवत्सर सपिण्डीकरण एकादशे मासि॰

Ends —

सहस्रदक्षिणे वा अन्यस्य संतिष्ठते पितृमेध संतिष्ठते पितृमेध ॥ १७ ॥ सप्तमोऽध्याय ।

[B D 53

654

मानव गृह्यसूत्र

(श्राद्धकल्प)

8¼ × 4½ inches Devanagari handwriting Foll. 10 eight lines to a page Dated Sake 1777

Another copy of the Sraddhakalpa of the Mānava school see above No 538 From C C. I. p 451b I had first thought that this Sraddhakalpa

was a part of the Grhyasutra but from No 538 above it seems that it is a part of the Srautasutra

[B D 69

655

मानव गृह्यसूत्र with

भाष्य of अष्टावक्र

(Ch 1)

9¼ × 4 inches Devanāgari handwriting Foll 62 nine lines to a page.

Mānava Grhyasutra consists of two chapters called Purusas containing 23 and 18 Khandas respectively The Sutra appears to be otherwise called Purusa see next number v I It is published by Knauer 1897 Also see Bradke Z D M G 36 pp 442 445

Astavakra the commentator refers to Manu *Yajñavalkya Gotama Parāsara Sabarasvāmi* (Sabarasvāmi) Bhatta Kumāra and the Sutra bhasyakāra Curiously however he alludes to himself in three places as an independent writer For the discussion of the authorship and date of this commentary see Knauer s edition Intro pp XXI XXV

It begins —

ॐ नमोऽस्तुपूर्णाये ॥ गणेशाय च ।

यस्य प्रसादान्मनुना गृह्यनाम्नमिदं कृतम् ।

सरस्वत्यूनानि करयतु सा न पातु सरस्वती ॥ १ ॥

उपनयनप्रभृति व्रतचारी स्यात् । द्विपदमिदं विधिसूत्रम् । उपनयन व्रतबन्ध । तत्प्रभृति व्रतानि चरेत् । उपनयनात्प्रभृति वपनयनप्रभृति व्रतचारीति चरतेर्णत्ययस्य ताच्छील्ये णिनि । उपनयनात्प्रभृति उपनयनप्रभृति क्रियाविनियोगत्वा बहुसकलिङ्गमित्यर्थ ।॰

उक्त चात्र शिवि(शब)रस्वामिपादैनाक्षि वचनस्थानि भार किमिव वचन कुर्याद्यावद्य प्रामाण्य सस्कृते अग्नौ यथा भवतीति ।॰ fol 28 आज्यग्रहणग्रहण सर्वद्रव्योपलक्षणार्थ मित्यर्थ । भट्टाष्टावक्र एवमुक्तवान् । इदानीं भट्टश्रीश्री कुमारोक्त महत लिख्यते ।॰ 51 तत एव संवत्सर अवश्य व्रतचारिणा भवितव्यम् । इत्यष्टावक्रेण मयोक्तम् । इदानीं प्रकृत लिख्यते । सप्तमे वर्षे॰ 58 कन्याग्रहण तु दातव्यमित्याह अष्टावक्र । 60 b

649

कौशिक गृह्यसूत्र.

11×4 inches; Devanāgarī handwriting. Foll. 36; (1-10; 42-50; 65-81), eight lines to a page. Fragmentary.

We have two defective copies of the Kaus'ika Gṛhyasūtra, both together, however, almost complete the text, which has 14 Adhyāyas containing 141 sections in all. The number of sections of the different Adhyāyas is respectively 9, 8, 7, 12, 10, 3, 10, 9, 6, 5, 10, 3, 44 and 5.

It is edited with notes and introduction by M. Bloomfield, *New Haven*, 1890. This sūtra *only partly treats of the household ceremonies. It is much more extensive than the other Gṛhyasūtras* and contains instructions regarding the performance of those charms in which the hymns and expressions from the Atharva Veda are employed. Thus the Kaus'ikasūtra is a valuable supplement to the A. V. Saṅhitā. See Winternitz, Geschichte, I p. 239.

Beginning :—

ॐ नमोथर्ववेदाय । अथ विधिं वक्ष्यामः स् पुनराम्नाय-मत्यय: आम्नाय: पुनर्मंत्रश्च ब्राह्मणानि च॰

[B. I. 54,

650

कौशिक गृह्यसूत्र.

10¼×5¼ inches; Devanāgarī handwriting Foll. 11-65, 71-103, eight lines to a page.

Second copy of the Kaus'ika Gṛhyasūtra.

It ends:—

ऊर्वी विपद्यते विरामं चामातनंमब्रह्मचर्यंभरतः । चांचोपेयुः सा तत्र प्रायश्चित्ति सा तत्र प्रायश्चित्तिः ॥ इति चतुर्दशो-ध्यायः समाप्तः ।

मदस्यदस्यन्तर्गतमदेशविशेषयोधपुरान्तर्गतपुरपुरपुरवा-स्तव्यनाम्नीगुर्थीशानीपर्तुकाकेशसुतयोहोरागिरिधरेण माह-णेन रेवाम्तागंसराजमगायासप्प रावायमगारवीसकमगरा मदगणेशात् मटगोष्पेंदजी ।

[B. I. 55,

651

आह्निकसूत्र of गौतम.

13¼×8¼ inches; Devanāgarī handwriting. Foll. 4; eighteen lines to a page. Dated S'ake 1762.

Āhnika Sūtra consists of 17 Khandas, and describes the daily duties of a Brāhmana and is ascribed to Gautama Different from the Dharmasūtra of Gautama. Is this the Gautamīya Gṛhyasūtra ?

It begins :—

अथ गौतमसूत्राह्निकमारम्भः ॥ अथाचारान्प्रवक्ष्याम्या-चा(रा)ल्लभते धर्ममाचारादेव धनमाचारादेव सुखमाचारादे-व मोक्षं प्राप्नुयादुत्थाय पश्चिमे यामे॰

The other Khandas begin as follows —

II नमोविण्मूत्रद्विग्चन्द्रअग्न्यादित्यगोविप्रस्त्रीदेवताभिमुखो मूत्रपुरीषं न सृजेत्॰ III पश्चाद्देशान्तरगत उपवीतवाना-चामेद्॰ IV *अन्यतः प्राङ्मुखो निषण्णो दन्तधावनं कुर्यात्॰* V अष्टम्यां वा चतुर्दश्यां द्वादश्यां॰ VI कुशान्सव्यहस्ते धृत्वा॰ VII सदशमखण्डे(ण्डं)श्वेतं धौतं वस्त्रद्वयं स्नाने जपे॰ VIII शुद्धक्षेत्रोद्भवं कार्पासं समादाय जीवद्भर्तृकया ब्राह्मण्या कारितं॰ IX जपहोमदानवैश्वदेवशिवार्चनश्राद्धेषु॰ X स्थिरमनाः प्राङ्मुखः समे पीठ उपस्पृश्य पादौ हस्तौ च प्रक्षाल्य॰ XI जाह्नवीजले सहस्रं गृहेषु प्रकृतिर्गोष्ठेषु दश-गुणा॰ XII एवं मातामहानां सपितामाता सपत्नजननी॰ XIII पुरुषसूक्तेन गायत्रिया(त्र्या ?) वा षोडशोपचारैः॰ XIV ततो गुरून्वृद्धान्श्रोत्रियांश्च॰ XV माध्याह्निकविधिं कृत्वा भुञ्जीत ग्रासे मुहूर्तपञ्चके॰ XVI घृत(ता)पूपव्यञ्ज-नोपेतं मन्त्रतो दक्षिणहस्तेनापोशनं कृत्वा॰ XVII गोघृतं क्षीरं दधितक्रं सक्तु पायकं तैलपक्वं शूद्रादपि न दूष्यति॰

It ends —

एवं विज्ञाय कर्तव्या दिनचर्या पुनः प्रातरुत्थाय यथोक्त-मखिलं चरेदेवं क्रियाकाण्डमाचरतो धर्मार्थकाममोक्षाणां सिद्धिर्भवत्येवंप्रकारेण ग्रन्थविस्तरेण भीरूणां सत्कुलप्रसूतानां ब्राह्मणानामाचारविधिक्रमः ॥ १७ ॥ इति गौतमआह्निक-सूत्रं समाप्तम् ।

[B. D. 280.

652

पारस्कर गृह्यसूत्र.

10×4¾ inches, Devanāgarī handwriting. Foll. 52; about 8 lines to a page. Dated S'ake 1702.

The Pāraskara Gṛhyasūtra in three chapters having 24 20 and 17 sections respectively. Edited by Stenzler; translated into English by Oldenberg in the S. B. E., vol. XXIX. Published

with several commentaries at Benares and also by the Gujrati Printing Press Bombay The latter publication is valuable. See also Bod, No 1045

Begins —

अथातो गृह्यस्थालीपाकानां कर्म॰

Ends —

यन्मे श्रुतमधीत तन्मे मनसि तिष्ठतु तिष्ठतु ॥ १० ॥

इति गृह्यसूत्रत्रिकण्डिका समाप्ता ।

[B D 311

653

बौधायन गृह्यसूत्र.

10½ × 4½ inches Devanāgari character Foll 51, twelve lines to a page

Baudhāyana Gṛhyasutra in five Prasnas having 20 18 23 21 and 7 Adhyāyas respectively See Burnell Tanjore MSS p 20a and Caland Das Rituallo Sutra des Baudhayana Leipzig 1903 Edited by Srinivāsācārya Mysore 1904

Begins —

अथ संवत्सरे संवत्सरे षट्सु षट्सु मासेषु चतुर्षु चतुर्ष्वृतावृतौ मासि मासि वा कुमारस्य जन्मनक्षत्रे क्रियते ब्राह्मणानन्नेन परिविष्य॰

Prasna II begins on fol. 9 —अथ गर्भाधानं व्याख्यास्याम पूर्वपक्षे पुण्ये नक्षत्रे॰; Prasna III begins on 17b —अथातो देवयो पूजाकरणे॰ Prasna IV begins on 27b —अथात शुभाशुभनिमित्तानि अयातो या नारायणबलिं वक्ष्यामन श्रेयांस॰, Prasna V begins on 39b —संवत्सरे सपिण्डीकरण एकादशे मासि॰

Ends —

सहस्रदक्षिणे वा अन्यस्य सतिष्ठते पितृमेध सतिष्ठते पितृमेध ॥ १७ ॥ सप्तमोऽध्याय ।

[B D 53

654

मानव गृह्यसूत्र

(श्राद्धकल्प)

8½ × 4½ inches Devanāgari handwriting Foll. 10, eight lines to a page Dated Sake 1777

Another copy of the Srāddhakalpa of the Mānava school see above No 538 From C C I. p 451b I had first thought that this Srāddhakalpa was a part of the Gṛhyasutra but from No 538 above it seems that it is a part of the Srautasutra

[B D. 69

655

मानव गृह्यसूत्र with

भाष्य of अष्टावक्र.

(Ch 1)

9¼ × 4 inches, Devanāgari handwriting Foll 62, nine lines to a page.

Mānava Gṛhyasutra consists of two chapters called Purusas containing 23 and 18 Khaṇḍas respectively The Sutra appears to be otherwise called Purana see next number v I It is published by Knauer 1897 Also see Bradke Z D M G 36 pp 442-445

Aṣṭāvakra the commentator refers to Manu Yājnavalkya Gotama Parāsara Sabarasvāmi (Sabarasvāmi) Bhaṭṭa Kumara and the Sutra bhāṣyakāra. Curiously however he alludes to himself in three places as an independent writer For the discussion of the authorship and date of this commentary see Knauer's edition Intro pp XXI XXV

It begins —

ॐ नमोऽन्नपूर्णायै ॥ गणेशाय च ।

यस्या प्रसादान्मनुना शब्दशास्त्रमिदं कृतम् ।

सरस्वत्यूनानि कलयतु सा न पातु सरस्वती ॥ १ ॥

उपनयनप्रभृति व्रतचारी स्यात् । द्विपदमिदं विधिसूत्रम् । उपनयनं व्रतबन्धः । तत्प्रभृति व्रतानि चरेत् । उपनयनात्प्रभृति उपनयनप्रभृति व्रतचारीति चरतेर्णत्वस्य ताच्छील्ये णिनि । उपनयनात्प्रभृति उपनयनप्रभृत क्रियाविशेषणत्वा-न्नपुंसकलिङ्गमित्यथ ।॰

उक्त चात्र शबि(शब)रस्वामिपादैर्नास्ति वचनस्यानि भार किमिव वचनं कुर्याद्यावन्न प्रामाण्यं सत्कृते असौ यथा भवतीति ।॰ fol 28 आज्यशेषग्रहण सयतग्रोपलक्षणार्थ मित्यथ । भट्टाष्टावक्र एवमुक्तवान् । इदानीं भट्टश्रीश्री कुमारेण प्रकृत लिख्यते ।॰ 51 तत एव संवत्सरं अवश्य व्रतचारिणा भवितव्यम् । इत्यष्टावक्रेण मयोक्तम् । इदानीं प्रकृत लिख्यते । सप्तमे वर्षे॰ 58, कर्तृग्रहण तु दातव्यमित्याह अष्टावक्र । 60 b

The following are a few places where older commentators are alluded to —foll. 17b, 19, 31, 32b, 36b, 40

It ends —

आचार्याय निवेदयते भैक्ष्य तेनानुज्ञातो नाननुज्ञाप्याचार्यं भुञ्जीत त्रैविध्यमुक्तम् ॥ इति पूरणव्याख्याने त्रयोविंशतितम खण्ड समाप्तिमगमत् ॥

[B D 223

656

मानव गृह्यसूत्र with भाष्य of अष्टावक्र (Ch II)

9¼×4 inches Devanāgarı character Foll 54, nine lines to a page.

Astavakrabhasya on the second Purusa of the Manava Grhyasutra

It begins —

सरस्वत्या प्रसादेन यथैतत्कृतवान् पुरा ।
भगवान्मानवाचार्य पूरणाख्यं प्रयत्नत ॥ १ ॥
अष्टावक्रेण देवेन तां तु दृष्ट्वा सरस्वतीम् ।
शते पूर्णे तु वर्षाणा ऋतौ शिशिरसञ्ज्ञके ॥ २ ॥
नमस्करोमि तां देवीं यस्या एव प्रभावत ।
प्राप्त यत्तन्महत्पुण्य बृहद्धर्माभिधायकम् ॥ ३ ॥
नमोस्तु तस्मै देवाय स्वामिने चक्रपाणये ।
यस्य प्रसादाद्गनानि गच्छन्ति पदमव्ययम् ॥ ४ ॥
यथानुविद्धो लोकेर्यो भाति कृत्स्नचराचरे ।
नत्वा सरस्वतीं चैव तत्र यत्नान् प्रवीम्यथ ॥ ५ ॥

औद्वाहिक प्रथमेध्याये धर्मेणाधिगतवेदस्य भार्याविदनमुक्त॰

सूत्रभाष्यकृतेदमुक्त अष्टकावैश्वादीनि॰ fol 4 व्यासस्तु प्राण्यन्येन व्याख्यातानि अह तु व्याख्यास्यामि चरुसचारस्य परेण भैक्ष्य तूष्णींमित्यमुपसमाधाय मह्यणानुज्ञातश्चर सचारयति॰ 21 इत्यल नष्टसम्प्रदायिवचोविचारणेन॰ 7 व्याख्यात मया भट्टाग्रजदेवेन पुनरुक्तमपि किंचिद्वाक्ति तदर्थागतमिति न चोदनीय ।॰ 15

It ends —

सर्वेष्वेतेष्वपि समानकर्तता आग्नीषोमीयादिषु स्थालीपाकेषु ॥ इति द्वितीयपुरुषे अष्टादशखण्ड समाप्त ॥ भाष्य गृह्यस्य ॥

[B. D 223.

657

मानवीय परिशिष्ट

13¼×8¼ inches Devanāgarı handwriting Foll. 6, about 17 lines to a page.

The Parisısta of the Manava Sutra. According to Bradke ıt ıs a part of the Srautasutra (see above No 526) but the colophons at the end of the sections of the Rudrajapavidhānakalpa (see (6) below) would lead us to belıeve that ıt ıs a Parisısta of the Grhyasutra.

It consists of 6 (really 5) parts —

(1) प्रतिग्रहकल्प ın two sections begins —

अथात प्रतिग्रहकल्प व्याख्यास्यामो दक्षिणा॰

(2) मूलजातविधि ın one section, begins on fol. 2 —

अथातो मूलजातस्य विधिं मूलस्य प्रथमेंऽशे॰

(3) यमलशान्ति ın one section begins on fol. 2b,—

अस्य यमलो पुत्रौ गावौ वडवे वा ये यातां सवत्सरे पूर्वे॰

(4) आश्लेषाविधि ın one section begins on fol 3 —

अथातो आश्लेषाविधिं व्याख्यास्याम ॥ प्रथमे पादे मातृनाशश्चतुर्थे पितुर्विनाशस्त्र मूलविधानोक्त॰

(5) सदन्तोत्पत्तिविधान from विष्णुधर्मोत्तरपुराण (This ıs obviously not a part of the Sutra) begıns on fol 3 —

शकर उवाच । दन्तजन्मनि बालानां लक्षण तन्निबोधये ।
उपरि प्रथम यस्य जायन्ते च शिशोर्द्विजा ॥॰
द न्तैर्वा सह यस्य स्याज्जन्म भार्गवसत्तम ॥॰

(6) रुद्रजपविधानकल्प ın three sections begins on fol. 3b —

अथातो रुद्रजपस्य विधानकल्प व्याख्यास्याम । उत्तरतो ग्रामस्य पुरस्ताद्वा शुचौ देशे नदीषु देवखातेषु॰

Section I ends —

द्विपदश्चतुष्पदश्चेत्तस्यित्यजपविधानम् । इति मानवगृह्यपरिशिष्टे निशजपविधानम् ।

It ends —

॰रुद्रजापीहत द्दमानस्याय कल्पते ॥ ३ ॥

इति मानवगृह्यपरिशिष्टे रुद्रजपविधान समाप्तम् ॥

Nos (1) and (3) have a simple colophon (2) and (4) have इति मानवसूत्रे॰, while (6) has इति मानवगृह्यपरिशिष्टे॰

[B D 264

PART II—DHARMAS'ĀSTRA

A. Smrti.

658

पराशरस्मृति.

11 × 5 inches, Devanāgarı handwriting Foll 20, twelve lines to a page Dated S'ake 1725

Parās arasmrtı ın eleven Adhyāyas. Published ın the Bombay S Series with the commentary of Mādhavācārya.

Begins —

अथातो हिमशैलाग्रे०

[S. C 10

659

बृहत्पाराशरस्मृति.

11¾ × 5¼ ınches, Devanāgarı handwriting Foll 141, ten lines to a page

Brhatpāras arasmrtı ascribed to Parās ara. It ıs in twelve Adhyāyas and ıs said to contaın 3300 s lokas This MS contains, however only 2976 s lokas the Adhyayas having 63 479, 195 *371 392, 334, 39, 382, 344, 175 62* and *120* s'lokas respectivey Folio 79 of this MS ıs blank, so that vv *156–178* of the sixth Adhyaya are wanting See Weber Berlin Catalogue, II No *1756, I. O, No 1289, Ind Streifen, III* p 511 Published by J Vidyāsāgara in his *Dharmas'āstrasangraha vol II pp 53–309*

It begins —

ॐ नम श्रीपरमात्मने ।

व्यक्ताव्यक्ताय देवाय वेधसेनन्ततेजसे ।

नमस्कृत्य प्रवक्ष्यामि धर्मान्पाराास(श)रोदितान् ॥१॥

अथातो हिमशैलाग्रे देवदारुवनाश्रये ।

व्यासे(स)मेकाग्रमासीन द्विजा पृच्छन्ति धार्मिका २

• मनुष्याणां हित धर्म वर्तमाने कलौ युगे ॥०

इति बृहत्पाराशरीये धर्मशास्त्रे व्यासप्रश्ने सुव्रतप्रोक्त सहिं *तायां शास्त्रसमुद्देशकथन नाम प्रथमोध्याय* ॥ (63=63 s lokas) 4, इति ०षट्कर्मणि स्नानविधिर्नाम द्वितीयोध्याय (223) 14b, ०प्रणवस्वरूपकथन (33) 16, ०जपविधि (109) 21, ०देवपूजाविधि (44) 23b, ०वैश्वदेवविधि (88) 25, ०अतिथिपूजाविधि (18) 26, ०इति द्विती योध्याय (?) (14) 26b, ०गोमहिमा (43) 27b, ०वृषभप्रशसा (16) 29b, इति० कृषिकर्मसीतायज्ञोपधर्मो नाम तृतीयोध्याय (130) 36, इति ०चतुर्थोध्याय: (371) 53, इति ०श्राद्धाधिकार पञ्चमोध्याय (392) 71b, इति प्रायश्चित्तनिर्णयो नाम षष्ठोध्याय (334) 86b, ०ऐंद्वादि-व्रतनिर्णयो नाम सप्तमोध्याय (39) 88b, ०दुष्टार्तनिर्णयो नाम अष्टमोध्याय (382) 106b, इति शान्त्यध्यायेऽद्भुतशान्ति (107) 111b, ०रुद्रजपपूजाविधि (52) 114 इति रुद्रशान्ति (45) 116, ०तडागादिप्रतिष्ठा (36) 188, ०लक्षहोमविधि (22) 119, ०इति कोटिहोमविधि (34) 120b, ०पुत्रार्थं पुरुषसूक्तविधान (16) 121, ०शान्तिविधाननिर्णयो नाम नवमोध्याय (32) 122b, ०इति राजधर्म (95) 129b, ०वानप्रस्थधर्म (50) 130, *इति बृहत्पाराशरे ०आश्रम* चतुष्टयभेदो *नाम दशमोध्याय* (30) 131b, *०आश्रमविवे* चन नाम एकादशोध्याय (82) 135b, प्रणवध्यानविधि (18) 136b *०योगोपदेशो नाम द्वादशोध्याय (102) 141*

The end.—

त्रिभि श्लोकसहस्रैस्तु त्रिभिर्वृत्तशतैरपि ॥

पराशरोदित धर्मशास्त्र प्रोवाच सुव्रत ॥ १०१ ॥

नमोस्तु याज्ञवल्क्याय मनवे विष्णवे नम ॥

गौतमाय वसिष्ठाय नम पराशराय च ॥ १०२ ॥

This MS gives 143 s'lokas less than the I O MS (18 ınstead of 28 ın अतिथिपूजा, Adhy II 16 instead of 26 ın वृषभप्रशसा, Adhy III, 39 instead of 42 ın VII, 52 instead of 152 ın रुद्रजपपूजा०, Adhy IX 16 ınstead of 26 ın पुत्रार्थपुरुषसूक्तविधान, Adhy IX and 18 ınstead of 28 ın प्रणवध्यानविधि Adhy XII) It agrees with ıt ın all other respects

[B D 112

660

याज्ञवल्क्यस्मृति.

10 × 4½ ınches Devanagarı character. Foll 46 about ten lınes to a page

Yājñavalkya Smrti Often published with Vijñānes'vara's Mitāksara

[B. D 290

661

याज्ञवल्क्यस्मृति with मिताक्षरा by विज्ञानेश्वर.

11½ × 5 *inches, fair Devanāgarı handwriting*. Foll. (78 + 146 + 234) 458, nine to twelve lines to a page Dated Samvat 1848

A complete and neatly written copy of Mitaksara the well known commentary on the Yajnavalkya Smrti by Vijñanesvara The three Adhyayas are differently paged

It ends —

उत्तमोपपदस्येय शिष्यस्य कृतिरात्मन ।
धर्मशास्त्रस्य विवृतिर्विज्ञानेश्वरयोगिन ॥
विज्ञाननाथरचिता विवृतिर्या मिताक्षरा ।
सेय द्वादशसाहस्री सख्याता ग्रन्थसङ्ख्यया ॥

नासीदस्ति भविष्यति०

Repeatedly published. Ācaradhyaya translated into English by S C. Basu (S B H series) Vyavahara by J R Gharpure, Bombay

[B D 302

662

वासिष्ठधर्मशास्त्र.

9½×4½ inches, Devanagari character Foll. 41, about 10 lines to a page. Dated Samvat 1513. (Our MS does not appear to be so old, however)

A metrical Smrti ascribed to Vasistha, in 29 Adhyāyas The first folio of this MS. is added by a later hand. An English translation of this work by G Bühler is published in S.B.E., vol 14 A critical edition has been published by A. A Führer Bombay 1883 Our MS has been used for this edition For other spurious Smrtis ascribed to Vasistha see West and Bühler Digest 3rd ed pp 28 52, also I O, No 1339 and Winternitz Geschichte III p. 481-82

It begins —

अथात पुरुषनि श्रेयसार्थधर्मजिज्ञासो ज्ञात्वा०

It ends —

इति वासिष्ठे धर्मशास्त्रे एकोनत्रिंशोध्याय ॥ सवत् १५११ वर्षे समाप्त ।

[B.D 221

663

वृद्धअत्रिस्मृति.

7¾×3¾ inches, Devanagari character Foll 43, nine lines to a page. Dated Samvat 1618, Sake 1483.

Vrddha Atri Smrti. Differs from I O, Nos. 1305-9

Begins —first line gone —

सर्वशास्त्रप्रवक्तारं ऋषिभिश्च नमस्कृतम् ।
नमस्कृत्वा च ते सर्वे इद वचनमब्रुवीत् (?) ॥
हितार्थं सर्वलोकानां भगवन्कथयस्व तत् ॥ २ ॥
वेदतत्त्वार्थतत्त्वज्ञो यन्मां पृच्छत सशयम् ।
तत्सर्वं च प्रवक्ष्यामि यच दृष्ट यथाश्रुतम् ॥ ३ ॥०

Ends —

एकेन शूलमितरेण शिर कपाल
अन्योन्यसगमपरेण करेण वीणाम् ।
आदाय यश्चरति वाममनेकरूप
सोय पुनातु भगवान्परमेश्वरो वा ॥
इदमूचुर्महात्मान सर्वे पिवता ।
ये विद धारयिष्यन्ति धर्मशास्त्रमत हिता ॥

इति श्रीवृद्धअत्रिस्मृति समाप्ता ।

The first 13 slokas are numbered The rest are not marked

[B D 180

664

शौनकस्मृति.

11×5 inches, fair Devanāgari handwriting Foll 82, ten lines to a page Incomplete

A metrical Smrti ascribed to Saunaka

It begins —

पुण्याहवाचनविधिं वक्ष्यामोय यथाविधि ।
प्रयोक्तुः कर्मणामादावन्ते चोदयसिद्धये ॥ १ ॥०

इति शौनकीये पुण्याहवाचनम् ।

अङ्कुरारोपणविधिं प्रवक्ष्यामि विशेषत ।
शौनकोह द्विजातीनां मङ्गलार्थमुदीरितम् ॥ १ ॥० 2b

इति ०अङ्कुरार्पण 3b, इति नान्दीश्राद्ध 5 इति कौतुकबन्धन 5b, इति स्थालीपाक 11, इति ग्रहशान्ति 13, इति रजस्वलाशान्ति 15, इति गर्भाधान 16, इति पुंसवन 17, इति सीमन्तोन्नयन 18, इति जातकर्म 18, इति मृतप्रजाजीवत्पुत्रोत्पादनविधि 18b, अपुत्रस्य जातीयपुत्रग्रहविधि 19, इति नामकरण 20, इति ०महादोषाभिभूतदिने जातस्य बालस्य शान्ति 21b ०ग्रहणदिने जातबालकस्य स्त्रीणां प्रथमशान्ति ऋतौ शान्ति 22, निष्क्रमण 22b, इति प्रयोगपारिजाते निष्क्रमणं 23b, इति बालोपवेशनं 24, इत्यन्नप्राशनं and इति जीविकापरीक्षा 24, इति अग्नमनप्राशनविधि 24b, इति चौल 26, इत्युपनयन 28, इति मेधाजननं and इति पुनरुपनयनं 29b, इत्युपाकर्म 30b, इति उत्सर्जनं 31, इति व्रतचतुष्टयं 33b, इति समावर्तन 35, इति बृहस्पति

The com begins —

मत्वा गणेश्वरं देव शारदां गुरु(रु)मात्मन ।
आशौचसमद्वत्रिंशत्श्लोकीव्याख्यां करोम्यहम् ॥ १ ॥

तत्र स्मार्तकमसुलङ्घय लोकप्रसिद्धक्रममनुसरन् गर्भविपत्ति निमित्ताशौच प्रतिपादयति षण्मासेति ।

The text begins —

षण्मासाभ्यन्तरेषु स्वपुरुषनिहिते गर्भमात्रे विनष्टे॰

We have a MS of this commentary in the Bhadakamakara Memorial Collection of MSS. The colophon at the end of it would show that its author was Bhaṭṭācārya. Also cf Aufrecht, Leipzig Catalogue No 505 Bik, p 483

The com. ends —

षट् च न्यस्य दत्वा गृह प्रविशेयुरिति सबन्धः। तथाच स्मृति ।

इति संस्पृश्य गच्छेयु गृहबालपुर ॥
विदश्य निम्बपत्राणि नियताद्वारि वेश्मन ॥
आचम्याग्न्यादि(?) सलिल गोमय गौरसर्षपान् ।
प्रविशेयु समालभ्य कृत्वाश्मनि पद शनैरिति ॥ १० ॥

Besides the Smṛtis the author of the Triṃśa ts'loki refers to Vijñānesvara the author of Mitākṣarā on foll. 5 9 and 14

On the cover of the MS is written —

त्रिंशत्श्लोकी पत्रे २९ इय हेमाद्रिकृतेति स्वर्गसोपाने ।

[B D 305

668

आह्निककमलाकर of कमलाकरभट्ट

11½ × 4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 16, about 14 lines to a page

A short manual of the daily religious observances by Kamalākarabhaṭṭa son of Rāmakṛṣṇa Bhaṭṭa and the author of Nirṇayasindhu see below No. 695 The work is otherwise called Bahvṛcāhnika.

It begins —

नत्वा राम च पितरौ कमलाकरशर्मणा ।
रामकृष्णतनूजेन बह्वृचाह्निक (बह्वृचाह्निक) मुच्यते ।

तत्र रात्रे पश्चिमयामार्धे मुहूर्तो ब्राह्म उच्यते इति॰

It ends —

पूर्वाह्निक मन्दरू कुर्यात् । विशेषो वक्ष्यते निर्णयसिन्धौ शूद्रधर्मतत्त्वाख्ये च देवः । इति श्रीनारायणभट्टसूरि सूनुरामकृष्णभट्टात्मजकृतो बह्वृचाह्निकप्रयोगः ।

After this some Smṛti texts are quoted

[B D 19

669

आह्निकचन्द्रिका of दिवाकर.

9½ × 4½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 97, seven lines to a page.

Another work on the same subject by Divākarabhaṭṭa Kāle, son of Mahādeva and grand son of Rāmesabhaṭṭa

For the authors Dānacandrikā and Smārtaprāyaścittodhāra, see Nos. 690 and 745 below

It begins —

प्रणम्य मातरं गङ्गां शाकरीं पनदाकरीम् ।
महादेवाख्यपितर श्रौतस्मार्तविशारदम् ॥ १ ॥
दिवाकरेण सुधिया सारमुद्धृत्य शाश्वत ।
शिष्टानां तन्यते तुष्टचै सक्षेपाह्निकचन्द्रिका ॥ २ ॥

अथ प्रबोध मनु । ब्राह्मे मुहूर्ते॰

तथा दीर्णां दान्त नाम श्रेय क्षीणां दान्त नाम निर्दिशेदिति पृथ्वीचन्द्रोदये गोभिलोक्त । गौडास्तु देविदामिति द्वयो समुच्चयमाहुस्तत्तुच्छम् ॥ fol 57 b

It ends —

स्मृत्यर्थसारं सचीक्ष्य शौनक स्मृतिसग्रहम् ।
परिशिष्ट पारिजात जयन्ताद्युक्तदीक्षया ॥
आचारदीप रत्न च हेमाद्रिं माधवादिकान् ।
विचार्यार्थद्वयक नित्य बह्वृचानां प्रयोगिणाम् ॥
काळेपनामरामेशभट्टसूनो सुधीमतः ।
महादेवद्विजाख्यस्य सूनुना प्रणविष्णुना ॥
दिवाकरेण रचिता सक्षेपाह्निकचन्द्रिका ।
गिरिजागिरिशप्रीत्यर्थं गुरु वितनुतामसताभिति ॥

इति श्रीकाळेपनामकभट्टरामेश्वरात्मजभट्टमहादेव द्विजवर्यसूनुबाळभट्टानुजभट्टदिवाकरेण कारणं शिष्ट तुष्टचै बह्वृचोपयोगी सक्षिप्तप्रयोगाह्निकचन्द्रिकाख्यर्थ मात् ह॰ fol 95

The author quotes —

आचारदीप 13 40, 25b 68b, &c आचाररत्न 10b, 29 &c आचारार्क 15, कालिदर्पण 30b, कूर्मपुराण 72b, 80 ... 64 धर्मप्रदीप 63 91, धर्मसारसुधानिधि 82b, नारायणवृत्ति 20, 78 &c निर्णयसिन्धु 63, पुरश्चर्या 45b पृथ्वीचन्द्रोदय 57b, 87b, 66b, प्रयोगपारिजात 2, 21, ...स्मृतिमञ्जरी 70b, प्रयोगरत्न 25, भट्टोजीय 25,

74 &c. मदनरत्न 29; महार्णव 37b; 41b; माधवीय 2b, रामार्चनचन्द्रिका 72b; 74; विज्ञानेश्वर 70b; व्यासनारायण 62; स्मृतिदीप 93, स्मृतिरत्नावली 89; स्मृतिसंग्रह often; स्मृत्यर्थसार 5b; and हेमाद्रि 30b.

[S. C. 3.

670

आह्निकपद्धति of रघुनाथ.

8¼×4 inches, Devanāgarī handwriting Foll. 26; about 10 lines to a page. Dated S'ake 1715.

Āhnikapaddhati, explaining the daily duties of a Brahmana, by Raghunāthabhatta, (Samrāt Sthapati), son of Mādhava, grandson of Rāmes'varabhatta, nephew of Nārāyana, younger brother of Vis'vanātha and Prabhākara

The author wrote his Kālatatvavivecana in 1620 A. D, cf. No 674 below.

It begins.—

तत्र प्रभाते उत्थाय मातापितृगुर्विष्टदेवान्मनसा स्मरन्। तदहःकर्तव्यं विचार्य॰

It ends—

रघुनाथेन विद्वद्भमट्टमाधवसूनुना।
कृता निबन्धान्मेदयाशु समूलाह्निकपद्धतिः॥

इति श्रीमदुपाध्यायमाधवात्मजभट्टरघुनाथविरचिता आह्निकपद्धतिः समाप्ता।

[B D. 213

671

आह्निकप्रयोग of काशी दीक्षित.

9¼×4¼ inches, Devanāgarī handwriting Foll 69; nine lines to a page.

Another work on the daily sacred duties by *Kās'i Diksita, son of Sadās'iva Diksita.*

It begins.—

विद्याधिप नमस्तुभ्यं विघ्नसङ्घं विनाशय।
प्रचयं रचयत्सुखं बुद्धिं सिद्धिं विधेहि च॥१॥
यस्य लीलाकटाक्षेण जन्मस्थितिलयं भजेत्।
आनन्दैकरसं वन्दे तमुमासहितं शिवम्॥२॥
अहमाद्यां महाविद्यां वन्दे नीलसरस्वतीम्।
आनन्दकन्दलीं साक्षात्सद्यो ह्यफलप्रदाम्॥३॥
अथाह्निकम्। तत्र प्रभाते उत्थाय॰

It ends:—

इति यथामति वैदिकतुष्टये ग्रथितमाह्निकमाकरदर्शनात्।
भवतु भक्तजनप्रियपार्वतीरमणशोणपदाम्बुजपूजनम्॥१॥

सदाशिवतनूजेन काशीदीक्षितयज्वना।
श्रीरेश्वरपदाम्भोजमसरायितमौलिना॥२॥

इति श्रीसदाशिवदीक्षितसुतयाज्ञिककाशीदीक्षितवर्णिताह्निकप्रयोगः॥

Besides the Smrtis, the author quotes—

गृह्यकारिका 14b, चन्द्रिकायां मनुः 26, हेमाद्रौ भोजराज 27; ज्ञानमाला 36, 36b, मन्त्रप्रकाश 27, and प्रयोगसार 37.

Kās'i Diksita is quoted by Ananta in his Rudrakalpadruma, see No 714 below.

[B D. 222.

672

उत्सर्गकमलाकर of कमलाकरभट्ट.

9¼×4¼ inches, Devanāgarī handwriting Foll 29; seven lines to a page Incomplete

Utsarga Kamalākara, a work on the pious gifts by Kamalakarabhatta, the author of Nirnayasindhu. On the first leaf of the MS. is written—'उत्सर्गकमलाकर प्रारम्भ पत्र ३३;' which shows that four folios of our MS are missing. Fol. 14 *is numbered twice.*

Begins.—

नारायणभट्टात्म(त्मज?)जश्रीमद्रामकृष्ण(ष्ण?) सूनुना।
कमलाकरसंज्ञेन पूर्तं सम्यगिहोच्यते॥१॥

अथ मात्स्योक्तजलाशयोत्सर्गः स चोदगयने माघादिषट्सु॰

The जलाशयोत्सर्ग ends on fol 24b.

[S C. I.

673

कर्मदीपिका of रघुरामतीर्थ.

11×5 inches, Devanāgarī handwriting. Foll. 66, eight lines to a page.

The MS contains the following folios only— 1, 2, 44-64, 66-75, 79, 80, 83, 85, 90, 92, 97, 122, 125, 128, 129, 131, 160, 163, 179-183, 185, 186, 188, 193, 196-198, 200-206, and four folios *more which are not numbered.*

Karmadīpikā appears to be an exhaustive work on Dharma divided into several Adhyāyas. Adhy 72nd ends on fol 205b The usual colophon of an Adhyāya is —

इति श्रीरघुरामतीर्थविरचितधर्मशास्त्रे कर्मदीपिकायां०

The body of the work is made up of mixed prose and verse. The beginning of the work resembles that of the Metrical Smṛtis. God Nṛsiṁha is requested to expound Dharma He however leaves the task to our author The author quotes Vijñānes'vara.

It begins —

नृसिंहाय नमस्कुर्मे सर्वधीवृत्तसाक्षिणे ।
हितये जगतां नाथ तम प्रध्वसकारिणे ॥ १ ॥
धर्मार्थकाममोक्षाणां प्रसह्य परिपन्थिनाम् ।
ब्रह्मचारीगृहस्थानां वनस्थयतिसयमान् ॥(?) २ ॥
चातुर्वर्ण्येतराणां च सर्वाश्रमगतानपि ।
ब्रूहि धर्मानशेषांश्च व्यवहारादिकान् हरे ॥ ३ ॥
वर्णाश्रमगतानां च प्रायश्चित्त तथैव च ।
आचारकर्मसभूतान् चतुर्वर्णाश्रमोदितान् ॥ ४ ॥
धर्माधर्मविवेकादीन् सस्कारा क्रमषोडशान् ।
चतुर्वेदोक्तधर्मा ये ब्रूहि मे भगवन्हरे ॥ ५ ॥
चतुर्युगेषु ये धर्मा कलौ कर्तव्यतामपि ॥
कृपया ब्रूहि देवेश याज्ञवल्क्यादिनोदितान् ॥ ६ ॥
श्रौतस्मार्तादिधर्मांश्च वैदिकान्यागमानि च ।
अन्यान्यपि व्रतादींश्च अष्टाचत्वारिसस्कृतान् ॥ ७ ॥
चतुश्चत्वारि चत्वारि द्वात्रिंशत्संभवाश्च ये ।
संस्कारा: षोडशाद्या च वर्णाश्रमपराश्च ये ॥ ८ ॥
अन्यानपि बहून् धर्मान् विप्राचारादिकान् कलौ ।
व्यवहारेषु सर्वेषु प्रायश्चित्तादिकान् हरे ॥ ९ ॥
संक्षेपेण समासयान् ब्रूहि सिंह जगत्पते ।
मन्वत्रिविष्णुहारीत उशनोगौतमोऽङ्गिर ॥ १० ॥
कात्यायनो याज्ञवल्क्यो यमापस्तम्ब एव च ।
व्यास: पराशर: शङ्ख संवर्तोऽपि बृहस्पति ॥ ११ ॥
शातातपो वसिष्ठश्च दक्ष कश्यपस्तथा ॥
एतेषाम् विशेषाद् धर्मगृह्य च परपरम् ॥ १२ ॥
विज्ञानाय प्रवक्ष्यामि अन्यथाद्यात्मको तव ।
शास्त्रागमिद सर्वं मन्मथा कथित पुरा ॥ १३ ॥
श्रुणु वत्स कृतौ(ति)धर्मा त्रेतायां च यथोदिता: ।
द्वापरे ये च धर्माश्च कलौ धर्मान्वयविस्तया(?) ॥ १४ ॥
तत्सर्वं शुष्यते तोषत् वर्णाश्रमगताश्च ये ।
श्रुत्वा धर्मानुरोधेन वर्णाश्रमहिताय वै ॥ १५ ॥
तन्मया कथित वत्स नर्देशस्यमपि तम् ॥
कलौ प्रायश्चित्त त्व कुरु धर्मवदोदितम् ॥ १६ ॥

वेदान्तवेद्यं निहित गुहायां यज्ञात्मक सिंहसुपूर्णरूपम् ।
प्रणम्य धर्मानिह बोधयिष्ये मन्दानुबुध्या द्विजवर्णपोषणान् १७
तत्सर्वं क्षम्यतामत्र धर्मशास्त्रप्रयोजके ।
मुनिप्रणीतधर्मा ये विवृतिर्विहिता कलौ ॥ १८ ॥
पुराणन्यायमीमासधर्मशास्त्राङ्गमिश्रिता ।० ॥१९॥२०॥
तत्सर्वं क्षम्यतां शास्त्र विवृत्याल्पधिया मया ॥ २१ ॥
उच्यते प्रथम चात्र गर्भसंस्कारमुत्तमम् ।
व्यवहारेषु सर्वेषां जातिकारण——

इति० व्रतविसर्जनसस्कारे चतुर्दशमो० 44b, इति० समावर्तकब्रह्मचारि पञ्चदशमोऽध्याय 49b, इति० ब्रह्मचारिवानप्रस्थसस्कारे षोडशो० 50b, इति० शुक्रियब्रह्मचर्यस्वसन्ध्यावन्दनाग्निसस्कारविधौ सप्तदश । 55b, इति० विवाहसस्कार पाकयज्ञे अष्टादशोऽध्याय । 62b इति० विवाहचतुर्थीकर्म सस्कारयो एकोनविंशतितमोऽध्याय 69b, इति० आवसथ्याधानकर्मसमाप्तये द्वाविंशातितमो० 83b, इति० प्रथमऋतुस्नाताया गर्भानुगमनसस्कार सप्तविंशतितमो० 97b, इति० नवान्नप्राशनसस्कार सप्तचत्वारिंशो 128, इति० आग्रयण सस्कार अष्टचत्वारिंशो० 129

From fol 160 onwards the work is metrical

मुच्यते त्रिविधैर्वेभो रघुराममतं ध्रुवम् fol 179,
इति० दानप्रतिग्रहप्रायश्चित्ते अष्टषष्टितमोऽध्याय: (s'lo 209) 185b, इति० साग्निकनिरग्निकयोरग्निसस्कार: एकोनसप्ततितमोऽध्याय (s'lo 48) 188

योनन्तचित्राधिगुणोपदिष्टमनन्तमायानवनाटकान्तम् ।
कृपाशरालीकलितानलावीदारानुपासे गुरुरामसिंहम् १
अथ ते मृगपक्षीणां वने संघातहिंसने ।
जीवाश्मप्रपातानां नराणां चेह निष्कृतिम् ॥ २ ॥
आत्मशस्त्रा अगाधाय प्रणम्य नियतात्मना ।
प्रायश्चित्त प्रवक्ष्यामि मुनीनां च हिताय वै ॥ ३ ॥
fol 188b,

अनुग्राह्य: सदा विप्रै: प्रायश्चित्तेन शुध्यति ।
रघुराममतं चात्र मनुधर्मादिनिर्णये ॥ १२ ॥
fol 193b,

रघुराममत चात्र धर्मशास्त्रविदो विदु: ॥०
इति० अक्षसंस्कार एकसप्ततितमः (s'lo 149) fol 201b.
रघुराममतं चात्र विप्रा: सन्देहवर्जिता: ॥
इति० पाकाग्नी संस्कार: द्विसप्ततितमोऽध्याय: (s'lo 85) fol. 205b,

Adhy 73rd begins—

गहनकिरणावस्र गर्भत्वाजितं दिवम् ।
श्रीकाशिर्मे जगदी माशिर्दं समाश्रयम् ॥ १ ॥

ब्रूहि देवेश भूतेश भूतानां पतिरव्ययः ।
महाहा गोवधश्चात्र स्तेयी च गुरुतल्पगा ॥ २ ॥ ३ ॥
शृणु वत्स मया पूर्वं महादेवस्य निष्कृति ।०

The following are quoted —प्रभाकरमीमांसक 59, 70, भट्टाचार्यादय 71b, मेधातिथि 44b, योगयाज्ञवल्क्य 44, 73, विज्ञानेश्वर 56, 71, 73, विवाहपरिग्रह 5ob, शंकराचार्य on गीता 72, and सुरेश्वराचार्य 70b

[S C 10

674

कालतत्त्वविवेचन of रघुनाथ.

15×9½ inches, Devanagari handwriting Foll. 245, *seventeen lines to a page*

A treatise on the times and seasons suitable for the performance of religious rites compiled in A D 1620 by Bhatta Raghunatha son of Bhatta Madhava grandson of Bhatta Rames vara

It begins —

पितर माधवमम्बा ललिता नारायणं पितृव्य च ।
सहनमथ विश्वनाथं गणपतिभीदां च शारदां नत्वा ॥
राम च सीतयोपेत रघुनाथेन रच्यते ।
सम्राट्स्थपतिना सम्यक् कालतत्त्वविवेचनम् ॥२॥०

For the concluding verses &c, see I O Nos. 1667-68

[Z. Z. A 25

675

कालनिर्णय of हेमाद्रि.

11½×5 inches, Devanagari handwriting Foll. 382 eight to ten lines to a page.

Kālanirnaya or Kalahemādri as it is popularly called is the second section of the Pariśesa khanda of Hemadri s Caturvargacintamani which was composed in the latter half of the 13th century The whole is published in the Bibliotheca Indica. See, I. O., Nos. 1376-77, 1384 and Mitra Notices III, p. 349

It begins —

कल्याणानि ददातु वो गणपतिर्यस्मिन्तुष्टे सति ।०

[B. D. 102.

676

कालनिर्णय of माधवाचार्य.

8¾×5¼ inches, Devanagari handwriting Foll. 201, about twelve lines to a page Dated Sake 1604.

A work on times and seasons suitable for the performance of religious rites, in five chapters by Madhavacarya. It was written after the completion of the authors commentary on Parasarasmrti and as a sort of supplement to it Edited in the Bibliotheca Indica Series. Cf also I O, No. 1656 Bod. No. 642

For Madhavacarya see above No 441 and Ind Anti vol 45 pp 1 and 17

It begins —

वागीशाद्या सुमनस सर्वार्थानामुपक्रमे ।
य नत्वा कृतकृत्या स्युस्त नमामि गजाननम् ॥ १ ॥०
व्याख्याय माधवाचार्यो धर्मान्पाराशरानथ ।
तदनुष्ठानकालस्य निर्णय वक्तुमुद्यत ॥ २ ॥०

[B. D 104.

677

कालनिर्णय of माधवाचार्य

12½×5 inches Devanagari handwriting Foll. 82, twelve lines to a page

Another copy (incomplete, defective both towards the beginning and end)

[B. D 48

678

कृत्यरत्नावली of रामचन्द्रभट्ट.

9½×4½ inches, Devanagari handwriting Foll 177, seven lines to a page Dated Samvat 1843 Sake 1708. A Thale MS.

A calendar of religious duties composed in 1648 A. D by Rāmacandra son of Vitthala son of Balakrsna and surnamed Tatsat, cf. I. O No 1628 Ramacandra was the grandson (daughters son) of Raghunātha the author of Kālatatvavivecana.

It begins —

नमस्कृत्य रमानाथं भट्टविठ्ठलसूनुना ।
कृत्यरत्नावली रम्या रामचन्द्रेण रच्यते ॥ १ ॥

तत्र तिथिकृत्ये तु कृष्णादिमतेषु० चैत्रकृष्णप्रतिपदमारभ्य तिथिकृत्यान्युच्यन्ते । तत्र चैत्रकृष्णप्रतिपदि कृत्यविशेषः पद्मपुराणे ॥०

मातामहचरणैस्तु नवम्यां क्रियमाणं मातृश्राद्धं प्रतिपदि क्रियमाणं मातामहश्राद्धं च महालयापरपक्षनिमित्तकमेवेति कालतत्त्वविवेचने सप्रपञ्चं निरूपितम् । fol. 71.

The author refers to आधुनिकग्रन्थ on foll. 63b, 71b and 172

Besides the older Smṛtis and Purāṇas, the author quotes:—

अथर्वगृह्यपरिशिष्ट 40b, अद्भुतसागर 40b, अन्यत्र मत्कृतौ 16b, 26b, 39b, 68b, 111, अपरार्क 58b, ऋग्विधान 9b, 19b, कल्पतरु 3, 148b, काठकगृह्यसूत्र 73, कालतत्त्वविवेचन 71, 80 &c, कालादर्श 9b, 17b, 44b &c, कृत्यचिन्तामणि 173b, कृत्यतत्त्वार्णव 126, 137, 144b &c, गौडाः 58b, चतुर्विंशतिमत 65, छन्दोगपरिशिष्ट 152b, जीमूतवाहन 138b, ज्योतिर्ग्रन्थ 173, तिथितत्त्व 15, 37, 71 &c, त्रिस्थलीसेतु 145, दत्तसमयदीप 78b, दाक्षिणात्याः 95, 105b, &c; दिवोदासीय 35b, 60b, दीपिका 16, 37, 71, दुर्गोत्सव 100b, द्वैतनिर्णय 106b, धर्मप्रदीप 88b, धवलनिबन्ध 81, नन्दिपुराण 100, 166 &c, नागरखण्ड 9, 62b &c, नारायणभट्ट 154, निगम 65, निर्णयदीप 78, निर्णयसिन्धु 142, निर्णयामृत 27b, 60b, &c, नृसिंहप्रसाद 21, 80 &c, पुराणसमुच्चय 3, पृथ्वीचन्द्रोदय 20b, 38b, 64b &c, प्रयोगपारिजात 63b, 66&c, मार्गवार्चनदीपिका 20 143b, मदनरत्न 26b, 35 &c; मदनरत्ने स्मृतिसंग्रहः 35, महाराष्ट्र 121, माधव 54, 60b, 162, मिताक्षरा 74, मैथिलाः 58b, रामार्चनचन्द्रिका 30, 37, 139 &c, रुद्रयामल 82, 88, रुद्र 81, 172b, वृद्धगार्ग्य 151b, शिवरहस्य 151b, 160, शिवागम 37b, संवत्सरप्रदीप 121, सनत्कुमार 140b, 141, स्मृतिकौस्तुभ 158b, स्नानाचार्यचूडामणि 117, 138, स्मृतिदर्पण 64b, स्मृतिरत्नावली 66; स्मृतिसंग्रह 64b, स्मृतिसमुच्चय 100b, हरदत्त 70, हेमाद्रि 18, 20b &c; हेमाद्रौ विष्णुरहस्य 37b, हेमाद्रौ पुराणसमुच्चय 55

It ends:—

दारिद्र्यं न भवेत्तस्य रोगैश्चापि विवर्जितः ॥ इति ।

इति श्रीमत्पदवाक्यप्रमाणाभिज्ञतत्सदुपाध्यायाळ्हणभट्टात्मजविठ्ठलभट्टाभिधबुधवरसूनुधर्मशास्त्रपारावारीणश्रीमद्रामचन्द्रभट्टविरचिता कृत्यरत्नावलिः समाप्तिमगमत् ।

[S. C. 3.

679

गृह्याग्निसागर of नारायणभट्ट.

$10\frac{1}{2}\times4\frac{1}{2}$ inches; Devanāgarī handwriting. Foll. 109; eleven lines to a page. Incomplete.

Gṛhyāgnisāgara is a compilation treating of rites regarding the maintenance of the sacred fire, and rules of expiation in cases of irregularities, by Nārāyaṇabhaṭṭa Ārde, son of Lakṣmīdharabhaṭṭa; cf. I. O, Nos 1634-36. The author quotes Nirṇayasindhu. S'rāddhasāgara is another work of our author which is mentioned in this work. Prayogasāgara is another name of our work.

It begins:—

नत्वा कृष्णपदाम्भोजं गणेशं शंकरं शिवम् ।
लक्ष्मीधरं च पितरं भट्टनारायणं तथा ॥ १ ॥
यथाज्ञानं विचार्याथ पक्षशिष्टैरनुष्ठितम् ।
श्रीणि सूत्राणि तद्ग्रन्थानालोच्यान्यांश्च भूरिशः ॥ २ ॥
आरडेस्युपनामा वै भट्टनारायणः सुधीः ।
गृह्याग्निसागरं चैव कुरुते शिष्टतुष्टये ॥ ३ ॥

तत्रादौ सर्वकर्मसु प्रायश्चित्तं विनाधिकाराभावात् तद्विषयत्प्रयोगस्तावदुच्यते ।०

अथ पञ्चगव्यस्नानानि 5b; इति श्रीमदारडोपनामकनारायणभट्टकृते गृह्याग्निसागरे प्रायश्चित्तनिरूपणं 8; अथाग्न्याधाननक्षत्राणि 9; अथ अग्निद्वयसंसर्गविधि 10; अथ विच्छिन्नाग्निपुनःसंधानं 11b; इति० आयतनादिपुनःसंधानान्तनिरूपणं 13b; अथ होमारम्भः 16b; इति होमविधिः 29; इत्यारडोपनामक० कृते प्रयोगसारे होमविषयं निरूपणं 34b, इति श्रीमदारडे० स्थालीपाकप्रयोगः 46; foll. 47–50 are missing; fol. 51 begins:—के । अग्नौ का(क)निरूढशब्दार्थः स्मृतिदीपिकायां व्याख्यातः । निरूढः स्यादिमकोपि० अथ श्रवणाकर्मादिसर्वविकृतिस्थालीपाकानां कालः ॥ 53; इति श्रवणकर्म । अथ सर्पबलिः । 57; इति सर्पबलिः 57b; अथाग्रयणविचारः 58; इति श्रीमदारडे० अश्वयुजीकर्म व्रीहिश्यामाकाग्रयणानां समानतन्त्रत्वेन प्रयोगः 60b; इति० प्रत्यवरोहणनिरूपणं 62; अथ पिण्डपितृयज्ञः 63b; पार्वणश्राद्धादिसर्वश्राद्धप्रयोग सविस्तरोऽस्मत्कृतश्राद्धसागरे द्रष्टव्यस्त्र पुनर्ग्रन्थविस्तरभयान्नोक्तः । अथ अष्टकाश्राद्धप्रयोगः । 79 (foll. 68–78 are lost); इति० अन्वष्टक्यश्राद्धप्रयोगः । अथ मास्यावर्षश्राद्धप्रयोगः । 85b; अथाग्नि... ॥

अथाग्निमात...
इति० पात्राणां संस्कारः द्विसप्ततितमोऽध्यायः (s'lo 85) fol. 205b;

Adhy. 73rd begins:—

सहस्रशिरसामस्यं सर्वव्याधिहरं शिवम् ।
श्रीवादित्यं जगद्वन्द्यं मार्तण्डं नमाम्यहम् ॥ १ ॥

The MS. ends abruptly as follows —

एतानि दर्शपूर्णमासस्थालीपाकायुक्तानि प्रायश्चित्तानि सत्त दुक्तप्रकारेण तत्तन्निमित्तेषु ज्ञेयानीत्यल बहुना । कारिकायां पञ्चमहायज्ञलोपे तु &c

For a list of authorities quoted in this work see I O No 1634 I may add the following — आपदेवी, परशुरामप्रताप, प्रायश्चित्तप्रदीप (बौधायनीय), भट्टोजिदीक्षित, भावीप्रायश्चित्त, रामवाजपेयी and श्राद्धसागर

I believe that I O Nos 1634 and 1636 are two parts of one and the same book The numbers of the folios show the same The author s suggestion that No 1634 is an abridgment of No 1633 is not probable. See next number

[B D 225

680

गृह्याग्निसागर of नारायणभट्ट.

10×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 216, nine lines to a page

Another copy, complete

आयतनादिषु नमधान॰ 22b, होमनिरूपण 59b, स्थाली पाकप्रयोग 80b, लघुस्थालीपाकप्रयोग (subject matter of the missing foll 47-50 of the previous MS) 86b, अथ स्थालीपाकानां काल 91, आश्वयुजीकर्म व्रीहिश्यामा॰ समानतन्त्रत्वेन प्रयोग 104b प्रत्यवरोहणरूपण 107b अथ पिण्डपितृयज्ञ 111, सक्षिप्तपार्वणश्राद्धप्रयोग in 9 Khandas (the subject-matter of the missing folios 68-78 of the previous MS) ends on 140b अथाष्टकाश्राद्धप्रयोग 144 इति ॰अन्वष्टक्यश्राद्धप्रयोग 155, ॰माध्यावर्षेतदन्त श्राद्धनिरूपण । अथाग्निनाशकानि 156b, ॰गृह्याग्निनाशनिरूपण 165b ॰होमविषयक प्रायश्चित्तनिरूपण 176b इत्यल बहुना। कारिकायां पञ्चमहा यज्ञलोपे तु॰ 212b इति॰ कारिकोक्तानि प्रायश्चित्तानि समाप्तानि । 214

It ends —

इति श्रीमद्गारडोपनामकलक्ष्मीधरभट्टसूरिनारायणभट्टकृते गृह्याग्निसागरे स्थालीपाकादिप्रायश्चित्तविषयकनिरूपण समाप्तम् ।

[S C 14

13th century

Bibliotheca Indica See I O Nos 1384 and Mitra Notices III p 349

It begins —

कल्याणानि दधातु वो गणपतिर्यस्मिन्नतुष्टे सति ।॰

[B.D 102

An exposition of the geneologies of the several Gotras and the prohibition of intermarriage owing to the community of ancestors invoked in the Pravaras by Bhaṭṭoji Dīkṣita the author of the Siddhāntakaumudī

It begins —

सप्तर्षयोऽगस्त्याष्टमास्तदपत्य च गोत्र प्रवियन्ते होत्राध्वर्यु भ्यामुत्कीर्त्यन्ते इति प्रवराः । समानप्रवरो समानगोत्रो च नोद्वहेत् ।

पञ्चानां त्रिषु सामान्यादविवाहस्त्रिषु द्वयो ।
भृग्वङ्गिरोगणेष्वेव शेषोष्वेकोपि वार्यते ॥

इति परिभाषा ॥ यानधिकृत्य प्रवरा आम्नातास्तादृशा गणा ऊनपञ्चाशत् ।

Bhaṭṭoji quotes —गोत्रप्रवरमञ्जरी प्रयोगपारिजात, स्मृत्यर्थसार 4, 8 स्मृतिचन्द्रिका 7 and हरदत्त 8

It ends —

भट्टोजिभट्टरचितो गोत्रप्रवरनिर्णय ।
गुणगृह्यैर्बुधै सोयमादरेण विभाव्यताम् ॥ १ ॥
गोत्रप्रवरसन्देहतम प्राक्(ष्)तचेतसाम् ।
मुद तनोतु विदुषां गोत्रप्रवरभास्कर ॥ २ ॥

इति भट्टोजिदीक्षितरचितो निर्णयगोत्रप्रवरभास्कर॰ समाप्त ॥

[B D 182

682

चतुर्वर्गचिन्तामणि of हेमाद्रि

(प्रतिष्ठाखण्ड.)

8½×6¾ inches Devanagarī handwriting Foll 110 fifteen l nes to a page

Pratiṣṭhāl handa is a part of Hemadri s Caturvargacintamaṇi The whole is published in the Bibliotheca Indica

Begins —

कल्याण निददातु वो॰

It ends —

प्रतिष्ठा सर्वदेवानां श्रुतिस्मृत्यागमोदिता ।
पुराणादि समालोक्य प्रोक्ता हेमाद्रिसूरिणा ॥ १ ॥॰
चिन्तामणौ महाशास्त्रे कृते हेमाद्रिसूरिणा ।
सोद्यापन पूर्तकर्म प्रोक्त खण्डे तुरीयके ॥ ८ ॥
बिभर्ति नून द्विजवेषशेष स एव हेमाद्रिरिति प्रतीत ।
उदारसत्वाग्रवतो यदस्य कल्पद्रुम दक्षिणबाहुमाहु ॥

अथामुना धर्मकथादरिद्रं त्रैलोक्यमालोक्य कलेर्बलेन ।
तस्योपकारे दधतानुचिन्तां चिन्तामणिं प्रादुरकारि चारु

इति श्रीमहाराजाधिराजश्रीमहादेवीयसमस्तकरणाधीश्वर-
समस्तविद्याविशारदश्रीहेमाद्रिविरचिते चतुर्वर्गचिन्तामणौ
परिशेषखण्डे इष्टापूर्तधर्मनिरूपणे सर्वदेवताप्रतिष्ठाकर्मपद्धति
समाप्ता ॥

For Hemadri and his age, cf J B B R. A S, vol. IX. p. 158

[B D. 194

683

चतुर्विंशतिमतव्याख्या by भट्टोजि दीक्षित.

10×4½ inches, Devanāgarı handwriting Foll 95, nine lines to a page. Dated S ake 1695

A commentary on Caturvimśatimata by Bhattoji Dıksıta son of Laksmıdhara, and the famous author of the Siddhāntakaumudı. He is quoted in Ācaramayukha by Nılakantha, and in Āhnikacandrikā by Divakara (No 669 above)

Our MS. contains only the Āhnika and Ācara Kandas For another MS of these Kandas cf Bik., p. 370, where MSS of the Prāyas'citta Sañskara and S raddha Kandas of this work also are noticed The Sanskāra and S raddha Kandas are published in the Benares Sanskrit Series I. O, No 1554 is a MS. of the Sañskara Kānda where the commentary is ascribed to Rāmacandra son of Nārayana.

It begins —

तत्र माधवीये कूर्मपुराणम् । ब्राह्मे मुहूर्ते०

The author quotes ब्रह्मा, सत्यमत, वृद्धमनु, योगियाज्ञवल्क्य, अत्रिस्मृति (30b) श्लोकगौतम and श्लोकविष्णु among other Smrtikāras. Of other works he quotes —आचार्य (?) 7, 12b 24, 41 &c, आनन्दबोधाचार्य 93b, कारिकाकार 51, 53 &c, कैयट 82b, गृह्यपरिशिष्ट 18 19, 33 &c, चन्द्रिका 47, तत्त्वसागरसंहिता 62, धर्मसारसुधानिधि 31, प्रयोगपारिजात 4b, 8b, &c, पराशरीयमाधवे नारायण 98b, बोपदेव 82b, भट्टाचार्य (कुमारिल) 3b, 39, भगवान् 16, 32b &c. मदनपारिजात 33 69b &c, मन्त्रराजानुष्टुब्विधान 61b, माधव or माधवीय 2b 8 24b &c, मिताक्षरा 43b &c, मूल or मूलकार (some metrical work perhaps the चतुर्विंशतिमत itself. But after quoting from मूल, he says —यथाहि तस्मिन्नपि and goes on explaining the quotation on fol. 93.) 5b, 8, 11, 14, 25, 41, 77b &c, वृत्तिकार 49, 66b, षट्त्रिंशन्मत 77, सक्षेपशारीरक 84b, संग्रह 21, 28b &c, सायणीय 4, सुरेश्वरवार्तिक 85, सेतुमाहात्म्य 24, स्मृतिचन्द्रिका 1b, 2b 23b, 56b &c, स्मृतिभास्कर 54b, स्मृतिरत्नावली 7b, 21b, 28 57b &c, स्मृतिसार 57, स्मृतिसारसमुच्चय 27, स्मृत्यर्थसार 6b 8b, 12b 69b &c, हरदत्त 8, 72, 73 &c and हेमाद्रि 13b, 22, 59.

It ends —

शेषमन्यतो बोध्यम् । इति शूद्रधर्मा ।

इति पदवाक्यप्रमाणज्ञलक्ष्मीधरसूरे सूनुना भट्टोजि-दीक्षितेन विरचितायां चतुर्विंशतिमतव्याख्यायां आचार-काण्ड सपूर्णम् ।

[S O 3

684

जातिविवेक of गोपीनाथ.

13½×8½ inches, Devanāgarı handwriting Foll 7, about 17 lines to a page Dated S ake 1782

An account of the castes their names and occupations, by Gopınātha son of S arṅgadhara and grandson of Vis'vanātha

It begins —

अथ विश्वभरावास्तुशास्त्रात् ।

सत्यलोकाधिपो देवो ब्रह्मा वै चतुराननः ।
आद्ये कृतयुगस्यादौ निविष्ट कमलासने ॥०
सद्यो जातवपु पुराणपुरुषो रुद्रोपि शान्तात्मवान् ॥

For further details, cf I O, Nos 1638-1639, from which however, this differs a little. The present MS does not divide the subject matter into Ullāsas and appears to be incomplete

It ends —

अन्यच ।

सत्पात्रस्पर्शनं ग्रासमद्यपानासनाशनात् ।
याजनाध्यापनायौनात्पाप सं... कारणभाक्
उत्तमैः सह ससर्गं कुर्यां इति० प्रयोगमते गुणाम् ॥
उत्तमैरधमान् छोड़ ०, इति अवाधमैः सह ।
तनहोमविपद्दानधर्मरधमान् भजेत् ॥ इत्यादि ।
इति जातिविवेके भद्दुपा ।
, प्रायश्चित्त १०

[B. D 255

685

जातिविवेक of गोपीनाथ.

12¼×4¼ inches, Devanāgarī handwriting Foll 28, eight lines to a page.

Another copy.

[B D 110.

686

जीवत्पितृककर्मनिर्णय of रामकृष्णभट्ट.

9½×4¼ inches, Devanāgarī handwriting. Foll 31, seven lines to a page Dated S'ake 1706 A Thāle MS.

A small treatise on the religious duties of one, whose father is living By Rāmakṛsnabhaṭṭa, son of Nārāyaṇabhaṭṭa and father of Kamalākara bhaṭṭa, the author of Nirnayasindhu

It begins —

रघुवीरपदद्वन्द्वं निधाय हृदि मङ्गलम् ।
कुर्वतां सर्वकार्याणि निर्विघ्ना कार्यसंपदः ॥

इह जीवत्पितृकस्य साधारणेषु०

प्रपञ्चितं चैतदस्माभिरन्यत्रेत्युपरम्यते० fol. 14.

It ends —

तर्पणस्याभावादित्यलमतिविस्तरेण ।

श्रीभट्टरामेश्वरसूरिसूनुश्रीभट्टनारायणसूनुरत्य ।
श्रीरामकृष्ण. स्वधिया व्यधत्त जीवत्पितर्यात्मजकार्यसिद्धिम् ॥

इति श्रीभट्टरामकृष्णकृतो जीवत्पितृककार्याकार्यनिर्णय समाप्त ।संवत् १८४१ राक्षसंसवत्सरे शके १७०६ क्रोधीनाम संवत्सरे मार्गशुद्ध ४ भौमवासरे महाकालसंनिधौ श्रीमदव्यां गोदावरीतीरे विळसत्पुण्यक्षत्रम्भक्षेत्रस्थथाल्युपनामकनागेश-भट्टात्मजशेषभट्टेन लिखित स्वपरोपकारार्थं ॥

The following Smrtis are quoted —

उशनस्, ऋष्यशृङ्ग, कौण्डिन्य, छागलेय, जातूकर्ण्य, पुलस्त्य, पैठीनसि, प्रचेता, बृहन्मनु, बृहद्विष्णु, मरीचि, योगयाज्ञवल्क्य, वृद्धगार्ग्य, शातातप, सत्यव्रत and सुमन्तु besides the older smrtis.

Of other works, he quotes —गृह्यपरिशिष्ट 30b, त्रिकाण्डमण्डन 4b, 5b, धर्मप्रदीप 19b, नारायणीवृत्ति 8, 23, निगम 7, मैत्रायणीयपरिशिष्ट 7b, 28, संग्रह 8, 28b

[S. C. 12.

687

तत्त्वमुक्तावली.

9½×4¼ inches, Devanāgarī handwriting. Foll 5, seven lines to a page

A small collection of ten verses with commentary The verses are numbered as follows —557, (558 not numbered), 559, 560, 561, 562, 563 564 607 and 609.

It begins —

अथात्र कालनिर्णयः ।

श्रावणे श्रवणे कुर्युरुपाकर्माश्वलायनाः । ५५७ ॥
सूत्रोक्तपौर्णमास्यायामेतदिच्छति शौनकः ॥

सूत्रोक्तिश्च श्रवणेन श्रवणेन श्रावणस्येति यद्यपि शुक्लाम्भे श्रावणे श्रवणद्वयं भवति तथापि शुक्लपक्षश्रवण एव ग्राह्य । हस्तयुक्तपञ्चमीसाहचर्यात् ।०

The next verses are —

द्वैधे तयोरौदयिके ग्राह्ये श्रवणपर्वणि । (५५८) ॥
प्रतिपन्मिश्रित पर्व ग्राह्य न श्रवण पुन ।
तयोस्तापाद्युत किंतु स्याद्गामवान्वितम् ॥ ५५९ ॥
संगवात्परत पर्व प्रात कालाधिका श्रुति ।
एतदौदयिकत्वं स्यादिति भट्टमतस्थिति· ॥ ५६० ॥

(भट्ट is अनन्तभट्ट according to the commentator)

घटिकाद्वयमप्युक्तं पारिजातमते श्रुते ।
संपूर्णे श्रवणे त्याज्यमाद्य नाडीचतुष्टम् ॥ ५६१ ॥

(*पारिजात is प्रयोगपारिजात*)

श्रुतिपूर्वावमे पूर्वापर्वावमे तदिष्यते ।
श्रुतिपर्वान्तराये तु श्रावणे शुक्लपञ्चमी ॥ ५६२ ॥
हस्तयुक्ता यदि भवेत्तदा तदिति वृत्तिकृत् ।
सहस्यान्यतिथि. शुद्धा पञ्चमी वेति शौनक ॥ ५६३ ॥
हेमाद्रिरप्युवाचात्र पञ्चमीं केवलामपि ।
श्रावणासंभवे भाद्रे पुनस्तत्कालपञ्चकम् ॥ ५६४ ॥
अथ होलिकानिर्णय ।
होलिकां पूर्वविद्धायां० तदा भद्रामुखं त्यजेत् ॥६०७॥
परेद्यु पूर्णिमा चेत्स्यात्० प्रतिपद्वृदितस्तदा ॥ ६०९ ॥

Last verse —

नान्यथा होलिकादाहो० विष्टिवद्वर्जयेत्तत. ।

This clearly appears to be a *portion* of some metrical work on Dharma but the name तत्त्वमुक्तावली is doubtful. The commentary quotes निगम, परिशिष्ट, अनन्तभट्टीय, स्मृत्यर्थसार, विवाहवृन्दावन, पुराणसमुच्चय, धर्मतत्त्वालोक and भविष्योत्तरपुराण

[S C 14.

688

त्रिकाण्डमण्डनकारिका of भास्कर सोमयाजि.

[illegible] inches; Devanāgarī handwriting Foll. [illegible]; about 8 lines to a page.

[illegible] is a work in four chapters [illegible] composed by Bhāskaramiśra, son [illegible]. It is based upon the Āpas[illegible]. The earliest writer who [illegible]. See above No. 509.

The proper place of this MS. is after No. 580, [illegible]. It is placed here [illegible].

[illegible] our author quotes:— [illegible] 34; केशव[illegible] 38b, [illegible] 2; [illegible] 12b; वस्तुनाथ [illegible] 10b.

It begins:—

> [illegible] विनायकम् ।
> [illegible] प्रतिपद्यते ॥ १ ॥
> [illegible] प्रथमं प्रतिपद्यते ।
> [illegible] कश्चित्क्वचित् ॥ २ ॥
> [illegible] यत् ।
> [illegible] तत्र तत्र च ॥ ३ ॥
> अधिकाराख्रिधा नित्यं काम्यं नैमित्तिकं स्वतः ।
> ते च [illegible] त्रिधा पुनः ॥ ४ ॥
> [illegible] तादृशः ।
> [illegible] निरूपितः ॥ ५ ॥
> [illegible] दूषितम् ।
> [illegible] भारद्वाजसूत्रभाष्यकृन(ता)श्रुतेः ॥ ६ ॥०

इति श्रीपारिषदाग्रुरकुठारश्रीकुमारस्वामिसूरिसुतत्रिकाण्डमण्डनभास्करमिश्रसोमयाजिकृतापस्तम्बसूत्रध्वनितार्थकारिकायां चतुर्थं काण्डं समाप्तम् ।

The Kāṇḍas end as follows:—I प्रतिनिधि on 25b; II प्रतिनिधिनिरूपणं on 35; III पुनराधान on 48b

[S C I.

689

त्रिकाण्डमण्डन with a commentary.

(Ch. III.)

10×4½ inches, Devanāgarī character. Foll. 36, about eight lines to a page.

The 3rd chapter of Trikāṇḍamaṇḍana, with a commentary by an unknown author. The MS contains 112 ślokas *only*. The commentator is a very late one as he quotes Nīlakaṇṭha, the author of the Mayūkhas. For other *authorities* quoted in *this commentary* and *not in Trikāṇḍamaṇḍana* as Hall supposes, see his Index, p 192 No. LXXIV.

It begins:—

> नो दृष्टं गुरुसन्मुखं श्रुतिमुखं नो दर्शनानां मुखं
> नो वा वादिमुखं न याजकमुखं नो वा क्रियाणां मुखम् ।
> स्फूर्तेःसंशयजातजालसघनव्यापारपारक्षमं
> विद्वन्मण्डलमण्डन कथमहो व्याख्यातुमाचक्ष्महे ॥ १ ॥
> क्वाहं मन्दमतिः क्वेदमकूपारविलोडनम् ।
> तथापि साहसं सर्वं सन्तः क्षन्तुमर्हथ ॥ २ ॥

एवं प्रतिनिधौ निरूपिते मुख्यालाभे०

[S. C. I.

wrongly describes the author as "son of Mahādeva (son of Bālkrsna?) and Gaṅgā (daughter of Bhaṭṭa Nilakaṇṭha, author of the Mayūkhas)"

Eggeling obviously identifies our Divākara, son of Mahādeva, with another Divākara also son of Mahādeva, but grandson of Bālakrsna and a person belonging to the Bhāradvāja Gotra. Our Divākara, surnamed Kāle, however, could never have belonged to the Bhāradvāja Gotra

This Divākara of the Bhāradvāja Gotra was the son of the daughter of Nilakaṇṭha, the author of the Mayūkhas His father Mahādeva was the author of a commentary on the *Siddhāntamuktāvali* of Vis'vanātha, see I O, No 1708, p. 547b, line 9 from the bottom His works are Dharmas'āstrasaṃdhānidhi (Ācārārka, a part of this, was composed in Saṃvat 1743, see I O, No 1616) and Dānahirāvaliprakās'a (I O, No. 1708).

Our Divākara bases this work on Nilakantha's Dānamayukha among others (see I. O, No 1709) and quotes the Nirṇayasindhu, Bhattoji and Vratārka in his Kālanirnayacandrikā, where again he alludes to himself as the daughter's son of Rāmakrsnabhaṭṭa, author of Jivatpitrkakarmanirnaya and father of the famous Kamalākarabhaṭṭa, cf. इत्युक्तं जीवत्पितृकनिर्णये मातामहचरणैः—Bhadakamakara Memorial Collection, MS No 57-8, p. 72 (See above under No 572)

It begins —

प्रणम्य मातरं गङ्गां भैरवं वनशङ्करीम् ।
महादेवाख्यपितरं श्रौतस्मार्तविशारदम् ॥ १ ॥
दिवाकरेण सुधिया सारमुद्धृत्य शास्त्रतः ।
शिष्टानां तन्यते तुष्ट्यै दानसंक्षेपचन्द्रिका ॥ २ ॥

End :—

A collection of 508 Kārikās on religious matters culled out from various sources Anonymous. See I. O, No. 1558.

Begins :—

कालमाधवकालतत्त्वविवेचननिर्णयसिन्धुमिताक्षराप्रयोगचिन्तामणिप्रयोगपारिजातकौस्तुभमयूखधर्मप्रवृत्ति० ॥ २५ ॥
येभिर्मन्यान्तरे वचनानि लिख्यन्ते ।
अकृत्वा भस्ममर्यादां यः कुर्यात्पाणिशोधनम् ।

A copy of this same collection was also procured by me at Junnar and is preserved in the Bhadakamakara Memorial Collection of MSS, Wilson College (see above under No 572)

[ZZ. A. 12.

692

धर्मशास्त्रसंग्रह.

8½ × 3½ inches, Devanāgari handwriting. Foll 5, nine lines to a page

This seems to be a collection of authoritative Smrti texts and passages from the Dharma Nibandhas bearing upon the S'rāddha rite.

Begins.—

अथ श्राद्धे वैश्वदेवनिर्णयः ॥ वृद्धवसिष्ठः ॥ संप्राप्ते पार्वणश्राद्धे०

Besides याज्ञवल्क्य, कात्यायन, पाराशर, व्यास, वसिष्ठ, षट्त्रिंशन्मत, वृद्धपाराशर, विष्णु and other ancient Smrtis and Puranas, the author quotes in this small treatise —मदनपारिजात 1b, विष्णुभक्तिचन्द्रोदय 2, नरसिंहप्रसाद 3, तिथिदर्पण 3 and स्मृतिचन्द्रिकायां गोविन्दार्णव 3b

It ends —

अथाह भोजयिष्यामि स्वप्रसाद्द्विजोत्तम ।
इति धर्मशास्त्रसंग्रहः समाप्तः ।

[S. C. 4.

It begins —

श्रूयतां धर्मसर्वस्वं श्रुत्वा चैवावधार्यताम् ।
आत्मनः प्रतिकूलानि परेषां न समाचरेत् ॥ १ ॥ २ ॥
सत्यनोत्पद्यते धर्मं दया दानेन वर्धते ।
क्षमया स्थाप्यते धर्मं क्रोधलोभाद्विनश्यति ॥ ३ ॥०

It ends —

अष्टषष्टिषु तीर्थेषु यात्रायां यत्फलं भवेत् ।
श्रीआदिनाथदेवस्य स्मरणेनापि तत्फलम् ॥ २८३ ॥

भगवंतपुराणे । सवत् १७९४ वर्षे चैत्रमासे शुक्लपक्षे १५ तिथौ संपूर्णं ॥

[B D 81

694

धर्मसर्वस्व.

8¼ × 4½ inches Devanāgarī character Foll. 50, about 15 lines to a page

Another copy

[B D 105

695

निर्णयसिन्धु of कमलाकरभट्ट.

11½ × 4½ inches, Devanagarī handwriting Foll 25, about ten lines to a page Incomplete.

A comprehensive work on religious rites composed in 1612 A. D by Kamalakarabhaṭṭa son of Ramakrsnabhatta and grandson of Narayanabhatta the author of Prayogaratna. For the author s own list of his works see No. 729 below This MS contains a greater part of the first chapter of the work See I O No 1584

It begins —

कारुण्यैकनिकेतं रामं सीतालवायुक्तम् ।
विश्वामित्रान्ववायप्रततिसमाप्तवंशाखिलं वन्दे ॥ १ ॥०

It is published by the N S Press Bombay

[B D 281

696

निर्णयसिन्धु of कमलाकरभट्ट

12 × 5 inches, Devanāgarī handwriting Foll 564+15, about 10 lines to a page. Dated Samvat 1895

Another copy (complete) of Nirnayasindhu

[B. D 18

697

नीतिमयूख of नीलकण्ठ.

12½ × 5½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 13, twelve lines to a page

Nītimayukha the fifth book of the Bhagavantabhāskara of Nīlakantha This treats of Polity, cf I O Nos 1444-45 See below No 726

Beginning —

देवपिरक्ष सज्ज्ञानामवाङ्मनसगोचरम् ।
प्रत्यक्षमपि तद्धाम सर्वदा समुपास्महे ॥ १ ॥
विरोधिमार्गद्वयदर्शनार्थं द्वेधा बभूवात्र पर पुमान्य ।
श्रीशंकरो भट्ट इहैकरूपो मीमांसकाद्वैतमुरीचकार ॥२॥
पितृसौहित्यसत्सिद्धिहेतुसुतस्तथ तत्सुत ।
नीलकण्ठ प्रकुरुते राजनीतिं नृपाज्ञया ॥ ३ ॥०

End —

इति श्रीजगद्गुरुनारायणभट्टसूरिसूनुपण्डितशिरोरत्नमीमांसाद्वैतसाम्राज्यधुरंधरभट्टशंकरात्मजभट्टरङ्गनाथदामोदरनरसिंहानुजभट्टनीलकण्ठेन कृते भास्करे नीतिमयूख ॥

[B D 144

698

नीतिमयूख of नीलकण्ठ

12 × 5¼ inches, Devanāgarī character Foll 68 twelve lines to a page

Another copy

[B D 200

699

पुरुषार्थप्रबोध of ब्रह्मानन्दभारती.

10 × 5 inches, Devanāgarī handwriting Foll 1-73, 80-84, 92 135 152-188, 196-197, eleven lines to a page

The MS is defective, one or two folios at the end also are wanting

Purusārthaprabodha is an exhaustive work, three parts having respectively 4 5 and 5 chapters on the religious efficacy of Bhasma Rudrākṣa and devotion to Rudra in general composed in (Samvat) 1476 by Brahmānandabhāratī pupil of Rāmarājasarasvatī The work was also supervised by Vidyāsāgara Vādīndra and Vibudharājasarasvatī while it was being composed at Malavali on the banks of the river Asanasī.

It ends —

> स्वात्मानन्दाब्धिसंमग्नविद्वद्वाण्यामृतं मुहुः ।
> पीत्वैवायं मया ग्रन्थो रचितो न स्वशक्तितः ॥०
> वादीन्द्रविरुदैर्विद्यासागरैः शान्तमानसैः ।
> सरस्वत्यन्तविबुधराजशब्दसुनामभिः ।०
> मळवल्यभिधे ग्रामे शिष्टभूसुरभूषिते ॥
> असनस्यास्तीरतटे स्थित्वा हरिमनोहरे ।
> मनीषया द्विविचारमन्वीक्ष्याङ्गीकृतं मुदा ॥
> संदेहसागरागस्त्यं सर्वशास्त्रार्थसंग्रहं——

The verse usually occurring at the end of each chapter is —

> षण्मुनीन्द्रकृतायुग्मतापपापामयौषधे ।
> अस्मिन्ग्रन्थे...अंशे...अध्याय ईरितः ॥

[B D. 152

700

प्रतापनारसिंह of तोरोरुद्रदेव.

(अन्त्येष्टि and संन्यास.)

10×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 75, nine lines to a page Dated S'ake 1708, Samvat 1843

Pratāpanārasiṁha is a comprehensive treatise on Dharma, divided into several Prakas'as, composed at Paithan in S'ake 1632 by Rudradeva, son of Narayana, of the Toro family The present MS. contains only two sections of the Saṅskāra Prakās'a, namely Antyesti and Samnyāsa Paddhatis The next three numbers contain three more sections of the work, namely Vastus'anti, Purta Prakās'a and Prayas'citta

In Purta Prakas'a Rudradeva refers to Kunda Prakas'a as his own work It is probably a part of the present work In it also he makes a reference to the fear of constant attacks against Hindu temples and idols by the Mohamadans, see below No 702

(I) अन्त्येष्टिपद्धति begins —

अथ तोरोरुद्रदेवकृताहिताग्न्येष्टिप्रयोगो लिख्यते । अथाश्व-लायनयजमानस्याहिताग्निदेहसंस्कार आश्वलायनगृह्योक्तप्रकारे-णोच्यते । आहिताग्नि· स्वयं चेतनवेलायां प्रायश्चित्तं कृत्वा दशदानवैतरणीतिलपात्रोत्क्रान्तिदानानि च दद्यात् । तथा कृष्णपक्षे०

> श्रीमद्रुद्रनारायणकृतान्त्येष्टिप्रयोगे ज्ञेयमित्यलम् ।
> आश्वलायनकल्पोक्तश्रौतदाहः प्रपञ्चितः ।
> रुद्रदेवेन विदुषा नृसिंहस्तेन तुष्यतु ॥

इति श्रीप्रतापनारसिंहाख्ये संस्कारप्रकाशे आश्वला-यनानुसारी आहिताग्निदाहविधिः० 8b.

> इत्थं श्रौताग्निविषये उपयोगी विनिर्णयः ।
> अकारि तोरोरुद्रेण नृसिंहस्तेन तुष्यतु ॥ 15b.

(II) *संन्यासपद्धति* begins —

अथ संन्यासं कर्तुं यतिसंन्यासो महानन्दीयपद्धतिमनुसृत्य प्रयोगमात्र उच्यते । तत्रादौ औपासनाग्निमन्तं०

It ends —

> तोरोनारायणसुतो रुद्रदेवो महासुधीः ।
> ग्रन्थाननेकान्संवीक्ष्य सारमुद्धृत्य यत्नतः ॥
> प्रतापनारसिंहाख्ये पाकयज्ञप्रकाशके ।
> समासिमकरोत्तत्र विदुषां प्रीतये सदा ॥
> बालानां सुलभोपायप्रयोगोयं निरूपित· ।
> अनेन प्रीयतां देवो नृसिंहो भक्तवत्सल ॥

इति श्रीप्रतिष्ठानपुरवासितोरोनारायणात्मजरुद्रदे-वकृते प्रतापनारसिंहाख्ये० यतिसंस्कारे उपयोगीनिर्णयः समाप्त· ।

In the Bhadakamakara Memorial Collection of MSS, (see above under No 572) there are two copies of parts of Pratāpanārasiṁha One contains the Prāyas citta and the other, the Antyesti This last is much bigger (220 folios) than the present MS, and contains in the first 135 *folios additional matter which relates to the* Antyesti of an Anāhitagni At the end also, it gives an additional verse according to which the work was composed in S'ake 1632. It ends as follows —

इति प्रतिष्ठानपुरवासि० संस्कारप्रकाशे यतिसंस्कारोपयो-गिनिर्णयः समाप्तः ।

> शाके द्वगग्निषड्चन्द्रे विकृतौ उत्तरायणे ।
> पौषकृष्णदशम्यायां प्रतिष्ठानपुरे शुभे ॥ १ ॥
> तोरोनारायण० ॥ २ ॥ प्रतापनारसिंहाख्ये० ॥ ३ ॥
> बालानां० नृसिंहो भक्तवत्सलः ॥ ४ ॥

इति प्रतिष्ठानपुरवासितोरोनारायणात्मजरुद्रदेवकृते प्रताप-नारसिंहाख्ये संस्कारप्रकाशः समाप्तः ।

This colophon and the verse would show that Saṃskāra Prakāśa is the last part of the Pratapanārasiṃha. The date given by this MS which is about 200 years old, is further borne out by a Kāśmīra MS, for which see Stein's *Catalogue*, p 95

[S C 4.

701

प्रतापनारसिंह of तोरो रुद्रदेव.

(वास्तुशान्ति.)

9½ × 4¼ inches, Devanāgarī handwriting Foll 10, seven lines to a page A Thale MS Dated Śake 1707 Saṃvat 1843

Another portion of the Pratapanārasiṃha

It begins —

अथ वास्तुशान्ति । सा येषां सूत्रे नास्ति तेषां शूद्राणां च कार्या तस्याः सर्वसाधारण्येन विधानात् । अतश्च न शूद्रमात्रविषयम् ।०

It ends —

आशिषो गृहीत्वा सुहृद्युतो भुञ्जीत । इति श्रीप्रतिष्ठानपुरवासीतोरोनारायणात्मजरुद्रदेवकृते प्रतापनारसिंहे स्मार्तप्रकाशे पौराणवास्तुशान्तिप्रयोग. समाप्त ।

[S C 4

702

प्रतापनारसिंह of तोरो रुद्रदेव.

(पूर्तप्रकाश)

10¼ × 4½ inches Devanāgarī handwriting Foll 86, nine lines to a page

Another part of the Pratapanārasiṃha This treats of the Pūrta Karmas and is called Pūrta Prakāśa

It begins —

नारसिंह नमस्कृत्य गुरुश्चैव विशेषत ।
भारद्वाजकुलोत्पन्नस्तोरोनारायणात्मजः ॥ १ ॥
नाम्ना वै रुद्रदेवस्तु श्रीनृसिंहदयान्वित ।
प्रतापनारसिंहाख्ये वक्ष्ये पूर्तप्रकाशकम् ।

पूर्त इति कर्मनामधेयम् । बौधायनेन सेतुबन्धनदीखात०

इति श्रीमत्प्रतिष्ठानपुरवासी० पूर्तप्रकाशे परिभाषाप्रकरण समाप्त fol. 21, इति जलाशयोत्सर्ग । 36, इति आरामोत्सर्गप्रयोग एकवृक्षोत्सर्गप्रयोगश्च । 40b, इति० अश्वत्थोपनयनप्रयोग 49, इति० सेतुबन्धननदीखात-देवतायतनादिस्थलोत्सर्गप्रयोग । 67, (अत्र यद्यपि प्रासादप्रसङ्गात् स्थिरलिङ्गादिप्रतिष्ठाप्यपेक्षिता तथापि बहु-म्लेच्छसमुदायभयात् तादृशद्रव्याद्यभावाच्च स्थिर-प्रतिष्ठा नोक्ता । दैवयोगात्सा चेत्क्रियते तदा श्रीमद्भट्टकमला-करकृतपूर्तप्रयोगतो वेदितव्या । 67), इति० जलाधार-स्थापनविधिप्रयोग 81b

It ends —

इति प्रतिष्ठानपुरवासी० पूर्तप्रकाशे अभ्यङ्गादिप्रमाणम् ।
तोरोनारायणसुतो रुद्रदेवो महासुधी ।
ग्रन्थाननेकान्सवीक्ष्य सारमुद्धृत्य यत्नत ॥
प्रतापनारसिंहाख्ये ग्रन्थे पूर्तप्रकाशकम् ।
समासमकरोत्तत्र विदुषा प्रीतये सदा ॥
बालानां सुखबोधाय प्रयोगोय निरूपित ।
रुद्रदेवेन स श्रीमान्नृसिंह प्रीयतामिति ॥

इति प्रतिष्ठानपुरवासीतोरोनारायणात्मजरुद्रदेवकृते प्रतापनारसिंहाख्ये पूर्तप्रकाश समाप्त ।

The *following is a list of authorities quoted by* the author in this part —अनन्तदेव (स्मृतिकौस्तुभ) 76b, आरामोत्सर्गविधि (जगद्गुरुनारायणभट्ट) 37, कश्यप 8 कुण्डप्रकाश (author's own) 4b 15, 56b, कमलाकर 50b क्रियासार 74, गृह्यपरिशिष्ट 27, गोतमीतन्त्र 74, जलाशयोत्सर्गपद्धति (नारायणभट्ट) 2, 18 36, तिथितत्त्व 73b, त्रिस्थलीसेतु 75b दामोदरीय 49b, दीपिका 5b, धर्मप्रदीप 9 नारायणभट्ट 2, 18 36 37, निर्णयसिन्धु 85b नीलकण्ठ 29b पदार्थादर्श (*of* राघवभट्ट) 85b, पुराणसंग्रह 72b प्रयोगपारिजात 69 भार्गवार्चनदीपिका 69, मदनरत्न 82b योगिनीतन्त्र 76, राघवभट्ट (पदार्था०) 85b रामचन्द्र (कुण्डनिर्माण) 1 रामानन्द on काशीखण्ड 71, वोपदेव 71, शान्तिमयूख 29b, शुद्धिविवेक 82, शूलपाणि 10, 11 शौनकपरिशिष्ट 27, श्रीपति 68b, सिद्धान्तशेखर 67b, 82, स्मृत्यर्थसार 8, स्मृतिकौस्तुभ 76b हयशीर्षपञ्चरात्र 69, 81b, हेमाद्रि 49b &c.

Among the Smṛtis and Purāṇas, the following are interesting —कश्यप 8, लघुपराशर 11b, लघुविष्णु (a श्लोक) 9b, वृद्धनारदीय 68b, नन्दीपुराण 2, 74.

[S C. 12

703

प्रतापनारसिंह of रुद्रदेव.

(प्रायश्चित्त.)

9½×4½ inches, Devanagari handwriting Foll 43, nine lines to a page. A Thale MS

The Prayascitta portion of the Pratāpanāra siṁha.

It begins —

श्रीनृसिंह श्रिया युक्त गणेश च सरस्वतीम् ।
आपस्तम्बमुखान्मान्यान्प्रणम्य पितर गुरुम् ॥ १ ॥
तोरोनारायणसुतो रुद्रदेव इति श्रुत ।
तेनाग्निहोत्रहोमोय तन्यते प्रीतये सताम् ॥ २ ॥
तस्य च सायमुपक्रम्य ॥ अथाग्निहोमहोमकाले०

इति प्रतापनारसिंहे आपस्तम्बाग्निहोत्रहोमप्रयोगप्रवास विधिश्च । अथाश्वलायनाग्निहोत्रहोमप्रयोग । fol 10

Besides older authorities Rudradeva quotes in this part —

रामाण्डार 9 त्रिकाण्डमण्डन 18, छन्दोगपरिशिष्ट, कम लाकरभट्ट and दिनकरोद्योत on 18b, श्रीमदाउचा शुक्ल दीक्षितकृतप्रायश्चित्तसार 19b, 30, शतद्रयी 34b, भावीकार 30, प्रायश्चित्तदीप 42, and रुद्रदत्त 27b.

It ends —

अग्निहोत्रप्रसङ्गेन प्रायश्चित्तनिरूपणम् ।
अकारि तोरोरुद्रेण नृसिंहस्तेन तुष्यतु ॥

इति प्रतिष्ठानपुरवासीतोरोनारायणात्मजरुद्रदेवकृतप्रताप नारसिंहे आपस्तम्ब्याश्वलायनयोरग्निहोत्रहोमप्रवासविधिअग्नि होत्रहोमदर्शपौर्णमासेष्टिचातुर्मास्य आधानप्रायश्चित्तानि समा-प्तमिति । लिखितमावग्तिकामगर्याम् ।

[S C 4

704

प्रतिष्ठामयूख of भट्ट नीलकण्ठ.

9½×4½ inches Devanāgari handwriting Foll. 91 seven lines to a page Dated Samvat 1857.

Pratiṣṭhā Mayukha the 8th part of Nilakanṭhas Bhagavantabhāskara.

Begins:—

महो महत्समाराध्य बलोत्सर्गमथोच्यते ।
प्रतिष्ठा सर्वदेवानां नीलकण्ठो वदत्यसौ ॥ १ ॥
अथोत्तरे प्रतिष्ठा स्यात्०

It ends —

अस्माक शिल्पिनां चापि सुप्रीतो भव सर्वदेति ।

इति श्रीमन्मीमांसकशंकरभट्टात्मजनीलकण्ठकृते भास्करे प्रतिष्ठामयूखो अष्टम समाप्त ।

[S C 12

705

प्रयोगरत्न of नारायणभट्ट.

9½×4 inches, Devanāgari character Foll 118, about ten lines to a page Incomplete

A comprehensive treatise on the domestic rites and ceremonials of the Hindus by Nārayana *bhaṭṭa, son of Rameśvarabhaṭṭa and the grand-*father of Kamalākarabhaṭṭa the author of Nirnayasindhu See I O No 471 for an analysis Published by the N S Press Bombay

It begins —

श्रीराम सपरिवारं गणेशं च सरस्वतीम् ।
आश्वलायनतच्छिष्यान्प्रणम्य पितरं गुरुम् ॥ १ ॥
भट्टरामेश्वरसुतो भट्टनारायण. सुधि (धी) ।
प्रयोगरत्नं कुरुते काश्यां शिष्टतुष्टये ॥ २ ॥

The Ms breaks off in the midst of Vivāha.

[B D 252

706

प्रयोगरत्न of नारायणभट्ट

10×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 196, nine lines to a page Dated Sake 1704

Another copy (complete)

The author quotes the following among others —

कपर्दिकारिका, कृष्णभट्टी, जयन्त, ज्योति प्रकाश, त्रिस्थलीसेतु (author's own), प्रयोगपारिजात, रुद्रदत्त on आपस्तम्ब, सायणीयवेदभाष्य, मालावली, सिद्धान्तशेखर, स्मृतिसंग्रह and स्मृत्यर्थसार.

It ends:—

इति श्रीभट्टरामेश्वरसूनुभट्टनारायणविरचिते प्रयोगरत्ने अष्टकादिदृ निश्राद्धप्रयोग: । समाप्तश्च प्रयोगरत्नाख्यो ग्रन्थ: ।

[S C. I.

707

प्रवरगण.

8½ × 4 inches, fair Devanāgarī handwriting Foll 5, ten lines to a page Incomplete

A metrical work giving the various communities of Pravaras The MS breaks off in v 25 The author is unknown At the end of each of the verses, which are in the S'ārdūlavikrīḍita metre, the words 'कुर्वन्तु वो मङ्गलं' occur

It begins —

अथ प्रवर(रा)ध्यायगणा लिख्यन्ते ।
गणपतिभृगुपूर्वर्षीन्नमस्कृत्य गोत्र-
प्रवरगणविशिष्टं निर्णयं शास्त्रसारम् ।
सुजनबुधजनानां प्रीतये संप्रवक्ष्ये
सुगमममलवृत्तैर्मङ्गलाशीर्वचोभिः ॥ १ ॥
वर्गो सप्त भृगोस्तथाङ्गिरसिन सर्वेङ्गिरोजाः पृथक्
चत्वारोत्रिवसिष्ठकश्यपगणा एको गणोऽगस्त्यजः ।
विश्वामित्रगणा दशैकरहिता पञ्चाशदेव गणाः
अन्ये तत्र सतोत्रिगोत्रनिचया कुर्वन्तु वो मङ्गलम् ॥२॥
एते भार्गवजामदग्न्यजगणा वत्सार्ष्टिषेणा विदा
सागोत्र्य मिथ एषु च त्रिषु चतुर्वर्गो परे भार्गवाः ।
यस्कामित्रयुजो हि वैन्यशुनका भिन्नेन्यगोत्रा गणे
स्वे स्वे ते सुकुलाः सहैव भृगुणा कुर्वन्तु० ॥ ३ ॥०

इत्येकोनपञ्चाशद्गणधौरेयमुनयस्तद्गणानां सागोत्र्यासागोत्र्यं ॥ अथैषां विस्तार 1 सावर्णिश्च्यवनाः 2, इति भार्गवजामदग्न्य वत्सादिगणत्रयमुनय । 2b, इति भार्गवनयस्कादिगणचतुष्टयमुनय 2b, इत्याङ्गिरसगौतमाद्यष्टगणमुनय 3, इत्याङ्गिर सभरद्वाजादिचतुष्टयमुनय ।3, इति केवलाङ्गिरसमसगणमुनय, इत्यात्रिगणचतुष्टयमुनय । इति वासिष्ठमुनिगणचतुष्टयमुनय 3b, इति कश्यपगणचतुष्टयमुनय ; इत्यगस्त्यैकगणजाः 4, इति विश्वामित्रदशगणमुनय । इत्येकोनपञ्चाशद्गणानां विस्तारस्तेषां सागोत्र्यासागोत्र्यनिर्णय । 4b, इत्यन्यवशात्पक्षानां अन्यवंशैः सह केनचित्सबन्धवशेन सागोत्र्य । 4b, इति केषां कतिप्रवरा ॥ अप्येकप्रवरे सगोत्र्य ...Here the MS. breaks off

[B D 182

708

प्रायश्चित्तमयूख of नीलकण्ठ

11½ × 5 inches, Devanāgarī handwriting Foll 147, ten lines to a page

Prāyas'citta Mayukha the last chapter of the Bhagavantabhaskara It treats of atonements for sins, cf, I. O, No. 1457

It begins —

नमामि भास्करदयद्भुत तत् श्रीनीलकण्ठोहमथ प्रवृत्ते ।
स्मृत्योपदेशानुसारकस्य विनिर्णय पापविशुद्धिहेतुम् ॥
पापविशुद्धिहेतुर्य प्रायश्चित्तमाह पाशरवत्तः ।०

It ends —

इति श्रीमट्टनीलकण्ठकृते भास्करे प्रायश्चित्तमयूखः समाप्तम् ॥ यादृश पुस्तके० ॥

संस्कारचारमंशौ तदनु समयकः श्राद्धदाने प्रतिष्ठो-
त्सर्गाख्या नीतिरेव व्यवहृतिरपर· शान्तिशुद्धाभिधानौ ।
प्रायश्चित्त विनीत्य द्विरदगणनैर्भास्करान्य मयूखै-
र्भट्टश्रीनीलकण्ठ शशधरतनुजोऽस्तु विवर्ण्य वयस्य ॥

The fly leaf bears the title —

मयूख । प्रायश्चित्तमयूखः द्वादश संपूर्णम् ॥ १२ ॥ पत्र १४७ छे ।

[B D 228.

709

प्रायश्चित्तमयूख of नीलकण्ठ.

15 × 9½ inches Devanāgarī handwriting Folios 62, eighteen lines to a page

Another copy of the Prāyas'citta Mayukha.

[ZZ A 25

710

मदनपारिजात of विश्वेश्वरभट्ट.

11½ × 4½ inches Devanāgarī handwriting Foll 307, about 12 lines to a page

Madanapārijāta a work on Dharma written in the reign of and under the patronage of King Madanapāla of the Ṭāka race by Vis'ves'vara-bhaṭṭa.

See Ind. Stud XIV p 398, Bhandarkar Report, 1883-84 p 47 Cf also I O No 1394 The work is published in the Bibliotheca Indica.

[B D 285

711

मदनपारिजात of विश्वेश्वरभट्ट.

(Ch VIII)

12 × 4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 20, nine lines to a page

The MS contains the VIIIth chapter, treating of the Dayabhaga, of the Madanapārijata

Begins —

विभक्तानामेव पृथक् पृथक् श्राद्धाधिकारात् श्राद्धप्रकरणानन्तर दायभागो निरूप्यते ।०

[ZZ C 22

712

महार्णव of मान्धाता.

11×5 inches Devanagari handwriting Foll. 4, eleven lines to a page. Dated Samvat 1576

This is a fragment of Mahārnava Karmavipaka a big work on Dharmasastra attributed to Mandhata son of King Madanapala of the Tāka race but in reality written by Vis ves'varabhaṭṭa. For analysis see I O, No 1763

नम सकलकल्याणभाजनाय पिनाकिने ।
नमो लक्ष्मीनिवासाय देवतायै गिरां नम ॥ १ ॥

It ends —

कविराडुन्किश्चिरन्तनो वा न विशेष क्वचिदस्ति सज्जनानाम् ।
इयतैव जित मया यदेवामतिलोकेषु गुणेषु पक्षपात ॥

इति श्रीपण्डितपारिजातकटारमल्लादिविरुदराजिविराजमानश्रीमदनपालपुत्रमान्धातृनिबन्धे महार्णवाभिधाने कर्मविपाके प्रथमप्रकरण समाप्तम् ।

[B I 101

713

महारुद्रपद्धति of अनन्त दीक्षित.

$9\frac{1}{2}\times4\frac{1}{2}$ inches, Devanagari handwriting Foll 66, seven lines to a page.

An exhaustive treatise on the Rudra worship by Ananta Dikṣita son of Vis vanātha surnamed Yajñopavita see Burnell Tanjore MSS, p 137b, I O No 1768 This Anantadeva is said to be the author of a Prayogaratna which is nothing but a slightly modified form of Nārāyaṇabhaṭṭa's work. This means that the author lived after Nārāyaṇabhaṭṭa, see I. O No 477 In the present work the author quotes none but Mahārṇava (fol 6) and Skanda Purāna.

Begins —

नमामि पार्वतीसूनु भक्तानां सिद्धिदायकम् ।
रुद्रकर्मविधातॄणां चतुर्वर्गफलप्रदम् ।
दीक्षितानन्तविज्ञेन विश्वनाथस्य सूनुना ।
रच्यते सुखबोधाय रुद्रपद्धतिरादरात् ॥ २ ॥०

Ends —

इति श्रीमद्यज्ञोपवीताभिधानश्रीविश्वनाथसूनुना दीक्षितानन्तेन विरचिता सर्वोपकाराय सर्वसम्प्रहरुद्रानुष्ठानत्रिविधप्रदमरुपद्धति समाप्ता ।

[S C 4

714

रुद्रकल्पद्रुम of अनन्तदेव.

(Pt I)

$12\frac{1}{2}\times6$ inches, Devanāgari handwriting Foll 52, fifteen lines to a page

Rudrakalpadruma an exposition of rites and ceremonies connected with the worship of Rudra was composed by Anantadeva Dvivedi son of *Uddbava and the younger brother of Srideva* Anantadeva is a recent writer, he quotes from Kamalakara's Nirṇayasindhu and Nilakantha's Mayukhas

In this part the author quotes the following authorities —

अनन्तयाज्ञिक 2b, 10b 37 &c, आचारचिन्तामणि 3, 7, 12b &c, आचारादर्श 3, 5, 7 &c आपेकभाष्य 35, आशादित्यभाष्य 10b, 24, 25 &c, कर्क 7b, 10b, 37 &c, कर्मकौमुदी 5, कल्पतरु 26b, कालिकापुराण 2, काशीदीक्षित 12, गङ्गाधरपद्धति 22, गर्गभाष्य 10b, 35, 37 &c, टोडरानन्द 1, ढोढूपद्धति 22b, तत्त्वसागरसंहिता 16b, तिथितत्त्व 9, दानमयूख 17, देवयाज्ञिक 10b, 37&c देवपद्धति 13b, धर्मप्रदीप 23b, नारायण वृत्तिकार 4b 7b &c, निगमपरिशिष्ट 3b, निर्णयसिन्धु 2b, 25b &c, नीलकण्ठ 9 &c, परशुरामकारिका 2, 15b, 17b &c, पितृभूति 10b, 37 &c, पुराणसमुच्चय 25, 29b प्रयोगपारिजात 1, 5 &c प्रयोगरत्न 5, भर्तृयज्ञ 10b मदनपारिजात 2b, मदनरत्न 7b, 11, महापद्धसार 16b, महारुद्रपद्धतिकृत् 15b, मिताक्षरा 4, 7, 46b रुद्रपद्धति of नारायणभट्ट 12, रुद्रयामल 16, रेणुकारिका 2b, 12, 15, 16b &c, वासुदेव 10b विवाहपटल 14b, विश्वनाथभट्ट 12, विष्णुमिश्रभाष्य 27, वेदोनारायणपद्धति 23, वैद्यनाथ (दर्शपूर्णमासपद्धतिटीका) 9, शान्तिमयूख 17, शूद्राचारशिरोमणि 5, श्राद्धकाशिका 5, 16, 19, श्राद्धदीपिका 15b, सत्यमरप्रदीप 8, सप्तर्षिमत 14b, समुद्रकर 31b, सिद्धान्तशिरोमणि 9b, स्मृतिकौस्तुभ 15b, स्मृतिचन्द्रिका 32b, स्मृतिदर्पण 22b, 37b, स्मृतिरत्नावली 17b, स्मृत्यर्थसार 2, 46, हरिहरभाष्य 7b, 13b, and हलायुधभाष्य 26b, 27

It begins —

सिद्धिबुद्धिप्रदातारं विघ्नव्यूहविदारणम् ।
महागणपतिं वन्दे एकमीतिनिवारिभिर्वृतम् ॥ १ ॥
श्रीनृसिंहरमानाथं परं (न ?)चिदानन्दविग्रहम् ।
विद्वांसोपासितं वन्दे भगवत्पदमद्रीन्द्रम् ॥ २ ॥
सच्चिदानन्दरूपाय शिवादेहार्धधारिणे ।
नमश्चराचरवाय शिवायाभीष्टदायिने ॥ ३ ॥
अज्ञानतिकरध्वंसि सत्यज्ञानप्रकाशकम् ।
श्रीमद्गुरुपदाम्भोजं वन्दे सर्वार्थसिद्धये ॥ ४ ॥
याज्ञवल्क्यमुनीन्द्राणां कात्यायनमुनीं(नीं)स्तथा ।
कर्कादीन् भाष्यकारांश्च वेदभाष्यकृतस्तथा ॥ ५ ॥
श्रुतिं शतपथीं वीक्ष्य सूत्रं बौधायनीयकम् ।
स्मृतिं पाराशरं(रीं) चैव ग्रन्थानन्यान्बहूंस्तथा ॥ ६ ॥
पद्धत्यो विविधा अन्या कृता देवादिभिः स्फुटाः ।
सारं तेषां समुद्धृत्य निजबुद्ध्या विमृश्य च ॥ ७ ॥
धीमतानन्तदेवेन श्रीमदुद्धवसूनुना ।
रुद्रकल्पद्रुमाख्योयं निबन्धः क्रियते मया ॥ ८ ॥
हेमाद्र्यादिनिबन्धास्तु बहवः सन्ति यद्यपि ।
तेभ्यस्त्वस्य विशेषो य पण्डितैः सोऽवधार्यताम् ॥ ९ ॥

तत्रादौ परिभाषा निरूप्यते । तत्र शुचिरेव तावदधिकारितावच्छेदक सदा कुर्याद्वैकार्यमापत्सु शुचिर्नर इति टोडरानन्दे सप्तर्षिस्मृतिः । शुचिरशुचिर्वा कर्म न कुर्यादशुचि क्वचिदिति प्रयोगपारिजाते भृगूक्तेश्च०

श्रीशम्भोश्चरणद्वयमाधाय हृदयाम्बुजे ।
उद्धवस्य तनूजेन काशीपुरनिवासिना ॥ १ ॥
धीमतानन्तदेवेन परिभाषा निरूपिता ।
गुरवस्तेन तुष्यन्तु विद्वांसश्च तथा मयि ॥ २ ॥

इति श्रीमद्द्विवेदिउद्धवात्मजेन श्रीमद्द्विवेदिश्रीदेवानुजेन श्रीमद्द्विवेदिअनन्तदेवेन विरचिते श्रीरुद्रकल्पद्रुमे परिभाषा । fol 11b इति रुद्रकल्पद्रुमे गणपतिपूजनम् 12b इति रुद्र [illegible] मातृपूजा । [illegible] श्रीरुद्रकल्प [illegible] इति वैश्वदेवकालनिर्णय 33, इति पाकनिर्णय 34 इति सामिकस्य पाकनिर्णय । 36, अथासिमत पञ्चमहायज्ञप्रयोग 40b अथ महालय 41b इति वैश्वदेवोपयोगी निर्णय निरूपित प्रसक्तानुप्रसक्त अधुना प्रस्तुतोपयोगी जीवत्पितृकस्य सत्कर्तुं नान्दीश्राद्धदेवतानिर्णय प्रस्तूयते 48b, इति जीवत्पितृकस्य &c 51,

End —

इति सूत्रमकारे प्रवासादिना पितृकर्तृत्वासम्भवनिमित्तककर्मान्तरे प्रतिश्राद्धदेवतानिर्णय ।

श्रीशम्भोश्चरणद्वन्द्वमाधाय हृदयाम्बुजे ।
उद्धवस्य तनूजेन काशीपुरनिवासिना ॥ १ ॥
रचितोऽनन्तदेवेन सर्वकर्माङ्गनिर्णय ।
गुरवस्तेन तुष्यन्तु विद्वांसश्च तथा मयि ॥ २ ॥

इति श्रीमद्द्विवेदिउद्धवसूनुना द्विवेदिश्रीदेवानुजेन द्विवेदिअनन्तदेवेन विरचिते श्रीरुद्रकल्पद्रुमे सर्वकर्मसाधारणाङ्गकर्मनिरूपणं समाप्तिमगमत् । अथ सर्वकर्मसाधारणानां प्रयोग प्रारभ्यते । (?)

It appears that this part which is called सर्वकर्मसाधारणाङ्गपरिच्छेद in the beginning of the *2nd part does not end here but contains also* the Prayogas of the *angas* described above as is suggested by the last words.

[B D 284.

715

रुद्रकल्पद्रुम of अनन्तदेव.

(Pt II)

12½ × 6 inches Devanāgarī handwriting Foll 53, fifteen lines to a page. Incomplete

It begins —

सिद्धिबुद्धिप्रदातारं ०॥ १ ॥०
धीमतानन्तदेवेन श्रीमदुद्धवसूनुना ।
जपहोमाभिषेकैश्च रुद्रभेदो निरूप्यते ॥ ८ ॥
हेमाद्र्यादिनिबन्धास्तु बहवः सन्ति यद्यपि ।
तेभ्यस्त्वस्य विशेषो य पण्डितैः सोऽवधार्यताम् ॥ ९ ॥

निरूपितं सर्वकर्मसाधारणाङ्गपरिच्छेद० अथ रुद्रपरिच्छेदे काण्वमाध्यन्दिन्यादिवाजसनेयिशाखानुसारेण जपहोमाभिषेकभेदेन त्रिविधो रुद्रो निरूप्यते तत्र तावद्रुद्राध्यायादिविनियोगो विचार्यते । विनियोगशब्देन शेषशेषिभाव लक्षण सम्बन्धोऽभिधीयते स च मन्त्राणां कर्मणां च त्रिविधेन समधिगम्य ।०

रुद्रकल्पद्रुमे ह्यस्मिन् रुद्रभेदा निरूपिता ।
विद्वान्नन्तदेवेन तेन तुष्यतु शङ्कर ॥

इति श्रीद्विवेदिश्रीदेवानुजेन द्विवेदिअनन्तदेवेन विरचिते श्रीरुद्रकल्पद्रुमे रुद्रपरिच्छेदे रुद्रभेदनिरूपणं समाप्तिमगमत् ।

प्रणम्य साम्बमीशानं गणेशं च गिरिं गुरून् ।
रुद्रमन्त्रविभागोय होममहत्यादिभागत ॥ १ ॥
कथ्यतेऽनन्तदेवेन सूक्ष्ममालोक्य यत्नत ।
ब्राह्मणं सूत्रभाष्यं च ग्रन्थानन्यान्पुरातनान् ॥ २ ॥
कात्यायनप्रणीतं यत्सूत्रं भाषादिसूत्रकम् ।
मन्त्रसङ्ख्या च बहुधा परोपकृतये मुदा ॥ ३ ॥

अथैतेषु पञ्चरुद्रेषु होमारम्भकेषु मन्त्रविभागस्यापेक्षिततया-ऽऽहुतिसूत्रदृष्टो मन्त्रविभागो निरूप्यते ।० fol. 27; 27b;

इति श्रीमद्द्विवेदिउद्धवसूनुना० रुद्रकल्पद्रुमे रुद्रपरिच्छेदे रुद्रानुवाकेषु मन्त्रविभागः 32; इति० चमकनमकयोर्मन्त्रविभागः 32b, इति रुद्रे आहुतिसंख्या 36; इति रुद्रैकादशिन्यामाहुतिसंख्या 37b, इति महारुद्रे आहुतिसंख्या 39b; इत्यतिरुद्रे आहुतिसंख्या०

रुद्रकल्पद्रुमे चास्मिन् मन्त्रभेदा निरूपिताः ।
विदुषानन्तदेवेन तेन तुष्यतु शंकरः ॥

इति श्री० रुद्ररुद्रैकादशिन्यादिषु आहुतिसंख्यानिर्णयः ॥

इति श्री० प्राचीसाधनकुण्डमण्डपादिविधिः । । 52.

In the next chapter the nature of the sacred fire to be used in the sacred rites is explained; the MS, however, breaks off in the middle of this chapter.

In this part, the author quotes —

अण्डिल्ला 44b, अनन्तभट्ट (au. विधानपारिजात); अपरार्क 52, आचारचिन्तामणि of वाचस्पति 46, कपर्दि 44b, कपिलपञ्चरात्र 48, कारिकाकार 9b, 10, कुण्डरत्नाकर 47b, कुण्डमण्डपसिद्धि 47b, गायत्रीकल्प 6b; त्रिकाण्डमण्डन 43b, धूर्तस्वामि 44b; पद्धति of रघुनाथ 14; पुरश्चरणचन्द्रिका 21, प्रपञ्चसार 6b, महाकल्प 14; महार्णव 12b, महीधर 45, रामवाजपेयि 46b, 48b; वास्तुशास्त्र 48b, 49b, विधानपारिजात; शारदातिलक 5b, श्लोकसुल्व 46, 47b, 48 and सिद्धान्तशेखर 43, 48, 51.

[B. D. 284

716

रुद्रपद्धति of नारायणभट्ट.

9½ × 4 inches, Devanāgarī handwriting Foll. 62, eight lines to a page Dated S'ake 1668.

Rudrapaddhati is another manual of directions for the worship of Rudra according to the Taittirīya S'akha of the Yajurveda By Narāyanabhatta, son of Rāmes'varabhatta and the author of Prayogaratna (see above No. 705.)

It begins.—

भट्टरामेश्वरसुतो भट्टनारायणः कृती ।
प्रणम्य रामं तनुते रुद्रानुष्ठानपद्धतिम् ॥

तत्र तावद्यद्यप्यनेकासु यजुःशाखासु रुद्रः पठ्यते तथापि तैत्तिरीयशाखानुसारेण रुद्रप्रयोग उच्यते ।०

For an analysis of the work, cf I. O., No. 1783, see also Mitra, Notices, vol. I. p. 100.

It ends:—

इति श्रीरामेश्वरभट्टसुतनारायणभट्टकृता रुद्रपद्धतिः समाप्ता ।

[B. D. 22.

717

रुद्रपद्धति of नारायणभट्ट.

12 × 4¼ inches; Devanāgarī character. Foll. 34; ten lines to a page. Dated S'ake 1686

Another copy of Nārāyanabhaṭṭa's Rudrapaddhati. Rūpanārāyana is quoted on fol. 13.

It ends:—

रामेश्वरभट्टात्मजनारायणसूरिणा काश्याम् ।
कर्मणा(?) सज्जनतुष्ट्यै रुद्रानुष्ठानपद्धती रचिता ॥
ग्रन्थाननेकानालोच्य विचार्य सद्मच यत् ।
श्रीरामचरणध्यानात् कृता रुद्रस्य पद्धतिः ॥
समाप्तिमगमत् ।

[B. D. 145

718

लक्षहोमपद्धति of नारायण.

10½ × 5½ inches; Devanāgarī handwriting. Foll. 33, ten lines to a page. Dated S'ake 1760.

A ritualistic tract explaining the details of an offering of one lac or more of sacrificial things, by Nārāyanabhatta, author of Prayogaratna (see above No 705)

It begins:—

अथ लक्षहोमविधिर्लिख्यते ।
विघ्नेश्वरं नमस्कृत्य सर्वक्रतुफलप्रदम् ।
नारायणोऽथ तनुते लक्षहोमविधिं सुधीः ॥०

It ends —

इति श्रीभट्टरामेश्वरसूनुनारायणभट्टविरचिता लक्षहोमपद्धतिः समाप्ता ॥ शके १७६० विलम्बीनामसंवत्सरे फाल्गुनवद्यप्रतिपदा ॥

[B. D. 159.

719

विनायकशान्ति.

(from स्मृतिकौस्तुभ.)

9½ × 4½ inches; Devanāgarī handwriting. Foll. 19; seven lines to a page.

Vināyaka Śānti a portion of the Smṛtikaustubha and Bṛhaspatiśānti from the same

It begins —

अथोपनयनप्रयोग वस्तु द्वितीयजन्मप्रदत्वेन० विनायकशान्तिरुच्यते । तत्र याज्ञवल्क्य । एव विनायकान्०

इति वैनायकी शान्ति समवादि यथामति ।
अनन्तेन भवेदस्या गणेशाग्निकयोर्मुदे ॥

It ends —

ततो यथाशक्ति ब्राह्मणान्भोजयेत् । इति कौस्तुभे बृहस्पतिशान्ति ।

[S C. 4

720

विश्वादर्श of कविकान्तसरस्वती

$10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$ inches, Devanāgarī handwriting Foll 9, about 10 lines to a page

Viśvādarśa is a work on Dharma in four chapters composed by Kavikāntasarasvatī son of Āditya described as "well versed in the meaning of Gītā." The author was patronised by a prince called Dhanyarāja son of Nagarjuna Our author alludes to Vijñāneśvara author of the Mitākṣarā, which he says has immortalised the fame of the great king (Mahato Mahībhartuh, Vrddhabhartuh, see below) The earliest writer who quotes our author is Hemadri in Caturvargacintāmaṇi Pariśeṣakhaṇḍa, pt. 2 p 112 (see below) Viśvādarśa was also used in the composition of his Kaladarśa by Āditya bhaṭṭa. Kālādarśa again is quoted in Kalamādhava, see I O, No 1655. The manner in which our author refers to Vijñāneśvara shows that he was separated from him at least by a hundred years.

Our author therefore must have flourished towards the close of the 12th or the beginning of the 13th century

* Our MS is incomplete. It runs upto v 21 of the third kāṇḍa. There are however three good MSS of the Viśvādarśa in the Bhadakamalakara Memorial Collection of MSS (see above under No. 572) Two of these contain all the four Kāṇḍas while the third contains only three like the MSS. noticed at C C. 1 p 586 The fourth Kāṇḍa was not usually copied out as it treats of Philosophy rathar than Dharma.

58

Our author was a follower of the Advaita school of the Vedānta and a pious devotee of Rāma and Viśveśvara of Benares. His patron Dhanyarāja was very probably a ruling prince of Benares

The first Kāṇḍa treats of Sadācāra in 43 ślokas in the Sragdharā metre (except v 40 which is in Anuṣṭubha) The second treats of Vyavahāra in 44 ślokas. In this Kāṇḍa the Anuṣṭubh metre is used for all even ślokas except the last, Mālinī for all odd ślokas upto the 19th, thereafter Mandākrāntā upto the 3?th, and after this Śārdulavikrīḍita upto the end The last verse is also in the Śārdulavikrīḍita. The third Kāṇḍa treats of the Prāyaścittas in 50 ślokas 49 of which are written in the Sragdhara metre Mālinī being used for the last In the fourth Kāṇḍa the first śloka is a Gītī, then follow alternately Śārdulavikrīḍita and Anuṣṭubh ślokas upto v 37 v 38 is a Śikhariṇī then again follow in alternate succession Anuṣṭubhs and Śikhariṇīs upto v 47, v 48 is a Śārdulavikrīḍita 49 and 51 are Anuṣṭubhs, 50 and 52 are Śikhariṇīs and the last i e 53rd is a Śārdulavikrīḍita.

It begins —

श्रीमद्रामाभिधान त्रिपुरकरिमल ब्रह्मधर्मस्य मूल
स्मृत्वा माहे मुहूर्ते सकलसुकृतिभि संप्रबुद्धेदृशाम्यम् ।
नत्वा मन्वादिमुख्यानपि निखिलमुनीन्धर्मधामप्रदीपान्
विश्वादर्शं विधासे विमलमतिकृते धर्मशास्त्रस्य मूलम् ॥
सन्ध्यासूदङ्मुखोऽन्यपि च निशि पुनर्दक्षिणास्यो निमीली
कुर्यान्मूत्रादिशौच बहिरथ सलिलात्तत्र छिद्रे मृदेका ।०

Kāṇḍa II begins —

व्यवहृतिमथ पश्येद्भूपतिर्भूमिदेवै—
रमलमतिरभिज्ञैरन्यकार्ये स्वय चेन् ।
द्विजपतिरखिलशास्त्र सर्वैर्नियोज्य
सति यदि यदि न स्युस्तत्र ते दण्डनीया ॥ १ ॥

Our author mostly follows Yājñavalkya in the order of topics and usually agrees with Vijñāneśvara in the interpretation of the Smṛti texts.

सस्कृता खलु सस्कृतैरनुज भगिनी पुन ।
दत्ता जातिमयुक्तांशचतुर्यांश विभागिन ॥ ११ ॥

For this same opinion cf Mitākṣarā on II. 124. So also the opinion of Mitākṣarā on II. 118-119 is embodied in the following verse —

मैत्रोद्वाहिकविधासमुद्भूतं च क्रमागतम् ।
स्वार्जितं चाविभाज्यं स्यात् पितृद्रव्याविरोधि चेत् ॥२८॥

The twelve kinds of sons are not at all discussed by our author, though the Aurasa sons from the wives of different castes are mentioned:—

वर्णेष्वेतेष्वियमिह चतुर्थ्यादिभागान्विदध्या—
द्दाये पौत्रेषु तु खलु पितृद्वारतो भागक्लृप्तिम् ॥ २९ ॥

Regarding the order of succession, our author says:—

यथांशं सृष्टस्य वसुपृथग्भागजानौरसाद्यैः
पुत्रैर्हीनः सुरसदनगस्तस्य पत्नी सती चेत् ।
गृह्णीयात्स्वं दुहितृपितृकं भ्रातृतद्गोत्रजादिः
पूर्वाभावे पर इति भवेदौरसादिष्वपीत्थम् ॥ ३१ ॥

Kāṇḍa III ends as follows —

इति सकलनिबन्धैः सर्वकर्माङ्गभूते—
ष्वखिलतिथिषु यस्मान्निर्णयोऽस्येव तस्मात् ।
कृतिरिह कविकान्तश्रीमदादित्यसूनो—
र्जयति मितसरस्वत्यासमुद्रं समुद्रम् ॥ ५० ॥

Kāṇḍa IV begins:—

उक्तं तृतीयकाण्डे प्रायश्चित्तं हि चित्तशुद्ध्यर्थम् ।
सर्वस्याथ मुमुक्षोः कृत्यं वक्ष्ये चतुर्थेऽस्मिन् ॥ १ ॥
निर्वर्त्यैवमृणत्रयं स हि गृही पुत्रेषु दारान्सुधीः ।०
विषयेषु विरक्तस्य गर्भवासादिवीक्षणात् ।
मोक्षे तस्याधिकारः स्यान्नित्यानित्यविवेकिनः ॥ ७ ॥०
ज्ञेयं सर्वमनित्यतादिसभयं रज्ज्वादिसर्पादिवत्
सर्वैः संमतमेव नित्यमभयं स्वज्ञातमज्ञैरपि ।० १७ ॥

It ends:—

गाङ्गं यत्रामृतं पुण्यं लिङ्गं यत्रामृतं शिवम् ।
तस्मिन्नस्मिन्महाक्षेत्रे किं बहूक्त्या सुखं वसेत् ॥४५॥०
भक्तिरत्नमनर्घ्यं मे देहि विश्वेश्वर त्वयि ।
प्रतिमर्त्यं भवेद्देहे कैवल्यं निश्चितं खलु ॥ ४९ ॥०
सुधीः सुहृद्भिः संपूज्यमलंकृतमिदं कृतम् ॥
भासमुद्रं समुद्रं च राजते धन्यराज ते ॥ ५१ ॥
यथा वै विज्ञानेश्वरविरचितेयापि महती
मही भर्तुः कीर्तिभ्रमति यथा गुप्यहरिति ।
य(त)था श्रीमत्पार्थार्जुनतनुज धन्य प्रतिगृहं
स्फुरन्विश्वादर्शो स्फुरतु तव कीर्तिः सुकृतिनः ॥ ५२ ॥
श्रीरामस्य युधिष्ठिरस्य च तथा रामायणे भारते
कीर्तिर्भाति यथा च शुभ्रनृपतेः साकारिका भूतगम् ।
श्रीमद्भूप मिताक्षरादिषु यथा श्रीमूलरामैस्तथा
विश्वादर्शनिबन्धने तव शुभश्लोका जयन्मूर्तिता ५३

इति श्रीकविकान्तरचितविश्वादर्शः समाप्तः ।

In the present MS. Kāṇḍa I contains 42 s'lokas while Kāṇḍa II has 46. The description of the work given above is based on one of the B. M. C. MSS. mentioned above. The other two B. M. C. MSS., however, are very important since they contain the author's own commentary on the text.

This commentary begins:—

जयति जगदेकनाथः सज्जनहृदयाम्बुजे स्वयंयोनिः ।
चिन्त्यः परावरज्ञैश्चिन्मूर्तिः श्रीहरी रामः ॥ १ ॥
धर्माधिकारिणस्ते मुनयः सर्वे जयन्ति मन्वाद्याः ।
नित्यं चकास्ति येषां दिव्यं चक्षुः श्रुतिः साक्षात् ॥ २ ॥
विलसत्पदाभिरामा कविकान्तसरस्वती विभात्युच्चैः ॥
यद्धृदयपुण्डरीके प्रणव इवेयं त्रयी वसति ॥ ३ ॥
स्फुरति सुवृत्ते विमले विश्वादर्शेऽम्बुनीव विस्पष्टम् ।
सर्वस्य सर्वधर्मस्तद्विवृतिं केवलं वक्ष्ये ॥ ३ ॥

तत्र प्रथमकाण्डः स्रग्धरावृत्तैः ।०

As explained by the author himself in the commentary, Vis'vādars'a is based upon the following Smṛtis.

अङ्गिराः, आपस्तम्ब, आश्वलायन, उशनाः, ऋष्यशृङ्ग, कात्यायन, कौशिक, गोभिल, गौतम, जातूकर्ण्य, दक्ष, देवल, नारद, पैठीनसि, पैङ्ग्य, प्रचेता, बृहस्पति, बौधायन, मनु, मरीचि, मार्कण्डेय, यम, याज्ञवल्क्य, योगयाज्ञवल्क्य, लौगाक्षि, वत्स, वसिष्ठ, विष्णु, वृद्धवसिष्ठ, व्याघ्रपाद, व्यास, शङ्ख, शातातप, षट्त्रिंशन्मत and हारीत.

Also the following Purāṇas and Nibandhakāras are referred to —

भविष्य,, मार्कण्डेय, वायु, विष्णु, and स्कन्द; धारेश्वर भट्टाचार्य, मेधातिथि, विज्ञानेश्वर, विश्वरूप and [illegible].

On I, 4, the commentator remarks:—

'अत्र हि स्मृतिवाक्यप्रत्यभिज्ञानार्थं प्रायशस्तत्पदानीकोपात्तं न रूपसिद्धौ यत्नः कार्यः ।'

At the end of the commentary on III 33, the following verse is found:—

तत्त्वं पूर्वनिबन्धभिर्यदुदितं मन्वादिवाक्यस्य तत्
स्पष्टं किंतु विशालमिश्रवसनस्पष्टसूत्रोपमम् ।
विश्वादर्शगकंधरं सुकृतिनस्तात्पर्यसूत्रया मितं
वस्त्रस्येव विभाति यद्गुरु नरस्य समानं खलु ॥

कन्यगृह्यागुरुणा यारनिरोधस्तु अवगीतत्वाद्विज्यरूप मेधातिथिधारेश्वरादिभिरुपेक्षिता Com on III 39

Tl e usual colophon of the commentary is —

इति श्रीनीलायमयीणश्रीमद्धारिल्याचायसुनकविकान्तसर स्वतीरितविघादशाख्यधर्मशास्त्रविवरणे॰

As regards tl e quotat on in HemAdr it occurs *in the commentary* on III 37

सर्वं तिथिजात सप्रदोष ग्राह्यम् । तथाच वररुः ।
प्रदोषव्यापिनी ग्राह्या तिथिर्नक्तमते सदा ।
एकादशीं विना सर्वा शुक्ले कृष्णे समा स्मृताः ।
प्रदोषोस्तमयादूर्ध्वं घटिकात्रयमिष्यते ॥

[B. D 311

721

वीरमित्रोदय of मित्रमिश्र
(व्यवहार)

13×9 inches Devanāgarī handwriting Foll. 66 about 22 l nes to a page Incomplete.

The MS. conta ns a port on of the Vyavahāra Prakās a (upto tl e end of the 2nd Prakarana) of Viramitrodaya an exl austive treatise on Dharma by M tram s ra See I. O Nos. 1471 74. The wl ole of the work is now being published in the Chawkhambā Sanskrit Series. Vyavahāra Prakās a also publ shed by J Vidyasagar Calcutta 1875 Dāyabhāga edited and translated into English by G Sarkar

[B. D 272.

722

व्रतराज of विश्वनाथ

11¾×6¼ inches Devanāgarī handwriting Foll. 399 about 14 l nes to a page. Dated Sake 1721

A digest of religious matters relating to vows or Vratas much esteemed in Western India composed by Vis vanātha, son of Gopala at Benares in 1 36 A D Cf Bod. Nos. 663-664 I O Nos. 169? 93. Published by the Venka tes vara Press Bombay

It begins —

ॐकारविघ्नेशगुरु सरस्वतीं गौरीशसूर्यं च हरिं च भैरवम् ।
प्रणम्य देवान्कुरुते हि ग्रन्थ दैवज्ञशर्मा जगतो हिताय ॥ १ ॥
विग्नहर्षं दानविधानं च उत्सर्गधर्मं व्रतनिर्णय च ।
वेदान्पुराणान्स्मृतिग्रन्थ तद्वद्गोक्तविधानविधिं विधत्ते ॥ २ ॥
संगृह्य सवम मम पुराण निबन्धशास्त्र मुनिभिः प्रणीतम् ।
लोकोपकाराय कृतो निबन्धो व्रतप्रकाशः सुधियां मुदे स्यात्

यावन्तो ब्राह्मणा लोके धर्मशास्त्रविशारदा ।
तावन्त कृपया युक्ता कुर्वन्तु ग्रन्थशोधनम् ॥ ४ ॥
विज्ञाप्यन्ते मया सर्वे पण्डिता गुणमण्डिताः ।
प्रचारणीयो ग्रन्थोय बालकद्वालकस्य स ॥ ५ ॥
रामाङ्कमुनिभूसङ्ख्ये १७९३ शालिवाहनशकाह्वये ।
वर्षे शाके शुक्लपक्षे पञ्चम्यां तपसि शुभे ॥ ६ ॥
विलोक्य विविधान्ग्रन्थान् लिख्यते शुभनाम वै ।
तन्निमित्तो मयारम्भ क्रियतात मतिश्चिन ॥ ७ ॥
चित्तपावनजातीयशाण्डिल्यकुलमण्डन ।
गोपालात्मजदैवज्ञ संगमेश्वरसन्नि(न्नि)र ॥ ८ ॥
दुर्गाघट्टे वसन् काश्यां नत्वा पितृपितामहान् ।
कुर्वे वै विश्वनाथोऽह व्रतराजं सुविस्तरम् ॥ ९ ॥

अथ व्रतराजप्रारम्भ ॥ अत्र च स्वकर्तव्यविषयो नियतः सङ्कल्पो व्रतमिति॰

It ends —

कोटिद्वीपान्ततो भया पाथयोपासन ततः ॥
शिवमस्तु सर्वजगत परहितनिरता भवन्तु भूतगणा ॥
दोषा प्रयान्तु नाश सर्वजन सुखी भवतु ॥

इति श्रीविश्वनाथविरचिते व्रतराजाक सानुक्रमणिका समाप्ता ॥

[B D 287

723

व्रतार्क of शङ्करभट्ट

12×5½ inches Devanāgarī character Foll. 799 nine lines to a page Dated Sake 1761

Vratārka is a d gest of matters connected with voluntary rel gious vows compiled by Bhatta S ankara son of Bhatta N lakantha the author of the Mayukhas. See Mandlik s introd ct on (p. LXXVI) to his edition of Vyavaharama yukha, for the family tree of the author For a complete analysis of the work, see I. O., No 1684

It begins —

दिवाकरपदद्वन्द्व फलद्वन्द्वप्रदायकम् ।
त्रैलोक्यतमसो नाशकर्तृ तत्प्रणमाम्यहम् ॥ १ ॥

यो जात निजमन्दराद्रिमन्थै
निर्मथ्य प्रथिततरान्धकारसिन्धुम् ।
लोकेभ्यो वितरति सम्प्रकाशरत्न
त वन्दे वनजवनीविनोदबन्धुम् ॥ २ ॥

It ends —

इति श्री(शङ्करभट्टविरचिते) व्रतराजार्क सानुक्रमणिका समाप्ता ॥

[B D 8

724

व्रतार्क of शङ्करभट्ट

11½×5¼ inches, Devanāgarı character Foll. 414 ten lines to a page. Dated Sake 1700

Another copy of Sankarabhaṭṭas Vratarka. This MS slightly differs from the previous one at the beginning

After the three introductory verses —

अत्र च स्वकर्तव्यविषयो नियत सकल्पो व्रतमिति श्रीदत्तत्र। अग्निहोत्रसन्ध्यावन्दनादिविषये सकल्पयेदिति प्रसक्ते युक्तमत(?) किंत्वभिप्रसिद्धिविषय सकल्पविशेष एव व्रतम् । तत्र व्रत सकल्पयेदिति अन्वय इति वाच्यम् । पाक पचति दान दद्यादितिवत् प्रयोगानुप्रहार्थं प्रयोगोपपत्तेरिति नव्या । तत्र व्रतहेमाद्रौ गार्ग्य ०

It ends —

सुनिर्णयानि यानीह कथितानि व्रतानि तु ।
तेषां द्रुतासये भट्टशङ्करोनुक्रम व्यधात् ।
इति व्रतार्कानुक्रम सपूर्ण ।

[B D 24

725

व्रतोद्यापनकौमुदी of शङ्करभट्ट घारे.

9½×4¼ inches, Devanāgarı handwriting Foll 187 nine lines to a page Dated Samvat 1848

Another work on Vratas by Saṅkarabhaṭṭa Ghāre son of Ballāla It was composed in Sake 1675 See I O No 1702 Mitra Notices V p 132 and Ulwar Catalogue Extract 352. Mitra Notices VII p 257 is a copy of the author's Tirthodyāpanakaumudı In the present work the author refers to Rudrānusṭhānakaumudı as his own work. The date of this work according to the reading of the Ulwar MS is S'ake 1625 which however is not possible as the name Srımukl a of the Samvatsara given by the author decides in favour of 1675, see Chronology by C S Patell London 1866 p. 172 It is published by the Venkatesvara Press Bombay

It begins —

नत्वा गणेश सतुष्ट्यै शंकरेण वितन्यते ।
मुदा पुराणविख्यातव्रतोद्यापनकौमुदी ॥ १ ॥

तत्र तावत्सर्वव्रतोपयोगित्वात् किंचिन्निर्णयादिक लिख्यते ।०

इति श्रीमच्चित्तपावनकुलाब्धिसभवघारोपनामकबल्लाळसूरिसुनुशकरविरचितायां व्रतोद्यापनकौमुद्यां सर्वव्रतसाधारण परिभाषाप्रकरण। 19b, इति तिथिव्रतानि समाप्तानि 115b, इति० वारव्रतानि । 139 इति० सक्रान्तिव्रतानि 144b इति० पार्थिवलिङ्गगणेशोद्यापन 167b, इशानावेदिकायां मत्कृतरुद्रानुष्ठानकौमुदीस्थप्रकारेण० 179b

It ends .—

इति श्रीमत्शांकर्यां व्रतोद्यापनकौमुद्यां अश्वत्थव्रतोद्यापन समाप्तम् ।

शाके शराद्यङ्गचन्द्रधीमुखाह्वयवत्सरे ।
शाकर्यगाच्छत्पूर्णत्व व्रतोद्यापनकौमुदी ॥
आलोच्य बहुशो ग्रन्थान् सारमाहृत्य सर्वत ।
घारे इत्युपनाम्ना च चित्तपावनसज्ञिना ॥
बाल्लालिना शकरेण व्रतोद्यापनकौमुदी ॥
रचिता या तया देवस्तुष्यतां परमेश्वर ॥

The following are quoted —गौडनिबन्ध 4 गौरी तिलक 10 छन्दोगपरिशिष्ट 5b ज्ञानमाला 11 पदार्थादर्श 7b पार्थिवचिन्तामणि 157 ब्रह्मयामल 2 मदनरत्न 2b रुद्रयामल 163 रुद्रानुष्ठानपद्धति (author's own) 179b, लल्ल 1 विष्णुयामल 167b शिवरहस्य 104 शैवागम 160 सौरधर्म 121b, and हेमाद्रि

[S C 12

726

व्यवहारमयूख of नीलकण्ठ

11¼×5¼ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 92 nine lines to a page. The MS is about 100 years old

Vyavahāramayukl a a part of the Bhagavantabhāskara of Nılakaṇṭha. Translated into English with introduction by Mandlık also by J R. Gharpure Bombay Edited with notes and introduct on in the Government Hindu Series by P V Kane Bombay 1926.

Most of the Mayukhas are also published by the Gujrati Printing Press Bombay and by J R Gharpure Angres Vadi Bombay

Vyavaharatattva is another work on Vyavahāra by Nilakantha. This is published in the Appendix by Prof Kane in his edition Prof Kane's MSS of Vyavahāratattva however were defective at the beginning and hence he could not print the first few lines of the work I possess a fine copy of this work in the Bhadakamakara Memorial Collection of MSS (see above under No 572) From this I give below the portion of the work which was not available to Prof. Kane

सूर्यं राम गणेशान पितरं भट्टशंकरम् ।
मातरं गिरिजालक्ष्मीसदृशीं च नमो वयम् ॥ १ ॥
सगर्भयोस्तथा भट्टदामोदरनृसिंहयो ।
मुदा नमामि चरणौ सर्वकार्यार्थसिद्धिदौ ॥ २ ॥

श्रीभट्टनारायणशर्मसूनु श्रीशंकराख्यो रविलक्ष्मणीश ।
काश्यां सुतस्तस्य च नीलकण्ठस्तनोति सम्यग्व्यवहा(र)तत्वम् ३

तत्रादौ व्यवहारमातृकाप्रकरण तत्रैव राजस्थिति । राजा वक्ष्यमाणलक्षण व्यवहारं विद्वद्भिर्ब्राह्मणै सह कुशलादिगुणवत्कतिपयवणिग्युक्त ससभ्यो धर्मशास्त्रतदविरुद्धदेशादिसमयधर्मानुसारेण छल निरस्य वादिप्रतिवादिगतमर्थतत्वाख्य भूतमनुसरन् पश्येत् । श्रुताध्ययनसपन्ना धर्मज्ञा सत्यवादिनः रागद्वेषरहिता सप्त पञ्च त्रयो ब्राह्मणा दानमानसत्कारै सभायामुपवेशिता सभ्या । सामादिभिरुपायै यथा वादिप्रतिवादिनौ सत्यमेव वदत तथा यतितव्य राज्ञा । तथा सति व्यवहारो मुख्य सपद्यते । तदसभवे साक्ष्यादिभिर्गौण । अनियुक्तानां ब्राह्मणानां यथावस्थितार्थादन्यथार्थाभिधाने अनभिधाने वा दोष । नियुक्तानां तु सभ्यानां यथावस्थितार्थकथनेपि राज्ञोऽन्यथाकर्तुरनिवारणे दोष । रागलोभभयैर्यंसे समस्तैर्वा स्मृत्यादिविरुद्धकारिणः सत्याज्ञेता पृथक् पृथक् विप(वा)द्पराजयनिमित्ताद्दमाद्द्विगुण दम दण्ड्या नाज्ञानमोहादिभि बहुश्रुतो ब्राह्मणेन(?)। यद्वा दान्त कुलीन मध्यस्थमनुद्वेगकर धर्मिष्ठमुद्युक्तमक्रोध सर्वधर्मविद ब्राह्मण स्वस्थाने राजा नियुञ्जीत । स एव प्राड्विवाक अन्यत्समानम् । ब्राह्मणासभवे क्षत्रिय वैश्य वा न शूद्रम् । इति श्रीशंकरभट्टात्मजनीलकण्ठकृते व्यवहारतत्वे राजस्थितिः ।

The words 'निष्टङ्कित चैतन्मया स्वत्ववादे' found at the beginning of the Dayabhāga section in Vyavahāratattva surely refer to the author's discussion on Svatva in Vyavahāramayukha This shows that Vyavahāratattva was written after Vyavahāramayukha perhaps as an abridged form of it. The former however cannot be said to be a supplement to the latter, as no new opinions are given in it See Kane, Vyavahāramayukha Introduction pp 21 22.

[B. D 24.

727

शान्तिमयूख of नीलकण्ठ

$11\frac{1}{2} \times 5$ inches, Devanāgari handwriting Foll 145, nine or ten lines to a page.

Sāntimayukha the twelfth section of the Bhagavantabhāskara of Bhatta Nilakantha It treats of Sāntis i e. rites to avert evil. See I O, No 1462 Bik p. 456

Our MS contains at the end two verses which apparently give the date on which the MS was copied. But the second line of the first verse which gives the year is rather unsatisfactory Judging from the writing itself the words should read grantho mayā rasa kha rsiku sammitebde meaning in the year (Samvat?) 1706 but then the metre of the line becomes defective as it requires one more letter between mayā and rasa. Nor should we run to the conclusion that a letter should be supplied and the date Samvat 1706 should be assumed for the MS thus enabling ourselves to conclude that the Sāntimayukha was composed before 1650 A D For if instead of rasa kha-rsi, we read rasa rava rsi the metre is right though the date becomes 1776 instead of 1706 (rava=7). I may however mention that a MS. dated 1650 A D is mentioned at C C I p 641a

Besides Nilakantha is quoted in Pratāpanārasimha (A. D 1710, see above No 700) and even before this in Divākara's Dānacandrikā. This Divākara was the sister's son of Kamalākara bhatta (see above No 690) and hence must have flourished in the beginning of the latter half of the 17th century at the latest. Nilakantha's activities therefore may be safely ascribed to the close of the first half of the 17th century

It begins.—

यो लीलया सततुते० ॥१॥ महो महत्समाराध्य ।० ॥२॥ प्रवारकैराहतमन्त्र० ॥ ३ ॥ अत्पष्टपापत्रिदोपनिदानकैहिकम्माप्राप्तिष्टनिवर्तक०

It ends —

श्रीनीलकण्ठरचित स्मृतिभास्कराख्यो
ग्रन्थो मया रसरवर्षिकुसमितेऽब्दे ।
चैत्रे सिते रवितिथौ रविपादपद्मे
पद्मीकृतो विकसतां जनतोयकृष्णे ॥
चेन्नादृत कतिपयैरपि दुष्टभावै
किं तेन भावनिपुणा खलु सन्ति सन्त ॥
किं दग्धचञ्चुपुटकाककदम्बकेन
पक्व रसालफलमुज्झितमेव सम्यक् ॥ २ ॥

इति श्रीमीमांसकभट्टशंकरात्मजभट्टनीलकण्ठकृते भास्करे शान्तिमयूख. समाप्तिमगमत् ।

[B D 228

728

शान्तिमयूख of नीलकण्ठ.

11¼ × 5½ inches, Devanagari handwriting Foll. 54, about eleven lines to a page

Another incomplete copy of the Santimayukha.

Begins.—

मह्यो महत् समाराध्य० ॥ १ ॥ अस्पष्टपापविशेष०

[B D 283

729

शान्तिरत्न of कमलाकरभट्ट.

11½ × 5½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 357, eight lines to a page.

Sāntiratna, also called Sāntikamalākara is a work on lustrations and means of averting evil omens composed by Kamalākarabhaṭṭa son of Rāmakṛṣṇabhaṭṭa and the author of the Nirṇaya sindhu See I. O., No. 1758

It begins —

नारायणात्मजश्रीमद्रामकृष्णस्य सूनुना ।
कमलाकरसंज्ञेन प्रोच्यन्ते शान्तयः क्रमात् ।

तत्र एव विनायक पूज्य०

It ends —

विशेषस्तु मत्कृते निर्णयसिन्धौ नवरात्रनिर्णये ज्ञेय ।
इति शतचण्डीसहस्रचण्डीप्रयोग ॥

यो भाद्रतत्र० ॥ १ ॥ श्रीमन्नारायणाख्या० ॥ २ ॥

The following verses are not found in the I. O. MS They give an account of the author's works, 22 in number, perhaps in a chronological order —

तर्केन्दुस्तर्कमेध फणिपतिभणितिः पाणिनीये प्रपञ्चे ।
न्याये प्राय प्रगल्भ प्रकटितपटिमाभा(इ)शास्त्रप्रपञ्चे(ञ्चे)
प्रभाकरीये पथि मथितदुरन्ता वेदान्तसिन्धु—
र्वेदे वादे वितन्द्रो जगति विजयते रामकृष्णार्यसूनु १
आदौ निर्णयसिन्धुस्तु वार्तिके टिप्पणी पण (पुन ?)
काव्यप्रकाशव्या (ख्या)ख्या दानेव(च)कमलाकर ॥
शान्तिरत्न तत (त) पूर्तमत्तयो कमलाकरौ (रे) ॥
ग्रन्थो वेदान्तरत्न च सभादर्शोऽकुतूहलम् ॥
प्रायश्चित्ते रत्नमेकं व्यवहारे तथापरम् ॥
बह्व(ह्वृ)चाह्निकमन्यच गोत्रप्रवरदर्पण ॥
रत्न कर्मविपाकाख्य कार्तवीर्यस्य पद्धति ॥
सोमप्रयोग शूद्राणां धर्मो रुद्रस्य पद्धति ॥
टिप्पणी च तथा शास्त्रदीपिकालोकसंज्ञित (ता) ॥
मीमांसाया तथा शास्त्रतत्त्वस्य कमलाकर ॥
सर्वतीर्थविधिश्चैव भक्तिरत्न तथोत्तमम् ॥
रामकृष्णसुतेनेत्थ कमलाकरशर्मणा ॥
द्व्यधिका विंशतीनां च ग्रन्थानां रत्नमालिका ।
सेवा कर्तुमशक्तेन(ने)स्य पित्रा रामपादयो ॥

इति ग्रन्थरत्नमाला ॥ इति श्रीमत्पदवाक्यप्रमाणपारीणरामेश्वरभट्टसूरिसूनुनारायणभट्टसुतमीमांसकरामकृष्णभट्टात्मज कमलाकरभट्टकृत शान्तिरत्नाकरग्रन्थ सपूर्ण ॥

[B. D 305

730

शान्तिकमलाकर of कमलाकरभट्ट

(जननशान्ति.)

10 × 4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 47, nine lines to a page Dated Sake 1770

A portion of Kamalākarabhaṭṭa's Sāntiratna It treats of Sāntis, in connection with the occurrence of a birth at an inauspicious time.

It begins —

गोप्रसवविधि: । अथ प्रयोग । तत्काले देशकालौ संकीर्त्य०

इति आश्लेषानक्षत्रजननशान्ति । श्रीशके १६८२ वर्षे विक्रमनामसंवत्सरे गोमुखप्रसव, ज्येष्ठाजनन० इति प्रयोग शान्तय समाप्ता: । अथ ज्वरादिशान्तय । fol 31b.

इति श्रीकमलाकरभट्टकृतौ शान्तिरत्ने ज्येष्ठोत्पत्तिनक्षत्रप्रमृत्यादिवारशान्ति समाप्ता । शमिति शके १५३० 41b, मधुजननशान्ति according to वृद्धगार्ग्य begins on fol. 42, इति भद्राशान्ति 44b, यमजजनन॰ 45

It ends —

इति शौनकोक्तपौषमासप्रथमप्रसवजननशान्ति ।

[S C. 14

731

शान्तिरत्न of कमलाकरभट्ट.

8¼×4 inches, Devanāgarī handwriting Foll. 111, about eight lines to a page.

Another incomplete copy of Kamalākara's Sāntiratna. विनायकशान्ति ends on fol. 13, नवग्रहयज्ञ on 82, गोमुखप्रसवप्रयोग on 86, तिथिलग्नगण्डान्तशान्ति on 89, तिथिशान्ति on 104b, ज्येष्ठाशान्ति on 110. The MS. abruptly ends in the midst of मूलनक्षत्रशान्ति

[B D 213.

732

शान्तिरत्न of कमलाकरभट्ट.

(शतचण्डीप्रयोग.)

9¼×4¼ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 94, seven lines to a page.

Satacaṇḍīsahasracaṇḍīprayoga the last chapter of Kamalākarabhaṭṭa's Sāntiratna.

Begins —

अथ शतचण्डीसहस्रचण्डी च । वाराहीतन्त्रे । चण्डीपाठफलं ज्ञेयं॰

Ends —

इति श्रीशान्तिरत्ने कमलाकरभट्टविरचिते शतचण्डीसहस्रचण्डीप्रयोग । यो भाट्टतन्त्र॰ बुधरामकृष्ण ॥

[S C. 4

733

शान्तिसार of दिनकरभट्ट

(a fragment)

8¼×4 inches, Devanāgarī handwriting Foll. 1-15, 18-19, about eight lines to a page. The MS. was copied for *P. H. Jogalekara.*

The MS contains a portion of Sāntisāra, a work on Santis by Dinakarabhaṭṭa son of Rāmakṛṣṇabhaṭṭa and the elder brother of Kamalākarabhaṭṭa author of the Nirṇayasindhu. See for other MSS. of the work, Bik., p. 456, I. O., No. 1754. For the author's Dinakaroddyota, see I. O., No. 1604. This latter work was afterwards completed by the author's son, Vis'ves'varabhaṭṭa also known as Gāgābhaṭṭa, see I. O., No. 1605. Vis'ves'varabhaṭṭa was present at the coronation ceremony of Sivāji the Great in A. D. 1674.

The MS. contains the following colophons —

इति श्रीमद्रामेश्वरभट्टसूरिसूनुनारायणभट्टविद्वन्मुकुटहीराङ्करश्रीमद्रामकृष्णभट्टविरचिते मूलनक्षत्रजननशान्तिप्रयोग 11b, इति गोमुखप्रसवविधिः 13, इति नारायणभट्टसुतरामकृष्णभट्टसुतदिनकरभट्टकृतौ ज्येष्ठाशान्तिप्रयोग 15b इति॰ दिनकरभट्टकृतौ व्यतीपातादिशान्तिप्रयोग 18b.

It ends —

इति श्रीमूलज्येष्ठाव्यतीपातवैधृतिशान्तिविधिः समाप्तः ।

[B. D. 213.

734

शूद्रकमलाकर of कमलाकरभट्ट

10¼×4¼ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 134, ten lines to a page.

A compendium of the religious duties of a Sūdra by Kamalākarabhaṭṭa author of the Nirṇayasindhu. For an analysis of the work cf. Aufrecht, Bod. No. 654. I. O. No. 1650.

Begins —

प्रणम्य राम पितरौ कमलाकरशर्मणा ।
रामकृष्णतनूजेन शूद्रधर्मो निरूप्यते ॥ १ ॥

तत्र शूद्रत्व॰

End —

यो भाट्टतन्त्रगहनार्णव॰ बुधरामकृष्ण ॥

इति श्रीमज्जगद्गुरुमीमांसकनारायणभट्टसूरिसूनुरामकृष्णभट्टात्मजकमलाकरभट्टकृते शूद्रधर्मतत्त्वे शूद्रसमसंकरजस्वरूप तद्वृत्तिनिरूपण समाप्तश्चाय निबन्ध ॥

[ZZ. C. 25

735

शूद्रकमलाकर of कमलाकरभट्ट.

10¼×4¾ inches, Devanāgarī handwriting. Foll. 25, ten lines to a page. Incomplete.

Another incomplete copy of the Sūdrakamalākara.

[B I. 47.

736

(यजुर्वेदीय) श्राद्धविधि of ढोण्ढू.

13¼×8¼ inches, Devanāgarī handwriting Foll 16, about 16 lines to a page Incomplete

A treatise in prose on obsequies according to the Mādhyandina Śākhā of the Yajurveda. By Dhoṇḍhū Miśra. For a Śrāddhaviveka ascribed to Miśra Dhoḍhra son of Prāmakrana see Peterson Report II p. 188

Above and below the treatise are given the first 260 verses of the Vyāghra Smṛti.

The Śrāddhavidhi begins —

सवर्कंकात्यायनकल्पसूत्रवचो विचार्याचरण सतां च ।
यजुर्विदां श्राद्धविधिं व्यधत्त ढोण्ढूबुधो बोधविबोधनाय १
विविधा पद्धतीर्दृष्ट्वा यद्दां शाखल पद्धतिम् ।
माध्यन्दिनीकविधिना बोधयन्तु धिया बुधा ॥ २ ॥

अथ पार्वणश्राद्धस्मरणसूत्रम् । तत्र साय निमन्त्रण प्रा घानीयादि सम्प्रेषणनिमन्त्रितद्विजसमुन्नयनिर्गतन० इति विर्जापविसर्जनाचमनानीति पार्वणश्राद्धक्रमकारणसूत्रम् ॥ अथे तिकतव्यता ॥ हारीत ॥ पूर्वेद्युरामन्त्रितान्विप्रान्० इति श्रीमि श्रश्रीढोण्ढूविरचिता सा श्रुतिकात्यायनोक्तपार्वणश्राद्धीयेति कर्तव्यता समाप्ता ॥ fol 14b अथ सांवत्सरिकोद्दिष्टेतिकर्त व्यता । एक पितरमुद्दिश्य क्रियते तदेकोद्दिष्ट०

The MS breaks off in the midst of this chapter

The Vyāghra Smṛti begins —

ऋषिमेकाग्रमासीन व्याघ्रं मतिमतां वरम् ।
पप्रच्छुर्मुनय सर्वे धर्मशास्त्रकथानकम् ॥ १ ॥
हुताग्निहोत्र विधिवत् व्याघ्र वेदविदां वरम् ।
सर्वशास्त्रविधिं ज्ञात्वा ऋषिभिश्च नमस्कृतम् ॥ २ ॥
नमस्कृत्य च ते सर्वे इद वचनमब्रुवन् ।
हितार्थं सर्वलोकानां भगवन्कथयस्व न ॥ ३ ॥
वेद(त)त्वार्थतत्त्वज्ञा यन्मां पृच्छथ संशयम् ।
तत्सर्वं सम्प्रवक्ष्यामि यथा दृष्ट तथाश्रयम् ॥ ४ ॥
सर्वतीर्थमुपस्पृश्य सर्वा देवान्प्रणम्य च १०

The Smṛti treats of nothing but Śrāddha.

The following is quoted in ढोण्ढू's treatise —

कल्पतरु 7 छन्दोगपरिशिष्ट 8 पारस्करपद्धति 8b भाष्यकार 5b, 7 13 श्राद्धकल्प 5 7 श्रीकण्ठउपाध्याय 13b हलायुधीय श्राद्धभाष्य 7b

[B D 281

737

संस्कारपद्मलाकर of कमलाकरभट्ट.

10¼×4 inches, Devanāgarī handwriting Foll. 131, seven lines to a page Dated Śake 1762.

A treatise on the sixteen Saṁskāras, by Kamalākarabhaṭṭa author of the Nirṇayasindhu

Beginning —

श्रीरामकृष्णतनयः कमलाकरसंज्ञित ।
श्रीराम पितरं नत्वा संस्काराद्यपि सांप्रतम् ॥ १ ॥

गौतमः । गर्भाधान पुंसवन सीमन्तो(न्नय)नजातकर्म०

It ends —

भट्टकावल्लवं तुपारिति पृसिकार । हरदत्तस्तु तत्रैव पदे यवोद्गीतिपयायुकायां सकलविधानेन मास्पायकर्तव्य श्राद्धम् । इति श्रीलक्ष्मणनारायणभट्टसूनुरामकृष्णभट्टात्मज कमलाकरभट्टकृता अन्यप्रयत्ना संस्कारा समाप्ता । शके १७६२ संवत् १८९७०

[S C L

738

संस्कारपद्मलाकर of कमलाकरभट्ट.

8¼×4¼ inches, Devanāgarī handwriting Foll 63, 10 lines to a page. Dated Saṁvat 1803

Another copy of the same but a little different from the previous

It begins —

पुण्याहवाचनप्रारंभः ॥ एवं गुणेत्यादि० मातृदेवो भव । पितृदेवो भव । आचार्यदेवो भव । अतिथिदेवो भव । आशिष प्राथयन्ते । एता सत्या आशिष सन्तु ॥ अथनि कृतजानुमण्डल कमलमुकुलसदृशमञ्जलिं शिरस्याधाय०

It ends —

वृद्धाचारोप्येवम् ॥ निर्णयसिन्धौ ॥
यथातरोर्मूलनिषेचनेन तृप्यन्ति तत्स्कन्धभुजोपशाखा ।
प्राणोपहाराच्च यथेन्द्रियाणां तथैव सर्वार्हणमच्युतेज्या ॥
इति श्रीकमलाकरभट्टी समाप्ता ॥

[B D 104

739

संस्कारभास्कर of ऋषिभट्ट

10½×6½ inches Devanāgarī handwriting Foll 87, about 13 lines to a page Dated Śake 1731

Saṁskārabhāskara is a work on the Saṁskāras by Rabhaṭṭa who follows the Pāraskara Gṛhya sūtra The author was the son of Gangādhara and the grandson of Viśvanātha of the Sanee family The work is published by the Venkaṭeśvara Press Bombay For another MS. see Aufrecht Leipzig Catalogue No. 530 In Aufrecht's MS the work is ascribed to Padmākara son of Gopāla grandson of Nārāyaṇa in one of the colophons.

Rabhaṭṭa quotes Prayogadarpaṇa on fol 51b.

It begins —

अथ षोडशकर्म लिख्यते ।

यो गूर्जरोपनामा बुधमुकुटमणिर्विश्वनाथ प्रसिद्धः
तज्जो गङ्गाधराख्य क्षितिसुरमहित सर्ववेदार्थवेत्ता ।
तत्पुत्र साधुशील शतपथनिपुणो याज्ञिकैर्वंद्यमान
पुण्यात्मा सर्वलोके जयति ऋषिबुध शिष्यसंघार्चिताङ्घ्रि १

करोतु(ति) विदुषां प्रीत्यै सर्वसंस्कारभास्करम् ।
सूत्र हरिह(र)कर्कवासुदेवादिसंमतम् ॥ २ ॥
आलोक्य सम्यङ्मतिमान् सरल सुगम नयम् ।
यस्यावलोकनेनैव स्फुरन्ति हृदि तत्क्षणात् ॥ ३ ॥

तत्र गर्भाधानादे(दय) षोडशसंस्कारा उच्यन्ते । तथा गौतम ।०

It ends —

इति देवकोत्थापनम् ॥ इति ऋषिभट्टिषोडशकर्म समाप्तिमगमत् ॥

[B. D 159

740

सन्ध्याभाष्य of कृष्णपण्डित

8×4½ inches, Devanāgarī handwriting *Foll 54, ten lines to a page. Dated S'ake 1778.*

Directions for the right performance of the daily Sandhyāvandana ceremony in four chapters by Kṛṣṇa Paṇḍita, a descendent of Rāghava Daivajña. Published in the A. S Series. For another MS. cf. Hultzsch Reports I Extract No 33. The beginning of Hultzsch's MS. differs from that of ours According to it, Mukundadāsarāma and Kṛṣṇa both were our author's Gurus His father was Rāmabhaṭṭa and mother Lakṣmī. I give below the three verses at the commencement of that MS —

मुकुन्दाश्रमयोगीन्द्रपादपङ्कजमाश्रये ।
यत्पुदर्शनमात्रेण ज्ञानस्य जायते नृणाम् ॥ १ ॥
श्रीमत्कृष्णाश्रमश्रीधरशिवगणानां पान्तु सुपाणी रमनाथकेशवम् ।
मयैते तन्मनमाशि मिश्र श्रीकृष्णविठ्ठलनिर्देशिवैष्णवाद् ॥२॥
भट्टवर्गीय ममभागवताभिधी लक्ष्मीरभूप्ये जननी जगत्पुष्टा ।
श्रीरामभट्टस्तु पिता पितामहमाधव वन्दे मकरेश्वरीद्वये ३

The verses are also found in the printed text.

Our MS. begins —

यस्मिन्दृष्टविलम्बजृम्भितगुणीरञ्जयन्ति जग—
ज्जाल यत्तत्त्वविदो यत इह कुर्वान्तिहीयते ।
यस्याज्ञानविजृम्भिता यरमिदा कार्षमुमेरादिव—
या मूलानमुताच्छदे हृदि रतः बामार्थदाति शिवम् १
श्रीमद्राघवदैवज्ञवंश्यः श्रीकृष्णपण्डित ।
प्रकाशयति विस्पष्ट सन्ध्यावन्दनपद्धतिम् ॥ २ ॥

तत्र तावत्सन्ध्यावन्दन नित्यम् । अहरह सन्ध्यामुपासीतेति श्रुतौ श्रीप्याश्रवणात् ।०

इति श्रीराघवदैवज्ञवंश्येन श्रीकृष्णपण्डितेन रचितेय सन्ध्यावन्दनपद्धतिप्रकाशिनी प्रथमगुच्छ समाप्त । 11b, इति० द्वितीय गुच्छ 16b इति० तृतीय गुच्छ । 39b

It ends —

सन्ध्यायामपि पुनरभिवादनमस्त्विति साधु ॥ इति चतुर्थो गुच्छ । इति त्रिसन्ध्याभाष्य समाप्तः ॥ शके १७७८ नलनामसंवत्सरे ॥ वेदकोपनामकविश्वनाथमहात्मजगणे(ण)शेन लिखितम् ॥

The following authorities are quoted —

वज्जला 46 कारिकाकार 33 गायत्रीभाष्य 19b, पराशरमाधवीय 20 33b विज्ञानेश्वर 18 वेदभाष्य 7, शांकरभाष्य on ईशोपनिषत् 29 षट्कर्मचन्द्रिका 11b 35b, सुदर्शनाचार्य 10 44b स्मार्तपरिभाषा 3b.

[B. D 172.

741

समयमयूख of भट्टनीलकण्ठ

11¾×5 inches Devanāgarī handwriting Foll. 114, nine lines to a page.

A neatly written copy of the Samayamayūkha. See I. O No. 1441

It begins —

यो लीलया मतनुतत्र विश० ॥ १ ॥
श्रुतीः स्मृतीर्वीक्ष्य पुराणजात० ॥ २ ॥
प्रकारकैरात्तमत्र किंचित्० ॥ ३ ॥

It ends —

इति कलिवर्ज्यनिर्णयः । इति श्रीसिंगारवंशावतंसमहाराजाधिराजश्रीभगवन्तदेवादिष्टश्रीमद्भट्टनारायणसूरिसुतपण्डितशिरोरत्नमीमांसकशंकरभट्टात्मजभट्टनीलकण्ठेन कृते भास्कराख्ये निबन्धे समयमयूख. समाप्तिमगमत् ॥ श्रीशुभं भूयात् ।

[B D. 228.

742

समयमयूख of भट्टनीलकण्ठ.

11¾ × 4¾ inches, Devanāgarī handwriting Foll 104, nine lines to a page. Dated S ake 1709

The MS was written at Baroda by Vyaṅkaṭes'a Āmbirdekar.

Another copy of Bhaṭṭa Nilakantha's Samayamayūkha *otherwise called Tithimayūkha* or Kalamayukha.

This begins —

भगवन्तभास्कराख्ये ग्रन्थेस्मिन्शिष्टसंमते च ततः ।
समयस्य विधिमयूख. प्रतन्यते नीलकण्ठेन ॥ १ ॥

तिथिर्द्वेधा ॥ पूर्णा खण्डा च०

It ends —

इति श्रीमीमासकशंकरभट्टात्मजभट्टनीलकण्ठकृते भास्कराख्ये निबन्धे *समयमयूखः समाप्त ।*

[B D 216

743

समयमयूख of भट्टनीलकण्ठ.

12¾ × 5 inches, good Devanagari handwriting Foll 106, nine lines to a page Dated Sake 1663

A third copy of Nilakantha's Samayamayukha. It was copied by one Nārayana Daivajña

Beginning —

यो लीलया० ॥ श्रुतिस्मृतीर्वीक्ष्य० ॥ २ ॥०

[B D. 19

744

सर्वशास्त्रार्थनिर्णय of कमलाकर.

8¼ × 5¼ inches, Devanagarī handwriting. Foll 59, about 13 lines to a page Dated S'ake 1637.

A Summary of decisions on the various religious topics, by Kamalākarabhaṭṭa, author of the Nirnayasindhu

Begins —

श्रीरामं सपरीवारं प्रणम्य कमलाकरः ।
कुर्वे सुखावबोधाय सर्वशास्त्रार्थनिर्णयम् ॥ १ ॥

Ends —

आन्वष्टक्यवद् विशेषवचनाभावाचेति संक्षेपः ।

इति कमलाकरभट्टकृतौ दौहित्रप्रतिपत्श्राद्धनिर्णय. । अथ होलिकानिर्णयः ।

The MS breaks off in this chapter. For another MS, cf Bik, p 459

[B D 104

745

स्मार्तप्रायश्चित्तोद्धार of दिवाकर.

10 × 5 inches, Devanagari handwriting. Foll 40, ten lines to a page Dated Sake 1708, Samvat 1843

Smārtaprāyas'cittoddhara or the atonements in connection with the Smarta rites by Divakarabhatta, son of Mahādeva, surnamed Kale, see above No 690 Divakara's mother was the sister of Kamalākarabhaṭṭa, author of the Nirnayasindhu.

Begins —

अथ स्मार्तप्रायश्चित्तानि लिख्यन्ते । तत्रादौ आवश्यकविशेषो नित्यप्रायश्चित्तानि वक्ष्यन्ते ।०

The author quotes —

ऋग्विधान 3, त्रिकाण्डमण्डन 31b, नारायण (वृत्तिकार) 4b, 25b, प्रदीप 4, प्रयोगपारिजात 15b, 19b, प्रायश्चित्तचन्द्रिका of विश्वनाथ 34 (see above under No 621), प्रायश्चित्तप्रदीप 37b, माधव 31b; मिताक्षरा 3b, वृत्तिजयन्ती 11b, स्मृतिमञ्जरी 39, स्मृतिरत्नावली 39, स्मृतिसमह 39, स्मृत्यर्थसार 1, 3, 3b,

Ends —

इति श्रीमत्कालोपनामकरामेश्वरभट्टात्मजमहादेवद्विजवर्यसुनुभट्टदिवाकरविरचितस्मार्तप्रायश्चित्तोद्धारे सक्षिप्तप्रयोगनिरूपणे नित्यनैमित्तिकप्रायश्चित्तानि कारिकायामुक्तानि निरूपितानि ।

दिवाकरेण रचिता स्मार्तनि(ष्कृ)तिपद्धतिः ।
गुणगृह्यैर्बुधै. सम्यगादरेण विभाव्यताम् ॥

[B D. 225.

746

स्मार्तप्रायश्चित्तोद्धार of दिवाकर.

10×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 48, nine lines to a page. A Thāk MS

Another copy

In addition to the authorities already given in the previous number Divākara quotes Āpadeva on fol. 33b and 38

[S C. 4

747

स्मार्ताधानप्रयोग of पीताम्बर.

8½×4½ inches, Devanagari handwriting Foll 15, ten lines to a page Dated Sake 1633

Smārtādhānaprayoga by Pitāmbara son of Kāsyapa Ācārya. For the authors Dharmārnava (MS dated A. D 1682) see Bik., p 383.

It begins.—

स्मार्ताधानप्रयोगो वक्ष्यते ।

आदौ गणपतिं पूज्य मातृकास्तदनन्तरम् ।
माता च पितरौ वन्दे गुरुं चैव यथाक्रमम् ॥ १ ॥
देशकालमिति ज्ञात्वा पश्चात्कर्म समाचरेत् ॥

अथ कालनियम । सुमुहूर्तं विचार्य मासत्रयादूर्ध्वं० पुन सधान कुर्यात् । तथा च रेणुकारिका ।०

Authorities quoted are —आपस्तम्ब 4, आश्वलायन सूत्र 4, आश्वलायनस्मृति 13b कात्यायन 4 काश्यप 4, पारस्कर 2, मदनरत्न 2, मनुस्मृति 2b, रत्नमाला 2 रेणुकारिका 1, वृद्धगार्ग्य 2, शातातप 2b, शारदातिलक 3b शौनक 4b, सग्रह 3, सुबोधकारिका 12b and सुमन्तु 2b.

It ends —

स्विष्टकृदादि होमशेष समाप्य । इति कश्यपाचार्यात्मज पीताम्बरविरचिते स्मार्ताधानप्रयोग समाप्त ।

[S C. 14.

748

स्मृत्यर्थसागर of छलारि नरसिंह.

(आह्निक तरङ्ग)

10×4½ inches, Devanagari handwriting Foll 118 seven lines to a page

Smrtyarthasāgara, a compendium of religious matters, composed in 1682 by Chalari Nrsimha, son of Chalari Nārāyana. The work consists of several Tarangas of which our MS contains only one i e Āhnika Taranga dealing with the daily religious duties. For the kālataranga, cf Bik No 469 and Aufrecht Oxford Catalogue, p 285b. Chalari was a follower of Madhvācārya, cf Bhandarkar Report 1883-84 p. 52 The work is based on Madhva's Sadācārasmrti.

It begins.—

अथ सदाचारस्मृत्यनुसारेण आह्निकमुच्यते । प्रत्यहं रात्रे पश्चिमभागे षट्घटिकाकाशात्मके ब्राह्मे मुहूर्ते उत्थाय०

जनकादय पित(र)स्तु पाल्यन्तरङ्गे महालयप्रकरणे उक्ताः। 39b Besides old Smrtis and Purānas the following authorities are quoted.—आचार्य 14b 30b 33 71 51b 70b, 62b, ऋग्विधान 29, गुरु 44b, चन्द्रिका 18b, तत्त्वसार 51b, 70b, तैत्तिरीयभाष्य 28b, परशुरामीय 73b, पारिजात 29b, प्रयागकल्प 76, बृहद्भाष्य 79 ब्रह्मतर्क 46b 47, मदनविनोद वैद्यनिघण्टु 98 मध्वविजय 63, मध्वाचार्य 17b, रघूत्तमस्वामि 114b, लक्षणग्रन्थ 78b, 86b विष्णुतीर्थीय 31 स्मृतिरत्न 11, स्मृतिसग्रह 62

It ends —

छलारिनारसिंहेन कृते स्मृत्यर्थसागरे ।
स्यादाह्निकतरङ्गोय श्रीमध्वपतितुष्टिद ॥

इति श्रीआह्निकतरङ्ग समाप्त ॥

[S C 3

C. Smārta and Paurānic Ritual.

749

अद्भुतशान्ति.

9½×4½ inches Devanāgarī handwriting Foll 4, seven lines to a page.

The MS contains —

(I) अद्भुतशान्ति which begins—अद्भुतशान्ति । अमुकरोगिण उत्पन्नाभिव्यक्तोत्पन्नसमानविविधज्वराधिगृह दाहाद्युत्पातजनितदुरितनिरसनद्वारा० नवग्रहमखा यमदैवत्या अद्भुतशान्तिं करिष्ये०

(II) बौधायनोक्त अद्भुतशान्ति which begins — यद्यगारे स्थूणविण (?) विरोहेत् कपोतो वाधिपतेद्वायसो वाधिगृहमध्य पतेत्०

End.—

इति बौधायनोक्त अद्भुतशान्ति ।

[S C 4.

750

अनन्तव्रतकथा.

(from भविष्योत्तर पुराण.)

8½ × 4¼ inches, Devanāgarī handwriting Foll 8, nine lines to a page. Dated Sake 1684

The story of Yudhisthira, who regained his kingdom and also of Kaundinya who attained great prosperity by the performance of the Ananta Vrata. It is from the Bhavisyottara Purāna. The Ananta Vrata consists in worshipping Visnu Ananta in the form of a silk thread, on the 14th day of the first half of the month of Bhādrapada

It begins —

सूत उवाच ।

पुरा तु जाह्नवीतीरे धर्मो धर्मपराक्रमः ।
जरासन्धवधार्थाय राजसूय प्रचक्रमे ॥ १ ॥

It ends —

इति भविष्योत्तरपुराणे श्री अनन्तव्रतकथापुस्तक समाप्तिमगमत् ।

[B D 182

751

अनन्तव्रतकथा

(from भविष्योत्तर पुराण)

8½ × 3½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 17, eight lines to a page Dated Sake 1664

Another copy, this MS contains both the Prayoga of the Vrata and its Katha.

[B D 213.

752

अर्कविवाह.

11½ × 5½ inches, Devanāgarī character Foll. 7, about ten lines to a page.

- Details of a ceremony called Arkavivāha which is a marriage with the Arka plant to avoid sin which is incurred by marrying three human wives in succession

It begins —

अथार्कविवाह । ब्रह्मपुराणे व्यासस्मृतिकश्यपस्मृतिर्से महशौनककारिकामवलोक्य अर्कविवाहप्रयोगो विरच्यते । आदित्यवारे शनैश्चवारे हस्तर्क्षे॰ प्राणानायम्य देश संकीर्त्य मम तृतीयमानुषीविवाहजदोषाभावार्थं अर्कविवाह मह करिष्ये । इति सकल्प्य॰

It ends —

स्वस्तानि यासांसि आचार्यस । ब्राह्मणान्भोजयेत् । कर्म श्वरार्पण॰ विष्णु ।

[B D 283

753

अश्वत्थोद्यापन.

(from शौनकस्मृति.)

9½ × 4¼ inches, Devanāgarī handwriting Foll 8, seven lines to a page.

Details of the Udyapana and Upanayana ceremonies of the holy Asvattha tree from the Saunaka Smrti.

Begins —

अथ अश्वत्थोद्यापन तदुक्त शौनकीये ।
स्थापनादष्टमे वर्षे द्वादशैकादशेपि वा ।
उत्तरायणे गुरुशुक्रोदये॰

Ends —

एव य कुरुते तस्य वर्धते श्रियमायुषम् ।
कुलकोटिं समुद्धृत्य विष्णुलोके महीयते ॥
इति शौनकीये अश्वत्थोद्यापनं समाप्तम् ।

[S C I

754

अश्वत्थोपनयनपद्धति.

(Acc to शौनक.)

8½ × 3 inches, Devanāgarī handwriting. Foll 6, five lines to a page A Thale MS

Another piece on the same subject

Begins —

अथ अश्वत्थोपनयनप्रयोग । कर्ता कृतनित्यक्रिय प्राङ्मुख उपविश्य आचम्य प्राणानायम्य॰

Ends.—

कृत कर्म विष्णवे समर्प्य बन्धुभि सह भुञ्जीतेति ।

इति शौनकानुसारिण्यश्वत्थोपनयनपद्धतिः समाप्तिमगात् ।

[S C I

755

आतुरसंन्यास.

7¼ × 4 inches, Devanāgarī handwriting. Foll. 3, eleven lines to a page. Dated Saṁvat 1789

The manner of initiating a man on death bed into the fourth stage of life.

It begins.—

अथातुरसंन्यास । तत्र दत्तात्रेय । संन्यासो नाम सर्वं त्यक्त्वा आश्रमादाश्रमं गच्छामीति संकल्प्य प्रैषोच्चारणाभय दाने इति । नान्दीश्राद्धादिदण्डग्रहणान्त क्रियाकलापो स्याङ्गभूत एव । अत आतुरस्य संकल्प्य प्रैषोच्चारणाभयाद्यतिरिक्त दण्डग्रहणादेः कृताकृत आवश्यम् ।०

It ends —

अग्निमात्मन्यारोप्यातुरसंन्यासं कुर्यात् । इत्याङ्गिरसोक्त संन्यास ॥

[B. I 48.

756

उत्सर्जनोपाकर्मप्रयोग.

8¾ × 4 inches, Devanāgarī handwriting. Foll 8, about 15 lines to a page

The details of the vedic ceremony of giving up and resuming the studies of the Vedas when also the sacred thread is to be changed. It is popularly called Śrāvaṇī as it is to be performed with the Śravaṇa Nakṣatra.

It begins.—

श्रुतिस्मृतिपुराणोक्तफलप्राप्त्यर्थं उत्सर्जनाङ्गत्वेन शरीर शुद्ध्यर्थं आसनविधिपूर्वक पुरुषसूक्तजपमहं करिष्ये ॥०

तत वेदप्रीत्यर्थं ब्राह्मणान् भोजयेत् । इति उत्सर्जन कर्मप्रयोग समाप्त ॥ अथ उपाकर्मप्रयोगः ।

It ends —

०दण्डाजिनानि धारयेत् ॥ पुराणानि विसृज्य ॥ इति ब्रह्मचारिवेदग्रहणम् ॥

[B. D 182.

757

उत्सर्जनोपाकर्मप्रयोग.

15 × 10 inches, Devanāgarī handwriting. Foll. 13, twenty lines to a page.

Another manual of the same

It begins —

अथ कालनिर्णयः । श्रवणेन श्रावणस्य पञ्चम्यां हस्तेन वा इति गृह्यपरिशिष्टे०

It ends —

शाकलानां समानीवेत्युच्यान्त्या आहुतिर्भवेत् बाष्कलानां तु तच्छंयोरित्युच्यान्ताहुतिर्भवेत् ।

[ZZ. A. 23.

758

उत्सर्जनोपाकर्मप्रयोग.

10¾ × 4¼ inches, Devanāgarī handwriting. Foll. 2-34, seven lines to a page. Dated Saṁvat 1701

Another copy

[B. D 224.

759

उत्सर्जनोपाकर्मप्रयोग.

8¾ × 5 inches. Devanāgarī character. Foll. 20, eleven or twelve lines to a page

Another copy

[B. D 165

760

उत्सर्जनोपाकर्मप्रयोग.

8¾ × 4¼ inches. Devanāgarī handwriting. Foll. 4, eleven lines to a page.

Another copy

[B. D 187

761

उदकशान्तिप्रयोग

8¾ × 4¼ inches, Devanāgarī handwriting. Foll. 3–35, eight lines to a page. Incomplete

Details of the rite of purification of a place &c. by means of chanting the vedic Mantras.

The MS. is defective both towards the beginning and end

[B. D 182.

762

उपाङ्गललितापूजाकथा

(from स्कन्दपुराण.)

7¾ × 5¾ inches, Devanāgarī character. Foll. 19, 14 lines to a page.

Details of the worship of the Goddess Upāṅgalalitā and a Kathā from the Skandapurāṇa.

It ends:— .

प्रभाते पूजयेद्देवीं ततः कुर्याद्विसर्जनम् ॥ १२४ ॥

इति श्रीस्कन्दपुराणे उमामहेश्वरसंवादे उपाङ्गललितापूजा-व्रतकथा उद्यापनविधिः समाप्तः ॥

[B. D 217.

763

एकादशीनिर्णय.

8½×4 inches, Devanāgarī handwriting. Fol. 4, nine lines to a page.

Astronomical and religious discussion regarding the 11th day of each of the halves of a month.

It begins:—

अथ एकादशीनिर्णयः । भविष्योत्तरपुराणे ।
आदित्योदयवेलायां स्मार्तानां कथिता बुधैः ।
अरुणोदयवेलायां वैष्णवानां स्मृता परैः ॥ १ ॥०

It begins:—

अथ भाद्रपदशुक्लचतुर्दश्यां कदलीव्रतम् । हेमाद्रौ भविष्ये ।
यत्त्विदं समाख्यातं कदलीव्रतमुत्तमम् ।
तदेव संप्रवक्ष्यामि लोकानुग्रहकारकम् ॥०

इति हेमाद्रौ कदलीव्रतम् । अथ गुर्जरदेशप्रसिद्धं कार्त्तिक्यां माघ्यां वैशाख्यां वा कदलीव्रतम् । तत्रादौ कदलीपूजनम् । fol. 2. इति कदलीदानमन्त्रः । अथ कथा ।

युधिष्ठिर उवाच ।

कृष्ण कृष्ण महाबाहो सर्वविद्याविशारद ।
त्वमस्माकं परो बन्धुस्त्वमस्माकं परः सखा ॥ १ ॥

इति कथा । अथोद्यापनम् । fol. 4. इति भविष्योत्तरपुराणे कदलीव्रतं संपूर्णं । fol. 5.

It ends —

इत्यनुक्तोद्यापनप्रकारविधिः ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ।

[B. D. 171

Beginning —

युधिष्ठिर उवाच ।

षष्ठीविधानमाहात्म्यं कथयस्व जनार्दन ।

धन्यं यशस्यमारोग्यं पुत्रसौख्यप्रदायकम् ॥ १ ॥०

End —

नदीषु गङ्गा विबुधेषु विष्णुर्यथा प्रसिद्धो भुवनत्रयेपि ।

तथा व्रतेषु प्रवरं विधेयं प्रसिद्धमेतत्कपिलाभिधानम् १४२

इति स्कन्दपुराणे कपिलाषष्ठीव्रतकथा संपूर्णा ।

[B I. 117

768

कपिलाषष्ठीव्रतपद्धति

8×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 4, nine lines to a page.

Another tract on the same subject

It begins —

अथ कपिलाषष्ठीव्रतपद्धति । सा च योगविशेषेण भवति । ते च योगा पुराणसमुच्चये दर्शिता ।

भाद्रे मासे सिते पक्षे भानौ चैव करे स्थिते ।०

It ends —

इति कपिलाषष्ठीव्रतसंपूर्णं ॥

[B I 43

769

काशीनित्यषोडशयात्रा

10×4½ inches, Devanagari handwriting Foll 23 about 26 lines to a page. Dated Sake 1720.

Details of the pilgrimage at Benares

Begins —

अथ नित्ययात्रा लिख्यते ।

विश्वेशं माधवं ढुण्ढिं दण्डपाणिं च भैरवम् ।

वन्दे काशीं गुहां गङ्गां भवानीं मणिकर्णिकाम् ॥

Ends —

इति षोडशयात्रा समाप्ता ।

[B. D 206

770

गोदानप्रयोग.

8¾×4½ inches, Devanagari handwriting Foll. 7, nine or ten lines to a page

Details of the religious gift of a cow

It begins —

अथ गोदानम् ।

हेमशृङ्गी रौप्यखुरी सुशीला वस्त्रसंयुता ।

कांस्यपात्र (प्र)दातव्या क्षीरिणी गौः सदक्षिणा ।

स्वर्णतारं तथा शुद्धं माषावेशाष्टमोदश ।

शृङ्गयो खुरपृष्ठे च तदर्धार्धमथापि वा ॥०

सर्वस्मृतिसमुद्दिष्टं गोदानं सर्वतो वरम् ॥

अथ प्रयोग । पुण्यतिथौ मनोवाक्कायकृतसकलपापक्षयद्वारा०

[B D 200

771

ग्रहयज्ञ.

8½×3¾ inches Devanāgari handwriting Foll. 12 eight lines to a page

Grahamakha is a sacrifice offered to the grahas i e the planets before beginning sacred rites

It begins —

०देशकालौ सकीर्त्य अमुककर्माङ्गभूत ग्रहयज्ञं करिष्ये ॥ ईशान्यां हस्तमात्रं ग्रहवेदिं कृत्वा तस्योपरिवस्त्रे साङ्गग्रहान्स्थापयेत् ॥

[B D 213

772

चलार्चा

(acc to बौधायन)

8½×4 inches Devanāgari handwriting Foll. 3, nine lines to a page Incomplete

The method of sanctifying an idol according to Baudhāyana.

It begins —

अथ चलप्रतिष्ठा बौधायनाद्युक्ता ॥ तत्र शुचौ देशे मण्डपं तद्‍त प्रतीच्यामीशान्यां वा कुण्डं तदुत्तरत स्नानोपकरणानि० ततो गुरुमण्डपप्रतिष्ठामग्निस्थापनं च कृत्वा स्थाप्य दैवत्यनैवार चरु श्रपयित्वा आज्यभागान्ते पलाशादिसमिधां ०जुहुयात् ।०

[B D 182.

773

तुलस्युद्वाहप्रयोग.

9½×4¾ inches, Devanāgari character. Foll. 9, about ten lines to a page.

Details of the marriage of an image of Viṣṇu with the Tulasi plant, to be performed on the 12th day of the first half of the month of Kārtika

It begins —

नत्वा श्रीरामचरणौ तुलस्युद्वाहकर्मण ।
प्रयोगो रच्यते सम्यक सुखानुष्ठानसिद्धये ॥ १ ॥
कुमारसहितां विष्णुयामल पूर्वपद्धती ।
आलोच्य सारमुद्धृत्य श्रद्धालुजनतुष्टये ॥ २ ॥
तत्रेमानि मूलवाक्यानि ।
विष्णोस्तु प्रतिमां हैमीं कुर्यात्पलचतुष्टये ।०

[B D 233.

774

तृचाकल्पपद्धति

9¾ × 5 inches Devanagari handwriting Foll. 7, twelve lines to a page.

Trcākalpapaddhati.

Begins —

आचम्य प्राणायाम कृत्वा सुमुखश्चेत्यादि०

Ends —

इति सक्षेपतृचापद्धति ।

[S C 4

775

दशरथललिताकथा

7¾ × 5¾ inches, Devanāgari character Foll 14 eleven lines to a page

The MS contains the details of the worship of the goddess Lalitā who is sometimes called Dasaratha or Dasānga Lalitā and the story from the Bhaviṣyottara Purana in illustration of it The story is in 41 slokas.

The Kathā begins —

युधिष्ठिर उवाच ।
देवदेव जगन्नाथ लक्ष्मीकान्त जनार्दन ।
कथयस्व सुरश्रेष्ठ दशाङ्गललितावतम् ॥ १ ॥
कथमेषा समुत्पन्ना कस्मात्पुण्यतमा मृणां ॥०
भक्तयेद् सुरते तस्य ललिता वरदा भवेत् ॥ ४० ॥

It ends.—

इति श्रीभविष्योत्तरपुराणे दशाङ्गललितापूजाकथा समाप्ता ॥

[B. D 217.

776

दशरथ ललितापूजा

7¾ × 5¾ inches, Devanagari character Foll 9, about 14 lines to a page Incomplete

Details of the worship of Lalitā This somewhat differs from the previous one. It does not contain the Kathā It seems to be incomplete.

It begins —

आचम्य प्राणानायम्य । मम इह जन्मनि जन्मान्तरे च अखण्डितसुखसौभाग्यादि अविच्छिन्नसततिपुत्रपौत्राद्यभिवृ- द्ध्यर्थं श्रीदशाङ्गललिताप्रीत्यर्थं०

[B. D 217

777

दशाङ्गललिताव्रतकथा.

(from स्कन्दपुराण)

8¼ × 4 inches, Devanāgari handwriting Foll. 4, seven lines to a page. Dated Samvat 1665

This story, running our 28 verses professes to be from the Skandapurāna and is told to illustrate the efficacy of the Dasângalalitā Vrata In the story King Dasaratha is said to have obtained a son by the performance of the Vrata.

It begins —

अथ कथा ॥ युधिष्ठिर उवाच ।
देवदेव जगन्नाथ प्रणतार्तिविनाशन ।
यद्वर्तते मे हृदये त्वां पृच्छामि वद प्रभो ॥
देवदेव जगन्नाथ लक्ष्मीप्रिय जनार्दन ।
कथयस्व सुरश्रेष्ठ दशाङ्गललिताव्रतम् ॥ २ ॥०
रोहिणी नाम चन्द्रस्य भार्या परमवल्लभा ।
सैवेह ललिताख्या रोहिणीति नराधिप ॥ १० ॥
आश्विनस्यासिते पक्षे दशम्यां पूजयेन्नृप ॥०

End.—

य इद श्रावयेद्भक्त्या व्रतानामुत्तमोत्तमम् ।
अश्वमेधसहस्रस्य फल तस्य भवेद्ध्रुवम् ॥ २८ ॥
इति श्रीस्कन्दपुराणोक्त दशरथकथा संपूर्णम् ॥

[B D 200.

778

दानखण्डोक्तदानमन्त्र

8¼×3 inches, Devanāgarī handwriting Foll 9 about nine lines to a page

These Mantras are from the Dānakhaṇḍa of the Caturvargacintāmaṇi of Hemādri They are to be chanted while offering gifts in honour of the planets

Beginning —

माणिक्यस्य ।

माणिक्य पद्मराग च वैडूर्यं वज्रमेव च ॥
गोमेदमरकत चैव पुष्पराग च मौक्तिकम् ॥ १ ॥

रक्तचन्दनस्य ।

रक्तगन्धमनोमव्यशान्तिद सुखद सदा ॥
सप्रदानेन चैवास्य शान्तिरस्तु गृहे मम ॥ २ ॥

They are given in the following order —

०इति सूर्यदानमन्त्रा दानखण्डोक्ता , इति चन्द्रदा०, इति भौम , इति बुधस्य, इति गुरो , इति शुक्र , इति शनि , इति राहो , इति केतो

It ends —

इति दानखण्डोक्तानि दानमन्त्राणि ॥

[B D 213

779

नवग्रहस्थापना.

8¼×4 inches Devanāgarī handwriting Foll 14 about eight lines to a page

The invocation for worship of the nine planets.

It begins —

नवग्रहस्थापना लिख्यते। अथेत्यादिगृहपीठदेवतास्थापनमह करिष्ये ।०

कलिङ्गदेशोद्भव काश्यपगोत्र सूर्य इहागच्छेत्यावाह्य इह तिष्ठेति स्थापयेत्० यमुनातीरोद्भव आत्रेयसगोत्र सोम० 2 अवन्तिपुरसमुद्भव भारद्वाजगोत्र भौम० 2b, मगधदेशोद्भव आत्रेयसगोत्र बुध० सिन्धुदेशोद्भव आङ्गिरसगोत्र बृहस्पते०3 भोजकटदेशोद्भव भार्गवसगोत्र शुक्र 3b, सौराष्ट्रदेशोद्भव काश्यपगोत्र शनैश्चर० 4 विराटनापुरोद्भव पैठीनसिगोत्र राहो० अन्तर्वेदिसमुद्भव जैमिनिसगोत्र केतो० 4b, ईश्वर इहागच्छ तिष्ठेति सूर्यदक्षिणपार्श्वे ईश्वरं उमे इहागच्छेति सोमदक्षिणपार्श्वे उमां भौमदक्षिणपार्श्व स्कन्द बुधदक्षिणपार्श्वे विष्णु 5b, बृहस्पतिदक्षिणपार्श्वे ब्रह्माण शुक्रदक्षिणपार्श्वे इन्द्र 6, शनैश्चरदक्षिणपार्श्वे यम राहुदक्षिणपार्श्व काल 6b, केतुदक्षिणपार्श्व चित्रगुप्त 6b, सूर्यवामपार्श्वे अग्नि सोमवामपार्श्वे अपः 7, भौमवामपार्श्वे भूमिं बुधवामपार्श्व विष्णु गुरुवामपार्श्व इन्द्र 7b; शुक्रवामपार्श्व इन्द्राणीं शनैश्चरवामपार्श्वे प्रजापतिं 8, राहुवामपार्श्वे सर्पान् केतुवाम० ब्रह्माण तत शुक्लपुष्पाक्षतैस्तण्डुलैरेव विनायकादिपञ्चदेवता स्थापयेत् 8b, राहोरुत्तरतो गणपतिं 9, इशानेदत्ततो दुर्गां रवेरुत्तरतो वायु राहोर्दक्षिणे आकाश 9b, केतुदक्षिणपार्श्वे अश्विनौ ।

The end —

इति ग्रहप्रतिष्ठाविधानेन पूजयेत् । नवग्रह सपूर्णम् ॥

इति नवग्रहस्थापना सपूर्णम् ।

[B D 182

780

नवग्रहाधिदेवताप्रतिदेवता

8¼×3¾ inches Devanāgarī character Foll. 2, eight or nine lines to a page.

Vedic Mantras which are to be recited in praise of each of the nine planets

It begins —

अथ नवग्रहअधिदेवताप्रतिदेवता। आकृष्णेन० अग्निं दूत०

It ends.—

नवग्रहअधिदेवताप्रतिदेवतासमाप्त ॥

[B D 187

781

पञ्चमहायज्ञपद्धति.

8×4 inches Devanāgarī handwriting Foll 10 nine lines to a page.

Method of performing the five daily sacrifices.

It begins —

गोपाल गोपिसहित मल्लारिं चन्द्रलाञ्छिकाम् ।

प्रणम्य क्रियते पञ्चमहायज्ञस्य पद्धतिम् ॥ अथ महायज्ञ ॥०

It ends —

इति श्रीपञ्चमहायज्ञस्य पद्धति शुभा ॥ पञ्चमहायज्ञ समाप्त ॥

[B D 171

782

परमहंससन्ध्योपासन of शंकराचार्य.

8½×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 4, seven lines to a page

The way of performing the Sandhyā worship prescribed for a Sanyāsi, ascribed to S'aṅkaracarya.

[ZZ. E. 34.

783

पिठोरीव्रतकथा.

(from स्कन्दपुराण.)

7½×4 inches, Devanāgarī handwriting Foll. 2-7, about eight lines to a page Dated S'ake 1633

A story to illustrate the religious efficacy of the Pithorī Vrata to be performed on the new moon day of the month of S'ravana from the Skanda Purana First page of the MS is missing The story contains 58 s'lokas only

It begins —

अरत्रे लभते काम परत्रे च महाफलम् ।
व्रतानां परम श्रेष्ठ कथयस्वाथ पार्वति ॥ १ ॥

पार्वत्युवाच ॥ पुरासीत् श्रीधरो विप्रो अष्टपुत्रो धनेश्वर ।०

It ends —

इति श्रीस्कन्दपुराणे पार्वतीइन्द्राणीसवादे पिठोरीव्रत सपूर्णम् ॥

[B D 165

784

प्रदोषनिर्णय.

8½×4 inches, Devanāgarī handwriting Folios three only, about 10 lines to a page

Information both astronomical and religious, about the 13th day of the first as well as the second half of a month

It begins —

अथ प्रदोषनिर्णयो लिख्यते । हेमाद्रिनिगम ।
कृष्णाष्टमी बृहत्तपा सावित्री वटपैतृकी ।
अनङ्गत्रयोदशी रम्भा उपोष्याः पूर्वसंयुता ॥
पक्षद्वये त्रयोदश्यां निराहारो भवेद्दिवा ।
घटित्रयादस्तमयात् पूर्वं स्नान समाचरेत् ॥०

स्कन्देन ब्रह्मोत्तरखण्डेऽप्युक्तम् ।
यदा त्रयोदशी शुक्ला मन्दवारेण संयुता ।
आरभ्य सुव्रत तत्र संतानफलसिद्धये ॥०

Ends —

महामहेति विख्याता त्रिकोटिकुलमुद्धरेत् ।
इति प्रदोषनिर्णय. ।

[B D 200

785

प्रासादोद्यापनप्रतिष्ठा.

11½×5½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 16, about ten lines to a page.

A collection of passages from several works on the consecration of idols temples &c.

It begins —

अथ त्रैविक्रमीं ग्रन्थान्तर चावलम्ब्य प्रतिष्ठापद्धतिर्लिख्यते । तत्र स्वयभुवि देवे पूर्वप्रतिष्ठिते वा अदृश्यमाने प्रासादावयवे वा श्रद्धया शिलान्यासपूर्वक पाषाणेष्टकादार्वादिभिर्नव प्रासाद निर्माय सिद्धे प्रासादे स्वानुकूलेद्धि प्रासादादुत्तरत पूर्वत ईशान्या वा मण्डप कृत्वा०

On fol 14b, we find —

इति चित्तपावनप्रासादप्रतिष्ठाप्रयोग । (?)

[B D 24

786

ब्रह्मचारिव्रतलोपप्रायश्चित्तप्रयोग

8¼×3¾ inches, Devanagari handwriting Folio one only, nineteen lines in all

It begins —

ब्रह्मचारिव्रतलोपजनितसकलदोषपरिहारार्थं ब्रह्मचारिकृच्छ्रत्रयप्रायश्चित्त तथा महानाम्न्यादिव्रतचतुष्टयलोपजनितप्रत्यवायपरिहारार्थं कृच्छ्रचतुष्टय एव सप्तकृच्छ्रात्मक प्रायश्चित्त यथाशक्ति हिरण्यप्रत्याम्नायद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं इदानीमह करिष्ये ।०

[B D 200

787

ब्रह्मयज्ञ.

8¼×3¾ inches, Devanāgarī character Foll 4, about eight lines to a page.

Method of performing the Brahmayajña one of the five daily sacrifices.

०इति मङ्गलाराधनविधिः स(मा)प्त. ॥ अथोद्यापनविधिः ॥
fol. 4.

०अथ कथा ॥ सूत उवाच ॥

पूजितो देवदैत्यैस्तु मङ्गलो मङ्गलप्रदः ।
गौतमेन पुरा पृष्टो लोहिताङ्गो महाप्रदः ॥ १ ॥

It ends —

इति मत्वा नरै. सर्वैः कार्यं व्रतमनुत्तमम् ॥ ४२ ॥
इति श्रीस्कन्दपुराणे मङ्गलव्रतं समाप्तम् ।

[B. D 213.

792

मण्डलदेवता.

8¼×4 inches, Devanagari handwriting. Foll 9, about ten lines to a page Incomplete.

On the worship of a number of deities arranged in a circle.

It begins —

अथ मण्डलदेवता । हेमाद्रौ स्कान्दे ॥

प्रागुदीच्यायता रेखा कुर्यादेकोनविंशतिम् ।
खण्डेन्दुत्रिपद. कोण शृङ्खला पञ्चभि· पदैः ॥
चतुर्विंशत्पदा वापि परिधिर्विंशतिः पदै. ।०

इति सर्वतोभद्रपीठम् । अथ लिङ्गतोभद्रम् ॥

चतुर्विंशतिरालेख्या. रेखाप्रागदक्षिणावत ।
कोणेषु शृङ्खला पञ्च पदापदयस्तु पार्श्वत. ॥०

इति मण्डलदेवता । तत. मूर्तौ अग्न्युत्तारणं ।

The MS breaks off in the middle of this subject

[B D 182

793

महान्यास.

9½×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 20, seven lines to a page Dated Sake 1708, Samvat 1843

Directions about the mystical touching on the several parts of one's body, before beginning any sacred rite.

Begins —

अथातः पञ्चाङ्गरुद्राणां न्यासपूर्वकं जपहोमार्चनविधिं व्याख्यास्याम. ।

It ends ·—

वयं स्याम पतयो रयीणां अग्नाय फट् । इति महान्यासाः समाप्ताः ।

[S. C L

794

रुद्रन्यासभाष्य.

11½×4 inches, Devanāgarī handwriting. Foll. 5; about 12 lines to a page.

The MS. does not contain any commentary on any treatise as might be expected from the name. It gives the method of mystically touching the various parts of the body, in connection with the Rudrajapa

Begins :—

अथ रुद्रविधि· । रुद्र रुद्रैकादशिनी महारुद्र अतिरुद्राणां चतुर्णां लक्षणान्याह शातातपः ।०

It ends —

यं य क्रतुमधीते तेन तेनास्येष्टं भवतीति तेन तदर्थाः कल्प्यास्तेन तत्र फलमाप्नोतीत्याह भगवान्बौधायन. । इति न्यासभाष्य संपूर्णम् ।

[B D 145.

795

रुद्रलघुन्यास.

15×10 inches, Devanāgarī handwriting. Foll 5, 17 lines to a page.

Another treatise on the same subject

[ZZ. A. 23.

796

रौद्रीकरण.

8½×4½ inches, Devanāgarī handwriting. Foll 2 only, 32 lines in all

Another treatise on the same subject.

It begins —

ॐभूर्भुव स्व । ॐ ॐनम. शंभवे च मयोभुवे च नमः०

Ends —

०ॐनमो भगवते रुद्राय ॐ आः पादाभ्यां नमः ॥ इति रौद्रीकरणसमाप्त· ।"

[B D. 182.

797

वास्तुविधिक्रम.

7×4½ inches, Devanāgarı handwriting Foll. 6, eleven lines to a page

The details of the religious ceremony to be performed at the time of the first entrance into a newly built house

Beginning —

अथ गोभिलगृह्योक्तस्तथा पुराणोक्तश्च संक्षेपवास्तुविधिक्रम । तत्र उदयने शुक्लपक्षे ज्योतिर्विदुक्तपुण्यदिने पूर्वाह्णे च अवसान जोषयतेति खण्डे समादिगुणयुक्तविभ्रदोषरहित गृहकार्यं प्रधानसकल्प । पूर्वं मातृपूजावृद्धिश्राद्धम्०

It ends —

स्थापितदेवतानां विसर्जनम् । भूयसी देया इति सामगा नाम् वास्तुविधि विशेष समाप्त ॥

[B I 79

798

वैश्वदेवप्रयोग.

6¾×4½ inches, Devanāgarı character Foll 5 ten lines to a page.

The details of the Vais vadeva or the four of the five daily sacrifices accord ng to Yajnapars va

It begins —

वैश्वदेवादग्यादुद्धृत्य घृतेनाभिधारण ॥ ॐ यद्देवा देवहेडन मित्यादिभिस्तिसृभि कूष्माण्डीभिर्ऋग्भि ० श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं यज्ञपार्श्वोक्तविधिना पञ्चमहायज्ञैर्यक्ष्य इति सकल्प कुर्यात् ॥०

It ends —

इति मनुष्ययज्ञ । ततो यथार्हमतिथीन्सभोज्य स्वय भुञ्जीत इति यज्ञपार्श्वोक्तवैश्वदेवप्रकार समाप्त ।

[B D 233

799

व्रतबन्धप्रयोग.

*7¼×3 inches Devanagarı character. Foll 13, eight lines to a page

The details of the thread ceremony

It begins —

अथ क्षौर ॥ सांवत्सरिकचूडाकरण तृतीये वाप्रतिहते शुभदिने चन्द्रतारानुकूले चूडाकरणनिमित्तक०

It ends —

इति व्रतबन्धविसर्गे वेदाहुतिं च दापयेत् । यत्र वेदाहुति दद्यात् स्थण्डिले च पृथक् पृथक् ॥ इति व्रतबन्धसमाप्तम् ॥ शुभमस्तु ॥

[B. D 233

800

शिवपूजन.

7½×4½ inches, Devanāgarı handwriting Foll 2-10, eight lines to a page Dated Samvat 1852

The method of worshipping God S iva. The first folio of the MS. is wanting

It ends —

इति स्तुतिपाठ । इति शिवपूजन समाप्तम् ।

[B I 46

801

श्राद्धप्रयोग.

11½×5¾ inches, Devanagarı character Foll 7 about six lines to a page Dated S ake 1750

Details of the S raddha according to the Ās valayana Sūtra

It begins —

सूत्रोक्तश्राद्धप्रयोग । आचम्य पवित्र धृत्वा प्राणानायम्य देशकालौ स्मृत्वा अपसव्य पितृपितामहप्रपितामहानां०

It ends —

पिण्डान् जले निक्षिप्य । गोअजविप्रेभ्यो वा दद्यात् । समाप्तोय सूत्रानुसारिणी(?) श्राद्धप्रयोग ।

[B. D 283

802

श्राद्धसंकल्प

8½×4 inches, Devanāgarı handwriting Foll 13 nine lines to a page.

Another manual of the S rāddha Prayoga

It begins —

विष्णूस्मृत्य ॥ अद्येत्यादि पूर्वोच्चरितएवगुणविशिष्टायां पुण्यतिथौ पुरूरवार्द्रवसज्ञकानां०

It ends —

एष पितृयज्ञ सस्थापयति यो व्याहाय शसति तस्माद्या द्वावसेव शस्तव्यम् ॥ इति श्राद्धयज्ञः समाप्तः ॥

[B D 213

803

सन्ध्याविभूतिधारण.

8½ × 4½ inches Devanāgari handwriting Foll 83 seven lines to a page Dated Sake 1756

A MS containing the following pieces —

(1) विभूतिधारण foll 4
(2) सन्ध्या foll 28
(3) यजुस्त्रिकालसन्ध्या foll 17
(4) प्रात सन्ध्या foll 11
(5) सायसन्ध्या foll 10
(6) माध्याह्नसन्ध्या foll 5
(7) सायसन्ध्या (again) foll 8

[ZZ E 34

804

सर्वप्रायश्चित्त

9½ × 4 inches Devanagari handwriting Foll 10 seven lines to a page Dated Sake 1704

Sarvaprayascitta a manual of Atonements.

Begins —

सर्वप्रायश्चित्त लिख्यते । षडब्द त्र्यब्द सार्धाब्द वा यथा शक्ति तदेव सुवर्णादिप्रत्याम्नायद्वारा कुर्यात्। चतुरस्त्रीनेक वाध्यात्मविद पपत्वेनोपवेश्य कृतस्नान ०

अथ मृत्तिकास्नान 4b अथ पञ्चगव्यस्नानानि 6b, एव प्रायश्चित्त कृत्वा शक्तौ सत्यां दानान्यपि कुर्यात्० 9

It ends —

सर्व भवतु मेऽच्छिद्र यस्य चेच्छन्ति वै द्विजा ॥ इति प्रतिवचनम्। इति सर्वप्रायश्चित्त संपूर्णम्।

[S C 4

805

सहस्रभोजनप्रयोग.

10 × 4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 3, eleven lines to a page

The details of the Sahasra bhojana rite, in which a thousand Brāhmans are fed for the attainment of religious merit.

Beginning —

कर्ता सपत्नीक कृतमाङ्गलिकस्नान सभ्योपविष्टमात्मशुध्यर्थं पूर्वोत्तराङ्गसहित प्रायश्चित्त विधाय०

End —

तथैव मद्यमत्सरहित पूर्ववद्धोम कार्य । इति सहस्रभोजनप्रयोग ।

[B D 286.

806

सहस्रभोजनप्रयोग.

10 × 4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 3 only, about eleven lines to a page

Another copy of the same Prayoga.

[B. D 284

सोमवतीव्रत.

(from भविष्योत्तरपुराण)

807

8½ × 4 inches Devanagari handwriting. Foll 13 about 10 lines to a page

The details of the Somavati Vrata which consists in the worship of the Asvattha tree on the new moon day whenever it comes on a Monday The story in illustration of it is from the Bhavisyottara Purāna

Begins —

सोमवार अमावास्यायां व्रत लिख्यते । कर्ता नद्यादौ स्नात्वा नित्यकर्मानन्तरं अश्वत्थसमीप गत्वा०

अथ कथा । सूत उवाच ।

शरतल्पगत भीष्ममुपगम्य युधिष्ठिर ।०

Ends —

इति श्रीभविष्योत्तरपुराणे सोमवार अमावास्याव्रतम् ।

[B. D 182

PART III—TANTRA

808

आगमकल्पलता of यदुनाथ.

13½ × 8½ inches, Devanāgarī handwriting (Kasmira style) Foll 230, 14 lines to a page About 100 years old

An extensive tantric treatise in 27 Paṭalas by Yadunatha. It is based upon many ancient and modern tantric works and is of a comparatively recent date. For another MS cf Stein p. 227

It begins:—

अथ आगमकल्पलतिका लिख्यते ।
यत्पादपङ्कजयुगं हृदि सन्निवेश्य
विश्वं सृजत्यविकलं केवलमब्जजन्मा ।
विष्णुश्च पालयति संहरते महेश-
स्तं देवमादिपुरुषं सततं नतोस्मि ॥ १ ॥
नत्वा गणेशं गिरिजां गिरिशं
वाणीं मुनीन्द्रैः स्तुतपादपल्लव(वा)म् ।
विलोक्य शास्त्रं यदुनाथशर्मणा
वितन्यते ह्यागमकल्पवल्ली ॥ २ ॥
प्रपञ्चसारसिद्धान्तं शारदातिलकं तथा ।
सपरिस्करमालोक्य तथा सारसमुच्चयम् ॥ ३ ॥
यत्नेन दीपिकां दृष्ट्वा तथा च लघुदीपिकाम् ।
तथा पूजाप्रदीपं च पुरश्चरणचन्द्रिकाम् ॥ ४ ॥
मन्त्रनेत्रं च मन्त्रान्तं श्रीरामार्चनचन्द्रिकाम् ।
मन्त्रमुक्तावलीरत्नावलीज्ञानार्णवादिकम् ॥ ५ ॥
तन्त्रं सनत्कुमारस्य नारदीयां चतुःशतीम् ।
पूर्णधारणशोमशम्भुमतं चागस्त्यसंहिताम् ॥ ६ ॥
संहितां वैष्णवीं तद्वत्तथा विज्ञानभैरवम् ।
शुल्व(?)च तन्त्रराजं च तथा वै पिङ्गलामृतम् ॥ ७ ॥
वामकेश्वरतन्त्रं च समस्तं रामदीक्षितम् ।
विज्ञानेश्वरसिद्धान्तसारश्रीसंहितां क्रमात् ॥ ८ ॥
विज्ञानललितं पञ्चरात्रीं नारायणीमपि ।
वसिष्ठसंहितां गार्ग्यसंहितां भैरवीं तथा ।
दिव्यसारस्वतं चिन्तामणिं कामिकमादरात् ॥
होमावरोप्यग्रन्थ(?) प्रतिष्ठासारसंग्रहम् ।
संहितां वायवीं तद्वत्संहितां ब्रह्मणस्तथा ॥
कपीलां संहितां ब्रह्मविष्णुरुद्रादियामलम् ।
तथैव यामलोद्धारं मत्स्यसूक्तमपि क्रमात् ।
पार्वतीहरसंवादं यात्राहीतश्रमादरात् ।
तथैव योगिनीतन्त्रं क्रमशश्चित्रपुरार्णवम् ॥
ईशानसंहितां तद्वत् सिद्धान्तं विश्वकर्मणः ।
तन्त्रं श्रीदक्षिणामूर्तेर्वैशम्पायनसंहिताम् ।
कुलचूडामणिं तद्वद्भावचूडामणिं तथा ।
कुलार्णवं कुलश्रेष्ठं हंसपारायणं तथा ॥
पुराणं विविधं तद्वत् स्मृतिशास्त्राणि भारतम् ।
ज्योतिःशास्त्राणि चालोक्य सकलां पद्धतिं क्रमात् ।
अन्ये ये संग्रहाः सन्ति तान्दृष्ट्वा च पुनः पुनः ।
सर्वेषां सारमुद्धृत्य यदुनाथेन धीमता ।
विधानं मन्त्रयन्त्राणां दीक्षादीनां प्रपञ्चितम् ॥
ज्ञानासारतो शैव विभाव्य च मुहुर्मुहुः ।
नानातन्त्रस्थमन्त्राणां ज्ञानं हरिति दुर्लभम् ॥
अतस्तेषां प्रबोधाय विचार्यातिप्रयत्नतः ।
ज्ञानाय मन्दबुद्धीनां समासेन प्रवक्ष्यते ॥
परं कापुरुषैर्नैव(व) प्रार्थ्यन्ते सुधियो मया ।
न्यूनातिरिक्तता चात्र शोधनीया महाशयैः ॥
तथा दीक्षितमर्त्यानां यद्दोषं कथयामि तत् ॥

The colophon:—

इत्यागमकल्पलतिकायां बगलामुखीमन्त्रवर्णनं नाम पञ्चविंशः पटलः ।

It ends:—

नानादेशोद्भवा वापि गुणलावण्यसंयुता ।
द्वितीयवत्सरादूर्ध्वं यावत्स्यादष्टमाब्दिका ।
तावत्कुमारी विज्ञेया मन्त्रविद्याफलप्रदा ।
कुमारीपूजनाच्चैव कुमारीं भू(भो)जनादपि ।
अशेषमन्त्रविद्याना फलदा नात्र संशयः ।
ताम्बूलं पुष्पं फलं वापि अनुलेपादिकं तथा ।
बलिप्रियं च नैवेद्यं दत्त्वा तद्भावपूरिता ॥
अतिप्रियकथालापं क्रीडाकौतूहलादिकम् ।
यथा तथा तत्प्रियकृत् कृत्वा सिद्धीश्वरो भवेत् ॥
रक्षितव्या प्रयत्नेन न क्षतां तत्र कारयेत् ।
पूजयेत्तां प्रयत्नेन यत्नतो नैव संस्पृशेत् ॥
स्पर्शेऽपि सिद्धिहानिः स्यात्स्पर्शे च मरणं ध्रुवम् ।
न विष्णुस्तु हरिः शम्भुश्च(र्न) देवी नापि षोडशी ।
न च स मृत्युञ्जयो वापि तथा नारायणः स्वयम् ॥

इति श्रीआगमकल्पलतिकायां सम्पूर्णं ॥ समाप्तम् ॥

The chapters are not well marked The following are a few subjects of which they treat — गुरशिष्यलक्षण (fol 5), चक्रलक्षण, दीक्षाकाल, दीक्षाविधान, होमविधान होमद्रव्यलक्षण, पूजाविधान 59, मुद्रालक्षण 60b, पुरश्चर्याविधान 78, मन्त्रोद्धारनिरूपण, श्यामापूजा 114b, शिवादिपूजा 123, श्रीविद्यानिरूपण 133b, पञ्चमीविद्या 138 सुन्दरीपूजा 151 श्रीविद्यापूजापद्धति 151, त्रिपुरसुन्दरीमहाविद्या 155b, भुवनेश्वरीपूजा 162b, भैरवपूजाविधि 173b छिन्नमस्तापूजाविधि 180b प्रकीर्णपद्धति 185, भुवनेश्वर्यादिस्तोत्राणि 195, मुद्रालक्षण 198b, धारणयन्त्रलक्षण 200b, मातङ्ग्यादिप्रयोग 210b, पिशाचिन्यादिमन्त्र 215b, बगलामुखीमन्त्र 217b, मन्त्रप्रयोग 222, वश्यमारणादिप्रयोग 228

Besides the works mentioned in the introduction the author refers to many works among which may be mentioned —आगमकल्पद्रुम 43b, 48 and often, कल्पतरु 49, गणेशविमर्शिनी 12, 36b, and often, *गन्धर्वतन्त्र* 9b, *गवाक्षतन्त्र* 9b, *ज्ञानललिता* 26b, तारारहस्यवृत्ति 60b, दक्षिणामूर्तिसंहिता 54b, पारिजातेश्वर 25b, पूर्णापद्धति 46b भूतभैरव often, भैरवानन्दसंहिता 66, महादाननिर्णय 27, माधवाचार्य 29 *मानसोल्लास* 22, *योगिनीहृदय* 61b, *राजमार्तण्डीय* 12b, विशुद्धेश्वरतन्त्र 76b, विष्णुकल्पलता 58, समयाद्यमातृका 54, सिद्धान्तशेखर 27, सुन्दरीरहस्यवृत्ति 21b, 48

[B D 260

809

आसुरीमहाप्रयोग.

6¼×4 inches Devanagari handwriting Foll 59, seven lines to a page

A tantric tract, having the form of a dialogue between Siva and Skanda It professes to be from the Ātharvana Rahasya It has 283 slokas in all

It begins —

कार्तिकेय उवाच ।

कैलासशिखरासीन देवदेव सदाशिवम् ।
स्कन्द पप्रच्छ षट्कर्मरहस्य वेदसमतम् ॥ १ ॥
वश्याकर्षणविद्वेषोच्चाटस्तम्भनमारणम् ।
त्रैलोक्यान्तर्गतानीणां निग्रहाय सुखेप्सी ॥ २ ॥
ब्राह्मण क्षत्रियो वैश्य शूद्रश्चापरवर्णकम् ।
साधयन्ति च तद्ब्रूहि कृपया परया विभो ॥ ३ ॥

महादेव उवाच ।

शृणु तावन्महामन्त्रमासुरीविधिमुत्तमम् ।॰

It ends —

इत्येवमासुरीकल्पं स्कन्दाय शिवभाषितम् ।
शुभे वा अशुभे कार्ये साधकानां शुभावहम् ॥ २८२ ॥
नात परतरो मन्त्रो नातः परतर स्तव ।
नात परतरं ज्ञान नास्ति तत्त्वमतः परम् ॥ २८३ ॥

इति श्रीआथर्वणरहस्ये अभिचारि आसुरीकल्पः समाप्त ॥

[B D 189

810

ककारादिकालीसहस्रनामस्तोत्र.

(from महाकालसंहिता of आदिनाथ.)

6½×4 inches, Devanagari handwriting. Foll 85, seven lines to a page

A hymn containing one thousand names of the goddess Kāli all beginning with the consonant क, with all the details about its employment to secure different objects It is from the Mahākāla-sañhita of Ādinatha It contains 473 verses.

It begins —

कैलासशिखरे रम्ये नानादेवगणावृते ।
नानावृक्षलताकीर्णे नानापक्षिरवैर्युते ॥ १ ॥
चतुर्मण्डलसयुक्ते शृङ्गारमण्डपस्थिते ।
समाधौ सस्थित शान्त क्रीड त योगिनीप्रियम् ॥ २ ॥
तत्र मौनधरं दृष्ट्वा देवी पृच्छति शकरम् ॥

देव्युवाच ॥

किं त्वया जप्यते नाथ किं त्वया स्मर्यते सदा ॥ ३ ॥॰
श्मशाने चन्द्रसदृशौ दिवा चन्द्रप्रकाशनम् ।
चन्द्राष्टक चाष्टदिक्षु तथा सूर्याष्टक शिव ॥ ८ ॥॰
ब्रह्मविष्ण्वादिनिर्माणमिन्द्राणां करण परम् ॥ ९ ॥॰
केन मन्त्रेण तपसा कलौ पापसमाकुले ।
आयुष्यपुण्यरहिते कथ भवन्ति तद्वद ॥ १२ ॥

शिव उवाच ॥॰

तद्व नामसाहस्र सुन्दरीशक्तिदायकम् ।
कथ्यते परया भक्त्या सावधस्व महेश्वरि ॥ ६२ ॥
मद्यैर्मांसैस्तथा शुक्रै सर्वरसैरपि प्रिये ।
तर्पयेत्पूजयेत्काली विपरीतरतिं चरेत् ॥ ६३ ॥

foll 11b.

The thousand names begin with v 86 and end with v 270

श्रीं काली क्रूं कराली च कल्याणी कमला कला।
कलावती कलाढ्या च कला पूज्या कलात्मिका ॥ ८६ ॥०
पेदशालतागृहे तथा मत्साश्रुस्तमताच्चः ॥ १२९ ॥
तस्या योनौ मुरा दत्वा तद्रस विन्दिद् जपेत्।
तदन्ते नामसाहस्र पठेद्भक्तिपरायणः ॥ १३० ॥
कालिकादर्शन तस्य भवत्येव त्रियामतः ॥०

It ends —

इति श्रीमदादिनाथविरचितायां महाकालसंहितायां कालीकालसंवादे सुन्दरीशक्तिदानाख्यं कालीस्वरूप काली सहस्रनामस्तोत्र सपूर्णमस्तु ॥

[B D 189

811

कक्षपुट of नागार्जुन

10×3½ inches, Devanāgarı handwriting Foll 106, (10-115) six lines to a page. Without beginning

Kaks aputa is a metrical Tantra ascribed to the celebrated Buddhist alchemist Nāgārjuna of the second century A D As regards the genuineness of works ascribed to Nagārjuna see P C Roy History of Hindu Chemistry vol II p. XXIV Rasaratnākara usually ascribed to him is probably a production of the 7th or 8th century A D, see ibid p XLI

In his third Report p 313 Dr Peterson mentions a tantric work ascribed to Nagārjuna accompanied by a commentary composed by a S vetāmbara monk called Guni kara in A D 1240 I was able to procure two MSS. of this work for the Bhadakamakara Memorial Collection (see above under No 572) The following subjects are treated of in this work —

वशीकरण, विद्वेषण, उच्चाटन, दर्पणे रूपदर्शन, चित्रकरण, मनुष्यान्तर्धान (पितृवनमर्दितमसकृत्कन्यारक मन शिला युक्तम्। त्रिभुवनमपि निगूहति तिलकक्रियया ललाटतटे ॥) कुतूहलानि, अग्निस्तम्भ (धवलङ्गवह्नमो(—मण्डूक C) ज्ञव रेणु रुधिरेण रक्षयेत्तस्य। तपति न सर्पशतैरपि विभावसुः स्तम्भितस्तेन।), जलस्तम्भ, उन्मादकरण, रोमशातन, शस्त्र स्तम्भ, देशान्तरगमन, अकाले सूर्यचन्द्रग्रहणदर्शन, आवेश धारण, विषप्रयोगविधान, विषमज्वराधिकार, भूतनाशन (In this chapter, a Mantra from भूतडामर is quoted in the text), ज्योतिर्दर्शन, अञ्जन, वन्ध्या पुत्रजनन, व्याघ्रदर्शन, मनुष्यदर्शन, गर्भनिवारण, वाजीकरण, वीर्यस्तम्भ, वृश्चिकविषनिवारण

That before Guṇākara many commentaries existed on this treatise of Nāgārjuna who quotes from Bhūtaḍāmara, is clear from the following verse in this commentary —

आत्मस्मरणाय मया विवृता नागार्जुनप्रणीतेयम्।
आश्चर्ययोगमाला अमितनवृत्तटीकातः।

The Kaksaputa contains twenty chapters and treats of nearly the same subjects as the above-mentioned treatise. Our MS. is without the first 9 folios at the beginning For quotations &c see Weber No. 904, Mitra Notices I p 137 and I. O No 2616

The following are a few colophons in our MS —

इति अग्निस्तम्भन 15b, इति गत्यादिस्तम्भन नाम सप्तमः पटल 21b, इति सेनास्तम्भन 21b इति अवानिम्नभर्न 30, इति मोहन, उच्चाटन 31b इति मारण 38, इति विद्वेषण 42b, इति इन्द्रजालविधान 74

It ends —

इति श्रीसिद्धनागार्जुनविरचिते कक्षपुटे विंशतितमः पटल।

[B D 77.

812

कल्पसूत्र of परशुराम.

9¾×6¼ inches, Devanāgarı handwriting Foll 27 about 12 lines to a page Dated Sake 1755 The MS was written by Ganes a Deva

A tantric work in ten chapters written in prose and attributed to Paras urāma the celebrated foe of the Ksatriya race and believed to be the fifth incarnation of God Visnu Cf I O, No 2586, Mitra Notices vol IV p 69, Ulwar Extract No 614 Umānandanātha bases his work on this Kalpasutra, see below No 845

It begins —

अथातो दीक्षां व्याख्यास्यामो भगवान्परमशिवभट्टारक. श्रुत्याद्यष्टादशविद्या सर्वाणि दर्शनानि लीलया तत्तदवस्थापन्न प्रणीय सविमला(?) भगवत्या भैरव्या स्वात्म(रमा?) विभिन्नया पृष्ट पञ्चभिर्मुखै पञ्चाम्नायान्प्रणिनाय। तत्राय सिद्धान्त षट्त्रिंशत्तत्त्वात्मि विश्व शरीर कञ्चुकित शिवो जीवो निष्कञ्चुक परमशिव स्वविमर्श पुरुषार्थो वर्णात्मका नित्या शब्दा मन्त्राणामचिन्त्यशक्तिता सम्प्रदायविश्वासाभ्यां सर्वसिद्धि

The chapters are not well marked The following are a few subjects of which they treat — गुरशिष्यलक्षण (fol 5), चक्रलक्षण, दीक्षाकाल, दीक्षाविधान, होमविधान, होमद्रव्यलक्षण, पूजाविधान 59, मुद्रालक्षण 60b, पुरश्चर्याविधान 78, मन्त्रोद्धारनिरूपण, श्यामापूजा 114b, शिवादिपूजा 123, श्रीविद्यानिरूपण 133b, पञ्चमीविद्या 138, सुन्दरीपूजा 151 श्रीविद्यापूजापद्धति 151, त्रिपुरसुन्दरीमहाविद्या 155b, भुवनेश्वरीपूजा 162b, भैरवपूजाविधि 173b, छिन्नमस्तापूजाविधि 180b, प्रकीर्णपद्धति 185, भुवनेश्वर्यादिस्तोत्राणि 195, मुद्रालक्षण 198b, धारणयन्त्रलक्षण 200b, मातङ्ग्यादिप्रयोग 210b, पिशाचिन्यादिमन्त्र 215b, बगलामुखीमन्त्र 217b, मन्त्रप्रयोग 222, वश्यमारणादिप्रयोग 228

Besides the works mentioned in the introduction the author refers to many works among which may be mentioned —आगमकल्पद्रुम 43b, 48 and often, कल्पतरु 49, गणेशविमर्शिनी 12, 36b, and often गन्धर्वतन्त्र 9b, गवाक्षतन्त्र 9b, ज्ञानललिता 26b, ताराहस्यवृत्ति 60b, दक्षिणामूर्तिसंहिता 54b, पारिजातेश्वर 25b, पूर्णपद्धति 46b, भूतभैरव often, भैरवानन्दसंहिता 66, महादाननिर्णय 27, माधवाचार्य 29, मानसोल्लास 22, योगिनीहृदय 61b, राजमार्तण्डीय 12b, विशुद्धेश्वरतन्त्र 76b, विष्णुकल्पलता 58, समयाङ्गमातृका 54, सिद्धान्तशेखर 27, सुन्दरीरहस्यवृत्ति 21b, 48.

[B D 260

महादेव उवाच ।

शृणु तावन्महामन्त्रमासुरीविधिमुत्तमम् । ०

It ends —

इत्येवमासुरीकल्पं स्कन्दाय शिवभाषितम् ।

शुभे वा अशुभे कार्ये साधकानां शुभावहम् ॥ २८२ ॥

नात परतरो मन्त्रो नात परतर स्तव ।

नात परतरं ज्ञान नास्ति सत्यमतः परम् ॥ २८३ ॥

इति श्रीआथर्वणरहस्ये अभिचारि आसुरीकल्पः समाप्त ॥

[B D 189.

810

ककारादिकालीसहस्रनामस्तोत्र.

(from महाकालसंहिता of आदिनाथ.)

6½ × 4 inches, Devanagari handwriting. Foll 85, seven lines to a page

A hymn containing one thousand names of the goddess Kālī all beginning with the consonant क, with all the details about its employment to secure different objects It is from the Mahākālasaṁhita of Ādinatha It contains 473 verses.

It begins —

कैलासशिखरे रम्ये नानादेवगणावृते ।

नानावृक्षलताकीर्णे नानापक्षिरवैर्युते ॥ १ ॥

चतुर्मण्डलसयुक्ते शृङ्गारमण्डपस्थिते ।

समाधौ संस्थित शान्त क्रीडन्त योगिनीप्रियम् ॥ २ ॥

तत्र मौनधरं दृष्ट्वा देवी पृच्छति शकरम् ॥

देव्युवाच ॥

श्रीं काली क्रूं कराली च कल्याणी कमला कला ।
कलावती कलाढ्या च कला पूज्या कलात्मिका ॥ ८६ ॥०
वेश्यालयगृहे गत्वा तत्साभ्रुग्यनतत्परः ॥ १२९ ॥
तस्या योनौ मुखं दत्वा तद्रस विलिहन् जपेत् ।
तदन्ते नामसाहस्र पठेद्भक्तिपरायणः ॥ २३० ॥
कालिकादर्शन तस्य भवत्येव त्रियामतः ॥०

It ends.—

इति श्रीमदादिनाथविरचितायां महाकालसंहितायां कालीकालसंवादे सुन्दरीशक्तिदानाख्यं कालीस्वरूप काली सहस्रनामस्तोत्र सपूर्णमस्तु ॥

[B D 189

811

कक्षपुट of नागार्जुन.

10×3½ inches, Devanāgari handwriting Foll 106, (10 115) six lines to a page. Without beginning

Kakṣapuṭa is a metrical Tantra ascribed to the celebrated Buddhist alchemist Nāgārjuna of the second century A D As regards the genuineness of works ascribed to Nagārjuna see P C. Roy, History of Hindu Chemistry vol. II

That before Guṇākara, many commentaries existed on this treatise of Nāgārjuna who quotes from Bhūtaḍāmara, is clear from the following verse in this commentary —

भारमस्मरणाय मया विवृता नागार्जुनप्रणीतेयम् ।
आश्चर्ययोगमाला अप्रेतनवृद्धटीकात ।

The Kakṣapuṭa contains twenty chapters and treats of nearly the same subjects as the abovementioned treatise Our MS. is without the first 9 folios at the beginning For quotations &c, see Weber, No. 904, Mitra Notices, I p 137 and I. O, No 2616

The following are a few colophons in our MS —

इति अग्निस्तम्भन 15b, इति गत्यादिस्तम्भनं नाम सप्तम॰ पटल 21b, इति सैनास्तम्भन 21b, इति अशनिस्तम्भन 30, इति मोहन, उच्चाटन 31b, इति मारण 38, इति विद्वेषण 42b, इति इन्द्रजालविधान 74

It ends —

इति श्रीसिद्धनागार्जुनविरचिते कक्षपुटे विंशतितमः पटल ।

[B D 77.

विश्वासभूयिष्ठ प्रामाण्य० सैषा शास्त्रशैली वेश्या इव वेदादि-विद्या प्रकटा सर्वेषु दर्शनेषु गुप्तेयं विद्या तत्र सर्वथा मति मान्दीक्षेत दीक्षास्त्रिस्त्र शाक्ती शाम्भवी मान्त्री चेति ।०

It ends —

य इमां दशखण्डीं महोपनिषद् महात्रैपुरसिद्धान्तसर्वस्व भूतामधीते स सर्वेषु यज्ञेषु यष्टा भवति य य क्रतुमधीते तेन तेनास्येष्ट भवतीति हि श्रूयते इत्युपनिषदिति शिवम् ॥ १० ॥

०इति दुष्टक्षत्रियकुलकालान्तकरेणुकागर्भसंभूतमहादेवप्रभानशिष्यश्रीपरशुरामभार्गवमहोपाध्यायमहाकुलाचार्यनिर्मित मन्त्रशास्त्रे कल्पसूत्र सपूर्णम् ।

After the date the following sloka occurs —

दुष्टकुल रामेण प्राग्हेरम्बदत्तेन परशुनाच्छेदि ।
तद्वद्दी(?) शास्त्रेण पर दुष्टमत यत्तदेव सादितम् ॥

[B D 159

813

कादिमततन्त्र.

(from तन्त्रराजतन्त्र.)

$10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches, Devanagari handwriting Foll. 36, eleven lines to a page Incomplete

Kādimata is one of the Tantras dedicated to Sodasi Nitya i e. Goddess Kali. It is divided in to 36 chapters of 100 slokas each and forms the first part of the Tantraraja Tantra. The Tantraraja Tantra is edited by Mahāmahopadhyāya Lakṣmana Sāstri in the Tantric Texts, vol VIII

Our MS contains only ten chapters and few verses of the eleventh. For an analysis cf Mitra Notices III p 71 and I. O, No 2538. Subhagānandanātha wrote a commentary on this Tantra in A D 1603, see I O, No. 2540 and Ulwar, Extract, No 624.

Beginning —

अनाद्यनन्तोपराधीनः स्वाधीनभुवनत्रय ।
जयत्यविरतो व्याप्तविश्वकालो विनायक ॥ १ ॥
भगवन्सर्वतन्त्राणि भवतोक्तानि मे पुरा ।
नित्यानां षोडशानां च मतशास्त्राणि हृष्टधीः ॥ २ ॥
तेषामन्योन्यसापेक्षाभावने मतिविभ्रमः ।
तस्मात् निरपेक्ष मे तत्र तासां वद प्रभो ॥ ३ ॥
ईश्वर उवाच । यत्तु कादिमतं तत्र पूर्णमन्यानपेक्षया ।०
आद्ये तन्त्रावतारो हि द्वितीयेनाथ मण्डलम् ।
नित्योद्धारस्तृतीये स्यात् स्थितानां ततो द्वयोः ॥ ५ ॥

नैमित्तक तथा काम्यमर्चन षष्ठके भवेत् ।
कामेश्वरी सप्तमके परतो भगमालिनी ॥ १० ॥
नित्या क्लिन्ना तु नवमे भेरुण्डा दशमे स्थिता ।
एकादशे वह्निवासिन्यथ वज्रेश्वरी मता ॥ ११ ॥
त्रयोदशे भवेद्दूती त्वरिता स्याच्चतुर्दशे ।
कुलसुन्दर्यतोऽन्यस्मिन्नित्यानित्या तु षोडशे ॥ १२ ॥
ततो नीलपताका स्याद्विजयाष्टादशे परे ।
सर्वमङ्गलनित्यातो ज्वालामालिनिसंज्ञिता ॥ १३ ॥
एकविंशतिमे चित्रा कुरुकुल्ला त्वनन्तरे ।
त्रयोविंशे तु वाराही ध्यानानि तदनन्तरे ॥ १४ ॥
पञ्चविंशे मातृकालि षड्विंशे मन्त्रवैभवा ।
सप्तविंशे प्रासरूप अष्टाविंशे तु लोकता ॥ १५ ॥
अनन्तरे कुण्डकॢप्तिस्तदूर्ध्वं होमकर्म च ।
एकत्रिंशे तदूर्ध्वं च होमात्काम्यफलोदय ॥ १६ ॥
त्रयस्त्रिंशे तु पटले यन्त्राणि फलभेदत ।
चतुस्त्रिंशे तु कर्माणि पञ्चत्रिंशेऽस्य वासना ॥ १७ ॥
षट्त्रिंशे स्वात्मकथनमध्यायास्तत्त्वविग्रहः ।
प्रत्यध्याय शत श्लोका स्तादेव तन्त्रसंग्रह ॥ १८ ॥०

Colophon —

इति श्रीषोडशीनित्यातन्त्रेषु कादिमते० पटल ।

The folios are marked त० रा०=तन्त्रराज

[B I 66

814

कामकला of पुण्यानन्द with

विलास by नटनानन्द.

$10 \times 4\frac{1}{2}$ inches, Devanāgari character Foll. 57, nine lines to a page. Dated Samvat 1858

A tantric work called Kāmakalā consisting of 55 verses composed by Punyānanda with a commentary by Natanānanda pupil of Sankarānanda and Nāthānanda and the author of Cidānandavasanā. Natanānanda refers to the previous commentators of Kāmakalā

For an abstract of the Sāmbhava doctrine expounded in this work see Bhandarkar Report, 1883–84 pp. 89–90, for the full text of Kāmakalā cf ibid p. 376–79 Natanānanda quotes profusely from the Upanishads in support of his doctrine Published in the Kās'mīr Series.

The text begins —

सकलभुवनोदयस्थितिलयमयलीलाविनोदनोद्युक्तः ।
अन्तर्लीनविमर्शः पातु महेशः प्रकाशमात्रतनुः ॥ १ ॥

The com. begins —

रुद्राक्षकङ्कणलसत्कारदण्डयुग्मा
माङ्गान्तरालसितभस्मधरत्रिपुण्ड्रा ।
रुद्राक्षमण्डनविभावितदिव्यमूर्तिः
श्रीरामदीक्षितगुरोर्मम सन्निधत्ताम् ॥ १ ॥
वन्दे तन्मिथुन दिव्यमाद्यमानन्दचिद्घनम् ।
अनुत्तरपद ज्योतिरिति यद्गाय्यते बुधैः ॥ २ ॥
श्रीमते नटनानन्दयोगिने परमात्मने ।
रक्तशुक्लप्रभामिश्रतेजसे गुरये नमः ॥ ३ ॥
प्रणमत नाथानन्दं परया भक्त्या चिदैक्यबोधानन्दम् ।
उपनिषदर्थेनिगूढ सकलजनानन्दहृत्पीठारूढम् ॥ ४ ॥

[Probably the first four verses were added by the scribe, the real commentary began with v 5]

नम शिवाय नाथाय चिद्रूपानन्दरूपिणे ।
श्रीमते चटुलापाङ्गपाटितातङ्कशङ्कवे ॥ ५ ॥

पुण्यानन्दमुनीन्द्र(न्द्रात्?) कामकला नाम विश्रुता जाता ।
भाव्या काचिदमुष्या नटनानन्द करोति स व्याख्याम् ॥ ६॥

इह हि शक्तिपातसमुन्मिषत्सकलवेदान्ततात्पर्यनिर्णयविशारदा सत्संप्रदायनिष्ठान्ताः सर्वागमार्थावधारितात्मतया याथार्थ्यविद सच्चिदानन्दसिन्धुविहरणपटीयांसो भगवन्त पुण्यानन्दा स्वय परमात्मान प्रकाशयन्तः परमेश्वरमात्मत्वेन समाविशन्त परेषामपि भक्तिभाजां मुरूपाणामुज्जिहीर्षुतया परमात्मैकत्वलक्ष्यलक्षणमाशासते ॥ मूल ॥ सकलभुव॰ अत्र पुण्यानन्दयोगिन पुण्यवशात् स्वाभाविकभक्तिपरितोषितपरमेश्वरकरुणाकटाक्षनिर्धूतनिखिलपाशस्तोमा. सकलविद्याधिभूदेवताभूतमहात्रिपुरसुन्दरीमन्त्रचक्रपूजाक्रम व्याचिकीर्षतया तदधिष्ठानभूतकामेश्वरीरूपमादावाचक्षते-सकलेति॰

The following passge occurs on foll. 24b and 25 —

पुण्यानन्दमुखे तामुदितामानन्ददायिनीमेताम् ।
कामकलामहमनिश मूर्ध्ना चावहामि चित्तेन ॥
इति कामकलाव्याख्या नटनानन्द(दिन)देशिकश्रीलै
रचिता रसिकजनानां मुदामालोकनाय चिद्वल्ली ॥
नाथानन्दगुरूणां शिष्यास्तावार्थचिन्तका सन्ति ।
तेषामन्यतमोप टीकां(एतां?) चकार तत्प्रीत्यै ॥
अस्या कामकलाया व्याख्या पूर्वैरुदाहृतानेका ।
अस्मिंस्तथापि सद्वस्ता नटनानन्दो भावयामास ॥
पुण्यानन्दमहात्मा कामकलारूपबिन्दुमुख्यैव ।
बिन्दोर्विकसनरूप श्रीचक्र नाम बिन्दुमुद्धृते ॥
तत्क्रमविकरणरूप श्रीकामकलाविलासमन्येन ।
आरभते विवरीतु गुरुपदकृपयैव सुन्दरीमन्त्र॰

The following are quoted by Natanānanda —

अभिनवगुप्तपादा 24, 28b, अमृतानन्दयोगी, 4 23, 41b & 47, कृष्णानन्द (com on लघुभट्टारिक) 20, क्रोधभट्टारिक 37, गीताभाष्य (metrical) 16b, चतु शती 3, 6b 39b &c, चिदम्बररहस्य 34, चिदानन्दवासना (author's own) 9 23b 36b, त्रिशिकाशास्त्र 38, नाथानन्द (author's Guru) 4b, 49, परमानन्दयोगी 15b, प्रत्यभिज्ञासूत्र 3, 41 &c, रससारसमह 35, रहस्यागम 5, 17, 40b &c, लघुभट्टारिक 36, ललितोपाख्यान 3, 48, वामकेश्वरतन्त्र 9 10 28b, विरूपाक्षपञ्चाशिका 4b, 5, 14b, 28, 38 &c, शकरानन्द 7, शिवसूत्र 6b, शिवानन्दस्वामी 4b 31, 53 &c, श्रीतन्त्रसद्भाव 27b, 38b, 43, (a reading is discussed from this work on foll. 43, 43b,) सुभगोदयवासना 30b, 38b, 54 &c, सौभाग्य हृदय 5, 17b, स्वच्छन्द 7b, 9, 24b, 55b and हृदयसूत्र 2b.

[B. D. 232

815

कालीपञ्चदशनित्यामन्त्र.

6¼ × 4 inches, Devanagarī character Foll. 4, seven lines to a page

A collection of 15 tantric Mantras in praise of Mahakālī

It begins —

ॐ क्रीं क्रीं कालिकालि महाकालि कौमारि मम देहि- स्वाहा । ऊनविंशत्यर्णं ॥ १ ॥

It ends —

ॐ क्रौं हू ह्रीं ऐं मिते परिमिते पराक्रमाय । ॐ क्रीं हू ह्रीं ऐं सौं हु हु फट्स्वाहा ॥ इति सप्तविंशत्यर्णं ॥

कालीपञ्चदशनित्यामहामन्त्र समाप्तः ॥

[B D 189.

816

कालीपञ्चदशीयन्त्र.

(from आथर्वणरहस्य)

6¼ × 4 inches, Devanāgarī handwriting Foll. 14, seven lines to a page.

Mystic writings, calculated to yield desired fruits when held on the body, in praise of Kālī, from the Ātharvanarahasya It is narrated by Mahādeva to Pārvatī.

It begins —

देव्युवाच ॥

किंचिद्ब्रूहि महादेव साधन सुखद नृणाम् ।
विशेषा करुणासिन्धो कृपां कुर्यान्ममोपरि ॥ १ ॥०
अथातः संप्रवक्ष्यामि रहस यन्त्रमुत्तमम् ।
अपादौ गोपिनां कान्ते त्वत्प्रियार्थे वरानने ॥ ४ ॥
यन्त्र पञ्चदशाख्यं मे विधिना शृणु शोभने ॥०

It has 81 s lokas in all.

It ends —

इति श्रीआथर्वणरहस्ये कालीपञ्चदशीयन्त्र समाप्तः ॥

[B D 189

817

कालीपूजापद्धति.

10½×4 inches, Devanāgarī character Foll 32, ten lines to a page

A manual of Kali worship

It begins —

अथान्तर्यजनं वक्ष्ये दृष्टादृष्टफलप्रदम् ।
योगिनो येन जायन्ते अधुनामामवांसदा ॥
गुरुध्यान प्रकुर्वीत यथापूर्वं विशालधी ।
स्नायाच्च विमले तीर्थे पुष्करे हृदयाश्रिते ॥०

इत्यन्त पूजा । अत्राप्यशक्तौ यातायातक्रमेण वारत्रय देवीं कुण्डलिनीं तर्पयित्वा अन्तर्यागफल लभेत् । अथ साधक कुलयुवतिवेष कृत्वा वनितया अपि कारयित्वा पीठन्यास कुर्यात् ।

तत स्त्रीवेषधारी स्यात् सिन्दूराङ्कितभालकः ॥०

—fol 7

It ends —

इति पूजापद्धतिसंपूर्ण ।

[B D 150

818

कालीसहस्राक्षरीमन्त्र

(from गौरीयामल)

6½×4 inches Devanāgarī handwriting Foll 6, seven l nes to a page

A mystic address to Goddess Kālı cons sting of one thousand letters. From the Gauriyāmala Tantra

It begins —

ॐ स्वस्ति श्रीकृष्णायै नम ॥ क्रीं क्रीं क्रीं ह्रीं ह्रीं हूं हूं दक्षिणे कालिके क्रीं क्रीं क्रीं ह्रीं ह्रीं हूं हूं स्वाहा ।०

It ends —

अमुख्या अपि पूजादिदक्षिणावदुदीरितम् ।
यामयास्य महामाये अमरत्वमह गतः ॥ १ ॥
त्वयैव कथित पूर्वं किं न स्मरसि भामिनि ।
अविनाभावमालाख्य त्वयोक्त च महाद्भुतम् ॥ २ ॥
न विनामायन मूयात् गणनाय तु पार्वति ॥

इति श्रीगौरीयामले दक्षिणकालीसहस्राक्षरी समाप्तः ॥ श्रीदक्षिणकाल्यै नम ॥

[B D 189

819

क्रमदीपिका of केशवाचार्य

11½×4¾ inches Devanāgarı character Foll 35 eleven lines to a page Last folio wanting

A *tantric work in eigl t* Paṭalas describing in deta l the method of Visnu worship by Kesavācārya, see Bik p 590 91, Mitra Not ces IV p 132 and 215 Publisl ed with the commentary of Gov ndabl aṭṭa in the Chow kl amba Sanskrit Series Kesavācārya also called Kesava Kasmiri was a follower of Nimbārka s philosopl y see Bhandarkar Report 1882 83 p 21 He flourished about A D 1500 cf I N Farquhar O itlines of the Rel gious Literature, p 305

It begins —

कलात्तमायालवका तमूर्ति कलकणद्वेणुनिनादरम्य ।
श्रितो हृदि व्याकुलयन्त्रिलोकीं श्रियेस्तु गोपीजनवल्लभो व १

गुरुचरणसरोरुहद्वयोत्था
न्महितरज कणका प्रणम्य मूर्ध्ना ।
गदितमिह विविच्य नारदाद्यै
र्यजनविधिं कथयामि शार्ङ्गपाणे ॥ २ ॥०

The Paṭalas en l —Ist on fol 4b IInd on 8 IIIrd on 11b IVth on 16 Vth on 23b VIth on 23b VIIth on 29b मन्त्रसार us ially followed by the autl or is quoted on fol 11b.

It ends —

न्यासजपहोमपूजार्तर्पणयन्त्राभिषेकविनियोगानाम् ।
दीपिकयेव मयोऽस्तते क्रम कृष्णमन्त्रकथितानाम् ॥

संशयतिमिरच्छिदुरा सैषा क्रमदीपिका करेण महद्भिः।
करदीपिकेव धार्या सस्नेहमहर्निशं समस्तसुखावाप्त्यै ॥
जननिममनुविद्धा येन यस्मात्प्रसूते
यदनुततमजस्रं पाति चाधितिष्ठतेयम् ।
यदुरुमहदुदर्चियं विधत्ते च गोपी
तमसृत——

[B. D. 152.

820

खड्गमालामन्त्र.

(from ललितापरिशिष्ट.)

8¼×4½ inches, Devanāgarī handwriting. Foll. 8; seven lines to a page.

This Mantra for securing a Khadga–a sword–is from the Lalitāparis'iṣṭa of the Brahmottara-khaṇḍa

It begins·—

श्री देव्युवाच ।
भगवन्देवदेवेश सर्वज्ञ करुणानिधे ।
शुद्धशक्तिमहामन्त्रं ब्रूहि मे सकलेष्टदम् ॥ १ ॥

ईश्वर उवाच ।
शृणु देवि प्रवक्ष्यामि यन्मन्त्रं परिपृच्छसि ।
तस्य स्मरणमात्रेण चक्रपूजाफलं लभेत् ॥ २ ॥

ॐ अस्य श्रीशुद्धशक्तिमालामन्त्रस्य । उपस्थेन्द्रियाधिष्ठायी वरुणादित्य ऋषिः। गायत्रीछन्दः। खड्गसिद्ध्ये जपेविनियोगः।०

तादृशं खड्गमाप्नोति येन हस्तधृतेन वै ।
अष्टादशमहाद्वीपसम्राट् भोक्ता भविष्यति ॥ १ ॥
—fol. 7.

It ends —

एकत्रिंशत्सहस्राणि त्रैलोक्यमोहनक्षमः ॥ १४ ॥
इति श्री ब्रह्मोत्तरखण्डे ललितापरिशिष्टे खड्गमाला समाप्तः ॥

[B. D. 179.

821

खड्गमालामन्त्र.

(from ललितापरिशिष्ट.)

6¼×4 inches, Devanāgarī character. Foll 17, five lines to a page.

Another copy.

[B. D. 203.

822

गायत्रीपद्धति of शङ्कराचार्य.

8¾×4½ inches; Devanāgarī handwriting. Foll. 78; seven or nine lines to a page.

A work on the worship of Gāyatrī &c, ascribed to the great S'aṅkarācārya.

It begins:—

सवितारं प्रणम्यादौ सावित्रीं श्रीगुरुं मुनीन् ।
विश्वामित्रं वसिष्ठं च गायत्रीपद्धतिं ब्रुवे ॥ १ ॥०

A Gāyatrīkavaca from the Vis'vāmitra Samhitā is quoted, which begins —

विश्वामित्र महाप्राज्ञ गायत्रीकवचं शृणु ॥
यस्य विज्ञानमात्रेण त्रैलोक्यं वशयेत्क्षणात् ॥ १ ॥०

It ends·—

इति श्रीविश्वामित्रसंहितायां ब्रह्मकौशिकसंवादे गायत्रीकवचं संपूर्णम् ॥ fol 35b, विश्वामित्रसंहिता is again mentioned on fol. 48b, नित्यपूजाविधि of गायत्री ends on fol. 73b, after which गायत्रीपुरश्चरणविधि is given upto the end of the work.

It ends —

इति श्रीशङ्कराचार्यैर्भगवद्भिः प्रकाशिता ।
गायत्रीपद्धतिः शुद्ध (द्ध)संप्रदायाद्विजन्मनाम् ।
हिताय ब्राह्मणानां च ब्रह्मवर्चःसमृद्धये ॥
लिखित्वा पूजयेदेनां सोपि सिद्धिमवाप्नुयात् ॥

इति श्रीमदाचार्यविरचिता सर्ववेदशास्त्रपुराणतन्त्रसंमता गायत्रीपद्धतिः समाप्त (प्ता) ॥ जोगळेकरोपनामकहरिभट्टात्मजपरशुरामेण लिखापितं स्वार्थं परार्थं च ॥

[B. D. 70.

823

गायत्रीपद्धति of शंकराचार्य.

8½×4½ inches, Devanāgarī handwriting. Foll 102, seven lines to a page. Dated S'ake 1756.

Another copy.

[ZZ. E. 34.

824

गायत्रीपुरश्चरणपद्धति of शंकरभट्ट घारे.

10×4½ inches; Devanāgarī character. Foll. 120, nine lines to a page. Dated Saṃvat 1849.

Another work on the same subject by S'aṅkara, son of Ballāla, surnamed Ghāre of the Chitpavan caste. For the author's Vratodyāpana-kaumudī, composed in S'ake 1675, see above No. 725.

It begins:—

हेरम्बं प्रणिपत्य सद्गुणनिधिं बल्लाळसंज्ञं सतं
नानाशास्त्रविचारणैकनिपुणं ज्ञानाब्धिपूर्णं गुरुम् ।
घारे इत्युपनामको वितनुते विद्वन्मुदे शंकरः
सावित्रीसरणिं पुमर्थफलदां कल्पानुसत्यानुगाम् ॥ १ ॥
तत्र सावत्सावित्रीशब्देन परदेवतेत्युच्यते ।०

इति गायत्रीपुरश्चरणपद्धतौ उपोद्धातप्रकरणं । 16 b.

It ends:—

स्वयमिष्टजनैः सह भुञ्जीत ।
विश्वामित्रवसिष्ठाद्यान्करानालोक्य कृत्स्नतः ।
तेभ्यः सारं समुद्धृत्य स्मृतितन्त्रानुसारतः ॥
गायत्र्याः सरणिस्तेषां मया क्लृप्ता सतां मुदे ।
सूक्तं यात्र दुरुक्तं तत् संशोध्यं कृपया बुधैः ॥

इति स्मृतितन्त्रेण गायत्रीपुरश्चरणपद्धतिः समाप्ता ।
घारे इत्युपनाम्ना च चित्तपावनसंज्ञिना ।
बाल्लालिना शंकरेण गायत्रीपद्धतिः शुभा ॥
रचिता या देवतुष्ट्यसुता(?) परमेश्वरः ॥

इति श्रीमच्चित्तपावनकुलाब्धिसंभवघारेइत्युपनामबल्लाळसूरिसुतशंकरविरचिता गायत्रीपुरश्चरणपद्धतिः समाप्ता ।

[S. C. 3.

825

गायत्रीपुरश्चरणविधि.

8¼ × 4 inches; Devanāgarī handwriting. Foll. 11; nine lines to a page.

The MS. contains:—

(I) गायत्रीपुरश्चरणविधि from शारदातिलक.

It begins:—

अथ शारदातिलके गायत्रीपुरश्चरणविधिप्रारम्भः ।
अथो वदामि गायत्रीं तत्वरूपां त्रयीमयीम् ।
यया प्रकाश्यते ब्रह्म सच्चिदानन्दलक्षणम् ॥०
०द्विजन्मनामियं विद्या सिद्धा कामदुघा मता ॥

इति शारदातिलके गायत्रीपुरश्चरणकारिकाः समाप्ताः । 3b.
इति शारदातिलके गायत्रीपुरश्चरणविधिः समाप्तः ।4b.

(II) गायत्रीपुरश्चरणविधि by साम्बभट्ट, son of शङ्करभट्ट.

०इति शारदातिलकोक्त (?) भट्टशङ्करात्मजसाम्बकृतगायत्रीपुरश्चरणप्रयोगः समाप्तः । अथ मालासंस्कारः ।० 10b.

It ends:—

इति मालासंस्कारः । इति पुरश्चरणविधिः समाप्तः ॥

[B. D. 213.

826

गायत्रीपुरश्चरणविधि.

8½ × 4½ inches; Devanāgarī character. Foll. 17; ten lines to a page.

Another copy of the same treatises. The first ends on fol. 5.

[S. C. 3.

827

गायत्रीरहस्य of व्यास परशुराम.

14¾ × 9½ inches; Devanāgarī character. Foll. 24; about 15 lines to a page.

Gāyatrīrahasya, a treatise on Gāyatrī-worship in 10 chapters by Vyāsa Paras'urāma.

It begins:—

ॐकारमग्रतं ब्रह्म शिवमक्षरमद्वयम् ।
यमामनन्ति देवेषु तं प्रपद्ये विनायकम् ॥ १ ॥
श्रीसूर्यः श्रीनिवासश्च श्रीकण्ठः श्रीगणेशराट् ।
परमात्मा गुरुर्हंसः सोहमित्याश्रये धिया ॥ २ ॥
ॐकारस्वरूपसंयुक्ता त्रिलोकी वेदवत्सला ।
गायत्री कामगौः सव्या धर्मकामार्थमोक्षदा ॥ ३ ॥
यो नोऽस्माकं तु जीवानां स्वस्मिन्बुद्धिः प्रचोदयात् ॥
तस्य देवस्य सवितुर्भर्गो नित्यमुपास्महे ॥ ४ ॥
संध्योपासनया तुष्येत्परात्मा परमेश्वरः ।
वर्ण्यते सा च गायत्रीरहस्यं पारमार्थिकम् ॥ ५ ॥

प्रणवव्याहृतिगायत्र्यादिकैर्मन्त्रैः संध्योपासनं कुर्यात् । तत्र याज्ञवल्क्यः ॥०

The chapters end:—I *प्राणायामाभ्यास* on 4b; II संकल्पसंध्यार्थध्यान on 5b; III मार्जन-आचमन-अघमर्षण-अर्घ्यदान-सुध्यर्थविधारणा on 9; IV on 11b; V गायत्र्युपासना on 13b; *VI* गायत्र्यर्थानुसंधान on 15b; VII चतुर्विंशतितत्वमुद्राविचार on 17b; VIII on 18; IX on 21b; X is संध्योपासना.

The full colophon found at the end of chs. III, V and VI is:—

इति श्रीमद्व्यासपरशुरामविरचिते गायत्रीरहस्ये॰

In the VIIIth chapter the whole of Sāyana bhāsya on the hymn जातवेदस॰ is quoted Saṅkarācārya's Gāyatrīrahasya is quoted in four or five places Other authorities quoted are:—

क्षीरस्वामी, प्रपञ्चसार, पारिजातक (मदनपारिजात), मन्त्रदेवप्रकाशिका, मन्त्रदेवतार्थप्रकाशिका, स्मृतिचन्द्रिका, स्मृतिसार, स्मृतिसंग्रह, वसिष्ठकल्प, ब्रह्मकल्प and हरदत्त

It ends —

इति तर्पण कृत्वा गुर्वादीन्नमेत्। इति गायत्रीरहस्ये सन्ध्योपासनानन्दो नाम दशमोनुभवः ॥ १० ॥

[ZZ. A 26

828

गुरुमन्त्र

$6\frac{1}{2} \times 4$ inches, Devanāgarī character Foll 7 seven lines to a page.

The MS contains the formulæ of Gurumantra and other Mantras.

Begins —

अस्य श्रीगुरुमन्त्रस्य ब्रह्मणे ऋषये नमः ॥ शिरसि॰

End —

नमो ब्रह्मादिभ्यो ब्रह्मविद्यासम्प्रदायकर्तृभ्यो नमो गुरुभ्य। ॐ शान्ति । शान्ति शान्ति ॥

[B. D 203.

829

गोरक्षसिद्धिहरणे दत्तात्रेयसिद्धिसोपान and कालिशावर or शावरतन्त्र.

$10 \times 4\frac{1}{2}$ inches Devanāgarī handwriting Foll 1 20, 2° 24, about 10 lines *to a page. Dated Samvat 1862.*

Two tantric pieces the first is in 15 chapters and ends on fol. 22 the second has three chapters. The first piece seem to be complete

It begins —

आदिनाथो ह्यनाथश्च कालश्चैवातिकालक ।
करालो विकरालश्च महाकालश्च सप्तमः ॥ १ ॥
कालभैरवनाथश्च वटकस्तदनन्तरम्।
भूतनाथो वीरनाथ श्रीकण्ठो द्वादशो मतः ॥ २ ॥
एते कापालिकाः प्रोक्ताः वीरतुम्बीसहाफके (?)
शिष्याणां सूर्यसंख्या च तानहो वच्मि संग्रहु ॥ ३ ॥
नागार्जुनो जडभूतो हरिश्चे(च)तृतीयकः ।
सत्यनाथो भीमनाथो गोरक्षश्चर्पटस्तथा ॥
अपटश्चैव वैराग्य कन्थाधारी जलन्ध्री ॥ ४ ॥
मार्गप्रवर्तका ह्येते तद्वच(?) मलयार्जुनः ।
एतदुक्त शावराणां मन्त्राणां सिद्धिदायकम् ॥ ५ ॥॰

The colophon —

इति श्रीगोरक्षसिद्धिहरणे दत्तात्रेयसिद्धिसोपाने॰

(II) The second piece begins —

श्री देव्युवाच ।
सर्वेषां शावराणां च साधन वद शंकर ।

शिव उवाच ॥
शृणु पार्वति वक्ष्यामि सिद्ध शावरसाधन॰

इति श्रीकालिशावरे पार्वतीसंवादे षट्कर्मोक्त परिमा पापटल fol 24

इति श्री का॰ संवादे कालिसक्षेपपटलः ॥

देव्युवाच ॥
देवेश श्रोतुमिच्छामि कालिशावरसाधनम्।

शिव उवाच।
ललाटे कुलपुष्प च हस्ते दिव्यकुन्तः शिवे ॥ fol 25

It ends —

इति श्रीशावरतन्त्रे शिवपार्वतीसंवादे भाषामन्त्रसाधन नाम सप्तदश (?) पटल ।

[B D 232.

830

चक्रराजन्यास and महापोढान्यास

$10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches Devanāgarī handwriting Foll 18 about 15 lines to a page.

Method of mystically touching the various *parts of the body*

It begins.—

अस्य श्रीचक्रराजन्यासस्य श्रीदक्षिणामूर्तिः ऋषिः पङ्क्तिश्छन्दः श्रीराज रा॰ महा॰ दे॰ इति ऐं क्ली ह्रीं॰

आयुधमुद्रा प्रदर्श्य योन्या प्रणम्य मूलेन मनसा सपूज्य यथाशक्ति प्रजप्य गुह्येतिजप निवेदयेत्। इति श्रीचक्रन्यास । अथ महापोढान्यास । प्रकाशमानेति कुण्डलिनीं ध्यात्वा पादुकां जप्त्वा॰ fol 14

It ends—

इति पराप्रासादमन्त्र । श्रीगणराजसिद्धिदायी भवतु ॥

[B. I. 65.

831

चण्डीस्तोत्रप्रयोगविधि of नागोजीभट्ट.

9½×4½ inches; Devanāgarī handwriting Foll. 20, about 10 lines to a page. Dated Samvat 1820

An exposition of the details of the worship of Caṇḍī by the recitation of the Saptas'atī Stotra from the Mārkaṇḍeya Purāṇa, by Nāgojibhaṭṭa Kāle, who lived in the first half of the 18th century The present piece is probably a part *of the author's commentary on the Saptas'atī* Stotra.

It begins —

अथातः संप्रवक्ष्यामि नवरात्रिविधानकम् ।
जपेनैकोत्तरां वृद्धिं दिनानि नवसंख्यया ॥ १ ॥
नवाक्षरीविधानेन संपूज्याथ विचक्षणैः ।०

अथ शतचण्डीविधि. । fol 10, अथ होमविधि. fol. 14.

It ends —

सुवर्णमितं हेम सुवर्णमशीतिगुञ्जमिति ॥ इति श्रीमदुपाध्यायोपनामकशिवभट्टसुतसतीगर्भजनागोजीभट्टकृते मार्कण्डेयपुराणान्तर्गतसप्तशत्याख्यचण्डीस्तोत्रप्रयोगविधि समाप्त ।

A reference is made to the following works — कोडतन्त्र 1, कात्यायनीतन्त्र 2, 12 17, उड्डामरेश्वरतन्त्र 5b; ज्ञानार्णव 6b, डामरकल्प 6b, मन्त्रमहोदधि 13, रुद्रयामल 13 and दा(मा ?)धवभट्टीय 15

[B. D. 233

832

जगत्क्षोभिणीमालामन्त्र.

(*from* आकाशभैरवकल्प.)

7¾×5 inches, Devanāgarī handwriting. Foll. 4, about *ten lines to a page.*

This Mantra forms the 71st Adhyāya of the Ākās'abhairavakalpa.

It begins —

श्रीशिव उवाच ।
अथ शृणु जगत्क्षोभं सर्वलोकेषु दुर्लभम् ।
अथ शृणु कथयामः मार्गयामो मुनीन्द्रैः
अधिगतरिपुलोकानामृताख्याद्यरात्ले ।
हरिविधिमुखगीर्वाणप्रमेयानसद्मा-
नपि तु विमृतयोर्याम्यन्तरोन्वे चरन्तम् ॥
जगत्क्षोभणमन्त्रस्य ऋषिस्तत्पुरुषेश्वरः ।
तथातिजगतीछन्दो देवता शम्भेश्वरः ॥०

It ends —

आलिख्य वृत्तं बहिरष्टशूलं मध्ये च मायां त्रिशिखान्तराले ।
साध्यावृत्तं सर्वजपोपयोगं संक्षोभणं चक्रममोघमेतत् ॥

इति आकाशभैरवकल्पे जगत्क्षोभणमालामन्त्रप्रकरणं नामैकसप्ततितमोऽध्यायः ।

[B. D. 239

833

जगत्क्षोभिणीमालामन्त्र.

12¾×6¼ inches, Devanāgarī character. *Foll. 11, 10 lines to a page.*

The MS gives 3 पर्याय*s* of this Mantra पर्याय I ends on fol. 4, पर्याय II on fol. 8a, पर्याय III on fol. 11.

Beginning —

श्रीगणेशायनमः ॥ जगत्क्षोभिणीमालामन्त्रप्रारम्भः ॥ ॐ नमो भगवते विश्वशरीराय पञ्चमुखभञ्जनाय ॥ fol. 2 is blank, about 11 lines are not given.

The end :—

ॐ रं रं हुं खं फट् सर्व सात्विकमहं नाशय नाशय ८१ ॐ रं इति श्रीजगत्क्षोभिणीमालामन्त्रतृतीयपर्याय समाप्तः

[B D 86.

834

तन्त्रसार of कृष्णानन्द.

11×5 inches, Devanāgarī character. Foll. 326, ten lines to a page.

A summary of the tantric cult by Krsṇānanda Vāgīs'a Bhaṭṭācārya. For an analysis of the work, see Bod, No 149, also I. O, No 2574, Mitra, Notices II p 326, Weber, No 1335.

It begins'—

नत्वा कृष्णपदद्वन्द्वं ब्रह्मादिसुरवन्दितम् ।
गुरुं च ज्ञानदातारं कृष्णानन्देन धीमता ॥ १ ॥
तन्त्रद्रष्यगतान्वाक्यावाचानार्थं प्रतिपद्य च ।
सौकर्यार्थं च संक्षेपात्तन्त्रसारं(रः) प्रतन्यते ॥ २ ॥०

It ends:—

श्रीकृष्णानन्दवागीशमहाचार्यस्य संग्रहम् ।
दृष्ट्वा नयीत शास्त्राणि×××सांप्रतम् ॥

इति श्रीमहामहोपाध्यायभट्टाचार्यकृततन्त्रसारः समाप्तः ।

[B D. 66.

835

तृचाकल्पविधानप्रयोग.

8¼ × 4 inches, Devanāgarī handwriting Foll 8, about 10 lines to a page.

This contains the Prayoga of Tṛcākalpa used to propitiate the Sun-god.

It begins —

इति श्रीभविष्योत्तरपुराणे तृचाकल्पविधानम् ॥ अथ प्रयोगः । तत्रादौ शुभे मुहूर्ते नदीतीरे शुद्धभूमौ॰ वेदिं कृत्वा॰ तृचाकल्पविधिना अर्घ्यप्रदानानि ममहदाशेष करिष्ये ॥

It ends —

एवमाधितयः (?) सूर्यं सर्वांका(मा) नवाप्नुयात् ॥ अर्घ्यपद्धतिक्रमो लिख्यते ॥

[B D 213

836

त्रिकूटारहस्य.

(from रुद्रयामल.)

7¼ × 4, inches, Devanāgarī character Foll 83, seven lines to a page

Trikuṭārahasya, on the worship of Goddess Trikūṭā, consisting of 32 Paṭalas From Rudrayāmala. It contains about 730 verses

It begins —

देवी उवाच ।

भगवन्सर्वमेतत्त्वं त्रैलोक्यप्रभुरीश्वरः ।

त्रिगुणात्मा त्रिलोकेशस्त्रिनेत्रस्त्रिपुरान्तक. ॥ १ ॥॰

It ends —

इति श्रीरुद्रयामले तन्त्रे त्रिकूटारहस्ये मुक्तिसाधनकथनाख्यः द्वात्रिंशपटलः समाप्त । ३२ ॥ संपूर्ण शुभ ।

[B D 203

837

त्रिपुरसुन्दरीपूजापद्धति.

8¼ × 4½ inches, Devanāgarī handwriting. Foll 34, seven lines to a page Incomplete.

A manual on the worship of Tripurasundarī.

It begins —

तत्र गृ(गृ)हमाङ्गणैकदेशे मस्यङ्गुल आजानुपादावामणिबन्धौ (हस्तौ) प्रक्षाल्याचम्य द्वारे स्थित्वा सामान्यार्घं कुर्यात्तथा ॥ देहल्यग्रे चतुरस्रं मण्डलं मत्स्यमुद्रया कृत्वा॰

इति मण्डलमध्ये गन्धाक्षतपुष्पैरभ्यर्च्य अस्त्रमन्त्रेण साधारतामपात्रं प्रक्षाल्य संस्थाप्य॰ गन्धाक्षतैरगुरुणापा घटिद्वारदेवताः पूजयेत् ॥

एवं गुणेत्यादि शुभतिथौ श्रीमहात्रिपुरसुन्दरीमुद्दिश्य श्रीमहात्रिपुरसुन्दरीप्रीत्यर्थं श्रीमहात्रिपुरसुन्दरीपूजां करिष्ये ॥ fol. 3; ॰एता श्रीपात्रार्चनतत्त्विः (त्तिः ?) ॥ भोगमूलावलीनां तु मातरवीन् मण्डलाग्निगेण् ॥ 15, ॰श्रीमहात्रिपुरसुन्दर्यै नम इति द्वादशरसात्मिका ध्यायेत् ॥ सजलपुष्पाक्षतैस्त्रिपुरायकैवर्धं प्रथमावरणपूजां समर्प्य त्रिन्दुत्रयेण देवतां संतर्पयेदिति प्रथमावरण ॥ १ ॥ १ ॥ 32b, ॰श्रीमहात्रिपुरसुन्दर्यै नम इति वीररसात्मिका ध्यायेत्॰ इति द्वितीयावरणं 33b, ॰श्रीमहात्रिपु॰ इति करुणरसात्मिका ध्यायेत्॰ इति तृतीयावरणम् ॥ 34b.

[B D 179.

838

त्रिपुरसुन्दरीपूजासंक्षेपपद्धति.

6¼ × 4¼ inches, Devanāgarī character. Foll 9, about ten lines to a page Dated Sake 1756

Another manual of the same subject.

Begins —

अथ श्रीत्रिपुरसुन्दरीपूजासंक्षेपपद्धतिः प्रारम्भ. ॥॰

[B D. 203.

839

त्वरितरुद्रविधान.

7¼ × 3¾ inches, Devanāgarī handwriting Foll 7, about ten lines to a page Dated S'ake 1708.

This piece is from the Rudrayāmala. It is intended for propitiating God Rudra.

It begins —

हरिः ॐ अथ त्वरितरुद्रविधानं तत्रायं काल ॰॥ २ ॥॰ अथ प्रयोग पूर्वोच्चरित एव॰ पुण्यतिथौ अमुकमुद्दिश्य अमुकसङ्ख्यया त्वरितरुद्रजपमहं करिष्ये॰ अस्य श्रीत्वरितरुद्रमन्त्रस्य ॥ अथर्वणऋषि ॥ अनुष्टुभ् छन्द ॥॰ क्षिप्रकार्यसिद्ध्यर्थं जपे विनियोगः॰

The Mantra proper is —

ॐ यो रुद्रो अग्नौ यो अप्सु य ओषधीषु यो रुद्रो विश्वा भुवना विवेश ॥ तस्मै रुद्राय नमो अस्तु ॥ (तै॰संहिता 5-5-9-3.)

It ends —

इति रुद्रयामले मदनमहार्णवोक्तं त्वरितरुद्रविधानं समाप्तम् ॥

[B. D 179

840

दक्षिणकालीमहामन्त्र.

(from रुद्रयामल.)

6½×4 inches, fair Devanāgarī handwriting Foll 4, seven lines to a page.

A Mantra from the Rudrayāmala Tantra.

It begins —

अस्य श्रीदक्षिणकालीमहामन्त्रस्य ॥ भैरवाय ऋषये नमः ॥ शिरसि ।०

It ends —

इति श्रीरुद्रयामले उमामहेश्वरसंवादे दक्षिणकाली महामन्त्र समाप्त ॥

[B D. 189.

841

दक्षिणकालिकासंक्षेपपद्धति.

6×3¾ inches, Devanāgarī handwriting. Foll 33, 8 lines to a page

A manual on the worship of the goddess Daksiṇakalī.

It begins —

श्रीगणेशायनमः ॥ अथ श्रीदक्षिणकालिकासंक्षेपपद्धति. ॥ तत्र श्रीमान्साधकेन्द्रो ब्राह्मे मुहूर्ते उत्थाय &c.

It ends :—

इति दक्षिणकालिकाया एकाक्ष(र)न्यक्षरमन्त्रयोः पद्धतिः समाप्ता ॥

[B D. 203

842

दक्षिणामूर्तिसंहिता.

(Adhys. 24-32.)

9½×4½ inches; Devanāgarī character Foll 31, ten lines to a page.

A tantric work consisting of 64 chapters The present MS. contains only chapters 24-32. The work is quoted in Tantrasāra Cf. I. O, No. 2583 and Ulwar, Extract, No. 620.

Begins —

श्रीपार्वत्युवाच ।

त्रिपुरा परमेशानि सर्वमन्त्रमयी शिवा ।
संविद्रूपा तु कथिता कथं पूज्या सदाशिव ॥ १ ॥

ईश्वर उवाच ॥

प्रातरुत्थाय देवेशि संस्मरेत्परमुज्ज्वलम् ॥०

इति दक्षिणामूर्तिसंहितायां करशुद्ध्यादि चतुर्विंशतिः पटलः । 4; इति श्रीविद्याविवरणं नाम पञ्चविंशतिः० 8; इति० यजन न्याससुद्राविवरणं नाम षड्विंशति.० 11 b; इति ०ध्यानादियजनविधिर्नाम सप्तविंशति. 15, इति ०श्रीविद्याविवरणं नाम अष्टाविंशतिः पटलः 19 b; इति ०बलियजनविधिर्नाम एकोनत्रिंशत्पटल 20 b; इति होमलक्षणं नाम त्रिंशत्पटलः 25; इति ०विद्याप्रयोगबीजसाधनं नाम एकत्रिंशत्पटल. 28 b.

It ends —

दीक्षितस्याधिकारोत्र नान्यस्य परमेश्वरि ।
पुस्तके लिखितं दृष्ट्वा स्वयं ज्ञात्वा करोति यः ॥ ३६ ॥
ब्रह्महत्यासुरापानस्वर्णहत्यादिपातकैः ।
लिप्यते नात्र संदेहो नरके निवसत्यसौ ॥ ३७ ॥

इति ०दीक्षादूतीविवरणं नाम द्वात्रिंशत्पटलः । ग्रन्थसंख्या ६००

[B. D 124.

843

नाभिविद्यामन्त्र.

7×3¾ inches, Devanāgarī character. Foll. 10; six lines to a page Incomplete

A tantric piece, having the form of a dialogue between Agastya and Hayagrīva.

Begins —

अगस्त्य उवाच ।

हयग्रीव दयासिन्धो सर्वशास्त्रविशारद ।
केन प्राप्नोति नियतेरात्मज्ञानमचञ्चलम् ॥ १ ॥ २ ॥

हयग्रीव उवाच ।

अगस्त्य मुनिशार्दूल शृणु वक्ष्यामि सादरम् ।
शिवाशिवरहस्यं सङ्गोपनीयं महामुने ॥ ३ ॥०

श्रीशिव उवाच ।

पुरा परामयं भेदमयं त्रैलोक्यदुर्लभम् ।
नाभिविद्यात्मकं दिव्यं षड्विंशत्संख्यशतात्मकम् ॥१०॥०

अथ नाभिविद्योद्धारः । अस्य श्रीनाभिविद्यामन्त्रस्य । दक्षिणामूर्तिर्ऋषिः । गायत्रीच्छन्दः । श्रीषोडशाक्षरीमहात्रिपुरसुन्दरी देवता० fol 4

[B D 180

844

नित्याकवच and सङ्कटायोगिनीपूजाविधि

7¾×4¼ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 2, about 15 lines to a page.

The method of worshipping Sankaṭā Yoginī

It begins —

देशकालौ सङ्कीर्त्य यजमानेन कृतोऽहं अमुकगोत्रोत्पन्नस्य अमुकराश्यन्तर्गतअमुकनक्षत्रामुकचरणजातस्यामुकशर्मण सङ्कटादशाजनितक्लेशनिरसनपूर्वकसङ्कटाप्रसादसिद्ध्यर्थं यथामीलितोपचारद्रव्यै सङ्कटायोगिनीपूजनपूर्वकं जप करिष्ये । आसनमास्तीर्य उपविश्य०

ततो मङ्गलादिसप्तयोगिनीमन्त्रान् प्रत्येकं अष्टोत्तरशत जप्त्वा० नित्याकवच पठित्वा० प्रार्थयेत् ।

The seven Yoginis are —मङ्गला, पिङ्गला, धनदा, भ्रामरी, भद्रिका, उल्का, and सिद्धा The नित्याकवच in 20 s'lokas begins —

समस्तापद्विमुक्त्यर्थं सर्वसंपद्विवृद्धये ।
भूतप्रेतपिशाचादिपीडाशान्त्यै सुखाप्तये ॥ १ ॥०

The end —

सायंप्रातर्जपेन्नित्याकवच सर्वरक्षकम् ।
कदाचिन्नाशुभ पश्येन्न शृणोति च मत्समं ॥ २ ॥०

इति तन्त्रराजे नित्याकवच संपूर्णम् ।

[B D 182

845

नित्योत्सवनिबन्ध of उमानन्दनाथ

(Ch I)

10×4 inches, Devanāgarī handwriting Foll 9, ten lines to a page.

Nityotsavanibandha is a tantric work based on Paras'urāma's Kalpasutra it has seven chapters and was composed in A. D 1745 by Umananda nātha pupil of Bhāsurānandanātha otherwise known as Bhāskararāya son of Gambhīrarāya. Bhāskararāya lived in the beginning of the 18th century, see below No. 920

Umānandanātha wrote his Hṛdayāmṛta in Kali Samvat 4843 i e A. D 1742, see Stein, p 226 He was a Mahārāṣṭra (Des'astha) Brahmin His name before the Dīkṣā was Jagannātha, S'rutapeṭava was his surname. He was honoured at the court of a Maratha Prince of Cola, see below Published in the Gaekavād Oriental Series as the second part of Paras'urama's Kalpasutra.

Begins —

नत्वा नाथपरंपरां शिवमुखां विघ्नेश्वरं श्रीमहा—
राज्ञीं तत्सचिवां तदीयपृतनानाथां तदन्त पराम् ।
एषामावृतिदेवता परिचिता-रश्मिस्तना निर्जरान्
धीरांश्च प्रणये निबन्धनमिदं नाम्नापि नित्योत्सवम् ॥ १
अन्ते वसता शम्भोरवतारेणाच्युतस्य पद्वेन ।
प्रकृतयतिकल्पसूत्र प्रोक्त रामेण यत्र गदितोऽयं ॥२॥
काश्यां चोलान्देशमेत्य कविर्यं कविहारिणा ।
नाथेन भासुरानन्दनाथेनेहास्मि योजितः ॥ ३ ॥
यस्मादृष्टो नास्ति भूमण्डलांशो
यस्मादासो विद्यते न क्षितीश ।
यस्माज्ज्ञस्य नैव शास्त्र किमन्यै-
र्यस्याकार सा परा शक्तिरेव ॥ ४ ॥
भृगुरामसूत्रजालकमप्रमसरस्य मे द्विजस्येह ।
ग्रन्थिविमोकधुरीण गुरुचरणस्मरणमेव मार्गकरम् ॥५॥
आरम्भतरुणयौवनप्रौढतदन्तो-न्मनानवस्थास्यै ।
सूत्रोदितैस्तु सप्तभिरुल्लासैराश्रितेह विश्रान्ति ॥ ६ ॥
येषु दीक्षागणेशश्रीश्यामाकोडीपराक्रमा ।
सामान्यश्च क्रमोऽन्येषां क्रमेण प्रतिपादिता ॥ ७॥
प्रतिपाद्येषु मुख्यत्वमङ्गतान्यच यद्भवेत् ।
तत्सर्वं श्रीगुरुप्रोक्ते रत्नालोकेऽधिगम्यताम् ॥ ८ ॥०
इह कर्माणां सर्वेषां श्रीक्रम प्रकृतिर्मता ।
अतिदिश्य तमन्यत्र विशेषस्तु निरूप्यते ॥ ११ ॥
श्रेयोर्थिन साधकस्य साङ्गश्रीसुन्दरीक्रमे ।
आवश्यकत्वात्प्रथम दीक्षाविधिरुदीर्यते ॥ १२ ॥०

It ends —

इति श्रीभासुरानन्दनाथचरणारविन्दमिलिन्दायमानमानसेन उमानन्दनाथेन निर्मितेऽस्मिन्वे कल्पसूत्रानुसारिणि नित्योत्सवे निबन्धे दीक्षासमारम्भनिरूपणो नामारम्भोल्लास प्रथम संपूर्ण ।

I possess a complete copy of this work in the Bhadakamakar Memorial Collection (see under No 572). The concluding verses of the work are —

नित्योत्सवनिबन्धोय यथाधीविभव मया ।
भ्रमप्रमादस्खलित समादधतु तद्विद ॥ १ ॥
अनेन वागध्वरेण समाराध्या कथचन ।
प्रीयतां देशिकात्मा मे देवी श्रीललिताम्बिका ॥ १ ॥
विश्वाश्रयैतपोमयविश्वामित्रपिंगोत्रतिलकेन ।
श्रीबालकृष्णविद्वत्सुतेन लक्ष्म्यम्बयोपलालसेन ॥ २ ॥
श्रुतपेटयोपनाम्ना चोलाधिपभोंसलेन्दुमान्येन ।
नाटककाव्यादिकृता महितमहाराष्ट्रजातिहीरेण ॥३॥
भ्रयन्ततरश्रीलनदलितजगच्छकजालमोहेन ।
भारायुपारप्रभास्करमखिदेशिकलब्धदैक्ष्यनाम्नायम् ५
आज्ञायतप्रजातालोकपरेणार्यसप्रदायजुषा ।
ललितापदाब्जरोलम्बेन जगन्नाथपण्डितवरेण ॥ ६ ॥
कवब्देषु रसार्णवकरिवेदमितेष्विह व्यतीतेषु ।
नव्य क्रोधनशरदि न्यबन्धि नित्योत्सव शिवप्रीत्यै ॥

The following are some of tl e works quoted by the author in the seventh chapter —

अगस्तिसहिता, कुलमूलावतारतन्त्र, कुलार्णव, ताराभक्तिसुधार्णव, पुष्पसारसुधानिधि, प्रयोगपारिजात, बोपदेव, मन्त्रकोशकार, मुहूर्तचिन्तामणि, योगिनीतन्त्र, रत्नसागर, रुद्रयामल, शक्तियामल, शक्तिसगमतन्त्र, वैशपायनसहिता, सिद्धान्तशेखर, सोमसिद्धान्त, सौत्रामणितन्त्र, हेमाद्रि

[B D 150

846

नृसिंहायुताक्षरमहामन्त्र

5¼ × 3½ inches Devanāgarı handwriting Foll 77, 6 lines to a page.

Another Mantra to propitiate God Nrsiñha.

It begins —

श्रीगणेशायनम ॥ यस्य वाक्य स ऋषिर्या तेनोच्यते सा देवता ॥ यदक्षरपरिमाण तच्छन्द ॥ यजमानस्य सर्वारिष्टशान्त्यर्थं जपे विनियोग ।०

The actual मन्त्र begins on fol 8

अथ नृसिंहअयुतसहस्राक्षरमहामन्त्रप्रारम्भ ॥ हरि ॐम् ॥ अथातः सकलसुरपते सर्वमप्राधारस्य भगवतो महानृसिंहस्यायुतार्णवमप्रमावर्तयिष्याम्यावर्तयिष्याम्यावर्तयिष्यामि त्रोधादुद्धतनासापुटयुगसुषि(र)प्मातनिषा(र्घो)रभूमूर्तसंघा सद्वाम्भ गतस्फुरदरदल्लीढण्दृढाकराल ॥——

It abruptly ends —

इति शान्ति पटिका ॥ यस्य स्मृत्येया——

[B D 203.

847

पार्थिवपूजनपद्धति.

7¼ × 4 inches, Devanāgarı handwriting Foll 15, 8 lines to a page Dated Samvat 1899.

A manual of Pārthiva Puja.

It beg ns —

श्रीगणेशायनम ॥ ब्राह्मे मुहूर्ते उत्थाय स्वशिरसि गुरुचरणौ स्मृत्वा &c

It ends —

इति पार्थिवपूजनपद्धति समाप्ता ॥

[B D 203

848

पूर्णदीक्षापद्धति

(from तन्त्रसार)

9 × 3¾ inches, Devanāgarı character Foll 2, 44 lines in all Dated Sake 1713

A passage from Tantrasāra and another from Sārasangraha explaining the method and efficacy of the ceremonial bath to be taken by a pupil before being initiated by the Guru according to the tantric faith.

It begins —

अथ दीक्षां प्रवक्ष्यामि देवि संक्षेपत शृणु ।
वेदाभ्यासेन निरत देवीभक्तिसमन्वितम् ॥ १ ॥०

इति तन्त्रसारोक्तपूर्णाभिषेकविधिः ॥

सारसंग्रहे ॥

पूर्णाभिषेक वक्ष्यामि साधकानां शुभावहम् ।० fol 2.

It ends —

इति पूर्णदीक्षापद्धति ॥ श्रीशाके १७१३ विरोधकृदब्दे फाल्गुनशुद्ध १ गुरावेद पुस्तक समाप्तम् ॥

[B. D 187

849

प्रत्यङ्गिरापुरश्चरणपद्धति

6¼ × 4 inches, Devanāgari handwriting Foll. 10, about eleven lines to a page

It begins —

आचम्य ॥ मुमुक्षुश्चेत्यादि संकल्प्य श्रुतिस्मृतिपुराणोक्तफल-प्राप्त्यर्थं ममाभीष्टसिद्ध्यै श्रीउमङ्गस्वामल्यङ्गिरादेवताप्रीत्यर्थं अयमद्येत्यस्य दशजपात्मकपुरश्चरणमहं करिष्ये ॥

It ends —

इति एकपदन्यास· ॥

[B D 213.

850

चङ्गाली महामन्त्र.

6½×4 inches, Devanāgarī handwriting Foll 4, seven lines to a page

A tantric incantation.

It begins —

ॐ अस्य श्रीसकलविद्यासंहारणभैरवाय नूटोक्त(?) शक्ति-संहरणाय रां रां श्रीवडवानलभैरवाय ईश्वरकुमाराय०

It ends —

सर्वशत्रुसंहारणाय पार्वतीपुत्राय धनुर्धनुस्वाहा रिपुसंहारणाय फट् कुरोमत्र ईश्वरीवाचा ?

[B D 189

851

बालार्चनाविधि.

8×4½ inches, Devanāgarī character Foll 52, seven lines to a page Dated Saṁvat 1912

A treatise on the worship of Goddess Bālā

Begins —

प्रात प्रभृति सायान्त सायान्त प्रातरन्ततः ।
यत्करोमि जगन्मातस्तदस्तु तव पूजनम् ॥ १ ॥
नत्वा गुरुपदाम्भोजं साधकानन्ददेहसवे ।
बालार्चनाविधिं वक्ष्ये साधकस्योपदेशकः ॥ २ ॥

अथ साधक प्रातरुत्थाय०

अथान्तर्यागविधि fol 20b, अथ पात्रस्थापनविधि 22, इति कलशस्थापनविधि । अथ द्रव्यशोधनविधि 26b, अथ द्वितीयाशोधन 28, अथ मुद्राशोधन 29, अथ ललनाशोधन कानिष्ठका 29b, इति ललनाशुद्धि 30, अथ पञ्चपूजा 38b, अथावरणपूजा 39, इत्यावरणपूजा 44.

तत्सर्वं कृपया देवि क्षमस्व परमेश्वरि ।

इति पद्धति समाप्ता । 48, इति कुलगुरु 48b, अथ गुरुपरंपराउधारः 48b

67

The परंपरा is as follows —

गौडपाद-गोविन्द-शंकराचार्य पृथ्वीधराचार्य-ब्रह्मचैतन्य-शिवचैतन्य आनन्दचैतन्य-देवचैतन्य-जनार्दनचैतन्य of the शृङ्गेरिपीठ. अथ देहादिव्यवस्था । अथ स्थूलदेह fol. 50.

It ends —

आचार्यार्चितमष्टभैरवकलामासेन चाच्छादित
पापात्पन्नमहारातत्त्वनिलयं पात्रं चतुर्थं नमः ॥ ४ ॥

ऐं क्लीं सौः महाकारणदेह शोधयामि जुहोमि जुहस्व परमामृतं जुषध्वम् । इति सपूर्णमिदं पुस्तकं रामचन्द्रेण लिखितम् ।

[B D 179.

852

भुवनेश्वर्यर्चनपद्धति of पृथ्वीधराचार्य.

8×4¼ inches, Devanāgarī handwriting. Foll 18, about 10 lines to a page Dated Sake 1616.

A tantric treatise on the worship of Goddess Bhuvanes'varī by Pṛthvīdhara Ācārya It is in three chapters For Pṛthvīdhara's Bhuvanes'varīstotra, see Weber, No 1770, Aufrecht, Leipzig Catalogue Nos 1374-77

Pṛthvīdhara seems to be an old writer See the गुरुपरंपरा in the last number

Our work begins —

ब्राह्मे मुहूर्ते चोत्थाय स्वगुरुचरणकमल शिरसि ध्यात्वा०

तथा नाराचास्त्रप्रयोगेण दिव्यदृष्ट्या पुष्पं गृहमध्ये निक्षिपेत् । fol. 5b, इति श्रीपृथ्वीधराचार्यविरचितायां भुवनेश्वर्यर्चनपद्धतौ प्रथमपटल । fol 6 इति भुवनेश्वरीपद्धतौ द्वितीयः पटलः । fol 7 इत्यन्तर्याग 7b, अथ पीठपूजा 8b, इति त्रिकोणमध्ये प्रथमावरण 11, ततो होम समाचरेत् 16

Ends —

रविवारे भक्षयेद्राजान वश्य करोति नारीं वा नरं वा ।
इति श्रीपृथ्वीधराचार्यविरचितायां भुवनेश्वर्यर्चनपद्धतौ तृतीय पटल समाप्त । शुभ भवतु । शाके १६१६ मावारे०

[B D 162.

853

भूतडामर of क्रोधीशभैरव.

10×3½ inches, Devanāgarī character. Foll. 83, six lines to a page.

Bhutadāmara is another Tantra, cf I O No 2551 The work has the form of a dialogue between Unmattabhairava and Bhairavī. Bhūtadāmara is quoted in Nāgārjuna's Āscarya yogamalā, see above No. 811

Begins —

मोधाधिप नमस्कृत्य व्योमव्यक्त सुरान्तकम् ।
अभेदभेदक स्तौमि भूतडामरनायकम् ॥ १ ॥
त्रैलोक्याधिपतिं रौद्र सुरसिद्धनमस्कृतम् ।
उन्मत्तभैरव मत्वा पृच्छत्युन्मत्तभैरवी ॥ २ ॥

उन्मत्तभैरवी उवाच ।०

The Patalas end —I on 1b (16 slo.) II on 4b (29 slo) III on 10 (64 slo), IV on 15 (53 slo) V on 20 (63 slo.) VI on 31b (134 slo) VII on 34 (31 slo) VIII on 36 (20 slo) IX on 38b (31 slo) X on 42 (67 slo) XI on 47 (52 slo), XII on 50b (42 slo) XIII on 52b (22 slo) XIV on 55b (37 slo.) XV on 59 (44 slo)

This last chapter is not marked as 15th but ends as follows —

इति भूतडामरोक्त मन्त्रकोप । अथ यक्षडामरोक्तम मन्त्रकोप । अनुत्तम यदाख्यम्यः परं०

यक्षडामरतन्त्रस्य मनुकोपविवेचनम् ।
क्रोधाधिपेन यत्प्रोक्त भैरवाय महात्मने ॥ १ ॥

This ends with 96 slokas as follows —

इति परमहंसपरिव्राजकपरमरुद्रावतारगुरुचरणश्रीमत्क्रोधी श्वभैरवविरचितभूतभैरवनाममहातन्त्र प्रकाशित। fol 68

It ends —

भुजगेषु यथा तार्क्ष्य क्रूरकार्ये यथा शनिः ।
तथा स जायते मर्त्य सर्वलोकेषु पूजित ॥ ६७ ॥

इति यक्षडामर समाप्ति ।

Our MS closely resembles the I O MS

[B D 77

854

भैरवपद्मावतीकल्प of मल्लिषेण

10½×4½ inches Devanāgarī handwriting Foll. 6, 17 lines to a page Incomplete

A tantric work in 10 Adhikāras of which the MS contains only the first and a part of the second both with commentary It is ascribed to Mallisena, the commentary appears to be by Bandhusena. Mallisena wrote his Syādvāda mañjarī in 1292 A. D, see below No 1690 For a complete copy of our work, cf BhK. No. 1462.

The com begins —

श्रीमच्चातुर्णिकायामरखचरवधूरत्नसंगीतकीर्ति
व्यात्ताताराममण्डल सादितसुरपरद्यादर्शत्यातिहार्यम् ।
मत्वा श्रीपार्श्वनाथं नितकमठकृतोद्दण्डघोरोपसर्गं
पद्मावत्या हि कल्पप्रवरविवरणा वक्ष्यते बन्धुषेणे ॥१॥०

The text begins —

कमठोपसर्गदलन त्रिभुवननाथ प्रणम्य पार्श्वजिनम् ।
वक्ष्येभीष्टफलप्रदभैरवपद्मावतीकल्पम् ॥ १ ॥०

The subjects treated of in the work are —

आदौ साधकलक्षण सुसकल देव्यार्चनाया क्रम
पश्चाद् द्वादशयन्त्रभेदकथन स्तम्भोऽङ्गनाकर्षणम् ॥
यन्त्र वश्यकर लिखितमपर वश्यौषध गारुड
वक्ष्येह क्रमशो यथा निगदिता कल्पेधिकारास्तथा ॥४॥
इति दशविधाधिकारे ललितार्याश्लोकगीतिसद्वृत्ते ।
विरचयति मल्लिषेणः कल्प पद्मावतीदेव्या ॥५॥०

इति उभयभाषाकविचक्रवर्तिकविशेखरश्रीमल्लिषेण सूरिविरचिते भैरवपद्मावतीकल्पे मन्त्रिलक्षणाधिकारो नाम प्रथमपरिच्छेद ॥ fol 2b

[B D 173

855

मन्त्रचन्द्रिका of जनार्दन

10×4 inches Devanagari handwriting Foll 47, about 10 lines to a page. Incomplete

A tantric work in prose composed by Janārdana son of Jagannivāsa and grandson of Srinivasa. In this work which contains 12 chapters the author explains the Rsi Nyāsa and other things relating to the Mantras mentioned in his Sivārcanacandrikā by the author's grandfather Srinivāsa See Peterson Report IV p 65

Begins —

आरक्ताभ त्रिनेत्र पृथुतरजठरं वेदहस्ता दधान
बिभ्राण मौलिदेशे हिमकरशकल दानधारासमुद्रम् ।
मध्ये मार्गे समस्तैरमरपरिवृतै सेवित शुभ्रद त
भोगीन्द्राढ्य प्रसन्न सकलशुभकर त भजेद् गजास्यम् ॥१॥०

Another copy of Mahākālīṣoḍaśopātra from the Rudrayāmala Tantra. The order of verses in this copy is a little different from that in the previous one

[B D 189

860

महान्यास and रुद्रन्यास

8¾×4 inches, Devanāgarī handwriting Foll. 38, nine or ten lines to a page Dated Śake 1680

This MS contains a complete tantric exposition of the Nyāsas in connection with the worship of God Śiva.

It begins—

ॐ महान्यासादि लिख्यते । अथात पद्याङ्गरुद्राणाम् ।
नमस्ते रुद्र मन्यव उतोत इषवे नम ।०

End —

इति रुद्रन्यासं सपूर्णं। इति महान्यास रुद्रन्यास सपूर्णम्।

[B D 200

861

महामृत्युंजयविधान

(from वसिष्ठकल्प.)

8½×4 inches, Devanāgarī character. Foll 3, about 12 lines to a page.

The tantric method of muttering the Mahāmṛtyuñjaya Mantra so as to obtain the desired objects It is from the Vasiṣṭha Kalpa

It begins —

अथ महामृत्युजयविधान वसिष्ठकल्पे लिख्यते । तत्रादौ आसनबन्धादि भूतशुद्ध्यादि कृत्वा०

It ends —

आदौ बीजत्रयस्यान्ते व्याहृत्यन्ते पुन पुन ॥
एषा पद्मप्रणवी विद्या महामृत्युविनाशिनी ॥

इति महामृत्युजयविधानम् ॥

[B D 187

862

महाविद्याकवच.

(from मन्त्रकल्पलता.)

6½×4 inches, Devanāgarī handwriting Foll. 42, seven lines to a page

A method of forming a mystic armour by chanting Mantras in praise of Goddess Mahāvidyā. This professes to be the 28th Stabaka or chapter of a Tantric work called Mantrakalpalatā. For the 8th Stabaka of this work, cf Bik. p 594

Beginning —

श्रीगुरु गणपतिं दुर्गां वटुक शिवमच्युतम् ।
ब्रह्माण गिरिजां लक्ष्मीं वाणीं वन्दे विभूतये ॥ १ ॥

अस्य श्रीमहाविद्याकवचमन्त्रस्य । अघोर ऋषिः । शिरसि त्रिष्टुप्छन्दसे नम ॥ माहेश्वरीदेवतायै नम ॥हृदये।०

End —

एकविंशतिजाप्येन स्त्रियो वा पुरुषोपि वा ।
तथैव वशमायान्ति आत्मनैव धनेन च ॥ १ ॥
रुद्रो ब्रह्मा तथा विष्णुरनेनैव प्रपूजिताः ।
स्मरणादेव विद्याया मुक्तो भवति पूरुष ॥ २ ॥

इति मन्त्रकल्पलतायां पुरश्चरणदेवीकवरे श्रीमहाविद्यावज्रकवचप्रकरण नाम अष्टाविंशतिस्तबक ।

[B D 189

863

महापोढान्यास and महाशक्तिन्यास.

8½×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 31, seven lines to a page Dated Śake 1782

The first is from the tantric work called Ūrdhvāmnāya Tantra. The second seems to be from the Śaktikulārṇava Tantra

The first begins —

अथ ऊर्ध्वाम्नायन्यास ॥ सच त्रिविध ॥ महादेवन्यास शम्भुचरणादिन्यास ॥ शडन्व(?) शाम्भवन्यासश्चेति ॥ तत्र पराप्रासादाख्यऊर्ध्वाम्नायदीक्षितानां महापोढान्यासेधिकार ॥ चरणादिविद्यादीक्षितानां सर्वत्रैवाधिकार ॥ तत्रादौ महापोढान्यास ॥ अस्य श्रीमहापोढान्यासस्य ब्रह्मऋषयेनमः ॥ शिरसि ॥० इत्यङ्गन्यास । 2 b इति प्रपञ्चन्यासः 4 b, इति भुवनन्यास 6, इति मूर्तिन्यास 7, इति मन्त्रन्यास 8 b, इति दैवतन्यास । 10 b, इति मातृकान्यासः 11 b, इति महापोढान्यास 12 इति चरणादिषोडशविद्यान्ताः ॥ 15, इति षडाधारविद्यान्यास 15 b, ०श्रीमच्छक्ति सौः कीलक श्रीविद्याङ्गत्वेन महाशक्तिन्यासे विनियोग ०इति ऋष्यादिन्यासं विधाय ॥ शक्तिकुलार्णवे ॥ श्रीदेव्युवाच ॥

अथातः संप्रवक्ष्यामि शक्तिन्यासं सुरेश्वर ॥
येन देहे नियुक्तेन शक्तियुक्तो भवेन्नरः ॥ १ ॥
येनाङ्गन्यासमात्रेण दिव्यदेहः प्रजायते ।
कुपितः कुरुते योगी त्रैलोक्यस्यापि पातनम् ॥ २ ॥
शक्तिन्यासयुतो धीरो नमस्कारेण शङ्कर ।
स्फोटनं कुरुते साक्षात्पाषाणप्रतिमादिषु ॥ ३ ॥•

It ends —

शक्तिन्यासकृतो जीवो जीवन्मुक्तः कलेवरम्।
धनं पुत्रं च मोक्षं च प्राप्नुयान्नात्र संशयः ॥ १११ ॥

इति श्रीमहाशक्तिन्यासः समाप्तः ॥

[B D 153.

864

मातङ्गीमन्त्रपद्धति of शिवानन्दभट्ट.

9¾×5¼ inches, Devanāgari handwriting Foll 44, nine lines to a page.

A Tantric work explaining the way of worshipping Goddess Mātangi by Sivananda Bhaṭṭa son of Jagannivasi Gosvami. The MS was written by Babaji Narayana Loṭalikar who seems to be a pupil of Vāsudevānanda Bhāratisvāmi.

The author quotes the following works — सारसंग्रह 1 4b 5b 17, 25b &c, शारदातिलक 1 5b 10, मातङ्गमनुकोश 11 12 18 29, तन्त्रराज 24 and प्रपञ्चसार 29.

Obviously our work is only a chapter from the author's Simhasiddhāntasindhu which is in 88 chapters for which see Ulwar Extract No 673. According to this last the work was written during the reign of King Devisimha son of Bharatsimha son of Sangramasimha son of Rāmasāhi son of Madhukara of the Bundela family. For these same kings see below No. 1163.

It begins —

अथ मातङ्गीमन्त्रपद्धतिप्रारम्भः ॥ तत्र सारसंग्रहे ॥
राजमातङ्गिनीमन्त्रं प्रवक्ष्यामि यथाविधि ।
यत्पादद्वन्द्वसरसीरुहसंस्मृतितो नराः ॥
लभन्ते मुक्तिममलां तु माया(न्या) सिद्धिसंचयैः ॥•

इति मातङ्गिनीप्रयोगः समाप्तः । अथ स्तोत्रप्रारम्भः ॥ fol. 35b, इति मातङ्गीस्तोत्रं ॥ 36b, इति श्रीमच्छंकराचार्यविरचितं मातङ्गीस्तोत्रं संपूर्णं 38b, इति श्रीरुद्रयामले मातङ्गीकवचं संपूर्णं 39b, इति रुद्रयामलोक्तमातङ्गीकवचं । अथ मुमुक्षीसाधनमुपदिश्यते । श्रीफेत्कारिणीतन्त्रे ॥ श्रीदेव्युवाच । सूचिता मे पुरा शम्भो• 40b

It ends —

इति श्रीगोस्वामिजगन्निवासात्मजगोस्वामिश्रीशिवानन्दभट्टविरचिते सिंहसिद्धान्तसिन्धौ च(द)कचत्वारिंशत्तरङ्गः ।

[B D 173

865

यक्षिणीप्रयोग.

(from करङ्किणीतन्त्र)

6¼×4 inches, Devanāgari character Foll. 22, seven lines to a page.

A manual for the propitiation of a Yaksini. It professes to be from the Karankini Tantra.

Begins —

अथ यक्षिणीप्रयोगः ।
निमेषोन्मीलनावद्भिर्वाकाजरिकमौलये ।
त्रिपुरान्तप्रगाढमिषविद्धाय पिनाकिने ॥ १ ॥
करङ्किणीमन्त्रतन्त्रे सिद्धशाबरमन्त्रतः ।
निर्गतस्तत्प्रसादेन किंचिदुद्दिश्यते यथा ॥ २ ॥•

Ends —

इति श्रीसिद्धशाबरमते करङ्किणीतन्त्रे यक्षिणीआराधनकल्पः समाप्तः ।

[B. D 203

866

राजराजेश्वरीषोडशाक्षरीजपपद्धति.

10¼×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 20 about 13 lines to a page. Incomplete.

The details about the muttering of the Rājarājesvari Mantra.

Beginning —

स्नात्वा गृहमागत्य पूजागृहं प्रविश्य सामान्यार्घं स्थापयेत्। यथा मत्स्यमुद्रया वह्नस्करेण त्रिकोणवृत्त चतुरस्र मन्त्र•

[B I. 63.

867

रामरक्षाप्रयोग.

(from रुद्रयामल.)

6¼×4 inches, Devanagari character Foll. 4, seven lines to a page.

On the mystic use of a hymn called Rāmarakṣā. From the Rudrayāmala Tantra

It begins —

अस्य श्रीरामरक्षास्तोत्रमन्त्रस्य ॥ विश्वामित्रऋषि ॥ अनुष्टुप् छन्द ॥ श्रीरामचन्द्रो देवता । श्रीरामभक्तिप्रसादसिद्ध्यर्थे जपे विनियोग ॐ रामायनम ॥ ॐ अं आं इ ई उ ऊ॰

It ends —

इति श्रीरुद्रयामले हरगौरीसवादे रामरक्षाप्रयोग. समाप्त ॥

[B D 189

868

रामार्चनचन्द्रिका of आनन्दवन with लघुदीपिका by गदाधर.

(Ch I)

10½ × 4½ inches Devanagari handwriting Foll 26, twelve lines to a page

Ramarcanacandrika of Ānandavana pupil of Mukundavana with a commentary called Laghudipikā by Gadādhara. The MS contains only the first chapter For an analysis, cf. I. O, No 2607

The com. begins —

सलक्ष्मण सहामात्य ससीतो रघुनन्दन ।
करोतु कुशल श्रीमान्रामो राक्ष(स)मर्दन ॥ १ ॥
भवत्वद्वेककरी रामे कामादरिविनाशिनी ।
गदाधरेण विदुषा क्रियते लघुदीपिका ॥ २ ॥

सकलशिष्टाचारप्राप्ततया॰ शिष्यशिक्षार्थं ग्रन्थकृन्निबध्नाति तर्तुमिति॰

The work is quoted in आह्निकचन्द्रिका of दिवाकर and कृत्यरत्नावली of रामचन्द्र (1648 A D), see Nos 669 and 678 above

End —

इति श्रीगदाधरकृतायां लघुदीपिकायां प्रथम पटल ।

[B D 65

869

लघुदयामलामन्त्र.

6½ × 4 inches, Devanāgarī handwriting Foll. 5, seven lines to a page

A Mantra to propitiate Goddess Syāmalā.

Beginning —

अद्यपूर्वोच्चरित एवगुणविशेषेण विशिष्टाया शुभपुण्यतिथौ॰ लघुश्यामलाख्याप्रीत्यर्थं लघुश्यामलाख्यामूलमन्त्रद्वात्रिंशत्सहस्रसख्याकाभि जपाख्य कर्म करिष्ये ॥॰

End —

अथ मूलमन्त्रप्रारम्भ ॐ ऐं नम उच्छिष्टचाण्डालीमातङ्गी ममसर्वजनवशकरीस्वाहा ॥ अक्षरलक्षजपात्सर्वसिद्धि ॥ प्रथा- समाप्ता ॥ जपान्ते उत्तरहृदयादिन्यास ॥ इति श्रीलघुश्यामलाख्या समाप्त ॥

[B D 189.

870

ललितार्चनचन्द्रिका of सच्चिदानन्दनाथ.

12 × 7 inches, Devanagarī handwriting Foll 256, about 13 lines to a page

A Tantric treatise on the worship of Goddess Lalitā by Saccidanandanātha. It is otherwise called Tripurāpujanakrama and contains 17 chapters See Bik, p. 592 for another MS

Begins —

शिव गुरु गणाध्यक्ष प्रणम्य परदेवताम् ।
ललितायाः महादेव्या प्रवक्ष्येऽर्चनचन्द्रिकाम् ॥ १ ॥

तत्र श्रीमान्साधकेन्द्रो ब्राह्मे मुहूर्ते विबोध्यावश्यक कृत्वा॰

The following verse occurs at the end of each Pariccheda —

सच्चिदानन्दनाथेन उन्मन्यानन्दसेविना ।
चित्तशुध्यर्थमाख्यातस्त्रिपुरापूजनक्रम ॥

The following works are quoted —

अगस्त्यसहिता 29, 254b, 256b, आनन्दलहरी 224; कपिल 153, 157, कुलप्रकाशतन्त्र 24, 66b 68, 73, 144b, कुलशासन 2, कुलार्णव 87b, 95b, क्रियासार 151, 152b, जयद्रथयामल 151b, ज्ञानार्णव 29, 43; 64b, 95b, 103 तन्त्रराज 2 9, 10, 14, 138; त्रिपुरार्णव 10b, त्रिपुरासार 254 त्रिपुरासारसमुच्चय 256, दक्षिणामूर्तिकल्प 254b दक्षिणामूर्तिसंहिता 5, 30b, 64b 95 नारद 254, नारदपञ्चरात्र 158, 171b; नित्यासहिता 118b, 150b, प्रतिष्ठासारसग्रह 152, प्रपञ्चसार 31; 39b, 41b, प्रयोगसार 152, 153b, फेत्कारीतन्त्र 254b, भुवनेश्वरी 118b, भैरवतन्त्र 182; मन्त्रदर्पण 169, 178b, मन्त्रमुक्तावली 156b, महार्णव

93,; मार्कण्डेयविजय 181; योगिनीतन्त्र 255b; योगिनीहृदय 43; 49b; 54b; 153; रुद्रयामल 83b, 255b, लक्षणसंग्रह 152b; लघुस्तव (of शंकराचार्यचरण) 88b; वशिष्ठ 153b; 156b; वामकेश्वरतन्त्र 64b; 84; 88, 103; वायवीयसंहिता 151; 157b; विश्वकर्मा 151; 152b, वैशम्पायनसंहिता 42b, शारदातिलक 42b; 118, 136b, 148b; 171; 196; श्रीकण्ठाचार्य 209; षड्गन्धीमत 118; संकेतपद्धति 104b, सिद्धान्तशेखर 151b, 152b, सोमशंभु 153, हेमाद्रि 151, होमसारोद्धार 152.

Ends :—

अत एव भावशुद्धयोयं भूतशुद्धिरिव पूजा(पा)मिति । इति प्राणायामविधिः ।

[B. D 167.

871

षडवानलमालामन्त्र.

5×3½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 4; about 8 lines to a page.

Another Mantra.

Begins :—

श्रीगणेशायनमः । ॐ नमो भगवति माहेश्वरि स्वजनमालिनि मेतालानि चतुर्मोलमङ्गनि स्वयोहि॰

Ends :—

प्रचण्डोग्रमातेण्डवडवानल भैरवाय मां रक्ष रक्ष हुं फट् स्वाहा इति समस्तप्रयोगेषु शुभं भूयात् ।

[B. D. 203.

872

वसिष्ठकल्प.

8½×4½ inches; Devanāgarī handwriting. Foll. 43; seven lines to a page. Incomplete.

Vasiṣṭhakalpa, on the details of the Gāyatrī worship.

Begins :—

नमोस्त्वनन्ताय नमोस्तु वेधसे
नमो वसिष्ठाय नमोस्तु शक्तये ।
पराशराय नमोस्तु धीमते
नमोस्तु ते सत्यवतीसुताय ॥ १ ॥

Ends :—

इति व्यासवाक्यमिति पद्मपूजां कृत्वा । ॐ सं नमः सुमुखं॰ ॥ २ ॥ ॐ तुं नमः विस्तृतं ।

[ZZ. E. 34.

873

सिंदूरयन्त्रप्रयोग.

(from विश्वालय अङ्कतन्त्र.)

6½×4 inches. Devanāgarī handwriting. Foll. 17; seven lines to a page.

A mystical way of writing twenty [illegible] on a leaf of the [illegible] plant [illegible] to secure the desired objects. From the Viśvālaya Aṅka Tantra of which it forms the 19th chapter and contains 102 ślokas, see Weber, No 907.

It begins :—

अथातः संप्रवक्ष्यामि यन्त्र त्रैलोक्यमोहनम् ।
सिंदूराङ्कं महादेवि महासौभाग्यदायकम् ॥ १ ॥

It ends :—

इति ते कथितो देवि श्रीमद्गुणितलक्षणः ।
कामार्थी प्राप्य निष्कामो मोक्षभागी न संशयः १०२

इति श्रीविश्वालयअङ्कतन्त्रे सिंदूराङ्कं विवर्णयन्त्रनिरूपणं नामैकोनविंशः पटलः ॥

[B. D. 180.

874

विद्यागणपतिपूजापद्धति.

12×5 inches, Devanāgarī handwriting. Foll. 12; eleven lines to a page. Incomplete.

A small piece, giving the details of the worship of Vidyā Gaṇapati.

[B. D. 31.

875

विश्वामित्रशापविमोचनमन्त्र.

5½×3½ inches; Devanāgarī handwriting. Foll. 4; 7 lines to a page.

Another Mantra.

It begins :—

श्रीगणेशायनमः ॥ ॐ अस्य श्रीविश्वामित्रशापविमोचनमहामन्त्रस्य ॥ युधिष्ठिर ऋषिः ॥ त्रिष्टुप् छन्दः ॥ विश्वामित्रो देवता ॥

The मूलमन्त्र is :—

ॐ युधिष्ठिराय विद्महे देवकीं पुत्राय धीमहि ॥ तन्नो विश्वामित्रः प्रचोदयात् ॥

It ends —

इति विश्वामित्रशापविमोचनः समाप्तः ॥

[B D. 203

876

विष्णुपूजापद्धति by चैतन्यगिरि.

9½ × 4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 59, eight or nine lines to a page. Dated Samvat 1779

A Tantric work explaining the method of worshipping Viṣṇu by Caitanyagiri, who is also the author of Upaniṣaddikṣavidhi, see I O, No 2612

It begins —

युगमुखासनशाकरतेजसे विमुखमिश्रधनक्षयहेतये ।
कचतृतीयमुखायमपूर्वजाग्निमहरायतपान्तविसर्जनम् १
अथ वक्ष्ये महाविष्णोः पद्धतिं सर्वार्थसाधिकाम् ।
यस्याः सस्मरणात्संतो भवाब्धेः पारमाश्रिताः ॥ २ ॥
वन्देऽहमव्ययं विष्णुं सर्वदुःखविमोचनम् ।
भक्तानां सर्वकामाय प्रतन्वे पूजनं शुभम् ॥ ३ ॥

तत्र श्रीमान् साधकेन्द्रो ब्राह्मे मुहूर्ते समुत्थाय बहिर्गत्वा०

It ends —

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमच्चैतन्यगिरिणा कृता विष्णोः पूजापद्धतिः समाप्ता ।

The following authors and works are quoted —

अगस्त्यसंहिता 22b, 30, कालरात्रिकल्प 37b, कुलार्णव 34b, 54b, गौतमीय 29b, 37, 40, 45b, 48b चामुण्डातन्त्र 54, त्रिपुरार्णव 15, नन्दिकेश्वरसंहिता 14b यामल 53b, पञ्चरात्र 59, शैवागम 49, सुमततन्त्र 37, and स्कन्द 58

[B D 232

877

वीरेन्द्रकुतूहल and

कौलादर्श by विश्वानन्द.

10 × 4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 15, *ten lines to a page*

The MS contains two Tantric works explaining the Śākta cult.

(I) वीरेन्द्रकुतूहल in 60 ślokas, containing an easy exposition of the Śākta cult begins —

प्रणम्य देवीं शिरसा महेशं नाथत्रयं प्रह्मवधूं च वाणीम् ।
विनायकं विघ्नहरं स्तुतिं तां वक्ष्यामि वीरेन्द्रकुतूहलाख्याम् १
श्रीशाम्भवीसाधकशेखराणां मैरेयसेवारुणलोचनानाम् ।
रम्याङ्गनासंगतितत्पराणां कालः शिवो गच्छतु सर्वदा नः ९

It ends on fol 5

(II) कौलादर्श or the code of the daily duties of a Śākta in 133 verses by विश्वानन्द See Peterson, Report, IV p 42.

Begins —

नत्वा श्रीगुरुपादुकां च पितरौ वाणीं च विघ्नेश्वरम् ।
भूदारीशमुखीं परां च त्रिपुरां देवीं शुकश्यामलाम् ॥ १ ॥
वक्ष्ये कौलिकधूर्तदाम्भिकशठादीनां कुलज्ञानिनाम् ।
आचारस्य च लक्षणानि च विलासान्कौलिकानां क्रमात् २
कौलागमतन्त्रार्थान्संगृह्य श्रीकुलार्णवार्थांश्च ।
कौलादर्शं कुरुते विश्वानन्दो हिताय कौलविदाम् ३

तत्र कुलधूर्तादीनां लक्षणम् । द्रव्यश्रीमधुलोलुपे ०

अथ कौलादिलक्षण० अथ कुलाचारलक्षणम् । प्रातः प्रबुध्य० 6b, इति मन्त्रस्नान 8, अथ त्रिपुण्ड्रधारणलक्षण 8, इति सन्ध्यालक्षण 8b, अथान्तर्यागलक्षण 9b, कलशादिपात्रस्थापनलक्षण and कलशादिपात्रस्थितद्रव्यविनियोगलक्षण 10, अथ द्वितीयागलक्षण 10b, गणेशपूजालक्षण 11b, अथ कुलामृत- (wine!) मत्तज्ञानिनां लक्षण 14, अथ कामकलालक्षण 14b.

It ends —

यद्विश्वानन्दप्रणिहितं कौलाचाराशेषधर्मप्रकाशम्
कौलादर्शं कौलाचार्याः सम्यगालोकयन्तु ॥१३३॥

इति कौलादर्शं संपूर्णं ।

[B I 128

878

वृद्धिशिवाम्बुकल्प.

6 × 3½ inches, Devanāgari character Foll 16, nine lines to a page

A Kalpa from the Rudrayāmala.

Begins —

अभिप्रेतार्थसिद्ध्यर्थं पूजितो यः सुरासुरैः ।
सर्वविघ्नच्छिदे तस्मै गणाधिपतये नमः ॥

श्रीपार्वत्युवाच ।

Ends —

इति श्रीरुद्रयामले तन्त्रे ईश्वरपार्वतीसंवादे वृद्धिशिवाम्बुकल्प संपूर्णमस्तु ।

[B D 203

879

शांकरी पद्धति.

7 × 4 inches, Devanāgarī character Foll. 20, six lines to a page

The MS contains a few Tantric pieces the last of which is Pātragrahaṇa ślokas The whole is called Śānkarī Paddhati

Begins —

ॐ अस्य श्रीशिवपञ्चाक्षरमन्त्रस्य वामदेवऋषिः पङ्क्तिः छन्दः ० इति ध्यानम् । अथ मृत्युंजयस्तोत्रप्रारंभ 6b, इति मार्कण्डेयस्तोत्र (the same as मृत्युंजय in 9 ślo) अथ पात्रग्रहणमन्त्रा । श्रीनाथादिगुरुत्रय गणपतिं०

Ends —

इति मन्त्रात्मके श्लोके पात्र दत्वा च साधके ।
लभते सर्वकामान्वै देहान्ते भैरवो भवेत् ॥ १० ॥

इति शांकरीपद्धतौ पात्रग्रहणश्लोकः संपूर्ण ।

[B D 203

880

शिवकवचप्रयोग.

(from स्कन्दपुराण.)

13 × 6½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 10, ten lines to a page.

Details of the method of preparing a mystic armour by chanting the Śivakavaca. The piece forms the 12th Adhyāya of the Brahmottara Khanda of the Skanda Purāna

It begins —

अथ शिवकवचप्रयोग प्रारम्भ ॥

कार्तिके मार्गशीर्षे वा माघे वैशाखसंज्ञिते ।
श्रावणे बहुले पक्षे जपस्यारम्भण कुरु ॥ १ ॥

अथ जपप्रारम्भ ।

वज्रदंष्ट्र त्रिनयन कालकण्ठमरिन्दमम् ।
सहस्रकरमत्युग्र वन्दे देव सदाशिवम् ।

अत पर सर्वपुराणगुह्य नि शेषपापौघहरं पवित्रम् ।
जयप्रद सर्वविपत्प्रमोचन वक्ष्यामि शैव कवच हिताय ते ॥२॥

It ends —

इति श्रीस्कन्दपुराणे ब्रह्मोत्तरखण्डे सहस्राक्षरशिवकवचपुराणविधिशिववर्मकथन नाम द्वादशोऽध्याय समाप्त ॥

[B. D 283.

881

शिवरहस्य.

12 × 5½ inches, Devanāgarī character Foll. 289, ten lines to a page Incomplete.

Śivarahasya is an extensive work on Śiva worship. The whole consists of 12 Aṁśas The MS. contains only a part of the seventh Aṁśa. Cf Mitra, Notices, I p. 123. For different sections of the work, see Burnell Tanjore MSS, p. 206 For quotations from this Aṁśa, cf I. O, Nos 2793 94

Begins —

ऋषय ऊचुः ।

सूत वेदार्थतत्वज्ञ शिवध्यानपरायण ।
भवत्पुपाय यदाख्यं कृपालो मुनिसत्तम ॥
कः सेव्य सर्वदेवेषु को वा जप्यो मनु सदा ।
स्थातव्य कुत्र वा नित्य किंवा सर्वार्थसाधकम् ॥०

The MS. breaks off in the midst of the twentieth Adhyāya.

[B. D 116.

882

शिवरहस्य.

6½ × 4½ inches, Devanāgarī character Foll. 14, six lines to a page.

The MS. contains a few pieces in praise of God Śiva the last of which is called Śivarahasya.

इति प्रदोषस्तोत्र 3b, इति शिवस्तुति 6b, इति श्रीशिवरहस्ये सदाशिवस्तुति । 9b

It ends:—

इति शिवरहस्यम् ॥

[B. D 203.

883

शिवोक्तपद्धति.

8½ × 4½ inches, Devanāgarī handwriting. Foll. 33, seven lines to a page. Dated Śake 1776

This is a Tantric tract explaining the daily duties of a Śākta.

It begins —

अथ पद्धति लिख्यते ॥ अ आ इ ई उ ऊ ए ऐ ओ औ अं अः ॥ इति अक्षर ॥ कखगघङ ॥ चछजझञ० इतिस्वर ॥

स इति बीज ॥ क्ष इति शित ॥ प्रातरुत्थाय स्वशरीरे शिरसि शिव० । इति प्रतिष्ठा । 2 ०इति प्रात कृत 2b मुख प्रक्षाल्य 3b, ०स्नानार्थं धौतवासासि विभूतिं गृहीत्वा० 4, सन्ध्या विधि 5, ० अथ ध्यान 7, ०इति भूतशुद्धि 8b, इति प्राणप्रतिष्ठा 9, ०इति न्यासजाल 11b, ०अथेत्यादि शिवपूजनमह करिष्ये 15, ततो मध्याह्नसध्या पूर्ववत्कुर्यात् 15b, ०सायसध्या कुर्यात् ॥ अथ निशाविधि 17, अथ तत्वशुद्धि 28b अथ शक्तिपूजन 29, ०इति मोक्षपूजा 32 ०इति भोगपूजा 32b

It ends —

इति शिवोक्तपद्धति देवब्राह्मणान्कृत्वा ॥ इति पद्धति• समाप्ता ॥

[B D 179

884

श्यामारहस्य of पूर्णानन्दगिरि.

12¾ × 5 inches, Devanagari handwriting Foll. 88, fifteen lines to a page Incomplete.

Syamarahasya is a Tantric work in 22 chapters by Purnanandagiri pupil of Brahmānandanātha For quotations see I O, No 2597

Purnānanda composed his Saktakrama in Sake 1493 and Tatvacintāmani in Sake 1499 For the former see Bik No 1318, Mitra Notices, vol VI p. 131 For the latter, see Mitra Notices vol III p 61

Beginning —

देवीं दानवदैत्यदर्पनिवहान्सहारयन्तीं शिवां० ।

The MS contains 18 chapters only

[B D 275

885

श्यामारहस्य of पूर्णानन्दगिरि

12 × 5¼ inches, Devanāgari character Foll 28, about twelve lines to a page

Another copy This contains only chapters I and II.

End —

इति श्यामारहस्ये द्वितीयः परिच्छेदः समाप्तः ।

[B. D 48

886

श्रीविद्यार्चनपद्धति•

(from मन्त्रमहोदधि)

10 × 4½ inches, *Devanagari* character Foll 29 (1 28 and 30) nine lines to a page

Another manual of Kālı *worship composed* by an unknown author following Mahodadhi *i e.* Mantramahodadhi of Mahidhara (1589 A. D)

Begins —

गुरु गणेशमम्बां च वक्ष्ये नत्वा सुसमताम् ।
साधकाभीष्टसिध्यै श्रीविद्यार्चनपद्धतिम् ॥ १ ॥
ब्राह्मे मुहूर्त उत्थायावश्यक कृत्वा मृद्वासन उपविश्य०

Ends —

निर्माल्य शिरसि धृत्वा यथासुख विहरेत् । इति श्रीमहोदधिग्रन्थानुसारिणी श्रीविद्यार्चनपद्धति ।

[B D 124

887

षोडशाक्षरीमन्त्रप्रयोग

8½ × 4 inches, Devanāgari character Foll 3, eight lines to a page. Incomplete.

The Tantric Prayoga of the Kālısodas ākṣarı Mantra

It begins —

अस्य श्रीषोडशाक्षरिमहामन्त्रस्य दक्षिणामूर्तिर्ऋषि पङ्क्ति छन्द षोडशाक्षरीदेवता श्रीं बीज ह्रीं शक्ति क्लीं कीलक मम इष्टकाम्यसिध्यर्थे जपे विनियोग ॥०

It ends —

कारणदेह शोधयामि स्वाहा ॥ इति समाप्त ।

[B D 187

888

संग्रहषडक्षरपद्धति by वोपदेव

(Chs I and II.)

10 × 4½ inches, Devanāgarī character Foll. 12, about 10 lines to a page.

A Vaishnavite tract, consisting of an explanation of a certain piece called Catuspadī in praise of Varadācārya. It is ascribed to Vopadeva (to Baladeva in one place). The Catuspadī is in Hindī.

It begins —

अथात सम्प्रवक्ष्यामि श्रीषडक्षरपद्धतिम् ।
नत्वा पदाम्बुजद्वन्द्वं तदीयं सत्यापदम् ॥ १ ॥
श्रीवरदं पूर्वमुद्धृत्य आचार्येति तदन्तरम् ।
षडक्षरमहामन्त्रं धर्मकामार्थसिद्धिदम् ॥ २ ॥०

The Catuspadi begins on fol 3 —

आरति श्रीवरदाचार्य आर्यत्री पूर्णमनोरथकरेसमनरवी ।०

It is ascribed to जगन्नाथ (कृष्ण) who taught it to Balarama

इति श्रीवोपदेवाचार्यकृताया षडक्षरपद्धतौ मन्त्रयन्त्रोद्धार प्रथमोध्याय । 3b

The 2nd begins —

भाषाप्रबन्धरूपायाश्चतुष्पद्या क्रमेण तु ।
विवृण्महेर्थनिचय यत्र कैश्चिन्नदर्शितम् ॥ १ ॥०

इति चतुष्पदीव्याख्याया वोपदेवाचार्यकृतपूर्वार्द्धं समाप्त ।
—fol 8

It ends with 19 verses briefly summarising the commentary on the Catuspadi, the first of which is —

बलदेवकृता चैषा व्याख्या नानार्थसमता ।
विनोदकृत् सुकृतिनां कोपि जानाति यत्पदं ॥१॥०
एव चतुष्पदीवर्णा ग्रथिता मुनिभि पुरा ॥ १९ ॥

इति श्रीवोपदेवाचार्यकृतसम्प्रदायषडक्षरपद्धतौ चतुष्पदी व्याख्याया द्वितीयोध्याय ।

[B D 232

889

संप्रदायषडक्षरपद्धति of वोपदेव.

(Chs. III and IV)

10 × 4½ inches, Devanāgarı handwriting Foll. 6, nine lines to a page.

The MS contains the third and fourth Adhyāyas of the Sadaksarapaddhati

Adhy III begins —

अस्य श्रीवरदाचार्यस्तोत्रमन्त्रस्य श्रीभगवान्वेदव्यासऋषि ०
श्रीधरं श्रीकरं श्रीश श्रीपतिं श्रीपरायणम् ।

Ends —

सर्वं सुखमवाप्येह प्राप्नुयात्परम पदम् ॥ १९ ॥

इति श्रीमत्षडक्षरपद्धतौ वरदाचार्यस्तोत्र तृतीयोध्याय ।

Adhy IV begins —

ब्रह्मोवाच । शृणु तावत्प्रवक्ष्यामि कवच सर्वकामदम् ।
श्रुतिसारमिदं पुण्यं जगन्नाथेन वर्णितम् ॥ १ ॥०

Ends —

विष्णुजामलतन्त्रोक्त कवचं वर्णितं मया ।०
सर्वं सुखमवाप्येह पदं गच्छेदनामयम् ॥ २१ ॥

इति श्रीषडक्षरपद्धतौ वरदाचार्यकवचं नाम चतुर्थाध्याय ॥

The MS also contains a piece consisting of 19 slokas taken from different sources, and called Vaisnavadharmasangraha.

Begins —

महेन्द्ररुद्रादिदेवगणवन्दितपादपीठ श्रीमन्नारायण ०

Ends —

तेषा शान्ति विचारणीया । इति श्रीवैष्णवधर्मसारसंग्रह ।

[B L 142

890

सप्तकोटिमन्त्रोत्कीलन

6½ × 4 inches Devanāgari handwriting Foll 6, 7 lines to a page.

Another Mantra.

It begins —

श्रीगणेशायनम ॥ श्रीपार्वत्युवाच ।
देवदेव महादेव देवानां देवसुत्तमम् ॥
येन ध्यानमात्रेण सप्तकोटिमन्त्रलोरकीलन भवेत् ॥१॥

It ends —

इति श्रीईश्व(र)पार्वतीसवादे महागमसारे उत्कीलन (न) सप्तकोटिमन्त्राणां । सपूर्णम् ॥

[B D 203

891

हनुमद्दिग्बन्धमालामन्त्र of शौनक

8½ × 4 inches, Devanagari handwriting Foll. 10, written on one side only Seven lines to a page Dated Sake 1739

It begins —

ॐ अस्य श्रीहनुमन्महादिग्बन्धमालामन्त्रस्य शौनकऋषि ॥ अनुष्टुप् छन्द ॥ श्रीहनुमान् देवता ॥ हां बीज ह्रीं शक्ति हूं कीलक । श्रीहनुमत्प्रसादसिध्यर्थं विषमज्वररोगभूतपिशाचदुष्टसमापणसर्वदेवतावेदा० सर्वग्रहानुच्चाटनार्थं जपे विनियोग ॥

It ends.—

इति शौनकविरचिते श्रीहनुमन्महादिग्बन्धसंपूर्णमस्तु ॥

[B. D 213.

PART IV—PURĀṆA.

892

अग्निपुराण.

13¼×8¼ inches; Devanāgarī handwriting. Foll. 206, sixteen lines to a page.

Agni Purāṇa is published in the Bibliotheca Indica and A S Series. Translated into English by M N Dutt, Calcutta, 1901. Vahni Purāṇa is different from this Agni Purāṇa. The latter is usually classed as a Purāṇa proper while the former is regarded as only an Upapurāṇa, see Bik., pp 183 and 216 For contents of the Vahni Purāṇa, see I. O., No. 3582.

Beginning —

श्रियं सरस्वतीं० ॥ १ ॥ नैमिषे हरिमीजानाः० ॥ २ ॥

[B. D. 255

893

अयोध्याखण्ड.

(from स्कन्दपुराण.)

14×6 inches; Devanāgarī character. Foll. 52 eleven lines to a page. Dated Saṁvat 1884.

Ayodhyākhaṇḍa, consisting of thirty Adhyāyas, from the Skanda Purāṇa. In the printed edition of the Skanda Purāṇa, this is not found.

It begins —

वन्देहं रामचन्द्रस्य पादौ प्रणतरक्षकौ ।
सीतायाश्च पुनः पादौ सर्वसिद्धिविधायकौ ॥ १ ॥
रामं रामानुजं सीतां भरतं भरतानुजम् ।
सुग्रीवं वायुसूनुं च प्रणमामि पुनः पुनः ॥ २ ॥
जयति पराशरसूनुः० ॥
ईश्वर उवाच ।
शृणु वत्स प्रवक्ष्यामि तीर्थानामुत्तमं वरम् ।
आश्रमाणां च सर्वेषामयोध्या राजते भुवि ॥
कार्तिकेय उवाच ।
साधु साधु महादेव कथयस्व यथातथम् ॥०

It ends —

इति श्रीस्कन्दपुराणे अयोध्याखण्डे गौरीशंकरसंवादे अयोध्याक्षेत्रमहिमावर्णनं नाम त्रिंशोऽध्यायः ।

In all colophons, the words 'स्कन्दपुराणे' are added afterwards

[B. D. 111.

894

अयोध्यामाहात्म्य.

(from पद्मपुराण.)

13¼×6 inches; Devanāgarī character. Foll 61 nine lines to a page

Ayodhyāmāhātmya in 19 chapters, from the Kosalakhaṇḍa of the Padma Purāṇa.

Beginning —

सूत उवाच ।
जयति पराशरसूनुः० ॥ १ ॥
श्री पार्वती उवाच ।
श्रुत्वा धर्ममशेषेण पावनं पावनान्तरम् ।०

End —

इति श्रीपद्मपुराणे कोशलखण्डे अयोध्यामाहात्म्ये एकोनविंशोऽध्यायः ॥ १९ ॥ विद्याकुण्डे अयोध्यामध्ये पुस्तकं लिखितम् ।

Padma Purāṇa is published by the Veṅkaṭeśvara Press, Bombay and also in the A. S Series.

[B. D 111.

895

अवन्तिखण्ड of स्कन्दपुराण.

(लिङ्गमाहात्म्य only.)

10¾×6¼ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 179, twelve lines to a page. Dated Saṁvat 1764. *Written by Bhatta Vallabha at Avanti.*

The MS contains the Liṅgamāhātmya section of the Avanti Khaṇḍa of the Skanda Purāṇa The Skanda Purana is published by the Veṅkaṭeśvara Press, Bombay.

सदारोपि प्रजानां प्रबलभवभयाद्यं नमस्यन्ति देवाः०

It ends —

एष ते कथितो देवि प्रभावः पापनाशनः ।
चतुरशीतिलिङ्गानां किं भूयः श्रोतुमिच्छसि ॥

इति श्रीस्कन्दपुराणे अवन्तीखण्डे उमामहेश्वरसंवादे चतुराशीतिलिङ्गमाहात्म्यं समाप्तम् ॥

[B. D. 159

896

आषाढमाहात्म्य.

(from स्कन्दपुराण.)

12¼×4¼ inches; Devanāgarī handwriting. Foll. 34; about 10 lines to a page Dated S'ake 1759.

Āsādhamāhātmya, explaining the importance of a bath in the river Yamunā, in the month of Āsādha, is from the Skanda Purāna It contains six Adhyāyas having 60, 100, 104, 228 and 167 s'lokas respectively In the second Adhyaya, the story of a merchant is told, who had adopted Jainism, but who was subsequently induced to give it up, being struck by the greatness of Yamunā, who saved him from danger.

Begins —

स्कन्द उवाच ।

सन्ति वापीतटे यानि तीर्थान्यत्र महान्त्यपि ।
श्रुतानि तानि सर्वाणि सर्वपापहराणि च ॥ १ ॥
अधुना श्रोतुमिच्छामि यदाषाढफलं लभेत् ।
तपसा स्नानकर्तृणां तत्तात निखिलं वद ॥ २ ॥०

Ends —

इति सकलमलापहरणार्थं
नर इतिहासमिमं शृणोति ।
सपनमपहरेत् शुचौ तपत्यां
विद्यदनौ लभते मिलाभिमिपम्(?) ॥ १३० ॥

इति श्रीस्कन्दपुराणे आषाढमाहात्म्ये षष्ठोध्याय. ।

[B D. 148

897

गीतासार. (ॐकारमाहात्म्य.)

10¼×4¼ inches, Devanāgarī handwriting. Foll 10, seven lines to a page

Onkāramāhātmya is a small piece, describing the importance of Oṅkāra. It is also called 'Gitāsāra'. It contains 99 s'lokas. For another MS., see Stein, p. 221.

It begins :—

अर्जुन उवाच ।

ॐकारस्य च माहात्म्यं रूपं स्थानं परं तथा ।
तत्सर्वं श्रोतुमिच्छामि ब्रूहि मे पुरुषोत्तम ॥ १ ॥

श्रीभगवानुवाच ॥

साधु पार्थ महाबाहो यन्मां त्वं परिपृच्छसि ।
विस्तारेण प्रवक्ष्यामि तन्मे निगदितं शृणु ॥ २ ॥

It ends.—

ॐकारस्य त्रिरूपं च ब्रह्माविष्णुमहेश्वराः ।
परं ब्रह्म निराकारं प्रणवं च तथा स्वयम् ॥ १०१ ॥

इति श्रीकृष्णार्जुनसंवादे गीतासारः संपूर्णः ।

[B. D. 233.

898

उपदेशकाण्ड from

शिवरहस्यखण्ड of स्कन्दपुराण.

12×4¼ inches, Devanāgarī handwriting. Foll. 35, nine lines to a page

Upades'akanda of the S ivarahasyakhanda of the Skanda Purāna. Our MS contains 19 out of its 85 Adhyāyas. Cf I O, No. 3671-3672. Published by the Venkates'vara Press, Bombay.

Begins.—

विघ्नेश्वर विश्ववन्द्य विमल ज्ञानबोधकम् ।
उपदेशकाण्डपूर्त्यर्थमुमापुत्र नमाम्यहम् ॥०

End —

इत्युपदेशकाण्डे एकोनविंशोध्यायः ।

[B. D. 134.

899

करवीरमाहात्म्य.

(from पद्मपुराण.)

12½×5¼ inches, Devanagarī character. Foll. 5; about 12 lines to a page

Karavīramāhātmya, or the religious importance of Karavīra i. e. Kolapoor, forming the seventh Adhyāya of the Karavirakanda of the Padma Purana It consists of 61 s'lokas, here accompanied by a brief commentary.

Begins .—

श्रुत्वैवं क्षेत्रमाहात्म्यं लोपामुद्राय वै मुने ।०

Ends —

इति श्रीपद्मपुराणे करवीरकाण्डे करवीरमहात्म्येऽगस्ति लोपामुद्रासंवादे सप्तमोऽध्यायः ।

[B D 38

900

करवीरमाहात्म्यपुराण with सनाभि टीका by ज्योतिर्विद्राय दाजी

12¼ × 5¾ inches, Devanāgarī character Foll. 51 about ten lines to a page.

A Purānic tract in five Adhyāyas describ ng the holy places of Kolapoor ascribed to Veda Vyāsa accompanied by a commentary called Sanābhi by Dājī Jyotirvit Rāya. The Adhyāyas have 59 78 60 86 and 74 ślokas respectively The commentator often discusses and settles the readings of the text, cf for instance folios 9 and 10

Beginning of the text —

वन्दे करीन्द्रवदन सकलामरेन्द्र-
वृन्दानत सकलविघ्नविनाशदक्ष।०

Beginning of the commentary —

अथ करवीरमाहात्म्यटीकासनाभिर्लिख्यते ।
परंब्रह्ममायादितत्त्वाब्रह्मा
च्युतेशेभवब्रह्मकशक्त्यादिरूपा ।
जगत्पातु कोलासुरघात्र कोला
पुरस्था महत्सान्द्रपूर्वांशु लक्ष्मी ॥ १ ॥

०अन्तर्यामितया स्थितया महालक्ष्म्यैव प्रेरितो दाजीज्योतिर्विद्रायनामाह व्याख्या चिकीर्षु ० तत्र भवान्० श्रीमद्व्यास करवीरमाहात्म्यपुराण चिकीर्षुरग्रे० मङ्गलमाचरन्० श्रीमद्गणेश प्रणमति-वन्दे इति०

The Adhyāyas end respectively on foll 15b 23b 30b 42b and 51

End —

इति श्रीकरवीरमाहात्म्यटीकायां पञ्चमोऽध्याय ।

[B. D 38.

901

कालिकापुराण

12¾ × 6 inches Devanāgarī handwriting Foll 113, fifteen lines to a page. Incomplete.

The MS contains the first 90 Adhyāyas of the Kālikā Purāṇa for a full description of which see I O No. 3341 Our MS closely agrees with the I O MS except at the beginning Published by the Venkaṭesvara Press' Bombay

Begins —

नौमि त तस्य लोकस्य भयस्थित्यन्तकारिणम् ।
आदिदेवमज शान्तमहमूर्ति त्रिलोचनम् ॥ १ ॥
यस्त सहस्र सर्वं जगमविदित्तया मायया मुक्तसंगो
विक्षेपादागुणात्मा भजति शिवपदे तूर्णमव्यक्तभावः ।
स्वसात्मूयः ससर्ज क्षितिजलपवनव्योमवह्नी दुसूर्ये
होत्रशानभूयेच (?) सत्त्वगुणमय पूर्णभावश्चिनेत्रः २
सहस्र मङ्गतकाण्ड सहस्राख्यकसंगत (?) ।
व्यक्तो भूयोपि यो जज्ञे विशुद्ध त महेश्वरम् ॥ ३ ॥
वागर्भजननीं धुर्तां सितकायां सिताम्बराम् ।
सितपद्मनदिग्धाङ्गीं देवीं चापि सरस्वतीम् ॥ ५ ॥०

On fol 111 in ch. 89 the Granthasankhyā of the work is said to be 6720

[B. D 284

902

कायस्थोत्पत्ति (from पद्मपुराण)

9¼ × 4¼ inches Devanāgarī handwr ting Foll 3 18, ten lines to a page.

Kāyasthotpatti the origin of the Kāyasthas is a chapter from the Pātālakhaṇḍa of the Padma Purāṇa Their descent is traced to Citragupta the ever busy clerk of Yama the god of death First two folios of the MS are lost.

Ends —

इति श्रीपद्मपुराणे पातालखण्डे कायस्थोत्पत्तिसारोधा प्रभाव ।

[B. D 11

903

काशीखण्ड from स्कन्दपुराण with टीका by रामानन्द

12½ × 6½ inches Devanāgarī handwriting Foll. 664 about 13 lines to a page

Kās'īkhanda, in 100 Adhyāyas divided into two parts from the Skanda Purāna, with the commentary of Rāmānanda otherwise called Caitanyavana pupil of Rāmendravana pupil of Devendravana. The commentary was composed at the request of one Vāsudeva. Rāmananda was the son of Mukundapriya and Gandharvi, and grandson of Gadadhara, see I O, Nos. 3635 36 and 3640, Bod., Nos 120-122 The I O MS is dated Samvat 1705 Published by the Venkates vara Press Bombay

The com begins —

सच्चिदानन्दसंदोह भक्तैकामोदमन्दिरम् ।
सादर प्रणुवे भक्त्या श्रीगोपीजनवल्लभम् ॥ १ ॥०

It ends —

सकोशा च विकोशा च द्वे टीके लिखिते मया ।
यत्र यस्याभिलाष स्यात्सा तेन परिगृह्यताम् ॥

इति श्रीरामानन्दकृतायां काशीखण्डटीकायां शततमो ध्याय । इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यभगवत्पूज्यपाद शिष्यश्रीरामेन्द्रवनशिष्येण चैतन्यवनापरपर्यायेण रामानन्देन कृता काशीखण्डटीका याद्दशी(?) समाप्ता ।

काश्यां श्रीपुरुषोत्तमेन विदुषा भट्टेन शुद्धात्मना
तद्याध्यात्मपुराणभारतविदोपास्त्योपकसारिणा ।
रामानन्दमुनीन्द्रवर्यकृतया गूढार्थया टीकया
सम्यक्सकलित हिताय विदुषां श्रीकाशिखण्ड महद् ॥

See I O, No 3640 for the last verse

[ZZ. A 5

904

काशीखण्ड from स्कन्दपुराण with टीका by रामानन्द

13½×6¼ inches, Devanāgari handwriting Foll 633, about 15 lines to a page.

Another copy

[B D 28

905

काशीमाहात्म्य
(from ब्रह्मवैवर्तपुराण)

14×5½ inches, Devanāgari character Foll. 92, eleven lines to a page

Kāsimāhātmya or the religious importance of the sacred places of Benares It consists of 26 chapters and is a part of the third book of the Brahmavaivarta Purana The work was published at Benares in 1865 under the title Kāsirahasya, see Bod, No 70 and I O No. 3415 Brahmavaivarta Purana is published by the Venkates'vara Press Bombay

Beginning —

भवानीतनयाद्यायतनयानन्दवर्द्धन ।०

End.—

तथा शृणुध्वमाश्चर्यं क मेरु सर्वपोदरे ॥

इति श्रीब्रह्मवैवर्ते तृतीये विभागे रहस्यातिरहस्ये काशीमाहात्म्ये षड्विंशोध्याय ।

[B D 281.

906

कुमारिकाखण्ड.
(from स्कन्दपुराण)

11×5¼ inches, fair Devanāgari handwriting Foll. 248, eleven lines to a page Dated Samvat 1890

Kumarikakhanda of the Skanda Purana treating of the Siva worship and the legendary history of various places sacred to Siva especially in the south Cf. I. O No 3644 It contains 67 Adhyayas Not found in the printed edition of the Skanda Purana.

It begins —

मुनय ऊचु ।

दक्षिणावर्ततीरेषु यानि तीर्थानि पञ्च च ।
तानि ब्रूहि विशालाक्ष वर्णयन्त्यति तानि च ॥ १ ॥
सर्वतीर्थफल येषु नारदाद्या वदन्ति च ।
तेषा चरितमाहात्म्य श्रोतुमिच्छामहे वयम् ॥ २ ॥०

It ends —

इति श्रीस्कन्दपुराणे कुमारिकाखण्डे गुहक्षेत्रमाहात्म्ये सप्तषष्ट्तो(?)ऽध्यायः ।

The MS says that this is the second Khanda of the Purāna

[B D 226.

907

कृष्णामाहात्म्य.

(from स्कन्दपुराण.)

13¾ × 5½ inches, Devanagari handwriting Foll 86, about 14 lines to a page Dated Sake 1781

A description of the holy places connected with the river Kisna in 60 Adhyāyas. It professes to be a part of the Skanda Purana

It begins —

ऋषय ऊचु ।

सद्यामो भगवन्प्राणाधमेस्यार्थं सुदुरत्सजात् ।

It ends —

सर्वान्कामानवाप्नोति विष्णो पदमवाप्नुयात् ॥ ६१ ॥

इति श्रीस्कन्दपुराणे कृष्णामाहात्म्ये स्कन्दनारदसवादे उभयतोमुखीकृष्णासमुद्रप्रवेशो नाम षष्टितमोध्याय ॥

[B D 243

908

कोकिलामाहात्म्य

(from स्कन्दपुराण)

12½ × 5¾ inches, Devanagari character Foll 31, about 13 lines to a page Dated Sake 1758

Kokilāmāhātmya is a portion of the Kanakādri khanda of the Skanda Purāna in 31 Adhyāyas. It describes the ceremony of worshipping an image of a cuckoo (Kokilā) under a mango tree *for attaining general prosperity For details cf.* I O No 3631

It begins —

सूत उवाच ॥

एकदा नैमिषारण्ये ऋषय शौनकादय ।

सत्रान्ते सूतमासीन पप्रच्छुरिदमादरात् ॥ १ ॥०

[B D 283

909

गणपतिखण्ड.

(from ब्रह्मवैवर्तपुराण)

12 × 5½ inches, Devanāgari handwriting Foll 123, nine lines to a page.

Ganapatikhanda the third book of Brahma vaivarta Purana, contains 46 Adhyāyas cf. I O 3410 (IV) See below Nos 932, 936 The whole Purana is published by the Venkatesvara Press Bombay

Begins —

नारद उवाच ।

श्रुत प्रकृतिखण्डं ते अमृतार्णवमुत्तमम् ।०

Ends —

तस्मै ददाति सर्वेष्ट सुरश्रेष्ठो गणेश्वर ॥

इति श्रीब्रह्मवैवर्ते महापुराणे नारायणनारदसवादे गणपतिखण्डे षट्चत्वारिंशोध्याय. ।

[B I 112

910

गयामाहात्म्य

(from वायुपुराण)

9¾ × 4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 56 8 lines to a page Dated Samvat 1913.

Gayāmāhatmya forms a part (Adhya 43 50) of the Uttarakhanda of the Vāyu Purāna. The whole is published in the Bibliotheca Indica and also by the Venkatesvara Press Bombay

Begins —

सूत उवाच ।

सनकाद्यैर्महाभागैर्देवर्षि सह नारद। ।०

[B D 169

911

गरुडपुराण

15 × 6½ inches Devanāgari handwriting Foll. 200, about 10 lines to a page. Dated Sake 1593

A badly wornout copy First folio is *lost many folios are broken into two.* The Purāna is often published. It is published also with a Sanskrit commentary by the Venkatesvara *Press Bombay*

[S. C. 10

912

चातुर्मास्यमाहात्म्य.

(from स्कन्दपुराण.)

$6\frac{3}{4} \times 5$ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 113, nine lines to a page. Dated S'ake 1701.

The religious importance of the several religious rites to be performed in the Cāturmāsya i. e. the four months from 11th of Āṣāḍha to 11th of Kārtika. It is from the Skanda Purāṇa. It consists of 32 Adhyāyas, having 1361 ślokas in all.

It begins—

ब्रह्मा उवाच—

शृणु देवमुने सत्यं चातुर्मास्यफलं शुभम् ।

It ends—

महेश्वरो वा मधुकैटभारि॰ विभेदकस्य ॥ ९१ ॥

इति श्रीस्कन्दपुराणोक्ते चातुर्मास्यमाहात्म्ये शारकवधे कार्तिकेयमाहात्म्यं नाम द्वात्रिंशोध्यायः ॥ पूर्वोत्तरश्लोकसंख्या १३६१ श्रीरस्तु ॥

[B. D. 104.

913

जगन्नाथमाहात्म्य.

$9\frac{1}{2} \times 4$ inches, Devanāgarī character. Foll. 10 eight lines to a page.

Jagannāthamahātmya also called Mahāpuruṣavidya or Puruṣottamamāhātmya is a Purāṇic piece in nine Adhyāyas and contains speculations on the nature of Viṣṇu, and also descriptions of the sacred places of the Puruṣottama Kṣetra or Jagannātha Purī. The present MS. contains only the 7th Adhyāya having 90 s'lokas. Cf. I. O., No. 3716, Mitra, Notices, vol. II. pp. 231 232. Published by the Venkaṭes'vara Press, Bombay.

It begins—

श्रीवेदव्यास उवाच ।

नमस्ते परमार्थाय विश्वरूपाय विष्णवे ।

नमस्ते वेदवेद्याय सच्चिदानन्दरूपिणे ॥ १ ॥॰

It ends—

अनुज्ञाप्य जगन्नाथं नीलचक्रपतिं प्रभुम् ।

स्वाश्रमं प्रययौ हृष्टश्चिन्तयन् जगदीश्वरम् ॥ ९० ॥

इति श्रीमहापुरुषविद्यायां सप्तमोऽध्यायः ।

[B. D. 232.

914

जातिस्मरणतीर्थमाहात्म्य.

(from स्कन्दपुराण.)

$10 \times 4\frac{1}{2}$ inches, Devanāgarī handwriting. Foll. 4, nine lines to a page.

The MS. contains the 65th Adhyāya of the Jātismaraṇatīrthamāhātmya, which forms a part of the Himavatkhaṇḍa of the Skanda Purāṇa. The MS. was given to Bhagavānlāl Indraji by Mehersena, a resident of Lalitpur in Nepal.

Begins —

स्कन्द उवाच।

छत्रेण धार्यमाणोसौ वृद्धो गन्तुमस्कृत ॥॰

Ends —

आयुर्यशःसौभाग्यसुखानि संपद्

ज्ञानं च बुद्धिं सततं मुने वै ॥ ७८ ॥

इति श्रीस्कन्दपुराणे हिमवत्खण्डे जातिस्मरणतीर्थमाहात्म्ये दैत्यानां पातालस्थितिर्नाम पञ्चषष्टितमोध्यायः ॥६५॥

[B. D. 121.

915

तापीमाहात्म्य.

(from स्कन्दपुराण.)

$10 \times 5\frac{3}{4}$ inches, Devanagari character. Foll. 140, twelve lines to a page. The MS. was written by Chandratre in Saṁvat 1788 or S'ake 1654.

Tāpīmāhātmya in 64 Adhyayas, is from the Skanda Purāṇa.

Begins —

पूर्वापरौ पावयती पयोष्णी तोयैस्तोयैः परिमण्डिता च ।

It ends—

एवं संतोषयेद्विप्रान्स्वशक्त्या विष्णुतत्परः ।

तत्पूजनेन संतुष्टः सर्वपुण्यप्रदायकः ॥ ५१ ॥

इति स्कन्दपुराणे तापीमाहात्म्ये सदाशिवषडाननसंवादे चतुःषष्टितमो॰ ॥ ६४ ॥

[B. D. 52.

916

देवीभागवत.

(Bks I III)

13¾×6¼ inches, Devanāgarı handwriting Foll. 59, about 11 lines to a page

Devıbhāgavata ıs a Purāna of great repute, describing the greatness of the goddess Bhagavatı. Like the Bhāgavata Purāna ıt contains 12 Skandhas or books It appears to have been written as a rival to the Bhāgavata Purāna, by the Saktas. Cf Bik., pp 193 195 for the contents of the first three books and I. O, No 3363

It begins —

सर्वचैतन्यरूपां तां विद्यामाद्यां च धीमहि ।

बुद्धिं या न प्रचोदयात् ॥०

Published with the commentary of Nılakantha by the Venkatesvara Press, Bombay

[B. D 242

917

देवीमाहात्म्य.

(from मार्कण्डेयपुराण.)

9×5 inches, Devanagarı handwriting; Foll. 62, eighteen lines to a page

Devımıhātmya ın 13 Adhyayas containing about 700 verses and hence called Saptasatı, from the Mārkandeya Purāna. Often published

It begins —

तपसन्त महात्मान मार्कण्डेय महामुनिम् ।०

It ends —

इति मार्कण्डेयपुराणे सावर्णिके मन्वन्तरे देवीमाहात्म्ये सुरथक्षत्रिययोर्वरप्रदान नाम त्रयोदशोध्याय ।

[S C 2

918

देवीमाहात्म्य.

(from मार्कण्डेयपुराण)

7½×3¾ inches, Devanāgarı handwriting Foll 74, seven lines to a page.

Another copy

[B D 180

919

देवीमाहात्म्य with

व्याख्या by नागोजीभट्ट.

10½×4¾ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 114, seven lines to a page Dated Sake 1660

A commentary on the *Devīmāhātmya by Nāgojıbhaṭṭa Kāle* who probably lived ın the second half of the 17th century See for other MSS, I O, Nos 3567 3568. Our MS closely agrees with the latter MS, ıt does not contain, however, the supplementary section at the end, *found there*

[B D 225

920

देवीमाहात्म्य with

गुप्तवती by भास्करराय.

8¾×6 inches, Devanāgarı character Foll. 83, eleven lines to a page

Another commentary on Devımāhātmya by Bhāskararaya pupil of Gambhıraraya. Bhaskararāya lived ın the first half of the 18th century His pupil Umānandanātha wrote ın A D 1745, see above No 845 I also possess a MS written ın Sake 1667 by Raghunātha Devasthalı, another pupil of Bhāskararāya

Begins —

श्रीराम प्रति पुष्कराभिधमहायक्षेण वेदव्यव्याख्यानावसरे विशेषकथित श्रीविष्णुधर्मोत्तरे ।

एतां धनुमुपष्टयेसि सुदुधामिखगात(?)शंकराचार्यं शिष्यचतुष्टयेन सहित वन्दे गुरूणां गुरुम् ॥१॥

विधिविष्णुमुखामरोदयस्थितिनाशेषु शिवोप्यनीश्वर ।

जगदम्ब तव त्वय मम क्षणमुद्दालकशालभञ्जिका॥२॥०

It ends —

चतुष्टये पीठिकानां प्राचीनानां च तुष्टये ।

चमत्कृतिकरी भूयान्नवीनानां च सत्कृति ॥ १ ॥

साधुच्छायप्रमितप्रमोदवर्षे चिदम्बरे जनिता ।

साधुच्छायप्रमितप्रमोदवर्षे हृदम्बरे तनुतात् ॥ २ ॥

श्रीकादीपुरवासिसोमपसुधीगम्भीरराड्भारती-
पुत्रेणाभिचिता मया रचितया चण्डिस्तुतेर्टीकया।
या नन्दादिषु सप्तमी भ्रमरिणी भीमातटे सप्तती-
क्षेत्रे न कुलदेवता पतति सा श्रीचन्द्रला प्रीयताम् ३
गुरुरेव शिवो गुरुमेव भजे गुरुणैव सदास्मि नमो गुरवे।
न गुरोरधिक शिशुरस्मि गुरो मतिरस्तु गुरौ जयनाथगुरौ॥

इति श्रीमत्पदवाक्यप्रमाणपारावारपारीणधुरीणसर्वतन्त्रस्व तन्त्रश्रीमद्गम्भीरराजभारतीदीक्षितात्मजभास्कररायभा रतीदीक्षितमहाग्निचिता रचिता गुप्तवतीसमाख्या सप्तश तीव्याख्या समाप्ता।

[B D 21

921

द्वारकामाहात्म्य.

(from प्रल्हादसंहिता)

10¾×4¾ inches, *Devanāgarī character* Foll 4-138, nine lines to a page. Dated Samvat 1783

Dvārakamāhātmya from the Pralhādasamhitā which is probably a part of the Skanda Purāna see below the colophon of ch. 31 This appears to be materially different fram Bod. No 124 and I O, No 3660 and also from the text which is published in the Prabhāsakhanda of the Skanda Purāna This has 41 Adhyāyas as against 34 of the Bod and I O MSS The MS is without beginning

The following is an analysis of the work —

Adhy I (56 s lo) ends on 4, II (55 s'lo) on 7, III (रुक्मिणीदु समीक्षण 90 s lo) on 12 IV (यात्रा विधान 44 s lo) on 14, V (गोमतीनामसद्दिमा 50 s'lo.) on 16b VI (61 s'lo) on 19b, VII (चक्रतीर्थमाहात्म्य 28 s lo) on 21, VIII (गोमतीसगमवर्णनो 53 s'lo.) on 24, IX (रुक्मिर्ण ह्रददर्शन 19 s lo) on 25 X (कृकला सवर्णनो 67 s lo) on 28b, XI (विष्णुपदवर्ण॰ 15 s lo) on 29b, XII (मायासरवर्णनो 82 s lo) on 34, XIII (गोप्रचारमाहात्म्य 47 s'lo) on 36b XIV (पञ्चनदमाहात्म्य 60 s lo) on 40, XV (सिद्धेश्वरमहात्म्य 31 s lo) on 41b, XVI (तीर्थयात्राकथन 41 s lo.) on 44 XVII (यात्रायां परिवारकथनो 55 s'lo) on 47, XVIII (दुर्वासानियमो 50 s lo) on 49b, XIX (कृष्णागमनोनाम 25 s'lo.) on 51, XX (कुशदैत्यवधोनाम 100 s lo) on 56b, XXI (कुशेश्वरस्थापन 17 s'lo) on 57b, XXII रुक्मिणी रथयात्रावर्णं॰ 62 s'lo) on 61, XXIII (चन्द्रशर्मोपाख्यान 204 s'lo.)on 72 XXIV (चन्द्रशर्मोपाख्यानं 120 s'lo.) on 78, XXV (65 s lo.) on 82, XXVI (जागरमाहात्म्यं 60 s lo) on 85b, XXVII (गोपीचन्दनमाहात्म्य 12 s lo) on 86b; XXVIII (शङ्खोद्धारमा॰ 50 s'lo) on 89b, XXIX (पिण्डतारकमाहात्म्य 20 s lo) on 90b, XXX (70 s'lo.) on 94b, XXXI (इति स्कन्दपुराणे॰ जागरणमाहात्म्य 65 s lo) on 98 XXXII (एकादशी माहात्म्य 17 s'lo) on 99b, XXXIII (द्वादशीव्रतमाहात्म्यं 61 s'lo.) on 103, XXXIV (तीर्थक्षेत्रयात्रा॰ 69 s'lo.) on 106b XXXV (देवतीर्थयात्रा 68 s'lo) on 110b, XXXVI (द्वारकादर्शन 66 s lo.) on 114, XXXVII (द्वारकाभिषेको 118 s lo) on 120b, XXXVIII (गोमती आख्यान 51 s'lo.) on 123, XXXIX (49 s'lo.) on 126 XL (द्वारकावर्णनोनाम 116 s lo) on 132

The last Adhyāya has 124 s'lokas and ends as follows —

> जलधि प्लावयामास कलौ प्राप्ते तु सा पुरी ॥ २२ ॥
> श्रीकृष्णमन्दिरं तत्र प्लावितु नैव शक्यते ॥
> प्रभासे सोमपर्वाणि द्वारकां मधुसूदनीम् ॥ २३ ॥
> प्रबोधनी रैवतिके शयनी माधवे तथा ॥ २४ ॥

इति श्रीप्रल्हादोक्तसंहितायां श्रीद्वारकामाहात्म्ये बलिदानवेन्द्रप्रबोधो नाम एकचत्वारिंशोध्याय । संवत् १७८३ वर्षे पौषवद्य ५ शनौ लिखित रा शामलिखित । पठनार्थं भट्ट- कल्याणसुतभट्टवल्लभप्रान्तभट्टवृन्दावनस्वयपठनार्थं ॥ यथानु- सारेण लिखित मम दोषो न दीयते ।

[ZZ. E. 22.

922

धनुर्मासमाहात्म्य.

(from पञ्चरात्रागम.)

10½×4½ inches Devanāgarī handwriting. Foll 4 14 lines to a page.

A small tract consisting of five chapters from the Pañcaratrāgama explaining the religious importance of the Dhanurmāsa *i e.* the month of Margas'irsa.

It begins —

शौनक उवाच ।

सूत सूत महाभाग सर्वशास्त्रविशारद ।०

The Adhyayas have 22, 34 24 28 and 13 s'lokas respectively

It ends —

कोदण्डे सविता चैव प्रत्यूषे पूजयेद्धरिम् ।
द्वादशाब्दार्चनफलं यद्दिनैकेन सिध्यति ॥ १३ ॥

इति श्रीपञ्चरात्रागमे धनुर्मासमाहात्म्ये हंसब्रह्मसंवादे पञ्चमोध्याय ॥

[B D 197

923

नर्मदामाहात्म्य.

(from वायुपुराण.)

12½×7½ inches, Devanagarı character Foll 341, seventeen lines to a page

Narmadāmahatmya a part of the Revakhanda of the Vayu Purana For a complete analysis see Bod Nos 114 16 and I O No 3595

It begins —

उभयतट० ॥ १ ॥ नाशयतु दुरित० ॥ २ ॥

It ends —

इति निगदितमेतन्नर्मदायाश्चरित्र
पवनगदितमस्य शार्ववक्त्रादवाप्य ।
त्रिभुवनजनवन्द्य यत्तदादौ मुनीना
कुलपतिपुरत सन् सूतमुख्येन साधु ॥

इति वायूक्तचतुर्विंशतिसाहस्र्या संहिताया रेवाखण्डे नर्मदामाहात्म्ये पुराणपरिसमाप्तिर्नामाध्याय ।

[ZZ C 46

924

नासिकेतोपाख्यान.

(from ब्रह्माण्डपुराण)

13×8½ inches, Devanāgarı character Foll. 23, 17 lines to a page

A Puranic story from the Brahmanda Purāna in 18 Adhyāyas For a summary cf. I O, No 3446 The present MS however, agrees with No. 3445 The Brahmānda Purāna is published by the Venkaṭes vara Press Bombay

It begins —

सूत उवाच ।

गङ्गातीरे सुखासीन हृत्वा ध्यानमकल्मषः ।०

It ends.—

प्रणयरसनया धृताङ्घ्रिपद्म
स भवति भागवतप्रधान उक्त ॥ २७ ॥

इति श्रीब्रह्माण्डपुराणे नासिकेतोपाख्याने भागवतधर्मनिरूपण नामाष्टादशोध्याय ।

[B D 255

925

नीलमतपुराण

15¼×7 inches, Devanagarı handwriting Foll 59, twelve lines to a page Dated Samvat 1925 The MS was copied at Kas mira

Nılamata Purana sometimes called Kās mira-māhatmya is a Puranic account of the sacred places connected with Kas mira and the river Vitastā. This was one of the chief sources of *Kalhanas Rajatarangını*, cf *Buhlers Kas mira* Report p 38 Indian Antiquery XVIII. p. 184, Bhandarkar Report 1883 84 p 44, I O, Nos. 3709 3710 Published in the Punjab Sanskrit Series.

It begins —

यत्तस्या समभूद्विहारसरसी कल्पान्मनून्०

It ends —

०अतीवह्ये बहुविस्तरेपि जनप्रिये भारतपूर्णचन्द्रे ॥

इति श्रीनीलमते वितस्तामाहात्म्यम् । समाप्त चेद नीलमत नाम पुराणमिति शुभमस्तु०

[B D 248

926

पद्मपुराण.

9⅝×4⅝ inches, *Devanāgarī* character Foll 2 60, ten lines to a page Dated Samvat 1866 Incomplete

A fragment of the Padma Purana *First folio* is lost. The MS. contains the text only upto the 8th Adhyāya of the Pātālakhanda. Padma *Purāna is published in the A. S Series and also* by the Venkaṭes vara Press Bombay

[ZZ C 30

927

पराशरपुराण.

10½×4½ inches, Devanāgarı handwriting *Foll. 56, nine lines to a page Dated Samvat* 1822.

Parāsara Purāna, one of the Upapurānas, it contains 18 Adhyāyas and 1008 s lokas. It is an old Purāna mentioned in Siva Purāna and Devi Bhāgavata, see O C I p 328 Also, cf. I O, No 3403 for quotations

It begins —

सौरमण्डलमध्यस्थ साम्ब ससारभेषजम् ।
नीलग्रीव विरूपाक्ष नमामि शिवमव्ययम् ॥
मेरुशृङ्गे समासीन संसारोद्धितारकम् ।
शुकः प्रणम्य सर्वज्ञ श्रीपराशरमादरात् ॥०

It ends —

महादेवप्रसादेन पाराशरसमाह्वयम् ।
मया पराशरेणैव पुराणमिदमीरितम् ॥
व्यासपुत्रः शुक श्रुत्वा पाराशर्यं पराशरात् ।
पुराण दण्डवद्भूमौ प्रणाममकरोद्गुणे ॥
नमो रुद्राय ॥० या विभाति० ॥
अष्टोत्तरसहस्रेण श्लोकेनैव विनिर्मितम् ।
इदमष्टादशाध्यायैः शिवोऽप्रैवाददाति मः ॥
इत्युपपुराणे पाराशरे अष्टादशोऽध्याय ।

[ZZ. C 29

928

पाण्डवगीतास्तोत्र.

(from महाभारत)

9×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 15, seven lines to a page

This is a Stotra in praise of Visnu consisting of 101 slokas sung by different persons (or attributed to them) of the family of the Pāndavas as well as the Kauravas and also by others It is printed in the Brhatstotraratnākara (N S Press) where it is also called Prapannagitā. Here it is said to be from the Mahābhārata.

It begins —

पाण्डव उवाच ।
ॐकारे विन्दुसयुक्त नित्य ध्यायन्ति योगिन ।
कामद मोक्षद चैव ॐकाराय नमोनम ॥ १ ॥
प्रह्लादनारदपराशरपुण्डरीक०

It ends —

इद पवित्रमाख्यात पुरा पापप्रणाशनम् ।
दुःस्वप्ननाशन स्तोत्र पाण्डवै परिकीर्तितम् ॥ १०० ॥
यः पठेत् प्रातरुत्थाय वैष्णव स्तोत्रमुत्तमम् ।
स गच्छेत्परम स्थानं यत्र योगीश्वरो हरिः ॥ १०१ ॥
इति श्रीमहाभारते पाण्डवगीता समाप्ता ॥

[B D 140.

929

पाण्डुरङ्गमाहात्म्य.

(from स्कन्दपुराण.)

12×6½ inches, Devanāgari handwriting. Foll 29, twelve lines to a page

Religious importance of Pandharpur, in 12 Adhyāyas from the Uttarasanhitā of the Skanda Purāna The Adhyāyas have 65 54 50 50, 47, 72, 101, 59, 84 106 85 and 40 s'lokas, respectively

It begins —

स्कन्द उवाच ।
माहात्म्य कथित सम्यक् नदीनामुत्तमोत्तमम् ।
मह्लादीनां मुनिश्रेष्ठा किमन्यच्छ्रोतुमिच्छथ ॥ १ ॥
ऋषय ऊचु ।
सर्वोत्तम यदि क्षेत्र तीर्थं चैकत्र विद्यते ।
उत्कृष्ट दैवत चापि तन्नो वद महामते ॥ २ ॥
सूत उवाच ।
अगस्त्यादिमहर्षीणां वच श्रुत्वाथ षण्मुख ।०
पौण्डरीकमितिख्यात तीर्थं क्षेत्र च पूजितम् ।
पाण्डुरङ्ग च तत्रास्ते मूर्तिमान्दैवतोत्तमः ॥ ३१ ॥०

It ends —

दक्षिणद्वारमाश्रित्य विठ्ठलश्चापि नारद ॥ ४० ॥
इति श्रीस्कन्दपुराणे उत्तरसंहितायां श्रीपाण्डुरङ्गमाहात्म्ये उमामहेश्वरसवादे द्वादशोऽध्याय ॥ १२ ॥

[B I 111.

930

पुरुषोत्तममाहात्म्य.

(from ब्रह्माण्डपुराण.)

13×8½ inches, fair Devanāgari handwriting Foll. 38, about 17 lines to a page Dated Sake 1780

Purusottamamāhatmya is a Puranic tract treating of the religious importance of the Malamāsa or the intercalated month and is a part of the Brahmanda Purana, cf I. O, No. 3444, with which this MS wholly agrees. Not

found in the printed edition of the Brahmānda Purāna nor in the Nārada Purāna

The following remark according to which the piece is from बृहन्नारदपुराण, is found on the first leaf —

अथ पुरुषोत्तममासखण्ड इति लिखितं येनचिद्व्यामिलापिणा परंतु बृहन्नारदपुराणान्तर्गतमिदं माहात्म्यमिति निश्चय । नतु ब्रह्माण्डान्तर्गतमिति निश्चय ० लि० भवरगा बादकर जोशी हरीकृष्ण व्यंकटरामः ।

It begins —

श्रीमल्लम्बोदरेशान नन्दनानन्दवर्धन ।०

अहो किमेतत्कथित द्विजेन्द्र०

It ends —

इति श्रीब्रह्माण्डपुराणे पुरुषोत्तममाहात्म्ये नियमानियम प्रताध्याय ॥ २० ॥ (20)

[B D 255

931

पुरुषोत्तममाहात्म्य.
(from स्कन्दपुराण.)

14 × 5¼ inches, Devanāgarī character Foll. 94, eleven lines to a page. Dated Samvat 1859

Another tract on the same subject from the Utkalakhanda of the Skanda Purāna Cf I O, No 3627 which has only 45 Adhyāyas as against 65 of our MS

It begins —

मुनय ऊचु —भगवन्सर्वशास्त्रज्ञ०

It ends —

इति श्रीस्कन्दपुराणे चतुरशीतिसाहस्रे उत्कलखण्डे जैमिनिऋषिसंवादे श्रीपुरुषोत्तममाहात्म्ये पञ्चषष्टितमोऽध्याय ॥ ६५ ॥ संवत् १८५९

[B D 39

932

प्रकृतिखण्ड.
(from ब्रह्मवैवर्त.)

11½ × 5¼ inches, Devanāgarī handwriting Foll 245, nine lines to a page.

The Prakrtikhanda, in 63 Adhyāyas, from the Brahma-Vaivarta Purāna, cf I O, No. 3410 (II) See above No. 909

Begins —

नारद उवाच। गणेशजननी दुर्गा राधा लक्ष्मी सरस्वती ।०

Ends —

स्वांशेन कृष्णो भगवान् बभूव च गणेश्वर ॥

इति श्रीब्रह्मवैवर्ते महापुराणे प्रकृतिखण्डे दुर्गोपाख्याने नारायणनारदसंवादे प्रकृतेः कवचकथन नाम त्रिषष्टितमोऽध्यायः ॥ समाप्तश्चाय प्रकृतिखण्डः ॥

[B I 113

933

प्रतिष्ठानमाहात्म्य.
(from ब्रह्माण्डपुराण.)

8¼ × 6¼ inches, Devanāgarī handwriting Foll 102, about 17 lines to a page Dated S'ake 1787

This is a section from the Brahmānda Purāna describing the various holy places in Pratisthāna i e. Paithana. It consists of 43 Adhyāyas The whole Purāna is published by the Venkates vara Press, Bombay

It begins —

माधव उवाच ।

लक्ष्मीपते यद्भवता ममोदित

श्रीमत्प्रतिष्ठानमहित्वमुत्तमम् ।०

It ends —

इति श्रीब्रह्माण्डपुराणे प्रतिष्ठानमाहात्म्ये व्याघ्रारघीव्याघ्रेश्वर महानलेश्वरनाम त्रिचत्वारिंशोऽध्याय ॥ इति प्रतिष्ठानमाहात्म्य समाप्तम् ॥

[B D 194

934

प्रयागमाहात्म्य.
(from पद्मपुराण)

11½ × 5 inches, Devanāgarī character Foll 187, eleven lines to a page. Incomplete.

Prayāgamāhātmya in 100 Adhyāyas is a portion of the Pātālakhanda of the Padma Purāna. *The present MS is incomplete, it* contains 97 Adhyāyas and 45 verses of the 98th On the first leaf we find —"प्रयागमाहात्म्यशताध्यायी पत्रे सुमारें १९३" This shows that about 6 folios at the end are missing See I O, No 3388.

It begins:—

कदाचिन्नैमिषारण्ये सूतं परमकोविदम् ।०

The colophon:—

इति श्रीपद्मपुराणे पातालखण्डे प्रयागमाहात्म्ये सूतशौनकसंवादान्तर्गतशेषसनत्कुमारसंवादे०

[B. D. 57.

935

बृहन्नारदीयपुराण.

12½ × 5½ inches; Devanāgarī handwriting. Foll. 144; about ten lines to a page.

The work is published in the Bibliotheca Indica. It is in 38 Adhyāyas. Cf. I O., No., 3368 for details.

It begins:—

नारायणं नमस्कृत्य नरं चैव नरोत्तमम् ॥
देवीं सरस्वतीं व्यासं ततो जयमुदीरयेत् ॥ १ ॥
वन्दे वृन्दावनासीनमिन्दिरानन्दमन्दिरम् ॥०

Ends:—

इति श्रीबृहन्नारदीये पुराणे अष्टात्रिंशोऽध्यायः ॥

[B D. 116.

936

ब्रह्मखण्ड.

(from ब्रह्मवैवर्तपुराण.)

13 × 6 inches; Devanāgarī handwriting Foll. 84; ten lines to a page.

Brahmakhanda consisting of thirty Adhyāyas is the last book of the Brahma Vaivarta Purāna, cf. I. O, No. 3410. See above Nos. 909, 932.

It begins:—

गणेशब्रह्मेशसुरेशशेषाः सुराश्च०

It ends:—

इति श्रीब्रह्मवैवर्ते महापुराणे ब्रह्मखण्डे नारायणनारदसंवादे प्रशंसाप्रश्ने त्रिंशत्तमोऽध्यायः ॥ ३० ॥ समाप्तमिदं ब्रह्मखण्डम् ।

[B. D. 33.

937

ब्रह्मखण्ड.

(from ब्रह्मवैवर्तपुराण.)

12 × 6 inches; Devanāgarī handwriting. Foll. 100; nine lines to a page

Another copy.

[B. I. 116.

938

ब्रह्मखण्ड and प्रकृतिखण्ड.

(from ब्रह्मवैवर्तपुराण.)

11½ × 5½ inches; Devanāgarī handwriting. Foll. 82 + 223; ten lines to a page.

Another copy of the two Khandas. See above Nos. 932 and 936.

[B. D. 125.

939

ब्रह्मसंहिता.

(Adhy. V.)

9 × 4½ inches, Devanāgarī handwriting. Foll. 8, seven or eight lines to a page.

The MS. contains Adhy V of the Brahmasaṅhitā, otherwise called Bhagavatsiddhāntasaṅgraha. It has 71 s'lokas in all which give an account of the origin of S'rīkrṣna's Avatāra and contain a hymn to the same deity. See I O, No 2511 for the complete text and also a brief commentary on the same Also compare Aufrecht, Leipzig Catalogue, No. 717.

Begins:—

ईश्वरः परमः कृष्णः सच्चिदानन्दविग्रहः ।०

Ends:—

विधे विधेहि त्वमथो जगन्ति ॥ ३१ ॥

अन्यच्च च ।

अध्यायशतसंपन्ना भगवद्ब्रह्मसंहिता ।
कृष्णोपनिषदां सारैः संचिता ब्रह्मणोदिता ॥

इति श्रीब्रह्मसंहितायां भगवत्सिद्धान्तसंग्रहे मूलसूत्राख्यः पञ्चमोऽध्यायः ॥

[B. D. 140.

940

ब्रह्मोत्तरखण्ड.

(from स्कन्दपुराण.)

12 × 5½ inches; Devanāgarī character. Foll. 112, nine lines to a page. Dated S'ake 1773

Brahmottarakhanda of the Skanda Purāna in 22 Adhyāyas See Mitra, Notices, VIII. p. 19; I. O, No. 3661–62. Published as the third part of Brahmakhanda of the Skanda Purāna.

It begins —

ज्योतिर्मात्रसदानन्दनिर्मलज्ञानरूपिणे ।
नम शिवाय शान्ताय ब्रह्मणे लिङ्गरूपिणे ॥ १ ॥

ऋषय ऊचु ।०

It ends —

इति श्रीस्कन्दपुराणे ब्रह्मोत्तरखण्डे श्रवणानुवर्णन नाम द्वाविंशोध्याय ।

[B D 17

941

ब्रह्मोत्तरखण्ड.

(from स्कन्दपुराण.)

10×4½ inches Devanagari handwriting. Foll. 155, nine lines to a page

Another copy

[B D 311

942

भागवतपुराण

(गोपीगीत)

6½×3¾ inches, Devanāgari character Foll 3, ten lines to a page

Gopigitakathana is the name of the 31st Adhyāya of the 10th Skandha of the Bhāgavata Purāna

[B D 233

943

भागवतपुराण

(रासपञ्चाध्यायी.)

10×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 16, about eight lines to a page. Dated Samvat 1876.

Rāsapañcādhyāyi or the five Adhyāyas *(29-33)* of the Xth Skandha of the Bhāgavata Purāna.

Beginning —

श्रीशुक उवाच ।

भगवानपि ता रात्री शरत्फुल्लमल्लिका ।०

End —

॥ ३० ॥ श्रीभागवते महापुराणे दशमस्कन्धे रासक्रीडा-नाम त्रयस्त्रिंशोध्याय ॥

[B I 118.

944

भागवतपुराण.

(रासपञ्चाध्यायी.)

9×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 16, nine lines to a page

Another copy

[B D 140

945

भागवतपुराण

(रुद्रगीत.)

7¼×3¾ inches, Devanāgari handwriting Foll 7, seven lines to a page

The Rudragita forms the 24th Adhyāya of the fourth Skandha of the Bhāgavata Purāna It has 47 slokas

[B D 180

946

भागवतश्लोकसंग्रह.

10¾×4¾ inches, Devanāgari character *Foll 11, fifteen lines to a page.*

Some extracts from the Bhāgavata Purāna

[B D 123

947

भागवतपुराण with

वासनाभाष्य by योगेश्वर.

11½×5 inches, Devanāgari handwriting Foll 272, about 10 lines to a page Dated Samvat 1573.

The MS contains the second Skandha of the Bhāgavata Purāna accompanied by the commentary of Yoges'vara It quotes many authorities but does not refer to previous commentators nor to the celebrated works on the Bhāgavata by Vopadeva. Yoges'vara quotes Vis'varūpa ascribing verses to him which look like those of Sures'varācārya. See under No. 690 above

The latest writer quoted by Yoges'vara is the author of Vis'vakos'a (1111 A. D) His date thus falls between the 12th and the 16 century

It begins —

अथ के द्वितीयस्क धे समुद्देशसम्यक्लक्षणोक्तिश्या समासतो मननाय .. निवृत्तेर्जीवस्यानुपूर्वकरणलक्षणमथ श्रीभागवतनामादितो विघ्ननिवृत्ति(द्वा)रेण योगप्रस्थानसाधनाय सविकल्पकमनीयतत्त्वनिगमास्तर्वप्रपञ्चबीजविलसनैकविज्ञानपृथक्करणाय चेति श्रीमद्भागवताख्य वर्णयामास। तत्र प्रथमेध्याये परापरयोगविवेचनादिसाधनासमर्थानां श्रवणादिभि सोपानपर्वराभि स्वविष्णुभगवदुपध्यानपराथेयपारंपर्यनिगमज्ञानसाधननित्यनैमित्तिककर्मोपरित्यागफलिपु भगवतिगरिस्ना ध्यानैकध्येयमनुदैवताख्यवलेक्षणं प्रकार व्याख्यास्याम ०

The following are quoted in the first five Adhyāyas —

अभिधानदीप 55, 105 अभिधानरत्नाकर 138b अलङ्कारमीमांसा 88, आगमचिन्तामणि 52b, 58 आगमदीपिका 10, आगमरत्नाकर 40b, 98b, आदित्यरहस्य 84b उपासमकलिका 55, कृष्णरहस्य 85b गालव 6, गृहस्थधर्मनिर्णय 41, गौतमकारिका 7b, 39b, 66, गौरी संवरणागम 10b, 33b, 49b, जीवेश्वरविवेकागम 131b, जैमिनि 5b, ज्ञानावचूर 9b, 49b, दत्तात्रेय 36, दीपकाचार्य 63, 117b, नारदपञ्चरात्र 6b, 12b, 45b निद्रानमकरन्द 140b नियोगेश्वरकारिका 59, नृसिंहपञ्चरात्र 145b परमहंसाचार्य 9b, पृथ्वीधराचार्य 54b प्रदीपरत्नाकर 65, प्रवचनसारोद्धार (a Vedantic work) 59b, 64, 69, 78, 87, प्रशमरति (Vedantic) 63b प्रशमरहस्य 104, प्रश्नरत्नाकर 94b, 95 प्रह्लादपञ्चरात्र 68b, 85, 108b, 185, ब्रह्मयामल 38, 46 59, मधुकोश 34, मन्त्रमञ्जूषा 34, 84b मन्त्ररहस्य 77, मध्यानचूडामणि 74b मध्यानभैरव 10, 40, 56, 76, 104 योगरत्नकलिका 55b, रुद्रयामल 14, 31, 45, वामकेश्वरतन्त्र 52b, 75b, 77b, विशुद्धिकारिका 56b, 89b, विश्वकोश 16b, विश्वरूपाचार्य 8b, 99b, विश्वेश्वरपञ्चरात्र 40, विश्वेश्वराचार्य 64b विष्णुधर्मागम 6b, विष्णुयामल 88, विष्णुरहस्य 7b, 57, 61, विष्णुसंहिता 42, 73b, 77, शङ्कराचार्य 50, 63b, शब्दकोश 89, 137, शब्दनिर्णय 80b, 111b, शब्दरत्नाकर 47b, शांकरकारिका 64b, 86, शिवपञ्चरात्र 127, शिवसिद्धान्त 58b, संवरचिन्तामणि 38, सरस्वतीरहस्य 104b, 128, सुरेश्वराचार्य (वार्तिककार) 11b, 25b, 42b, सूर्ययामल 62b, 102b, 116b, सौभरि 3, 11b, 29, 91.

तदुक्त विश्वरूपाचार्यैरपि।

तिलतैलमेव दृष्ट येन न दृष्ट घृत क्वापि।
अविदितपरमानन्दो वदति जनो विषय एव रमणीय।।
नानाप्रपञ्चकर्तृत्व विधत्ते यस्य शाश्वतम्।
तस्मै देवाय शान्ताय शिवाय सतत नम ॥
इति विश्वरूपाचार्यैरपि निरूपितत्वात्।
उदयादेव पयस प्रपञ्चेवाद्य स्मृत।
श्लेषवृद्धिरसोद्योतकरणे कविभि स्मृत ॥
इति अलंकारमीमांसाभिप्राय।

It ends —

(इति भागवते) महापुराणे पारमहंस्यां संहितायां श्रीद्वितीयस्कन्धे परमहंसपरिव्राजकश्रीयोगेश्वराचार्यविरचिते श्रीवासनाभाष्ये दशमोध्याय सपूर्ण। समाप्तश्चायं द्वितीय स्कन्ध। स्वस्तिश्रीसवत् १५७३ वर्षे प्रथमश्रावणवदि दशम्यां तिथौ गुरुदिने अद्येहवास्तव्यगुर्जरज्ञातिश्रीमहलाखदासकेन श्रीभागवत लिखितम्। पं० कहरिनाथेन ल्पित।

[B D 231.

948

भागवतपुराण with सुबोधिनी by वल्लभाचार्य.

12 × 5¼ inches, Devanāgarī handwriting. Foll about 100, twelve lines to a page Incomplete

Bhāgavata Purana only the Xth Skandha with Subodhini a commentary by Vallabhācarya, the well known founder of a Vaisnava sect who lived in the 16th century

[B I. 108.

949

भागवतपुराण with सुबोधिनी by वल्लभाचार्य.

14 × 8¼ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 48, about 18 lines to a page Incomplete.

Another copy of a part of the Subodhini on the xth Skandha The MS contains the first three Adhyāyas and a part of the fourth

[B D 255

950

भागवतपुराण (only रासपञ्चाध्यायी) with सुबोधिनी by वल्लभाचार्य.

7½ × 5¼ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 13, about 15 lines to a page.

Subodhinī on the Rāsapancādhyāyī, i. e. Adhys. 29 33 of the Purvardha of the Xth Skandha

[B I 109

951

भागवतसुबोधिनी of वल्लभाचार्य with टीका by विट्ठल

10½ × 5¾ inches, Devanagari handwriting Foll 9 ten lines to a page

A fragment (Adhy 18) of the Subodhinī with the commentary of Viṭṭhala Dīkṣita the son of Vallabhācārya

[B I 137

952

भागवतसुबोधिनी of वल्लभाचार्य with टीका by विट्ठल

10½ × 5¾ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 7 nine lines to a page.

The MS. contains only the 32nd chapter of the Xth Skandha

Begins —

द्वात्रिंशाध्यायार्थोक्तौ॰

Ends —

इति श्रीगोपीजनवल्लभार्यचरणैकतानश्रीविट्ठलदीक्षितविरचितो दशमस्कन्धप्रकरणद्वयविवृतिप्रकाश समाप्त ।

[B I 136

953

भागवतसुबोधिनी of वल्लभाचार्य with टीका by विट्ठल

10½ × 5½ inches D vanāgari handwriting Foll. 16 sixteen lines to a page

Subodhinī with Viṭṭhala's Prakāśa on Adhy 47 of the Xth Skandha.

[B. I 122.

954

भागवतसुबोधिनी (पञ्चमाध्यायप्रकरणार्थसंदर्भ)

10½ × 5¾ inches Devanāgarī character Foll. 7, ten lines to a page Incomplete.

A fragment.

पञ्चमाध्याये प्रकरणार्थसंदर्भः । स्वभावस्येति । भक्तस्वभावानुसारेण भगवत परमदयालुत्व भक्तिमार्गोत्कर्षं लिख्यति ।॰

[B I. 119

955-956

भागवतपुराण with भावार्थदीपिका by श्रीधर

15 × 9½ inches, Devanāgarī character Foll. 940 about twenty lines to a page

Bhāgavata Purana with the commentary of Sridhara bound in two volumes. The twelve books are separately paged Often published.

[ZZ A. 6.

957

मत्स्यपुराण

14 × 5¾ inches Devanāgarī handwriting Foll 368 thirteen lines to a page. Dated Saṁvat 1814

Matsya Purāna, It is published in the A. S Series.

The following folios of the MS are lost — 1, 3 322 329 and 333 367 See I O No 3548

It ends —

इति श्रीमत्स्यपुराणे॰ चतुर्दशसाहस्र्यां संहितायां कल्पानुकीर्तन नाम अध्यायः ।

[ZZ. B 9

958

मथुरामाहात्म्य (from आदिवराहपुराण)

10½ × 6 inches, good Devanāgarī handwriting Foll 99 nine lines to a page.

Mathurāmāhātmya, a description of the religious importance of Mathurā and its suburbs in 29 Adhyāyas. It has the form of a dialogue between Ādivarāha and Dharaṇī and is a part of the Ādivarāha Purāna.

It begins —

सूत उवाच ।

श्रुत्वा देवस्य माहात्म्य लोहार्गलनिवासिनः ।॰

It ends —

इत्यादि श्रीआदिवाराहपुराणे प्राणितिहासे भगवच्छास्त्रे मथुराद्भुतमहिमावर्णनं नाम एकोनत्रिंशोध्याय ॥ २९ ॥ मथुरामाहात्म्यं सपूर्णम् ॥

[B D 52

959

मथुरामाहात्म्य.

(from आदिवराहपुराण)

15×7½ inches Devanāgarı character Foll 46, 15 lines to a page Dated Samvat 1625

Another copy

[B I 110

960

मध्यमखण्ड.

(from ब्रह्माण्डपुराण)

13×8½ inches, fair Devanagarı handwriting Foll. 105, 17 lines to a page Dated Sake 1780

Madhyamakhanda of the Brahmānda Purāna in 94 Adhyayas containing the story of King Sagara interspersed with many Upākhyānas (The whole Purāna is published by the Venkaṭeśvara Press, Bombay But it does not contain this portion A note in pencil on the first folio of the MS says that the Khanda is from the Vāyu Purāna and is called *Brahmāndāvarta* Khanda there, but the Venkatesvara Press edition of the Vāyu Purāna does not contain this

It begins —

विश्वोत्पत्त्यादिपु गुणतया यत्कलाः शक्तिमूर्ते-
रन्तर्यामोदयति सतत शक्तिरेषो यदीय ।
शश्वच्छान्त सकलभुवनव्यापि नारायणाख्यं
ब्रह्मज्योति स्फुरतु हृदये सर्वदानन्दरूपम् ॥ १ ॥०

ऋषय ऊचु ।

विचित्रार्थकथोपेता ब्रह्माण्डीय सविस्तरा ।
पुराणसहिता सूत त्वया सम्यगिहोच्यते ॥ २ ॥
भूयोपाचक्ष्व नः सम्यक् विस्तरेण महामते ।
हिरण्यनाभ किं भूयो जैमिनिं पर्यपृच्छत ॥

सूत उवाच ॥

श्रुत्वा तद्बहुधा रम्या कथा मुनिमुखोद्गता ।
हिरण्यनाभो विप्रेन्द्रो जैमिनिं पुनरब्रवीत् ॥
भगवन् यन्मया पूर्व त्वया तस्मन्यगीरितम् ।
महद्धाच हि जगतो यथा सृष्टिलक्षणम् ॥
नक्षत्राणा ग्रहाणां च ज्योतिषां भरतां तथा ।
स्थितिश्चैव क्रमश्चैव लोकाना च सहामरै ॥०
सोहमिच्छामि भगवन् खण्डोय नवम कथम् ।
चतु शत योजनानां सहस्रत्वमुपागत ॥
खण्डानामुत्तमो ह्येष कर्मभूमिश्च कर्मिणाम् ।
अत्रैव पुरुषार्थाश्च साध्यन्ते चलमानवै ॥
कथ सगरपुत्रै स योजनानां चतु शतम् ।
समुद्रो योजित कस्मात्त्वमिमे ब्रूहि मेखिलम् ॥
सगरः समहीपाल कश्यपवंशसमुद्भवः ।
तस्य पुत्रैरय द्वीप संक्षिप्त पयसा निधौ ॥
खण्डेय कतिसख्यानि योजनानि विलोपित ।
रामेणाभूत्पुन सृष्ट स्थियद्ध्वेर्महामुने ॥
रामनाम च को यस्य समुद्रोत्सारण मत ।
प्रभावोद्यापि लोकेषु कीर्त्यते तच्च मे मुदा ॥
सगरस्य च मे वशो जन्मकर्म च विस्तरात् ।
यत्ताज्ञा (प्राज्ञा)द्यापि लोकेषु प्रख्यातोभूदय सिधि ॥

Adhys 38-35 to 50 and 51-15 to 61 are not contained in the MS

It ends:—

ततः सरमस रामश्चापे कालानलोपमे ।
सुवर्णपुङ्खनिचित सदधे शरमुत्तमम् ॥ ४३ ॥
तस्मिंश्च महाघोरं भार्गवो वह्निदैवतम् ।
युयोज भृगुशार्दूल समग्राभ्यासतत्पर ॥ ४४ ॥

इति श्रीब्रह्माण्डपुराणे मध्यमखण्डे चतुर्नवतितमोध्याय ॥ इति ब्रह्माण्डपुराणे मध्यमखण्ड समाप्त ।

[B D 255

961

मध्यमखण्ड.

(from ब्रह्माण्डपुराण.)

13½×8½ inches, Devanāgarı handwriting Foll 38, *about 18 lines to a page*

Another copy of a portion of the Madhyamakhanda of the Brahmānda Purāna somewhat differing from the previous one Adhys. 68—97, in this copy correspond to Adhys 67—94 of the previous copy The last Adhyāya has 76 instead of 44 verses of the last number

Ends.—

तस्मिंश्च महाघोरं भार्गवो वह्निदैवतम् ।
युयोज भृगुशार्दूल० ॥ ७७ ॥

(See last number)

ततश्चचाल वसुधा सशैलवनकाननम् ।
प्रक्षोभ परम जग्मु देवासुरमहोरगा ॥ ४८ ॥०
रक्ष मां भृगुशार्दूल कृपया शरणागतम् ।
अपराधमिम राम मया कृतमजानता ॥
स्थितोस्मि तव निर्देशे शाधि किं करवाणि वै ॥ ७६ ॥

इति श्रीब्रह्माण्डपुराणे मध्यमभागे भार्गवप्रसादन नाम सप्तनवतितमोऽध्याय ।

[B D 255

962

मल्लारिमाहात्म्य.

(from ब्रह्माण्डपुराण)

7½ × 4½ inches, Devanāgari character Foll 84, about ten lines to a page. Dated Sake 1641

Mallarimāhatmya in 22 Adhyayas forms part of the Ksetrakhanda of the Brahmanda Purana Cf I O No 3441

Begins —

वारवधीपल्लवोल्लोलसागरभासुरम् ।०

Ends —

इति श्रीब्रह्माण्डपुराणे क्षेत्रखण्डे श्रीमल्लारिमाहात्म्ये मल्लारिवाक्य नाम द्वाविंशोऽध्याय ।

[B. D 203.

963

मल्लारिमाहात्म्य.

(from ब्रह्माण्डपुराण)

15 × 9½ inches, Devanāgari character Foll. 23, 17 lines to a page

Another copy

This copy has 23 Adhyāyas see I O, No 3441, Mitra Notices, vol II p 170

[ZZ. A 12

964

महाबलेश्वरमाहात्म्य

(from स्कन्दपुराण)

8½ × 4½ inches, Devanāgari character Foll. 11, (1-9, 13-14) about nine lines to a page

Mahābalesvaramāhātmya is a part of the Sahyādrikhanda of the Skanda Purāṇa It consists of two Adhyāyas having 87 and 76 ślokas respectively

It begins —

मीलिता नैमिषारण्ये सूत शास्त्रविशारदम् ।०

It ends —

वेणीप्रयागजा माया वेण्या नित्यसमागमा ।
पुण्योदये सुखप्राप्ता दर्शनाद्दहते ह्यघम् ॥ ७६ ॥

इति श्रीस्कन्दपुराणे सह्याद्रिखण्डे श्रीमहाबलेश्वर क्षेत्रमाहात्म्यम् ॥

[B D 281

965

महाभारत (आदिपर्व) with

भारतभावदीप by नीलकण्ठ.

16 × 6¾ inches, Devanāgari character Foll. 152, about 14 lines to a page. Incomplete.

Ādiparva of the Mahābharata in the Bombay recension with the commentary of Nilakantha Caturdhara It breaks off in the middle of Yayāti's story, which comes after that of Sakuntalā.

[B D 241

966

महाभारत.

(अरण्यपर्व)

14½ × 6½ inches, Devanāgari character Foll 230, about 15 lines to a page Dated Samvat 1573.

This MS was copied at Yoginipura, under the rule of Sultan Sikandarbijaya for Bhānudāsa Chaudhari. Almost all the folios of the MS are ornamented with beautiful old pictures indicative of the story written on them

Āranyakaparva of the Mahābhārata

The MS is valuable but nearly one-third of the folios are missing The following are the missing folios —7, 8 10 12 15 16 18-20 36 42, 72, 76, 78-79, 101-103, 105, 107-116, 118, 121, 124, 126-127, 129, 132, 134, 137-149, 181-244, and 320-340

[B D 245

967

महाभारत (विराटपर्व) with टीका by चतुर्भुज

14×6 inches, Devanāgarī character Foll 89, about sixteen lines to a page

Virāṭaparva with the commentary of Caturbhuja Misra. Cf I. O No 3171 A very valuable edition of the Virāta Parva with 8 old commentaries is brought forth by the Gujarati Press Bombay

[B D 86

968

महाभारत (भगवद्गीता only)

5×4 inches Devanagari handwriting Foll 77 seven lines to a page

The MS contains Adhys I-VI X and XV only of the Bhagavadgītā from the Bhīsmaparva.

[S C 18

969

भगवद्गीता with गूढार्थदीपिका by मधुसूदन

11×5 inches clear Devanagari handwriting Foll 433 nine lines to a page Dated Sake 1613

Bhagavadgita with the commentary of Madhusudana Published with several other commentaries by the Gujarati Printing Press Bombay

End—

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यविश्वेश्वरसरस्वतीश्रीपादशिष्यमधुसूदनसरस्वतीविरचितायां श्रीमद्भगवद्गीतागूढार्थदीपिकायां अष्टादशोऽध्यायः ॥ शालिवाहनशके १६१३

Madhusudanasarasvati was a contemporary of Vopadeva and Hemadri See below No 1157

[B D 132

970

भगवद्गीता with a commentary

12×5½ inches Devanāgarī handwriting Foll 178, ten lines to a page Incomplete last folio wanting

Bhagavadgitā with a Sanskrta commentary by an unknown author

It begins —

इह खलु सकललोकहितावतार परमकारुणिको भगवान् देवकीनन्दन तत्त्वाज्ञानविजृम्भितशोकमोहविप्लवितविवेकतया निजधर्मत्यागपरधर्माभिसन्धिपर अर्जुन०

[B I 70.

971

भगवद्गीता with भारतभावदीप by नीलकण्ठ

14¾×5½ inches Devanāgarī handwriting. *Foll 97-176 seven lines to a page*

The MS contains the first three Adhyāyas of the Bhagavadgītā *with the commentary of* Nilakantha Caturdhara The MS forms part of the Bhīsmaparva with Nīlakaṇṭha's Bhārata bhavapradipa as is seen from the pagination

[B D 23

972

भगवद्गीता with भाष्य by शंकराचार्य

14¾×9¼ inches fair Devanāgarī handwriting. Foll 89 about 20 lines to a page

Bhagavadgita with the *commentary of* Sankaracarya. Frequently published.

[ZZ. A 26.

973

भगवद्गीता with भाष्य by शंकराचार्य

13×6 inches Devanagari handwriting *Foll. 39 about 12 lines to a page. Incomplete.*

Another incomplete copy

[R. D 242.

974

ज्ञानेश्वरीसारबृहद्वृत्ति

9¼×6 inches, Devanāgarī handwriting Foll 30 ten lines to a page

A commentary on the two verses, supposed to have been written by Jnānesvara on a stone pillar at Benares.

The com. begins—

विरचितायां व्याख्यानरत्नावल्यां शान्तिपर्वणि मोक्षधर्म समाप्त । सवत् १६२४ समये आषाढशुद्धि ६ बृहस्पतिवासरे ।

[B D 211

979

महाभारततात्पर्यनिर्णय of आनन्दतीर्थ.

10¼×4½ inches, Devanāgarı handwriting Foll 2 to 296, about ten lines to a page. Dated Sake 1768

Mahābhāratatātparyanırnaya is a summary of the Mahābhārata in 32 chapters by Ānandatırtha the great founder of the Mādhva school of the Vedānta doctrine who lived in the 13th century The MS contains 31 chapters and 61 slokas of the 32nd First folio is lost also the last few folios are wanting

[B D 164

980

माघमाहात्म्य
(from पद्मपुराण)

10×4½ inches, Devanagarı character Foll 5, about eight lines to a page

The MS. contains Adhys 4 5 and 6 of the Māghamāhātmya from the Uttarakhanda of the Padma Purana

Begins —

इहैव ता स्त्रियो धन्या शीलस्य परिरक्षणात् ।०

Ends —

इति ते कथितं सर्वं किम् अन्यच्छ्रोतुमर्हसि ॥ ६१ ॥

इति श्रीपद्मपुराणे उत्तरखण्डे माघमाहात्म्ये चतुर्थपञ्चमषष्ठोऽध्याय ॥

[B I 120

981

मार्कण्डेय पुराण

14¼×5½ inches Devanāgarı character Foll 177 ten lines to a page Dated Samvat 1761, Sake 1625

Mārkandeya Purāna Published in the Bibliotheca Indica and also by the Venkatesvara Press Bombay

[B. D 241

982

मार्कण्डेय पुराण.

10×5½ inches, Devanāgarı character Foll. 214, fifteen lines to a page

Another copy

[ZZ E. 2

983

मार्कण्डेय पुराण

14¾×6½ inches, Devanāgarı character Foll. 157, thirteen lines to a page

Another copy

[B D 4.

984

मौद्गल पुराण
(*Adhy 39*)

8½×4 inches, Devanāgarı handwriting *Foll. 4, nine lines to a page.*

39th Adhyaya of the first Kānda of the Maudgala Purana *It has 54 slokas*

It begins —

मुद्गल उवाच । मत्सर शान्ति तमायात दृष्ट्वा देवर्षयस्तदा ।०

[B. D. 213

985

रामतारकब्रह्मनिरूपण
(from पद्मपुराण)

9×4½ inches, Devanāgarı character Foll. 7 about ten lines to a page.

A chapter in praise of Rāmacandra as God from the Padma Purāna. It has 77 slokas.

It begins —

पार्वत्युवाच ॥

मृत्युकाले जगन्नाथ काशिपुर्यां हि प्राणिनाम् ।०

It ends —

सिध्यन्ति तस्य हरिरीव च (?) भगवान्प्रसन्न ॥७७॥

इति श्रीपद्मपुराणे रामतारकब्रह्मनिरूपणं नाम अध्याय समाप्त सपूर्ण ।

[B D 253

986

रुक्माङ्गदचरित्र
(from नारदपुराण)

17×3½ inches, Devanāgarı character Foll (40–60) 26, nine lines to a page

शिविताया ब्याषंशानरत्नावल्यां शान्तिपर्वणि मोक्षधर्मः समाप्तः । संवत् १६२७ समये आषाढशुदि ६ बृहस्पतिवासरे ।

[B. D. 211.

979

महाभारततात्पर्यनिर्णय of आनन्दतीर्थ.

10¼×4¼ inches; Devanāgari handwriting. Foll. 2 to 293, about ten lines to a page. Dated S'ake 1768.

Mahābhāratatātparyanirnaya is a summary of the Mahābhārata in 32 chapters, by Ānandatīrtha, the great founder of the Mādhva school of the Vedānta doctrine, who lived in the 13th century. The MS contains 31 chapters and 61 s'lokas of the 32nd. First folio is lost, also the last few folios are wanting.

[B. D. 164.

980

माघमाहात्म्य.

(from पद्मपुराण.)

10×4½ inches; Devanāgari character. Foll. 5; about eight lines to a page.

The MS. contains Adhya. 4, 5 and 6 of the Māghamāhātmya, from the Uttarakhanda of the Padma Purana.

Begins—

देव ता स्त्रियो धन्या. सौरूप्य परिरक्षणात् ।०

Ends—

इति ते कथितं सर्वं किमन्यच्छ्रोतुमर्हसि ॥ ७७ ॥

इति श्रीपद्मपुराणे उत्तरखण्डे माघमाहात्म्ये चतुर्थश्च समाप्तोध्यायः ॥

[B. L. 120.

981

982

मार्कण्डेय पुराण.

10×5½ inches; Devanāgari character. Foll. 214; fifteen lines to a page.

Another copy.

[ZZ. E. 2.

983

मार्कण्डेय पुराण.

14¾×6½ inches; Devanāgari character. Foll. 157; thirteen lines to a page.

Another copy.

[B. D. 4.

984

मौद्गल पुराण.

(Adhy. 39)

8¼×4 inches, Devanāgari handwriting. Foll. 4, nine lines to a page.

39th Adhyāya of the first Kānda of the Maudgala Purāna. It has 54 s'lokas.

It begins—

मुद्गल उवाच । मत्सरं शान्तिमापन्नं दृष्ट्वा देवर्षयस्तदा ।०

[B. D. 213.

985

रामतारकब्रह्मनिरूपण.

(from पद्मपुराण.)

9×4½ inches, Devanāgari character. Foll. 7, about ten lines to a page.

A chapter in praise of Rāmacandra as God from the Padma Purana. It has 77 s'lokas.

It begins —

पार्वत्युवाच ॥

मृत्युकाले जगन्नाथ काशिपुर्यां हि प्राणिनाम् ।०

It ends —

सिध्यन्ति तस्य हरिरीवच (?) भगवान्प्रसन्नः ॥ ७७ ॥

इति श्रीपद्मपुराणे रामतारकब्रह्मनिरूपणं नाम अन्यः समाप्तः संपूर्णः ।

[B. D. 233.

986

रुक्माङ्गदचरित्र.

(fr नारदपुराण)

Rukmangadacarita is a story of Rukmangada and his daughter Mohini told by Suta to the Rsis in connection with the Vrata of Ekadasi in 40 Adhyayas. It is from the Naradiya Purāna This MS is a fragment containing 27-43 Patalas (the first and the last being incomplete). Cf I O No 3374, Bod, No 140 The Nārada Purana is published by the Venkatesvara Press, Bombay

[B D 237

987

रुद्रगयामाहात्म्य

(from स्कन्दपुराण)

10½ × 5½ inches Devanagari character Foll. 94, eleven lines to a page Dated Sake 1753

A very careless copy of Rudragayamahatmya from the Skanda Purana. It consists of 29 Adhyayas and describes the life of King Haris candra

Begins —

अथ रुद्रगया गुर्जरदेशे तस्य माहात्म्य लिख्यते। स्कन्द पुराणोक्तम्। शौनक उवाच।

महाप्रज्ञ पर ब्रह्म परज्ञानविदांवर।
श्रीमन्नारददेवप वद वैष्णवसत्तम ॥ १ ॥
त्रिशङ्कुपुत्रस्य राजर्षेहरिश्चन्द्रस्य धीमत।
चरित सुचीरतस्य (?) वद पापापहारकम् ॥ २ ॥०

Ends —

श्रुत्वेदमिदमाख्यान हरिश्चन्द्रस्य मानव।
स्वर्गलोकमवाप्नोति हरिश्चन्द्रसमो भवेत् ॥ ३३७ ॥

इति श्रीस्कन्दपुराणे हरिश्चन्द्रोपाख्यानकथानक सपूर्ण।

[B D 11

988

रेवामाहात्म्य

(from रुद्रसंहिता)

11 × 4½ inches, Devanāgari character Foll 62 834 seven lines to a page

Revamahatmya from the Rudrasamhita The MS is without beginning or end The folios are marked from 62 onwards upto 834 with many missing It is very much worn out The usual colophon is नर्मदा or रेवामाहात्म्य but on 73b we find इति श्रीरुद्रसंहितायां नर्मदा० on 107— इति श्रीवायुपुराणे रुद्रसंहितायां रेवाखण्डे०, on 144b इति रौद्रीसंहितायां नर्मदा० Neither Adhyāyas nor slokas are marked. This is not found in the Rudrasaṁhita of the Siva Purana published by the Venkatesvara Press Bombay

[B. D 97

989

लिङ्गपुराण.

10 × 5¾ inches Devanāgari handwriting Foll 552, eleven lines to a page. Dated Samvat 1817.

A worn out copy of Linga Purana Published by the Venkatesvara Press Bombay

It ends —

इति श्रीआदिमहापुराणे श्रीलैङ्गे उपरिभागे द्विपञ्चाशत्तमोऽध्याय।

[S C 13.

990

वाल्मीकिरामायण.

(सुन्दरकाण्ड)

10 × 5½ inches, Devanāgari handwriting Foll 63 18 lines to a page Dated Samvat 1842.

Sundarakānda of Vālmikis Ramāyana The last four folios (...) are bound together with the Kiskindhākānda through mistake. See the next number

Vālmikis Rāmāyana is published with three valuable commentaries (1 by Nāgesa 2 by Vamsidhara Siva Sahāya 3 by Govindarāja) by the Gujarati Printing Press Bombay

[ZZ. C. 36

991

वाल्मीकिरामायण

(किष्किन्धाकाण्ड)

10 × 5½ inches Devanāgari handwriting Foll 51 seventeen lines to a page Dated Samvat 1840

The MS contains the Kiskindhākānda and foll 64 67 of the Sundarakānda See the last number

[ZZ C 26

992

वाल्मीकिरामायण

(अरण्यकाण्ड)

10½ × 5½ inches Devanāgari character Foll. 81, eleven lines to a page

Aranyakānda of the Vālmiki Rāmāyana

[ZZ. C. 37.

दर्शयन्निव सर्वेषां स्वरूप पारमेश्वरम् ।
विसृज्य मानुष भाव रामः स्वच्छन्दचेष्टितः ॥ ६ ॥
विश्वमेतदशेषेण सदेवासुरमानुषम् ।
आवृत्य स सदा रामो बहिरन्तरवर्धत ॥ ७ ॥०

Fearing the distruction of the world, the gods headed by Indra go to Brahmā Siva and Visnu in succession (8-11), next all go to Rāma and try to appease him (15-30), the attempt is fruitless, Siva then in a long hymn praises Rāma who is at last appeased and gives a boon to Siva (31 120)

The next Adhyāya contains a hymn by Visnu and Rāmas reply to it. The last Adhyāya contains hymns by Brahmā (1 36) by Vālakhilyas (38 58) and by Indra (59 88) Then follows the conclusion.

Ends —

इति श्रीस्कन्दपुराणे शुकसनकसंवादे महेन्द्रवालखिल्य-गीतासु० वैभात्म्यरहस्य नाम चतुस्त्रिंशच्छततमोध्याय ।

तिर्यग्योनिषु जन्म नाश्रितमहो नाङ्गीकृता व्याकृति.०

[B D 169

1000

व्यङ्कटेशमाहात्म्य.

(from वराहपुराण)

$11\frac{3}{4}\times4\frac{1}{2}$ inches Devanāgari handwriting Foll 102 nine or ten lines to a page. Dated Sake 1744

The Vyankatesamāhātmya is found in several Puranas The present one is from the Varāha Purāna It praises the greatness of the mountain Vyankata in 40 Adhyayas See I O No 3581 The Varāha Purāna is published by the Venkatesvara Press Bombay

It begins.—

जगति पराशरसूनु सत्यवतीहृदयनन्दनो व्यास ।
यस्यास्यकमलगलित वाङ्मयममृत जगत्पिबति ॥ १ ॥
श्रीमते भूवराहाय नम स्तुत्य (?)वसुन्धरा ।
उद्धृता येन पातालाद्धासार्थं सर्वदेहिनाम् ॥ २ ॥

It ends —

इति श्रीवाराहपुराणे क्षेत्रकाण्डे व्यङ्कटगिरिमाहात्म्ये चत्वारिंशोध्यायः ॥

[B D 148

1001

शालिशूकमहिमा.

(from ब्रह्माण्डपुराण)

$13\frac{1}{2}\times8\frac{1}{2}$ inches, Devanāgari handwriting Foll 5, about 23 lines to a page.

A Puranic story in 117 slokas of King Sālisuka to illustrate the greatness of Sālisuka Tirtha It is the 26th chapter of the Pratisthāmāhātmya from the Brahmānda Purāna

It begins —

श्रीमन्नृसिंहपदयुगमशरण्यमेक०

It ends —

इति श्रीब्रह्माण्डपुराणे प्रतिष्ठा(न)माहात्म्ये कल्पतरौ कथया प्रथित श्रीशालिशूकमहिमानवर्णन नाम षड्विंशोध्याय ।

[B. D 194

1002

शिवगीता with

टीका by केलदी वेङ्कटाद्रि नायक.

$10\frac{1}{2}\times4\frac{1}{4}$ inches, Devanāgari handwriting Foll 150, about 10 lines to a page Dated Sake 1686

Sivagitā in 16 Adhyayas is a part of the Padma Purana Here it is accompanied by a learned commentary by Keladi Venkatadri Nayaka a follower of the Sankara Vedānta He quotes Mādhavacārya Sivagita know the Kaivalya Upanisad see 4 43

Beginning —

शुद्धाद्वैतसमर्थने पटुमतेर्यस्य प्रताप सकृत्
श्रुत्वार्थैश्वर्यरुचिं सदा विदधते यत्तेऽपरा भेदिनः ।
यद्गुणेषु गुणेषु कर्मसु तथा जातौ विशेषेषु च
प्रौढाहंकृतयोथ ते सह निज संबन्धमुद्रासते ॥१ ॥
यल्लीलाश्रवणातिथिं धृतवत कल्पद्रुमस्याभवत्
कस्य साम्भवस्तथा समभवच्चैवस्य गो विभ्रत ।
शक्रस्याक्षिमिषालसमलदिविषत्सौभाग्यलोपावहो
व्यक्तश्चिउद्भर परस्य मिषतो दाता च कामानपि॥२॥
यत्कीर्ति कलहसकुन्दधवलां श्रुत्वा महेन्द्रादयो
यशामात्मनि संतत विदधते लज्जाभरैर्मन्थराः ।
श्रुत्वा देवगुरुर्मलीमसमना यद्वैखरीं जायते
सोय श्रीकेलदीशवेङ्कटविभुर्वर्तते सर्वोपरि ॥ ३ ॥
सोय पद्मपुराणस्य षोडशाध्यायनिर्मिताम् ।
शिवगीतां शिवप्रीत्यै विवेचयति सादरम् ॥ ४ ॥

The commentator quotes the following authorities —

उज्वलदत्त 12, क्षीरस्वामी 16b, 41b, 125, नृसिंहाश्रम 134b, पञ्चपादिकाविवरणकार 22, पदार्थादर्श 147, माधवाचार्य (on पराशर) 82 वाक्यप्रदीप 48, वाचस्पति (भामतीकार) 74b, वार्तिककार 67 and often, विज्ञानेश्वर 56b, 80, 82, 93b, वेदभाष्यकार (सायण) 48b, 60 62b, 63, 124b, वोपदेवपण्डित (gram) 48b, शारदातिलक 147, स्मृतिरत्नावली, स्मृतिसंग्रह 37b, हेमाद्रि 142b

Ends —

इति श्रीमद्विदुषाद्वैतसिद्धान्तप्रतिष्ठापनैकधुरंधरश्रीकेळदी वेङ्कटाद्रिनायकविरचितायां शिवगीताव्याख्यायां षोडशोऽध्याय ।१०

[B. D 59

1003

शिवपुराण.

11×5 inches, Devanāgarī handwriting Foll. 2 233, nine lines to a page Dated Samvat 1716

A part of the Siva Purāna. It has 75 Adhyāyas. The first folio is wanting

It ends —

इति श्रीशिवपुराणे व्यासप्रोक्त सूतशौनकसंवादे ज्ञान प्रकरणनिरूपण नाम पञ्चसप्ततितमोऽध्याय ।

[ZZ. E. 32.

1004

शिवालयमाहात्म्य.

(from पद्मपुराण)

13½×8½ inches Devanāgarī handwriting Foll. 11, sixteen lines to a page. Dated Sake 1755.

Sivalayamāhātmya or the religious importance of the temples of god Siva situated on the Sahyādri mountain. The piece is a part of the Sahyādrikhandı of the Padma Purāna and consists of seven Adhyāyas having 48, 37, 83 83 77, 95 and 39 ślokas respectively

It begins —

ऋषय ऊचु

स्वामिन्सत्यवतीसूनो दिव्योसि मुनिसत्तम ।
सह्याद्रिसंस्थितानां च तीर्थानां देवतात्मनाम् ॥ १ ॥
अधुना श्रोतुमिच्छामो शिवालयसमुद्भवम् ।
एलागंधास्तु माहात्म्य श्रीपर्वत नदस्य च ॥४॥

It ends —

महानन्दमयं सर्वं तदाभूदेमिव वनम् ।
ननु तुभ्यं सर्वं वर्णयन्त शिवालयम् ॥ ३९ ॥

इति श्रीपद्मपुराणे सह्याद्रिखण्डे शिवालयमाहात्म्ये धारातीर्थवर्णन श्रवणफलश्रुतिकथन नाम सप्तमोऽध्याय ॥७॥

शके १७५५ नन्दननामसंवत्सरे माघकृष्णपञ्चम्यां गुरौ नामकेन पाण्डुरङ्गात्मजराघवसत्तम सूनुना एलापुरस्येनेद शिवालयमाहात्म्य समापितमिति शेयम् ।

[B. D 280.

1005

शिवालयमाहात्म्य.

(from स्कन्दपुराण.)

8½×4 inches Devanāgarī handwriting Foll 84 (7-90) six or seven lines to a page. Sivālayamahātmya which eulogises the greatness of Sivālayatirtha is the 78th Adhyāya of the Sahyādrikhanda of the Skanda Purāna. The present MS is incomplete and contains the first 15 Prakaranas (except the 1st and a few verses of the 2nd) and 47 ślokas of the 16th. First six folios are lost.

The colophon —

इति श्रीस्कन्दपुराणे सह्याद्रिखण्डे अष्टासप्ततितमेऽध्याये शिवालयमाहात्म्ये० प्रकरणम् ॥

[B. D 179

1006

श्रीस्थलप्रकाश.

8×4¾ inches Devanāgarī handwriting Foll. 200 (2 201), about 8 lines to a page. Incomplete.

A Puranic work on the origin and history of the Sriksetra also known as Matrgayā. It has *the form of a dialogue between a sage called* Sumedhā and his pupils. The work, however, is a comparatively recent production and its fabulous character is revealed when it gives the history of Mularāja of Gujrat (A D 942-997) as an event of the remote past in chapters 28 31. The MS. contains 31 Adhyāyas and 38 verses of the 32nd

The first folio is missing, the second begins.—

पप्रच्छुर्मुनयस्तपस्विनिवहे सर्वीर्णपारंद्रुप
सम्यक्शास्त्रविचारसारचतुर विप्र सुमेधोभिधम् ॥ ३ ॥

ऋषय ऊचु ।

पूर्वतावने(?) सुदेवोक्ति क्षेत्र श्रीस्थलसंज्ञकम् ।
स्वच्छमौक्तिकजालाढ्य पताकातोरणोज्ज(ज्व)लम् ॥४॥

भूषण सर्वतीर्थानां सर्वर्तुफलद्रुमम् ।
तापसैरतिसकीर्णं वेदस्वननिरावितम् ॥०

इति श्रीस्थलप्रकाशे पुराणसा(र)संग्रहे पुराणसंख्याख्यायो नाम प्रथमो मरीचि. ।

सुमेधा उवाच ।

अत. पर मुनिश्रेष्ठा माहात्म्यं श्रीस्थलस्य च ।
धर्म्यं यशस्यमायुष्य कामद कीर्तिवर्धनम् ॥ १ ॥
यदुक्तमृषिभि पूर्वं माहात्म्ये माधवाभिधे ॥०

The following subjects are treated of —

श्रीस्थलोत्पत्ति (2), श्रीस्थलनगरोत्पत्ति (3), श्रीस्थलगर्जना (4), लुब्धकोद्धारमाधवप्रदक्षिणामहिमा (5), माधवपूजाधन्त (6); वडवानलोत्पत्ति. (7), सरस्वत्यागमनकारण (8), धूकमूलिमाहात्म्य (9), महालयतीर्थमाहात्म्य (10); पिण्डतारकमाहात्म्य (11), नातीरमाहात्म्य (12), अश्वतीर्थमा० (13), महोदयतीर्थमा० (14), एकद्वारती र्थमा० (15), तीर्थबिन्दुसरकपिलोत्पत्ति (16), अष्टतीर्थादिनित्ययात्राक्रमो (17), वटेश्वरमाहात्म्य (18), सगमेश्वरमाहात्म्य (19), कृतयुगेशमाहात्म्य (20); सोमेश्वरोत्पत्ति ० (21), केदारेश्वरमाहात्म्य (22), स्वलद्गणेश्वरमाहात्म्य (23), सूर्यकुण्डस्नानसूर्यपूजा० (24), चातुर्मास्यादिमहिमा० (25), माघवैशाखयो स्नानमा० (26), यात्रान्ते विधि (27), मूलराजोत्पत्ति (28), द्विजप्रशसाध्याय (29), ब्राह्मणकारण (30); आभरणाब्दानाम (31)

[B D 239

1007

सह्याद्रिखण्ड.

(from स्कन्दपुराण.)

11 × 5¼ inches, good Devanagari handwriting *Foll 266 (197+69), nine or ten lines to a page*

Sahyadrikhanda both Purvardha and Uttarārdha from the Skanda Purāna The Purvārdha has 64 Adhyāyas while the Uttarardha has only 21, cf I O No 3682 A critical edition of Sahyādrikhanda based on 14 MSS is brought out by Da Kunha at Bombay, 1877.

Begins —

पृथिवीं चान्तरिक्ष च दिशश्च विदिशस्तथा ।
समुद्राणां गिरीणा च अथ निष्कस्य सह्ययया ॥ १ ॥०

Uttarārdha begins —

ब्राह्मणा दशधा प्रोक्ता पञ्चगौडाश्च द्राविडा ।
तस्सर्वस्य उत्पत्तिं कथयामि सविस्तराम् ॥ १ ॥
श्रीमहादेव उवाच ॥
द्राविडाश्चैव तैलङ्गा कर्णाटा मध्यदेशगा ।
गुर्जरा पञ्चधा चैव द्राविडा पञ्च कथ्यते ॥ २ ॥०

The colophon —

इति श्रीस्कन्दपुराणे सह्याद्रिखण्डे आदिरहस्ये or उत्तररहस्ये शिवगणेशसंवादे०

[B D 226.

1008

सह्याद्रिखण्ड.

10¾ × 6¼ inches, Devanāgari handwriting Foll. 136, thirteen lines to a page Dated S ake 1750.

Another copy, defective towards the beginning Many folios are left blank

[ZZ. E. 31.

1009

सावरमतीमाहात्म्य.

(*from* पद्मपुराण.)

10½ × 4½ inches, Devanāgari character. Foll 39, about nine lines to a page.

Sābaramatimāhātmya from the Uttarakhanda of the Padma Purāna. Defective copy, foll 1, 6-9, 16 32 are wanting

It ends —

य कश्चि .तीद श्रद्धायुक्तेन चेतसा ।
महिमा साभ्रमत्यास्तु रुद्रलोकमवाप्नुयात् ॥

[S C 10.

1010

सूतसंहिता (from स्कन्दपुराण) with तात्पर्यदीपिका by माधवाचार्य.

10½ × 4½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 3 305, seven lines to a page *About 150 years old*

The MS contains only the Brahmagitā in 12 Adhyāyas from the Yajñavaibhavakhanda of the Sutasamhitā with the commentary of Madhavācārya the famous vedic scholar and the founder of the Vijayanagar empire and who is usually known as Vidyaranya See Hall Index, p. 123, I O No 3688 Sutasamhita is published with this commentary in the A S Series Poona

The earliest reference to this work of Vidyāranya *is found in the Purusārthaprabodha of Brahmānandabharati*, see above No 699 (quotations).

Tryambaka seems to be Mādhavācarya s Guru before the Diksā

The MS Ends —

इति श्रीमत्काशीविलासक्रियाशक्तिपरमभक्तश्रीमत् त्र्यम्बकपादाम्बुजसेवापरायणेनोपनिषन्मार्गप्रवर्तकेन माधवाचार्येण विरचितायां यज्ञवैभवखण्डस्योपरिभागे ब्रह्मगीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां द्वादशोऽध्यायः समाप्ता ब्रह्मगीता ॥

[B D 137.

PART V—PHILOSOPHY.

(A) Nyāya-Vais'esika.

1011

आत्मतत्त्वविवेक of उदयन.

10½ × 4½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 25, twenty lines to a page Dated Samvat 1476

Ātmatattvaviveka, also called Bauddhādhikāra or Bauddhādhikkāra, is a work on Nyāya by Udayana, otherwise called Udayakara the famous author of Kiraṇāvali who lived in A. D. 984, see Winternitz Geschichte, III p. 460 Published at Calcutta, 1873.

The work is 'a defence, from the platform of Vais'esika views against infidelity in general and Bauddha doctrines in especial, cf. Hall, Index, p. 81 See also S Vidyābhūsana, History of Indian Logic, pp. 141-147 for Udayana and his works.

Beginning —

स्वाय यस निर्मे जगासु अनिते्वादौ तताः पाकन॰

Ends —

समाप्त चेदं नैयायिकश्रीउदयनरचितं न्यायतत्त्वविवेक नामकं प्रकरण समाप्तमिति । इति बौद्धाधिकारप्रकरणम् । संवत् १४७६ समये वैशाखसुदि ११ शनौ ॥ साहा श्रीवत्स भार्या बाईगुरदेसुतसाहमहिसकिरणेन भट्टारे गृहीत्वा सुतवर्धमानपातिदासपरिपालनार्थम् ।

[B D 137

1012

आत्मतत्त्वविवेक of उदयन with दीपिका by नारायणाचार्य.

10½ × 4½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 43, twenty lines to a page Dated Samvat 1476

A commentary called Dipikā on Ātmatattva viveka by Nārāyaṇācārya who must have lived before 1420 A. D., which is the date of our MS Nārāyana was the son of Kṛṣṇa and belonged to the Atri Gotra.

Beginning —

प्रणम्य परमात्मानमात्मतत्त्वविवेचनम् ।
आत्मज्ञानद्दिहेह व्याख्यास्यामि यथामति ॥

The following definition of व्यतिरेक is quoted on fol. 1 —

साध्याभावे प्रतीते वा साधनाभावे वस्तुतोऽङ्गतः ।
तत्र यदेतद्वर्त्म व्यतिरेक स उच्यते ॥

Ends —

इति भविष्योत्तरीयमते आत्मतत्त्वविवेकव्याख्याने चतुर्थः परिच्छेदः समाप्तः । संवत् १४७६ समये वैशाख वदि ११ गुरुवासरे लिखितमात्मतत्त्वपुस्तकम् ।

[B D 137.

1013

आत्मतत्त्वविवेकविवृति of रघुनाथ with टीका by गदाधर.

13¼ × 5¼ inches, Devanāgari handwriting Foll 76, about 10 lines to a page Incomplete.

This is a commentary by Gadādhara on Raghunātha S'iromaṇi's commentary on Ātmatattvaviveka. Gadādhara lived before A.D 1625, which is the date of a MS of his Vyutpattivāda, see S. Vidyābhusana History of Indian Logic, pp 481-482.

Beginning —

श्रीकृष्णचरणद्वन्द्वमाराध्य श्रीगदाधरः ।
बौद्धाधिकारविवृतिं व्याकरोमि शिरोमणेः ॥॰

[B. D. 212.

1014

तत्त्वचिन्तामणि of गङ्गेश उपाध्याय.

9½ × 4 inches, Devanāgari handwriting Foll. 46, sixteen lines to a page Incomplete.

Tattvacintamaṇi of Gangesa Upādhyāya is the earliest work on Tarkas'āstra Gaṅgesa lived in the 1st quarter of the 12th century A. D See Winternitz, Geschichte, III. p. 460 and S Vidyābhusana, History of Indian Logic, p. 405 ff. It is published in the Bibliotheca Indica Series.

[B D. 80.

1015

तत्त्वचिन्तामणि with आलोक by पक्षधर (जयदेव).

10×4½ inches, Devanagari handwriting Foll. 112, 15 lines to a page Incomplete

This is a portion of Pakṣadhara's commentary called Āloka on the Śabda Khaṇḍa of the Tattvacintāmaṇi Pakṣadhara's date is uncertain He is placed in the 13th century by some, in the 15th by others, see History of Indian Logic p 456 and Hall p 38 Also see No. 1031 below For another MS see I O No 1930

Beginning —

न जाने श्रीजाने विरचितुमिह ग्रन्थगहने०

[B D 187

1016

तत्त्वचिन्तामण्यालोक of पक्षधर with दीपिका by तर्कसिंह.

10×3½ inches Devanāgari handwriting Foll 51, about 12 lines to a page Incomplete

This is a portion of Tarkasiṁha's commentary on Pakṣadhara's Āloka on the Pratyakṣa Khaṇḍa of the Tattvacintāmaṇi

Beginning —

गुरूक्तीततर्कलेशसमन्विता ।
तन्यते तर्कसिंहेन प्रत्यक्षालोकदीपिका ॥ १ ॥
प्रसंगादिति । यद्यप्यनन्तराभिधानजनकधीविषयस०

[B D 71

1017

तत्त्वचिन्तामण्यालोक of पक्षधर with कण्टकोद्धार by मधुसूदन ठक्कुर.

10¼×4½ inches Devanāgari handwriting Foll 70 ten lines to a page Incomplete

A fragment of Madhusudana's commentary called Kaṇṭakoddhāra on the Āloka of Pakṣadhara on the Śabda Khaṇḍa of the Cintāmaṇi, cf I O, No. 1932 Madhusudana flourished in the third quarter of the 16th century, see History of Indian Logic p. 461

Beginning —

मधुसूदनसद्युक्तिसमुत्सारितकण्टका ।
आलोकव्याप्तमार्गेण मणिं गृह्णन्तु पण्डिता ॥०

[B D 187

1018

तत्त्वचिन्तामण्यालोक of पक्षधर with उद्योत by वाहिनीपति.

11¼×3½ inches, Devanāgari handwriting Foll. (1, 22-50), eight lines to a page

This is a commentary called Uddyota on Pakṣadhara's Āloka on the Śabda Khaṇḍa of the Cintāmaṇi. Its author is Vāhinipati Mahāpatra probably a pupil of Rāmabhadra Sārvabhauma, who lived before 1613 A D and to whom our author refers in the introductory verses below Vāhinipati refers to his own commentary on Dravyaprakāśa which is probably a part of Sarvabhauma's Padārthavivekaprakāśa He also mentions Amṛtabindu on fol. 23b and Tatparyaṭīkā on fol 31b For Sarvabhauma see History of Indian Logic pp 468-469

Beginning —

नैगमे वचसि नैपुण विधे सार्वभौमपदसाभिध महः।
जीर्णतर्कतरुजीवनौषध जैमिनेर्जयति जङ्गम यश ॥
कंसरिपोरवतारे यदो वै शारदे जातम् ।
उत्तस खलु पुसां त वन्दे सार्वभौमाख्यम् ॥०

Ends —

एव प्रत्यय विनापीत्यादि द्रव्यप्रकाशटिप्पन्यां प्रपञ्चित तत्रैवानुसन्धेयम् । इति श्रीमहामहोपाध्यायभट्टाचार्यश्रीमद्वाहिनीपतिमहापात्रविरचितः शब्दालोकोद्योत. परिपूर्ण ।

[B D 237

1019-1020

तत्त्वचिन्तामणि of गङ्गेश with टीका by प्रगल्भाचार्य.

11×5 inches Devanāgari handwriting Foll 142 and 165, about 15 lines to a page Dated Samvat 1578

Tattvacintāmaṇi with a commentary by Pragalbhācārya son of Narapati who also had written a commentary on the Cintāmaṇi Pragalbha quotes Vardhamāna the author of Prameyatattvabodha and the son of Gangeśa He must have lived earlier than the beginning of the 16th century, as is clear from the date of our MSS Our MSS. contain only the Pratyakṣa and Anumāna Khaṇḍas Pratyakṣa begins —

Beginning —

श्रीगोविन्दपदाम्भोजनखचन्द्रमरीचय ।
संचरिष्णोस्तमसन्धे मम सन्त्ववलम्बनम् ॥ १ ॥
नमस्कृत्य गुरून्सर्वान् निगूढ मणिदीधितौ ।
श्रीभवानन्दसिद्धान्तवागीशेन प्रतन्यते ॥ २ ॥०

[B D 229

1029

तत्वचिन्तामणिदीधिति of रघुनाथ with व्याख्या by भवानन्द.

10½ × 4 inches, Devanāgari character Foll 63, about nine lines to a page. Incomplete.

Another copy of the Anumāna Didhiti with the commentary of Bhavānanda

[B D 25

1030

तत्वचिन्तामणिदीधिति of रघुनाथ with टीका by रुद्रभट्ट.

9½ × 4 inches, Devanāgari character Foll 100, twelve lines to a page

A copy of the Didhiti on the Pratyaksa Khaṇḍa, with the commentary of Rudra Nyayavācaspati, son of Vidyānivāsa. He lived at the beginning of the 17th century See History of Indian Logic, p 477

Begins —

अविर्भवद्गुणग्राममानताशेषकामदम् ।
चिराय चिन्मय धाम घनश्याममुपास्महे ॥ १ ॥
विद्यानिवासपुत्रस्य न्यायवाचस्पतेरियम् ।
निर्मितिर्निमलधियामानन्दयतु मानसम् ॥ २ ॥

Ends —

इति श्रीमन्महामहोपाध्यायन्यायवाचस्पतिरुद्रभट्टाचार्यकृता प्रत्यक्षमणिदीधितिव्याख्या सपूर्णा ।

[B D 80

1031

तत्वचिन्तामणि with प्रकाश by रुचिदत्त.

11½ × 4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 53, fifteen lines to a page

Sabda Khanda of the Tattvacintāmani with Prakās'a by Rucidatta, pupil of Jayadeva, otherwise known as Paksadhara A MS of this commentary is dated Sake 1292, see Peterson, Reports, VI, p 76, No 190 See History of Indian Logic p 457, and also Hall, Index, p 30, I O, Nos 1946-47 and No 1015 above

Beginning —

उपमानस्य शक्तिग्राहकत्वेन शब्दोपजीव्यत्वात्०

End —

इति श्रीमहोपाध्यायश्रीरुचिदत्तविरचिते तत्त्वचिन्तामणिप्रकाशे तुरीय परिच्छेद समाप्त ॥

[B I 166

1032

तर्कभाषा of केशवमिश्र.

13 × 6½ inches, Devanāgari handwriting Foll 29, about 12 lines to a page

Tarkabhasa of Kesavamis'ra is often published. For the date of the author (about 1275 A D) see Winternitz, Geschichte, III, p 476 and History of Indian Logic, p 381

[B D 260

1033

तर्कभाषा of केशवमिश्र.

10½ × 4½ inches, Devanāgari character Foll 22, thirteen lines to a page Dated Samvat 1881

Another copy

[B D 83

1034

तर्कभाषा of केशवमिश्र with व्याख्या by मुरारिमिश्र.

8½ × 4½ inches, Devanāgari character. Foll. 49, about 14 lines to a page

A commentary on Tarkabhāsā by Murāri Misra son of Gangādhara

Begins —

पद्मापदाम्भोजरजसामनुसेवनात् ।
तर्करीतिमुपागम्य व्याख्या तत्पादपङ्कजम् ॥ १ ॥
गङ्गाधरपितुर्नत्वा चरणौ गुरवैरिणा ।
व्याख्यान तर्कभाषाया क्रियते शिवतुष्टये ॥ २ ॥०

End:—

इति श्रीवेदान्तचक्रचूडामणिश्रीमद्गङ्गाधरात्मजश्रीमन्मु रारिमिश्रविरचिता तर्कभाषाव्याख्या समाप्ता ।

[B D 79

1035

तर्कभाषा of केशव with वार्तिक.

10½×4½ inches, Devanāgari character Foll. 24, 17 lines to a page. Incomplete

Another commentary on Tarkabhasā by an unknown author who is a Jain as is clear from the introductory verse

Begins —

श्रीपार्श्वनाथपादाब्जमभिनम्य भक्तितः ।
तन्यते तर्कभाषाया वार्तिकं बालबुद्धये ॥ १ ॥०

शिरोमणि, and माधवसरस्वती are alluded to on fol 3, किरणावलीलीलावतीकार on fol. 11

Only the last folio appears to be lost

[B D 83.

1036

तर्कसंग्रह of अन्नभट्ट with बालबोधिनी.

10½×4½ inches Devanāgari handwriting Foll. 5, about 15 l nes to a page Incomplete

Tarkasangraha of Annambhatta with Bala bodhini by an unknown author Edited with notes by Athalye Bombay 1897 (2nd ed) Annambhaṭṭa s date is uncertain, see Keith *Indian Log c p* 39 and S Vidyābhusana History of Indian Logic p. 388

[B D 120

1037

तर्कसंग्रह with दीपिका of अन्नभट्ट

9½×3¾ inches, Devanāgari handwriting Foll 31, eight lines to a page

Tarkasangraha with Dipika of Annambhaṭṭa.

[B. D 252.

1038

तर्कसंग्रह of अन्नभट्ट with वाक्यवृत्ति by मेरुशास्त्री

9¼×5 inches, Devanāgari handwriting Foll. 19, about ten lines to a page

A brief commentary on Tarkasangraha by an unknown author whose name is Mādhava Sarasvati according to A. B Kathavate (see his Report, No. 812) The previous catalogue gives the name as Merusāstrī on what authority, I do not know

It begins —

शिवया सहित नत्वा शिवमव्यो गुरूनपि ।
वाक्यवृत्तिं समहस्य कुरुते बालसिद्धये ॥ १ ॥०

It ends —

तथा च कणादन्याययोरविरोध इति भावः । तदेवाह कणादेति । इति श्रीतर्कसंग्रहवाक्यवृत्तिनामटीका समाप्ता ।

[B D 225

1039

तार्किकरक्षा of वरदराज.

10½×4½ inches Devanāgari character Foll 8 ten lines to a page

Tārkikarakṣā is a manual of Nyāyasāstra consisting of 160 kārikās only by Varadarāja, who according to the last verse was well versed both in Nyāya and Mimānsā. Tarkikaraksā is quoted in Sarvadarsanasangraha of Mādhavācārya and hence he must have been older than the 14th century cf. Burnell Tanjore MSS, p. 110b, Bhandarkar Reports 1883–84 p 81 and V Chakravarti J A S B for 1910 p. 297 Also see S Vidyābhusana History of Indian Logic, pp 373 380 for the contents of the work Edited by Vindhyesvari Prasada, Benares in Pandit (N S) vols. 21 25

It begins.—

नमामि परमात्मानं स्वतः सर्वार्थवेदिनम् ।
विद्यानामादिकर्तारं निमित्तं जगतामपि ॥ १ ॥०

It ends —

न्यायविद्याविदग्धस्य मीमांसापारदृश्वन ।
श्रपर्वरदराजस्य कृतिर्विजयतेतराम् ॥ १६० ॥

इति तार्किकरक्षा समाप्ता । सेवकनयराजेन लिखित ।

[B D 303.

1040

न्यायदीपिका of धर्मभूषणाचार्य.

10×5¾ inches, Devanāgarī character (Jain style) Foll 27, thirteen lines to a page

A manual of Logic (Nyāyasāstra) from the Jain stand point of view, by Dharmabhusanā carya pupil of Vardhamāna The author lived in the beginning of the 17th century A. D For a list of authorities quoted by him see S Vidyabhusana History of Indian Logic p. 215 It is published

Begins —

श्रीवर्धमानमर्हन्त नत्वा बालप्रबुद्धये ।
विरच्यते मितस्पष्टसदर्भन्यायदीपिका ॥ १ ॥०

Ends —

ततो नयप्रमाणाभ्यां वस्तुसिद्धिरिति सिद्ध सिद्धान्तः । इति श्रीमद्वर्धमानभट्टारकआचार्यगुरुकारुण्यसिद्धसारस्वतोदयश्रीमदभिनन्दनधर्मभूषणाचार्यविरचिताया न्यायदीपिकायां आगमप्रकाश समाप्तः । समाप्ता चेय न्यायदीपिका ॥

[B D 44

1041

न्यायबिन्दु of धर्मकीर्ति

10½×4½ inches, Devanagari handwriting Foll. 4, about 15 lines to a page Dated Samvat 1600

Nyāyabindu is a manual of Nyāyasāstra by Dharmakirti the great buddhist writer who flourished in the first half of the 7th century The work was written as a sort of Vārtika on some work of Dinnāga as seems from the remark of the commentator (see the next number) Our MS does not contain the last verse mentioned by S Vidyābhusana in his Mediaval Logic p 116 foot-note See also his History of Indian Logic pp 303 310 for Dharmakirti and his works and Mr K B Pāthaka s excellent article in J B B R A S, vol 19 p. 47 Dr Peterson has edited the work with Dharmottarapāda's commentary (see next number) from our MSS, in the Bibliotheca Indica Series. The work is also called Laghudharmottara Sūtra.

[B D 72

1042

न्यायबिन्दु of धर्मकीर्ति with टीका by धर्मोत्तरपाद.

10½×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 33, *fifteen lines to a page.*

Nyayabindu with Dharmottara's commentary Dharmottara is quoted by Sridhara the author of Nyayakandali about 991 A D See S Vidyābhusana *History of Indian Logic* p. 329.

The passage which would show that Nyāyabindu is only a Vartika on Dinnāga's work is found on fol 26b —

अथ विरुद्ध आचार्यदिङ्नागेन उक्त स कस्माद्वार्तिककारेण सता त्वया नोक्त इत्यत आह-अभयोरिति ।

[B D 295

1043

न्यायसार of भासर्वज्ञ with टीका by जयसिंहसूरि.

11×4½ inches, Devanāgarī character Foll 57, fifteen lines to a page.

Nyāyasara of Bhāsarvajña with the commentary by Jayasimha Suri Published in the Bibliotheca Indica Series. *Vidyābhusana fixes 950 A. D* as the probable date of Bhāsarvajña see his History of Indian Logic p 357

Jayasiṁha Suri is probably the same as the author of Kumārapālacarita which was composed in Samvat 1422, see below No 1707

[B D 299.

1044

न्यायसिद्धान्तमञ्जरी of जानकीनाथ

10½×4½ inches, Devanāgarī character Foll 45, about twelve lines to a page. Dated Sake 1581

Nyāyasiddhāntamañjarī is an elementary treatise in four chapters on the four Pramānas by Jānakināth a who probably lived in the middle of the 16th century The author quotes Sivāditya and Murāri Misra (I O, No 1961) and is posterior to the Cintāmani and the *Tarkabhāsā* (*Bod, No. 1308*). *See also Hall,* Index p 24, Mitra Notices V p 175 and S. Vidyābhūsana History of Indian Logic, p. 406

Begins —

प्रणम्य परमात्मानं जानकीनाथशर्मणा ।
क्रियते युक्तिमुक्ताढ्या न्यायसिद्धान्तमञ्जरी ॥ १ ॥

Ends :—

इति श्रीजानकीनाथविरचिता न्यायसिद्धान्तमञ्जरी समाप्तिमगमत् ।

चन्द्राष्टभूतेन्दुमिते शकेऽब्दे विकारिनाम्नीव सितेन्दुसूनौ ।
नारायणेनाद्य लिखिता य एषा सिद्धान्तमञ्जर्यपि चन्द्रभूपाम् ॥

कृष्णात्रेयसगोत्रेण द्यामाद्रिप्रवरैर्वरैः ।
गोविन्दतनयो जीयान्नारायण इतीरितः ॥

[B. D 25

1045

न्यायसिद्धान्तमञ्जरी of जानकीनाथ with भावदीपिका by श्रीकृष्ण न्यायवागीश

10 × 4½ inches, Devanāgarī character Foll. 51, about ten lines to a page

A commentary on the Nyāyasiddhānta mañjarī by Srikrsṇa Nyāyavāgiśa son of Govinda Nyāyālankāra The MS contains the Sabda Khaṇḍa only Cf I O No 1974, Hall Index, p 25.

[B. D 10

1046

न्यायसूत्र of गौतम

11 × 5 inches, Devanāgarī handwriting Foll. 18, ten lines to a page

The Nyāyasutras of Gautama Published together with Vātsyāyana's Bhāsya in the Bibliotheca Indica and also in the Vizianagar Sanskrit Series. For the date and other things, see Winternitz, Geschichte III p 463.

[B. D 128

1047

न्यायसूत्र of गौतम with भाष्य by वात्स्यायन.

15½ × 10 inches, Devanāgarī handwriting Foll. 57, about 19 lines to a page

Gautama's Nyāyasūtras with Vātsyāyana's Bhāsya. See I O No 1942 It is translated into English by Kesava Pandita in the Pandit, New Series, II.

[ZZ. A 30

1048

न्यायसूत्र of गौतम with टीका by विश्वनाथ.

12 × 5½ inches, Devanāgarī character Foll. 56, about 15 lines to a page

The Nyāyasūtras with the commentary of Visvanātha Bhaṭṭācārya son of Vidyānivāsa Bhaṭṭācārya The commentary was composed in 1634 A D Another well known work of Visvanātha is Bhāṣāpariccheda and Siddhānta muktāvalī See S Vidyābhuṣana, History of Indian Logic p. 479 This commentary is based on Siromaṇi's explanation of the text. Published by the General Committee of Public Instruction Bengal

Begins —

चतुर्वर्गाप्तलभ्मीत्रिजगदमलकोटिरिज्ञवप्
अनामामानन्द कमपि कमनीय विरचयन् ।

Ends —

एषा मुनिप्रवरगौतमसूत्रवृत्ति
श्रीविश्वनाथकृतिना सुगमाल्पवर्णा ।
श्रीकृष्णचन्द्रचरणाम्बुजचञ्चरीक
श्रीमच्छिरोमणिवच प्रचयैकराशि ॥

कठिनार्थपदाकृति ममैता मृदुनि त्वपरेले समर्पयानि ।
अपराधमिम क्षमो क्षमेथा ननु नारायण देव दीनबन्धो ॥
रसबाणतिथौ शकेन्द्रकाले बहुले कामतिथौ शुचौ सिताहे ।
अकरोन्मुनिसूत्रवृत्तिमेता ननु वृन्दावनविपिने स विश्वनाथ ॥

इति श्रीमद्गृत्रवृत्ति • होलाप्यायश्रीमद्विद्यानिवास महाचार्यात्मजश्रीविश्वनाथमहाचार्यकृतायां न्यायसूत्रवृत्तौ पञ्चमोध्याय समाप्त ।

[B. D 30

1049

पदार्थमाला of जयराम with प्रकाश by लौगाक्षि भास्कर.

9 × 4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. about 124, about 10 lines to a page

Padarthamalā or Padarthamanımala was composed in A D 1659 by Jayarama Nyaya pañcanana, pupil of Ramabhadra See History of Indian Logic, p 477 The commentary was composed probably a few years later by Bhaskara Laugākṣi, who on fol 13, refers to another commentary on the Padārthamala Bhaskara was the son of Mudgala and was also the author of Tarkakaumudı

The MS is defective, it contains foll. 1 20, 45 48 and a hundred folios more not systematically numbered.

It begins —

श्रीवासुदेव सुरैरभिह रमाधरालिङ्गितसुन्दराङ्गम् ।
पदाब्जसभूतपवित्रगाङ्ग नमामि त वारितदोषसगम् ॥ १ ॥
कणादनामानमृर्षि प्रणम्य गुरुश्च लौगाक्षिकुलोद्भवेन ।
वितन्यते भास्करशर्मणेत्थ पदार्थमालानुगतप्रकाश ॥ २ ॥

It ends —

इति श्रीमन्महोपाध्यायलौगाक्षिगोत्रसभूतश्रीमद्रुद्रकवीन्द्रानुजमुद्गलविदुष सूनुना भास्करेण विरचित पदार्थमालाप्रकाश सपूर्ण । श्रीकृष्णार्पणमस्तु ।

[B D 139

1050

प्रमाणलक्षण

8½×4 inches, Devanagari handwriting Foll 4, 8 lines in a page.

This seems to be an abstract from some work on Nyāya.

It begins —

श्रीवेदव्यासायनम ॥ अथ प्रमाण निरूप्यते ॥ नच प्रमाणनिरूपणमफलमिति वाच्यम्० ॥

It ends —

स्मृतिरपानधिकरणज्ञानत्व आतिविशेषो वा अनुभवत्वमित्याहो विस्तर ॥ ६ ॥ इति प्रमा(ण) लक्षण सपूर्ण ॥ ६ ॥

[B D 79

1051

भाषापरिच्छेद of विश्वनाथ.

10×4¾ inches, Devanāgari handwriting Foll. 10, ten lines to a page

Bhasāparıccheda is a short manual of the Tarka philosophy in 158 verses by Visvanatha Nyāyapanchanana. It is usually published with the author's own commentary called Siddhantamuktāvalı Published with English translation by Dr Roer in the Bibliotheca Indica. See above No 1048 for Visvanātha.

[S C 2.

1052

भाषापरिच्छेद with सिद्धान्तमुक्तावली of विश्वनाथ.

14½×9 inches, Devanagari handwriting Foll. 25, about 22 lines to a page

Bhasaparıccheda with Siddhantamuktavalı both by Visvanatha Nyayapancānana.

[ZZ. A 29

1053

भाषापरिच्छेद with सिद्धान्तमुक्तावली of विश्वनाथ.

10×4 inches, Devanagarı character Foll. 54, eight lines to a page

Another incomplete copy

[B D 22.

1054

सिद्धान्तमुक्तावली with प्रकाश by महादेव (दिनकर).

12½×4¾ inches, Devanāgarı character Foll. 40, about ten lines to a page. Incomplete

A commentary on Visvanatha s Siddhantamuktāvalı by Mahādeva (also called Bhaṭṭa Dinakara) son of Bālakrsna As regards the joint authorship of this commentary by father and son see Hall, Index p 74 and I O, Nos. 2112-16 The MS is incomplete

[B D 25

1055

सिद्धान्तमुक्तावली with प्रकाश by महादेव.

8¾×4½ inches, Devanāgarı character Foll. 101, about 14 lines to a page. Incomplete

Another incomplete copy upto the end of Dravya Padārtha.

1056

महाविद्या of कुलार्क with वृत्तिटिप्पन by भुवनसुन्दर.

10½ × 4½ inches, Devanāgarī character Foll 12, about 18 lines to a page.

Mahāvidyā is a short metrical piece consisting of 10 verses containing 16 Anumānas to prove the non eternity of Sabda The author is said to be Kulārka Yogacārya The Vrtti is by an unknown author who is not a Jain The Tippana of this Vrtti is by Bhuvanasundara Suri pupil of Somasundara Suri of the Tapā gaccha who flourished in the first half of the 15th century Bhuvanasundara is described as Vidyatippanakāraka in Dharmasagara's Guravāvali, see Weber II p 1012

(1) The महाविद्या begins —

अपक्षसाध्यवद्वृत्ति विपक्षान्यवि यत्र तत् ।
साध्यवद्वृत्तितायुक्त साध्यते साध्यवर्जिते ॥ १ ॥०

It ends —

इति षोडशानुमानात्मकदशश्लोकीमहाविद्यासूत्र समाप्तम् ।

(2) The वृत्ति begins —

श्रुतिमयतनु केचित्केचिदानन्दरूप
विगलिततनु केचित्केचिद्च्छस्वरूपम् ।
अभिदधति यदेक तन्नमामीह जन्म
स्थितिलयपरितापारम्भहीन स्वरूपम् ॥ १ ॥
महाविद्यानिगूढार्थदर्शिनी दीपिका मया ।
क्रियते धीमतामन्तस्तमोविच्छित्तिहेतवे ॥ २ ॥०

It ends —

इति सर्वमनवद्यम् । इति षोडशोदाहरणम् ।
महाविद्यादशश्लोकी विवृतापि चिरंतनैः ।
म दधीवृद्धिसिध्यर्थं विवृतेय यथागमम् ॥
इति श्रीमहाविद्याविवरण परतीर्थिकग्रन्थगत समाप्तम् ।

(3) The विवरण of this वृत्ति by भुवनसुन्दर begins —

श्रियो धाम श्रीमज्जिनवरपदाम्भोजयुगल
गिरं देवीं चेतोभिमतफलदाने सुरमणिम् ।
नमस्कृत्यानन्दाद्गुरुचरणयुग्म च विधिना
महाविद्यावृत्ते किमपि करवे टिप्पनमदम् ॥ १ ॥
प्रायशीकाकृतैतस्या रहस्य न प्रकाशितम् ।
रहस्याख्यानपूर्वं तद्वृत्तिर्व्याख्यायते मया ॥ २ ॥
महाविद्यावृहद्वृत्तिर्व्याख्याता प्रायशो मया ।
विडम्बनस्य टीकायां विलोक्या सा तदर्थिभि ॥ ३ ॥

अथ महाविद्या कथ समुत्पन्नेति वाच्यमायोद्दयमुच्यते ।

माद्दा मिश्र शब्द योगाचा वादिनश्च नित्य च ।
प्रतिजानते ततोय जायते विवादोऽत्र ॥ ४ ॥
तत्रान्यानित्य प्रतिपादयितु तु माद्दार्गाद्गान् ।
योगाचार्यो वर्यः कृतवानेतां महाविद्याम् ॥ ५ ॥०

It ends —

इति षोडशोदाहरणव्याख्यान समाप्तम् ।

श्रीदेवसुन्दरगुरुप्रवितप्रतिष्ठा-
पट्टोदयाचलमहस्रकरोपमाना ।
श्रीमत्तपागणमहार्णवपूर्णचन्द्राः
श्रीसोमसुन्दरगुरुप्रवरा जयन्ति ॥ १ ॥
तेषां गुरूत्तमानां शिष्य श्रीभुवनसुन्दर सूरिः ।
तनुते स्म महाविद्याविवृतेर्मयकाति टिप्पनकम् २

इति श्रीतपागच्छनायकश्रीसोमसुन्दरसूरिशिष्यश्रीभुवनसुन्दरसूरिविरचित महाविद्याटिप्पनकम् ।

That the name of the author of Mahāvidyā was Kulārka will be clear from the following passage on fol 5 —

०पूर्वपुरुषमार्गमनुसरन् कुलार्कपण्डितनिर्मितमहाविद्याविवृतिं चिकीर्षुर्वृत्तिकार आदावभीष्टदेवतानमस्कारमाह०

(4) लघुमहाविद्याविडम्बन of भुवनसुन्दर begins on fol 12 —

स्याद्वादवादप्रबलप्रणादप्रणष्टदुर्वादिमदद्विपेन्द्रा ।
गी सिंहिका यस्य विभाति देव स वर्धमानः श्रियमातनोतु

It ends —

ततश्च । असमाप्त्येपि विद्यात्वे महाविद्येति यत्कृतम् ।
नामैतस्या अपार्थं तन्मनुजे देवरात्रवत् ॥ ७ ॥
महाविद्याप्रयोगाणां क्षेपणाय विचक्षणै ।
सेव्य लघुमहाविद्याविडम्बनमिद सदा ॥ ८ ॥
सुपर्णाभामद यस्य कण्ठपीठे लुठिष्यति ।
सर्विण्योर्मूर्महाविद्या न स्फुरिष्यन्ति तत्पुरः ॥ ९ ॥
श्रीसोमसुन्दरगुरो शिष्य श्रीभुवनसुन्दराचार्य ।
कृतवानेत प्रन्थमहाद्वौ विजयदायि ॥ १० ॥

इति श्रीलघुमहाविद्याविडम्बनं समाप्तम् ।

[B D 87

1057

वैशेषिकसूत्र of कणाद

12½ × 5½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 9, ten lines to a page Dated Sake 1715

Vaisesika Sutras ascribed to Kanāda are published with the Bhasya of Prasastapāda in Benares S Series For further information see Winternitz, Geschichte III p 472

[B D 30.

1058

वैशेषिकसूत्र of कणाद with भाष्य by प्रशस्तपाद.

9¼ × 3¼ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 6, about 11 lines to a page. Incomplete.

Vais'esika Sūtras with the Bhāṣya of Pras'astapāda who lived in the 5th or 6th century A. D See Winternitz, Geschichte, III p. 473, Keith, Indian Logic, p 27. The MS. contains the Bhāṣya only upto the end of the Dravya Padārtha.

[B D. 232.

1059

वैशेषिकसूत्र with उपस्कर by शंकरमिश्र.

11½ × 4 inches, Devanāgarī handwriting Foll 129, about 10 lines to a page.

Upaskara is a commentary on the Vais'esika Sutras of Kanada, by Sankaramis'ra, son of Bhavanatha and Bhavānī He quotes Vācaspatimis ra, Vallabhacārya, S'ridhara and Jivanathamis'ra, his own uncle He lived about 1600 A D See Winternitz, Geschichte, III p 474 The commentary is published in the Bibliotheca Indica and its English translation in the Sacred Books of the Hindus Series

It begins —

उर्ध्वबद्धजटाजूटक्रोडक्रीडत्सुरापगाम् ।
नमामि यामिनीकान्तकान्तभालस्थलं हरम् ॥ १ ॥०

It ends —

इति महामहोपाध्यायमिश्रभवनाथात्मजमिश्रश्रीशंकरकृते वैशेषिकसूत्रोपस्करे दशमोऽध्यायः समाप्त ॥ १० ॥ समाप्त चेद शास्त्रमिति ॥ ३८ ॥

[B. D 229.

1060

शब्दखण्ड.

10 × 3¼ inches, Devanagari character. Foll 10 to 200, seven lines to a page.

S abdakhanda of some work on Nyāya. It is without beginning or end. Only one or two folios at the end seem to be missing It is incorrectly written in many places Some folios are marked शा० मू०

The end :—

धीराः कुशाग्रमतयो भवत प्रणम्य
मौलौ निधाय करयोरिदं समीहे ।
पापीयमर्थरहितारिविग्रहस्त्वपि
सानुग्रहेण हृदये विनिवेशनीया ॥
गच्छत स्खलनं क्वापि भवत्येव प्रमादतः ।
हसंति(?) साध दुर्जनास्तत्र ॥——

[B. D. 71.

1061

षोडशपदार्थी of गणेशदास.

11½ × 5½ inches, Devanāgarī handwriting. Foll. 50; about ten lines to a page.

A manual of the Nyāya philosophy of Gautama, by Ganes'adā a, about whose personal history nothing can be gathered from the work itself Our MS is about 150 years old.

It begins —

हरिकेशाद्या देवा नमन्ति पदयोः स्वसिद्धये यस्य ।
तमिभाननमहमीडे यन्नाम्ना हृदि बिभेति कालोऽपि ॥१॥
निगमागमसूर्यै यतोऽस्य जन्मादिरक्षणैरुदितः ।
गजमुखशब्देनासाविसादिभिरेव सूरिभिर्विदितः ॥ २ ॥
इष्ट मे भूयादिति सर्वो लोको हि साधनं कुरुते ।
विष्ण्वादीनां भक्तिर्मङ्गलमूर्ते स्वदर्थमिति भाति ॥ ३ ॥

इत्युद्देशप्रकरणम् । 3b, इति लक्षणप्रकरण समाप्तं 20 b.

It ends —

इति श्रीगणेशदासकृतगौतमसूत्रतात्पर्यषोडशपदार्थकथनरूपप्रकरणं समाप्तम् ॥ श्रीगजाननार्पणमस्तु ॥

[B D. 117.

1062

सप्तपदार्थी of शिवादित्य.

8¼ × 4 inches, Devanāgarī handwriting Foll 15, 7 lines to a page Dated Samvat 1537.

A short manual of the Vais'esika philosophy by S'ivāditya Edited with notes by V. S. Ghate, who refers S'ivāditya to the close of the 10th and the beginning of the 11th century. See I O, No. 2086, Winternitz, Geschichte, III p 475

End —

इति श्रीमत्परीवाचार्य(?) श्रीसिवादित्यविरचितेयं सप्तपदार्थी संपूर्णा । संवत् १५३७ वर्षे ज्येष्ठमासे शुक्लपक्षे० शनौ लिषिता ।

[B. I. 124.

1063

सप्तपदार्थी of शिवादित्य with a टीका.

11 × 4½ inches, Devanāgarī handwriting. Foll. 11, about twenty lines to a page

Another copy of the Saptapadārthī, with a commentary by an unknown author

The com begins·—

शारदी शारदाम्भोदरुचिरी रुचिरांशु(शु)कम् ।
नत्वा सप्तपदार्थाय(र्थीय) यथाशक्त्या विभज्यते ॥०

It ends·—

तावत्कालमियं सप्तपदार्थी वस्तुप्रकाशनी अस्तु । इति सप्तपदार्थीटीका संपूर्णा ।

[B D. 127.

1064

सप्तपदार्थी of शिवादित्य with मितभाषिणी by माधवसरस्वती.

10 × 4 inches, Devanāgarī character Foll 54, ten lines to a page

A commentary on Saptapadārthī, by Mādhavasarasvatī of Saurāstra. See Hall, Index, p 75, Mitra, Notices, VIII p. 156 and I. O, No 2083. Mādhavasarasvatī lived before A D 1523, see Keith, Indian Logic, p 37.

Begins —

वेदान्तविज्ञानसुनिश्चितार्थं योगीश्वरैर्ध्येयमज विशुद्धम्
उमानुभाभ्यामनुगम्यमान वन्दे महेश सद्गुरुमहेशम् ।
विश्वेशादीन्नमस्कृत्य माधवाख्यः सरस्वती ।
शिवादित्यकृतेष्टीकां करोमि मितभाषिणीम् ॥ २ ॥

Ends —

माधवाख्ययतीन्द्रेण कृष्णातीरनिवासिना ।
कृता सप्तपदार्थ्यास्तु टीकेयं मितभाषिणी ॥
श्रीमन्माधवसाधुवाक्यरचितां चातुर्यभावस्फुटां
भावाभावपदार्थबोधविधुरज्ञानेक्षणे दीपिकाम् ।
अज्ञानातितमोभिभूतविषये स्वल्पां बहुव्यापिनीं
कृत्वेमां मितभाषिणीं करघृतां पश्यन्तु तर्कं जनाः ॥१॥

इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमाधवसरस्वतीविरचिता सप्तपदार्थीटीका मितभाषिणीसंज्ञा समाप्ता ।

The conclusion much differs from that of the I. O. MS, which agrees with the MS, described, in Bhandarkar, Report, 1883-84, pp. 6 and 312.

[B. D. 150

(B) Sāṅkhya and Yoga.

1065

तत्त्वसमाससूत्र with सर्वोपकारिणी.

8½ × 4½ inches; Devanāgarī handwriting. Foll 11, nine lines to a page Dated S'ake 1792.

Tattvasamāsa is a brief exposition of the Sāṅkhya system in 22 Sutras. See Max Muller, Systems, pp. 224, 242, Garbe, Sāṅkhya Philosophy, p. 94 and Keith, Sāṅkhya System, p 89.

The author of the commentary, which is called Sarvopakārinī, is unknown, cf. Hall, Index, p. 3

According to him the authors of the Kāpila and the Tattvasamāsa Sutras are different, see below.

The com begins.—

यद्वाग्विभूतिरमलाखिलसत्त्वजाता०
श्रीमन्महर्षिकपिल प्रभुमानतोऽस्मि ॥ १ ॥
उद्दिधीर्षुस्तदुक्तसूत्रतत्त्वार्थबुद्धये ।
सर्वोपकारिणीं कुर्वे टीकां गुणवशंवद' ॥ २ ॥

इतश्चेद सकलसांख्यतीर्थमूलभूत तीर्थान्तराणि चैतत्प्रपञ्चभूतान्येव । सूत्रषडध्यायी तु वैश्वानरावतारभगवत्कपिलप्रणीतेय द्वाविंशतिसूत्री तस्या अपि बीजभूता नारायणावतारभगवत्कपिलप्रणीतेति वृद्धाः । तत्रादौ प्रथमसूत्रत्रयेण सकलप्रपञ्चमूलभूतानि पञ्चविंशतितत्त्वानीति सूचयति । अष्टौ प्रकृतयः १ षोडश विकारा २ पुरुष ३ ०

It ends —

एकस्मिंस्त्रिगुणात्मतत्त्वयुतितो जाता द्विवा साम्यतो
द्वित्वं प्राप्य विकाशयत्यविरतं भोगापवर्गौ स्वतः ।
इत्येव परिसूचयन्मतिमतो मोहापहं कापिलं
सूत्राणाममल द्विकद्वयमिद जीयाच्चिर चेतसि ॥ १ ॥

इति संक्षिप्तसांख्यशास्त्रकापिलसूत्रवृत्तिः समाप्ता ।०

यद्वात्यष्टिशके भाद्रे काश्यां गोपालशर्मणा ।
वृत्तिः कापिलसूत्राणामलेखीश्वरतुष्टये ।

On the back of the last folio —

सांख्यद्वाविंशतिवृत्तिरियं शके १७९२ प्रमोदनामसंवत्सरे मार्गशीर्षशुक्लद्वादश्यां समाप्त काश्यां सपादितादर्शाद् प्रतिरियं लिखितास्तीत्यवसेयं ।

[B. D. 238

1066

तत्त्वसमाससूत्र with याथार्थ्यदीपन by भावा गणेश.

14×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 26, seven lines to a page Dated Saṁvat 1927

Another commentary on the Tattvasamāsa Sūtra by Bhāva Gaṇeśa Dīkṣita son of Bhāvā Viśvanātha and pupil of the famous Vijñāna Bhikṣu or Vijñāna Ācārya who lived in the second half of the 16th century, See Winternitz Geschichte III p 457, Hall Index, p 4

It begins —

पञ्चविंशतितत्त्वेषु तत्त्वज्ञानमवाप्तवान् ।
आदिसृष्टौ नमस्तस्मै कपिलाय महर्षये ॥ १ ॥

अथातस्तत्त्वसमासं व्याख्यास्याम इति । कश्चिद्ब्राह्मणस्त्रिविधेन दुःखेनाभिभूतः सांख्याचार्यं कपिलमुनिं शरणमुपागत० आह० । कपिल उवाच । अष्टौ प्रकृतय १

इति सांख्यसूत्राणि समाप्तानि ।

पुरुष स जयत्याद्य सा च प्रकृतिरीश्वरी ।
याभ्यां संसृज्य सृज्यन्तेऽनन्तब्रह्माण्डकोटय ॥ १ ॥
कपिलासुरिपञ्चशिखान् गुरून्विज्ञानाचार्यवर्यांश्च ।
प्रणमामि बुद्धिवृद्ध्यै सिद्ध्यै वा सर्वकार्याणाम् ॥ २ ॥
समाससूत्राण्यालम्ब्य व्याख्यां पञ्चशिखस्य च ।
भावागणेशः कुरुते तत्त्वयाथार्थ्यदीपनम् ॥ ३ ॥

The commentator quotes his Guru's i e Vijnana Bikṣu's Karikās twice Also on fol 26 he remarks —

"इदानींतना केचन वैष्णवा एतादृशवाक्यैः (येन्ये रविंदाक्ष० from भागवतपु०) भगवद्भक्तिं पुरस्कृत्य सामान्यतो ज्ञानमार्गमेव खण्डयन्ति ते तु०

To whom does this refer? To Vallabha?

It ends —

तस्माज्ज्ञानवदज्ञिर्मुक्तेः साधनं सांख्यविद्यायामिति सिद्धम् ॥
कृतं परोपकाराय तत्त्वयाथार्थ्यदीपनम् ।
तेन मे प्रीयतां कृष्णः परमात्मा जगद्गुरुः ॥
स्वलच्छस्वात्स एवैकः कर्ता गोपालबालकः ।
श्रीकृष्णाख्यो महेशानो ह्यहमस्म्यस्वतन्त्रहम् ॥
पुरुषार्थं मुमुक्षूणां बोधायैव मयेरितम् ।
तेभ्यः समर्पितं चैव तेनापि प्रीयतां हरिः ॥

इति भावाविश्वनाथदीक्षितसूनुगणेशकृतं तत्त्वयाथार्थ्यदीपनं संपूर्णम् ।

[B I 36

1067

तत्त्वसमाससूत्र with याथार्थ्यदीपन by भावा गणेश.

11½×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 13, ten lines to a page Dated Saṁvat 1925

Another copy slightly differing at the end.

Ends —

एतत्समासनिश्रेयस एतज्ज्ञानं कपिलस्य महात्मनः ।
अनुष्टुप् छन्दसा चात्र श्लेय श्लोकशतत्रयम् ।
इति तत्त्वसमासाख्यसूत्रवृत्ति ।

[B I 35

1068

सांख्यकारिका of ईश्वरकृष्ण with भाष्य by गौडपाद.

14×8½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 24, about 15 lines to a page

Sankhyakarikas of Īśvarakṛṣṇa with Bhāṣya of Gaudapada Gaudapada's Bhāsya is mentioned in Alberuni's India. This Gaudapāda is probably identical with the author of the Vedāntakārikās, See Winternitz, Geschichte III pp 452 454 The Sankhyakārikas with this Bhāsya and Narayana's Sānkhyacandrikā are published in the Benares Sanskrit Series 1883

[B D 264

1069

सांख्यकारिका of ईश्वरकृष्ण with सांख्यचन्द्रिका by नारायणतीर्थ.

14½×5½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 29, about 10 lines to a page

Sānkhyakārikas with Sānkhyacandrika by Nārāyaṇatīrtha who refers to his own commentary on the Yogasutra, see Hall Index, p 7 Published in the Benares S Series

[B D 34

1070

सांख्यकारिका ईश्वरकृष्ण with सांख्यतत्त्वकौमुदी by वाचस्पति.

15×9¼ inches; Devanāgarī handwriting. Foll 29; 16 lines to a page.

Sāṅkhyakārikās with Tattvakaumudī of Vācaspati, who quotes from Bhoja's Rājavārtika; see Winternitz, Geschichte, III p. 454 It seems, therefore, that this Vācaspati is not the same as the author of the Bhāmatī and Nyāyasucīnibandha, as assumed by me under No. 181 above. Often published.

[ZZ. A. 12.

1071

सांख्यसूत्र with प्रवचनभाष्य by विज्ञानाचार्य.

15×9½; inches, Devanāgarī handwriting. Foll. (38+33), about 17 lines to a page.

Sāṅkhyasutra (only Viṣaya and Tantra Adhyā.) with commentary of Vijñāna Bhikṣu who lived in the second half of the 16th century, see above No 1066. Published by Hall in the Bibliotheca Indica Series. See I. O., No 1810.

[ZZ. A. 27.

1072

सांख्यसूत्र with प्रवचनभाष्य by विज्ञानाचार्य.

13×5 inches, Devanāgarī character Foll. 102, twelve lines to a page.

Another (complete) copy.

[S.C 19

1073

गोरक्षशतक of गोरक्षनाथ.

5½×5½ inches, Devanāgarī character. Foll. 26, nine lines to page.

A treatise on Rājayoga in 200 ślokas and ascribed to Gorakṣanātha See Hall, Index, p. 18 For an analysis, see Aufrecht, Oxford Catalogue, No. 567.

It begins:—

श्रीगुरुं परमानन्दं वन्दे आनन्दविग्रहम् ।
यस्य सान्निध्यमात्रेण चिदानन्दायते तनुम् ॥ १ ॥
नमस्कृत्य गुरुं भक्त्या गोरक्षो ज्ञानमुत्तमम् ।
अभीष्टं योगिनां ब्रूते परमानन्दकारकम् ॥ ३ ॥
श्रीगोरक्षशतं वक्ष्ये योगिनां हितकाम्यया ।
ध्रुवं यस्यावबोधेन ज्ञायते परमं पदम् ॥ ४ ॥

It ends —

भवभीतिहरं नृणां मुक्तिसोपानसंज्ञकम् ।
गुह्याद्गुह्यतरं गुह्यं गोरक्षेण प्रकाशितम् ॥ १९७ ॥
इति गोरक्षशतकं योगशास्त्रं जनः पठेत् ।
सर्वपापविनिर्मुक्तो योगसिद्धिं लभेद्ध्रुवम् ॥ १९८ ॥
योगशास्त्रं पठेन्नित्यं किमन्यैः शास्त्रविस्तरैः ।
यत्स्वयं चादिनाथस्य निर्गतं वदनाम्बुजात् ॥ १९९ ॥
स्नातं तेन समस्ततीर्थसलिले दत्ता च पृथ्वी द्विजे॰
येषां मनविचारणे क्षणमपि प्राप्नोति धैर्यं मनः २००॥

इति श्रीगोरक्षशतक समाप्तम् ।

[B. I. 31.

1074

घेरण्डसंहिता.

12×6 inches, Devanāgarī character. Foll 19, eleven lines to a page Dated Saṁvat 1928

This is a metrical work on the Haṭhayoga in seven chapters. It has the form of a dialogue between Gheraṇḍa and Caṇḍa, for another MS, cf Mitra, Notices, I. p 135.

It begins:—

आदीश्वराय प्रणमामि तस्मै येनोपदिष्टा हठयोगविद्या ।
विराजते प्रोन्नतराजयोगमारोढुमिच्छोरधिरोहिणीव ॥ १ ॥
एकदा चण्डकापालिर्गत्वा घेरण्डकुट्टिरम् ।
प्रणम्य विनयाद्भक्त्या घेरण्डं परिपृच्छति ॥ २ ॥

चण्डकापालिरुवाच ।

घटस्थयोगयोगेश तत्त्वज्ञानस्य कारणम् ।
इदानीं श्रोतुमिच्छामि योगेश्वर वद प्रभो ॥ ३ ॥

घेरण्ड उवाच ।

साधु साधु महाबाहो यन्मां त्वं परिपृच्छसि ।
कथयामि हि ते तत्त्वं सावधानोऽवधारय ॥ ४ ॥
नास्ति मायासमं पाशो नास्ति योगात्परं बलम् ।
न ज्ञानात्परो बन्धुर्नाहंकारात्परो रिपुः ॥ ५ ॥॰

It ends:—

इति ते कथितं चण्ड समाधिर्दुर्लभं परम् ।
यज्ज्ञात्वा न पुनर्जन्म जायते भुविमण्डले ॥ ९५ ॥

इति घेरण्डसंहितायां घटस्थयोगे (घट is the body) सहजसाधने घेरण्डचण्डसंवादे समाधिः सहजोपदेशः ॥

The Adhyāyas respectively treat of षट्कर्मशोधन (60 s'lo.), आसनप्रयोग (45 s'lo.), घटशुद्धियोग (65 s'lo.), प्रत्याहारप्रयोग (7 s'lo.), प्राणायामप्रयोग (98 s'lo.), ध्यानयोग (23 s'lo.) and समाधियोग (25 s'lo.).

[B. I. 32.

1075

योगसूत्र of पतञ्जलि with भाष्य by व्यास.

13×5½ inches, Devanāgarī handwriting. Foll. 27; about 10 lines to a page. Incomplete.

Yogasūtras of Patañjali, for whom see Winternitz, Geschichte, III. p. 460, accompanied by the Bhāṣya of Vyāsa, who according to Winternitz, (see ibid, p 461, n. 2) must have written in the 6th century. Both text and commentary are published in the Bombay S. Series and translated into English by J. H. Woods in the Harward Oriental Series.

Our MS. contains only two Pādas and 13 Sūtras of the third. See I. O., No. 1826.

[B. D. 33.

1076

योगसूत्रभाष्य of व्यास with तत्त्ववैशारदी of वाचस्पति.

15½×8 inches, Devanāgarī handwriting. Foll. 112, about 15 lines to a page. Dated Saṁvat 1821.

Vyāsa's Yogabhāṣya with Tattvavais'āradī of Vācaspati is published in the Bombay Sanskrit Series. The same is translated into English by Woods. For Vācaspati, see above No. 1070. Also see I. O., No. 1827.

[B. I. 27.

1077

योगसूत्रभाष्य of व्यास with वार्तिक by विज्ञानभिक्षु.

15×8 inches; Devanāgarī handwriting. Foll. 222; about 13 lines to a page.

Another commentary on Vyāsa's Yogabhāṣya. For Vijñāna Bhikṣu, the author, see above No. 1071. This commentary is published in the Pandit, New Series, vols. 5-6.

[B. I. 26.

1078

योगसूत्र of पतञ्जलि with राजमार्तण्ड by भोजराज.

12×4½ inches; Devanāgarī handwriting. Foll. 50; 9 lines to a page. Dated S'ake 1709.

Yogasūtra with Bhoja's Rājamārtaṇḍa is edited and translated into English by R. Mitra in the Bibliotheca Indica Series. See I. O., No. 1831. Many works are ascribed to King Bhoja of Dhārā, who lived in the 11th century; see C. C. I. p. 418; II. p. 95.

[B. D. 148.

1079

योगसूत्र of पतञ्जलि with राजमार्तण्ड of भोजराज.

11½×6 inches; Devanāgarī handwriting. Foll. 41; about 12 lines to a page.

Another complete copy.

[B. I. 29.

1080

योगसूत्र of पतञ्जलि with मणिप्रभा by रामानन्दसरस्वती.

11×5 inches; Devanāgarī handwriting. Foll 48, about 11 lines to a page

Maṇiprabhā is another commentary on the Yogasūtra by Rāmānandasarasvatī, pupil of Govindānandasarasvatī. Another work of Rāmānanda is a commentary on S'aṅkarācārya's S'ārirabhāṣya; see Hall, Index, p. 89. Rāmānanda's

fellow student Nārāyaṇasarasvatī wrote a Vārtika on the Śāṅkarabhāṣya in A D 1592, see ibid, p. 201. Rāmānanda therefore, must have flourished in the second half of the 16th century The Maṇiprabhā is published in Benares S Series

Begins —

वन्दे क्लेशादसस्पृष्ट पुराणपुरुष हरिम् ।०

[B I 30

1081

योगचिन्तामणि of शिवानन्दसरस्वती.

9¾×4½ inches, Devanagari handwriting Foll 168, nine lines to a page Dated Samvat 1867

Yogacintāmaṇi is a work in 4 chapters on the Yoga philosophy by Śivānandasarasvatī pupil of Rāmacandra Sadānandasarasvatī The author quotes Vidyāraṇya and a MS of this work was copied in Sake 1552, see No 1083 below where the last verse seems to suggest that the MS was written during the life time of the author

It begins —

नमो गुरुभ्यो देवेभ्यो योगिभ्यो हरये नम ।
नित्य सूक्ष्मतरं चिद्करसक मुक्त विशुद्ध शिव
निर्धूताखिलकल्पन श्रुतिशिरोगम्य प्रमाणोज्झितम् ।
पूर्ण धाम वशीकृता सुमनस पश्यन्ति य योगिन
सान्द्रानन्दमुपास्महे तदनिश स्वात्मप्रकाश मह ॥१॥
मायागाढमहादुरत्ययतमो मार्तण्डकोटिप्रभ
ससाराख्ययुगान्तभास्करकर व्यालस्य पूर्णेन्दुक ।
दु खाम्भोद्युगा तद्दवनं कारुण्यलावण्यमू-
र्भूयो मे निखिलार्थबोधनकर श्रीदक्षिणामूर्तिक ॥२॥
विघ्नौघकाननकनिकाश चिन्त्यार्थचिन्तामणिचारुमूर्तिम् ।
महाच्युतेशादिसमर्चिताङ्घ्रिं नमामि लम्बोदरमुग्रवीर्यम् ॥ ३ ॥
श्रीव्यास यतिशकर भवगुरु श्रीरामचन्द्र गुरु
सान्द्रानन्दपदाम्बुज च निखिलाख्या हि योगीश्वरान् ।
नामामन्यवयोभिमत्पतित श्रीयोगचिन्तामणिं
नि शेषार्थसमर्पक यतिशिवानन्द करोति स्फुटम् ४

The paricchedas end respectively on foll 53b, 99 and 136b

It ends —

निदिध्यासनमेवात्र मया साधनसयुतम् ।
यथाशास्त्र यथाबोध सक्षेपेण निरूपितम् ॥
श्रवणं मनन चैव सविशेषसविस्तरम् ।
वेदान्तेष्वेव द्रष्टव्य नोक्त विस्तरभीतितः ॥
रहस्य राजयोगस्य हठयोगस्य यत् स्थितम् ।
प्रकाशित मया सर्वं प्रीतये योगिनामिह ॥
अर्थाधीनैरसाध्यत्वाल्लिखितो न मया हि सः ।
उद्दालकभुशुण्ड्याद्यैर्हठयोगस्तु यः कृतः ।
कापालिकप्रणीतास्तु इतिकर्तव्य(ता)इव ।
लिखिता न मया ते तु श्रुतिस्मृतिविरोधिनः ।
येनापि महादेवो गौरी ब्रह्मापवा हरिः ।
लम्बोदरो रविर्वापि स योगात्सिद्धिमाप्नुयात् ॥

इति श्रीमत्परमहसपरिव्राजकाचार्यश्रीरामचन्द्रसदानन्दसरस्वतीशिष्यशिवानन्दसरस्वतीविरचिते योगचिन्तामणौ चतुर्थ परिच्छेद समाप्तः ।

The author quotes —

अद्वैतसिद्धि 8, 16b आत्माराम 9b, त्रिपुरासारसमुच्चय 28, 73, 119; दत्तात्रेय 59b, 61, धर्मगुप्तिका 95; नन्दिकेश्वरतारावली 9b, नैष्कर्म्यसिद्धि 14, पवनयोगसग्रह 82b पारमेश्वरतन्त्र 16, 74b मानसोल्लास 9b, 42; योगबीज 2, 7b, 15 &c राजयोग 14 21 &c, वायुसहिता 44, विद्यारण्य 32, 43, हठयोग 112, हठप्रदीपिका 9, 16b, 19b &c

[B D 170

1082

योगचिन्तामणि of शिवानन्दसरस्वती.

12¾×7 inches Devanāgarī handwriting Foll. 36 13 lines to a page.

Another copy this contains only the second *Pariccheda*.

[B. D 260

1083

योगचिन्तामणि of शिवानन्दसरस्वती.

13×8½ inches, Devanagari handwriting Foll 78, fifteen lines to a page Date Sake 1552, Samvat 1687

This is another complete copy *Its conclusion* differs from that of No 1081 The MS bears the date Sake 1552 but this seems to be the *date of the* original of our MS since its folios bear the watermark '1859.

Ends —

०प्लयोदरो रविर्वापि तस्य योगः प्रसिध्यति ।
योगचिन्तामणिर्नित्य चिन्तनीयो मुमुक्षुभिः ।
जीवन्मुक्तिमहाकामैरजरामृत्युकाङ्क्षिभि ॥
दु ख गर्भनिवासज शिशुदशाताल्पयार्थव्यज
रिद्यानिष्टवियोगयोगजनितोत्थपांपश्योंद्भवम् ।
देहप्राणवियोगरोगचयज कुम्भीविपाकादिज
तदुच्चाधिमहौषध भजत भो श्रीयोगचिन्तामणिम् ॥
द्विजसेवितशाखस्य श्रुतिकल्पकरो फलम् ।
शमन भवतापस्य योग भजत सत्तमा ॥

इति श्रीमत्परमहसपरिव्राजकाचार्य० चतुर्थ परिच्छेद ॥

द्विबाणशरच दैक्ष १५५२ युक्ते शाकेन्दुवासरे ।
अब्देप्यूर्जत्रयोदश्यां युक्ते मुन्यष्टराजभि ॥
परवेजपुरे रम्ये विद्वन्मण्डलमण्डिते ।
पुस्तक विलिख(द्दा)मो शिव नत्वा ससूनुकम् ॥
विभेश विश्वभक्ति प्रकटितसुयश पूर्णचन्द्रांशुजालैर्
व्याप्त येनाहिराजप्रथलविपुलसरच्छमीश पुरारिम् ।
येन ध्वस्तस्वधर्मप्रभवजनमल ध्यायता दैवमग्रे
ध्वस्त सोय सुधीवो जगति वितनुते(श्री)शिवानन्दयोगी ॥

[S C 17

1084

शिवसहिता.

14½ × 7½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 30 11 lines to a page Dated Samvat 1928

A metrical work consisting of 644 slokas on the Yoga philosophy treated as a helpmate of the Advaita Vedanta It is said to belong to the Skanda Purana cf Hall Index p 14

It begins —

एक ज्ञान नित्यमाद्यन्तशून्य नान्यत्किंचिद्वर्तते वस्तुसत्यम् ।
यद्भेदोस्मिन्निन्द्रियोपाधिना वै ज्ञानस्यास्याभासते नान्यथैव ॥१॥
अथ भक्तानुरक्तो हि वक्ति योगानुशासनम् ।
ईश्वर सर्वभूतानामात्ममुक्तिप्रदायकम् ॥ २ ॥
त्यक्त्वा विवादशीलानां मत दुर्ज्ञानहेतुकम् ।
आत्मज्ञानाय भूतानामनन्यगतचेतसाम् ॥ ३ ॥
आलोक्य सर्वशास्त्राणि विचार्य च पुन पुन ।
इदमेक सुनिष्पन्न योगशास्त्र पर मतम् ॥ १७ ॥
मायैव विश्वजननी नाद्यया तत्त्वधिया परम् ।
यदा नाश समायाति विश्व नास्ति तदा खलु ॥ ६६ ॥

It ends —

शिवविद्या महाविद्या गुप्त चाग्रमहेश्वरी ।
मद्भावितमिद शास्त्र गोपनीयमतो बुधै ॥ १८ ॥
गेहे स्थित्वा पुत्रदारादिपूर्णे सङ्ग त्यक्त्वा चान्तरे योगमार्गे ।
सिद्धेश्चिह्न वीक्ष्य पश्चाद्गृहस्थ क्रीडेत्सैवे (?) मन्मत साधयित्वा

इति श्रीशिवसहितेश्वरप्रोक्ता समाप्ता ।

[B. I 28

1085

सिद्धसिद्धान्तपद्धति of गोरक्षनाथ

11¾ × 5½ inches, Devanāgarī character Foll 17, nine lines to a page Incomplete.

Another treatise on the Yogic philosophy in six chapters by Gorakṣanātha pupil of Mīna nātha The MS is incomplete it contains the first four chapters and a portion of the fifth Sivānanda and Tattvasāra are quoted on foll 15 and 15b respectively See I O 1830 (last piece) for the details of the contents

Begins —

आदिनाथ नमस्कृत्य शक्तियुक्त जगद्गुरुम् ।
वक्ष्ये गोरक्षनाथोह सिद्धसिद्धान्तपद्धतिम् ॥ १ ॥
नास्ति सत्यविचारेस्मिन्नुत्पत्तिर्ब्रह्माण्डपिण्डयो ।
तथापि लोकवृत्त्यर्थं वक्ष्ये सत्सम्प्रदायत ॥ २ ॥०

[B. D 112

1086

हठयोगस्वरशास्त्र.

10½ × 4½ inches Devanagari handwriting Foll 30, 7 lines to a page Incomplete

A work apparently in three chapters on the principles of Hatha Yoga.

It begins —

श्रीदेव्युवाच ॥
कैलासशिखि(ख)रासीन देवदेव जगद्गुरुम् ।
पृच्छाम्यहमह स्वामिन्ब्रूहि मे परमेश्वर ॥ १ ॥
कथ सृष्टि समुत्पन्ना कथ सृष्टिर्विनश्यति ।
कथ च ब्रह्मणो ज्ञान सृष्टिसहारवर्जितम् ॥ २ ॥

श्रीईश्वर उवाच ॥
अविघ्न च भवेत्सृष्टिर्विघ्न चैव विनश्यति ।
अविघ्न ब्रह्मणे ज्ञान सृष्टिसहारवर्जितम् ॥ ३ ॥

श्रीदेव्युवाच ॥

ॐकारादि कथ देव कथ विद्याश्चतुर्दश ।

मन्त्रपूजातपोध्यान धर्मकर्म तथैव च ॥ ४ ॥

इति श्रीब्रह्मज्ञाने उमामहेश्वरसवादे प्रथमोध्याय । (s'lo 97) 11b इति श्री० द्वितीयोध्याय (s'lo 91) 21.

The end —

अद्य मे सफल जन्म अद्य मे सफल तप ।

अद्य मे सफल मुक्तिर्गुरुपादप्रसादत ॥ १२ ॥

Five s lokas follow this and then the MS *abruptly ends* —

१७ ॥ गुणीमनेकविद्वांसोतपद——

[B D 290

(C) Pūrvamimānsā

1087–1088

जैमिनीयन्यायमालाविस्तार of माधवाचार्य

15×9½ inches Devanagari handwriting Foll. 178 and 190, about 17 lines to a page

These are two neatly written modern copies of Mādhavācārya s Ja miniyanyāyamālāvistara on the Purvamimān a Sutras It is published in the Ānandās rama Series

[ZZ. B 2

1089–1090

जैमिनीयन्यायमालाविस्तार of माधवाचार्य

11¼ × 5 & 13½ × 5 inches, Devanagari character Foll. 10 and 16 about 11 lines to a page

Two other incomplete copies of the same work The first contains Adhys 1–4 of the VIII book the second contains Adhys. 1–4 of the XIth

[B D 23

1091

पूर्वमीमांसासूत्र of जैमिनि with भाष्य by शबरस्वामी

14×9 inches Devanāgari handwriting Foll 411, about 20 lines to a page

A complete and neatly written copy of the Sābarabhāṣya on the Purvamimānsa Sutras of Jaimini The number of folios of the twelve parts is respectively as follows —25, 23, 46, 28, 16, 46, 20, 13 44, 94, 35 and 21 The MS is of a modern date

The Sābarabhāṣya is translated into English by G. Jha in Indian Thought vol II 1911

[ZZ A. 18

1092

मीमांसाबालप्रकाश of शंकरभट्ट

8½×4½ inches Devanāgari handwriting Foll 309, seven lines to a page

This is an abridgment with comments of the Purvamimānsā Sutras Its author is Sankarabhaṭṭa son of Narāya abhaṭṭa and the father of the famous Nīlakantha, author of the Mayukhas See above No 726 and Hall Index p 183 It is published in the Chawkhamba Sanskrit Series 1902

Begins —

अथ द्वादशलक्षण्या सक्षिप्तस्य शकर ।०

[B D 230

1093

विधिरसायन with सुखोपजीविनी of अप्पय्य दीक्षित

12×5½ inches, Devanāgari handwriting Foll 50 12 lines to a page Incomplete

Vidh rasayana is a treat se on the three kinds of Vidhi composed with its commentary Sukhopajivin by Appayya Diks ta for whom see above No. 141 and also I O No 2210 Publi shed in the Chawkhamba Sanskrit Series Our MS ends with कधुवेदिविलक्षणत्वेन

[B D 125

(D) Advaita Vedānta

1094

अज्ञानबोधिनी (आत्मबोध) of शंकराचार्य

10½×5½ inches Devanagari character Foll. 15, about 13 lines to a page

Ajñānabodhini or Ātmabodha *is a small treatise* on the Advaita Vedānta ascribed to Sanka-

rācārya. Published at the Vani Vilas Press, Srirangam.

It begins:—

सच्चिदानन्दरूपाय सर्वधीवृत्तिसाक्षिणे ।०

[S. C. 2.

1095

अद्वैतसिद्धि of मधुसूदनसरस्वती.

10¾×4¾ inches; Devanāgarī handwriting. Foll. 160; 11 lines to a page. Incomplete.

Advaitasiddhi is a work in four Paricchedas on the Advaita philosophy. It is published at the N. S. Press, Bombay. For the age of the author, see below No. 1157. Our MS. contains only two Paricchedas of the work.

[B. D. 153.

1096

अवधूतगीता (स्वात्मसंवित्युपदेश.)

7½×3¾ inches; Devanāgarī handwriting. Foll. 31; nine lines to a page.

This is a popular manual of the Advaita Vedānta; it is often published. It contains eight chapters and a total of about 300 verses.

[B. I. 33.

1097

अविमुक्तनिरुक्तिसार with टीका.

15×6 inches; Devanāgarī handwriting. Foll. 9, about 12 lines to a page. Incomplete.

A Vedantic work on the efficacy of Benares, from a religious point of view, especially in giving salvation. The other name of the work is Brahmāvāsa. It is based on the Jābāla Upanisad. See Hall, Index, p. 133. The present MS. contains only 14 s'lokas together with a learned commentary composed probably by the author himself.

The text begins:—

कुरुक्षेत्रं मध्ये वदिदमघनाशीवरणयो-
रमन्ताव्यक्तात्मस्मृतिपदमतो देवयजनम् ।
मुमूर्षो रुद्रोत्र भ्रुवद इति तद्ब्रह्मसदनं
भुवि भ्रूमध्ये च प्रथितमविमुक्तं तदवतात् ॥ १ ॥०

The com. begins:—

अथ जाबालोपनिषत्तात्पर्यनिर्णायको अविमुक्तिनिरुक्तिसारो व्याक्रियते । तत्रायं प्रतिपाद्यार्थसंग्राहको मङ्गलश्लोकः । कुर्विति ॥ १ ॥ जाबाले श्रूयते । अविमुक्तं वै०

"अत्र पुराणोपबृंहणान्यतिप्रसिद्धानि काशीसारादौ पूर्वाचार्यैः संगृहीतानि चास्माभिरपि अविमुक्तनिरुक्तौ कानिचिदुदाहृतानीति ग्रन्थविस्तरभयान्न प्रदर्श्यन्ते ।"

This shows that the present work is only an abridgment of a bigger work, called Avimuktanirukti, of the author.

[B. D. 246.

1098

अष्टावक्रगीता of अष्टावक्र with टीका by विश्वेश्वर.

10×5¼ inches; Devanāgarī handwriting. Foll. 91; about 10 lines to a page. Dated Saṁvat 1735.

Avadhūtānubhūti usually known as Aṣṭāvakragītā is a work in 21 chapters on the Advaita Vedānta, ascribed to Aṣṭāvakra. The commentary is by Vis'ves'vara; for quotations &c, see I. O., No 2365. Published by Jīvānanda Vidyā Sāgara, Calcutta.

[B. D. 92.

1099

आत्मार्कबोध with टीका of गोविन्दभट्ट.

12×4¼ inches; Devanāgarī handwriting Foll. 154; eight lines to a page. Dated S'ake 1673.

This is a metrical work consisting of 120 verses divided into six chapters called Upades'as on the Advaita Vedānta by Govindabhaṭṭa, son of Vis'vanāthabhaṭṭa Kāle. The commentary is by the author himself. In this work the soul is metaphorically described as the sun and thus the verses have a double interpretation, one applicable to the sun and the other to the soul. Our MS. appears to be the author's own copy.

It begins—

गायन्त्यर्थात्मकत्वाद्द्व्यधिकदशगणे भास्करस्य स्थितत्वात् ।०

स्मृत्वा विष्णुं जगन्नाथं गुरुं नत्वा शुभप्रदम् ।
व्याख्यामात्मार्कबोधस्य स्वग्रन्थस्य करोम्यहम् ॥ २ ॥

Advaita Vedānta against the Nyāya-Vais'esika system. It consists of 60 sections divided into two Adhyāyas. For a MS. of the text, see Hall, Index, p 157 and Aufrecht, Leipzig Catalogue, Nō 890. Janārdana quotes Bhāskara (Nimbārka) and bases his work on S'aṅkara's S'ārīrabhāsya.

The commentary called Tattvaprakās'ikā was composed by the author's pupil. A MS. of this commentary (Peterson, Reports, III p. 208) is dated Saṁvat 1432. Both the teacher and the pupil appear to have flourished in the 14th century. Our MS is about 300 years old.

The com. begins —

याचिरसंसृतिमाश्रिता च तमसा सन्नद्धयामाधुना०
तस्यानुग्रहपात्रतामुपगते पुंसि प्रगल्भा गिरा
स्वायत्ते भवभूतभीतिभिदुरज्ञानोद्भवे चात्मना ।
बोधद्वैधविधायितर्कतिमिरच्छेदाद्वयद्वैतिनं
तं वन्देऽनुभवस्वरूपयमिनं स्मृत्याखिलाभीष्टदम् ॥३॥
कीर्तिर्यस्य चतुर्दशापि भुवनान्याक्रम्य भेजे प्रिया
प्रीत्याथ प्रतिभा परा प्रणयिनी स्थानानि विद्याभुवः ।
तावन्त्येव ततानि तानि बुभुजे स्वाराज्यभाजो भरात्
स्पर्धां तरसतनं नरेन्द्रनगरीनामामृतं नौमि तम् ॥४॥
यदुक्तं गुरुभिः सम्यक् तत्त्वालोके तु तन्मया ।
निबन्धीक्रियते भक्त्या मादृग्ग्राह्यै यथास्मृति ॥५॥०
प्रतिपाद्यमर्थं संक्षेपतो दर्शयन्नाह—शुद्धानन्देति ।

It ends —

यस्यानुग्रहमात्रेण वागीशत्वसमुद्गमः ।
किं प्रज्ञानस्वरूपं तं न जाने गुरुमुत्तमम् ॥ ३ ॥
प्रतिभाचन्द्रिकाचन्द्रं मोल्लसत्कीर्तिवल्लभम् ।
अनुभूतिस्वरूपं तं प्रणमामि गुरुं परम् ॥ ४ ॥
प्रज्ञानानन्दयतिना कृता तत्त्वप्रकाशिका ।
तत्त्वालोकस्य टीकेयं संतोषं तनुतात्सताम् ॥ ६ ॥
मधुनि मधुकराणां कोविदत्वं किमेतत् ०॥ ७ ॥
इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य(श्र) तत्त्वप्रकाशिका संपूर्णा इति ॥

[B. D. 229.

1106

तत्त्वबोध of वासुदेवेन्द्रशिष्य.

$8\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches; Devanāgarī handwriting. Foll 9; about eight lines to a page.

Tattvabodha is a manual of the Advaita Vedānta by a pupil of Vāsudevendra. In the colophon it is ascribed to Vāsudevendra himself; see also Hall, Index, p. 112; Aufrecht, Leipzig Catalogue, No 893 and Bhandarkar, Private MSS., No. 311. In the last place it is ascribed to S'aṅkarācārya wrongly.

It begins:—

वासुदेवेन्द्रयोगीन्द्रं नत्वा ज्ञानप्रदं गुरुम् ।
मुमुक्षूणां हितार्थाय तत्त्वबोधो विधीयते ॥ १ ॥०

Ends —

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीवासुदेवेन्द्रस्वामिकृततत्त्वबोधः संपूर्णः ॥

[B. I. 75.

1107–1109

पञ्चदशी of विद्यारण्य with प्रकाशिका by रामकृष्ण.

$15 \times 9\frac{1}{2}$; $15\frac{1}{4} \times 9\frac{1}{2}$ and $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches, Devanāgarī character. Foll. 155; 115 and 115; 16, 15 and 7 lines to a page.

These are three copies of Vidyāranya's Pañcadas'i with Prakās'ikā of Rāmakrsna, the author's pupil. Both published by the N. S. Press, Bombay The last MS. contains the Citradipa and 131 s'lokas of the Trptidipa only.

[ZZ. A. 20, S. C. 16, B. D. 129.

1110

प्रस्थानभेद of मधुसूदन.

$8 \times 6\frac{1}{4}$ inches; Devanāgarī character. Foll. 12; about 12 lines to a page Dated Saṁvat 1815.

Prasthānabheda is a general review of the Religio-Philosophical Literature in Sanskrit, by Madhusūdanasarasvatī, a contemporary of Hemādri, see below No 1157. Published and translated into German by Weber in Indische Studien, vol. I. It is also published in the A. S. Series, Poona.

[B. I. 74.

1111

बालबोधिनी, त्रिपुरी, लघुवाक्यवृत्ति, स्वरूप and आत्मज्ञानोपदेश of शंकराचार्य.

$10 \times 4\frac{1}{2}$ inches, Devanāgarī handwriting. Foll. 12 ; 14 lines to a page. Dated Saṁvat 1727.

1119

पञ्चपादिकाविवरण of प्रकाशात्मा with तत्त्वदीपन by अखण्डानन्द.

12×4 inches, Devanāgarī handwriting Foll 424, about 9 lines to a page.

This MS contains Prakāśātmā's Vivarana with Tattvadīpana by Akhandānanda pupil of Akhandānubhuti only upto the end of the 2nd Sutra of the first Pāda For quotations see I O Nos 2258-59 Published in the Benares S Series 1902.

Begins —

यद्बोधसमुद्भूत यद्बोधात्मविलीयते ।०

[B D 186

1120

शारीरकरहस्यार्थतत्त्वप्रकाशिका of रामतीर्थ.

9¾×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 49 9 lines to a page Dated Samvat 1724

This is a brief metrical recapitulation of the contents of Sankarācāryas Sārīrabhāsya by Ramatirtha, pupil of Krsnatirtha and the author of the commentary on the Upadesasāhasri for which see above No 1102 For Ramatirthas commentary on the Sanksepasārīraka see I O, Nos 2319-20 A MS of this authors commentary on Suresvaras Mānasollāsa is dated Samvat 1630, see Weber No 616 He has also written a commentary on Sadanandas Vedāntasāra which is published by N S Press 1894.

Begins —

नित्याभिव्यक्तसद्विद्वयविधुरपरानन्दरूपात्मसत्व—
विश्वस्याशेषदोषप्रभवपटुमहामोहरागादिमूलम् ।
ससारावतपातव्यथितजनसमुद्धारकार्यात्तदेह
व-दे श्रीकृष्णनाम्ना भुवि जनविदित श्रीगुरु श्रीनिवासम्
सर्ववेदान्तसर्वस्वसारं शास्त्रविनिश्चितम् ।
गुरुप्रसादसबुद्धमविस्मृत्यै विमृश्यते ॥ २ ॥०

The author represents himself as having approached a Guru who addresses him thus —

श्रूयतामवधानेन श्रीमच्छारीरकाभिधम् ।
शास्त्र वेदान्तवाक्यार्थविचारन्यायसचयम् ॥
सर्वसशयविच्छेदि बादरायणसूत्रितम् ।
सर्वज्ञशकराचार्यभाष्येण विशदीकृतम् ॥०

The Adhyāyas respectively end on foll. 13b, 29b and 42

Ends —

नमस्तस्मै भगवते कृष्णाय गुरवे सते ।
यदनुग्रहलेशेन स्वाराज्य भुज्यते मया ॥
शारीरकरहस्यार्थवस्तुतत्त्वप्रकाशिका ।
रचिता रामतीर्थेन कारिकातारकोज्वला ॥
इति श्रीमच्छरीररहस्यार्थप्रकाशिकायां चतुर्थोध्यायः ।

[B D 129

1121

योगवासिष्ठ (उपशमप्रकरण) with तात्पर्यप्रकाश by आनन्दबोधेन्द्रसरस्वती.

13¾×6 inches, Devanāgarī character Foll. 263, 13 lines to a page.

Upasamaprakarana of the Yogavāsistha of Valmiki with the commentary of Ānandabodhendrasarasvati, pupil of Rāmacandrasarasvati pupil of Sarvajnasarasvati For the whole work consult Hall Index p 121 and I O, Nos 2407-2414 The commentary was composed in Sake 1766 (1566 ?) according to Stein Kāsmira Catalogue p 124 The I O, MS however is dated Samvat 1851 The authors Guru versified the contents of Appayya Diksitas Sāstrasiddhāntalesa cf I O No 2453

Begins —

भुवनरचनपालनोपशान्तिप्रथितमहाविभवस्वभावपूर्णम् ।
निगमहृदयसाक्षि निष्प्रपञ्च निजसुखबोधघन शिव प्रपद्ये ॥०

Ends —

इति श्रीमत्परमहसपरिव्राजकाचार्यश्रीमत्सर्वज्ञसरस्वती पूज्यपादशिष्यश्रीरामचन्द्रसरस्वतीपूज्यपादशिष्यस श्रीगङ्गाधरेन्द्रसरस्वत्याख्यभिक्षो शिष्येण श्रीमदानन्दबोधेन्द्रसरस्वत्याख्यभिक्षुणा विरचिते श्रीवासिष्ठतात्पर्यप्रकाशे उपशमप्रकरण संपूर्ण ।

[B D 20

1122

योगवासिष्ठश्लोकसग्रह

18½×4½ inches Devanāgarī handwriting Foll 54 8 lines to a page

The MS. contains selections from the Yoga vāsistha.

[B D 145

1123

लघुवाक्यवृत्ति of शंकराचार्य with पुष्पाञ्जलि.

8 × 4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 13, about 7 lines to a page.

Laghuvākyavrtti in 18 stanzas, is a small piece by Sankarācarya The commentary is called Puspāñjali and quotes Vidyāranya.

The com begins:—

नत्वा श्रीरामचन्द्रस्य तत्त्व वेदान्तगोचरम् ।
कुर्वे पुष्पाञ्जलिं टीकां वाक्यवृत्तेरविस्तराम् ॥०

[B D 222

1124

वाक्यवृत्ति of शंकराचार्य with प्रकाशिका by विश्वेश्वर.

10½ × 6½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 42, about 12 lines to a page. Dated Samvat 1915

Vākyavrtti, a Vedantic piece in 53 slokas by Sankaracarya, with a commentary called Prakāsikā by Visvesvara Pandit pupil of Madhava Prājña, see I O No 2302 for quotations Published in the Ānandāsrama Series

It begins —

अज्ञानतिमिरान्धस्य ज्ञानाञ्जनशलाकया ।०

It ends —

इति श्रीमन्महायोगिमाधवप्राज्ञगुरुप्रसादादिनापरि(मित)ज्ञानानन्दस्वरूपविश्वेश्वरपण्डितविरचिता वाक्यवृत्तिप्रकाशिका समाप्ता ।

[B I 69

1125

(बृहदारण्यक) वार्तिकसार.

10½ × 4¾ inches, Devanāgarī character Foll. 259, 8 lines to a page

This is a summary in verse of Suresvara's Vārtika on the Brhadāranyaka Upanisad Our MS contains the first five *Brahmanas, for the* sixth see I O, No. 223 The author is Vidyāranya. Published in the Chawkhamba S Series.

Begins —

श्रीमत्सुरेश्वराचार्यपादाब्जभ्रमरा इमे ।
वार्तिकेक्षुरसं पीत्वा दृप्यन्त्यात्मानुभूतितः ॥ १ ॥
संसारकारणाविद्यानाशहृज्ज्ञानकाम्यये ।
प्रारभ्येव प्रयत्नेन वेदान्तोपनिषत् परा ॥ २ ॥

इति वार्तिकसारे अधिकारीपरीक्षा fol. 18 (slo 206) इति॰ सम्बन्धपरीक्षा fol 24b (slo. 106), इति॰ प्रमाण्यपरीक्षा fol 58 (slo. 504), इति॰ प्रमेयपरीक्षा इत्युपोद्घात fol 69 (slo 178), इति तृतीयाध्याय fol 187, इति चतुर्थाध्याय fol 223b (slo 522).

End —

इति वार्तिकसारे पञ्चमाध्यायस्य नवमं ब्राह्मणम् ॥

[B D 100.

1126

वेदान्तसार of सदानन्द.

9½ × 4 inches, Devanāgarī handwriting Foll 5 14, ten lines to a page.

Vedāntasāra of Sadānanda is often published, see I O, 2344 and Winternitz Geschichte, III p. 438

[B D. 59

1127

वेदान्तसार of सदानन्द with सुबोधिनी by नृसिंहसरस्वती.

10 × 4½ inches, Devanāgarī handwriting. Foll. 70, nine lines to a page

Vedantasāra with Subodhini of Nrsiñhasarasvati pupil of Krsnānandasarasvati The Subodhini was composed in Sake 1510 Published by the N S Press, Bombay 1894

Begins —

कृष्णानन्दगुरुं नत्वा परमानन्दसद्गुरुम् ।०

In a Marathi work called Gurucaritra which describes the life of this author, he is reckoned as the 14th descendant of the Great Sankarācārya.

[S C. 2

1128

वेदान्ताधिकरणमाला of विद्यारण्य.

12 × 5 inches, Devanāgarī handwriting Foll. 59, about 15 lines to a page Dated Samvat 1784.

Vedānta Adhikaraṇamāla or Vaiyāsikanyāya māla is a metrical exposition of the Vedānta doctrine as contained in the Brahmasutras together with an explanation in prose both by Vidyāraṇya Published in the Bibliotheca Indica and A. S Series Poona

[B I. 72

1129-1130

शास्त्रसिद्धान्तलेशसंग्रह of अप्पय्य दीक्षित.

11¼×4¾ and 9¼×4½ inches, Devanāgarī character Foll 104 and 60, about 10 lines to a page

These are two copies of Appayya Dikṣita's Sastrasiddhantalesasangraha which is an examination of the tenets of the different Vedanta schools in four chapters. The first MS is complete the second contains the first chapter and a part of the second For quotations see I O No 2448 Published in the Chawkhamba S Series and by Jivānanda Vidyāsāgara Calcutta

Begins —

अधिगतभिदा०

[B D 285 and 232

1131

स्वानुभवादर्श of माधवाश्रम.

11½×5 inches Devanagari character Fol. 120, eight lines to a page. Dated Sake 1778

Svānubhavādarsa is a Vedantic treatise in 215 s'lokas with commentary by Mādhavāsrama pupil of Nārāyaṇāsrama See Hall p 103. It is published in the Cawkhamba S. Series.

The text begins —

यस्मात्परं त्रिमपि नास्ति नमोस्तु तस्मै०

The com begins —

अथ स्वानुभवादर्शोयप्रकाशिका ।

नम ॐकारगम्याय नम ॐकारसाक्षिणे ।

नम ॐकारवर्णाय हृत्स्थाय परमात्मने ॥ १ ॥०

The MS ends —

श्रीमन्नारायणाश्रमशिष्यमाधवाश्रमविरचित स्वानुभवादर्शाख्य प्रकरण समाप्त। इद पुस्तक राजारामनामाख्यिक चन्द्रमामस्वसांभ्यासिणे तै कृपया दत्त । शुभ भूयात् ॥ शक १७७८ नळनामाब्दे आश्विनमासे ।

[B. D 239

(E) Visiṣṭādvaita.

1132

अर्चिरादिमार्गविभव of रामानुज.

11×5¾ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 7, 14 lines to a page

A prose piece on the glory of the way to God, by Ramanuja.

Begins —

पाखण्डद्रुमखण्डदावदहन० ॥ १ ॥ श्रीरङ्गमङ्गल० ॥ २ ॥

Ends —

इत्यर्चिरादिमार्गवैभव संपूर्णम् ।

[B I 138.

1133

तत्त्वत्रय of रामानुजाचार्य.

8×4¾ inches, Devanāgarī character Foll 12, 12 lines to a page. Dated Saṁvat 1917

A short treatise on the three principal entities by Rāmanujācārya

Begins —

श्रीमानखिललोकानां नायकः करुणाकर ।

करोतु मङ्गल पुसां कमलानायको हरि ॥ १ ॥०

Ends —

इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्यकृततत्त्वत्रयं समाप्तम् ।

[B I 135.

1134

रहस्यत्रयसारसंग्रह with टीका by वेङ्कटनाथ

12×5¾ inches Devanāgarī handwriting Foll. 24, about 20 lines to a page.

Sārasangraha is a poem in 72 s'lokas expounding the Visiṣṭādvaita philosophy by Veṅkaṭanātha. The commentary is by the author himself This author's commentary on Rāmānuja's Bhāsya on the Bhagavadgitā is published in the A. S Series, Poona.

The text begins —

श्रीमान्वेङ्कटनाथार्यः कवितार्किककेसरी ।

वेदान्ताचार्यवर्यो मे सन्निधत्तां सदा हृदि ॥ १ ॥

आमनवता मविताम्नायार्थसंतति वन्दे ।

मनसि मम यत्प्रसादाद्वसते रहस्यत्रयसारोयम् ॥ २ ॥०

The com. begins:—

इह खलु भगवान् कवितार्किकसिंहः सर्वतन्त्रस्वतन्त्रश्रीमान् वेङ्कटनाथार्यः वेदान्ताचार्यवर्यः रहस्यत्रयसाराधिकारसंग्रहेण०

It ends —

इति सर्वं समञ्जसम् । ७२ ॥ इति अधिकारसंग्रहः संपूर्णः ।

रहस्यत्रयसारोयं वेङ्कटेशविपश्चिता ।
शरण्यदम्पतिदयां विदां(?)संमतः समगृह्यत ॥

[B. I 125.

1135

मायावादसंदूषणी of पूर्णानन्द.

10×4½ inches, Devanāgarī handwriting. Foll. 4; nine lines to a page. Dated Saṁvat 1817.

Māyāvādasandūṣaṇī also called Tattvamuktāvali is a refutation of the Advaita theory by Pūrṇānanda, pupil of Nārāyaṇabhaṭṭa and a follower of the Rāmānuja Vedānta. This work is quoted in Mādhavācārya's Sarvadars'anasaṅgraha, cf I O, No 2469 and Aufrecht, Oxford Catalogue, p. 247. It contains over 100 s'lokas, of which our MS contains only 31.

Begins:—

साक्षात्तत्त्वमसीति वेदविषये वाक्यं तु यद्विद्यते ।०

v. 28 in this MS is —

श्रीनारायणभट्टवर्यसविधे०

[B I. 73.

1136

वेदान्ततत्त्वसार of रामानुज.

11×5½ inches, Devanāgarī character. Foll. 26; ten lines to a page. Dated Saṁvat 1916.

This is an attack against the Māyā doctrine of S'aṅkara, by Rāmānuja, see I O., No. 2467.

Begins:—

सदेव सोम्येदमग्र आसीदेकमेवाद्वितीयं ब्रह्म०

Ends:—

ब्रह्मद्वैविध्यं दुर्घचनमिति दिक् । इति श्रीरामानुजाचार्यविरचितवेदान्ततत्त्वसारं संपूर्णम् ।

[B. I. 140.

(F) Vallabha Vedānta.

1137

द्रव्यशुद्धिदीपिका of पुरुषोत्तम.

10½×5½ inches; Devanāgarī handwriting. Foll. 48; twelve lines to a page.

A treatise on the purification, both internal and external, as a preliminary of Kṛṣṇabhakti, by Puruṣottama, son of Pītāmbara, and a follower of Vallabha. He quotes Nirṇayasindhu and has written a commentary on the Aṇubhāṣya, which is edited by Mr. M T. Telivala, Bombay, 1926.

It begins:—

नत्वा श्रीवल्लभाचार्यान् हरिसेवोपकारिका ।
बाह्याभ्यन्तरीद्रव्यशुद्धिरत्र विचार्यते ॥ १ ॥०

The following authorities are quoted:—

आचारतिलक, कर्मतत्त्वप्रकाशिका (कृष्णंभट्टीया), कुलुकभट्ट on मनु, छन्दोगपरिशिष्ट, दिनकरोद्योत, नागदेवीये संग्रहकारः निर्णयसिन्धु, निर्णयामृत, पृथ्वीचन्द्र, पृथ्वीचन्द्रोदय, भार्गवार्चनदीपिका, मर्यादासिन्धु, मिताक्षरा, विष्णुभक्तिचन्द्रोदय, शुद्धिमयूख, श्रीधरी on भागवत, सदाचारचन्द्रोदय, स्मृत्यर्थसार, हरिवल्लभसुधोदय and हलायुधे हारीत besides other older authorities. 'He was born in Saṁvat 1724 and did not live long after Saṁvat 1781.' See Telivala's edition, Intro., p 7.

It ends:—

इति श्रीवल्लभाचार्यचरणाम्बुजप्रसादतः ।
नानानिबन्धमालोक्य द्वेधा शुद्धिः स्फुटीकृता ॥ १ ॥

इति श्रीवल्लभाचार्यचरणाम्बुजदासदासेन पीताम्बरात्मजेन पुरुषोत्तमेन स्फुटीकृता द्रव्यशुद्धिदीपिका संपूर्णा ।

[S C 2.

1138

पुष्टिप्रवाहमर्यादा of वल्लभ with विवृति by विठ्ठलेश.

12×5 inches, Devanāgarī character. Foll 26; eight lines to a page.

Puṣṭipravāhamaryādā of Vallabhācārya with the commentary of his son Viṭṭhales'a, who died in Saṁvat 1642.

Begins—

श्रीमत्पितृपदाम्भोजं नत्वा सर्वार्थसिद्धिदम् ।
आचार्यदर्शितं मार्गत्रयं व्याख्यातुमुद्यतः ॥ १ ॥०

Ends—

पुष्टिप्रवाहमर्यादाभेदकं शास्त्रमद्भुतम् ।
श्रीवल्लभेन (?) व्याख्यातं तत्कृपातो यथामति ॥३॥०२

इति श्रीमत्पितृचरणैकतानश्रीवल्लभ(विट्ठल)विरचितं पुष्टिप्रवाहमर्यादाविवरणं समाप्तम् ।

[B. I. 131.

1139

पुष्टिमार्गलक्षण of हरिदास.

6¼ × 6 inches, Devanāgarī character. Foll 3, 13 lines to a page.

This explains the Pustimārga in 21 s'lokas The author is Haridāsa.

Begins —

अथ पुष्टिमार्गलक्षणानि ।
सर्वसाधनसाहित्यं फलाप्तौ यत्र साधनम् ।
फलं वा साधनं यत्र पुष्टिमार्गः स कथ्यते ॥ १ ॥०

Ends —

इदि कृत्वा निजाचार्यान् पुष्टिमार्गो हि बुध्यत. ॥ २१ ॥

इति हरिदासनिरूपितपुष्टिमार्गलक्षणानि ।

[B I 143

1140

बालबोध of वल्लभ with प्रकाश by देवकीनन्दन.

12 × 5½ inches, Devanāgarī character Foll. 2-24, nine lines to a page.

A commentary on Balabodha of Vallabhācārya by Devakinadana First folio of the MS *is wanting*

It ends —

कुरुत मतिमयस्य संप्रकाशे तदीया ॥ १ ॥

इति श्रीदेवकीनन्दनकृतो बालबोधप्रकाशः समाप्त ।

[B. I. 126

1141

भक्तिहंस of विट्ठल दीक्षित.

10¼ × 5½ inches, Devanāgarī character. Foll 8, twelve lines to a page

A treatise on Krsnabhakti by Viṭṭhala Dīksita, son of Vallabha Ācārya Many of these smaller treatises are published by the Bālakrsna Pustakālaya, Badā Mandira, Bhules'vara, Bombay

Begins —

जयन्ति पितृपादाब्जरेणवो यत्प्रसादत. ।०

[S C. 2.

1142

भक्तिहेतुनिर्णय of विट्ठलदीक्षित with commentary.

11 × 5½ inches; Devanāgarī character. Foll 6, twelve lines to a page. A fragment.

Bhaktihetunirnaya is a work in 137 s'lokas on the sources of faith and devotion, by Viṭṭhala Dīksita, see Hall, Index, p 152 Accompanied by a commentary.

The com. begins —

नमो भक्तिरसास्वाददात्रे वल्लभसूनवे ।
कलिकल्मषघातिन्यै सद्वाण्यै च नमः सदा ॥ १ ॥

भक्तेरसाधारणकारण निश्चिकीर्षवो० मुनिरूप मङ्गलमाचरन्ति । यद्यादीति ।

[B. I. 127.

1143

यमुनाष्टकविवृति of विट्ठलेश with टिप्पन by हरिदास.

9 × 4 inches, Devanāgarī character. Foll 24, eight lines to a page Dated Samvat 1762.

A commentary on Viṭṭhala's Yamunāstakavivrti, by Haridasa

Begins —

अथ श्रीमत्प्रभुचरणा श्रीयमुनाष्टकविवृतिं विरचयन्त ०

Ends —

इति श्रीमन्निजाचार्यकृपया परया युत ।
हरिदासश्चकारेद टिप्पनं विवृतौ प्रभोः ॥ १ ॥
प्रसीदन्तु निजाचार्या स्वदासे निजवंशगे ।
प्रयच्छन्तु स्वतोभाव यमुनासहिते हरौ ॥ २ ॥

इति श्रीहरिदासविरचित यमुनाष्टकविवृतिटिप्पनं सपूर्णं ॥

[B. I 143 A.

1144

विवेकधैर्याश्रय with दीपिका by रघुनाथ.

12×5½ inches; Devanāgarī character. Foll. 2-10; nine lines to a page.

A commentary on Vallabha's Vivekadhairyās'raya by Raghunātha, pupil of Viṭṭhala Dīkṣita; first folio of the MS. is wanting.

It ends:—

> न शक्यं मे विवेकादिनिरूपणमपापि च ।
> स्वरूपस्यानुसंधानस्वलापी. कृतवानहम् ॥ १ ॥

इति श्रीवल्लभनन्दनचरणैकशरणरघुनाथकृतौ विवेकधैर्याश्रयदीपिका ।

[B. I. 130.

1145

श्रीकृष्णाश्रयस्तोत्र of वल्लभ.

10×4½ *Inches; Devanāgarī character Foll. 6,* ten lines to a page. Incomplete.

Srikṛṣṇās'rayastotra with a commentary.

The com. begins:—

> वल्लीलाब्धवसंरक्षाथं रोचन्तेन्यद्गदिषः ।•

The MS. breaks off in the midst of v. 8.

[B. I. 132.

1146

संन्यासनिर्णय of वल्लभ with विवरण by रघुनाथ.

11½×5 inches; Devanāgarī handwriting. Foll. 2-13, nine lines to a page.

A commentary on Sannyāsanirṇaya by Raghunātha, pupil of Viṭṭhala Dīkṣita. First folio is wanting.

It ends:—

> आचार्यचरणाम्भोजजोऽजितवागहम् ।
> कृतवान्मतिसंन्यासविचारे सुविचारणम् ॥ १ ॥
> कर्मणा मनसा वाचा प्राणैर्देहैर्धनैरपि ।
> विट्ठलेश त्वदीयोस्मि नान्यथा शङ्कुमर्हसि ॥ २ ॥

इति श्रीरघुनाथजीकृतौ संन्यासनिर्णयविवरणं कृतम् ।

[B. I. 129.

1147

सिद्धान्तमुक्तावली of वल्लभ with योजना by बालकृष्ण.

10½×5½ *inches, Devanāgarī handwriting.* Foll. 17; ten lines to a page. Incomplete.

A commentary on Vallabha's Siddhānta-muktāvali, by Bālakṛṣṇa, a pupil of Viṭṭhala Dīkṣita.

It begins:—

> श्रुतिरेकसिद्धशुद्धासमूर्तिमाशत्रुविमहम् ।
> गोवर्धनधरं वन्दे श्रीवल्लभमानहृत्पदम् ॥ १ ॥
> नमामि श्रीमदाचार्यान्प्रभून् श्रीविट्ठलेश्वरान् ।
> यत्कृपातो मयापीदमेतदं प्रागुपाकृतं ॥ २ ॥•

[D. I. 131.

1148

स्तोत्रसंग्रह.

12½×5½ inches, Devanāgarī handwriting. Foll. 23, 9 lines to a page. *Dated Saṁvat 1699.*

The MS. contains —

(I) कृष्णाश्रयस्तोत्र (11 s'lo.), मधुराष्टक (9 s'lo.); सिद्धान्तमुक्तावली (21 s'lo.), विवेकधैर्याश्रयस्तोत्र (17 s'lo.), पुष्टिप्रवाहमर्यादा (26 s'lo.), संन्यासनिर्णय (22 *s'lo.*), *बालबोध (20 s'lo.) and* मधुराष्टक (*9 s'lo.*) by Vallabha. (II) गुप्तरस (31 s'lo.), स्वामिन्यष्टक and विज्ञप्ति (this is incomplete) by Viṭṭhala. (III) सर्वोत्तमस्तोत्र by कुमार (35 s'lo.).

The MS. is dated on fol. 20.

[B. I. 141.

(G) Bhakti.

1149

काम्बोजप्रकाश of सुन्दरदास.

12×6½ inches, Devanāgarī handwriting. Foll. 43 (34+9), about 13 lines to a page.

Kāmbojaprakās'a is a work on the daily duties of a Vaiṣṇava, by Sundaradāsa, son of Haridāsa. Our MS. contains only two chapters of the work.

(I) भगवद्भक्तिपरिच्छेद begins—

> अथ काम्बोजप्रकाशप्रारम्भः । एकादशी ।
> दशम्युदं प्रपयेत त्रिशालु श्रेय उत्तमम् ।•

Begins —

श्रीमत्पितृपदाम्भोज नत्वा सर्वार्थसिद्धिदम् ।
आचार्यदर्शित मार्गत्रय व्याख्यातुमुद्यतः ॥ १ ॥०

Ends —

पुष्टिप्रवाहमर्यादाभेदक शास्त्रमद्भुतम् ।
श्रीवल्लभेन (?) व्याख्यात तत्कृपातो यथामति ॥३॥०७

इति श्रीमत्पितृचरणैकतानश्रीवल्लभ(विठ्ठल)विरचित पुष्टिप्रवाहमर्यादाविवरणं समाप्तम् ।

[B I. 131

1139

पुष्टिमार्गलक्षण of हरिदास

6½×6 inches, Devanagari character Foll 3, 13 lines to a page

This explains the Pustimarga in 21 s lokas The author is Haridasa

Begins —

अथ पुष्टिमार्गलक्षणानि ।
सर्वसाधनराहित्य फलाप्तौ यत्र साधनम् ।
फल वा साधन यत्र पुष्टिमार्ग स कथ्यते ॥ १ ॥०

Ends —

हृदि कृत्वा निजाचार्यान् पुष्टिमार्गों हि बुध्यत ॥२१॥

इति हरिदासनिरूपितपुष्टिमार्गलक्षणानि ।

[B I 143

1140

बालबोध of वल्लभ with प्रकाश by देवकीनन्दन

12×5½ inches Devanāgari character Foll. 2-24 nine lines to a page.

A commentary on Bālabodha of Vallabha cārya by Devakinadana First folio of the MS is wanting

It ends —

तुरत मतिमवद्य सप्रकाशो तदीया ॥ १ ॥

इति श्रीदेवकीनन्दनकृतो बालबोधप्रकाश समाप्त ।

[B I 126

1141

भक्तिहंस of विठ्ठल दीक्षित

10½×5½ inches, Devanāgari character Foll 8 twelve lines to a page

A treatise on Krsnabhakti by Vitthala Diksita, son of Vallabha Ācārya Many of these smaller treatises are published by the Bāla-krsna Pustakālaya Bada Mandira Bhules vara Bombay

Begins —

जयन्ति पितृपादाब्जरेणवो यत्प्रसादत ।०

[S C 2.

1142

भक्तिहेतुनिर्णय of विठ्ठलदीक्षित *with commentary*

11×5½ inches, Devanāgari character Foll 6, twelve lines to a page. A fragment.

Bhaktihetunirnaya is a work in 137 s lokas on the sources of faith and devotion by Vitthala Diksita, see Hall Index p 152 Accompanied by a commentary

The com begins —

नमो भक्तिरसास्वाददात्रे वल्लभसूनवे ।
कलिकल्मषघातिन्यै तद्वाण्यै च नम सदा ॥ १ ॥

भक्तेरसाधारणकारण निश्चिकीर्षवो० नुतिरूप मङ्गलमा चरन्ति । मह्यादीति ।

[B. I. 127

1143

यमुनाष्टकविवृति of विठ्ठलेश with टिप्पन by हरिदास

9×4 inches, Devanāgari character Foll 24, eight lines to a page Dated Samvat 1762

A commentary on Vitthala s Yamunāstakavivrti by Haridāsa

Begins —

अथ श्रीमत्प्रभुचरणाः श्रीयमुनाष्टकविवृतिं विरचयन्त ०

Ends —

इति श्रीमन्निजाचार्यकृपया परया युत ।
हरिदासश्चकारेद टिप्पन विवृतौ प्रभो ॥ १ ॥
प्रसीदन्तु निजाचार्या स्वदासे निजवल्लभे ।
प्रयच्छन्तु स्वभाव यमुनासहिते हरौ ॥ २ ॥

इति श्रीहरिदासविरचित यमुनाष्टकविवृतिटिप्पनं सपूर्णं ॥

[B. I 143 A.

1144

विवेकधैर्याश्रय with दीपिका by रघुनाथ.

12×5½ inches; Devanāgarī character Foll 2-10; nine lines to a page.

A commentary on Vallabha's Vivekadhairyāśraya by Raghunātha, pupil of Viṭṭhala Dikṣita, first folio of the MS. is wanting.

It ends:—

न कार्यं मे विवेकादिभिस्तमयापि च ।
त्वत्पादाम्बुजसंध्यानवमनामी कृपयाहम् ॥ १ ॥

इति श्रीमत्प्रभुचरणनन्दनश्रीरघुनाथकृतौ विवेक धैर्याश्रयदीपिका ।

[B. I 130.

1145

श्रीकृष्णाश्रयस्तोत्र of वल्लभ.

10×4½ inches, Devanāgarī character Foll. 6, ten lines to a page. Incomplete.

Śrīkṛṣṇāśrayastotra with a commentary. The com begins:—

यल्लीलाकमलैरसांश दोषम्लेच्छाशितः ।०

The MS. breaks off in the midst of v 8

[B. I. 132.

1146

संन्यासनिर्णय of वल्लभ with विवरण by रघुनाथ.

11¼×5 inches, Devanāgarī handwriting Foll. 2-13, nine lines to a page.

A commentary on Sannyāsanirṇaya by Raghunātha, pupil of Viṭṭhala Dikṣita. First folio is wanting.

It ends:—

आचार्यचरणाम्भोजयोर्विभवाहम् ।
इतवान्मति सन्यासविचारे सुविचारणम् ॥ १ ॥
कर्मणा मनसा वाचा मार्गे दोषैर्नैरपि ।
विठ्ठलेशः स्वदीयोमि नान्यथा शरणमर्हसि ॥ २ ॥

इति श्रीरघुनाथजीकृतौ संन्यासनिर्णयविवरणं कृतम् ।

[B. I. 129.

1147

सिद्धान्तमुक्तावली of वल्लभ with योजना by बालकृष्ण.

10½×5½ inches, Devanāgarī handwriting. Foll. 17, ten lines to a page. Incomplete.

A commentary on Vallabha's Siddhāntamuktāvalī, by Bālakṛṣṇa pupil of Viṭṭhala Dikṣita.

It begins:—

सुरेशगिरि सुताशमूर्तिमानशम्भिमहम् ।
योजनामहं वक्ष्ये श्रीमदाचार्यसूक्तम् ॥ १ ॥
नमामि श्रीमदाचार्यान् श्रीविठ्ठलेश्वरान् ।
यत्कृपातो नराणां सुखमाप्ता: ॥ २ ॥०

[B. I. 134.

1148

स्तोत्रसंग्रह.

12½×5½ inches, Devanāgarī handwriting. Foll. 23, 9 lines to a page. Dated Samvat 1692.

The MS. contains —

(I) कृष्णाश्रयस्तोत्र (11 ślo.), मधुराष्टक (9 ślo.), सिद्धान्तमुक्तावली (21 ślo.), विवेकधैर्याश्रयस्तोत्र (17 ślo.), पुष्टिप्रवाहमर्यादा (25 ślo.), संन्यासनिर्णय (22 ślo.), बालबोध (20 ślo.) and मधुराष्टक (9 ślo.) by Vallabha. (II) गुप्तरस (31 ślo.), सर्वोत्तमस्तोत्र and विज्ञप्ति (this is incomplete) by Viṭṭhala. (III) सर्वोत्तमस्तोत्र by कुमार (35 ślo.).

The MS. is dated on fol. 20

[B. I. 141.

(G) Bhakti.

1149

वार्षोत्सवप्रकाश of सुन्दरदास.

12×6½ inches, Devanāgarī handwriting. Foll. 43 (34+9), about 13 lines to a page.

Kāmbojaprakāśa is a work on the daily duties of a Vaiṣṇava, by Sundaradāsa, son of Haridāsa. Our MS. contains only two chapters of the work.

(I) मन्दमन्दिरपरिच्छेद begins —

अथ वार्षोत्सवप्रकाशप्रारम्भः । श्रीकृष्णः ।
तस्मादहं मयदेव विश्वासु भेव वशनम् ।०

End —

इत्थं हि प्रातरुत्थानात्प्रसङ्ग शयनावधि ।

इति श्रीशौर्यधैर्यगाम्भीर्यौदार्याद्यनेकगुणसपन्नमहता श्रीहरिदासतत्पुत्रमहता श्रीसुन्दरदाससगृहीते काम्बोजप्रकाशे श्रीभगवद्भक्ति (परि)च्छेद । ११ ।

(II) प्रायश्चित्तपरिच्छेद begins —

महापातकजान्घोरान्नरकान्प्राप्य दारुणान् ।०

The author quotes —

अगस्त्यसहिता 16b 19b, क्रमदीपिका 1, 20 गौतमीतन्त्र 12b, तत्त्वसार 10 19b, नारदपञ्चरात्र 6, 10, मन्त्रमुक्तावली 1, वसिष्ठसहिता 5b, विष्णुयामल 6b, वैहायसपञ्चरात्र 12, शारदातिलक 12b, सिद्धार्थसहिता 18b and स्मृत्यर्थसार 20

[B D 260

1150

भक्तिरत्नावली with कान्तिमाला of विष्णुपुरी

13¼×5½ inches, Devanāgarı handwriting Foll. 56 about 15 lines to a page

Bhaktiratnavalı is a Vaishnavite work in 13 chapters consisting of extracts from the Bhāgavata Purāna composed in Sake 1555 by Visnupuri, who wrote a commentary called Kāntimālā on his own work in the same year For quotations &c see I O No 3535 and Bod No 1332 Marginal notes are added in this MS showing the sources of the extracts. Edited with English translation in the Sacred Books of the Hindus 1912.

The text begins —

जयति जननिवासो देवकीजन्मवादो०

Kāntimālā begins —

ये मुक्तावपि निस्पृहा ०

It ends —

इत्यपा बहु० ॥ महायवसार० ॥ वाराणस्यां महेशस० ॥ यस्य कण्ठस्थिता० ॥ इति श्रीभगवद्भक्तिरत्नावलीटीका मुक्तिमाला सुसमाप्ता ।

[B D 111

1151

भक्तिसूत्र of शाण्डिल्य

11×5 inches, Devanāgarī handwriting Foll. 11, ten lines to a page

Bhaktisutra or Sāndilyasutra is a collection of 102 *Sutras on Devotion divided into three* books ascribed to Sandilya. It is published and translated into English in the Bibliotheca Indica and the Sacred Books of the Hindus Series 1912

The Sutras begin —

अथातो भक्तिजिज्ञासा । १ । सा परानुरक्तिरीश्वरे ॥ २ ॥

[B I 71.

1152

भगवन्नामकौमुदी of लक्ष्मीधर with प्रकाश by अनन्तदेव.

10½×5 inches, Devanagari handwriting Foll 1-6 11-28, 15 lines to a page Dated Samvat 1812

Bhagavannāmakaumudı is a treatise on Devotion in three chapters by Laksmidhara son of Vitthala the author of Prasāda on his grand fathers Prakriyākaumudı. See above No 38 Vitthala lived *towards the middle of the 15th* century, Laksmidhara must have flourished towards its close For quotations cf. Peterson, Reports V p 181

The commentary called Prakāsa is by Anantadeva son of Āpadeva and the author of the Smrtikaustubha towards the middle of the 17th *century, see above No 575*

The com begins —

नारायण मायापति यो भवपाशबन्ध० ॥ १ ॥

नमस्कृत्य गुरून्सर्वा वेदान्तार्थाविरोधतः ।

भगवन्नामकौमुद्या प्रकाशः प्रवितन्यते ॥ २ ॥

प्रेक्षावतामधिकारिणा० मङ्गलमाचरति-अंह इति ।

End —

०लक्ष्मीधरस्य कृतौ भगवन्नामकौमुद्या नामसंकीर्तनस्य केवलस्यैव पुरुषार्थत्वप्रतिपादन नाम तृतीयः परिच्छेदः ।

[B D 169

1153

भागवतमुक्ताफल of वोपदेव

14×8½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 26, about 17 lines to a page

Bhāgavatamuktāphala is a summary of Vaishnava doctrines as propounded in the Bhāga-

vata Purāna composed by Vopadeva son of the physician Kesava see above No 78 and below No 1157 Also cf I O No 3542 for further details where our text is accompanied by a commentary of Hemādri

It begins —

विष्णु पद्मात्मकं वन्दे भवत्याशादशभेदया ।०

It ends —

चतुरेण चतुर्वर्गचिन्तामणिवणिज्यया ।
हेमाद्रिणार्जितं मुक्ताफलं पश्यत कौतुकात् ॥ ५० ॥

[B D 264

1154

रामनाममाहात्म्य of अच्युताश्रम

10×5 inches Devanāgari handwriting. Foll 38 300, 9 lines to a page

Rāmanāmamahatmya is a work on Devotion to Rama by Acyutasrama pupil of Paramānandāsrama. It contains 44 chapters Our MS is without beginning and end. It contains chs 4–30 For quotations cf Ulwar Extract No 400 I O No 37°0

Among others the author quotes —

कालनिर्णयदीपिका 194b नृसिंहपरिचर्या 210b विष्णुतत्त्व 194b and स्वात्मबोध 294b

Kālanirnayadipikā of Ramacandra was composed before 1450 A. D (see I O No. 1659) and the I O MS of our work is approximately of the same age Acyutasrama therefore lived towards the middle of the 15th century

[B I 133

1155

विट्ठलऋङ्मन्त्रसारभाष्य of काशीनाथ

8½×4 inches Devanāgari handwriting Foll. 63 about 10 lines to a page

This work is an attempt to interpret twelve Rgvedic Mantras so as to support the Viṭṭhala cult by Kāsinātha Upādhyaya son of Ananta and the author of the Dharmasindhu in 1791 A D

It begins.—

श्रीमद्विट्ठलसम्पद्कमलं कमलं करोति नो वाचा ।
यद्विपरोक्षप्रियविभुनिश्वसितैर्वर्णितं च विश्वसितैः ॥१॥

अथ श्रीमद्विट्ठलदेवताप्रतिपादका मन्त्रा व्याख्यायन्ते । सर्वे वेदा यत्पदमामनन्तीति श्रुतेः सगुणे ब्रह्मणि तत्तच्छन्द

प्रवृत्तिहेतूनां समवायात् सर्वे शब्दाः परस्मिन्पुंसि प्रवर्तन्ते इति श्रीविष्णुसहस्रनामभाष्याच्च सयस्य वेदस्य भगवत्प्रतिपादकतया सकलसूक्तानां तत्परत्वं स्वष्टमेव तथापि विशेषतः श्रीविट्ठलपरत्वस्य श्रद्धावद्विट्ठजनानां बोधार्थं यथामति कतिचिदेव मन्त्राः प्रदर्श्यन्ते । तत्र ऋक्संहितायां प्रथमाष्टके सप्तमाध्याये प्रथमं सूक्तम् ॥ द्वे विरूपे चरत ०

It ends —

इत्थ ऋग्वेदपठिता मन्त्रा द्वादश विश्रुताः ।
श्रद्धालुविबुधप्रीत्यै सुव्याख्याता यथामति ॥ १ ॥०
श्रीमद्विट्ठलदेवतादिविषयं श्रुत्यादिमानत्रये
भाष्यं भाष्यविदां मतं विरचितं मोदप्रदं धीमताम् ।
काशीनाथसमाह्वयेन विदुषा श्रेष्ठादनन्ताभिधो
पाध्यायोद्भवता सुधादकमले श्रीविट्ठलस्यार्पितम् ॥ ७ ॥

इति श्रीमदनन्तोपाध्यायसूरिसूनुकाशीनाथोपाध्यायविरचितं श्रीमद्विट्ठलऋङ्मन्त्रसारभाष्यं समाप्तिमगात् ।

[B. D 183

1156

विष्णुभक्तिकल्पलता of पुरुषोत्तमाचार्य

9½×4½ inches Devanāgari character Foll 4 about 14 lines to a page.

Visnubhaktikalpalatā is a devotional poem in eight Prabandhas Our MS contains only the first *For the whole see I O No 3908.* The poem is published in the Kāvyamālā Series. The I O MS of this work is dated Samvat 1551 and Mahidhara wrote a commentary on it in 1597 A. D see I O No 3909 Purusottama the author therefore lived before the close of the 15th century

[B D 233.

1157

हरिलीला of वोपदेव with विवेक by हेमाद्रि

12×6 inches, Devanāgari handwriting Foll 25 about 13 lines to a page. Dated Samvat 1928.

Harililā is an index to the Bhāgavata Purāna by Vopadeva son of Kes'ava. The commentator is Hemādri It was examined by Madhusudana Sarasvati See above Nos. 78 and 1153. *For quotations see I. O No 3539*

The text begins —

श्रीमद्भागवतस्कन्धाध्यायार्थादि निरूप्यते ।
विदुषा वोपदेवेन मन्त्रिहेमाद्रितुष्टये ॥ १ ॥०

The com. begins —

नमः कृष्णाय नित्यैकसच्चिदानन्दरूपिणे ।०

It ends —

अस्य व्याकरणे वरेण्यघटना स्फीता प्रबन्धा दश
प्रख्याता नव वैद्यकेऽथ तिथितिर्धारार्थमेकोऽद्भुत ।
साहित्ये त्रय एव भागवततत्त्वोक्तौ त्रयस्तस्य च
भूगीर्वाणशिरोमणेरिह गुणा के के न लोकोत्तरा ॥ १ ॥
लक्ष्म्या सुवर्णलतया वपुषि प्रकाण्डे० ॥ २ ॥
हरिलीलाविवेकोयं रामराज्य(ज)स्य पेश्मनि ।
कल्पकेः रच्यावके तुष्टै हेमाद्रिणा सताम् ॥ ३ ॥
सरस्वतीर्थीमधुसूदनेन निर्व्यूढमेतद्गुपमोद्गेन ।
जन समस्तोपि रसायनेन मजेशभक्ति मजतादृनेन ॥४॥
शतमष्टौ च पञ्चाशाङ्कस्वमन्ये विनिर्मिता ॥

इति श्रीवोपदेवभट्टविरचितो हरिलीलाविवेक समाप्त ।

[B I 139

1158

हरिलीला of वोपदेव with
विवेक by हेमाद्रि.

11×4 inches, Devanāgarı handwriting Foll 47, eight lines to a page

Another incomplete copy

[B L 115

(H) Miscellaneous.

1159

मतपरीक्षा by जॉन म्यूर.

13¾×8¼ inches, Devanagarı handwriting Foll 11 seventeen lines to a page

A small treatise in five Adhyayas which tries to establish Christianity and to refute all other religious systems especially Indian It has the form of a dialogue between the Guru and the S'iṣya and is ascribed to John Muir

It begins —

अथ मतपरीक्षा ।

प्रतिमक्षानि हि श्रेय पूज्यपूजाव्यतिक्रम ।
अहिंसयैव भूतानां कार्यं श्रेयोऽनुशासनम् ॥
वाक्चैव मधुरा श्लक्ष्णा प्रयोज्या धर्ममिच्छता ॥
श्रीपित्रे पुत्राय च सदात्मने नमः । शिष्य उवाच ॥
ससारेतीव बाहुल्य धर्माणां विद्यते गुरो ।
विरुद्धमतयुक्तानां भिन्नानां चापि रीतिषु ॥ १ ॥
तदन्योन्यविपर्यासाच्छङ्का मे जायते हृदि ।
सर्वाणि स्युर्यथार्थानि नवेति प्रोच्यतामत ॥ २ ॥

गुरुरुवाच ।

त्वया यद्विषये प्रश्न क्रियते पारमार्थिक ।
सर्वैस्तद्यततो ध्येय स्वकीयकुशलेप्सुभि ॥ ३ ॥०

इति मतपरीक्षायां ईश्वरगुणवर्णन नाम प्रथमोध्याय ॥ fol 2 (s'lo 34), इति० ऐशतिलावश्यकता नाम द्वितीयोध्याय ॥ fol 2b (s lo 15), इति सत्यधर्मलक्षणवर्णन नाम तृतीयोध्याय ॥ fol 3b (s'lo 33) इति० खृष्टीयमतप्रमाणप्रदर्शन नाम चतुर्थोध्याय ॥ fol 5b (s'lo 103)

It ends —

इति मतपरीक्षायां भारतीयशास्त्रविचारो नाम पञ्चमोध्याय ॥ ५ ॥ (s'lo 189) समाप्ता च जॉन्म्यूरेण विरचितेय मतपरीक्षा ॥

After this about 32 s lokas are given as पश्चात्कृतश्लोका to be added after the 64th verse of the fifth Adhyāya

[B D 279

1160

मतोपन्यास of अच्युतराय.

12¾×5¼ inches, Devanāgarı handwriting Foll 7, about 14 lines to a page Dated Sake 1754

Matopanyāsa is a section from the fourth chapter of Sāhityasāra of Acyutarāya Modaka a writer at the beginning of the last century It consists of 24 s lokas with commentary and gives in brief the tenets of the different Indian Systems of Philosophy

It begins —

आत्मा देहो स्मृतिर्मोक्षस्तत्व मूलचतुष्टयम् ।
प्रत्यक्षमेव मान चैताद्धुर्लोकायता मुद ॥ १ ॥

End —

श्रीशांकरमतेप्यस्ति यावच्छास्त्रसमन्वयः ।
अद्वैतामन्यसौ मोक्षस्तत् ज्ञानाद्भ्यते यतः ॥ २४ ॥

इति श्रीमदच्युतविरचितसाहित्यसारीयचतुर्थरत्नान्तर्गतमतोपन्यासः समाप्तः ।

[B D 228

PART VI—KĀVYA

(A) Poems.

1161

अन्योपदेशशतक of मधुसूदन.

10½×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 4, about 20 lines to a page Dated Saṁvat 1857.

This is a collection of 110 Anyoktis by Madhu sūdana, son of Padmanābha. It is published in the Kāvyamālā Series, IX

Begins —

काळीपादिफणाळी॰

[B D. 178

1162

उदारराघव of शाकल्लमल्ल with टीका by महादेव.

14×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 119, about 12 lines to a page Date Sake 1784

Udārarāghava is a poem in 8 cantos on Rāma s life by S ākallamalla son of S ākalya Mādhava The commentary was composed in A D 1793 by Mahādeva, son of Kamalākara. For the text see I. O , No 3922 The cantos contain 106, 104 127, 122 120 79, 126 and 108 s lokas in order The poem ends with the appearance of S urpana kha on the scene but the introduction of the commentator would show that it was once carried further upto Rāma s coronation

The com begins —

श्रीमद्राम रघुकुलतिलक महासुर्ये: सुरेन्द्रै
र्गीत नित्य चितिसुखमय लोकशिक्षार्थदेह । नौमि ।
गुरोरपि गुरूर्गुरूर्गुणगुरून्मणस्यादरात्॰ ॥ १ ॥
उदारराघवे काव्ये ह्युदारो राघव प्रभु ।
जयत्ययोध्याराज्यान्तर्लीनो निजसुखे रत ॥ २ ॥

The MS does not contain the commentary on the fifth canto It ends —

शाके बाणद्विमांशुसप्तविमिते सवत्सरे च व्यये
मासे कार्तिकके सितप्रतिपदि स्वौवासरे स्वातिभे ।
सत्प्रावान् शिशुबोधिनीं रचितवान् टीकां महादेवक-
श्रोदारादिकराघवस्य निपुणां प्रीत्यै पयःशेषुरि ॥
यासिद्धान्वयसंभवेन रचिता विद्वन्महादेवके-
णोदारादिकराघवस्य रुचिरा टीका सतां प्रीतये ।
विद्वच्छ्रीयमलाकरात्मजसुतेनोदारपूर्वेण या
तस्यामष्टमसर्ग एव रुचिरः प्राप्त समाप्तिं किल ॥

[B D. 285.

1163

कंसवधमहाकाव्य of मोहनभट्ट.

13½×8½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 66, about 18 lines to a page.

An artificial poem in 21 cantos, intended to give practical illustrations in Grammar, by Mohanabhaṭṭa, also called Kavipandita, patronized by King Devisiṁha of the Bundela family See above No 864 The poem depicts the life of *S rikrsna upto the Kaṁsavadha.*

It begins —

अथ मोहनभट्टविरचित कंसवधमहाकाव्यं प्रारभ्यते ।
श्रीपतेश्चरणयोर्नखप्रभा भासुरेन्दि रभसाद्रसाङ्कितम् ।
आदधातु हृदि मे सरस्वती नूपुरस्वनमनोहरं पदम् ॥ १ ॥
शब्दशास्त्रमनधीत्य तत्फल वेत्तिमन्तुमलसा समुत्सुकाः ।
तन्निमित्तमिदमीदृशं मया केशवस्य चरित निबध्यते ॥ २ ॥
सन्धिसु(प्र)प्रकरणे क्वचित्क्रिया कारकाण्यय समासतद्धितौ ।
तिङ्सनादिपदयोर्व्यवस्थितिर्लौकिकी: कृत इतीहसंग्रह: ॥३॥॰

The Kāvya treats of the following subjects — I सन्धिसंग्रह (62 s lokas), II-IV सुबविभक्ति (श्लो 74, 78 81), V कारकसंग्रह (125), VI वृन्दावनाभिगमन (84), VII समाससंग्रह (71), VIII गोवर्धनपूजा (*108*), *IX गोवर्धनोद्धरण (106), X तद्धितसंग्रह (93)*, XI गोपिकापरिहास (95), XII (71), XIII ऋतुवर्णन (75), XIV विरहवर्णन (85), XV-XVI रासविलास (106 106), XVII धनुर्भङ्ग (119), XVIII मल्लवध (120), XIX सेनानिर्याण (126), XX चित्रसर्ग (131) The last canto is incomplete, a folio at the end is missing The MS breaks off in v *150*

The colophon —

इति श्रीमहाराजदेवीसिंहाज्ञानुवर्तिन कविपण्डितापरनाम्नो मोहनभट्टस्य कृतौ आनन्दाङ्के पदसमुच्चये कंसवधे महाकाव्ये॰

At the end, the poet describes the ancestors of his patron in the following order:—महीपाल-कर्ण-सहजाप्रदेव-राम-पृथिवीराज-तमाल्ह-राजचन्द्र-अर्जुनदेव—मल्लखान-प्रतापरुद्र-मधुकरसाह-रामसाह (who was a terror to the chiefs ruling on the shores of the Deccan)-संग्रामसिंह-भारतसाह. (For a description of the last four of these by another protégée of Devīsiñha, see Ulwar, Extract, No. 673).

Lastly he comes to Devīsiñha:—

देवीसिंह इति क्षितीशतिलकस्तस्याभवत्नन्दनः।

Here the MS breaks off.

[B. D. 278.

1164

कथासरित्सागर of भट्ट सोमदेव.

12×5 inches, Devanāgarī character. Foll 702, ten lines to a page Dated Saṁvat 1743.

Kathāsaritsāgara, a Sanskrit version of Guṇādhya's Bṛhatkathā by Bhaṭṭa Somadeva, who wrote between 1063 and 1081, about 30 years after Ksemendra's Bṛhatkathāmañjarī; cf. Winternitz, Geschichte, III. pp. 318-322 and I. O., No. 3948. Published by the N. S. Press, Bombay.

[B. D. 100

1165

कवीन्द्रचन्द्रोदय of श्रीकृष्णसरस्वती.

13½×8½ inches; Devanāgarī handwriting. Foll. 22; about 18 lines to a page.

Kavīndracandrodaya is an anthology of verses composed by various persons in praise of Kavīndra Sarasvatī, a resident of Benares, who freed that holy place from the taxation of Sheha Jehan, the Mongul Emperor of Dehli, by winning his favour. Kavikalpadruma (I. O., No. 3947) and Haṅsadūta (Burnell, Tanjore MSS., p. 163) are works of this Kavīndra.

The compiler of this anthology is S'rīkṛṣṇasarasvatī, who has put together stray verses composed by 58 otherwise unknown Paṇḍits.

On fol. 6b—

श्रीमच्छाहजहान्दिलीपकृपया विद्यानिधानाभिधः।

Beginning:—

पुण्डरीका(क्ष)चण्डाद्य चण्डीचण्डेश्वरं सदा।
वैतण्डखुण्डमानस्य निबन्धोयं निबध्यते ॥ १ ॥
समस्तम...तकारी समस्तविद्वत्परितापहारी।
कवीन्द्रचन्द्रोदयनामधारी निबन्ध एषोस्तु जगत्प्रचारी २
विद्यानुकृतफणीन्द्रो विजितयतीन्द्रो मतीन्द्रो यः।
स्ववशीकृतपृथिवीन्द्रो जयति कवीन्द्रो यतिर्जगति ॥३॥
गोदातीरनिवासी पश्चाद्येनाश्रिता काशी।
ऋग्वेदीयाश्वलायनी शाखाश्वलायनी शस्ता ॥ ४ ॥०
यवनकरग्रहणाब्धौ मग्ना येनोद्धृता पृथिवी ॥ ६ ॥
विजितमहीतलतस्मै दत्तं विद्यानिधानपदमस्मै।
आचार्यान्वयसहितं यतिवु(ध)वृन्दैर्महीतले महितम् ॥७॥
श्रीमत्काशिनिकाशिभिः सुकविभिस्तद्वत्प्रयागासिभिः।
नानादेशनिवासिभिश्च रचिता विद्यागणोल्लासिभिः॥
श्रीकृष्णेन सरस्वतीपदयुताचार्योपनामाश्रित-
श्रीविद्यानिधिसत्कवीन्द्रविषया पद्यावली लिख्यते ॥ ८ ॥०

[B D. 262.

1166

कादम्बरीकथासार of अभिनन्द.

15½×7½ inches; Devanāgarī character. Foll. 29, 12 lines to a page. Dated Saṁvat 1925.

This is an abridged form of Bāṇa's Kādambarī by Abhinanda, son of Bhaṭṭa Jayanta; it is in eight cantos having 100, 105, 109, 125, 109, 107, 113 and 98 s'lokas respectively. Abhinanda is quoted in Ksemendra's Suvṛttatilaka and in Dhvanyāloka. He appears to be a contemporary of Rājas'ekhara. Another work by the author is Yogavāsiṣṭhasāra. See C. C. I. pp. 24, 92. The MS was written by Ṛsi Kaula, at Kās'mira. *Published by the N. S. Press, Bombay.*

It begins:—

श्रियं दिशन्तु वः शौरेर्देवे दुग्धमसाः क्रमाः।०

[B. D. 249.

1167

कामसमूह of अनन्त.

10×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 8-19, 21, 49, about 9 lines to a page Dated Saṁvat 1587.

Kāmasamuha is a collection of verses, expressive of the erotic sentiment, composed in Saṁvat 1541, by Ananta son of Mandana who was a minister and a physician For quotations cf Peterson Reports III p 366 and I. O, No 1242

[B I 16

1168-1169

किरातार्जुनीय of भारवि with टीका by मल्लिनाथ.

15½×9¼ inches, Devanāgarī handwriting Foll 26 and 106, about 20 lines to a page

These are two MSS, the first contains only the text of Bhāravi's Kiratārjuniya. The second contains the same with Mallinātha's commentary At the end of the second MS a brief summary in prose of every verse is given this occupies five folios

[ZZ A. 11

1170

कीर्तिकौमुदी of सोमेश्वरभट्ट.

10½×4½ inches, Devanagari handwriting Foll 11, about 21 lines to a page

Kirtikaumudi is a poem in nine cantos describing the life of the minister Vastupāla composed by Bhaṭṭa Someśvara who lived between 1179 and 1262 in Gujrat See Winternitz III. p 93 It is published in the Bombay S Series.

[B D 64

1171-1172

कीर्तिलता of विद्यापति

12½×5½ inches, Devanāgarī character Foll. 19 and 10, nine lines to a page

These are two MSS of Kirtilatā a Prākṛta poem in four chapters describing the life of King Kirtisiṁha, composed by Vidyāpati Ṭhakkura also called Abhinava Jayadeva Vidyāpati wrote in the second half of the 14th century Purusaparikṣā is another work by him See Winternitz, Geschichte, III p. 351 and I A. vol. 14 p. 182 ff. The second MS contains only two chapters

Begins —

विसरइ त्रिस घमइ अमिअ रिग्नु पइपर ।
सजन चिंतइ मन हिमगिमित्तकरिभ सच कोई ॥
भेअ फरत्ता मजउपइ दुमगवैरिण होई ।
माळघद विजावइ भासा दुहुहुनलगाइ दुजनहासो ॥•
•ईशमस्तर निरासपेशलाभूनिभाररमणीयभूपणा ।
कीर्तिसिंहनृपकीर्तिकामिनी यामिनीश्वरकला निगीषतु

श्रीविद्यापतिविरचितायां कीर्तिलतायां प्रथम पल्लवः 4 b, इति श्री० द्वितीय पल्लव 10 b इति मरसकवि कण्ठहाराभिनवजयदेवमहाराजपण्डितठक्कुरश्रीविद्यापतिविर- चितायां तृतीय पल्लव 13 b

It ends —

शुभमुहुत्त अभिरोकन्निज्ञिअयधवजनउच्छाहकरनिरहुनिपाइ
अरूपपातिसाहिजसनिकककरन्नित्तिसिंहभगउभूप

एव सगरसाहसप्रमथनप्रारम्भलब्धोदयां
पुष्णातु प्रियमाशशाङ्कतरणिं श्रीकीर्तिसिंहो नृप ।
माधुर्यप्रसवस्थलीगुरुयशोविस्तारशिक्षासखी
यावद्विश्वमिदं च खेलतु कवेर्विद्यापतेर्भारती ॥

इति महामहोपाध्यायठक्कुरश्रीविद्यापतिविरचितायां कीर्तिलतायां चतुर्थ पल्लव समाप्त ।

[B D 284

1173

कुमारसंभव of कालिदास.

10¾×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 1 6, 11 18, 24 47, about 9 lines to a page Dated Samvat 1672

A copy of Kalidāsa's Kumārasambhava. It contains cantos I VII

[B I 22

1174

कुमारसंभव of कालिदास.

13×6¾ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 43, ten lines to a page.

Cantos VII XVII of Kumarasambhava

[B D 30

1175

कुमारसंभव of कालिदास with टीका by मल्लिनाथ.

12×5¼ inches, Devanāgari handwriting Foll 131, ten lines to a page

Kumārasambhava I VII, with Mallinātha's commentary.

[B. D. 17

1176

कुमारसंभव of कालिदास with an अवचूर्णि.

10½×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 54, about 15 lines to a page Dated Samvat 1726

A commentary on Kumārasambhava (I–VII) by an unknown author

It begins —

आशीर्नमस्क्रियावस्तुनिर्देशो वापि तन्मुखम् ।
सर्गबन्धो महाकाव्य० १ ॥ पुरनृप० ॥ २ ॥

अमीभिरष्टादशभिर्गुणैरुपलक्षितत्वात् अस्यापि महाकाव्यत्वम् । महाकाव्यमेभिर्गुणैरुच्यते । अत्राशीर्वादनमस्कारौ किमर्थं न कृतौ । केन कारणेन वस्तुनिर्देश कृत ।०

इति श्रीकुमारसंभवे महाकाव्ये कालिदासकृतौ उमापाणिग्रहणसप्तमसर्गस्यावचूर्णि ॥ ७ ॥

[B D 310.

1177

कृष्णकर्णामृतस्तोत्र of लीलाशुक.

14×8½ inches, Devanagari handwriting Foll 11, seven lines to a page

The Stotra here consists of 3 S atakas having 105, 105 and 89 s lokas respectively See I O Nos 3900 3901, with the latter this MS wholly agrees Also see below No. 1307

[ZZ B 4

1178

कृष्णचरितामृत.

9×5½ inches, Devanāgari handwriting Foll 69, 11 lines to a page Dated Samvat 1870

A collection of s'lokas in praise of S rikrsna, divided into three parts, i. e Ādyalilā, Madhyalilā and Antyalilā consisting of 17, 25 and 20 Paricchedas respectively The author is a pupil of Krsnacaitanya. The s'lokas are mostly from the following works, but sometimes interspersed with the author's own s'lokas —

उज्ज्वलनीलमणि, काव्यप्रकाश, कृष्णकर्णामृत, गीतगोविन्द, गोपीप्रेमामृत, गोविन्दलीलामृत, गोविन्दविलास, गौतमीतन्त्र, चैतन्यचरितामृतकाव्य, चैतन्यस्तवकल्पवृक्ष, दानकेलिकौमुदी, नारदपञ्चरात्र, नृसिंहपुराण, पद्मपुराण, विल्वमङ्गल, बृहद्गौतमीय, ब्रह्मसंहिता, ब्रह्माण्डपुराण, भगवद्गीता, भरतमुनि, भागवत, भागवतामृत, भावार्थदीपिका, महाभारत, रसामृतसिन्धु, रामानन्द, ललितमाधव, विदग्धमाधव, विष्णुपुराण, स्तवमाला, and हरिभक्तिसुधामृत

Ādyalila ends on fol 16b, Madhyalila on 55

It begins —

वन्दे गुरूनीशभक्तानीशमीशावतारकान् ।
तत्प्रकाशांश्च तच्छक्ती कृष्णचैतन्यसञ्ज्ञकम् ॥ १ ॥
वन्दे श्रीकृष्णचैतन्यनित्यानन्दो सहोदितौ ।
गौडोदये पुष्पवन्तौ चित्रौ सदौ तमोनुदौ ॥ २ ॥०

It ends —

ग्रन्थकारस्य ।
चरितामृतमेतत् श्रीमच्चैतन्यविष्णो
शुभदमशुभनाशि श्रद्धया स्वादयेद्य ।
तदमलपदपद्मभृङ्गतामेत्य सोय
रसयति र(स)मुच्चै प्रेममाध्वीकपूरम् ॥ ८ ॥
इति श्रीअन्तलीला विंशतिपरिच्छेद ॥ २० ॥

[B D 173

1179

कृष्णशतक of केशव with टीका by महादेव.

10½×4½ inches, Devanāgari character Foll. 19, about 13 lines to a page

Krsnas ataka is a collection of a hundred verses in praise of S rikrsna by Kes ava, pupil of Viṭṭhala Diksita, accompanied by a commentary composed by Mahādeva at the request of Nihālacandra.

The text begins —

श्रीकृष्णनामविश्वासजगदुद्धरणक्षमम् ।
अखिलार्थप्रदं वन्दे श्रीमद्विठ्ठलदीक्षितम् ॥ १ ॥

श्रीविट्ठलपदाम्भोजभूषिते वसुधातले ।
वैकुण्ठगमनाकाङ्क्षा विस्मृतैव शरीरिमि ॥ २ ॥०

It ends.—

ईहे नाह नरपतिपद नाहमीहे (ह)रित्व—
मीहे नाह त्रिपुरहरतां नाहमीहे पवर्गम् ।
स्मार(स्मार)तरणितनयातीरवानीरकुञ्जे
गोपीभर्तुर्मधुरमुरलीवादनानन्दमीहे ॥

The com begins —

निजाधीन राधा० ॥ १ ॥ अनुदिनमति० ॥ २ ॥
निहालचन्द्रप्रणयप्रयुक्त श्रीमान् महादेव स्वयम् ।
राधाधवाराधकतोषहेतोष्टीकां प्रसन्नां शतके तनोति ॥ ३ ॥
आदौ विघ्ननिवारणाय० श्रीकेशवकविर्निजगुरु प्रणमति० ।

[B I. 9

1180-1181

खण्डप्रशस्ति of हनूमान्

15×9½ and 10¾×4½ inches, Devanāgarī character Foll 9 and 7, about 18 lines to a page.

These are two copies of Khandaprasasti a poem in honour of Visnu's ten incarnations It is ascribed to Hanuman There are many versions of this poem see I O Nos. 3854 3856 The poem consists of 174 slokas in the first and 145 slokas in the second of our MSS It is published in the Pandit vols V and VI

[ZZ A 12 B D 141

1182

खण्डप्रशस्ति of हनूमान् with वृत्ति by गुणविनय

11×4½ inches Devanagari handwriting Foll. 41, about 12 lines to a page Dated Samvat 1690

This is a commentary called Subodhika on Khandaprasasti composed in Samvat 1641 by Gunavinayagani pupil of Jayasoma of the Kharatara Gaccha. Here the poem contains 160 verses only This may be called the Jain version of the poem

The com begins.—

श्रीपार्श्वं फलवर्धिकाङ्कसमहाराज महाराजित०
सवक्ष्ये विवृतिं यथामतिमत खण्डप्रशस्ते शुभाम् १
कुलकोधे यसिद्यमरनगरीमङ्गलदा० ॥ २ ॥

एतच काव्य हनूमद्विरचितम् । श्रीरामप्रशस्तिरित्यन० कर्त्रा मङ्गलार्थमादौ निरचित तत् व्याख्येय । इह हि श्रीराम महास्ति खण्डप्रशस्तिरवेन कथमजनीत्याह ।० तत्र सिन्धु० सेतौ इयमियद् हनूमान् श्रीरामप्रशस्तिमलिखत् । तत्र केचि त्सांयात्रिका स्वपोतमारुह्य० समुद्रान्त मानियान्० तेषां वणिजां पोत केनचिद्वायुना प्रेरित हनूमद्विरचितसेतुमार्ग समागच्छत् । तत्र च हनूमद्विरचितां श्रीरामप्रशस्तिं शिलासु लेखी दृष्ट्वा तां ते सांयात्रिका अलिखन् । तत्र च कानिचि(त्का) व्यानि समुद्रकल्लोले स्पर्शं पातनेन खण्डितान्यपि तानि लिखितानि ततस्ताः खण्डप्रशस्तिरित्यभिधान स्फुटतया तैश्चके ततस्ते स्वपुरीमागत्य महतां सभ्यानां तां खण्डप्र शस्तिमदर्शयन् । तदपि सुन्दराण्येतानि काव्यानीति विमृश्य तानि पूरयन्ति स्म इति सबन्धलेशः । तत्र च खण्डप्रशस्तौ हनूमद्विरचितायां श्रीरामस्य दशावतारा व्याख्येयाः तत्क्रम० श्राय ।० मङ्गलरूप तदेवादौ श्री(रा)म महास्तिकाक श्रीहनू मान् स्वश्रेयोऽर्थं मङ्गलमारभते—

वियत्पुच्छालुच्छो० ॥ १ ॥ चन्द्रादित्योदनैत्र० ॥ २ ॥
जीयासु शकलाकृते० ॥ ३ ॥ विश्वाद्यः कायलाकृतिः० ॥ ४ ॥
मायामिनतमोनसोनु० ॥ ५ ॥ मत्ते मेरौ पतति तपने० ॥ ६ ॥०
दिग्मूढ त सुरारिं स्त्रिलु० ॥ १० ॥०

It ends —

इति दशावतारस्याख्यानेन समर्पिता श्रीखण्डप्रशस्तिवृत्ति ।
विधुवारिधिरसदाधरमितवर्षे विक्रमार्कभूमर्तु ।
श्रीमत्खरतरगच्छे श्रीमज्जिनचन्द्रसूरिवरे ॥ १ ॥
विजयिनि विजितानेकोद्भटकटुमदवादिवादिसंदोहे ।
सूरिश्रीजिनमाणिक्यपट्टपूर्वाद्रिमार्तण्डे ॥ २ ॥
आसीच्छ्रीक्षेमशाखायु सुधानुलफलोपमा ।
अभिषेकपदप्रौढा क्षेमराजा यतीश्वरा ॥ ३ ॥०
जयन्तु ते श्रीजयसोमशिष्टा सुपाठका मे गुरवो गरिष्ठा ८
येषां प्रसादेन मया विदुषा स्वबोधवृद्ध्यै विततार्थसारा ।
खण्डप्रशस्तेर्विवृतिर्यरेण्या प्रसद्य शोध्या विबुधैर्मयीयम् ९

इति श्रीपण्डितशिरोरत्नश्रीजयसोमगणिशिष्यपण्डितगुण विनयगणिभिर्विरचिता श्रीखण्डप्रशस्तिवृत्ति सुबोधिका नाम्नीति ।

[B D 207

1183

गाथासप्तशती of हाल.

13¾×5¾ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 56, about 12 lines to a page

Text with Sanskrta Cchaya of the Prākrta

poem, called Gathasaptas atı, ascribed to Hala or Satavāhana. The MS does not contain the last 7 verses of the last Sataka For Hāla see Winternitz, III p 97.

It is published by Weber and also by the N S Press in the Kāvyamāla Series, together with Gangadhara s commentary

[B D 267

1184

गाथासप्तशती of हाल with विवरण by कुलनाथ.

13¾×5¾ inches, Devanagari handwriting Foll 56, about 12 lines to a page Dated Sake 1784

A commentary on Gāthāsaptas atı of Hala by Kulanatha who has also written a commentary on the Setubandha.

It begins —

नत्वा शम्भु यत्नाद्गम्भीरवद्धर्थसप्तशतकस्य ।
व्याख्यियते भावलव कश्चित्कुलनाथदेवेन ॥

स्वेष्टदेवताचरितप्रतिबद्धां गाथामाह० पसुव इति०

It ends —

इति श्रीकुलनाथविरचिते सप्तशतकविवरणे सप्तमशतक विवरण समाप्तम् ।

[B D 267

1185

गाथासप्तशती of हाल with *भावलेशप्रकाशिका by गङ्गाधरभट्ट.*

13×9 inches, Devanāgari handwriting Foll. 40, about 18 lines to a page. Dated Sake 1782.

A very neatly written copy of Gangādhara bhatta s commentary on Hāla s Gāthāsaptas atī. Published by the N S Press Bombay

[B. D 272

1186

गीतगङ्गाधर of कल्याण

11×5 inches, Devanāgari handwriting Foll. 32, about eight lines to a page. Dated Samvat 1727.

A devotional poem in twelve cantos describing the amorous sports of God S iva and Pārvati, by Kalyana. The poet writes this poem in the Astapadı metre in imitation of Jayadeva s Gitagovinda.

It begins —

मेघाडम्बरकारिवारिधिमहावर्तानुकारि स्फुरत्
छत्राकारमधोम्बरे त्रिजगतामीशो नरीनृत्यति ।०
यद्यप्यष्टपदीप्रबन्धरचने नान्यास्ति कुत्राप्यहो
विद्वान् श्रीजयदेवपण्डितकवेस्तत्कीर्तिमाप्नोति य ।१
तदा मदनुवर्णित शृणुत सज्जना शृण्वताम्
मुदावहमिम शिवाशिवविहारकाव्यं परम् ॥ ४ ॥०
शिवयो शिवद प्रेष्ठ पठतां तत्प्रसादतः ।
गीतगङ्गाधरग्रन्थ कल्याणश्चकरीत्यमुम् ॥ ६ ॥

मालवगौडीरागे ।

सकलजगद्धरणे धृतवानसि देहम् ।
धरणिमय च जन विविधेहम् ॥
शकर धृतभूमिशरीर जय गिरिजाधिपते ॥ १ ॥
विसृजसि जीवकृते जलमयवपुपेदम् ।
जीवनमखिलगुण बहुभेदम् ।
शकर धृतजलमयरूप जय गिरिजाधिपते ॥ २ ॥०

The following are the names of the first 11 cantos -शिवानुनय, शिवानुकूलन, वसन्तवर्णन, बिभीषिकाप्रदर्शन, सोत्कण्ठशिव, पार्वतीप्रसादन, पार्वतीपश्चात्तापवर्णन, कलहान्तरितावर्णन, उत्कण्ठितावर्णन, मुदितमन्मथान्तक and शिवप्रसादन

It ends —

गौरीशयोरहः केलिं प्रच्छन्नां या प्रकाशिकाम् ।
वर्णयन्ति जगत्पित्रोः क्वचय कोविदा कथम् ॥ ५ ॥
भवानीशङ्करौ यावच्छङ्करौ जगतामियम् ।
भवतां भुवि कल्याणवाणी कल्याणकारिणी ॥ ६ ॥

इति श्री० स्वाधीनपतिकाशिवासौभाग्यवर्णनो नाम द्वादशः सर्गः ॥

[B. D 219

गीतगोविन्द of जयदेव.

1187-1190

15×9¼, 15×9¼, 10½×6¼, 8¾×4 inches, Devanāgari character Foll 10, 9 29 and 30; 17 18, 18 and 8 lines to a page. The last MS. is dated Samvat 1615 Others are not dated

These are four copies of Jayadeva's Gitago-

vinda. For information, consult I O No 3860 and Winternitz, Geschichte, III p 127 ff.

[ZZ A 12, ZZ B 3, B I 14, S C 10

1191

गीतगोविन्द of जयदेव with रसिकप्रिया by कुम्भकर्ण.

11×5 inches, Devanāgarī handwriting Foll 2 only, nine lines to a page

This is a fragment of Rasikapriya a commentary on Jayadevas Gitagovinda composed by King Kumbhakarna of Mevāda who lived towards the middle of the 15th century See above No 405 Two works on Music are ascribed to him at C C I p. III Published by the N S Press, Bombay

[B I 7

1192

गीतगोविन्द of जयदेव with पदद्योतनिका by नारायण.

13¾×6½ inches, Devanāgarī handwriting *Foll. 50, about 12 lines to a page* Dated San vat 1807

Gitagovinda with Padadyotanikā composed by Narāyana Pandit who was patronised by Bhisa dāsa, son of Laksmidasa, cf I O No 3873 Published at Bombay 1885

It ends —

इति श्रीगीतगोविन्द्टीकाया श्रीपदासकारितायां नारायणपण्डितकृताया पदद्योतनिकाया द्वादश सर्गः ।

[B D 3

1193

गीतगोविन्द of जयदेव with संजीविनी by वनमालिभट्ट

11½×5 inches Devanāgarī character Foll. 8-100, about 15 lines to a page

Gitagovinda, with the commentary called Sañjivini by Vanamālibhatta son of S'ivadasa It is based upon seven older commentaries.

It ends —

टीकासप्तकमालोक्य सारसारं समुद्धृतम् ।
तत्रापि स्खलितं किंचित् क्षन्तुमर्हन्ति सूरयः ॥ १ ॥
शिवदासात्मजेन भट्टेन वनमालिना ।
गीतगोविन्दटीकेयं रचिता शुभदास्तु च ॥ २ ॥
वैशाखे कृष्णपक्षस्यैकादश्यां शुभमङ्गले ।
पाराणस्यां कृता टीका भट्टेन वनमालिना ॥ ३ ॥
काश्यां नरोत्तमगृहे मध्ये माधवसर्वपोः ।
रचिता गीतगोविन्दटीका श्रीवनमालिना ॥ ४ ॥
कलिन्दजानीरविहारशीलं गोपाङ्गनानां नयनाभिरामम् ।
यशोदयैर्मां हितमारकोटिं वन्दे सदा तं वृषभानुजातम् ॥ ५ ॥

इति श्रीमत्कृष्णचन्द्रसेवकोदीच्यावतमश्रीशिवदासात्मजश्रीवनमालिभट्टविरचितायां वनमालिसंजीविन्या श्रीगीतगोविन्दटीकायां सुप्रीतपीताम्बरो नाम द्वादश सर्गः ॥

[B D 31.

1194

चौरपञ्चाशिका of बिल्हण.

13¼×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 7, seven lines to a page.

Caurapañcas ika is a poem ascribed to the Kashmir poet Bilhana For information, see I O Nos. 4008 and 4011, also Winternitz, Geschichte III p 117 ff Our MS. contains the longer recension which is published in Kāvyamālā, Part XIII p 145 ff It breaks off in the midst of v 67 Also see below No. 1204

[B D 43

1195

चौरपञ्चाशिका of बिल्हण with टीका by गणपति.

13½×8½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 9 sixteen lines to a page

A commentary on the Caurapañcās'ika by Ganapati son of Rāma Upadhyāya The commentator assigns this poem to a Brahmin poet called Caura. See Winternitz Geschichte III. p. 118. For quotations cf. I. O., No. 4008.

Ends —

इति श्रीसमस्तविद्यारविन्दमार्तण्डपण्डितविद्यासिसर्वविद्रज्जनोपकार सतुष्टीकृतमुहृद्दहृदा (?) प्रणतसमूहसूरि रामोपाध्यायसूनुना गणपतिना विरचिता विलासिजनचित्त कैरवचन्द्रिका चौरपञ्चाशिकाया टीका सम्पूर्णा ।

[B. D 279

1196

जाममञ्जरी of वाणीनाथ

11×4½ inches, Devanāgarı handwriting Foll 10, ten lines to a page

Jamamañjarı a history of the Jams or the descendents of the Yadava family, constructed from traditional sources and put together in 122 s'lokas by Vanınātha a poet at the court of King S'atrusalya in Samvat 1627 Vānınātha wrote this short poem as a supplement to his Jāmavıjaya Kavya, for which see I. O No 3985

It begins —

करकिसलयकम्पान्दोलिमाङ्गल्यमारय
दधदुरसि नतास्य सीतया सज्जमानम् ।
गुरजनचलदक्षिप्रांसमामीडमानो
हृदयनिहतभावो राघवो म पुनातु ॥ १ ॥
यथानामगुणो वाणीनाथोह जगतीतले ।
ख्यापनाय गुणोत्कर्षं शत्रुशल्यस्य शासनात् ॥ २ ॥
हरिवंशमविष्याख्यस्कन्दभूपाल्वल्लभान् ।
ग्रन्थानालोच्य सगृह्य सार तेभ्यो यथामति ॥ ३ ॥
राजमञ्जरीमाश्रित्य कुर्वेह जाममञ्जरीम् ।
श्रीजामविजयाख्यस्य काव्यसिन्धो सुरापगा ॥ ४ ॥०

It ends —

यदङ्गज साम्वकुलाब्धिचन्द्र श्रीशत्रुशल्य स्वयमेव भूप १९
यो वर्णितो भूरितयात्र काव्ये मयैव शब्दार्थतयैकयुक्त्या ।
तस्मात्तनोद तत्तिवेदनाय पुन कृतेय परिशुद्धबुध्या २०
यावद्राजति भूतले नगवरो हेम स सौवणजो
यावद्भाति नभस्तल दिनमणिर्नक्षत्रनाथान्वित ।
यावद्भूतलमब्धिसप्तकयुत गाङ्ग जल यामुन
तावत्पश्यत्यक्ष्मपसुकुलजैर्धं प्रक्षिर्णं राजताम् ॥ २१ ॥
अब्दसप्ताक्षिषट्चन्द्रमिते माघे सिते दले ।
अनङ्गदिवसे वाणीनाथ पूर्तिं चकार ह ॥ १२२ ॥
इति श्रीवाणीनाथविरचिता जाममञ्जरी समाप्ता ।

[B I 123

1197-1199

नीति शृङ्गार and वैराग्य शतकs of भर्तृहरि.

10¼×4¾ 9¾×4, 10½×4½ inches Devanāgarı handwriting Foll. 28 86, 15, about 10 or 12 lines to a page.

Each of the first two MSS contains the three S atakas of Bhartrharı the last contains only the Nitis ataka See Winternitz, Geschichte III. p. 137 ff.

[B D 103, 205 108

1200-1201

नैषधीयचरित of श्रीहर्ष.

11¼×5¼ and 11×4¾ inches, Devanāgarı handwriting Foll 174 and 183, ten lines to a page.

Two complete copies of S riharsa s Naisadhıya carita. See I O No 3825 The author lived in the second half of the 12th century cf Winternitz Geschichte III p 54 The first MS was written by Hañsarāja son of Madhumat son of Nısiñha of Parnāṭı in Samvat 1735, the second is dated Samvat 1710

[B D 298 and 53.

1202

नैषधीयचरित of श्रीहर्ष

with a commentary

10½×4¾ inches Devanagarı handwriting Foll. 33 about 20 lines to a page

The MS contains I VII cantos only with a *commentary which begins* —

अथारम्भे निर्विघ्नेन ग्रन्थपरिसमाप्त्यार्थं०

[B D 303

1203

प्रास्ताविककाव्य

9×4½ inches, Devanāgarī character Foll 11, about 18 lines to a page

A small poem consisting of 44 stanzas on morality in general Possibly of Jain origin

Begins —

कश्चित्काननकुञ्जरस्य भयतो नष्ट कुबेरालय:०

[B D 61

1204

विदग्धचरित्र

14×8½ inches Devanāgarī handwriting Foll. 10 34 lines to a page Dated S'ake 1782.

Life of Bilhana in 165 s'lokas, or the other longer recension of Caurapañcās'ikā which is published in the Journal Asiatique 1848, pt. XI. p 469 by Ariel.

Begins·—

पृथ्वीमण्डलनाभिभूतकनकाद्रान्द्रोत्तरस्यां दिशि ।०

[B. D. 279

1205

बुधभूषण of शम्भुराज.

9½×5¼ inches, Devanāgarī handwriting. Foll. 64; about ten lines to a page Incomplete.

Budhabhusana of S'ambhurāja is edited by me in the Government Oriental Series, Poona, from this manuscript The author is the son of the great S ivājī.

[B D. 305.

1206

बृहत्कथामञ्जरी of क्षेमेन्द्र.

13½×8½ inches, Devanāgarī handwriting. Foll 60, about twenty lines to a page.

An incomplete copy of Ksemendra's Brhatkathāmañjarī. It is published in the Kāvyamālā Series.

[B. D 279.

1207-1208

भामिनीविलास of जगन्नाथ.

14×6 and 14×8½ inches, Devanāgarī handwriting. Foll. 18 and 12, 9 and 18 lines to a page. The first MS is dated Samvat 1816

These are two copies of Jagannātha Pandita's *Bhāminīvilāsa* *Jagannātha lived towards the* middle of the 17th century, see above No 148.

[B D. 3 and ZZ. B 4

1209

भावशतक of नागराज.

8×3 inches, Devanāgarī handwriting. Foll. 15, about 10 lines to a page.

Bhāvas'ataka of Nāgarāja, son of Jālapa. It is published in the Kāvyamāla Series. Our MS. ends with v. 93 For quotations, see Peterson, Reports, III. p. 338.

[B. L 13.

1210

मण्डलीकनृपचरित of गङ्गाधर.

10½×4½ inches; Devanāgarī character. Foll. 3-34; about 13 lines to a page Incomplete

This is a poem describing the life of King Mandalika IV, son of Mahīpāladeva, son of Melagadeva, son of Mokalasiṁha, son of Jayasiṁha, son of Khangāra, with whom the poem begins. These are the Cudāsama princes of Girnar (Junagad.) For their probable dates (Khangāra 1279 A. D , Mandalika 1376 A D.), consult Duff, Indian Chronology, p 284

The first two folios of the MS are lost. Folio 3 begins with the second half of the 36th verse of canto I, which has 90 verses in all Other cantos have 59, 73, 36, 71, 78, 63, 63, 48 stanzas in order The MS breaks off in v 38 of the Xth canto

The author of the poem is Gangādhara, who was obviously patronised by King Mandalika.

Begins —

यथा नारायणो देवस्तथा गिरिरयं यतः ।
ततः सर्वत्र यं लोका गिरिनारायणं जगुः ॥ ३७ ॥
तस्य पर्वतराजस्य पुरः परिसरे पुरम् ।
जीर्णदुर्गमिति ख्यातं आख्यात शमुसूनुना ॥ ३८ ॥
जीर्णं यद्दुर्गमासाद्य विपक्षा यान्ति संक्षयम् ।
तेनेदं नगरं प्राप्तं जीर्णदुर्गमिति प्रथाम् ॥ ३९ ॥०
तत्राभून्नगरे राजा कलौ यदुकुलोद्भवः ।
खङ्गारनाम्ना विख्यात क्षात्रधाम्नातिमानितः ॥ ६६ ॥०
धनुर्भिरधिकाशीतिर्मल्लान्ता गोहिलादयः ।
येनास्तसोमभूपालाः शृगाला इव सूदिताः ॥ ६८ ॥
प्रभासपत्तने येन हत्वा यवनभूपतीन् ।
श्रीसोमनाथप्रासादजीर्णोद्धारः कृतः कलौ ॥६९॥०
तस्याभूत्तनयः श्रीमाञ्जयसिंह इति श्रुतः ।
येन यावनराजेभघटा विघटिता रणे ॥ ७७ ॥
गिरिनारायणगिरौ जयसिंहे हि गर्जति ।
प्रतिभूपतिसारङ्गा व्यद्रवन्विदिशो दिशः ॥ ७९ ॥
तस्मान्मोकलसिंहोभूत् विभूतेरास्पदं सताम् ।
यस्याभिधानमात्रेण व्यद्रवद्दैन्यवारणः ॥ ८० ॥

तस्मान्मोकलसिंहेन्द्रादाविरासीज्जयन्तवत् ।
श्रीमान्मेलिगभूनाथो यो रणे शत्रुमेलग ॥ ८२ ॥०
यवनेन्द्रभयाघातमल्लछत्त्रस्य रक्षणम् ।
कुर्वता येन सहसा मही निर्यवनी कृता ॥ ८७ ॥
मोहम्मदसुरत्राणं निजदुर्गमहाग्रहम् ।
व्यग्रहीद्य तेन तत्सर्वस्व समग्रहीत् ॥ ८८ ॥
तस्मादुदभवच्चन्द्रात्प्रद्युम्न इव नन्दन ।
महीपाल इति ख्यात सार्थयाभिधया भुवि ॥८९॥०
आराधयद्वर प्रादादिति तस्मै जनार्दन ॥ ९७ ॥
अवनिप सुतरत्नं यत्त्वयाराधितोह
गिरिवरगहनस्थां मण्डली मे समेत्य ।
भवतु तव तनूजो मण्डलीकाभिधानो
समितिविजयदक्ष कल्पवृक्ष कल्पवृक्ष ॥ ९८ ॥
श्रीगङ्गाधरविरचिते काव्येऽस्मिन्मण्डलीकनृपचरिते ।
अचलान्वयाभिधान सप्तदशसर्गोऽयमादिम समभूत् ॥

The IInd canto describes the youth of Mandalika and his marriage with Kuntā daughter of Arjuna son of Gohilla Bhimadeva. Kuntā was offered by her uncle Dudāvanīsa who had succeeded Arjuna to the throne when the latter had fallen in a battlle with the Turks The IIIrd describes Mandalika's battle with King Sangana the defeat and death of the latter, and also his battle with his brother in law *Duda* who was instigated by the king of Yavanas, Duda is killed in the battle Mandalika then ascends the throne of his father In the IVth canto Mandalika asks his minister to look for a princess for him to marry, the minister says —

सैं सिंहलद्वीपनृपालपुत्री सपद्मिनी पद्मदलायताक्षी ।
रूपानुरूपा भवतो नरेन्द्र कुलानुरूपा न तथास्यधामि ८
वर्णोदवर्णादनरेन्द्रकन्या वीणादिसंगीतकलाप्रवीणा ।
सुलक्षणा सुन्दरवीक्षणा च श्यामेति नासौ तव भूप योग्या
त्रिगिरिराजस्य सुता सुतापि सद्भाग्यभाग्यादिगुणावलीभिः ।
चातुर्यचर्यादिरिनेति किंचिदिस्त चमत्करोत्यते नरापि ॥ १० ॥
कलिङ्गमर्त्त्यात्तनया मयादिविज्ञानविज्ञापितसर्वविद्या ॥
जयत्पन्नर्शरिति राजवर्य विवाहयाग्रीकरणाय नार्हा ११ ॥०
कासेर्धराद्गमकदामदलभूपात्मजा कामधनुर्लतेव ।
विमोदिनी रागिनि तापि गमनप्रमर्दामेति विशेति चेत ११
या भेदपाटक्षितिपस्य तनूजा यशगुरुणीवर्णा ।
आकर्णदीर्घाजलसत्नीया सा सेतुरवेन विधिनर्मिता १०
गजेन्द्रगमना कुमभुमसा गौरीतमकन्या निजवर्णलसन्ना ।
सुलावण्यद्वो गुणैराजमाना मदनबद्धनेरि न चात्मनापि १०

Bhima king of Malla however has a daughter who deserves to be married to the king In the Vth Bhima of his own accord sends a messenger to Mandalika requesting him to marry his daughter Mandalika accepts the invitation and the description of his marriage occupies the rest of the canto Cantos VI and VII describe the advent of the spring and the various amorous sports of King Mandalika, while his *hunting expedition is described in the VIIIth* A naval fight between the King of the Sindhus and Mandalika and the successful entrance of the latter into Jirnadurga his own capital is the subject matter of the IXth. The tenth contains the praise of Mandalika by the author

[B I 190

1211

मण्डलीकनृपचरित of गङ्गाधर

8½×3½ inches, Devanāgari handwriting Foll 10, seven lines to a page. Incomplete

Another copy of the 1st canto

Begins —

अस्ति स्वस्तिकर श्रीमान् पर्वत सर्वत श्रुत ।
त्रिकूटकूटसंगूढब्रह्मविष्णुशिवात्मक ॥ १ ॥
शिखरत्रयभेदेन नामभेदगमादसौ ॥० ॥ १० ॥

VV 11 to 35 are not given in this MS

[B L 191

1212

मदनबोधिनी of भाविल.

13¼×8½ inches, Devanāgari handwriting Foll 83 fifteen lines to a page Incomplete.

Madanabodhinī is a narrative poem, based on the famous Sukasaptati or the seventy tales narrated by a parrot It was composed by Bhāvila son of Sarvadeva and grandson of Ananta Upādhyāya a Nāgara Brahman of the Gautama Gotra The work is divided into several Paricchedas only the first four and a part of the fifth of which are contained in this MS It begins (with the 7th verso) —

यद्गुणमुक्तिप्रदं दीना कविरपि ॥ ७ ॥
अनूपाकोऽभवद्विप्रो नागरो गौतमान्वयः ।
उपाध्यायो ह्यनन्ताख्यो वेदशास्त्रार्थतत्त्ववित् ॥ ११ ॥०

सत्सुतः सर्वदेवाख्य पुण्यात्मा च गुणप्रियः ०॥१४॥०
तत्सुतेन गुणाढ्येन भाविलेन मनीषिणा ।०
कविमार्गप्रवीणेन कौतुकाविष्टचेतसा ॥ १६ ॥
प्रेयसीप्रार्थनावासपरमोल्लासबन्धुना ।
कोविदाभीष्टसन्मित्रप्रेरितेन सुमेधसा ॥ १७ ॥
कलाकलापविदुषा संमतेन सतां सदा ।
रसान्तरपरिज्ञातविनिर्जितमनोमुदा ॥ १८ ॥
रचिता विबुधानन्ददायिनीमद्धेतवे ।
सर्वाश्चर्यमयी चित्रा श्रवणामृतवाहिनीम् ॥ १९ ॥
शुकाख्यानकविश्राम्यकथासप्ततिविद्धिताम् ।
वैदग्ध्यजननीं चैव रम्यां मदनबोधिनीम् ॥ २० ॥

The Paricchedas treat of मदनोत्पत्तिवर्णन, शुकसारिकानयन, मदनबोधन and विरहस्वरूपाख्यानक in order The Vth begins with the 70 stories proper.

[B D 280.

1213

मेघदूत of कालिदास with टीका by मल्लिनाथ.

13¼ × 8¼ inches, Devanāgarī character oll. 34, sixteen lines to a page.

Kālidāsa's Meghaduta with the commentary of Mallinātha

[B D. 279

1214–1215

रघुवंश of कालिदास.

15¼ × 9¼ and 10¼ × 5 inches, Devanāgarī character. Foll. 41 and 64, 18 and 8 lines to a page.

Two copies of Raghuvaṃśa of Kālidāsa. The second MS contains only foll. 16 20 and 72 130

[ZZ A. 11 and S. C 10

1216

रघुवंश of कालिदास with टीका by मल्लिनाथ.

15 × 9¼ inches, Devanāgarī handwriting Foll 235, about 15 lines to a page.

Raghuvaṃśa with the commentary of Mallinātha Each canto in separately paged.

[ZZ B 3.

1217

रघुवंश of कालिदास with सुबोधिनी by दिनकर.

11 × 4¼ inches; Devanāgarī character. Foll. 38, about 26 lines to a page Dated Samvat 1648.

Raghuvaṃśa with a commentary called Subodhinī composed in 1385 A. D by Dinakara, son of Dharmāṅgada and Kamalā. See Weber, No 517 for the author's commentary on the Śiśupālavadha.

Begins —

आसीत्पदिष्टा मधुकारिदृष्टेर्मूलं श्रुते. श्रासततिर्यदीया ।
भवाब्धिपोतस्तनुताद्विभूर्ति तद्गुनिभूपं महित महो वः ॥१॥०

व्याख्यामतः समधिगम्य गुरोश्चिराय
नित्यं चिरंतननिबन्धनिरुक्तदर्शी ।
धर्माङ्गदस्य तनयस्तनुते सुबोधां
मेधाजुषो दिनकरो रघुवंशटीकाम् ॥ ५ ॥

It ends —

इति श्रीधर्माङ्गदसूनो. कमलाहृदयनन्दनस्य दिनकरमिश्रस्य कृतौ रघुवंशटीकायां एकोनविंशति· सर्गः ।

श्रीमद्धर्माङ्गदस्य द्विजकुलकुमुदामोदनौ(नै)कामृतांशोः
शास्त्राकूपारपारप्रसमरधिषणावागधीशस्य सूनु·।
वर्षेष्विन्(वैक्रमा)कें शशियुगमनुमिश्चिह्निते सूक्तिमुक्तां
टीकामेतां सुबोधां व्यतनुत कमलाकुक्षिजन्मा दिनेशः ॥
इति रघुवंशटीका संपूर्णा ।

[B D 234.

1218

रघुवंश of कालिदास with भाष्य by श्यामल.

10¼ × 4¼ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 358, about 15 lines to a page. Dated Samvat 1668

A commentary in Gujratī on the Raghuvaṃśa by Śyāmala, son of Bhūṇiga.

It begins —

नत्वा श्रीदस्य चरणौ विशराजस्य सुन्दरौ ।
नत्वा नत्वा पुनर्नत्वा भाष्यमेन(?) करोम्यहम् ॥१॥०

It ends —

श्रीमन्नागरपाटवोतिनिपुणः श्रीभूणिगसामवर

सत्पुत्रो द्विजसेवको विपुलधी सच्छास्त्रवित् दयामल ।
तेनेद रघुकाव्यभाष्यमखिल बुद्धा स्वकया कृत
छन्दोलक्षणवर्जित द्विजवरै सक्षम्यतां नो सदा ॥

इति श्रीकालिदासकृतौ महाकाव्यस्य श्रीरघुवशस्य भाष्यं समाप्तमिति ॥

[B D 310

1219

रघुवश of कालिदास with टीका by जनार्दन.

10½ × 4½ inches, Devanāgarı handwriting Foll. 1 16 24 106 about 15 lines to a page

Raghuvaṅsa with the commentary of Janardana The first five cantos however are without commentary, 6th is missing, 7 16 have the commentary of Janārdana, 17th has some other commentary, 18 and 19 are without commentary but the latter is furnished with some Avacuri.

Our Janardana is said to be the son of Mahāvira on fol. 76 b

काव्यलोलद्रघुविक्रमस्य श्रीकालिदासाद्भुतमुक्तकीर्तें ।
श्रीमन्महावीरशरीरजन्मा त्रयोदशे भाष्यमिद ततान॥

[B D 131

1220

राक्षसकाव्य of कालिदास

9½ × 5 inches, Devanagari character Foll. 13 eleven lines to a page

Rākṣasa *Kāvya* in *20* verses with commentary here the poem is ascribed to Kālidāsa At Weber No 580 the author is said to be Ravideva of Malayadesa For remarks on the poem, see Winternitz Geschichte III, p 65 Also see I O No 3932

The com begins —

आलम्ब्य जगदालम्बे हेरम्बचरणाम्बुजम् ।
गुम्फन्ति यद्गज स्पर्शास्तस्य मत्युद्वार्थयः ॥०

End —

इति श्रीकालिदासकृत सटीक राक्षसकाव्यं समाप्ति मगमत् ।

[B D 53

1221

राधिकाविनोद of रामचन्द्र.

12½ × 4½ inches, Devanāgarı character Foll 8, about ten lines to a page

This is a short artificial poem, consisting of only 19 verses and describing the amorous sports of Rādhika and Krsna, by Ramacandra the elder son of Janārdana and grandson of Purusottama Here it is accompanied by a commentary of an unknown author See I O, No 3885 for another commentary and quotations from the text

The com begins.—

पितृवचनमवश्यमेव पाल्य जगति जनानिति शासितु वनान्ते ।
गतमतिकरुणारसार्द्रचित्त रघुपतिमेकमुपास्महे सदारम् ॥ १ ॥

राधिकाविनोदाख्य चिकीर्षुः० रामचन्द्र कवि ०

[B D 285

1222–1224

रामकृष्णकाव्य with टीका by सूर्य पण्डित.

14 × 8½ 12 × 4¾ and 12½ × 4½ inches, Devanagari character Foll 10, 19 and 8, about 10-11 lines to a page

These are three copies of the Rāmakrsna Kāvya of Surya Pandita son of Jñānarāja together with the author's own commentary The last MS is incomplete The poem with the commentary is published in the Kāvyamālā Series For the author see above No 279, also cf I O 3912 for quotations

[*ZZ B 4, B D 216* and *121*

1225

रामार्याशतक of महामुद्गलभट्ट with पदार्थदीपिका by काकंभट्ट

13 × 5½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 27, about ten lines to a page Dated Sake 1791

This is a poem in praise of Rāma consisting of 108 stanzas in Āryā metre by Mahā Mudgala Bhatta The commentary is by Kākambhatta

The text begins —

त्वयि नियुक्ते मत्तगुल्ये०

It ends (differently from I O., No. 3036):—

धनुषा रिपुजयजनुषा० ॥ १०८ ॥
या त्वरा द्रौपदीत्राणे या त्वरा गजमोक्षणे ।
मय्यार्ते करुणामूर्ते सा त्वरा क्व गता हरे ॥ १ ॥
आपदामपहर्तारं दातारं सर्वसंपदाम् ।०
समुद्रवय(स)नावर्तिविद्रु(द्रु)म्मुद्गरवर्तिना ।
आर्या श्रीरचिता मेग्या महामुद्गलसूरिणा ॥

The com. begins:—

सीताकलाससमासक्तं रामकदम्बदीक्षम् ।
सकलं शीतलच्छायं श्रान्तविश्रान्तिदं भजे ॥ १ ॥
श्रीमन्मुद्गलभट्टेन रामचन्द्रप्रभोः कृता ।
आर्यांशुशतुनिकासा व्याख्यानं क्रियते स्फुटम् ॥ २ ॥

Ends:—

पदार्थद्योतिनी चेयं(यं) दीपिकार्यानुवर्तिनी ।
कार्यसमैट्टैः सुविपश्चा स्वसुखाय मुदा स्फुटम् ॥

इति श्रीमहामुद्गलभट्टविरचितार्याविभक्तश्रीरामार्याशत-पदार्थदीपिका संपूर्णा ॥

[B. D. 281.

1226

रामार्याशतक of महामुद्गलभट्ट.

8×3½ inches; Devanāgarī character. Foll. 15, about eight lines to a page.

Another copy without commentary.

It ends:—

धनुषा रिपुजयजनुषा० ॥ १०८ ॥
समुद्रवसनावर्तिविद्रुममण्डलवर्तिना ।
आर्या विरचिता श्रीमन्महामुद्गलसूरिणा ॥ १०९ ॥

[B. I. 8.

1227

शांकरदिग्विजय of माधवाचार्य with डिण्डिम by धनपति.

13×7 inches; Devanāgarī handwriting. Foll 250; about 13 lines to a page.

S'āṅkaradigvijaya or Saṅkṣepas'aṅkarajaya is a poem in 16 cantos on the life of the great S'aṅkarācārya. The commentary called Diṇḍima was composed in Saṁvat 1855 (1755?) by Dhanapati, son of Rāmakumāra and pupil of Bālagopālatīrtha. Text and commentary were printed at Bombay, 1864. See Hall, Index, p. 168 and I. O., No. 2314.

The author of the text is Mādhavācārya, otherwise known as Vidyāraṇya, pupil of Vidyātīrtha, for whom see above No. 441. Cf. Aufrecht, Oxford Catalogue, p. 260.

The text begins —

प्रणम्य परमात्मानं श्रीविद्यातीर्थरूपिणम् ।
प्राचीनशंकरजये सारः संगृह्यते स्फुटम् ॥ १ ॥
यद्वद्दाना० ॥ २ ॥

The com. ends:—

पाण्डवेन्द्रदि(द्वि)नागेशप्रमिते शुभवत्सरे ।
श्रावणे सितपक्षस्य सिद्धिमिनगुरौ अयम् ॥

श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यबालगोपालतीर्थश्रीपादशिष्य-सारस्वतशास्त्रनयगतद्वन्द्वशास्त्रसंरामकुमारसूनुधनपति-सूरिविरचिते श्रीशंकराचार्यविजयडिण्डिमे षोडशः सर्गः ।

[B. D 231.

1228

शार्ङ्गधरपद्धति of शार्ङ्गधर.

13½×8½ inches; Devanāgarī handwriting. Foll. 56, about 17 lines to a page. Incomplete.

S'ārṅgadharapaddhati is a poetical anthology written in A. D. 1363, by S'ārṅgadhara, son of Dāmodara who lived at the court of King Hammīra of S'ākambharā. Our MS. contains the work only upto the Mis'rakanītipariccheda. The work is published by Dr. Peterson in the Bombay S. Series. See also I. O, No. 4024 and Hall, Vāsavadattā, Intro., p. 48.

[B. D 270.

1229

शार्ङ्गधरपद्धति (उपवनविनोद) of शार्ङ्गधर.

11½×4½ inches, Devanāgarī handwriting. Foll. 12, nine lines to a page.

A section of S'ārṅgadharapaddhati, called the Upavanavinoda, containing 240 verses.

It ends —

इति शार्ङ्गधरविरचितायां पद्धतौ उपवनविनोदनाम-परिच्छेदः ॥

[B. I. 12.

1230

शिशुपालवध of माघ.

10½×4½ inches; Devanāgarī character.

Foll 61, 18 lines to a page Dated Saṁvat 1829

Māgha s Śiśupālavadha See K B Pathak J B B R A S vol XX p 303 and Winternitz Geschichte III p 50 Often published

[B D 81

1231

शिशुपालवध of माघ with टीका by वल्लभदेव

15 × 4¾ inches Devanāgarī handwriting Foll 133 sixteen lines to a page

A commentary on the Śiśupālavadha of Māgha by Vallabhadeva son of Ānandadeva father of Candrāditya and grandfather of Kaiyata who wrote a commentary on Ānandavardhana s Devīśataka in 977 A D See C C I p 555

It begins —

यस्य भृङ्गावलि कण्ठे मदाम्भोराजिराजिते ।
भाति रुद्राक्षमालेव स व पायाद्विनायक ॥ १ ॥
अभीष्टफलसंपत्तिहेतु स्मृत्वा सरस्वतीम् ।
शिशुपालवधे काव्ये सारटीकाभिधीयते ॥ २ ॥

कृता महद्भिर्यत एव टीका ममापि यत्नस्तत एव जात ।

It ends —

सूनोरानन्ददेवस्य रणभूम्यो महात्मन ।
व्यधत्त टीकां काव्येऽस्मिन् वल्लभ सूरिवल्लभीम् ॥
विवरणमन्यद्दृष्ट्वा बुधैस्ततो ज्ञायते विशेषोऽत्र ।
येन न भुक्त निम्ब द्राक्षायां किं गुणज्ञोऽसौ ॥
श्लोकानां च समासेन सहस्राणि दशैव हि ।
मूलग्रन्थस्य संख्यायां सहस्रे द्वे तथैव च ॥

[B D 282

1232

शृङ्गारकाव्य of शंकरकवि

8 × 3¾ inches Devanāgarī handwriting Foll 7 ten lines to a page

The Vakṣojavarṇana section in 95 ślokas of the Śṛṅgāra Kāvya of Śaṅkara Kavi son of Śivadāsa

It begins —

कपोल्युगलप्राप्यकुमतिम्रगुजिते ।
वृत्तकर्णौ हैमवतीसुतुर्विजयतेतराम् ॥ १ ॥
विद्वत्सकलकलश्रीशंकरनामा सुखाय विबुधानाम् ।
अभिनवसाधुवधूनामुरसिजशृङ्गारकाव्यमातनुते २॥

End —

इति श्रीसकलकलाकुलतिलकशिवदाससूरिसूनुशंकरकविरचिते शृङ्गारकाव्ये वक्षोजवर्णनं समाप्तम् ।

[B D 200

1233

श्रीरामचरित of युवराज.

13½ × 8½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 41 seventeen lines to a page.

A Mahākāvya in 12 cantos describing the early life of Rāma upto Rāvaṇa s approach to Rāma s hermitage after the latter s being led astray by the golden deer It appears that the poem is incomplete The author is Yuvarāja a resident of Koṭiliṅgapura in Kerala

It begins —

प्रथते केरलदेशे प्रथित रराष्ट्र कोटिलिङ्गपुरम् ।
श्रीमान्युवराजाख्यस्तत्राखे दीर्घदर्शिमुकुटमणि ॥१॥
कालीकृपाकटाक्षक्षपिताखिलकल्मषपौषधिषणोयम् ।
रसिकशिरोमणिसुधियामानन्दकर करोति सत्काव्यम् २
अस्ति त्रयाणां जगतां विदान नारायणो नाम सुराधिनाथ
विराजमान फणिराजतल्पे पीयूषभानाविव कृष्णसार १

The colophon —

इति कोविदचक्रचूडामणिना युवराजेन विरचिते श्रीरामचरिते महाकाव्ये०

The cantos have 88 94 97 102 95 98 94 111 72 94 69 and 127 ślokas respectively

End —

व्याकुलादिसमस्तशास्त्रसमुदायाम्भोधिकुम्भीसुत
काव्यालंकृतिनाटकोदय(?)सुकृतौ काव्यस्य सत्य समः।
पुण्य पण्डितराजराजिगजताकुम्भाद्रिसभद्रने
दम्भोलिर्युवराजकोविदमणिर्वर्वर्ति सर्वोपरि ॥ १० ॥
शास्त्रेषु शाततमशास्त्रसमापि बुद्धि
काव्येषु मस्यनलिनाधिकसौकुमारी ।
यस्याक्षतामरसलास्यरसा च वाणी
हर्षं न कस्य कुरुते युवराज एष ॥ ११ ॥
अपि युवकृतरीत पण्डितसमन्यमूढे—
र्गैम तु सुकृतिरत इत्व गृह्णन्ति सन्तः ।
अवगणितमवधेर्दुरैरप्ययाप्याः
निमिनणकमृणाल राजहंसास्तमन्ति ॥ १२ ॥ श्रीरस्तु ॥

[B D 279

1234

साम्बपञ्चाशिका of साम्ब with विवरण by क्षेमराज.

16×7¼ inches, Devanāgari handwriting Foll 19, 12 lines to a page. Dated Samvat 1925

Sāmba pañcāsikā of Sāmba is a collection of 53 stanzas in praise of the Sun god. The commentary is by Rajānaka Ksemarāja pupil of Abhinavagupta and the author of Sivasūtra vimarsini. See Hall Index p 196 and C C. I p 134 Text and commentary are published by the N S Press Bombay

[B D 248.

1235

सिद्धदूतकाव्य of अवधूतराम

11¾×5 inches, Devanāgari character Foll. 3-13, 12 lines to a page Dated Samvat 1485

Siddhaduta is a poem in 141 slokas in imitation of Kālidasas Meghaduta. It treats of the Vedanta and was composed by Avadhutarama in Samvat 1423 during the reign of Yasasvimalla at Bhadrapura on the banks of the Revā. A Tapasa is the lover, a Siddha is the Duta and Vidya is the beloved in this poem. Foll 1 2 are missing

The metre is of course Mandākrantā

It ends —

व्यासश्रीचाङ्गदेवस्य देवर्षेस्तु कुतूहलात् ।
कल्याणाय कृत काव्य प्रीतये योगिनामपि ॥ १३६ ॥
आदौ श्रीकालिदासस्य मतिमालोच्य यत्नत ।
अवधूतेन रामेण सिद्धदूत समर्थित ॥ १३७ ॥०
यशस्विमल्लदेवस्य राज्ये भद्रपुरे शुभे ।
रेवातटं समासाद्य वाग्विलासो विनोदित ॥ १३९ ॥
श्रीविक्रमार्कनृपपट्टनिबन्धकालात्—
काले गतेऽग्निनयनाम्बुधिचन्द्रसङ्ख्ये ।
वर्षे कृते तपसि मासि दिनैकशेष—
शेषेण शम्भुवचनाद्ददनि स राम ॥ १४१ ॥

इत्यवधूतरामविरचित सिद्धदूताभिधान काव्य समाप्तम्

[B I 20

1236

सुभाषितसंग्रह.

8¼×4 inches, Devanāgari handwriting Foll 42, about twelve lines to a page

These are stray verses from various sources numbering about a thousand but not arranged in any particular way

[B D 130.

1237

सूक्तिसुन्दर of सुन्दरदेव

9×4¼ inches, Devanāgari character Foll. 18, about 12 lines to a page Dated Sake 1632.

Suktisundara is another collection of stray verses from different poets on different subjects by Sundaradeva

[B. D 65

1238-1239

सेतुबन्ध of प्रवरसेन with रामसेतुप्रदीप by रामदास

13¼×8¼ and 12¼×4¼ inches, Devanāgari handwriting Foll. 258 and 97, about 18 and 16 lines to a page

These are two copies of the Setubandha Kāvya with Rāmadāsas commentary The first is dated Samvat 1687 but its folios bear the water mark 1859 the second is incomplete. Text and commentary are published by the N S Press Bombay See Winternitz, Geschichte III p. 63.

[B. D 258 and 110

1240

सेतुबन्ध of प्रवरसेन with सेतुसरणि by शिवनारायणदास

12¾×3¾ inches, Devanāgari handwriting Foll. 47, seven lines to a page

Setubandha with Setusarani which is nothing but a Sanskrit translation of the poem. For another MS see Weber I p. 154 The author is Sivanārayanadasa who wrote at the order of Rāmasimha, during the reign of Jehangir

(1605-1627). Our MS. begins with v. 5, i. e. यो नित्य॰ of Weber's MS and contains only 8 cantos and 42 s'loks of the 9th.

[B. D. 42.

1241

हरविजयकाव्य of राजानक रत्नाकर.

15½ × 7¼ inches, Devanāgari handwriting. Foll. 152, 12 lines to a page. Dated Samvat 1920.

Haravijaya Kāvya is a big poem celebrating the victory of God S'iva over the demon Andhakāsura. It was composed by a Kashmirian poet, Rājānaka Ratnākara who lived towards the middle of the 9th century; see Winternitz, Geschichte, III. p. 51, 70. The poem is published with the commentary of Alaka in the Kāvyamālā Series, 1890. Our MS does not contain Adhys. 40-50, it contains, however, the concluding verses of the poem.

[B. D. 247.

1242

हस्तिजनप्रकाश of क्षेमेन्द्र.

13¼ × 8½ inches, Devanāgari handwriting. Foll. 24, fifteen lines to a page.

आदौ श्लोकैः सत्कथां सविगृह्य पश्चात्पुरैरन्वयलैसदृशिष्ये ॥२॥

यावन्तोत्र भविष्यन्ति श्लोकाः काव्यार्थबोधकाः ।
तावत्संख्याकवृत्तानि कर्तुकामोस्म्यहं क्रमात् ॥ ३ ॥
स्वप्ने हि हृष्टया दृष्टा(ष्टं) वृत्तान्तज्ञानमादरात् ।
एतच्छ्रा ततस्तदाज्ञातः प्रयत्नोयं वितन्यते ॥ ४ ॥
श्रीमन्तं यदुरामाणं तातं हंसाभिधां प्रभुम् ।
नत्वा काव्यमिदं कुर्वे क्षेमेन्द्रोहं शिवेच्छया ॥ ५ ॥
प्रणम्याहं शिवं साम्बं गिरं च गुरुदेवताम् ।
वैहोलाभिधराजन्यवंशं वक्ष्ये विनोदतः ॥ ६ ॥
अस्त्रशिक्षादिभिः पूर्वमाश्रितास्ते महौजसः ।
अतः प्रवृत्तिरेतेषां मदीया गुणवर्णने ॥ ७ ॥
वैहोलाख्या नृपाः सर्वे रविवंशसमुद्भवाः ।
रवेरंशा इव सदा प्रकाशन्ते जगत्त्रयम् ॥ ८ ॥
राजानो रविवंशीया वैहोलाख्या महारथाः ।
मन्ये रविकराम्भूमौ अन्यान्मूर्तिमतः स्थितान् ॥ ९ ॥•
राज्ञां रसत्रिसंख्याके कुले भूरक्षणोचिते ।
वैहोलाख्यकुलं श्रीमत्त्रिषु लोकेषु विश्रुतम् ॥ १२ ॥
राजधाममभूत्तेषां पूर्वं हस्तिजनं पुरम् ।
सार्धत्रिशतसंख्याका ग्रामा यस्य सदा भवन् ॥ १३ ॥
हस्तिजनाख्यकाशोस्ति येषां यज्ञान्महीभृताम् ।
हस्तिजनप्रकाशाख्यं तस्मात्काव्यमिदं ब्रुवे ॥ १४ ॥•
पूर्वं सोलङ्किनः सर्वे वैश्यवंशनिवासिनः ।
वैहोलपुरवासेन वैहोलाख्यामुपागताः ॥ १८ ॥
श्रीगुर्जरेषु विख्यातं पुरं वैहोलसंज्ञकम् ।
हस्तिजनस्य ये ग्रामास्ते तस्य पुरातनाः ॥ १९ ॥
इदानीं कालमासाद्य वैहोलं विश्रुतं क्षितौ ।
अतो हस्तिजनाराद्यं वैहोलं पुरमीरितम् ॥ १० ॥
पश्चाज्जनगाराख्यं(?) प्राप्तं रिपुवर्गिहने ।
रविकोश । पुरे सर्वसंज्ञव(ण)मविभ्रमत् ॥ ११ ॥•
अर्वाचीनरत्नाम्नायामन्यमिस्त्रयं दर्शितः ।
बहुरत्नानि श्रीमत्कोशैः प्रख्यातकीर्तिभिः ॥ १९ ॥
धाम्नातोथिवहुस्त्रकाणि वैश पुरुषाणि पुरैतम् ।
बहुतचिन्तनः प्रोक्तं काव्यं सर्वजनैः ॥ २० ॥

अथैकदा नृपाः पूर्वं रविवंशसमुद्भवाः ।
सोलङ्किनो वटङ्केन येन्तर्वैधनिवासिन ॥ १ ॥
कतिचित्सहसभूय ह्यम्बिकादर्शनार्थिन ।
स्वस्वसैन्य समादाय स्वपुरात्ते विनिसृता ॥ २ ॥
ततः कतिपयाहोभिरम्बिकायतन गता ।०
ततः परावृता सर्वे क्रमाद्विधिवशान्नृपाः ॥ ४ ॥०
अथागता दिने कैश्चिद्वैहोलपुरभूमिषु ।
तत्र स्थिताश्च तत्रत्यराज्ञा सर्वेवमानिताः ॥ ६ ॥
ततस्तेषां मुख्यतमो हस्तिजिन्नाम विश्रुत ।
राज्ञ प्रतापसिंहस्य पुत्र षोडशवार्षिक ॥ ७ ॥
ससरम्भसमाविष्टः कृत्वा युद्ध दिनत्रयम् ।
हत्वा त नृपतिं चक्रे राज्य तत्रैव सस्थित ॥ ८ ॥०
ततस्ते भूमिपतयो वैहोलपुरवासिन ।
सोलङ्किकीर्तिभाजोपि वैहोलाख्यामुपागता ॥१०॥

The next chapters respectively contain 67 70 51 127 51 73 58 76 53 58 and 28 s lokas and treat of हस्तिजनपुरनिर्माणविधि, सिद्धक्षेत्रपुरस्योद्भसनवर्णन, हस्तिजनपुरनिर्माणनिमित्तकथन, वैधव्यवैकल्यलक्षण, ब्रह्म तपस्यावर्णन, धर्मोवरप्रदानवर्णन, यशदत्तकृते शक्तीनां स्तवन, यशदत्तवरमासिवर्णन वैहोलपुरनिर्माण हस्तिजिद्राज्ञोवदावर्णन and सत्यजिद्राज्ञो वशवर्णन in order

It ends —

स च श्रीवत्सपुत्रोय यदुनामा महायशा ।
आसीद्रत्नजितो राज्ञ पण्डित प्रियदर्शन ॥ १६ ॥
यदो पुत्राविदानीं द्वौ क्षेमजित्शुकदेवकौ ।
विद्वांसौ यशसोपेतौ विद्यते(?)विनयान्वितौ ॥ १७ ॥
तौ मुक्त्वा सांप्रत सर्वा वैहोलारयानृपोत्तमान् ।
प्रारब्धवशतोन्यत्र जीवन कुरुत स्वकम् ॥ १८ ॥०
मृते रत्नजिति राज्ञि सांप्रत मेघराजजित् ।
करोति पैतृक राज्य सुप्रतापसमन्वित ॥ ५२ ॥
तस्य पुत्रोस्तु गुणवानुचितो राज्यकारक ।
सदोषात्कथितो वशो राज्ञो हस्तिजित प्रभो ॥५३॥०
नाहङ्कारवशादह कविरिति प्रोक्त हि रम्य मया
काव्य काव्यविशारदा सुमहस्तश्रेष्ठायित बालवत् ।
अद्रे रेणुभिरेव शमुसदन तन्वन्ति बाला यथा
स्वीये पादसरोरुहेत्र कविभिर्दोषो न देय क्वचित् ६५

इति० रविवंशीयानां वैहोलाभिधराजन्यानां अन्वयवर्णने त्रयोदश किरण । १३ ॥ समाप्तोय ग्रन्थ । श्रीरस्तु ॥ अथ यावत्तोत्र श्लोकास्तावत्सरयाकवृत्तानि कर्तुं मोत्साहइति गुरुचरणा ॥

[B D 259

(B) Campū

1243

कर्णचम्पू of कक्काभट्ट.

11 × 4½ inches, Devanāgarī character Foll 12, *ten lines to a page.*

A Campukāvya composed in honour of King Karna of Kaccha of the Yādava dynasty, by *Kakkābhaṭṭa son of Tubinakirana in Samvat* 1752. King Karna (also called Kāya or Kāyājit) was the son of Rāya Dhanajit son of Tamāri son of Megha son of Ravi son of Bhāra son of Khingāri son of Hammira

It begins —

श्रीमन्निविक्रममसोदरमाधवेश
कल्याणरा(ज)पुरुषोत्तममध्यवर्ति ।
जागर्ति च सकललोकविकाशभूमि
का द्वारिकेशमहमालयमानतोस्मि ॥ १ ॥०
आसीद्यादववंशमौक्तिकमणिर्हम्मीरनामा नृप
स्यात शौर्यवदान्यतादिकगुणैर्भूमावरीणे स्वयम् ।
त पुनश्च तथा बभूव विदित प्रत्यर्थिपृथ्वीभृताम्
काल कल्पतरु सतां शुचिमना खिङ्गारिसज्ञ क्षितौ ३

आसीत्कोपि महाराजाधिराज खिङ्गारिसूनु कच्छदेश क्षितिपालक चतुर्दिक्षु वितन्यमानकीर्ति शत्रूणां भाररूपो भारा नाम ॥

तत्पुत्रो रविनामाभूत् जगदुद्योतकारक ।० ॥ ८ ॥
तत्सूनुर्मेघनामा सकलगुणगणालङ्कृतश्चारुमूर्ति ।
सर्वेषामन्नदाता जलद इव पर कच्छदेशेऽवतीर्ण ॥०
तस्मात्प्रादुरभूत् स कोपि पुरुष श्रीमानरिध्वसक ।
सत्सग कुलदीपकोतिसुभगो वीरस्तमाचिन्नर ॥
तत्पुत्रश्च तथैव रायधनजिन्नलरूपति सांप्रत
चिन्न त्कथितो यदेष जगति प्राचीपतिश्चापर ॥१०॥

तत्पुत्रमहाराजाधिराजो० श्रीकायाजिन्नामाखि ।० यस्य च० भुजनाम्नि नगरे० जागर्ति श्रीशिरोमणिनाथ ।०

Karna was another name of Kāya or Kayājit

It ends —

भूपतितोषणकृतये त्वरयाय प्रचितो ग्रन्थ ।
शुद्धि विदधतु सुधिय कोपि मुहुर्भावनादस्मिन् ॥५७॥
इति कायामहीपालचम्पू संपूर्णतामगात् ।
कक्काभट्टेन रचिता विदुषा प्रीतिदायिनी ॥ ५८ ॥
नयन २ शर ५ महीभृत् ७ भूमिभि समितेऽब्दे
सितदलगदशम्यां फाल्गुनेमासि वारे ।

तुहिनकिरणसूनुर्भट्टककाभिधानो
व्यरचयदधिचित्रं कर्णभूपालचम्पूम् ॥ ५९ ॥

इति श्रीमत्कायाभिधमहीमहेन्द्रचम्पूकाव्यं संपूर्णम् ॥

[B. I. 169.

1244–1247

दमयन्तीकथा (नलचम्पू) of त्रिविक्रम.

10×4½, 15×9, 15×9 and 11½×4½ inches, Devanagarī character. Foll 48; 55, 15 and 21, about 15–17 lines to a page

These are four copies of the Damayantikathā or Nalacampū of Trivikramabhaṭṭa, who was the author of the Navasari grant of Indra III, Rāstrakūta, in A. D 915, See E. I, I. p 349 and I O, No. 4045. Of our MSS, the first contains five chapters, the second is complete the third and fourth contain only three chapters each. The work is published by the N S Press Bombay, together with the commentary of Candapāla.

[B. D. 98, ZZ A. 9, ZZ A. 9, B. I. 15.

1248

दमयन्तीकथा of त्रिविक्रम with टीका by गुणविनय.

15×9 inches; Devanāgarī handwriting Foll 188, 17 lines to a page.

Damayantikathā with a commentary composed in Saṁvat 1646 by Gunavinaya, pupil of Jayasoma of the Kharatara Gaccha, see above No 1182 *For quotations see I. O, No. 4050* The commentary is based on that of Candapāla.

[ZZ. A. 9

1249

नृसिंहचम्पू of भट्ट केशव.

14×8½ inches, Devanāgarī character. Foll 9, seventeen lines to a page.

A Campū Kāvya in six Stabakas by Bhaṭṭa Keśava, cf I. O, No. 4053 for quotations.

Begins —

कमकरथिरुद्रूकः कुम्भकोणाभिगद ।॰

[ZZ. B. 4.

1250

नृसिंहप्रबन्ध of श्रीकृष्णाचार्य.

13½×8½ inches; Devanāgarī character. Foll. 4, sixteen lines to a page.

A praise offered to God Narasiṁha by Kṛṣṇācārya, son of Rāmacandra and grandson of Krsna Muni.

It begins:—

ॐ नमो नारसिंहाय प्रह्लादवरदाय च ।
सर्वाय महारूपाय सच्चिदानन्दमूर्तये ॥ १ ॥
इत्याकर्ण्य महाराजन्द्वारिको देशिको द्विज ।
विज्ञापयति द्वारस्थान् राजदर्शनकामुकः ॥ २ ॥॰
अनवद्यैः पद्यबन्धैर्गद्यबन्धैश्च संस्तुवन् ।
भवद्वा(स)कुलोत्पन्नः कोपि कृष्णसमाह्वयः ॥ ७ ॥
अथ चेतोम्बुजं नैजमर्हणीकृत्य पादयो ।
कृष्णः स्तौति प्रबन्धेन सिंहाननमहीपतिम् ॥ ८ ॥

It ends —

निखिलनिगमशौण्डो मन्दिरं शारदायाः
विमलविपुलधामा श्रीनृसिंहाङ्घ्रिलीनः ।
विलुलितकलिवीर्यं संबभूव द्विजाग्र्यो
धरणिविबुधवन्द्यः कृष्णनामा मुनीन्द्रः ।
तस्यात्मजोभूद्भवनीशवन्द्यो भूसुन्दरीभूषणपूर्णचन्द्रः ।
श्रीशाङ्गिवल्लीरितबाहुवल्लीकल्पाणलीलः किल रामचन्द्रः॥१८
तदङ्गजेनाशुमदेवतार्यमतेन दैत्यान्प्रजिघांसुनायाम् ॥
कृष्णेन सिंहाननसार्वभौमसंतुष्टयेकारि वरप्रबन्धः १९

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीकृष्णाचार्यविरचितो नृसिंहप्रबन्धः समाप्तः ॥

[B. D. 230

1251

भार्गवचम्पू of रामकृष्णसूरि.

13½×8½ inches; Devanāgarī handwriting. Foll. 14, *about 15 lines to a page.*

A Campūkāvya in 7 Stabakas by Rāmakrsna, son of Tryambaka. *It is* published at *Bombay* in the Granthəratnamālā.

It begins —

श्रीपतिं प्रणमद्वृन्दारकवृन्दाभिनन्दनम् ।॰

It ends —

इति श्रीमत्पण्डितशिरोमणिश्रीरामाख्यसंभूत्यम्बकसुतराम-कृष्णविरचितभार्गवचम्पौ सप्तमः स्तबकः समाप्तः ।

[B. D 256.

1252

भागीरथीचम्पू of अच्युतराय मोडक.

13½×8½ inches, Devanāgari character. Foll. 40, about 16 lines to a page.

Bhāgīrathīcampū, describing the circumstances of Bhāgīrathī's arrival in this world, in seven chapters, was composed in Śake 1736, by Acuta, son of Nārāyana, surnamed Modaka. The poem is printed in Grantharatnamālā.

It begins:—

श्रीहेरम्बसरस्वती गुरुरामसेतायनमोस्तुते॰

It ends —

इति श्रीमत्सद्यासपद्मागगधीतारिविहारिधीमद्वैयं(?) द्रियारमणगृधिरणसारोजरेणुना मोडकोपनाम्ना अच्युतशर्मणा विरचिते भागीरथीकथाख्ये चम्पूकाव्ये गौतमी भागीरथ्यवतरणप्रथमा सप्तमो मनोरथः। संपूर्ण काव्य येदृमिति॰—

[B. D. 256.

1253

रामायणचम्पू of भोजराज and लक्ष्मण.

14×8½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 39, about 16 lines to a page.

Rāmāyanacampū of Bhojarāja and Lakṣmaṇa is published with the commentary of Rāmacandra by the N. S. Press, Bombay. See I. O., No 4043 and Peterson, Reports, III. p. 361.

[ZZ. R. 4

1254

साहित्यतरङ्गिणी of कृष्ण.

13½×8½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 12, about 15 lines to a page. Incomplete.

Sāhityatarangiṇī is a Campūkāvya dealing with the story of the Mahābhārata, by Kṛṣṇa, son of Raghunātha. It is printed in the Kāvyamālā. Our MS. contains only five Sargas and eight verses of the sixth. The Sargas have 57, 35, 46, 37 and 56 ślokas respectively.

Begins:—

मौञ्जीपत्रो॰ ॥ १ ॥ काशोयत्॰ ॥ २ ॥ यानि स्वर्गेय॰ ॥

[B. D. 256.

(C) Prose compositions.

1255

कादम्बरी of बाण with टीका by भानुचन्द्र and सिद्धचन्द्र.

13½×9½ inches, Devanāgari handwriting. Foll. 150, about 19 lines to a page. Incomplete.

Bāṇa's Kādambari with a commentary by Bhānucandra and his pupil Siddhacandra, the Jain Pandits at the court of Emperor Akabar. Published by the N. S. Press, Bombay.

[B. D. 270

1256-1257

दशकुमारचरित of दण्डिन्.

10½×4 and 12×9½ inches, Devanāgari handwriting. Foll. 88 and 18, 10 and 17 lines to a page.

The MS contains only the Daśakumāracarita proper without the Pūrvapīṭhikā. Often published. The second MS is incomplete. The first is dated Śake 1687

[B. D. 207, 270.

1258

दशकुमारचरित of गोपीनाथ.

14×8½ inches, Devanāgari handwriting. Foll. 72, 16 lines to a page.

Daśakumāracarita as revised by Gopīnātha. He adds his own metrical Pūrvapīṭhikā which consists of three chapters treating of Kathāprarambha, Puṣpodbhavacarita and Somadattakathā in 146, 398 and 133 ślokas respectively. Even the conclusion in prose, is his own. For quotations, see I. O., No. 4070.

[ZZ. R. 4.

1259-1263

पञ्चतन्त्र of विष्णुशर्मा.

10½×4½; 14×8½; 10×4; 9½×4; 10×5½ inches; Devanāgari handwriting; foll. 84; 99; 160, 47 and 76; about 10-15 lines to a page. The first is dated Saṁvat 1851; the third, Saṁvat 1582, the last, Saṁvat 1825.

These are five MSS of the Pañcatantra in the ordinary recension. The first three contain the complete text the fourth contains the first two Tantras, and the last contains only the first Tantra.

Pañcatantra is edited and translated into English by J Hertel in the Harward O Series 1912 and Reconstructed and translated into English by F Edgerton in the American Oriental Series 1924.

[B D 301, ZZ. B 4, ZZ O 27-28 S C 10 and B D 11

1264

पूर्वोदन्तवर्णन

8½×7 inches Devanagari handwriting Foll 12, about 12 lines to a page

This is an attempt on the part of some Pandit to give in brief the history of India's rulers both ancient and modern.

Begins —

एवमतीताना प्राचीनपण्डिता च यथार्थं न तु चलीत(?) नाप्ययुक्त० तथा चात्र कुमारिकाक्षेत्रे महाभारतमेव यथा थोंदन्तबोधक०

Ends —

इमजसज्ञास्तु युरोपखण्डान्तर्गतइग्लण्डदेशीयलन्दननराधि पविक्टोरियाख्यमहाराजकन्याया कम्पनीनाममण्डलीनृपा ॥ तदेपामधुना सार्वभौमत्व तथापि स्वधर्मबोधेन सर्वोपद्रवरा हित्येन च यवना ॥ शके १७२० ॥ तदा ब्रह्मावर्तक्षेत्रे श्रीग ङ्गातीरे कारा——here the MS breaks off

[B. D 91

1265

प्रशस्तितति of चन्द्रचूड.

8¾×4¼ inches Devanagari character Foll. 8 eleven lines to a page

Prasastitati is a composition intended to show the different forms of addressing persons of different positions, composed by Bhaṭṭa Candra cuḍa in Sake 1632. The Prasastis are given in the following order —

पण्डितब्राह्मणस्य, विद्वत्प्रभो, विदुप, सामान्यप्रभो, पुत्रस्य पितर प्रति, भार्याया भर्तारं प्रति, सर्वप्रभुसाधारण प्रशस्ति, हिन्दुतुरुष्कसाधारणचक्रवर्तिप्रशस्ति सन्यासिन

Ends —

इति श्रीविद्वन्मण्डनचन्द्रचूडभट्टकृता प्रशस्तितति समाप्ता ।

दन्तभूपमिते शाके विहताचाश्विने शुभे।
रवौ नागतिथावेतां प्रशस्तिमलिखत्सुधी ॥

वामोवधेन लिलिय ॥ (?)

[B D 65

1266

प्रशस्ति

9½×4¼ inches, Devanagari handwriting Foll. 12, eight lines to a page.

Another treatise on the same subject.

Begins —

श्रीमन्नन्दनन्दनपरिचरणपर्यायपयोतामर्याद०

On fol. 9b a reference to Vaidyanātha, author of अलंकारचन्द्रिका on कुवलयानन्द is found.

End —

श्रीमन्महाराज इति राजप्रशस्ति ।

[S C 10.

1267-1268

भाषामञ्जरी of धुण्डिराज

10×4 and 14×8½ inches Devanāgari handwriting Foll. 25 and 8 8 and 18 lines to a page The first MS is dated Sake 1718.

These are two copies of *Bhasamañjari* which describes in simple prose the busy household life of a Brahmana on a festive day The author is Dhundiraja son of Rangabhaṭṭa For quotations, cf I O No 4109

Begins —

नत्वा श्रीपतिपादपद्ममल०

The first MS does not contain the last verse i. e. श्रीरङ्गभट्ट०; the second has got it.

[B D 131, ZZ. B. 4.

1269-1270

भोजप्रबन्ध of वल्लाळ

11½×6 and 8½×7 inches, Devanāgari handwriting Foll. 68 and 61, about 23 and 18 lines to a page.

Two copies of the Bhojaprabandha of Pallāla (end of the 16th century, cf Winternitz Geschichte, III p 352). It is published by the N S. Press Bombay

[B. D 32 and 159

1271

माधवानलकथा of आनन्द.

10½×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 14, ten lines to a page. Dated Samvat 1578.

This is a love story composed by Ānanda pupil of Vidyadhara Published by P E. Pavolini. Our MS contains the story in the longer recension, for which see I O No 4083

Ends.—

इति विद्याधरशिष्यानन्दाभिधानविरचित माधवानल नाम नाटक संपूर्णम् ।

[B. D 208

1272

वासवदत्ता of सुबन्धु

9¼×4 inches, Devanāgari handwriting Foll. 46, about 10 lines to a page. Dated Samvat 1692.

Vāsavadattā is a romantic tale by Subandhu Edited by Hall 1859 also published with commentary in the Vani Vilas Series.

[B L 11

1273

वेतालपञ्चविंशति by वल्लभदास

11¼×5½ inches Devanāgari handwriting Foll. 53, ten lines to a page. Dated Samvat 1754

Vetalapañcavinsati (cf Winternitz Geschichte III p 330) in an abridged form by Vallabhadasa. See I. O No 4096 for quotations

It begins.—

प्रणम्य शिरसा देव गणनाथ विनायकम् ।

[B. D 112

1274

सरस्वतीकुटुम्बवाग्विलास.

10½×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 2, eighteen lines to a page. Dated Samvat 1800

An artificial Sanskrit composition consisting of about 50 ślokas dealing with different topics in the manner of the Subhāṣitas.

Begins.—

काश्मीरदेशादापान सारस्वत्याः कुटुम्बकम् ।•

Ends.—

श्री पुरुष प्रभवति यत्र तस्य गेह नित्यम् ॥ ५१ ॥

इति श्रीसरस्वतीकुटुम्बवाग्विलास संपूर्णः ॥•

[B. D. 7

1275

सिंहासनद्वात्रिंशिका.

11×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 16, 13 lines to a page. Dated Samvat 1573

Simhāsanadvātrimśikā is a collection of 32 popular tales connected with King Bhoja of Dhārā. For remarks on it see Weber Indische Studien XV p. 185 ff. and Winternitz, Geschichte III. p 336 Our MS. breaks off in the midst of the story of the 20th Putrikā.

Begins —

पद्मापयोधरतटी× × × × सुदिनगुरो मधुपुदनस्य ।

व्यक्तानुरागमिव खेलदनङ्ग× × × × ॥ १ ॥

× × × कुङ्कुमकलङ्कन बाघाल ।

आशीर्वचांसि नमतां ददान इव गणपतिर्जयति ॥ २ ॥

× × मधुना मनसि जनरञ्जनाय द्वात्रिंशत्सिंहासनपुत्रिका विचित्रास्तत्कौतूहलमनोहरो गद्यपद्यमयकथाप्रबन्ध कथ्यते। उक्तं च । कवीश्वराणां•

The first two verses differ from those found at Weber Indische Studien XV p. 209

[B D 32

1276

सुबोधकादम्बरी of देवकृष्ण.

13½×8½ inches, Devanāgari character Foll. 8 fifteen lines to a page Dated Sake 1791

A very abridged form of the story of Bāṇa's Kādambari by Devakrsna son of Madana.

It begins.—

पुरा विदिशानगर्यां शूद्रक इति नाम्ना राजा बभूव ।०

It ends.—

श्रीकृष्णपादजलजद्वयभृङ्गवृत्ति

श्रीमान्बभूव मदन कविरुविशाद्रि ।

श्रीदेवकृष्णतनयः प्रबभूव तस्य
कादम्बरीं स विदधाति सुबोधिनीं सः ॥ १ ॥
इति श्रीदेवकृष्णविरचिता सुबोधकादम्बरी समाप्ता ।
[B. D. 275.

1277-1278

हर्षचरित of बाणभट्ट.

15½×7½ and 13½×8½ inches; Devanāgarī character. Foll. 29 and 16; about 15 lines to a page.

Two incomplete copies of Bāṇa's Harsacarita. Repeatedly Published. It is translated into English by Cowell and Thomas, London, 1897. Edited with notes by Prof. P. V. Kane, 1918 and also by Prof. A. B. Gajendragadkar, 1919.

[B. D. 262.

(D) Drama.

1279

अङ्गदविष्टि (दूताङ्गद) of सुभट.

11½×5½ inches; Devanāgarī handwriting. Foll. 9; twelve lines to a page.

Dūtāṅgada, a short drama presenting the story of Aṅgada's mediation with Rāvaṇa, composed by Subhaṭa, who lived under Kumārapāla of Gujerat. See I. O., No. 4189 and Winternitz, Geschichte, III. p. 244. Published in the Kāvyamālā Series.

[B. I. 19.

1280

कंसवधनाटक of कृष्णपण्डित.

14½×9 inches; Devanāgarī handwriting. Foll. 30; sixteen lines to a page.

Kaṅsavadha is a drama in seven acts, composed by Kṛṣṇa Paṇḍit, son of Nṛsiṁha, at the request of Girdhārin, son of Rājā Toḍarmalla, the minister of Akabar. See I. O., No. 4175 for quotations and also Winternitz, Geschichte, III. p. 246. Published in the Kāvyamālā Series.

[ZZ. B. 5.

1281

कर्पूरमञ्जरी of राजशेखर with टीका by धर्मचन्द्र.

10¾×4½ inches; Devanāgarī character. Fol. 7-70; about twelve lines to a page. Dated Saṁvat 1816.

Karpūramañjarī, a Prakrit drama in four acts by Rajas'ekhara, the author of Bālarāmāyana. The work is edited in the Harward Oriental Series by Sten Konow and Lanman. Rājas'ekhara lived about 900 A. D.

The commentary is by Dharmacandra Gaṇi, pupil of Jinasāgara of the Kharatara Gaccha. *Jinasāgara established a sect of the Kharatara Gaccha in S'aṁvat 1686; see* I. A. XI. p. 250. The first 6 folios of the MS. are lost.

It ends:—

इति श्रीखरतरगणन॰श्रीजिनसागरसूरिशिष्यवा॰ धर्मचन्द्रगणिविरचिता महाकविश्रीराजशेखरविनिर्मितश्री- कर्पूरमञ्जरीमहानाटिकाटीका संपूर्णा ।

संवत्सरेऽष्टादशषोडशाख्ये चैत्रस्य शुक्लप्रतिपत्सिताह्ने ।
अलीलिखत्करणो महादासः श्रीकर्णमिश्रार्थमिदं सुपुस्तम् ॥

[B. D. 65.

1282

कल्याणसौगन्धिक व्यायोग of नीलकण्ठकवि.

7½×6 inches; Devanāgarī character. Foll. 66; nine lines to a page. Dated 1923 A. D.

A copy of a drama in one act, called the Kalyāṇasaugandhika Vyāyoga, ascribed to *Nilakaṇṭha and recently discovered* by Veṅkaṭanātha Vidyābhūṣana. It describes Bhīma's exploit at the capital of Kubera, in connection with the winning of the Saugandhika flowers for Draupadī, and his meeting with Hanūmān afterwards.

Begins:—

(नान्द्यन्ते ततः प्रविशति सूत्रधारः)
आसीद्यः स्वनिवासशैलतुलनाप्रीतः प्रसादान्मुखो
लङ्केशस्य ससंभ्रमाचलसुतासंश्लेषसौख्यप्रदात् ॥
इत्थं यस्य शरोद्भवदे जातं पुराणं वयं
सोयं मुग्धशशाङ्कमण्डितजटाभारो हरः पातु वः ॥॰

तदस्य नीलकण्ठनाम्नः कल्याणसौगन्धिकं नाम॰

End:—

॰पायाद्भूपः सविजयोयमजातशत्रुः ॥ इति कल्याणसौग- न्धिकव्यायोगः ।

[S. C. 19.

1283

धनञ्जयविजय of काञ्चन

13½ × 8½ inches, Devanāgari character Foll 6, eighteen lines to a page Dated Sake 1782

A drama in one act of the kind of Vyāyoga representing the signal victory gained over the Kauravas by Arjuna at the capital of King Virāta written by Kāñcana son of Nārāyana Vāgisvara at the command of King Jayadeva It is published in the Kāvyamala Series.

[B D 280

1284

धर्मविजयनाटक of भूदेवशुक्ल with टीका by भवानीशङ्कर.

14½ × 9 inches, Devanāgari character Foll. 30, about 20 lines to a page

A drama in five acts composed towards the close of the 18th or the beginning of the 19th century by Bhudeva Sukla. The commentary was composed by Bhavani Sankara the author's pupil in 1813 A. D For quotations see I O No 4182-83 and Weber, No 1561 The text is published in the Grantharatnamāla Bombay 1889

It ends —

नवत्वैएसुधाश्वब्दे शशुनैतद्दिभाणितम् ।
मार्गमस्तककृष्णायां पचम्यां पुस्तक मुदा ॥ ५ ॥

इति श्रीमद्भट्टभवानीशङ्करविरचितायां धर्मविजयव्याख्याथामर्थदीपिकायां पञ्चमोऽङ्क ।

[ZZ B 5

1285

नरकासुरवध of धर्मसूरि.

13¾ × 8½ inches Devanagari handwriting Foll 8, about 18 lines to a page

Narakasuravadha is a drama in a single act by Dharmasuri son of Parvatesvarasuri. The subject of the piece is Krsna's victory over the demon Naraka For quotations see I O No. 4165 For the author's *Sāhityaratnakara* see No 161 above Bālabhāgavata another work of the author is mentioned here

It begins —

कस्तूरीपरिदिग्धमुग्धकमलावक्षोजतुङ्गा सुध॰

[B. D 256

1286

पार्वतीपरिणय of बाणभट्ट

13½ × 8½ inches, Devanāgari character Foll. 7, about 20 lines to a page Dated Sake 1787

A drama in 5 acts representing the marriage of Siva and Pārvati ascribed to Bāṇabhaṭṭa. As regards the authorship see Winternitz, Geschichte III p 248 Published by the N S Press Bombay

It begins —

आदौ प्रेमरुपायिता हरमुखव्यापारलोला शनैः॰

[B D 278.

1287

प्रबोधचन्द्रोदय of कृष्ण with प्रकाश by रामदास.

13 × 5½ inches Devanāgari character Foll. 71, about 12 lines to a page. Dated Samvat 1812

Prabodhacandrodaya an allegorical play in six acts composed by Krsnamisra son of Visnu for the sake of Kirtivarman of Candella who reigned between 1050 and 1116 A. D See Winternitz Geschichte, III. p 252 ff The commentary is by Rāmadasa son of Vināyaka, cf I O, No 4139 Published by N S Press, Bombay

The com begins —

राम विनायक वन्दे सदानन्द गुणाकरम् ।
ससारतापसहारकारण विघ्नवारणम् ॥ १ ॥॰

It ends —

इति श्रीमद्भट्टविनायकात्मजदीक्षितरामदासविरचिते प्रकाशाख्ये प्रबोधचन्द्रोदयनाटकव्याख्याने जीवन्मुक्तिनिरूपण नाम षष्ठोऽङ्क ।

[B. D 48

1288

मालतीमाधव of भवभूति.

14½ × 9 inches, Devanāgari handwriting Foll 26 sixteen lines to a page

Mālatimādhava of Bhavabhuti. Edited with notes by Dr Bhandarkar

[ZZ. B 5

1289–1290

मिथ्याज्ञानखण्डन of रविदास.

12¼×5½ and 14½×9 inches, Devanāgarī character Foll. 6 and 5, 12 and 18 lines to a page.

Two copies of a short allegorical play in one act by Ravidasa who was patronised by a king of Dvaraka. The drama was revised in 1813 A. D as is seen from the concluding verse. Cf. I O No 4200 for quotations &c.

Begins —

श्रीदेवी च सुखायाखिलजनजननी पार्वती पावनी स्यात्०

Ends —

इति श्रीकविरविदासविरचित मिथ्याज्ञानखण्डन नाम नाटक समाप्त ॥

नवरसवसुशशिवर्षे कार्तिककृष्णदले
भूतदिने बुधवारे सूर्यपुरे विमले ।
शोध समजनि शमुद्विजन क्षन्तुमल
मतिमन्त कुर्वन्तो वसुधातलममलम् ॥

[B D 31, ZZ B 5

1291

मुद्राराक्षस of विशाखदत्त

14½×9 inches Devanāgarī handwriting Foll 32 sixteen lines to a page.

Mudrarakṣasa in seven acts by Viśākhadatta son of Mahārāja Pṛthu. For the date &c see Winternitz Geschichte III p 210

[ZZ B 5

1292

मुद्रितकुमुदचन्द्र of यशश्चन्द्र

10½×4¾ inches Devanāgarī character Foll. 11 about 18 lines to a page

A drama in five acts by Yaśaścandra, the son of Padmacandra and grandson of Dhanadeva of the Dharkaṭa family It depicts the great controversial fight between Devasuri the leader of the Svetāmbara Jainas and Kumudacandra the leader of the Digambara Jainas ending in the defeat of the latter at the court of Jayasiṃha Cālukya in 1124 A. D

It begins —

श्रेय कुड्मलमांसलां त्रिजगत कुवन्तु वो बालतास्०
कर्तानेकप्रबन्धानामत्र प्रकरणे कवि ।
अतन्द्र काव्यमुद्रासु यशश्चन्द्र इति श्रुत ॥ ७ ॥०

[B D 181.

1293

मृच्छकटिक of शूद्रक.

12¾×4 inches, Devanagarī handwriting Foll. 194, about 7 lines to a page.

Mṛcchakaṭika of Sudraka Often published Translated into English by Ryder (Harward Oriental Series Vol IX). As regards the relationship between Bhāsa's Cārudatta and the Mṛcchakaṭika see Winternitz Geschichte III. p 201 ff and Morgenstierne Über das Verhaltnis zwischen Cārudatta and Mṛcchakaṭika Leipzig 1921 Also cf S K Belvalkar Proceedings, First Oriental Conference vol. I. p LI ff

[B D 43

1294

रत्नावली of श्रीहर्ष

13¼×8¼ inches Devanāgarī handwriting Foll. 18 about 14 lines to a page.

Sriharsa's Ratnāvali is often published. It is translated into English in Wilson's Hindu Theatre, II. p 255 ff

[B D 256

1295

रामनाटक

9½×4½ inches Devanāgarī handwriting Foll 11 thirteen lines to a page.

A very inferior kind of drama in one act. The author takes verses from different dramatic works and proposes to arrange them so as to suit in the context. The name of the piece is doubtful the subject is an ordinary love story

Begins.—

सीतासौमित्रिकैकेयस्खुदन्मारुतिसेवितम् ।
राम नीलाम्बुजश्याम पूर्णकामसुपास्महे ॥ १ ॥
सगृह्य सत्कविश्लोकान् हरामि गुणिमानसम् ।
स एव समरे शूरः पराङ्गेनापि योधवान् ॥ २ ॥०

[B D 65

1296

लटकमेलनप्रहसन of शङ्खधर.

10½ × 4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 9, about twelve lines to a page Dated Samvat 1653

A drama of the species of Prahasana in two acts ascribed to Śankhadhara who was patronised by Govindadeva Published by the N S Press Bombay The author lived in the 12th century, see Winternitz *Geschichte, III.* p. 263

[B. D 157

1297

वृषभानुजानाटिका of मथुरादास.

11½ × 4½ inches, Devanāgarī character Foll 30, nine lines to a page

Vṛsabhānujā is a short dramatic composition in four acts containing the love story of Rādhā daughter of Vṛsabhānu and Kṛsna, by Mathurādāsa. Published by the N S Press Bombay

[B L 21

1298-1299

शाकुन्तल of कालिदास with अर्थद्योतनिका by राघव

14½ × 9 and 13½ × 8½ inches Devanagari handwriting Foll 24 and 68 about 17 lines to a page.

Two copies of Kālidāsa's Śakuntala in the Devanāgarī recension. The second contains the commentary called Arthadyotanikā by Rāghava bhaṭṭa and is dated Śake 1783. See Winternitz Geschichte III p 213 ff

[ZZ. B 5 B. D 275

1300

शिवप्रामण्य of रामचन्द्र

13½ × 8½ inches Devanagarī handwriting Foll. 14 eighteen lines to a page. Incomplete.

An incomplete copy of a drama called Śiva prāmāṇya The MS. contains three acts and a greater portion of the fourth The plot is based on the Paurānic legend of God Śiva's exclusion from the sacrificial share by Dakṣa and the consequent fight between the two death of Satī Śiva's marriage with Pārvatī &c. The author is Rāmacandra.

It begins —

गणेशं जगदम्बां तां सहस्रामन्त्रियामिनीम् ।
पितरं त्र्यम्बकेशान वन्दमानोऽस्मि देशिकान् ॥ १ ॥०

तत प्रविशति नारद । (निर्वेदे इति पठित्वा सचिन्त)। चिराय खलु कलह विना क्षुधितमिव मे मानसं यत ०। पुन र्विचिन्त्य । क खलु कलहनाटकीयसूत्रधारमन्वेषयामि अथवा सूत्रधारत्वायदह भूयासं नायकमायदन्वेषणीयः सचाङ्गुल्या तुकाम प्रजास यत ।०

(स्मृत्वा सहर्षम्) ईहशियधश्च सांप्रत दृष्टोऽस्मि। तत्तम-भिगम्याभिलषित सपादयामि इति परिक्रामति । ततः प्रविशत्युपविष्टो दक्ष ।०

नारद —अस्ति प्रामण्य नाम महानुपाय तच सामादि चतुर्विधोपायानन्तर्भूतमपि महते कार्याय प्रभवति ।०

तदप्यवान्तरभेदाद्बहुविधम् ।
शास्त्रप्रामण्यमाद्य स्यात्स्वाश्रीय तु द्वितीयकम् ।
उपासनाजातिकर्मप्रामण्यानि सहस्रश ॥ १९ ॥

दक्ष —(सपरितोष)
आर्य तदादिश्यतां कीदृश प्रामण्य शिवे योजयामि ।

नारद —श्रूयताम् ।
प्रामण्यस्य इह मूल कलह सम्प्रकीर्तित ।
अतश्चिन्तद्गण केनापि पूर्वं सपाद्यतामसौ ॥ २० ॥
कलहोत्तरं कर्मप्रामण्य शिवे प्रयोज्यम् ।
बहिष्कृते पिशाचकै श्मशानवासिभि सह ।
वसस्यत शिवो मखे न देवतात्वमाप्नुयात् ॥ २१ ॥

इत्येवमाघोष्यतां जनेषु ।०

[B. D 279.

1301

शृङ्गारकोशभाण of अभिनव कालिदास.

10½ × 4 inches, Devanagarī handwriting Foll. 24 eight lines to a page Last folio is lost.

A dramatic composition of the type of Bhāṇa by Abhinava Kālidāsa of the Kāśyapa family, see Burnell, p. 173b

It begins.—

य समाहृत्य मुद्रया स्तनपीठे धनुर्धर ।
मुद्रे शृङ्गारसाम्राज्य स्मर स रतयेऽस्तु व ॥ १ ॥

1289-1290

मिथ्याज्ञानखण्डन of रविदास.

12¼×5½ and 14¼×9 inches, Devanāgari character Foll 6 and 5, 12 and 18 lines to a page.

Two copies of a short allegorical play in one act by Ravidāsa who was patronised by a king of Dvārakā. The drama was revised in 1813 A. D as is seen from the concluding verse. Cf. I O., No 4200 for quotations &c.

Begins —

श्रीदेवी च सुखायाखिलजनजननी पार्वती पावनी स्यात्०

Ends —

इति श्रीकविरविदासविरचितं मिथ्याज्ञानखण्डनं नाम नाटकं समाप्तं ॥

नवरसवसुशशिवर्षे कार्तिककृष्णदले
भूतदिने बुधवारे सूर्यपुरे विमले ।
शोध क्षमजति शशुद्विजन क्षन्तुमल
मतिमन्द कुर्वन्तो वसुधातलममलम् ॥

[B D 31, ZZ B 5

1291

मुद्राराक्षस of विशाखदत्त

14¼×9 inches Devanāgari handwriting Foll. 32, sixteen lines to a page

Mudrarakṣasa, in seven acts by Visākhadatta son of Mahārāja Pṛthu For the date &c see Winternitz Geschichte III p 210

[ZZ. B. 5

1292

मुद्रितकुमुदचन्द्र of यशश्चन्द्र

10½×4¾ inches Devanāgari character Foll. 11 about 18 lines to a page

A drama in five acts by Yas'as candra the son of Padmacandra and grandson of Dhanadeva of the Dharkaṭa family It depicts the great controversial fight between Devasuri the leader of the S vetāmbara Jainas and Kumudacandra the leader of the Digambara Jainas ending in the defeat of the latter at the court of Jayasiṁha Calukya in 1124 A. D

It begins —

श्रेय कुड्मलमांसलं त्रिजगत कुर्वन्तु वो यालताम्०
कर्तानेकमयप्रधानामत्र प्रकरणे कवि ।
अत द्र: काव्यमुद्रासु यशश्चन्द्र इति श्रुत ॥ ७ ॥०

[B D 181.

1293

मृच्छकटिक of शूद्रक.

12¾×4 inches Devanāgari handwriting Foll. 104, about 7 lines to a page.

Mrcchakaṭika of S udraka. Often published Translated into English by Ryder (Harward Oriental Series Vol IX) As regards the relationship between Bhāsa s Cārudatta and the Mrcchakaṭika see Winternitz Geschichte, III p 201 ff and Morgenstierne Uber das Verhaltnis zwischen Cārudatta and Mrcchakaṭika Leipzig 1921 Also cf S K Belvalkar Proceedings, First Oriental Conference vol. I. p LI ff

[B D 43

1294

रत्नावली of श्रीहर्ष

13¼×8¼ inches, Devanāgari handwriting Foll. 18 about 14 lines to a page.

S riharsa s Ratnavali is often published. It is translated into English in Wilson s Hindu Theatre II. p 255 ff

[B D 256

1295

रामनाटक

9¼×4¼ inches Devanāgari handwriting Foll 11 thirteen lines to a page

A very inferior kind of drama in one act. The author takes verses from different dramatic works and proposes to arrange them so as to suit in the context. The name of the piece is doubtful, the subject is an ordinary love-story

Begins —

सीतासौमित्रिकैकेयशत्रुघ्नभारतिसेवितम् ।
राम नीलांबुजश्याम पूर्णकाममुपास्महे ॥ १ ॥
सगृह्य सत्कविश्लोकान् हरामि गुणिमानसम् ।
स एव समरे शूर: पराक्रमेणापि योधवान् ॥ २ ॥०

[B D 65

PART VII —STOTRA.

N. B Important Stotras are marked with asterisks; quotations from these are given below.

No	Name	Source or author	folios & lines	size	place
1305	गुरुपद्धति	from पद्मपुराण	5× 8	9 ×4	B D 233
1306	कालीस्तव (seven)	,, रुद्रयामल	15×10	10½×5½	B D 33
1307	*कृष्णकर्णामृतस्तोत्र	by बिल्वमङ्गल	23× 6	9 ×4½	B D 110
1308	गणेशकवच	from गणेशपुराण	1×25	8½×4	B D 213
1309	*गणपतिस्तोत्र	composed Sam 1785	10× 7	10 ×4	B I 143c
1310	गणपतिऋणमोचनस्तोत्र	Be – स्मरामि देवदेवेश०	2×23	6¼×3¾	B D 203
1311	गणपति and मङ्गलस्तव	Be – महादेव०	1×15	7½×4¼	B D 107
1312	गणपतिसहस्रनाम	from पद्मपुराण	24× 6	9¼×3½	B D 233
1313	*गणेशसहस्रनाम with खद्योत	from गणेशपुराण com by भास्करराय	34×15	8½×4	B D 172
1314	गणपतिस्तोत्र	by वेदव्यास	4× 8	6 ×4	B D 203
1315	गायत्रीसहस्रनाम	from रुद्रयामल	12× 9	10 ×3¾	B D 206
1316	चन्द्रकवच	from ब्रह्माण्डपुराण	4× 7	5½×3½	B D 203
1317	ताण्डवस्तोत्र	by शंकराचार्य	3× 9	7¼×4	B D 180
1318	त्रिपुराहृदय	from रुद्रयामल	5× 9	8¼×4	B D 79
1319	,,	,, दक्षिणामूर्तिसंहिता	22×10	8¾×4	B D 79
1320	त्रैलोक्यमोहनकवच	,, रुद्रयामल	9× 7	8¼×4	B D 213
1321	दक्षिणामूर्तिकवच	×	6× 7	6½×4	B D 189
1322	,,	from चिदम्बरनटतन्त्र	8× 7	6½×4	B D 189
1323	दत्तात्रेयमहासिद्धिमन्त्र		7× 6	5¼×3½	B D 203
1324	दशहरास्तोत्र	from भविष्योत्तरपुराण	8× 5	8 ×3½	B D 180
1325	देवीसूक्त	,, रुद्रयामल	23× 7	5½×3½	B D 203
1326	धनदाकवच	,, ,,	3× 7	6½×4	B D 189
1327	नृसिंहकवच	by प्रह्लाद	4× 8	8¼×3	B D 182
1328	नृसिंहस्तवराज	from रुद्रयामल	4×10	8¼×3	B D 213
1329	पञ्चमुखीहनूमत्कवच	from सुदर्शनसंहिता	9× 7	6⅓×4	B D 189
1330	,,	,,	6× 7	5¼×3¼	B D 233
1331	परमहंसस्तोत्र	from डामरतन्त्र	6× 7	9½×4¼	B D 233
1332	*पीयूषलहरी	by धनराज	5× 4	7½×4½	B D 233
1333	प्रत्यङ्गिरासूक्त	of the पिप्पलादशाखा	36× 7	6½×4	B D 189
1334	,, , छन्द्रऋषि	×	23× 7	6½×4	B D 189
1335	,, , ,	×	16× 7	6¼×3¾	B D 203
1336	,, , (तन्त्रोक्त)	from कुब्जिकातन्त्र	31× 7	6¼×3¾	B D 203
1337	,, ,, ,	,, चामुण्डाशूलपाणितन्त्र	6× 9	6 ×3¾	B D 22
1338	प्रत्यङ्गिराहृदय	Be – मन्दरस्थ०	7×11	8½×4	B D 213
1339	*प्रणामस्तोत्र	by श्यामवेद	2×11	9 ×4½	B D 140
1340	बन्दीमोचनस्तोत्र	from सुदर्शनसंहिता	5× 7	6½×4	B D 189
1341	भवानीसहस्रनाम	,, रुद्रयामल	21× 7	9¼×4¼	B D 221
1342	मणिकर्णिकास्तोत्र	by शंकराचार्य	2×31	8¼×4	B D 169
1343	महाकालीप्रकरण	from रुद्रयामल	4× 7	6½×4	B D 189

नान्द्यते सूत्रधारः ।

यमालोक्य स्वस्मिन् मणिमुकुरभासि स्तनतटे०

अस्ति काश्यपगोत्रतिलकभूतः कश्चिदभिनवकालिदासो नाम कविः। तस्य कृतिं शृङ्गारकोशं नाम भाणं प्रयोगगतो दर्शनार्थं मिथ्रानुपस्थालेहम् । सप्रश्रयम् ।

अनुबद्धकामसूत्रः प्रतिपदमुज्झितरसमयूखभरः ।
कण्ठेषु ललितगुम्फो भाणोयं भवतु भूषणं विदुषाम् ७

[B. D. 208.

1302

श्यामलाभाण of चिन्तामणि.

13½×8½ inches; Devanāgarī character. Foll. *58; about 17 lines to a page. Dated S'ake 1787.*

A dramatic composition in one act, of the Bhāṇa kind, describing the various activities of people during the Navarātra festival in the city of Kolhāpura. It was composed by Cintāmaṇi, son of Jiva, during the reign of S'āhu, son of S'iva, and the fifth descendent of the great S'ivāji, in S'ake 1748, at Kolhāpura.

It begins:—

सिन्दूरागुरुलेपनाय विगलद्दानाय नानामर—
प्राणायासुरमर्दनाय गिरिजाप्राणाय विघ्नारये ।०

नान्द्यते सूत्रधारः । सर्वतोवलोक्य । भोभोः० कोल्हापुरसंज्ञिकायां नगर्यामवतीर्णायाः साक्षाद्विष्णुस्वरूपायाः श्रीमहालक्ष्म्याः शारदनवरात्रमहोत्सवकौतुकसमालोकनाय० भोसलान्वयवारिनिधिचन्द्रमसा जगन्महितभूम्ना शाहाजीनृपतिना विहितपालना करवीरनामनगरी ।० किं ब्रूथ ।० किमपि रूपकमभिनेतव्यमिति ॥ सूत्र० क्षणं विचिन्त्य । किं नाम रूपकमभिनेतव्यमिति । स्मरणमभिनीय । भोभोः सभासदः । इहैव खलु ।

क्षोणीवल्लभवल्लभो गणितविद्राजन्यजीवात्मजो
धीमान्स्वीयपितृव्यपादकमलात्संप्राप्ततर्कागमः ।
साहित्यादिकलाकलापचतुरः शाण्डिल्यगोत्रान्महा—
नब्धेरिन्दुरिवाबभूव जगतीमोदाय चिन्तामणिः ॥३॥
निर्माय नुपच(?) निबद्धमध्य
नानारसं विसकमन्तरहृद्यकविभिर्विविधप्रकारं
भाणं लघुं सुलभमर्पितवान्पुरा माम् ॥ ४ ॥

अत्रच ।

पुण्यक्षेत्रावतंसः क्षितितलतिलकं श्रीनिवासालयभूः पुः
तत्रस्थाशीर्यदेवद्विजमुनिभगवद्भक्तविद्वद्यतीन्द्राः ।

किंचानङ्गातिगूढागमहृदयविदो वारवध्वादिवध्व-
स्तद्दृष्टिक्षेपलुप्ताखिलशुभमतयो गोचराःकामिनोपि॥५॥

तर्हि तेनैव श्यामलाभिधेन भाणेनाद्य भवादृशां सामाजिकानां प्रीतिपात्रं भवामि ।०

It ends:—

शासति क्षितितलं शिवसूनौ
शाहुनाम्नि शकभूरिउवराजात् ।
पद्ममेयमिभवेदनगेन्द्रौ १७४८
ज्येष्ठवद्यप्रतिपदखिलोभूत् ॥ ६७२ ॥

इति श्रीमज्ज्योतिर्विद्राजकुलतिलकायमानजीवज्ज्योतिर्वित्सुनुचिन्तामणिविरचितः श्यामलाभाणः समाप्तिमगमत् । शके १७८७ क्रोधनामसंवत्सरे । श्रीमतां रावजीमहाराजानां मूलप्रतेर्लिपीकृतोयं ग्रन्थः ॥ शके १७८७ क्रोधननामाब्दे भाद्रपदशुक्लैकादश्यामत्र मुम्बायां प्रविष्टश्च ॥

[B. D. 278.

1303

हनूमन् नाटक (महानाटक).

14½×9 inches; Devanāgarī handwriting. Foll. 35; seventeen lines to a page.

Hanūman Nāṭaka in 14 acts. See I. O., No. 4147 and Winternitz, Geschichte, III. p. 243.

[ZZ. B. 5.

1304

हनूमन् नाटक (महानाटक).

9×4½ inches; Devanāgarī handwriting. Foll. 93; about 8 lines to a page.

Another copy in 15 acts. Act XV consists of praises offered to Rāma by celestial beings, in 22 s'lokas.

It ends:—

रचितमनिलपुत्रेणाथ वाल्मीकिनाब्धौ
निहितममृतपुण्यं प्राग्महानाटकं यत् ।
सुमतिनृपतिभोजेनोद्धृतं (तत्) क्रमेण
ग्रथितमिह हि विश्वं मिश्रदासीश्वरेण ॥

इति श्रीमद्ब्रह्मादिकृतस्तुतिर्वैकुण्ठविजयो नाम पञ्चदशोङ्कः ।

See Winternitz, Geschichte, III. p. 244.

[S. C. 10.

No 1307 —See I. O, 3900-3903, Our MS contains only the first of the three S'atakas. This has 112 S'lokas. Bilvamangala, the author, lived in the 11th century; see Winternitz, Geschichte, III p 124. Also cf No 1177 above.

No 1309 —Begins —सदानन्दाकारं॰ The MS is dated Samvat 1797; fol 9 is missing.

Ends —स्तुतिरस्येयाविश्वेश्वरवरनगर्या निवसता
शरेमागेन्द्वदे १७८५ विलसति विमोविक्रमशकात् ।
सर्पा मासे शुक्ले भवद्मलनीर्प्यो विरचिता
मया युष्मत्प्रीत्यै सुखयतु सदासाम्बिशसरिणी ॥ ५३ ॥

No 1313 —Bhāskararāya was the son of Gambhīrarāya He lived in the beginning of the 18th century. See above No 920

The com begins —गणेशो व पायात्॰

It ends —सम्प्रदायगुपामेव खद्योतो लोकबान्धव ।
ग्रन्थविस्तारलुब्धानां खद्योतो ज्योतिरिं(?)गण ॥ २ ॥

No 1332 —Begins —अये मातर्गङ्ग भवभयविभङ्गे सुवरदे॰

Ends —अघौघघ्नी पुण्या शुचिवरदपीयूषलहरी
यदेषा श्रीधर्माङ्गदजधनराजेन रचिता ।॰

No 1339 —Begins —ॐ नमो विश्वरूपाय विश्वस्थित्यन्तहेतवे ।॰ It contains 12 stanzas

No 1347 —मातङ्गीस्तोत्र by शङ्कराचार्य begins —कलापीदोत्तसा॰

No 1351 —See Bod, No 1477 (7) and Aufrecht, Leipzig Catalogue, p 139. The Stotra in our MS, which is at least 300 years old, has only 21 stanzas

No 1354 —The author is Kes'ava, *son of Subramhaṇya and a follower of Madhvācārya*

No 1360 —Begins —शुक्लां ब्रह्मविचारसारपरमामाद्यां जगद्व्यापिनीं॰

No 1361 —This शारदास्तोत्र differs from the last one This was composed in Samvat 1537.

Begins —कमलभूतनयामुखपङ्कजे॰

Ends —मुनिविलोचनयाणमहीसमे नभसि मासि तिथौ प्रतिपद्बुधौ ।॰

No 1373 —*Sarasvatīstotra of Ās'valāyana consists of 10 Ṛgvedic Mantras namely* VI 61 4, V 43 11, I 3 10, I 3 11 I 3 12, I 164 45, X 71 4, VIII 100 10, VIII 100 11 and II 41 16, together with 10 more s'lokas in the classical Anuṣṭubh metre The Phalas'ruti at the end consists of 15 stanzas and ends as follows —इत्याश्वलायन इद निजगाद देव्या
स्तोत्रं समस्तफलभोगनिदानभूतम् ।
एतत्पठन्द्विजवर शुचितामुपेत्य
सन्ध्यासु वाञ्छितफलान्युपयाति शीघ्रम् ॥

No 1378 —See Bik, p 245

No 1379 —See I O, No. 3943 Our collection contains —स्मरणमङ्गलस्तोत्र, मन शिक्षा of रघुनाथ गोस्वामि, चैतन्यदेवस्तोत्र, सदानन्दाख्यस्तोत्र, कृष्णस्तोत्र, प्रणामप्रणयस्तोत्र, राधाष्टक, राधा कुण्डाष्टक, यमुनाष्टक, ललिताधराधास्तवीस्तोत्र, प्रेमामृतरसायनस्तोत्र, हरिकुसुमस्तवक, मुकुन्दमुक्तावलि, चाटुपुष्पाञ्जलि, चैतन्यशतनाम, नित्यानन्दचन्द्राष्टोत्तरशतनाम, अद्वैतचन्द्राष्टोत्तरशतनाम, गौरभावामृत, राधाकृष्णचिन्हमाहात्म्य and शिक्षा

No.	Name	Source or author	folios & lines	size	place
1344	महाकालीहृदय	from रुद्रयामल	7× 7	6½×4	B. D. 189
1345	महामृत्युंजयजपविधान	×	5× 8	7½×3½	B. D. 200
1346	महालक्ष्मीहृदय	from आथर्वणरहस्य	25× 8	6½×4	B. D. 189
1347	*मातङ्गीकवच and मातङ्गीस्तोत्र	from रुद्रयामल by शंकराचार्य	8× 7	5½×3½	B. D. 203
1348	यमगीतास्तोत्र	from स्कन्दपुराण	3× 9	7¼×3¾	B. D. 180
1349	राधासहस्रनाम	,, रुद्रयामल	22×10	7¾×4	B. D. 140
1350	राजराजेश्वरीस्तोत्र	by शंकराचार्य	3×11	8 ×4½	B. D. 179
1351	*लघुस्तव	,, लघ्वाचार्य	5× 8	10 ×4¼	B. D. 191
1352	ललितासहस्रनाम	from ब्रह्माण्डपुराण	32×10	8¼×4	B. D. 213
1353	ललितासहस्रनामावलि	×	22×14	12 ×6	B. D. 283
1354	*वायुस्तुति	by केशव	18× 7	7 ×4	S. C. 10
1355	विष्णुपादादिस्तोत्र with सुखबोधिनी	text by शंकराचार्य, com. by परमानन्द	14×17	13½×8½	B. D. 279
1356	विष्णुसहस्रनाम with टीका	text from पद्मपुराण, com. by शंकराचार्य	57×12	14 ×5½	B. D. 135
1357	विष्णुसहस्रनामावलि	from महाभारत	15× 7	9½×4¼	S. C. 10
1358	वीरेश्वरस्तोत्र	,, स्कन्दपुराण	2× 9	8½×4¼	B. D. 213
1359	शान्तिस्तोत्र	,, रुद्रयामल	4×10	5 ×3½	B. D. 203
1360	*शारदास्तोत्र	by ब्रह्मा	2×15	5½×3½	B. D. 189
1361	*शारदास्तोत्र	by ब्रह्मा	5× 8	9 ×4	B. D. 233
1362	शालिग्रामस्तोत्र	from भविष्यपुराण	4× 8	8¾×4¼	B. D. 140
1363	शिवपञ्चाक्षरीअष्टक	×	1×17	9¼×4¼	B. D. 221
1364	,, and निरञ्जनाष्टक	by शंकराचार्य	2× 9	7½×4½	B. D. 47
1365	शिवसहस्रनामावलि	from महाभारत	16× 7	9½×4¼	S. C. 10
1366	शीतलाष्टक	,, स्कन्दपुराण	2×10	8¼×4	B. D. 182
1367	,,	,, ,,	12× 6	5½×3½	B. D. 203
1368	श्यामलादण्डक	by कालिदास	4×10	8½×4	B. D. 187
1369	श्यामासहस्रनाम	from रुद्रयामल	4×14	10 ×4½	B. D. 232
1370	श्रीसूक्त	×	2×10	8¼×3¾	B. D. 182
1371	षडाम्नायस्तोत्र	×	6× 6	6½×4	B. D. 203
1372	संकटहरणस्तोत्र	by शंकराचार्य	4× 8	6¼×3¾	B. D. 203
1373	*सरस्वतीस्तोत्र	by आश्वलायन	5× 9	7 ×4	B. D. 180
1374	सिद्धलक्ष्मीस्तोत्र	from ब्रह्माण्डपुराण	7× 7	6¼×4	B. D. 203
1375	सूर्यकवच	,, स्तोत्ररत्नाकर	2× 8	8½×3½	B. D. 213
1376	सूर्यसहस्रनामस्तोत्र	from भविष्योत्तरपुराण	6×13	10¼×4¼	B. D. 195
1377	,, नामावलि	×	11×11	10 ×4½	B. D. 303
1378	*सौन्दर्यलहरी with टीका	text:-शंकराचार्य com.-कैवल्याश्रम	61×10	13 ×5	B. D. 48
1379	*स्तवमाला	×	47× 8	9 ×4½	B. D. 140
1380	हनुमदस्त्रस्तोत्र	×	2× 8	8¼×4	B. D. 182
1381	हनुमत्कवच	from ब्रह्माण्डपुराण	7×10	8½×4	B. D. 213
1382	हरिद्रापार्थिवपूजा & महादेवाष्टोत्तरशतनाम	×	3×10	8½×4¼	B. D. 233

INDEX OF WORKS

(Vols. I and II.)

N. B. The figures refer to the numbers of Mss.

INDEX OF AUTHORS

Index of Authorities quoted in Works under notice.

N B The figures refer to the numbers of Mss.

PREFACE

Much progress has yet to be done in unravelling the rich treasures of Jain Literature Many valuable manuscripts of unknown works still lie buried in the old Bhandars, particularly of the Digambaras in the Deccan, and copies of printed books rarely reach the hands of a critical reader outside the Jain fold There is not a single good bookseller who can sell or give information about printed Jain works, useful for the study of Jain Literature nor is there a reliable Jain library where one can hope to get the required books It has for this reason, often become impossible for me to compare my MS with its printed copy though I knew that the book was printed

I have nevertheless attempted to give as much information as I could gather from available sources In my work I was greatly helped by my Jain friends Dr T L Shah who is compiling an encyclopædia of Jainism and Mr M D Desai, the wellknown author of 'Jaina Gurjara Kavio' I must also mention the great help which I received from Shri Indravijayasuri of Shivpuri, Gwalior I am deeply indebted to these gentlemen and also to many others who have assisted me in my difficult task

The following unusual abbreviations used by me should be noted —

D L P = Devchand Lalbhai Pustakoddhar Fund Series Bombay

Bud I and II = Buddhisagara, Dhatupratimalekhasangraha, vol I, Bombay, 1917, vol II Bombay 1924

J. K I and II = Jaina Gurjara Kavio, vols I and II, by M D Desai B A LL B Bombay.

Wilson College,
Bombay, 10-12-29

H D Velankar

TABLE OF CONTENTS.

Vol. III Jain Literature.

Vol. IV Vernacular Literature.

For an analysis, see Weber, II. p 355 ff. and I. A. 17, p. 340 ff.

[B. D. 220, B D. 9, ZZ L. 27.

1397

आचाराङ्गसूत्र with

तत्त्वावगमा by लक्ष्मीकल्लोलगणि.

10½ × 4½ inches, Devanāgarī handwriting. Foll 15, about 27 lines to a page

A brief commentary on the Ācārāṅga, composed during the spiritual reign of Saubhāgyaharsa, successor of Hemavimala of the Tapā Gaccha, by Lakṣmīkallolagaṇi, pu of Harsakallola, pu. of Āgamamaṇḍanagaṇi of the same Gaccha The date of the composition is given as 'Guhamukhakujakiranamite'. For the author's commentary on Jñatasūtra, see below No 1473

Saubhāgyaharsasūri of Tapā Gaccha is known to have consecrated idols in Saṁ 1584 and 1590, see Bud. I. Nos 186 and 719. This pontiff of the Tapā Gaccha is not usually mentioned in the Pattāvalis He stands between Hemavimala and Ānandavimala The MS. does not contain the text of the Ācāraṅga

Begins —

नमस्त्विा जिनं वीरं वन्द्मानसुरेश्वरम् ।
स्वान्योपकृतये कुर्वे प्रथमाङ्गावचूर्णिकाम् ॥ १ ॥०

Ends —

तत्समाप्तौ च द्वितीयः श्रुतस्कन्धः संपूर्ण. । तत्संपूर्तौ च पूर्णेय तत्त्वावगमा प्रथमाङ्गावचूर्णिः । अथ प्रशस्तिः ।

संप्रति तु विजयमानं श्रीसौभाग्यादिसद्गुणैः पूर्णम् ।
सौभाग्यहर्षसूरिं प्रणमत मङ्गलकृते तूर्णम् ॥ ७ ॥
निष्णातसमाप्तमण्डनतदाद्ये रत्नमण्डनः सूरिः ।
श्रीआगममण्डनगणिवाचकपादस्तु तच्छिष्यः ॥८॥०
भविकजनकुमुदचन्द्रस्तच्छिष्यो वादिहस्तिपारीन्द्रः ।
वाचकगुणगणकलितः सुहर्षकल्लोल इति नामा ॥१०॥
लक्ष्मीकल्लोलगणि श्रीप्रथमाङ्गावचूर्णिकोद्धारम् ।
रचयांचक्रे निजपरहितहेतोस्तद्विनेयकण. ॥ ११ ॥
गुहमुखकुजकिरणमिते वर्षे शिर ५ चन्द्रमासि १
शर्वतिथौ ११ ।
आश्वयुजितकवारे तत्त्वावगमा कृता तु मया ॥ १२ ॥
यत्किंचिदवादि मयाऽशुद्धं तच्छोधयन्तु विबुधवरा. ।
सूत्रासंगतमुक्तं कृपया कोपं तिरस्कृत्य ॥ १३ ॥
इति श्रीआचाराङ्गावचूर्णिकोद्धृतेः प्रशस्तिः ।

[B. D 9

1398

आतुरप्रत्याख्यानप्रकीर्णक.

10¼ × 4¼ inches, Devanāgarī handwriting. Foll. 4, about 8 lines to a page

This is one of the ten important Payannas or Prakirnakas. All these are published by the Jain Dharma Prasāraka Sabhā, Bhavnagar and also by many others, with Gujrati translation See Weber, II p 612 and I. A. 21, p. 110.

Begins —

देसक्कदेसविरउ सम्मद्दिट्ठी मरिज्जतो जीवो ।०

[B. D 303

1399-1412

caused to be copied by Devasundarasuri of the Siddhānta Gaccha for his pupil Jayasundara Nos. 1401 and 1409 are dated Sam. 1899 and 1819 respectively

For quotations &c see Weber, II p 719 ff and I A 21, p. 310 ff.

It is published with the commentary of Vādivetala Santisuri at Bombay, 1916-17 in the D L P Series, with the com of Lakṣmivallabha in the Āgmasangraha of Raya Dhanapatsinha Bahadur of Calcutta Sam 1936 with that of Jayakirti by Pandit Hiralal Hansaraj Jamnagar A. D 1909, with that of Kamalasamyama in the Yasovijaya Jain Granthamālā Bhavnagar, A. D 1927 and with that of Bhāvavijaya by the Jain Ātmananda Sabhā Bhavnagar, Sam 1974

It is edited with Introduction by Charpentier 1921 and translated into English by H Jacobi, in the S B E. Series

[B D 195, 188, 103, 291, S C II B I 171, ZZ E. 28, B I 161, B. D 304 • 64, 75, ZZ. E. 28 B D 234, 149

1413

उत्तराध्ययनसूत्र with सुखबोधा.

10½×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 11-312 about 15 lines to a page

The first ten folios of the MS are missing The commentary is called Sukhabodhā in the colophons The author may be Nemicandra but our MS does not give the Praśasti at the end I give the beginning of the com on the *third* Adhyayana —

उक्त परीषहाध्ययन सम्प्रति चतुरङ्गीयमारभ्यते। अस्य चायमभिसबन्ध । इह उत्तराध्ययने परीषहसहेन युक्तम्। तत्र निमालम्बनमुररीकृत्य कर्त्तव्यमिति प्रश्नसमये मानुषत्वादिचतु(रं)गदुर्लभत्वमालम्बनमनेनोच्यते इत्यनेन सबन्धेनायातस्यास्येदमादिम सूत्र &c

Is it an Avacuri extracted from Sāntisuri's Siṣyahitā? See Weber II p 732

Ends —

व्याख्यादिव्यापारस्तदनतिक्रमेण यथायोगमित्युत्तराध्ययनटीकायां षट्त्रिंशमध्ययन समाप्तम्।

The Praśasti of Nemicandra's Sukhabodhā is given at Bhandarkar Report 1883 84 p. 443.

[B D 9

1414-1415

उत्तराध्ययनसूत्र with

वृत्ति by भावविजयगणि.

10½×4⅓, 10×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 321 (1 238, 340 422) and 484 (464 numbered twice), about 15 and 13 lines to a page The first is dated Sam 1697

This is another commentary on the Uttarādhyana Sutra. It was composed in Sam. 1689 by Bhāvavijayagani of the Tapā Gaccha. He was a pupil of Munivimala pu of Vimalaharṣa, pu of the pontiff Vijayadānasuri. It was composed during the spiritual reign of Vijayānandasuri, successor of Vijayatilaka, suc of Vijayasena suc of Hiravijaya, suc. of the abovenamed Vijayadānasuri. This commentary with the text is published by the Jain Ātmānanda Sabhā Bhavnagar, Sam 1974

Our Bhāvavijaya assisted Jayavijaya in Sam 1677 and Vinayavijaya in Sam. 1696, see below Nos. 1442 and 1443

Begins —

ॐ नमः सिद्धिसाम्राज्यसौख्यसंतानदायिने ।
त्रैलोक्यपूजिताय श्रीपार्श्वनाथाय तायिने ॥ १ ॥
श्रीवर्धमानजिनशासनान्तर्यामि०
व्याख्यां लिखामि सुगमां सकथां च काचित् ॥ २ ॥
निर्युक्त्यर्थः पाठान्तराणि चार्थान्तराणि च प्रायः ।
श्रीशान्तिसूरिविरचितवृत्तेर्ज्ञेयानि तावज्ञैः ॥ ३ ॥
पूर्वैर्विहिता यद्यपि बह्व्य सन्त्यस्य वृत्तयो रुचिराः ।
पद्यनिबद्धकथार्थं तदपि क्रियते प्रयत्नोयम् ॥ ४ ॥

It ends with a long Praśasti of 25 Ślokas containing the information given above

तेषां शिष्याणुरिमां भावविजयवाचकोलिखद्वृत्तिम् ।
स्वपरावबोधविधये स्वदाधियामपि सुखावगमाम् ॥१९॥
निधिवसुरसवसुधा १६८९ मितवर्षे श्रीरोहिणीमहापुर्याम्।
सोयः प्रथमादर्शं स्वयमेव प्रावर्तसिद्धिम् ॥ २० ॥
गुणगणसुरतरुसुरगिरिकर्पूरस्यामजैः सतीर्थ्यैश्च ।
श्रीविजयहर्षकृतिभिर्विदधे साहाय्यमिह सम्यक् ॥२१॥०

समुद्रायामिह श्लोकसंख्या सख्याय विनिर्मिता ।
पञ्चपञ्चाशे शते(?)द्वे सहस्राणि च षोडश ॥ २५ ॥

सूत्रग्रन्थाग्र २००० वृत्तिग्रन्थाग्र १४२५५ उभय १६२५५ श्रीरस्तु । संवत् १६९७ वर्षे०

[B D 306, S C 6

1416

उत्तराध्ययनसूत्र with

वृत्ति by विनयहंस.

11×5 inches Devanāgari handwriting Foll 99, about 19 lines to a page Dated Sam 1731

A very brief commentary where however the various Kathās are mentioned though not detailed in illustration of the prescribed moral rules The author is only once mentioned in the verse at the beginning The colophons are simple and the authors Prasasti is not given at the end It is however probable that this author is the same as that of the commentary on the Dasavai kalikasutra The latter was a student of Mahi maratna Vācaka and wrote in Sam 1572 during the spiritual reign of Bhavasāgarasuri of the Ancala Gaccha, see Mitra Notices VIII p 168.

Begins —

उत्तराध्ययनस्येमा बालानां सुखहेतवे ।
वृत्तिं विनयहंसस्तु करोति रचिरां लघुम् ॥ १ ॥०

Ends —

इति श्रीसुधर्मास्वामी गणिजम्बू प्रसादः । इति जीवाजी वविभक्त्याख्य षट्त्रिंशाध्ययन सार्धं संपूर्णम् ।

भूयद्विसुनिचन्द्रास्ये वर्षे फाल्गुनसुदि चतुर्दशीतिथौ मार्तण्डवासरे श्रीखरतरगच्छाधिराज श्री भ० श्री १०८ श्री जिनचन्द्रसूरिविजयराज्ये Then follows the Prasasti of मतिविमल, the scribe his spiritual genealogy given here is as follows —कीर्तिरत्न-हर्षविशाल-हर्षधर्म साधुमन्दिर विमलरङ्ग लब्धिकल्लोल-ललितकीर्ति-हीररत्न-उदयहर्ष मतिविमल of the खरतरगच्छ

[B D 288.

1417

उत्तराध्ययनदृष्टान्त

11×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 55, about 14 lines to a page.

These are stories narrated briefly in simple Sanskrit to illustrate the prescribed rules in the Uttarādhyayana Sutra Anonymous

Begins —

आणाणिद्देसकरे० आज्ञाया अनिर्देशो भङ्ग ।० तत्कथैवम् । एक क्षुल्लको विनीतो० &c

[B D 127

1418-1421

उपासकदशासूत्र.

10½×4½ 10½×4½, 10×4½ and 9½×4½ inches Devanāgari handwriting Foll 37, 22, 56 and 80, about 11-13 lines to a page The first is dated Sam 1622, the second Sam 1688 and the third Sam 1907 The fourth is not dated The third contains a Gujrati explanation by Harsavallabl agam pu of Jinacandrasuri

Upāsakadasā the seventh Anga contains 10 Adhyāyas Edited with Abhayadevas commentary in the Bibliotheca Indica by Hoernle 1885 It is also published in the Āgamodaya Samiti Series No 28 For quotations see Weber II p. 484 For contents &c see Winternitz Geschichte II p. 303 ff and I. A. 20 p. 18

[B D 270 26 103, ZZ. E 25

1422

ओघनिर्युक्त्युद्धार by गुणरत्नसूरि.

10½×4½ inches Devanāgari handwriting Foll 3 only seventeen lines to a page

Oghaniryukti uddhāra is a mere abstract consisting of 140 Gāthās from the text of the Ogha niryukti made by Gunaratnasuri Each Gāthā in the MS is given a running number its original number in the text of Oghaniryukti also being given by the side of this Oghaniryukti with the commentary of Dronācārya is published in the Āgamodaya Samiti Series No 17

Begins —

अरिहंते वंदित्ता चउदसपुव्वी तहेव दसपुव्वी ।
इक्कारसंगसुत्तत्थधारए सव्वसाहू य ॥ १ ॥ (१)

Ends —

एव सामायारिं जुंजंताचरणकरणमाउत्ता ।
साहू खवंति कम्मं अणेगभवसंचिममणंतम् ॥ १४० (११६१)

इति श्रीमौपपातिकसूत्रं प्रथमोपाङ्गं समाप्तम् ।
See Weber, II. p. 622 and 816.

[B D 9

1423-1425

औपपातिकसूत्र.

10¼×4, 9¼×5, 10×4 inches, Devanāgari handwriting Foll. 41, 129 and 35, about 11, 18 and 13 lines to a page The second MS is dated Sam 1917, *the last is incomplete.*

It is published with Abhayadeva's commentary, Calcutta, 1880 and also at Surat by the Āgamodaya Samiti. Edited with a glossary by E. Leumann, Leipzig 1883. See also Weber II p. 536 and I. A 20, p. 367 ff

[B. I 162, B. D 122, B. I 169

1426-1438

कल्पसूत्र of भद्रबाहु.

10×4½, 10¼×4¾ 11×5, 11½×4½ inches Devanāgari handwriting Foll. 67, 134 75 (10×4½), 81, 54 35, 68 87 59 65 111 (10¾×4½), 111 (11×5) 110 (11½×4½).

Of these 13 manuscripts the fourth and the last two contain beautiful pictures, the first and the fourth contain a brief explanation in Sanskrit the second, fifth and eleventh give an explanation in Gujrati, only the fifth is incomplete They are respectively dated as follows —Sam. x, 1786, x, 1472 x 1760, 1691, 1632, 1670, 1817, x, 1883, 1685.

Kalpasutra usually called the Paryuṣaṇā Kalpa is the eighth chapter of the Daśā Sruta skandha one of the Chedasutras. For contents &c see Winternitz Geschichte II. p. 309 ff. and I. A. 21 p. 211 ff. Edited with *introduction by* H Jacobi Leipzig 1879 and also translated into English in the S. B. E. Series. Vol 22. It is published with the commentaries of Dharmasagara (Sam. 1978) Vinayavijaya and Lakṣmivallabha (Sam. 1975) by the Ātmānanda sabha, Bhavanagar and with Kālikacārya's Kathā (A. D 1914) and Vinayavijaya's commentary (A. D 1911 and 1923) in the D L P Series Bombay

[B. I 147, B. D 252, B. I. 148, B. D 63, 72, 220, 188, 26, 64, 298, 297, ZZ. E. 24, B. D. 197.

1439

कल्पसूत्र with

किरणावली by धर्मसागर.

10¼×4½ inches, Devanāgari handwriting. Foll 142, sixteen lines to a page. Dated Sam. 1874

Kalpasutra, with the commentary of Dharmasāgara Upādhyāya pu. of Hiravijayasuri of the Tapā Gaccha. It was composed in Sam. 1628 and is called Kiraṇāvali. Published.

Dharmasāgara was a staunch follower of his Gaccha, in glorification of which he has written several treatises. He was particularly hard upon the Kharatara Gaccha. Among his works may be mentioned Pravacanaparīkṣā or Kupakṣa kauśikāditya composed in Sam. 1629 (see Weber II p. 956 ff and particularly Bhandarkar, Report 1883-84 pp. 144 155), Iryāpathikī with Vṛtti composed in Sam. 1629 (published by Āgamodaya Samiti 1927) Gurvāvali with Vṛtti (See Weber II. p. 997 ff.) Auṣṭrikamatakhaṇḍana with Dīpikā in Sam. 1617 and Paryuṣaṇā Śataka with Vṛtti (see below No 1447) For the present work cf Mitra Notices, VIII. p. 53, X. p. 244.

It begins:—

प्रणम्य प्रणताशेषवीरं वीरजिनेश्वरम् ।०

Ends:—

इति श्रीमत्तपागणगगनाङ्गनसोममणिश्री ६ हीरविजयसूरीश्वरशिष्योपाध्यायश्रीधर्मसागरगणिविरचिता श्री कल्पकिरणावल्यां सामाचारीव्याख्यानपद्धति समाप्ता । तत्समाप्तौ च समाप्ता श्रीपर्युषणाकल्प तृतीयवाच्यव्याख्यान पद्धति ॥

> श्यात्स्योपयोगिनिजितपराच्यस्त्रावबस्थितां ।
> स्फुटकारी सद्दस्तोपा श्रीकल्पकिरणावलि ॥ १ ॥
> विक्रमादृष्युरद्गनसाङ्काङ्कित १६२८ वत्सरे ।
> दीपोत्सवदिने दृष्टा राजधन्यपुरे २ ॥ युग्म ॥ (?)
> अनुष्टुभो द्विपञ्चाशच्छतानि च चतुर्दश ।
> षोडशोपरिवर्णाश्च प्रत्यक्षमानमिहोदितम् ॥ ३ ॥

इति श्रीकल्पकिरणा (वली) नाम्नी वृत्ति । संवत् १८७४ वर्षे वैशाख (वैशाख) मासे शुक्लपक्षे तिथ १२ गुरुवासरे लिखत सा० मेघजी ॥

[B. D 303

1440-1441

कल्पसूत्र with
कल्पलता by समयसुन्दर

15 × 9½ and 10 × 4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 172 and 209, about 17 and 15 lines to a page The second is dated Sam. 1797

Another commentary on the Kalpasutra composed by *Samayasundara pu* of Sakalacandra pu of Jinacandrasuri of the Kharatara Gaccha. Samayasundara was a voluminous writer He wrote in the second half of the 17th century of the Vikrama Era. For an almost complete list of his dated and undated works, see *Dalal Jesalmir Catalogue* Intro pp. 60-61 The present commentary is not dated. It was written during the spiritual reign of Jinarajasuri who died in Sam 1699 (I A XI p 250) The first of these MSS does not contain the authors Prasasti consisting of 21 stanzas, the second contains it. See Mitra Notices VIII. p. 180, IX. p. 1 *Bhandarkar Report 1883 84 pp 138* and 446

Begins —

नत्वा श्रीमन्महावीरं स्मृत्वा च गौतमं गुरुम् ।
कल्पकल्पलतानाम्नी कल्पटीका प्रतन्यते ॥ १ ॥०

Ends —

तेषां श्रीजिनचन्द्राणां शिष्य प्रथमतोऽभवत् ।
गणि सकलचन्द्राख्यो रीहडान्वयभूषण ॥ १० ॥
तच्छिष्यसमयसुन्दरसदुपाध्यायैर्विनिर्मिताध्यायै ।
कल्पलतानामाय ग्रन्थश्चक्रे प्रयत्नेन ॥ ११ ॥
प्रक्रियाहैमभाष्यादिपाठकैश्च विशोधिता ।
हर्षनन्दनवादीन्द्रैश्चिन्तामणिविशारदै ॥ १२ ॥०
राजन्ते जिनराजसूरिगुरवस्ते साम्प्रतं भूतले ॥ १९ ॥
युवराजे जिनसागरसूरिवरे विजयिनि प्रकृतिसौम्ये ॥२०॥०

इति श्रीसमयसुन्दरोपाध्यायविरचिता कल्पलतानाम्नी कल्पसूत्रटीका समाप्ता । श्रीरस्तु ।०

[ZZ. A. 10 B L 159

1442

कल्पसूत्र with
दीपिका by जयविजय

10½ × 4½ inches; Devanāgarī handwriting Foll. 152, about 13 lines to a page Dated Sam 1680.

Another commentary called Dipikā on the Kalpasutra. *It was composed by Jayavijaya, pu.* of Vimalaharsa pu of Vijayadanasuri of the Tapā Gaccha in Sam. 1677, when Vijayānanda sūri successor of Vijayatilakasuri was at the head of the Gaccha. Bhāvavijaya assisted our author in correcting it. *It was first* copied out by the author himself at the request of his pupil Vrddhivijaya.

This Jayavijaya must be distinguished from another author of the same name and belonging to the same Gaccha This latter was a pu of Devavijaya *Dharmavijaya* and *Rāmavijaya Ganis* and wrote in Sam. 1671 his commentary on the Sobhanastuti (see Bhandarkar Report 1883-*84 Add & Corr p. VII.* इन्दुरसाब्धीन्दु = *1671* The rule अङ्कानां वामतो गति is obviously violated here, but I have noticed several cases of this type, see next number)

Begins —

महोपाध्यायश्रीविमलहर्षगणिगुरुभ्यो नम ।
कल्याणाङ्कुरवृद्धये जलधर सर्वार्थसंपत्तिकृत् ।०

The Prasasti in 9 stanzas ends as follows —

राजन्ते श्रीसनाथा सविजयविजयानन्दसूरीन्द्रमुख्या ॥५॥

त्रिभुवनजनसेव्या सर्वशास्त्राम्बुराशौ
जलधिशयनदेश्या श्रीतपागच्छधुर्या ।
विमलविमलहर्षा रेजिरे वाचकेन्द्रा
सकलगुणगरिष्ठा प्राप्तभूरिप्रतिष्ठा ॥ ६ ॥

तत्पादाम्भोजभृङ्गो बुधजयविजय स्वस्य चित्तप्रमोद
प्राप्त्यर्थं मुग्धबुद्ध्यालिखदिति सुगमा दीपिकां कल्पसत्काम् ।
वर्षे सप्ताश्ववाहद्विजपरिमिते १६७७ कार्तिके श्वेतपक्ष्यां
श्रीसत्पार्श्वप्रभावाज्जयतु च चिरं वाच्यमानेयमार्यैः ॥७॥०
विद्वद्वृन्दशिरोमणिपण्डितवरभावविजयगणिमुख्यै ।
श्रीकल्पदीपिकेयं समशोधि जिनागमे भक्तै ॥ ९ ॥

श्रीकल्पदीपिका लिखिता च प्रथमादर्शे स्वयं स्वशिष्य वृद्धिविजयगणिप्रार्थनया ।० प्रतिलिखिता च सकलपण्डित० विजयचन्द्रगणीन्द्राणां संवत् १६८० वर्षे०

[B D 294

1443-1444

कल्पसूत्र with
सुबोधिका by विनयविजय

10 × 4½ and 11 × 5½ inches, Devanāgarī handwriting *Foll. 210 and 145, about 12 lines* to a page. The second MS. is incomplete.

Another commentary on the Kalpasutra composed in Sam 1696 by Vinayavijaya pu of Kirtivijaya pu. of Hiravijayasuri of the Tapā Gaccha It was composed at the instance of Srivijaya pu. of Rāmavijayagani and was corrected by *Bhāvavijaya (see No 1414 above)* Published in the D L P Series No 63 Bombay A D 1903 and also by the Jain Ātmānanda Sabhā Bhavnagar

For the author's *Lokaprakasa* composed in Sam 1708 see below No 1771 He made a Pratisthā *on the Satruñjaya mountain in Sam.* 1710 cf E. I II p 73

Begins —

प्रणम्य परमश्रेयस्कर श्रीजगद्गीश्वरम् ।

कल्पे सुबोधिका कुर्वे वृत्तिं बालोपकारिणीम् ॥१॥०

Ends —

इति श्रीजगद्गुरुभट्टारकश्रीहीरविजयसूरीश्वरशिष्यरत्नमहोपाध्यायश्रीकीर्तिविजयगणिशिष्योपाध्यायश्रीविनयविजयगणिविरचितायां कल्पसुबोधिकायां सामाचारीव्याख्यान सपूर्णम् । अथ प्रशस्ति । आसीद्वीर०

रसशशिरसनिधिवर्षे ज्येष्ठे मासे समुज्वले पक्षे ।
गुरुपुष्ये यत्नोय सफलो जातो द्वितीयायाम् ॥१५॥०

तपागच्छीयमहोपाध्यायश्रीजिनचन्द्रगणिभि स्वशिष्य प० लब्धिचन्द्र प० यशश्चन्द्र प० भक्तिचन्द्रगणिप्रमुखपरिवारपरिवृतै श्रीवृत्तिर्मुक्ता ज्ञानकोषे० नन्दतात् ।

The date of the composition of the work is given in the words 'रसशशिरसनिधिवर्षे' In the printed edition the words are followed by the figure 1696 Obviously this is what is meant रस = 6 शशि = 1 thus 16 and रस = 6 निधि = 9 thus 96 *the whole being 1696 of the Vikrama Era.* Such (partial or complete) violation of the usual rule *अङ्कानां वामतो गतिः* is sometimes found among the Jain writers I give a few cases which I was able to pick up while going through the author s Prasastis copied down from unpublished works in the various Jain Bhandars (and kindly lent to me) by Dr Tribhuvandas Shah of Bombay for his Encyclopaedia of Jainism and also by the famous Sri Indravijayasuri of Shivpuri Gwalior

(1) धम्मकल्पद्रुमकथा (MS in Kāntivijaya Bhandar Chani Baroda) was composed in शशिरसबाणरसाब्दे by प्रीतिविमल pu. of जयविमल pu of धर्मसिंहगणि pu of विजयसेनसूरि (suc. of हीरविजय) of तपागच्छ The words obviously mean 1651 and not 1561 since विजयसेनसूरि lived in the 17th century of the Vikrama Era

(2) विंशतिप्रकाशपञ्जिका or जिनस्तुतिपञ्जिका (MS. in Chunnji Bhandar Benares) was composed in वर्षे तिथिरविसख्ये by जिनसूर pu of विशालराज pu of सोमसुन्दरसूरि of तपागच्छ The words mean 1512 and not 1215 as is very clear

(3) वस्तुपालचरित्रकाव्य (MS in B. O R. I Poona No 171 of 1872 73) was composed in the year equal to विश्वनन्दर्षिसख्यया by जिनहर्षगणि pu. of जयचन्द्र, pu. of सोमसुन्दरसूरि of तपागच्छ The words cannot mean anything but 1497 (विश्व = 14 नन्द = 9 ऋषि = 7)

(4) श्राद्धगुणसग्रह (MS in B O R. I Poona, No. 675 of 1875 76) was composed in मनुनन्दाब्धिके (युगे?) वर्षे by जिनमण्डन, pu of सोमसुन्दरसूरि of तपागच्छ The words mean 1495

(5) मेघदूतटीका (MS. in B. O R. I Poona, No 280 of 1883 84) composed in सवत् चन्द्रकलानववैकमिते by महिमसिंहगणि, pu of शिवनिधानगणि of the खरतर गच्छ The words mean 1693 and not *3916 as the Vikrama Era is meant*

(6) Lastly शोभनस्तुतिटीका (Bhandarkar Report, *1883-84 Add and Corr p VII*) was composed in इन्दुरसाब्धीन्दुमितवर्षे by जयविजय pu of देवविजयगणि *of* तपागच्छ *The words mean 1671 and* not 1461 nor 1761 It was composed in the reign of Vijayasenasuri who died in the year 1671 of the Vikrama Era. Nor is the reading incorrect, I have consulted several MSS and found the same reading throughout (अब्धि is used for *both* 4 and 7 by the Jain writers)

[B. D 297 and 103

1445–1446

कल्पसूत्र with अन्तर्वाच्य

10¼ × 4½ and 10¼ × 4¼ inches, Devanāgari handwriting Foll. 36 and 49 (22 70), about 11 and 17 lines to a page. The second MS is without beginning and is dated Sam 1735

Kalpasutra with Antarvācya which is a sort of indirect commentary It narrates the legends suggested in the text and explains the way in which the Kalpa is to be read for religious purposes. There exist many such Antarvācyas which slightly differ from each other and are

written by the followers of the different Gacchas, see below No 1450, v 4 and cf. I. A 21, p. 213 The beginning of the present Antarvācya agrees with that of No 1892 of Weber (II. p. 666)

Begins —

कल्याणानि समुल्लसन्ति विलसत्पुद्गलभाग्योदया ।०

[B D 103 and 205

1447-1448

कल्पसूत्र with अन्तर्वाच्य.

10¼×4½ and 10¾×4¼ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 30 and 67, about 15 and 13 lines to a page The first MS is incomplete

Kalpasutra with Antarvacya This agrees with No 1891 of Weber (II. p 655)

Begins —

पुरिमचरणकप्पो मगल वद्धमाणतित्थमि ।०

Ends —

इति श्रीआदिचरित्रस्यविशावस्य । सामाचारीमित्या० ॥८॥ श्रीकालकाचार्यकथा ॥ ९ ॥ इति श्रीकल्पव्याख्यामोक्षणस्थानानि ॥ ९ ॥

[B D 304 and 138.

1449

कल्पान्तर्वाच्य with बालावबोध.

9¾×5 inches, Devanāgarī handwriting Foll. 243, about 12 lines to a page Dated Sam 1678.

The same Antarvacya with Gujrati explanation

Begins —

प्रणम्य प्रणताशेष वीर वीरजिनेश्वरम् ।
स्ववाचनकृते कुर्वे कल्पव्याख्यानपद्धतिम् ॥ १ ॥
कल्पे सदर्थजलधौ कुरुते प्रवेश
येनोडुपेन नितरामिह मादृशोपि ।
सानुग्रहा मयि समीहितसिद्धयेस्तु
गुरुप्रसादाज्जिनभारतीयम् ॥ २ ॥
बालस्त्रीमन्दमूर्खाणां नृणां चारित्रकाङ्क्षिणाम् ।
अनुग्रहार्थं तत्त्वज्ञैर्या सिद्धान्त प्राकृत कृत ॥ ३ ॥(¹)

पुरीमचरिणां कपो मगल धधमाण तियमि इहपरीकही या० ॥ पु गाथानो अर्थ०

[B D 151

1450

कल्पसूत्र with अन्तर्वाच्य.

10¼×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 176, about 15 lines to a page Dated Sam 1800

Another Antarvācya, composed by a follower of the Pārsvacandra Gaccha, see v 4 below The folios are marked कल्पकल्पलता

It begins —

प्रणम्य परम ज्योति पञ्चापि परमेष्ठिन ।
दीक्षाज्ञानगुरूंश्चापि ममोपकृतिकारकान् ॥ १ ॥
यद्येह कल्पसूत्रस्य व्याख्यानि षोडश(?)स्फुटम् ।
सुगमानि सुबोधानि नानामन्यानुसारतः ॥ २ ॥
न सूत्र नावचूरिश्च न वृत्तिर्नान्यपत्रकम् ।
प्राह्य व्याख्यानवेलायां पुस्तकेस्मिन्करस्थिते ॥ ३ ॥
प्रतिसद्वाटकै प्राज्ञैः प्रायो व्याख्यानपद्धति ।
कृता तथाहमपि तां कुर्वे स्वेच्छानुसारिणीं ॥ ४ ॥

भीमपलासी लीलविलासी ततो भीमपलासीरागेण श्रीपर्युषणापर्वव्याख्यान कर्तव्यमिति । श्रीपार्श्वचन्द्रगच्छाय नम ।

नम श्रीवर्धमानाय श्रीमते च सुधर्मणे ।
सर्वानुयोगवृद्धेभ्यो वाण्यै सर्वविदस्तथा ॥ १ ॥
अज्ञानतिमिरान्धानां ज्ञानाञ्जनशलाकया ।
नेत्रमुन्मीलित येन तस्मै श्रीगुरवे नम ॥ २ ॥

अत पर स्वस्वगच्छीया स्वस्वसङ्घाटकीया गुर्वावली वाच्या ।०

It ends —

इति साधुसामाचारी कथा सपूर्णां कृतम् ।

[B D 204.

1451

कल्पान्तर्वाच्य.

10¼×4¾ inches, Devanāgarī handwriting Folios 1, 3 11, about 16 lines to a page Dated Samvat 1770

Another Antarvacya, the MS contains only the introductory portion

Begins —

सर्वसिद्धिकरीं देवीं नाम्ना चैव सरस्वतीम् ।
प्रणम्य शुद्धभावेन स्वगुरु च विशेषत ॥

अज्ञानतुच्छबुद्धीनां परिज्ञानार्थं सत्रादौ कल्पवाचनाविधि लिख्यते०

[B D 107.

1452-1456

चतुःशरणप्रकीर्णक.

10½×4¾, 10×4½, 10×4¼, 10½×4¾ and 10½×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 9, 4, 4, 23 and 16, about 10-11 lines to a page None is dated

Of these five manuscripts the last contains the text with a Gujrati translation and the fourth contains the text of three other Prakirnakas besides the Catuśśaraṇa, they are Āturapratyākhyāna Bhaktaparijñā and Saṁstāraka, for which see I A 21, pp. 110-111 For Catuśśaraṇa, see the same, p. 108 and Weber, II p 608. Its author seems to be Vīrabhadra Published with an Avacūrī in the D L P Series No 59, together with Tandulavaicārika.

[B D 299, 209, 209, 96 and B. I 156

1457

चन्द्रप्रज्ञप्तिसूत्र.

11×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 70, eleven lines to a page. Incomplete.

Candraprajñapti is the seventh Upānga. It is almost identical with the Sūryaprajñapti and may be another name of it. See Weber II p. 597 and I A. 21, p. 20 For Suryaprajñapti see below No 1554.

Begins —

जयति णवणलिण० ॥ १ ॥ नमिऊण असुरसुरगरु० ॥२॥ फुडवियड पायडत्थ० ॥ ३ ॥ णामेण इंदभूतित्ति० ॥ ४ ॥ कति मण्डला० ॥ ५ ॥

Our MS. agrees with Weber's. The last one or two folios of our MS are missing

[B. D 149

1458

जम्बूद्वीपप्रज्ञप्तिसूत्र.

10½×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 107 (1-121 without the following folios— 1, 2, 3, 15, 43, 48, 52, 53-62, 63, 67, 68, 73 and 78), thirteen lines to a page.

Jambudvīpaprajñapti, the sixth Upānga. For contents &c, see I A 21, p. 17 and Weber, II p 570 Published with Śānticandra's commentary in the D L P Series Bombay, 1920

[B. D 114

1459

जम्बूद्वीपप्रज्ञप्तिसूत्र with वृत्ति by हीरविजयसूरि.

10½×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 455, about 15 lines to a page.

A commentary on the Jambudvīpaprajñapti composed in Sam 1639 by Hīravijayasūri successor and pupil of Vijayadānasūri of Tapā Gaccha.

Hīravijaya is one of the famous Sūris of the Tapā Gaccha. His dates as ascertained from various sources are birth Sam 1583, Sūri, Sam 1620, death Sam 1652 See I A XI p 256. Also see E I II p 50 vv 14-24.

Our author was assisted in composing the commentary by Dharmasāgara (No 1439 above) and Vānara Ṛṣi (=Vijayavimala, No. 1655 below) Gaṇis, his successor Vijayasenasūri and Kalyāṇavijaya, Kalyāṇakuśala and Labdhisāgara Gaṇis helped in correcting it. The Praśasti was *composed by Hemavijaya.*

It begins —

जीयात्त्रैजस्त्रिभुवनतिलकाभ जैनमेनसा मुक्तम् ।
योगिध्येयमजेय कल्पितकृति कल्पतरुकल्पम् ॥ १ ॥०

It ends —

इति श्रीमत्तपागणगगनाङ्गणगगनमणिसमानश्रीविजयदानसूरीश्वरशिष्यश्रीहीरविजयसूरिविरचितायां श्रीजम्बूद्वीपप्रज्ञप्तिवृत्तौ ज्योतिष्कचक्रव्यताधिकारप्रतिबद्धसप्तमोधिकारो व्याख्यातः *समाख्याने च व्याख्यात जम्बूद्वीपप्रज्ञप्ति* नामक ज्ञाताधर्मकथाङ्गस्योपाङ्गमिति । इति श्रीजम्बूद्वीपप्रज्ञप्तिवृत्ति समाप्ता ।

वृत्तावस्यां सहस्राणि चतुर्दश शतद्वयम् ।
द्विपञ्चाशत्परा श्लोका मन्य(मा)न विनिश्चितम् ॥ १ ॥
आसीद्वासवबृन्दमौलिमुकुटभ्राजिष्णुरत्नप्रभा
पूरप्लावितपादपङ्कजयुग सिद्धार्थराजाङ्गज ॥
तेजोभि सुभगं व्यधाद्गणधर श्रीमान्सुधर्माभिध-
स्तत्पट्ट धरमेतरक्षितिभृत शृङ्गे विवस्वानिव ॥ १ ॥

विधाशयपयोराशिचन्द्रा निस्तन्द्रवृत्तय ।
तत्परपरयाभूवन् श्रीजगच्चन्द्रसूरय. ॥ २ ॥

वर्षे विशिखवस्वक्षिकौमुदीकान्तसमिते । १२८५
तपोभिर्दुस्तपैर्येभे तपेति बिरुदं च यै ॥ २ ॥

आनन्दविमलाह्वान सूरय सिद्धिभूरय ॥
तेषां क्रममलचक्रु कलहसा इवाम्बुजम् ॥ ४ ॥

पाणिसिद्धीपुशीतांशुप्रमिते परिवत्सरे । १५८२
विदधे यै क्रियोद्धार सत्वानुग्रहकारिभि ॥ ५ ॥०

अजनि विजयदान सूरिराट् श ददान ।
कृतमनसिजदान तत्पदे श्रीनिदानः ॥ ६ ॥०

प्रकटप्रभावनभुवना ध्यां (?)हीरविजयसूरीन्द्राः ।
तत्पट्टे विजयन्ते विजयश्रीदोर्लताकलिता ॥ ८ ॥

मेवातमालवमरुस्थलमेदपाट
गौडादिदेशपतिसाहि अकब्बरेण ।
आकारितै सबहुमानमनिन्द्यविधै
र्यैर्मध्यमण्डलमलक्रियते स्म पूज्यै ॥ ९ ॥

यद्वाक्प्रहृष्टहृदयोवनिजानिमुख्य
श्रीमानकब्बरनृप कृपया परीत ।
वघ्यानदेहिन इहेति वदन् वचासि
दत्ते स्म जम्बरसर शमिसिन्धुराणाम् ॥ १० ॥

यद्दर्शनात्प्राप्तपरप्रमोद साहि सच द्वादशवत्सराणि ।
श्रीवार्षिके पर्वणि सर्वदेशे व्यधादमारे पटह पटिष्ठम् ११

सिद्धान्ततर्ककाव्यादिकवाङ्मयजलधिकनकशैलानाम् ।
परवादिगर्वपर्वतपर्वतविद्वेषिलीलानाम् ॥ १९ ॥

कल्पकिरणावलीमुखबहुशास्त्रप्रथनलब्धसिद्धीनाम् ।
श्रीधर्मसागराभिधवाचकचक्रैकचक्रभृताम् ॥ १३ ॥

ऐदयुगीनसुविहितसद सदनरत्नसदृशानाम् ।
महिममणिमण्डिताना वानरत्नापिपण्डितानां च १४

साहाय्यात्सञ्जितोत्साहैर्विभोपकृतिकाङ्क्षिभि ।
श्रीजीवाभिगमज्योति करण्डाद्यनुसारिभि १५

वर्षे श्रीविक्रमार्काद्दहदहनरसश्वेतरश्मिप्रमाणे १६३९
स्वातौ दीपोत्सवीयेहनि निखिलकलाकौमुदीकौमुदीशै ।
तैरेषा शास्त्ररेखासहृदयहृदयानन्दकन्दाम्बुजम्बू
द्वीपप्रज्ञप्तिवृत्तिर्विविधरसमयी निर्ममे निर्ममेशैः १६

तत्पट्टपूर्वपर्वतपयोजिनीप्राणवल्लभप्रतिमै ।
वरधर्मकर्मनिर्मितिकलाकलापे दुनितिकण्ठे ॥ १७ ॥
सौभाग्यभाग्यरतिशैलसुतैकपादैः
मोदुल्लपमदलपेशलपाणिपादैः ।
दुर्वादिवृन्दवदनाम्बुजशीतपादै
सूरीश्वरैर्विजयसेनमुनीन्द्रपादै ॥ १८ ॥

वाचकवृन्दवतसै सकलकलाकमलिनीकमलिनीशै ।
कल्याणविजयवाचकमुख्यै सम्प्राप्तसौख्यैश्च ॥ १९ ॥

कल्याणकेलिनिलयै श्रीमत्कल्याणकुशलकुशलैश्च ।
श्रीलब्धिसागराभिधविबुधैरपलब्धिलब्धैश्च ॥२०॥

संभूय भूयसीं भक्ति बिभ्रद्भिर्भगवद्गिरि ।
पत्तने शोधयांचक्रे चक्रेतरगुणैरियम् ॥ २१ ॥

तच्चरणनलिननिलय प्रशस्तिमेतां जस्थिति(?)प्रतिमाम् ।
हेमविजयकविरकरोत्पुरुषोत्तमपालनप्रभिताम् ॥ २२ ॥

यावच्छीतमरीचिमण्डलमिदं व्योमाङ्गण गाहते
यावत्पङ्कजिनीपतिर्वितनुते भासा भरैश्चातपम् ।
रम्यालङ्कृतिशालिनी वरपदन्यासा लसद्धर्मभाक्
तावद्वृत्तिरिय वशेव कुरुतां कामोत्सवानङ्गिनाम् ॥२३॥

इति श्रीजम्बूद्वीपप्रज्ञप्तिवृत्तिप्रशस्ति ।

[B D 309

1460-1463

जीवाभिगमसूत्र.

10½ × 4¾, 9½ × 4¼, 10½ × 4½ and 10½ × 4½ inches, Devanagari handwriting Foll. 331, 347, 75 and 85 (32-116), about 15-17 lines to a page The first is dated Sam. 1817 and contains a Gujrati translation written above and below the text The second contains the text with a Gujrati explanation composed in Sma 1772 by Jinavijaya pu of Hitavijaya and based on Malayagiri's commentary Folios 1-31 of the last are missing

Jivābhigamasutra is the third Upāṅga See for contents &c Weber II p 549 and I A 20 p 371 It is published with Malayagiri's commentary in the D L P Series (No. 50), Bombay, 1919

[B D 292, ZZ E 25 B I 165 and B D 96

1464-1470

ज्ञाताधर्मकथासूत्र.

10½ × 4½, 10 × 5 10½ × 4½, 11 × 4¼, 11 × 4¼, 10¼ × 4¾ and 10½ × 4½ inches, Devanāgarī hand writing Foll 118, 291, 193, 108, 196, 240 and 381

The second MS. is dated Sam 1891 and contains a Gujrati translation, the third is incomplete and runs upto the 10th ch. of the first book, the seventh contains a Gujrati explanation composed by Kanakasundara pu. of Vidyāratnagani

Jñātādharmakathā is the sixth Anga. See for contents Weber II p 465 and I A 19 p 66 ff It is published with Abhayadeva's commentary in the Āgamodaya Samiti Series No 25 Also cf. Winternitz Geschichte II p 301

[B D 310, 288, 307, S C, 15,
B D 15 163, ZZ E 29

1471

ज्ञाताधर्मकथासूत्र with
स्तबक by प्रेमसिंह

10×4½ inches Devanāgari handwriting Foll 398, about 18 lines to a page

Another copy, containing a Gujrati translation composed in Samvat 1591 by Premasimha (?) a pupil of Pāṭhaka Hirānanda of the Ahidranga Sākhā of the Tapā Gaccha.

The Stabaka ends —

सचद्वारदन्दरायशशम्भद्वर्षे वरेण्येमले
सप्तोनाश्रुतफल्गुनाद्वपदघ मासे सतां संमते ।
नक्षत्राधिपर्यौततामसतमे पक्षे विपक्षे इतां
पु(पू)ण्णोर्णांशुपवित्रतोद्भलतिथावेकादशीनामनि १ ॥
श्रीमत्सहिद्रङ्गभवे वरिष्ठे गच्छे तपोनामनि सूरिराजा ।
श्रीपार्श्वचन्द्रा निजनामविसेभव सद्भ्यस्तममत्तशाखा २
श्रीसूरिमुख्या समरन्दुसत्रा वादीन्द्रवादिग्रसमीरतुल्या ।
सिद्धान्तवाराशिधियाहृताय प्रेक्षातरङ्गं प्रकटीचकार ॥ ३ ॥
राजेन्द्रव सूरिकुमुद्वनीं व सौभाग्यसारावधिमत्ताद्भुव ।
सिद्धान्ततत्त्वैकसुधाब्धिसिद्धा यच्छन्तु शाळ(?)निजमेवकाय ४
श्री हीरानन्दचन्द्रा जिनमतकुमुदाह्लादने पूर्णचन्द्रा
दुष्ज्ञानध्वान्तघारप्रशमदिनकरा सीरकारुण्यपूर्णा ।
स्वाभिख्याचन्द्रिकाभिर्धवलितजगत पाठकमातवर्या
पुण्योल्लासिप्रभूतोदयसमुदयभूभूपनाम्ने जयन्ति ॥ ४ ॥
तेषां विनेयेन सदोदयेन विज्ञानसिद्धान्तजयेन चैव ।
ज्ञातार्थसूत्रस्य सदर्थसत्ती कल्लोगणि प्रेमसिना(?)न्वायं ५

[S C 15

1472

ज्ञाताधर्मकथासूत्र with वृत्ति.

10½×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 95, about 12 lines to a page Incomplete.

Another copy of Jñātādharmakathā with a brief commentary in Sanskrit It is incomplete

Begins —

नमो अरिहंताण ।०

नत्वा श्रीमन्महावीरं प्रायोन्यग्रन्थवीक्षित ।
ज्ञाताधर्मकथाङ्गस्यानुयोग कश्चिदुच्यते ॥ १ ॥

तत्र च फलमङ्गलादिचर्चं स्थानाग्तशाद्यवसेयः । केवलम नुयोगद्वारविशेषस्योपक्रमस्य ।०

[B I 160

1473

ज्ञाताधर्मकथासूत्र with
मुग्धावबोधा by लक्ष्मीकल्लोलगणि

10½×4½ inches Devanāgari character Foll. *74, about 14 lines to a page Incomplete*

A commentary on the Jñātāsutra by Lakṣmikallolagani pupil of Harṣakallolagani. The first and the last *folios of the MS are lost. For his* Tattvāvagamā on Ācārānga see No. 1397 above

This was composed in the reign of Somavimala suc of Saubhāgyaharṣasuri of the Tapā Gaccha.

It ends —

शेष सूत्रवन्मिदम् । इति श्रीतपागच्छाधिराजश्रीहेमविमलसूरितत्पट्टे श्रीसौभाग्यहर्षसूरितत्पट्टपूर्वाचलसहस्रकर भट्टारकश्रीसोमविमलसूरिराज्ये महोपाध्यायश्रीआगममण्डनगणिशिष्यमहोपाध्यायश्रीहर्षकल्लोलगणिशिष्यप० लक्ष्मीकल्लोलगणिविरचितायां मुग्धावबोधायां षष्ठाङ्गलघुवृत्तौ द्वितीय श्रुतस्कन्ध सपूर्ण समजनि । तत्समाप्तौ च समाप्ता मुग्धावबोधनाम्नी षष्ठाङ्गलघुवृत्ति ॥ २० ॥ अथ प्रशस्ति ।

चन्द्रगुणाम्बुधिचन्द्र वन्दे सूरिं गुरु जगच्चन्द्रम् ।
श्रीदेवसुन्दरवर तत्पट्टे चामिवरणवरम् ॥
तत्पट्टे सूरिवरं वन्दे श्रीसोमसुन्दर सौम्यम् ।
तत्पट्टे प्रकटेऽसित पुण्यसुरत्नातिसत्राताम् ॥ २ ॥
श्रीमुनिसुन्दरसूरिं सुविहितगुणगोभित मदनमप-(नम्)—

[B, D 126

1474

तन्दुलवैचारिक प्रकीर्णक.

11×4½ inches, Devanāgarı handwriting Foll. 22, nine lines to a page Dated Sam 1560

Tandulavaıcarıka, the fifth Prakırnaka. For extracts &c, see Weber, II p 615 Also cf I A 21, p 111 It is published with the commentary of Vıjayavımala, also called Vanararsı, in the D L P Series No 59 Bombay, 1922

The commentator, who ascribes the work to Vırahasta explains the name as follows —

तन्दुलानां वर्षशतायुष्कपुरुषप्रतिदिनभोग्यानां सख्याविचारेणोपलक्षित तन्दुलवैचारिक नामेति ।

[ZZ E 27.

1475-1479

दशवैकालिकसूत्र.

10½×4½, 10½×4¼, 10×4, 10½×4½ and 10¼×4¼ inches, Devanagarı handwriting Foll 28, 20, 37, 26 and 50 About 10, 15, 11, 11 and 9 lines to a page The fourth is dated Sam 1514, the second, Sam 1619

Of these, the first three MSS do not contain the last two i e 11th and 12th books called the Culakās of the Das avaıkālıkasutra, which is ascribed to Sayyambhavasvamı and is reckoned as the third Mulasutra See Weber, II p 807 ff and I A 21, p 339 ff. It is edited with Bhadrabāhu s Nıryuktı at Z D M. G 46, p 581 ff by E Leumann, who in the introduction discusses the different strata of ancient Jain commentary-literature in general and particularly the legends connected with our text. It is also published with the Nıryuktı and Harıbhadra's commentary in the D L P Series, Bombay, 1918 and with Samayasundara's commentary by Hıralal Hansaraja, Jamnagar, 1915

[B D 220, S C 15, B I. 155, B D 287, B D 26

1480

दशवैकालिक with

वृत्ति by हरिभद्र.

10¾×4½ inches, Devanāgarī character Foll 168, about 15 lines to a page. Dated Samvat 1688.

This is a commentary, in Sanskrit, composed by Harıbhadrasurı, on the Das'avaıkālıkasutra See Bodleian No 1354, Weber, II p 807 and Bhandarkar, Report 1883-84, p 140

For Harıbhadra and his date, see Jınavıjaya Jaına Sahıtya Saṅs'odhaka vol I p 21 ff and 38ff He was a contemporary of Sıddharsı author of Upamıtıbhavaprapañcā in Sam 962 and also of Sılaṅka and Daksınyacınha, author of Kuvalayamala in Sake 699

It begins —

जयति विजितान्यतेजा सुरासुराधीशसेवित श्रीमान् ।
विमलस्त्रासविरहितस्त्रिलोकचिन्तामणिर्धीर ॥ १ ॥

It ends —

नमो वर्धमानाय भगवते । व्याख्यातं चूडाध्ययनम् ।
तद्व्याख्यानाच्च समाप्ता दशवैकालिकटीका ।

महत्तराया जाकिन्या धर्मपुत्रेण चिन्तिता ।
आचार्यहरिभद्रेण टीकेय शिष्यबोधिनी ॥
दशवैकालिकटीकां विधाय यत्पुण्यमर्जितं तेन ।
मात्सर्यदु खविरहाद्गुणानुरागी भवतु लोक ॥ १ ॥

ग्रन्थाग्र ७००० संपूर्णमिति श्रीदशवैकालिकवृत्तिमिदम् ॥

[B D 309

1481

दशवैकालिकसूत्र with

बालावबोध by यतीन्द्र.

10×5 inches, Devanāgarī handwriting Foll 90, fourteen lines to a page Dated Samvat 1907.

A commentary in Sanskrıt, on the Das avaıkalıkasutra, composed at Jābālapura in Sam. 1711 by Yatındra, pupil of Hemanandana, pupil of Ratnasāraganı of the Kharatara Gaccha.

It begins —

प्रणम्य पार्श्वं फलवृद्धिराज हिताहितानेकविचारदक्षम् ।
बालावबोधं कुरुते श्रुतस्य श्रीमद्यतीन्द्रो दशकालिकस्य•

It ends —

श्रीमति खरतरगच्छे श्रीमद्रत्नसारगणिराजा ।
श्रीहेमनन्दनगणिस्तच्छिष्य परमगुरुभक्त ॥ १ ॥
तच्छिष्येण यतीन्द्रेण कृतशब्दार्थधेन वै ।
दशकालिकसूत्रस्याकारि बालावबोधक ॥ २ ॥

विशेष श्रीहारिभद्री वृत्ति यो लेखि मोचत । (?)
मद्गुरोपूरकरत्वाज्यं विद्वद्भिः सत्प्रसादैः ॥ ३ ॥

श्रीजाबालपुरे सवत्‌श्याशुवाभिरसाब्विते ।
ग्रन्थमान भवेदत्र सहस्रत्रयमक्षरे ॥ ४ ॥

[B D 301

1482-1483

नन्दीसूत्र.

11¼×4½ and 10¾×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 28 and 49, about 11 and 12 lines to a page

Two MSS of the Nandisutra, the first is incomplete, the second is dated Sam 1681 The second MS. contains an easy explanation in Gujrati It is published with Malayagiri's commentary in the Āgamodaya Samiti Series No 16

The Sutra is a work of late origin and mentions almost all the Jain canonical works. Malayagiri ascribes it to Devardhigani himself, but the account of the canonical works given in it does not agree with their present form which we owe to Devardhigani See Weber, II p 672 ff, I A 21, p. 294 ff and Charpentier, Uttarādhyana, Intro, p. 18, 29 ff

[B. D 306 and 21

1484

नन्दीसूत्र with
टिप्पनिका by चन्द्रसूरि.

10¾×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 2 65, about 15 lines to a page.

This is a brief commentary on the Nandisūtra by Candrasuri pupil of Dhanesvarasuri. The first folio of the MS is lost For another MS cf Peterson, Reports, V Extracts p 202 and Dalal Jesalmir Catalogue p. 23. The latter MS is dated Sam. 1226 In his very able introduction to Dalal's Catalogue, Pandit Lalchand gives many of our author's dated works on p. 21 According to the information collected by him the author's earlier name was Pārs'vadevagani. He composed his Jitakalpacurnivyākhyā in Sam 1227, cf Peterson Reports, V Extracts, p 128. He made a Tirthoddhāra in the Vimalavasahi temple on Mount Abu in Sam 1206, cf Jinavijaya, Prācinajainalekhasangraha, II p 127, No. 1''

It ends.—

इनि समाप्ता श्रीशीलभद्रप्रभुश्रीधनेश्वरसूरिशि॰श्रीचन्द्रसूरिविरचिता नन्दीटीका(का)यां दुर्गपदव्याख्या ।

सकहेतिनिष्पापकथिक मामेष्पदा भाषतां (?)
व्याख्यानेस्य तथाविधेस्तु मनमामकाभुग्रामामगुम् ।
दृष्टालोचयता तथापि किमपि प्रोक्त मया तत्र च
दुष्पोल्पानविशोधन विरचयु आज्ञा परार्थोद्यता ॥१॥

इनि श्रीनन्दीटिप्पनिका संपूर्णा ।

[B D 98

1485-1486

निरयावलीसूत्र.

10¾×4½ and 11½×5 inches Devanāgarī handwriting Foll. 43 and 44 about 11 and 16 lines to a page. The Second MS. is dated Sam. 1845

Nirayāvalikā Sutra contains five chapters which are regarded as the last five Upāngas of their Canon by the Jains. See Weber, II p 601 I. A 20, p. 20 ff and Z. D M G 34 p. 178 It is published with Candrasuri's commentary in the Āgamodaya Samiti Series, No. 33.

[B D 156 and 291

1487

निशीथसूत्र.

10¾×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 39, eleven lines to a page

Nis'ithasutra, the first Cchedasutra, in twenty Uddesas According to the concluding Gāthās the author seems to be Visāhagani. See Weber, II. p. 623, I. A 21, p. 180 It is published with the Vyavahārasutra (see below No. 1521) by W Schubring, Leipzig 1918.

Begins —

जे भिक्खू हत्थकम्म करेइ करेत वा साइज्जइ॰

[B. D 160

1488

प्रत्याख्याननिर्युक्ति (आवश्यकनिर्युक्ति).

10½ × 4½ inches, Devanagari handwriting Foll 22-86, about 13 lines to a page

The first 21 folios of the MS are lost It contains the Āvasyaka Niryukti, the last chapter of which is Pratyakhyāna-Niryukti See Weber, II. p 742 ff and below No 1537

बीया वरचरिया fol 24, उवसग्गा संमत्ता 26, गण हरा स० 30b, दसविहसामायारी 33b, नामोक्कारनि ज्जुत्ती 45, सामयिकनिज्जुत्ती 48b, चउवीसाथउ 50b, वंदणनिज्जुत्ती 57, प्रतिक्रमणनियुक्ती 59, अद्धज्झाण 59b, सद्दज्झाण 60, धम्मज्झाण 61, झाणसय 62b, पारिद्वा वणियानिज्जुत्ती 67b, जोगसगहा 72, असज्झाइनिज्जुत्ती 75b, काउस्सग्गनिज्जुत्ती पद्मसज्झअण समत्त 81

पचक्खाणस्स फल० ६८॥ पचक्खाणमिण सेविऊण० ६०॥ नायमि गिह्लियवो० ७०॥ सव्वेसिंपि नयाण ७१॥ पचक्खा णनिज्जुत्ती समत्ता ।

[B D 149

1489-1492

पाक्षिकसूत्र.

10½ × 4½ 10 × 4¾, 10 × 4¾ and 10½ × 4½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 5, 13, 9 and 14, about 27 12 13 and 11 lines to a page.

Of these four MSS of the Pāksika Sutra, the first contains a brief Sanskrit commentary, the second is dated Sam. 1660

Pāksikasutra is one of the Jain Āgamas, It gives instructions regarding the Pratikramans to be performed every fortnight. See Weber II. p. 619 It is published with Yasodeva's commentary in the D L P. Series, No 4 Bombay 1911

[B D 67, 298, 301, 303

1493

पाक्षिकसूत्र with
वृत्ति by यशोदेव.

12½ × 4½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 60, 15 lines to a page Last folio is missing

A commentary on the Pāksikasutra composed in Sam. 1180, by Yas'odeva, pu of Candrasuri, pu. of Viragani For his works cf Jesalmir Cat Intro, p 35 For quotations cf Peterson Reports III. p 128 Our MS ends with the sixth verse of the Prasasti i e गम्भीरमेतदर्थं० Published in the D L P Series, No 4

It begins —

शिवशर्मैकनिमित्त०

[B D 101

1494-1496

प्रज्ञापनासूत्र.

10½ × 4½, 10½ × 4½ and 10½ × 4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 310, 262 and 311, about 11 lines to a page

Prajñāpanāsutra the fourth Upānga See Weber, II. p 559 and I. A 20, p 373 ff Published with Malayagiri's commentary in the Āgamodaya Samiti Series, Nos. 19-20

[B D 307, S C 11, B I 158

1497-1498

प्रज्ञापनासूत्र with
टीका by मलयगिरि.

11 × 4½ and 13½ × 8½ inches, Devanāgari handwriting Foll 266 and 158, about 15 lines to page

These are two MSS of Malayagiri's commentary on the Prajñāpanāsutra The first is dated Sam 1614, the second is incomplete. Published (see above). For authorities cited in this commentary, see Weber, II p. 572.

It begins —

जयति नमदमरमुकुट०

[B. D 93, 134

1499-1502

प्रत्याख्यानसूत्र.

10½ × 4½, 10½ × 4½, 10½ × 4½ and 11 × 4½ inches Devanāgari handwriting Foll 40, 23, 27 and 26, about 11, 15 15 and 10 lines to a page.

These are four MSS of the Prasnavyākaraṇasūtra. See Weber II p. 503 ff and I A 20 p. 23. It is the tenth Aṅga. It is published with Abhayadeva's commentary in the Āgamodaya Samiti Series No 26

It begins —

अणुत्तरोववाइय दसाण एओ सुयक्खंधो॰

[B D 9, 22, 301, ZZ. E. 27

1503

बृहत्कल्पसूत्र.

10×5 inches, Devanāgari handwriting Foll. 25, about 20 lines to a page

Bṛhatkalpasūtra one of the Cchedasūtras. It contains six Uddesas. See Weber, II p. 663 ff. and I A 21 p 214. *It is edited with* German translation and Glossary, by W Schubring, Leipzig 1905

It begins.—

नो कप्पइ निग्गथाण वा निग्गथीण वा॰

[S. C. 8

1504-1507

भगवतीसूत्र.

10¾×4¼, 12×4½ 10×4½ and 10¾×4¾ inches, Devanāgari handwriting Foll 327 (2-328) 322, 434 and 636, about 15 13 13 and 11 lines to a page. The first is incomplete, the last is dated Sam. 1693.

Bhagavatīsutra also called Vivāhapraјñapti or Vyākhyāprajñapti is the fifth Aṅga. See Weber II p. 420 ff I A 19 p. 62 ff Bod No. 1336 *and Winternitz Geschichte II. p. 300. It is* published with Abhayadeva's commentary in the Āgamodaya Samiti Series Nos. 12-14

[B D 12 90, 155, B. I 146.

1508-1509

भगवतीसूत्र with

विशेषवृत्ति by अभयदेव

10×4¼ and 10¾×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 493 and 622, about 13 and 11 lines to a page.

Bhagavatīsūtra with Abhayadeva's commentary composed in Sam. 1128. See Weber II. p. 433 ff. Published in the Āgamodaya Samiti Series.

[B. D 95 and 289

1510-1514

राजप्रश्नीयसूत्र.

10¾×4¾ 11×4½, 10¾×4¼, 10¾×4¾ and 9¾×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 114 84, 74, 41 and 56, about 15 11 11 15 and 15 lines to a page. They are respectively dated Sam. 1903 X 1651 1565 and 1699. The first gives a literal Gujrati translation written above and below the text.

Rājapraśnīyasūtra is the second Upāṅga. The Prakrit title 'Rāyapasenaiyyam' is rendered by Sanskrit 'Rājapraśnīyam' from very old times. Malayagiri explains it as Rājapraśneṣu Bhavam. See Weber II p. 514 ff and I A. 20 p. 369 ff. and Winternitz Geschichte II p. 307. It is published with Malayagiri's commentary by the Āgamodaya Samiti Bombay 1925.

[B. D 103, 282 299 B. I 152 and ZZ. E. 25.

1515

राजप्रश्नीयसूत्र with

टीका by मलयगिरि.

11×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 66, about 15 lines to a page.

Rajāpraśnīyasutra with Malayagiri's commentary Published.

[B. I. 178.

1516-1518

विपाकसूत्र.

10¾×4½ 10¾×4½ and 10¾×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 30, 28 and 34, about 13 12 and 13 lines to a page. The second and the third are both dated Sam. 1585.

Vipākasutra the eleventh Aṅga. See Weber II. p. 524 ff, I. A. 20 p 26 and Winternitz, Geschichte II p. 306. Published with Abhayadeva's commentary Calcutta 1876 and also in the Muktikamala Jain Mohanamālā, Baroda.

[B. D 218, 300, 306

1519

विपाकसूत्र with
वृत्ति by अभयदेव.

10½ × 4½ inches, Devanāgarı handwriting Foll 17, about 15 lines to a page

Vıpakasutra with the commentary of Abhaya deva. The MS does not contain the text of the Sutra and begins with the concluding stanzas of the author s commentary on Pras navyakaranasutra The beginning of the present com ıs —

नत्वा श्रीवर्धमानाय वर्धमानश्रुताध्वने ।

विपाकश्रुतशास्त्रस्य वृत्तिरेय विधास्यते ॥०

Abhayadeva the commentator was the author of commentaries on 9 out of the 11 Angas His Guru Jınes vara was the originator of the Khasatara Gaccha, but this is challenged by Dharmasagara, the enemy of the Kharataras This Abhayadeva is different from his namesake and *contemporary of the Maladhārı Gaccha.*

[*B D 120*

1520

विशेषावश्यकभाष्य *of* जिनभद्रगणि with
वृत्ति by हेमचन्द्र.

12½ × 5½ inches Devanāgarı handwriting Foll. 413, about 20 lines to a page. Dated 1872 A D

Vıs esāvas yakabhasya ıs a Prakrit metrical commentary *composed by Jınabhadragaṇı Kṣamās ramana* on Bhadrabāhu s Nıryuktı on the Sāmayıkādhyayana which is a part of the Āva s yakasutra The Vṛttı on this Bhāsya was composed by Hemacandra, pu. of Abhayadeva of the Maladhārı Gaccha, ın Sam. 1175 See above No 1388 for his commentary on the Anuyogadvāra According to Hemacandra, Jınabhadra himself with Koṭyācārya had written a commentary on his own Bhāsya. For quotations, see Weber, II. p 787 ff.

The Bhāṣya with Hemacandra s Vṛttı ıs published in the Yas'ovıjaya Jaina Granthamālā Bhavanagar, and with Gujratı translation based on Hemacandra's Vṛttı by the Āgamodaya Samıtı Bombay, 1924 The Samıtı has also published an alphabetical index of the Gathas of the Bhasya

The Vṛttı begins —

श्रीसिद्धार्थनरेन्द्रविश्रुतकुलव्योमप्रवृत्तोदय ०

श्रीमद्भद्रबाहुस्वामिना एतद्व्याख्यानरूपा आभिणिबोहिअ इत्यादि प्रसिद्धमन्थरूपा निर्युक्ति कृता । तन्मध्ये च साम यिकाध्ययननिर्युक्ति विशेषत एवावगम्य० श्रीमज्जिनभद्रग णिक्षमाश्रमणपूज्यैस्तदर्थव्याख्यात्मकमेव 'कयपवयणप्पणामो' इत्यादिगाथासमूहस्वरूप भाष्यमकारि । तस्य च यद्यपि श्री जिनभद्रगणिक्षमाश्रमणपूज्यै श्रीकोट्याचार्यैश्च वृत्तिर्वि हिता वर्तते तथापि० किमपि विस्तारवती च मया वृत्तिरि- यमारभ्यते ।०

End —

मार्गे सोभयदेवसूरिरभवत्तेभ्य प्रसिद्धो भुवि ॥९॥

तच्छिष्यलवप्रायैरवगीतार्थोपि शिष्टजनतुष्ट्यै ।

श्रीहेमचन्द्रसूरिभिरियमनुरचिता प्रकृतवृत्ति ॥१०॥

शरदा च पञ्चसप्ताधिकैकादशशतेष्वतीतेषु ।

कार्तिकसितपञ्चम्यां श्रीमज्जयसिंहनृपराज्ये ॥ ११ ॥

श्रेष्ठिवीरकसत्पुत्रश्रेष्ठिवल्लुकसञ्ज्ञयो ।

शयातरयो(?)गेहेसौ वृत्तिर्निष्पत्तिमागता ॥ १२ ॥

श्रीसागरगच्छे सकलभट्टारकमुभामिनीभालस्थलतिल कायमानश्रीपुण्यसागरसूरिवचनात् श्रीमद्गुर्जरदेशे श्रीसुरति बिंदरे श्रीसमसंघेन लखावित ।०

[B D 63.

1521

व्यवहारसूत्र.

10½ × 4½ inches, Devanāgarı hand*writing Foll* 25, *eleven lines to a page Dated Samvat 1587*

Vyavahārasutra, the third *Chedasutra ın 10* Uddes as See Weber, II p. 639 and I A. 21, p 210 Published with the Nıs itha by W Schubring Leipzig 1918 and also by Jain Sāhitya Saṅs odhaka Samıtı, *Poona Sam 1979*

It begins —

जे भिक्खुमासिय परिहारट्ठाण परिसेवित्ता ।०

[B. D 177

1522-1526

यतिप्रतिक्रमणसूत्र.

10½×4½ 10×4¼, 10½×4½, 10½×4¼ and 11×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 6, 10 6, 17 and 5, about 12 8 15 13 and 20 lines to a page. None is dated

These are five MSS of the Yati or Sādhu Pratikramanasutra also called S ramanasutra. In the first two MSS the text is accompanied by a Gujrati explanation while the last three contain a brief Sanskrit commentary The commentary in the last MS is based on that of Jinaprabhasuri. The text is not given in the third.

It is an old Sutra preserved in Haribhadra s commentary on the Āvas yaka niryukti of Bhadrabahu, see Hāribhadri p. 573 ff (Āgamodaya Samiti ed)

It is published with Nayavimala s Gujrati commentary in the Dayāvimala Jain Grantha mālā Ahmedabad 1917

Begins —

नमो अरिहंताण० इच्छामि पडिक्कमिउ पगामसिज्जाए। निगामसिज्जाए। सथाराउवट्टणाए०

[B D 108, 64, 96 195, B I 172

1527-1528

श्राद्धप्रतिक्रमणसूत्र with अर्थदीपिका by रत्नशेखर.

14¼×9 and 11¼×5 inches, Devanāgari handwriting Foll. 421 and 317, about 16 and 15 lines to a page. The second is dated Sam 1831

S rāddhapratikramanasutra, also called Vandittusutra from its first word is a collection of 50 Stanzas used by a S rāvaka (a layman) for his Pratikramana The earliest commentary on this Sutra is the Cūrni composed in Sam. 1183 by Vijayasimhasuri, cf. Peterson Reports V Extracts p. 22

Our commentator, Ratnas ekhara Suri pupil of Munisundara and Bhuvanasundara Suris of the Tapā Gaccha wrote his commentary in Sam 1496 He refers to the opinion of some who do not regard this Sutra as genuine and old as there is no Niryukti on it. Both the text and commentary are published in the D L P Series, No 48, Bombay, 1919

[ZZ A 17, ZZ E 30.

1529-1531

षडावश्यकसूत्र.

10½×4½, 10¼×4¼, 11×4¾ inches, Devanāgari handwriting Foll. 27 17 and 6, about 5 8 and 17 lines to a page. The first MS is dated Sam 1814, the third contains a brief Sanskrit Avacuri.

Sadāvas'yakasutra is a collection of the texts which are required to be repeated at the daily performance of the six Āvas yakas i. e Caityavandana, Kāyotsarga Guruvandana Samayika Pratikramana and Pratyākhyāna (This is the order in which they are given in the MSS.). Many of these are found preserved in the S isyahitā which is Haribhadra s commentary on Bhadrabāhu s Āvas'yaka niryukti. Some of these e. g II E even formed part of the text of the Āvas yakasutra which was explained by Bhadrabāhu in his Niryukti. A greater part of Bhadrabāhu s text of the Āvas yakasutra however, seems to have been lost in course of time and replaced by other matter See Weber, II. p 739 f. n and I A. 21 p 329 ff

The first of the three MSS gives also the full text of the Vanditta Sutra (see above Nos. 1527 28) before the text of the Pratyākhyāna. The other two do not give it at all. Devendra and Merusundara (see below Nos. 1532 35) give it after Pratyakhyāna. The following is obviously the form of the Sutra known to Haribhadra and the authors of Vandāru Vrtti and Caityavandana Bhāsya as also to Tarunaprabha in Sam. 1411 The references given below are to the edition of Haribhadra s S isyahitā published by the Āgamodaya Samiti Surat. Also see below No 1601.

I नमस्कार —

नमो अरिहंताण । नमो सिद्धाण । नमो आयरिआण ।
नमो उवज्झाआण । नमो लोए सव्वसाहूण ।
एसो पचनमुक्कारो सव्वपावप्पणासणो ।
मगलाण च सव्वेसिं पढम हवइ मगल ॥

II चैत्यवन्दना —(see Hāribhadri p. 573a)

(A) इच्छामि खमासमणो वंदिउं जावणिज्जाए निसीहिआए मत्थएण वंदामि । इच्छामि पडिक्कमिउं इरियावहिआए विराहणाए गमणागमणे पाणक्कमणे बीअक्कमणे हरिअक्कमणे उसाउत्तिंगपणगदगमट्टीमक्कडा संताणासंकमणे जे मे जीवा विराहिआ एगिंदिया बेंदिया तेइंदिया चउरिंदिया पंचिंदिआ अभिहया वत्तिया लेसिआ संघाइआ संघट्टिआ परिआविआ किलामिआ उद्दविआ ठाणाउ ठाणं संकामिआ जीविआउ ववरोविआ तस्समिच्छामि दुक्कडं ।

(B) कायोत्सर्ग—(see Hāribhadrī, p. 779a) तस्स उत्तरीकरणेणं पायच्छित्तकरणेणं विसोहीकरणेणं विसल्लीकरणेणं पावाणं कम्माणं निग्घायणट्ठाए ठामि काउस्सग्गं । अन्नत्थ ऊससिएणं नीससिएणं खासिएणं छीएणं जंभाएणं उड्डुएणं वायनिसग्गेणं भमलिए पित्तमुच्छाए सुहुमेहिं अंगसंचालेहिं सुहुमेहिं खेलसंचालेहिं सुहुमेहिं दिट्ठिसंचालेहिं एवमाईहिं आगारेहिं अभग्गो अविराहिउ हुज्ज मे काउस्सग्गो । जाव अरिहंताणं भगवंताणं नमुक्कारेण न पारेमि ताव कायं ठाणेणं मोणेणं झाणेणं अप्पाणं वोसिरामि ।

(C) प्रणिपातदण्डक or शक्रस्तव—(occurring in the Kalpasūtra) नमुत्थु णं अरिहंताणं भगवंताणं आइगराणं तित्थयराणं सयं संबुद्धाणं पुरिसुत्तमाणं पुरिससीहाणं पुरिसवरपुण्डरीगाणं पुरिसवरगंधहत्थीणं लोगुत्तमाणं लोगनाहाणं लोगहियाणं लोगपईवाणं लोगपज्जोअगराणं अभयदयाणं चक्खुदयाणं मग्गदयाणं सरणदयाणं बोहिदयाणं धम्मदयाणं धम्मदेसयाणं धम्मनायगाणं धम्मसारहीणं धम्मवरचाउरंतचक्कवट्टीणं अप्पडिहयवरनाणदंसणधराणं वियट्टछउमाणं जिणाणं जावयाणं तिन्नाणं तारयाणं बुद्धाणं बोहयाणं मुत्ताणं मोयगाणं सव्वन्नूणं सव्वदरिसीणं सिवमयलमरुअमणंतमक्खयमव्वाबाहमपुणरावित्तिसिद्धिगइनामधेयं ठाणं संपत्ताणं नमो जिणाणं जिअभयाणं ।

(D) चैत्यस्तवदण्डक—(see Hāribhadrī p. 786a) अरिहंतचेईआणं करेमि काउस्सग्गं । वंदणवत्तिआए पूअणवत्तिआए सक्कारवत्तिआए संमाणवत्तिआए बोहिलाभवत्तिआए निरुवसग्गवत्तिआए सद्धाए मेहाए धिइए धारणाए अणुप्पेहाए वड्ढमाणीए ठामि काउस्सग्गं ।

(E) चतुर्विंशतिस्तव—(see Hāribhadrī, p. 494 ff.)

लोगस्स उज्जोअगरे धम्मतित्थयरे जिणे ।
अरिहंते कित्तइस्सं चउवीसं पि केवली ॥ १ ॥
उसभमजिअं च वंदे संभवमभिणंदणं च सुमइं च ।
पउमप्पहं सुपासं जिणं च चंदप्पहं वंदे ॥ २ ॥
सुविहिं च पुप्फदंतं सीअलसिज्जंस वासुपुज्जं च ।
विमलमणंतं च जिणं धम्मं संतिं च वंदामि ॥ ३ ॥
कुंथुं अरं च मल्लिं वंदे मुणिसुव्वयं नमिजिणं च ।
वंदामि अरिट्ठनेमिं पासं तह वद्धमाणं च ॥ ४ ॥
एवं मए अभिथुआ विहुअरयमला पहीणजरमरणा ।
चउवीसंपि जिणवरा तित्थयरा मे पसीयंतु ॥ ५ ॥
कित्तियवंदिय महिआ जे ए लोगस्स उत्तमा सिद्धा ।
आरोग्गबोहिलाभं समाहिवरमुत्तमं दिंतु ॥ ६ ॥
चंदेसु निम्मलयरा आइच्चेसु अहियं पयासयरा ।
सागरवरगंभीरा सिद्धा सिद्धिं मम दिसंतु ॥ ७ ॥

(F) श्रुतस्तव or सिद्धान्तस्तव—(see Hāribhadrī, p. 788a)

पुक्खरवरदीवड्ढे धायइसंडे य जंबुद्दीवे य ।
भरहेरवयविदेहे धम्माइगरे नमंसामि ॥ १ ॥
तमतिमिरपडलविद्धंसणस्स सुरगणनरिंदमहिअस्स
सीमाधरस्स वंदे पप्फोडियमोहजालस्स ॥ २ ॥
जाईजरामरणसोगपणासणस्स
कल्लाणपुक्खलविसालसुहावहस्स ।
को देवदाणवनरिंदगणच्चिअस्स
धम्मस्स सारमुवलब्भ करे पमायं ॥ ३ ॥
सिद्धे भो पयओ णमो जिणमईनंदीसयासंजमे
देवं नागसुवन्नकिंनरगणस्सब्भूअभावच्चिए ।
लोगो जत्थ पइट्ठिओ जगमिणं तेलुक्कमच्चासुरं
धम्मो वड्ढउ सासओ विजयओ धम्मुत्तरं वड्ढउ ॥ ४ ॥

(G) सिद्धस्तव—(see Hāribhadrī, p. 789b)

सिद्धाणं बुद्धाणं पारगयाणं परंपरगयाणं ।
लोअग्गमुवगयाणं नमो सया सव्वसिद्धाणं ॥ १ ॥
जो देवाण वि देवो जं देवा पंजली नमंसंति ।
तं देवदेवमहियं सिरसा वंदे महावीरं ॥ २ ॥
इक्कोवि नमुक्कारो जिणवरवसहस्स वद्धमाणस्स ।
संसारसागराओ तारेइ नरं व नारिं वा ॥ ३ ॥
उज्जिंतसेलसिहरे दिक्खानाणं निसीहिआ जस्स ।
तं धम्मचक्कवट्टिं अरिट्ठनेमिं नमंसामि ॥ ४ ॥
चत्तारि अट्ठ दस दो अ वंदिआ जिणवरा चउव्वीसं ।
परमट्ठनिट्ठिअट्ठा सिद्धा सिद्धिं मम दिसंतु ॥ ५ ॥

(H) जय वीयराय जगगुरु होउ ममं तुह पभाव उभयं व ।
भवनिव्वेओ अ मग्गाणुसारिआ इट्ठफलसिद्धी ॥ १ ॥
लोगविरुद्धच्चाओ गुरुजणपूआ परत्थकरणं च ।
सुहगुरुजोगो तव्वयणसेवणा आभवमखंडा ॥ २ ॥
वारिज्जइ जइ विनिआणबंधणं वीयराय तुह समए ।
तहवि मम हुज्ज सेवा भवेभवे तुम्ह चलणाणं ॥ ३ ॥
दुक्खक्खओ कम्मक्खओ समाहिमरणं च बोहिलाहो य ।
संपज्जउ मह एयं तुह नाह पणामकरणेणं ॥ ४ ॥

सर्वमङ्गलमाङ्गल्यं सर्वकल्याणकारणम् ।
प्रधानं सर्वधर्माणां जैनं जयति शासनम् ॥ ५ ॥

III गुरुवन्दनः—(see Hāribhadrī, p. 546)

(A) इच्छामि खमासमणो वंदिउं जावणिज्जाए निसीहिआए अणुजाणह मे मिउग्गहं निसीहि अहो कायं कायसंफासं खमणिज्जो भे किलामो अप्पकिलंताणं बहुसुभेण भे दिवसो वइक्कंतो जत्ता भे जवणिज्जं च भे एवं खामेमि खमासमणो देवसिअं वइक्कमं आवस्सिआए पडिक्कमामि खमासमणाणं देवसिआए आसायणाए तित्तीसंनयराए जं किंचिमिच्छाए मणदुक्कडाए वयदुक्कडाए कायदुक्कडाए कोहाए माणाए मायाए लोभाए सव्वकालियाए सव्वमिच्छोवयाराए सव्वधम्माइक्कमणाए आसायणाए जो मे अइआरो कओ तस्स खमासमणो पडिक्कमामि निंदामि गरिहामि अप्पाणं वोसिरामि ।

(B) (see Haribhadrī, p. 571 and 778b)

इच्छाकारेण संदिसह भगवन् देवसिअं आलोएमि । जो मे देवसिओ अइआरो कओ काइओ वाइओ माणसिओ उस्सुत्तो उम्मग्गो अकप्पो अकरणिज्जो दुज्झाओ दुव्विचिंतिओ अणायारो अणिच्छियव्वो असमणपाउग्गो नाणे दंसणे चरित्ते सुए सामाइए तिण्हं गुत्तीणं चउण्हं कसायाणं पंचण्हं महव्वयाणं छण्हं जीवनिकायाणं सत्तण्हं पिंडेसणाणं अट्ठण्हं पवयणमायाणं नवण्हं बंभचेरगुत्तीणं दसविहे समणधम्मे समणाणं जोगाणं जं खंडिअं जं विराहिअं तस्समिच्छामि दुक्कडं ।

(C) सव्वस्सवि देवसिअ दुच्चिंतिअ दुब्भासिअ दुच्चिट्ठिअ इच्छाकारेण संदिसह भगवन् अब्भुट्ठिओमि अब्भिंतर देवसिअं खामेउं । इच्छं खामेमि देवसिअं जं किंचि अपत्तिअं परपत्तिअं भत्ते पाणे विणए वेयावच्चे आलावे संलावे उच्चासणे समासणे अंतरभासाए उवरिभासाए जं किंचि मज्झ विणयपरिहीणं सुहुमं वा बायरं वा तुब्भे जाणह अहं न जाणामि तस्समिच्छामि दुक्कडं ।

IV सामायिकः—

करेमि भंते सामाइअं । सावज्जं जोगं पच्चक्खामि जाव नियमं पज्जुवासामि । दुविहं तिविहेणं मणेणं वायाए काएणं न करेमि न कारवेमि तस्स भंते पडिक्कमामि निंदामि गरिहामि अप्पाणं वोसिरामि ।

V प्रतिक्रमणसूत्र—This is the वंदित्तुसूत्र in 50 Gāthās; see Nos. 1527-28.

VI प्रत्याख्यान—(see Hāribhadrī, p. 849b; 852 ff.)

(1) उग्गए सूरे नमुक्कारसहिअं पच्चक्खामि । चउव्विहंपि आहारं असणं पाणं खाइमं साइमं अन्नत्थणाभोगेणं सहस्सागारेणं वोसिरामि ।

(2) पोरिसिं पच्चक्खामि । उग्गए सूरे चउव्विहंपि आहारं upto सहस्सागारेणं, पच्छन्नकालेणं दिसामोहेणं साहुवयणेणं सव्वसमाहिवत्तिआगारेणं वोसिरामि ।

(3) सूरे उग्गए पुरिमड्ढं अवड्ढं पच्चक्खामि । चउव्विहंपि आहारं upto साहुवयणेणं, महत्तरागारेणं सव्वसमाहिवत्ती आगारेणं वोसिरामि ।

(4) एकासणं पच्चक्खामि । चउव्विहंपि आहारं upto अन्नत्थणाभोगेणं सहस्सागारेणं सागारियागारेणं आउंटणपसारणेणं गुरुअब्भुट्ठाणेणं पारिट्ठावणियागारेणं महत्तरागारेणं सव्वसमाहिवत्तिआगारेणं वोसिरामि ।

(5) एकट्ठाणं पच्चक्खामि (the same as No. 4 except आउंटणपसारणेणं)

(6) विगईओ पच्चक्खामि । निव्विगईअं पच्चक्खामि । अन्नत्थणाभोगेणं सहस्सागारेणं लेवालेवेणं गिहत्थसंसट्ठेणं उक्खित्तविवेगेणं पडुच्चमक्खिएणं पारिट्ठाव॰ महत्तरा॰ सव्व॰ समाहि॰ वोसिरामि ।

(7) आयंबिलं पच्चक्खामि । अन्नत्थणा॰ सहस्सा॰ लेवालेवेणं उक्खित्तविवेगेणं गिहत्थसंसट्ठेणं पारिट्ठा॰ महत्तरा॰ सव्वसमाहि॰ वोसिरामि ।

(8) सूरे उग्गए अभत्तट्ठं पच्चक्खामि । चउव्विहंपि आहारं असणं पाणं खाइमं साइमं अन्नत्थणा॰ सहस्सा॰ पारिट्ठाव॰ महत्तरा॰ सव्वसमाहि॰ वोसिरामि ।

पाणस्स लेवेण वा अलेवेण वा अच्छेण वा बहुलेण वा ससित्थेण वा असित्थेण वा वोसिरामि ।

(9) चरिमं पच्चक्खाइ । दुविहं तिविहंपि चउव्विहंपि आहारं असणं पाणं खाइमं साइमं अन्नत्थ॰ सहस्सा॰ महत्तरा॰ सव्वस॰ वोसिरामि ।

(10) अंगुट्ठमुट्ठिसहिअं पच्चक्खाइ (the rest like No. 9.)

(11) देसावगासियं उवभोगपरिभोगं पच्चक्खामि । अन्नत्थ॰ सहस्सा॰ महत्तरा॰ सव्वसमाहि॰ वोसिरामि ।

फासिअं पालिअं चेव सोहिअं तीरियं तथा ।
कीट्टिअं माराहिअं च जइज्ञेयारिसं मिउ ॥

[B. D. 209; 293; 304.

1532-1533

पडावश्यकसूत्र with
वन्दारुवृत्ति by देवेन्द्र.

11×4¼; 10½×4¼ inches; Devanāgarī hand-

writing Foll. 59 and 50; about 17 and 19 lines to a page. The first is dated Sam. 1639.

Two manuscripts of the Vandāruvṛtti, otherwise called Srāvakanuṣṭhānavidhi, which is a Sanskrit commentary on the Ṣadavas'yakasūtra mentioned above It is published in the D L P Series, No 8 and is there ascribed to Devendrasūri, pupil of Jagaccandrasūri, originator of the Tapā Gaccha The author quotes several Gāthās from the Caityavandana and Guruvandana Bhāṣyas, see below No. 1601. The different Kathās are given in detail in a metrical form. The Pratyākhyāna sutra is explained in this commentary before the Pratikramana or Vandittu Sutra.

Begins —

वन्दारुवृन्दारकवृन्दवन्द्य०

Ends —

इत्येवमल्पमतिसत्वविबोधनाय
श्राद्धप्रतिक्रमणसूत्रविवृत्तिरेषा ।
किंचिन्मया प्रकटिताऽत्र तु विस्तरार्थो
ज्ञेयो बृहद्विवृतितो वरचूर्णितश्च ॥

षड्विध आवश्यकविधिः । ग्रन्थाग्रं श्लोक २७२० ॥

[B. D. 108, 67.

1534

षडावश्यकसूत्र with अवचूरि.

10¼ × 4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 15, about 20 lines to a page. Dated Sam. 1664

Saḍāvas'yakasūtra with a brief Sanskrit commentary which begins like the Vandāru Vṛtti and is probably based on it. It does not contain the Kathās.

[B. D. 309

1535

षडावश्यकसूत्र with बालावबोध by मेरुसुन्दर.

10¼ × 4½ inches; Devanāgarī handwriting Foll. 2-42, twelve lines to a page

Saḍāvas'yakasūtra with a Bālāvabodha in Gujrati. The latter was composed in Sam. 1525 by Merusundara, pupil of Ratnamūrtigaṇi at the command of Jinacandrasūri, successor of Jinabhadra, successor of Jinarājasuri of the Kharatara Gaccha. It is based on that of Tarunaprabhācārya, who composed it in Sam. 1411 First folio of the MS is lost. The text of the Sūtra is the same as that of Devendra. Even here Pratyākhyāna precedes the Pratikramana.

It ends:—

इति श्रावकप्रतिक्रमणसूत्रबालावबोधः । संवत् १५२५ वर्षे वैशाख शुदि ५ दिने श्रीखरतरगच्छनायकश्रीजिनराजसूरिपट्टालङ्कारश्रीजिनभद्रसूरिपट्टपूर्वाचलचूलिकासहस्रकिरणानां विजयवतां सुविहितसूरिशिरोमणीनां श्रीपूज्यश्रीजिनचन्द्रसूरिराजानामादेशेन श्रीमण्डपमहादुर्गे श्रीसंघाभ्यर्थनया वाचनाचार्यरत्नमूर्तिगणिशिष्यवा०मेरुसुन्दरगणिना षडावश्यकबालावबोध. परोपकाराय श्रीतरुणप्रभाचार्यबालावबोधानुसारेण कृतोयम् । बहुश्रुतैः प्रसत्तिं विधाय यदुत्सूत्रं भवति तत् शोधनीयं सर्वैरपि वाच्यमानं चिरं नन्दात् ।

[B. D. 141.

1536

षडावश्यकसूत्र with बालावबोध.

10¼ × 4½ inches, Devanāgarī handwriting. Foll. 2-105; about 13 lines to a page. Dated Saṁvat 1455.

Another Gujrati Bālāvabodha i. e. commentary on the Ṣaḍāvas'yakasutra. The name of the author is not given, yet it is earlier than that of Merusundara, as the date of the MS. indicates. First folio of the MS. is lost.

It ends —

प्रत्याख्यान बालावबोध ॥ चउथउ अधिकार संपूर्ण हुउ । श्रीआवश्यकषडावश्यकबालावबोध. । पहिलाहि च्यारि अधिकार । पहिलउ अधिकारि देववन्दन १ बीजइ गुरुवन्दन २ त्रीजइ पडिक्कमणउ ३ चउथइ पच्चखाण ४४ समाप्त । संवत् १४५५ वर्षे भाद्रवमासे शुक्लपक्षे १२ गुरुवारे लिखितं ठा० कापस्य.

[B. D 202.

1537

षडावश्यकनिर्युक्तिः of भद्रबाहु.

11 × 4½ inches, Devanāgarī handwriting. Foll. 63, fourteen lines to a page.

Another copy of the Āvas'yaka Niryukti which is a commentary by Bhadrabāhu on the Āvasyakasutra See above No 1488 and Weber II p 742 ff for quotations The first 50 Gāthās are also found at the beginning of the Nandi Sutra For the Āvasyaka Sutra see above Nos. 1529 31 Āvasyakaniruktı with Haribhadra's commentary is published in the Āgamodaya Samiti Series, Nos 1-4

Begins —

जयइ जगजीवजोणी विआणऊ जगगुरु जगाणदो ।
जगनाहो जगबधू जयइ जगपियो महाभगव ॥ १ ॥०
आमिणियोहिभणाण सुअणाण चेव ऊहि नाणच ॥०

Ends —

पच्चक्खाणनिज्जुत्ती समत्ता । (गा० ९३) इति आवश्यक समाप्तमिति भद्र । सर्व प्रथाम ३०००.

[ZZ. E. 27

1538-1539

संस्तारक प्रकीर्णक

$10\frac{1}{2}\times4\frac{1}{2}$ and $10\frac{1}{4}\times4\frac{1}{4}$ inches, Devanāgari handwriting Foll 23 and 16, about 11 and 20 lines to a page.

Two MSS of the Saṁstaraka Prakirnaka. Both contain a Gujrati explanation of the text, the second is dated Sam 1659 First folio of the first is missing See Weber II p. 615 and I. A 21, p 111 ff

[B D 96 and 141

1540-1545

समवायाङ्गसूत्र.

$10\frac{1}{2}\times4\frac{1}{2}$ $10\frac{1}{4}\times4\frac{1}{2}$, $10\frac{1}{2}\times4\frac{1}{2}$ $10\frac{1}{2}\times4\frac{1}{2}$, $10\frac{1}{4}\times4\frac{1}{4}$ and $11\times4\frac{1}{2}$ inches, Devanāgari handwriting Foll 49, 66, 67, 40 77 and 57, about 11 or 12 lines to a page. The second MS is dated Sam 1625 the fourth, Sam 1552, the fifth is incomplete.

Samavāyāngasutra the fourth Anga. See Weber II. p. 402 and I A 18, p. 311 ff. It is published with Abhayadeva's commentary in the Āgamodaya Samiti Series No 15

[B. D 26, 220, 307, B I 166, S C 15, ZZ E. 27

1546-1549

सूत्रकृताङ्गसूत्र.

$10\frac{1}{2}\times4\frac{1}{2}$, $10\frac{1}{4}\times4\frac{1}{2}$, $10\times4\frac{1}{4}$, and $11\times4\frac{1}{2}$ inches, Devanāgari handwriting Foll. 13, 67, 56 and 45, about 18, 12, 12 and 15 lines to a page The first MS is incomplete, the second and third contain only the first Srutaskandha. The second is dated Sam. 1665 and also contains a Gujrati translation

Sutrakrtāngasutra the second Anga See Weber II. p. 370 ff. and I A 17, p. 344 ff. It is published with S'ilānka's commentary in the Āgamodaya Samiti Series, No. 18 and with several commentaries in the Āgamasangraha vol. 2, Bombay, 1880 It is translated into English in the S B E. Series vol. 45 by H. Jacobi

[B D 72 300, S C. 15, ZZ E. 27

1550-1552

सूत्रकृताङ्गसूत्र with दीपिका by हर्षकुल.

$10\frac{1}{4}\times4\frac{1}{2}$, $11\times4\frac{1}{2}$, and $10\frac{1}{2}\times4\frac{1}{2}$ inches, Devanagari handwriting Foll. 171, 138 and 115, about 15, 15 and 20 lines to a page.

The first of these MSS. is dated Sam. 1740, the second Sam 1586 i e only three years after the composition of the work.

Sutrakrtāngasutra with the commentary of Harsakula pupil of Hemavimalasuri of the Tapa Gaccha. It was composed in Sam 1583. For quotations see Weber II. p 370 ff. and Mitra, Notices VIII p. 88.

Begins —

प्रणम्य श्रीजिन वीर गौतमादिगुरूस्तथा ।
स्वान्योपकृतये कुर्वे द्वितीयाङ्गस्य दीपिकाम् ॥ १ ॥

Ends —

एध्याधिकमानानां सुहेमविमलाभिधानरनाम् ॥ ८ ॥
शिष्याणुर्गुणशासनजननीतिथिसमिते १५८३ वर्षे ।
विबुधजनप्रार्थनया स्वस्य स्वस्य स्मृतये च ॥ ९ ॥
सूत्रकृताङ्गस्यैतां हर्षकुलो दीपिकामलिपत् ॥ १० ॥

काव्यिप्रमाण० ११॥ सूत्रासगतमपवा० १२॥ ग्रन्थमिति० १२॥ इति श्रीसूत्रकृताख्यद्वितीयाङ्गदीपिकाया मन्नास्ति टीका समाप्ता ।

[B I 150, B. D 138, ZZ. E 26

1553

सूत्रकृताङ्गसूत्र with टीका by शीलाङ्क.

$10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches, Devanagarı handwriting Foll 308, fifteen lines to a page Dated Sam. 1878.

Sutrakṛtāngasutra with S'ilanka's commentary Published in the Āgamodaya Samiti Series No 18 S ilanka wrote his commentary on the Ācaranga in S ake 798, see Klatt I. A. 11 p 247 and Weber, II p. 370 but also Peterson Reports III. p 90 (where the date is given as Sake 784) For quotations see Peterson Reports V p 71

Begins —

स्वपरसमयार्थसूत्रकमन तगमपर्यंयार्थनयगहनम् ।
सूत्रकृतमङ्गमतुल विवृणोमि जिनाश्रमरकृत्य ॥ १ ॥

Ends —

समाप्ता चेय सूत्रकृतद्वितीयाङ्गटीका । कृता चेय शीला चार्येण वा (ha Peter) हरिगणिसहायेन यद्वाप्त० ।

A Patan MS of जिनभद्र s own commentary on his विशेषावश्यकभाष्य ends as follows —

जिनभद्रगणिक्षमाश्रमणप्रारब्धा समर्थिता श्रीकोट्या चार्यं वादि (हरि) गणिमहत्तरेण० ।

(See Dalal Jesalmir Cat Intro, p. 19). Obviously S'ilānka is the same as Koṭyacārya and Harigani was his friend and collaborator

[B D 193

1554

सूर्यप्रज्ञप्तिसूत्र

$11 \times 4\frac{1}{2}$ inches, Devanāgari handwriting Foll 88 eleven lines to a page Dated Sam 1646

Sūryaprajñaptisutra in 20 chapters is the fifth Upānga See Weber II p. 574 ff. I. A. 21 p 14 ff. and J B A. S vol. 49 (1880) pp. 107 and 181 Also see above No. 1457 for its relationship with the Candraprajñapti Sūtra.

[ZZ E. 28

1555

सूर्यप्रज्ञप्तिसूत्र with वृत्ति by मलयगिरि

$10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches, Devanāgari handwriting Foll. 262, about 13 lines to a page

Suryaprajñaptisutra with the commentary of Malayagiri Both published in the Āgamodaya Samiti Series, No. 24 According to Malayagiri Bhadrabahu had written a Niryukti on this Sutra, but it was lost For quotations, see Weber I. p 372

Begins.—

यथास्थित जगत्सर्वमीक्षते य प्रतिक्षणम् ।
श्रीवीराय नमस्तस्मै भास्वते परमात्मने ॥ १ ॥०
सूर्यप्रज्ञप्तिमह गुरूपदेशानुसारत किंचिद् ।
विवृणोमि यथाशक्ति स्पष्ट स्वपरोपकाराय ॥ ४ ॥
अस्या निर्युक्तिरभूत् पूर्वं श्रीभद्रबाहुसूरिकृता ।
कुलदोषात्सा नेशाद्याचक्षे केवल सूत्रम् ॥ ५ ॥०

Ends —

इति श्रीमलयगिरिविरचितायां सूर्यप्रज्ञप्तिटीकायां विंशति तम प्राभृत समाप्तम् ।

वन्दे यथास्थिता शेषपदार्थप्रतिभासकम् ॥ ०१ ॥
विजयन्तां गुणगुरवो० ॥ २ ॥ सूर्यप्रज्ञप्तिमिमां० ॥ ३ ॥

इति मलयगिरिविरचिता सूर्यप्रज्ञप्तिटीका समाप्ता ।

[B D 163

1556-1559

स्थानाङ्गसूत्र.

$12 \times 4\frac{1}{2}$, $10 \times 4\frac{1}{2}$, $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ and $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches Devanāgari handwriting Foll 134, 124, 267 and 249, about 11 13 20 and 18 lines to a page The third MS. contains a Gujrati expla nation of the text based on Abhayadeva's commentary and is dated Sam 1670, the fourth MS is dated Sam 1824

Sthānāngasutra is the third Anga See Weber II p 390 ff Winternitz, Geschichte II p 300 and I. A. 18 p. 182 ff It is published with Abhayadeva's commentary in the Āgamodaya Samiti Series Nos. 21 22.

[B D 15, 252, 300, ZZ E. 20.

PART II—PHILOSOPHY

1560

आत्मानुशासन of गुणभद्र

12×5¾ inches, Devanāgari handwriting Foll 124, eleven lines to a page Dated Sam 1896

Ātmanusāsana—'advice to the soul—consists of 267 S lokas composed by a Digambara writer Gunabhadra pupil of Jinasena Jinasena com posed his Harivans a in A D 783 and Uttara-purana of our Gunabhadra was consecreted in A. D 898 by his pupil Lokasena when Akālavarsa of the Rāstrakuta dynasty was reigning See Bhandarkar, Report 1883 84 p 118 ff In our MS the text is accompanied by a Hindi explanation Published by Pandit Nathuram Premi, Bombay 1916 and translated into english by J L Jaini in the Sacred books of the Jains Arrah It is also published with Hindi explanation by Jñānacandra Jaini Lahore Sam 1954.

Begins —

लक्ष्मीनिवासनिलय विलीनविनय निधाय हृदि वीरम् ।
आत्मानुशासनमह वक्ष्ये मोक्षाय भव्यानाम् ॥ १ ॥०

[B D 44.

1561

आलापपद्धति of देवसेन.

11½×5½ inches Devanāgarī handwriting Foll. 13 eight lines to a page Dated Sam 1912

Ālāpapaddhati is a Sanskrit treatise explaining the nature and extent of the Dravyas &c. composed by Devasena Pandita as a supplement to his own Prakrit Nayacakra

Devasena was a Digambara writer of the Mula Sangha He composed his Dars'anasāra at Dhārā in Sam 990 In his Bhāvasangraha he says that his Guru was Vimalasena. See Peterson Reports III Intro, p. 22 ff Nayacakra and Ālāpapaddhati are published in the Mānikacandra Digambara Jaina Grantha Mālā No 16, Bombay 1920, Darsanasāra is published by Nathuram Premi Hirabag, Bombay, 1917

Begins:—

गुणानां विस्तरं चैव स्वभावानां तथैव च ।
पर्यायाणां विशेषेण नत्वा वीरं जिनेश्वरम् ॥ १ ॥
आलापपद्धतिर्वचनरचनानुक्रमेण नयचक्रस्योपरि उच्यते ।०

Ends —

इति सुखबोधार्थमालापपद्धति श्रीदेवसेनपण्डितविरचिता ।

[B D 44

1562-1563

• इन्द्रियपराजयशतक

10¼×4½ and 10½×4½ inches Devanāgari handwriting Foll 5 and 5, about 11 lines to a page

A collection of 102 Slokas teaching the control of senses. Published

Begins —

सुचिअ सूरो सो चेव पडिअ त पसंसिमो निचम् ।
इदियचोरेहिं सया न लुटिअं जस्स चरणधणम् ॥१॥०

[B D 144 and 303.

1563 A

इन्द्रियपराजय, वैराग्य and आदिनाथदेशनोद्धार शतक s

10½×4½ inches Devanāgari handwriting Foll 20 about 16 lines to a page. Dated Sam 1620 or Sake 1485

The first ends on 7b, *the* second on 14b (see below No 1660) the third begins.—

ससारे नत्थि सुह जम्मजरामरणरोगसोगेहिं ।०

[B. D 64

1564

उगणतीसी (एकोनत्रिंशती) भावना.

10½×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 2, sixteen lines to a page

Ekonatriṁsati Bhāvanā is a collection of 29

verses containing advice to the soul It is otherwise called Ātmabodhakulaka, see Peterson, Reports, V. p. 111.

Begins —

संसारम्मि असारे नत्थि सुहं वाहिवेअणापउरे। ०

[B D 209

1565

उपदेशचिन्तामणि with टीका of जयशेखरसूरि.

12×4½ inches, Devanāgarı handwriting Foll. 214, sixteen lines to a page.

Upadesacintāmanı is a Prakrit work in four chapters containing moral advice It was composed together with the Sanskrit commentary, in Sam 1436, by Jayas'ekharasuri, pu of Mahendraprabhasuri of the Añcala Gaccha

Jayas ekhara composed his Prabodhacintāmani and Dhammillacarita in Sam 1462 See below No 1721 for the author s Kumārasambhava Upadesac ntāmani is published by Hiralal Hansaraj Jamnagar, 1919

The text begins —

तित्थयरे भयवते परमगुरु गुरुयअइसयसमिद्धे ।०

The com begins —

प्राचीमेकां पुनानामिह०

In the Pras asti which consists of 18 verses the author gives his spiritual descent as follows — जयसिंह-धर्मघोष-महेन्द्रसिंह सिंहप्रभ-अजितसिंह-देवेन्द्रसिंह-धर्मप्रभ-सिंहतिलक-महेन्द्रप्रभ This last had three pupils — मुनिशेखर, जयशेखर and मेरुतुङ्ग Of these जयशेखर is the author The first copy was written by Mānatuṅgagani.

[B D 15

1566-1569

उपदेशमाला of धर्मदासगणि.

5½×4, 8½×4, 10¼×4½ and 10½×10½ inches, Devanāgari handwriting Foll 9, 23, 45 and 61, about 13 14 lines to a page.

These are four MSS. of Dharmadāsagani s Upadesamālā. The first is incomplete and the last contains a Gujarāti Bālāvabodha written above and below the text. The third is dated Sam. 1521

Upades'amālā is a collection of 540 Prakrit Gāthās containing moral advice, composed by Dharmadasagani For a legend according to which Dharmadasa was originally a king and had composed this work to impart advice to his son, Ranasinha, see peterson Reports, V p 164 The earliest commentary on this work was written by Siddharsi, author of the Upamitibhavaprapañcā in Sam 962. It is published with Rāmavijayagani s commentary by Hiralal Hansaraj Jamnagar, 1919, and also with Siddharsi s commentary by the same Pandit.

Begins —

नमिऊण जिणवरिंदे० ॥ १ ॥ जगचूडामणि० ॥ २ ॥

[B D 22, 96, 188, 297

1570

उपदेशमाला of धर्मदासगणि with बालावबोध by मेरुसुन्दर.

10½×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 49, about 16 lines to a page. Dated Sam 1617

Upades'amalā with a Gujrati Bālāvabodha composed by Merusundara pu of Ratnamurtigani, during the spiritual reign of Jinacandrasuri, suc of Jinabhadra of the Kharatara Gaccha. Merusundara, composed his Bālāvabodha on the Sadāvas yakasūtra in Sam 1525, see above No 1535

Begins —

वर्द्धमानजिन देवं गौतमादीन्महत्तमान् ।
कवीनां सर्वशास्त्रार्थपदां च श्रुतदेवताम् ॥ १ ॥०

[B. D 303.

1571

उपदेशमाला of धर्मदासगणि with दोघट्टीटीका by रत्नप्रभ.

12×4½ inches, *Devanāgari handwriting.* Foll 218, *seventeen lines to a page.*

Upades'amālā with the commentary composed in Sam 1238 by Ratnaprabha, pu. of Devasūri

of the Bṛhat Gaccha For the author s Ratnākarāvatārikā see below No. 1633 Ratnaprabha refers to the commentary of Siddharsi The author s Guru was the famous Vādi Devasūri who vanquished the Digambara Kumudacandra at the court of King Jayasimha of Gujrat. For full quotations see Peterson, *Reports III* p. 166, V p. 123

Begins—

षस्तारयहस्य धर्मोपदेशमालार्पित॰

Ends—

विक्रमाद्गुलोकार्कवर्षे माघे समर्पिता ।
एकादशसहस्राणि मान सार्धशत तथा ॥ १२ ॥

[B. D 216

1572

उपदेशरत्नाकर with वृत्ति of मुनिसुन्दर

10¾×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 185, about 13 lines to a page

Upadesaratnākara is a compendium of religious advice composed by Munisundara pu. of Somasundarasūri of the Tapā Gaccha. It consists of three books called Taṭas each of which is divided into four Aṁsas which are further divided into Tarangas. The text is in Prakrit and is accompanied by the author s own Sanskrit commentary which however, extends only upto the end of the second book Our MS. does not contain the third book, which is not explained by the author

The work is published in the Lalan Niketan Jain Granthamālā Bhatade Sihor Kathiavar and also in the D L. P S ries No 22 Bombay 1914. The author quotes Adhyātmakalpadruma (his own) on fol 163b Sarvamukhavajrasuci and Sandehasamuccaya on fol. 126

It begins—

जयश्रीप्रासितो मोहरिपोरमलकेवल ।
यो जगत्कृपया धर्ममूचे त श्रीजिन स्तुवे ॥ १ ॥॰

इति॰ श्रीउपदेशरत्नाकरे पीठिकारूपो जगतीतीर्थावतार । अथ प्रथमतटम् । तत्रादौ खेहलिद्धये॰ श्रीऋषभदेवतानमस्कारमाह ग्रन्थकार ।

जयश्रीसंगम रातु श्रीमानादिदिशुमन ।
सुतत्त्वनिधयो येन सतां दत्ता द्विसंविणा ॥१॥ रयहम्॰

पश्चाविप्करणपूर्वक सद्विनयमुपमोपदेशमाह—

जयसिरिविभिमुहए भविहुदस्से तिरसीमामि ।
इहयाहोभद्दिमाथ सम्म धम्ममिहभमइ ॥२॥ व्याख्या

It ends,—

इति युगप्रधानावतारश्रीतपागच्छनायकश्रीदेवसुन्दरसूरिश्रीज्ञानसागरसूरिश्रीसोमसुन्दरसूरिशिष्यैः श्रीमुनिसुन्दरसूरिविरचिते स्वयकृद्धे॰ मध्याधिकारे मणिकोर देशनाखि तुर्येशे द्वादशस्तरङ्गः । संपूर्णाच मध्याधिकारः । तत्समाप्तौ च सपूर्णे विषमगाथाविवरणम् । मध्यान्तर तत्रु गमरवाह्न विभियते इति सत्रणमुपदेशरत्नाकरग्रन्थः ।

रहस्यरत्नाकरः स्वकृतोपदेशा
रत्नाकरो विजयतां विकसत्पश्रीः ।
भूयासुरस्य जलयानुपजीव्य विश्वद्
विश्वोपकारनिरतो विबुधाम्बुवाहः ॥ १ ॥
कुधैर्वाच्यमानो मन्यमिर्द जीयात् ।
प्रत्यक्षरं गणनया मन्यमानमनुष्टुभाम् ।
षट्सप्ततिशती पञ्च सहस्राण्यधिका स्फुटा ॥ १ ॥
७६५० सर्वग्रन्थसंख्येय । श्रीरस्तु ॥

[B D 93

1573

उपदेशरसाल॰

10×4½ inches Devanāgarī handwriting Foll 65 about 15 lines to a page. Dated Saṁvat 1733.

A course of religious advice in 52 Uddesas or chapters of which 30 deal with Dharma in general 1 with the seven holy places 11 with the Snātrapujā, 5 with pilgrimage and 5 with the Sangha pujā. The author is unknown, at the end he says he has based his work on Upadesataranginī and Caturvinsatiprabandha (composed in Sam. 140., see No. 1750 below) &c. He often quotes Suktāvalī and gives Saṁ. 1298 as the date of Vastupāla s d ath He also mentions a Yātrā made in Sam 1353

It begins —

नमो अरिहताण॰ मगल भगवान् वीरो॰ ॥ श्रज्ञानतिमिरान्धानां॰ । माङ्गल्यमय वाचनश्लोकयुग्मम् ।

यत्कल्याणकरोऽवतारसमय स्वर्गाणि नर्मोत्सवो
यद्रत्नादिकवृष्टिरिन्द्रविहिता यद्भूराज्यश्रिय ।
यद्दान मतसपदुज्ज्वलतरा यत्केवलश्रीर्न वा
यद्व्यातिशया जिने तदखिल धर्मस्य विस्फूर्जितम् ॥१॥

सम्यग् श्रीधर्माराधनफल श्रीतीर्थंकरदेवदृष्टांतादिय०

इति दानशीलतपोभावभेदचतुर्विधजिनधर्मप्रकटनोपदेश ॥ ३० ॥ fol 54 इति श्रीजिनभवनादिसप्तक्षेत्रवित्तव पनविवेकप्रकाशकरैएकत्रिंशत्तमोपदेशा । fol 59. इत्येका दश ज्ञानोपदेशा । fol 62b इति यात्रोपदेशा पञ्च fol 63b

It ends —

इत्युपदेशसारसालनामा ग्रन्थ । उपदेशतरङ्गिणी २४ प्रबन्धादिबहुशास्त्राण्यवलोक्य उद्धृत सपूर्णोय ग्रन्थ ॥

[B D 198

1574

एकविंशतिस्थानक of सिद्धसेनसूरि.

10×4½ inches, Devanāgarı handwrıting Foll. 6 about eight lines to a page

A small treatise in 67 Gathas by Siddhasena suri See Peterson Reports I App p 31 45 It is otherwise known as Causaṭṭhi probably from the number of verses in it

It begins —

चवणविमाणा नयरी जणया जणणीय धरिख रासीउ ।
लखण पमाण आऊ वनतर देखु तव भिख्खा ॥ १ ॥

It ends —

इय इकवीसट्ठाणा उद्धरिया सिद्धसेनसूरीहिं ।
चउवीस जिणवराण असेससाहारणी भणिया ॥ ६७ ॥

इति इकवीसट्टाणा प्रकरण समाप्तम् ।

[B D 304

1575

कर्मकाण्ड of नेमिचन्द्र with भाष्य by सुमतिकीर्ति.

11¾×4½ inches Devanāgarı handwrıting Foll 32 about 10 lines to a page Incomplete

Karmakāṇda is the second part of Nemicandra s Gomaṭṭasāra also known as Pañcasaṅgraha its first part being Jīvakānda. Our MS contains only 95 (out of 972) verses of Karmakāṇda with the commentary of Sumatikirt pu of Jñānabhūṣaṇa of the Mulasangha composed in Sam 1620 See S C Ghoshal Dravyasaṅgraha Intro p 40ff. and Hiralal Catalogue of MSS in C P and Berar Intro p 38. For Nemicandra see below No 1615

The text begins —

पणमिय सिरसा णेमिं गुणरयणविहूसण महावीरम् ।
सम्मत्तरयणणिलय पडिसमुक्तित्तण वोच्छम् ॥ १ ॥
पयडीशीलसहावो जीव गाण अणाइ सबधो ।
कनयो कले मल वा ताणस्थित सय सिद्धम् ॥ २ ॥०

The com begins —

महावीरं प्रणम्यादौ विश्वतत्त्वप्रकाशकम् ।
भाष्य हि कर्मकाण्डस्य वक्ष्ये भव्यहितकरम् ॥ १ ॥
विद्यानन्दिसुमल्यादिभूपलक्ष्मीन्दुसद्गुरून् ।
वीरेन्दुज्ञानभूप हि वन्दे सुमतिकीर्त्यहम् ॥ २ ॥

सिद्धान्तपरिज्ञानचक्रवर्तिश्रीनेमिचन्द्रकवि ०

[B D 296

1576–1583

कर्मग्रन्थ of देवेन्द्रसूरि.

10½×4½ 10½×4½ 10½×4½, 11×4½ 10½×4½, 10½×4½ 10½×4½ and 11×4½ inches Devanāgarı handwriting Foll. 13 30, 12, 41, 28, 2, 3 and 12, about 15, 10 15 15 20, 10 9 and 14 lines to a page The second is dated Sam 1665 and the last Sam 1610

The five new Karma Granthas of Devendra suri pu of Jagaccandra the originator of the Tapā Gaccha in Sam 1285 and the Saptatikā of Candrarsı Mahattara. Out of the 8 MSS the first three contain the text of all the six, the fourth contains the first of the five Karma Granthas together with the author s own commentary, the fifth contains the second Karma Grantha with a Gujratı explanation the sixth and the seventh contain only the text of the third Karma Grantha and the last contains the text of the fourth

The text of all these six is published in his Prakaraṇa Ratnākara vol 4 by Bhimsinha Maneka Bombay

The five Karma Granthas are —(see Weber II. p 837 ff)

(1) कर्मविपाक begins —

सिरि वीरजिण वदिअ०

Ends —

इय कम्मविवागोय लिहिओ देविंदसूरीहिं ॥ ६० ॥

(2) कर्मस्तव begins —

तह थुणिमो वीरजिण०

Ends —

पत्तो सिद्धिं देविंदवंदिय नमह त वीरम् ॥ ३४ ॥

(3) बन्धस्वामित्व begins —

बंधविहाणविमुक्क॰

Ends —

देविंदसूरिरइय नेय कम्मत्थय सोऊ ॥ २४ ॥

(4) षडशीति begins —

नमिय जिण जियमग्गण॰

Ends —

इय सुहुमत्थवियारो लिहिउ देविंदसूरीहिं ॥ ८६ ॥

(5) शतक begins —

नमिय जिण धुवबंधोदयसता॰

Ends —

देविंदसूरिलिहिय सयगमिण आयसरणट्ठा ॥

(6) सप्ततिका begins —

सिद्धपएहिं महत्थ॰

Ends —

गाहग्ग सयरीए चन्दमहत्तरमयाणुसारीए ।
टीगाए निमियाण एगूणा होइ नउईऊ ॥

[B. D 198, 64, 64, 26, 195, 303, 303, 83

1584

कर्मग्रन्थ with वृत्ति of देवेन्द्रसूरि

10½×4½ inches, Devanagarı handwriting Foll 1-206, 294-308, about 16 lines to a page

Karma Granthas of Devendra with his own commentary In the commentary the author quotes Harıbhadra s commentary on the Nandı Sutra, Malayagırı on Saptat kā S atakacurnı *Dharmaratnatıkā* and *the commentary on Srāddhadınakrtya*. Karmagranthas with commentary are published by the Jaına Dharma Prasāraka Sabhā Bhavnagar Sam. 1966

Begins —

दिनेशवज्ज्ञानकरप्रतापैरनन्तकाल॰

In the Pras asti of nine S'lokas which occurs at the end of every book the author says that the commentary was corrected by his friends Dharmakirtı (Dharmaghosasurı) and Vidyanandasurı Book I ends on fol. 41, IInd on fol 61b IIIrd which has only an Avacurı and not the author s commentary, on fol 70b, IVth on fol 133b, foll 207–293 are lost On fol 294, the commentary on v 70 of Saptatıkā begins. It is probably the com. of Malayagırı, the last folio of the MS is lost.

[B D 98.

1585

कर्मग्रन्थ (सप्ततिका) with बालावबोध by कुशलभुवनगणि.

10½×4½ inches, Devanāgarı handwriting Foll. 50, about 16 lines to a page. Dated Sam 1601

Saptatıkā, the sixth Karmagrantha ascribed to Candrarsı Mahattara accompanied by a *Gujratı* commentary composed in Sam *1601* by Kus alabhuvanaganı Harsavıs ala wrote out the MS Both the scribe and the author probably belonged to the Tapā Gaccha

Begins —

पूज्याराध्यश्रीचरणप्रमोदगणिगुरुभ्यो नम ।
श्रीवर्धमानमानम्य सुरासुरनतक्रमम् ।
कांचित्सप्ततिसूत्रस्य विवृतिं वितनोम्यहम् ॥ १ ॥

मुक्तिना काम सुखनइ विषइ॰

Ends —

सवत् १६०१ मध्ये कार्ती वदि ३ दिने गिरीआविग्रामे पत्तनमध्ये रातकावाडे प॰ कुशलभुवनगणिभि कृतम् । प॰ चरणप्रमोदगणिशिष्यहर्षप्रमोदगणिशिष्यमहोपाध्यायश्री आणदप्रमोदगणिहर्षविशालगणिलिखितम् ।

[B D 299

1586

कर्मग्रन्थ (शतक) of शिवशर्मन् with टिप्पन by उदयप्रभ

11½×4½ inches, Devanāgarı handwriting Foll 15, about 17 lines to a page.

S ataka one of the five old Karma Granthas of S ıvas arman with the commentary of Udayaprabha pu. of Raviprabha pu. of Yas'obhadra pu of Dharmaghosa who vanquished his opponents in the presence of the king of Sapadalaksa (Sākambharı) See Peterson, Reports III p 262 ff for Udayaprabha s commentary on the Pravacanasaroddhāra.

It begins —

प्रणम्य श्रीमहावीर श्रीशतकस्य टिप्पनम् ।

श्रीउदयप्रभसूरिः कुरुते बुद्धिविवृद्धये ॥ १ ॥

आर्हते भगवंते० पश्ये शिवशर्मसूरिरिदं०

It ends:—

सपादलक्षक्षोणीशसमक्षं जितवादिमान् ।
श्रीधर्मघोषसूरीणां पट्टालङ्कारकारकाः ॥ १ ॥
निर्वर्गपरिहारेण गद्यगोदावरीखजः ।
बभूवुर्भूरिसौभाग्याः श्रीयशोभद्रसूरयः ॥ २ ॥
स्वपरसमयज्ञानप्रीतप्रकृष्टजगज्जना-
श्चतुरवचनामोदाप्त्या (?) मरेशगुरुप्रभाः ।
अभिनृपसभं गद्गागौरप्रवर्तितकीर्तयः
सदनु महसः पात्रं याता रविप्रभसूरयः ॥ ३ ॥
तच्छिष्यः स्वपरकृते श्रीशतकस्य टिप्पनम् ॥ छ ॥

[B. D. 309.

1587

कर्मप्रकृति with टीका by मलयगिरि.

10½×4½ inches, Devanāgarī handwriting. Foll. 257, about 13 lines to a page.

Karmaprakṛti, an old Karmagrantha in 415 Gāthās, with the commentary of Malayagiri. Malayagiri is quoted by Devendra (see above No 1584) and quotes Pañcasangraha and commentary of Candra Mahattara, Anuyogadvāracurni and *Vis'esanavati (fol. 69)* According to Kielhorn, Report, 1880-81, p 46, Malayagiri wrote his S'abdānus'āsana during the reign of Kumārapāla between A. D 1143 and 1174 For another MS and quotations, cf. Peterson, Reports III p 50 Both text and commentary are published by the Jaina Dharma Prasaraka Sabhā, Bhavnagar and also in the D L P. Series, Bombay, 1913

Begins —

प्रणम्य कर्मद्रुमचक्रनेमिं०

[S C. 8.

1588

संक्रमविचार.

(from कर्मप्रकृतिवृत्ति).

10½×4½ inches, Devanāgarī character. Foll. 5, eleven lines to a page.

Saṅkramavicāra is a portion of (Malayagiri's?) commentary on the Karmaprakṛti.

It begins:—

करणाधिकारः ।

बंधणसंकमणुव्वट्टणाय उव्वट्टणाउदीरणया ।
उवसामणानिहत्ती निकायणाचेत्तिकरणाइं ॥ १ ॥

अस्या व्याख्या । इह करणशब्देन सह पदैते सामानाधिकरण्याभिधानात्प्रत्येकं संबंधनीयः । तद्यथा बंधनकरणं संक्रमकरणमित्यादि तत्र बंधो नाम कर्मपुद्गलानां जीवप्रदेशैः सह वह्न्ययपिण्डवदन्योन्यानुगमः संक्रमः०

It ends:—

सर्वयापि तद्गतप्रकृतिरूपतया परिणमति सतो नायं करणं स्तिबुकसंक्रमण एव प्रदेशानुभवः । इति संक्रमविचारः कर्मप्रकृतिवृत्तिगतः ।

[B. D. 120.

1589-1591

क्षेत्रसमास of जिनभद्रगणि.

10½×4½, 10½×4½ and 10½×4½ inches; Devanāgarī handwriting Foll. 9, 10 and 12, *about 15; 14 and 14 lines to a page.*

Three MSS of Ksetrasamāsa or Geography of the world according to the Jainas. The first MS *contains 259 Gāthās, the second contains only* 154 with Gujrati translation, and the third, only 127 Gāthās, out of a total of 637 The whole with the commentary of Malayagiri is published by the Jaina Dharma Pras'āraka Sabhā, Bhavnagar, Saṁ 1977 It is ascribed to Jinabhadragani Ksamas'ramana, author of the Vis'esāvas'yakabhāsya and probably the Guru of Koṭyācārya or S'ilānka. See above No. 1520.

Begins:—

नमिऊण सजलजलधर०

[B. D. 83, 209, 300.

1592-1593

क्षेत्रसमास with वृत्ति

of रत्नशेखर.

10×4½ and 10½×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 55 and 13, about 15 lines *to page Dated Saṁ. 1850 and 1636*

Two MSS of Ratnas'ekhara's Ksetrasamāsa consisting of 264 Gāthās and obviously based upon the older work of Jinabhadragani. The first MS. contains also the author's own com-

mentary The text is published in his Prakaranaratnākara vol 4 by Bhimsinha Manek, Bombay Both text and commentary in the Ātmānanda Sabhā Series, No 40, Bhavnagar

Ratnas'ekhara, the author, belongs to the Nāgapuriya branch of the Tapā Gaccha. His Gurus were Hematilaka and Vajrasena Sūris. He wrote his S'rīpālacaritra in Sam. 1428 and Gunasthānakramāroha in Sam. 1447, see below Nos. 1596 and 1783.

The text begins —

वीरं जयसेहरपयपयट्ठियं॰

The com begins —

अर्हमिति मह्मपद॰ ॥ १ ॥

जयति श्रीवीरजिन श्रीगौतममुख्यसूरिवर्गश्च ।

अपि सकलभाष्यकर्ता जिनभद्रगणि क्षमाश्रमणः ॥२॥

जयति श्रीमलयगिरिर्यत्कृतविवरणबलेन सूत्रार्थम् ।

गुरुगदितमिव व्यक्तं बुध्यन्ते मन्दमतयोपि ॥ ३ ॥॰

श्रीवज्रसेनगुरवो श्रीयासुर्देमतिलकगुरवश्च ।॰

स्वकृतक्षेत्रसमासस्य लिख्यते विवरणं किंचित् ॥ ५ ॥

End —

यद्वाक् सूक्ष्मधिया मयाप्यदो विवरणं किमपि लिखितम् ।

तत्र सकलप्रसादः टीकाकारस्य मलयगिरेः ॥ २ ॥॰

इति श्रीलघुक्षेत्रसमासस्योपज्ञविवरणं समाप्तम् ॥

[B. D 156 and 205.

1594-1595

क्षेत्रसमास of सोमतिलक.

10½×4½ and 10¼×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 19 and 12, 12 and 16 lines to a page.

Ksetrasamāsa called Navya and Brhat, consists of 387 Gāthās and was composed by Somatilaka, pupil of Somaprabha pupil of Dharmaghosa, pupil of Devendrasuri of the Tapā Gaccha. See No. 1683 below for his Sattariyassayathāna, and Peterson Reports III. p. 312 for his com. on the Yamakastuti of his Guru The first four folios of the first MS. are lost

Begins —

सिरिनिलय केवलिण अवितहवयण॰

Ends —

इअ नारित्तविआरो सोमतिलयसूरिणा समासेण ।

लिहिउ सपरेसिहिउ सोहे अत्थोसु बहुरेहिं ॥ १२ ॥

पुव्वं सव्वा १८९ मयसूदनेत्रप्रमाणं समाप्त । सकल-
भगुहृदयोपमश्रीमत्पागच्छनायकगुरुश्रीसोमतिलकसू-
रिपादविरचितः रथिनिमित्तविद्वद्व्यंसकः ।

[B. I. 167, B. D 203.

1596

गुणस्थानक्रमारोह with वृत्ति of रत्नशेखर.

10¼×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 27, about 15 lines to a page

Gunasthānakramāroha in 134 S'lokas together with a Sanskrit commentary both composed in Sam. 1447 by Ratnas'ekharasuri of the Nāgapuriya Tapā Gaccha, see above Nos. 1592 93. Published by Hiralal Hansraj Jamnagar 1910, and in the D L P Series No. 28 Bombay, 1916. Gunasthānas are the 14 stages by which the soul rises to perfection. See Glasenapp D r Jainismus, p 195ff.

Text begins —

गुणस्थानक्रमारोहहतमोहं जिनेश्वरम् ।॰

Com begins —

अर्हन्पदं हृदि ध्यात्वा गुणस्थानविचारिणाम् ।

अनुष्टुभामिव वृत्तिर्लिख्यते ह्यवचूर्णिवत् ॥ १ ॥

It ends :—

रत्नशेखरसूरिभिः बृहद्गच्छीयश्रीवज्रसेनसूरिशिष्यैः श्रीहे
मतिलकसूरिपट्टप्रतिष्ठितैः श्रीरत्नशेखरसूरिभिः स्वपरोपकाराय
प्रकरणरूपतया प्रकटितं इत्यर्थः ॥ १३४ ॥ इति गुणस्थान-
विवरणं समाप्तम् ।

[B. D 299.

1597

गौतमपृच्छा.

10¼×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 2 only, about 17 lines to a page.

Gautamaprcchā, or Questions of Gautama with their answers by Mahāvīra containing a brief exposition of the Jain dogmas in 64 Gāthas

Begins —

नमिऊण तित्थनाहं जाणंतो तह य गोयमो भयवं ।॰

[B. D 303.

1598

गौतमपृच्छा with

टीका by मतिवर्धन.

10×4½ inches, Devanāgarī handwriting. Foll. 31; about 15 lines to a page. Dated Saṃvat 1821.

A commentary on Gautamapṛcchā composed in Saṃvat 1738 by Mativardhana, pupil of Sumatihaṃsa, pupil of Jinaharṣasūri, of the Kharatara Gaccha.

Begins.—

श्रीवीरं जिनं प्रणम्यादौ बालानां सुखबोधिकाम् ।
श्रीमद्गौतमपृच्छायाः कुर्वेहं वृत्तिमद्भुताम् ॥ १ ॥०

Ends.—

श्रीजिनहर्षसूरीणां सुशिष्याः पाठका वराः ।
श्रीमत्सुमतिहंसाख्य तच्छिष्यैर्मतिवर्धनैः ॥ १ ॥
पाठकप्रमुखैः कृता चेयं बालाविका ।
श्रीगौतमस्य पृच्छायाः सुगमा सुखबोधिका ॥ २ ॥
सिद्धौ ८ रामे ३ मुनौ ७ चन्द्रे वर्षेऽस्मिन्मार्गशीर्षके ।
श्रीमत्ता जगतारिण्या नगर्यां च शुभेऽहनि ॥ ३ ॥

इति श्रीगौतमपृच्छायाः सुगमा वृत्तिः ।

[B. D. 205.

1599

गौतमपृच्छा with बालावबोध.

10½×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 36, twelve lines to a page. Incomplete.

Gautamapṛcchā, with a Gujrati commentary.

Begins —

यथा श्रीवीरं नत्वा वर्धमानं जिनपतिं यथा ।
श्रीमद्गौतमपृच्छाया बालावबोधं लिख्यते ॥ १ ॥०

[ZZ. P. 2?

pupil of Devabhadrasūri, pupil of Abhayadevasūri, the founder of the Rudrapallīya Gaccha. The commentary was composed during the spiritual reign of Candrasūri, successor of Prabhānandasūri, suc. of the above-named Devabhadrasūri, who is said to have made a Pratiṣṭhā in Saṁ. 1302 on Mount Abu, see Jinavijaya, Prācīnajainalekhasaṅgraha, II. Nos. 209-210. Our author was made an Upādhyāya by Candrasūri's pupil Guṇas'ekhara. Saṅghatilaka, a pupil of this Guṇas'ekhara wrote his commentary on Samyaktvasaptati in Saṁ. 1422; see Peterson, Reports, I. p. 92. Our author thus seems to have flourished in the 2nd half of the 14th century of the Vikrama Era.

Another Tilakācārya, pupil and successor of S'ivaprabha of the Pūrṇimā Gaccha was an earlier writer. He composed his Pratyekabuddhacarita in Saṁ. 1261; Jītakalpavṛtti in Saṁ. 1274; Samyaktvavṛtti in Saṁ. 1277; Āvas'yakaniryuktivṛtti in Saṁ. 1296 and Das'avaikālikaṭīkā in Saṁ. 1304. See Peterson, Reports, I App. p. 6, IV. p. 74, V. p. 65 and 131 and Dalal, Jesalmir Catalogue, Intro., p. 20.

The com. begins:—

साधुधर्मधुरन्धरः सुशिष्यैर्वृतः

It ends —

श्रीवर्धमान इति चन्द्रकुलावतंस-
स्तस्मिन्निरेखामुनीश्वर एव जज्ञे ।
रत्नाकराङ्घ्रिपरिमलपरिस्-
मानसमधुपायितदेवसूरयः ॥ १ ॥
सूरिर्बभूव जिनवल्लभनामधेय-
स्तत्पादपद्ममधुपश्चिरशेखरस्थः ।
यस्तेजसा शिवपुरीं गतो बभूव
सूरिणो जिनदत्तसूरिनामा ॥ २ ॥

[illegible]

मध्यजनोपकृतिकृते कृतवानस्यर्थितं कृतिमि ॥ ७ ॥
छन्दोलक्षणदोषै० ॥ ८ ॥ गगनतले परिरेलति० ॥ ९ ॥
कल्याणावडभूर्विका० ॥ १० ॥

सं० १७८० वर्षे मार्गसिरवदि १२ सोमे अद्येह श्रीस्तम्भतीर्थे पुरोहितहरीयाकेन श्रीगौतमपृच्छावृत्ति समाप्तमिति। कल्याणमस्तु समस्तश्रीसंघस्य ॥ शुभं भवतु ॥

[*B D 234.*

1601

चैत्यवन्दनादिभाष्यत्रय of देवेन्द्र.

10½×4¾ inches, Devanāgarı handwritıng Foll. 31, about 16 lines to a page. Dated Sam. 1773.

A treatıse on the manner of performıng the relıgıous rites of Caityavandana Gurnvandana and Pratyākhyāna or the daily Āvasyakas composed by Devendra (probably of the Tapā Gaccha). Several verses from this are quoted in the Vandāruvrttı see above No 1532 It gives full details of the text of the Caityavandana and the other parts of the Sadāvasyakasūtra. Published by the Jain Dharma Prasāraka Sabhā Bhavnagar and by Bhimsinha Manek with Gujratı explanation Bombay, 1906 The MS contains a Gujratı explanation of the text

(1) चैत्यवन्दनभाष्य in 63 Gāthās begins —

वंदित्तु वंदणिज्जे सव्वे चिइवंदणाइ सुवियारं।
बहुवित्तिभासचुण्णीसुयाणुसारेण वुच्छामि ॥ १ ॥०

The Sutra consists of the following parts (१ ८ 5 Dandakas with 12 Adhikaras) —

पणदंडा सक्कत्थय, चेइय, नाम, सुय, सिद्धत्थय इत्थ।
दो, इग, दो, दो, पंच य, अहिगारा बारस कमेण ॥४१॥

The following are the first words of these twelve Adhıkāras —

नमु, जेइअ, अरिह, लोग, सव्व, पुक्ख, तम, सिद्ध, जो देवा।
उज्जिं, चत्ता, वेआवच्चग, अहिगारपढमपया ॥ ४२ ॥

[See above No 1599 The passages meant by जेइअ and वेआवच्चग are as follows —

(1) जे अ अईआ सिद्धा जे अ भविस्सति णागए काले।
सपइ अ वट्टमाणा सव्वे तिविहेण वंदामि ॥
जावंति चेइआइ उड्ढे अ अहे अ तिरिअलोए अ।
सव्वाइं ताइं वंदे इह संतो तत्थ संताइं ॥

जावंत केवि साहू भरहेरवयमहाविदेहे अ।
सव्वेसिं तेसिं पणओ तिविहेण तिदंडविरयाण ॥

The last two verses are from the Vandittu Sutra (41–45), see above No 1527

(2) वेआवच्चगराण संतिगराण सम्मद्दिट्ठिसमाहिगराण करेमि काउस्सग्ग By सव्व (after लोग) is meant the same passage as अरिहंतचेइआण only with the addition of सव्वलोए at the beginning In I(F) v 1 is counted as a separate Adhıkāra, similarly vv 4 and 5 in I(G).]

The number of letters in the Sutra —

अडसट्ठि, अट्ठवीसा, नवनउयसय, च दुसयसगनउया।
दोगुणतीस, दुसट्ठा, दुसोल, अडनउयसय, दुवन्नसय २६
इय नवकार, खमासण, इरिय, सक्कत्थयाइ दंडेसु।
पणिहाणेसु अ अदुरुत्तवन्न सोलसयसीयाला ॥ २७ ॥

Of the twelve Adhikāras

नव अहिगारा इह ललिअवित्थरावित्तिमाइ अणुसारा।
तिण्णि सुयपरंपरया बीयउ दसमो इगारसमो ॥ ४६ ॥

ललितविस्तरावृत्ति is हरिभद्र's commentary on the Caityavandanasutra, see below No. 1653

The Bhasya ends —

सव्वोवाहिविसुद्ध एव जो वंदए सया देवे।
देविंदविंदमहिअं परमपयं पावई लहुसो ॥ ६३ ॥

(2) गुरुवन्दनभाष्य in 41 Gathās begins —

गुरुवंदणमह तिविहं, तं फिट्टा थोभबारसावत्त।०

The text consists of 6 Sthānakas with the following number of words and letters —

पण, तिग, बारस, दुग, तिग, चउरो छट्ठाणपय इगुणतीसं।
गुणतीस सेस आवस्सयाइ सव्व पय अडवन्ना ॥ ३२ ॥
इच्छाय, अणुण्णवणा, अव्वाबाहं, च जत्त, जवणा य।
अवराहखामणावि य वंदणदायस्स छट्ठाणा ॥ ३३ ॥

(3) प्रत्याख्यानभाष्य in 48 Gathās begins—

दस पच्चक्खाण चउविहि, आहार दुवीसगार अदुरुत्ता।
दस विगई, तिस विगई गय दुहभंगा छसुद्धिफल ॥ १ ॥०

The ten Pratyākhyānas are —

नवकारसहिअ, पोरिसि, पुरिमड्ढे, गासणे गठाणे अ।
आयंबिल, अभत्तट्ठे, चरिमे, अ अभिग्गहे, विगई ॥ ३ ॥

The following is the number of Āgāras in each of these and their names.—

दो नवकार, छ पोरिसि, सग पुरिमड्ढे, इगासणे अट्ठ।
सत्तेगठाण, अंबिल अट्ठ, पण चउत्थि, छप्पाणे ॥ १६ ॥

चउ चरिमे, चउ भिग्गहि, पण पावरणे, नवह्न निव्वीए।
आगारदिक्खत्तविवेगमुत्तु दव्व विगइनियमिह्न ॥ १७ ॥
अन्न सह दु नमुक्कारे, अन्न-सह-पत्थ दिसय साहु सव्व।
पोरिसि छ सहपोरिसि, पुरिमड्ढ सत्त समहत्तरा ॥ १८ ॥
अन्नसहस्सागारिय आउठण गुरुअ पारि मह सव्व।
एगबिआसणि अट्ठउ, सग इगठाणे अउठविणा ॥ १९ ॥
अन्न सह लेवागिह उक्खित्त पहुच पारिमहसव्वे।
विगइ निविग्गए नव, पडुचविणु अंबिले अट्ठ ॥ २० ॥
अन्नसहपारिमहसव्व पच खवण, छ पाणि लेवाई।
चउ चरिमगुट्ठाइ, भिग्गहि अन्न सह महसव्वे ॥ २१ ॥

[B. D 107

1602

जम्बूद्वीपसंग्रहणी of हरिभद्र

10×5 inches, Devanāgari handwriting Foll 7, four lines to a page Dated Samvat 1878

Jambudvipasangrahani or brief notes on the extent &c of the Jambudvipa in 30 Gāthas composed by Haribhadrasuri, cf Mitra Notices VIII p 179, Weber, II No 1848 and Kirfel, Kosmographie Der Inder, p. 208ff.

It begins —

नमिय जिण सव्वन्नु जगपुज्ज जगगुरुमहावीरम्।
जंबूदीवपयत्थे वुच्छ सुत्ता सपरहेऊ ॥ १ ॥

It ends —

संघयणी समत्ता रइया हरिभद्दसूरीहिं ॥ ३० ॥

[B. D 208.

1603

जम्बूद्वीपसंग्रहणी of हरिभद्र with टीका by प्रभानन्द

10×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 15 about 17 lines to a page. Dated Samvat 1808

A commentary on Haribhadra's Sangrahani composed in Samvat 1390 by Prabhānanda of the Rājna Gaccha. Prabhānanda preached in Sam. 1391, his Guru was Prthvicandra, see Peterson Reports III. Extracts p. 144 also p. 276 for quotations from the present commentary Both text and commentary are published by the Jain Dharma Prasaraka Sabha Bhavnagar, Sam. 1971

It begins —

नत्वा श्रीवीरजिन सदर्शितविश्वविश्ववस्तुचयम्।
श्रीक्षेत्रसग्रहण्या वृत्तिं कुर्वे यथाशक्ति ॥ १ ॥

It ends —

चित्ते श्रीरुद्रपल्लगच्छे श्रमणपरिवृढ श्रीप्रभानन्दसूरि
क्षेत्रादेः सग्रहण्या अकृतसमयगैः सवदतीं सदर्थं।
पूर्णां वृत्तिं खनन्दज्वलनशशिमिते विक्रमाब्दे चतुर्थ्यां
भाद्रस्य श्यामलायामिह यदनुचित तद्बुधा शोधयन्तु ॥२॥
इति श्रीक्षेत्रसग्रहणीवृत्ति।

[B. D 122

1604-1606

जीवविचार of शान्तिसूरि.

10½×5, 10½×5¼, 10½×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 6, 7, 7, about 5, 12, 22 lines to a page. The first is dated Sam 1699, the last Sam 1691

Jivavicāra a treatise in 51 Gāthās on the nature of the principle Jiva ascribed to Sānti suri. *It is edited with French translation by* Guerinot in the Journal Asiatique 1902.

[B D 22, 123, B I. 154

1607

ज्ञानक्रियावाद of मयाचन्द्र

10½×4½ inches, Devanāgari character Foll. 2, eleven lines to a page.

A small dissertation discussing the relative importance of Jñāna and Kriyā composed by Mayācandra in Sam. 1808 The MS is in the author's own hand

It begins —

भो भो विद्वांस श्रोतव्य मत्सोमत मदाह्नर्ता चेतसि॰

It ends —

द्वाभ्यां ज्ञानक्रियाभ्यां चतुरचरणाभ्यां मुक्तिमयासन
सम्मत्येति तमादृश्याद्यवाणीमिह्र मुदा जैनधर्मे कृपाल
भवन्तु इति ज्ञानक्रियावाद लि॰ मुनिमयाचद्र

मामाभ्रेभमुनि वप सदे मा पौरचन्द्रे।
मयाचन्द्रो लिलखेव पूर्णमो गइपुरिमाद ॥ १ ॥

[B. D 208

1608

ज्ञानसार with वृत्ति of यशोविजय.
(मध्यमाष्टक.)

10¼ × 4¼ inches, Devanāgarī handwriting Foll 8, eleven lines to a page

Jñānasāra with commentary (only the Madhyastha Aṣṭaka) both composed by Yaśovijaya the great Jain Naiyāyika of the 17th century He was a pupil of Nayavijaya and belonged to the Tapā Gaccha. He was a voluminous yet competent writer For a list of his works see Jaina Granthāvalī p 103 ff. and S Vidyābhuṣaṇa History of Indian Logic, p 217 ff. The whole Jñānasāra consists of 32 Aṣṭakas and is published with the commentary of Gambhīra vijaya by the Jaina Dharma Prasāraka Sabhā Bhāvnagar Sam. 1969

Begins —

अथ विवेकी रागद्वेषवान् भवति शुभाशुभसंयोगे मध्यस्थो भवत्यत मध्यस्थ निरूपयति ।० उत्सर्गभूता मध्यमा सा प्रतन्यते—स्थीयतामिति ।०

Ends —

इति व्याख्यात मध्यमाष्टकम् ।

[B D 177

1609

ज्ञानार्णव (योगप्रदीप) of शुभचन्द्र

11 × 5½ inches Devanāgarī handwriting Foll 139, eleven lines to a page Dated Sam. 1895

Jñānārṇava of Subhacandra is a big work containing about 2200 S'lokas on the Yogic practices used to facilitate the attainment of Mokṣa according to Jain Philosophy Subhacandra is a Digambara writer and probably a very old one. He is however younger than Akalanka Jinasena Devanandi and Samantabhadra whom he mentions in the introduction Another name of the work is Yogapradīpa. For quotations see Mitra, Notices, VII. p 178 ff and Weber, II. p. 907 ff It is published in the Rayacandra Jaina Sāstramālā, Bombay 1907

For a much younger Subhacandra who wrote his Pāṇḍava Purāṇa in Sam. 1608 and a commentary on Kārtikeyānuprekṣā in Sam. 1613 see Peterson, Reports IV p. 142ff. and 156ff.

104

Begins.—

ज्ञानलक्ष्मीघनाश्लेषप्रभवानन्दनन्दितम् ।

[B D 103

1610

ढाढसीगाथा by ढाढसीमुनि.

10¼ × 4¼ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 8, thirteen lines to a page.

A collection of 36 Gāthās containing moral advice, ascribed to Dhādhasī Muni. Accompanied by a Sanskrit commentary

Begins.—

मुक्तपयलाछहरं माशुपवसमस पाणिप दिग्म ।०

Ends —

गते सति मोक्षपद प्राप्नोति ॥ ३६ ॥ इति श्रीढाढसीमुनिना विरचिता गाथा सम्पूर्णा ॥

The author appears to be a Digambara. A verse from this piece is quoted by Srutasāgara in his com. on Saṭprābhṛta. It is published in the Māṇikacandra Digambara Jaina Granthamālā (No. 13) along with Tattvānus'āsana and other small works.

[B D 209

1611

तत्त्वार्थसूत्र of उमास्वाति with
सर्वार्थसिद्धि by पूज्यपाद

12¾ × 5 inches, Devanāgarī handwriting Foll. 184, nine lines to a page.

Tattvārthasutra in 10 Adhyāyas (published at Bhandarkar Report 1883 84 p. 405ff) with a commentary called Sarvārthasiddhi composed by Pujyapāda for whom see above No. 23.

The Sutra is edited with the author's own Bhāṣya in the Bibliotheca Indica Series, 1903-1905 [illegible]

1926 and with the Sarvārthasiddhi of Pujyapāda by Kallappā Niṭave, Kolhapur Sake 1839 (2nd ed.) It is translated and explained (in German) by H. Jacobi at Z. D M. G vol. 60 p. 287ff. Also translated and explained (in English) by—J L Jaini in the Sacred Books of the Jainas, Arrah.

The Sutra contains in brief the principal doctrines of Jainism and is claimed alike by the Svetāmbaras and the Digambaras. For a summary see S Vidyābhusana, History of Indian Logic p 168ff.

The com begins —

कश्चिद्भव्य प्रत्यासन्ननिष्ठ प्रज्ञावान्०

It ends —

येनेदमप्रतिहत सकलार्थतत्त्व-
मुद्द्योतित विमलकेवललोचनेन ।
भक्त्या तमद्भुतगुण प्रणमामि वीर-
मारान्नरामरगणार्चितपादपीठम् ॥ ३ ॥

इति तत्त्वार्थवृत्तौ सर्वार्थसिद्धिसंज्ञिकायां दशमोध्याय समाप्त ॥ १० ॥

अनुष्टुप्छन्दसा लोकेस्मिन् चत्वारि श्रुतकोविदे ।
शतान्यपि सहस्राणि ग्रन्थस्य प्रमिति किल ॥ १ ॥

४१०० ॥ शुभ भूयात् श्री ॥

[B D 296

1612

तत्त्वार्थसूत्र of उमास्वाति with टीका by सिद्धसेनगणि.

13½ × 8¼ inches, Devanāgari handwriting Foll 286 seventeen lines to a page

Another commentary on the Tattvārthadhigama Sutra by Siddhasenagani pupil of Bhasvāmin pupil of Sinhasura pupil of Dinnagani. This commentary is carefully edited by Prof Kapadia in the D L P Series Bombay 1926 For quotations see Peterson Reports III p. 83 ff.

Begins —

वीर प्रणम्य सर्वज्ञ तत्त्वार्थस्य विधीयते ।

[B D 136.

1613

त्रिभङ्गीसार.

11 × 5¼ inches, Devanāgari handwriting Foll 79, about 10 lines to a page. Dated Sam. 1901

The MS. contains —(1) आस्रवत्रिभङ्गी of श्रुतमुनि in 63 Gāthās. (2) बन्धत्रिभङ्गी of माधवचन्द्र in 44 Gāthās, (3) उदयोदीरणत्रिभङ्गी of नेमिचन्द्र in 73 Gāthās, (4) सत्तात्रिभङ्गी of नेमिचन्द्र in 35 Gāthās, (5) सत्वस्थानभङ्गी of कनकनन्दी in 37 Gathās with नेमिचन्द्र's commentary and (6) भावत्रिभङ्गी of श्रुतमुनि in 116 Gāthās Of these the first and the last are published in the Mānikacandra Digambara Jaina Granthamālā series, No 20, Bombay For Nemicandra see below

[B D 41.

1614

त्रिलोकसार of नेमिचन्द्र.

8½ × 5¼ inches, Devanāgari character Foll 3, nine lines to a page

Trilokasara is a description of the three worlds in 1018 Gāthās. It was composed by Nemicandra to impart knowledge to Cāmundarāya. See Ghoshal, *Dravyasangraha Intro p 42 ff*

Begins —

अथ श्रीमत्त्रिलोकसारस्य गाथासूत्राणि लिख्यन्ते ।
बलगोविन्दसिहामणिकिरणकलावरणचरणणहकिरण ।
विमलयरणेमिचन्दं तिहुवणचन्द णमस्सामि ॥ १ ॥

Our MS contains only the first 25 Gathās. The whole text with the commentary of Madhavacandra is published in the Manikacandra Digambara Jaina Granthamālā Bombay, 1919

[B D 47

1615-1616

द्रव्यसंग्रह of नेमिचन्द्र.

9½ × 5½ and 7 × 4½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 10 and 9, about 18 and 14 lines to a page. *Dated Sam 1908, 1911*

Dravyasangraha is a brief and easy exposition of the philosophical doctrines of Jainism by Nemicandra Saiddhantika a reputed author of the Digambara school *He was a contemporary* and preceptor of Cāmundarāya the great minister of Mārasimha II and Rājamalla II of the Ganga dynasty Cāmundarāya had himself composed a work called Cāmundarāya Purāna which he completed in Sake 900. See, Hiralal, Cat. of MSS. in C P & Berar Intro p. 34 ff.

Dravyasangraha is published with Brahmadeva's commentary in the Rāyacandra Jaina Sastramālā (No 10) Bombay, *1919, also* edited with English translation, notes, Introduction and Brahmadeva's commentary by S. C.

Ghoshal, Arrah, 1917 (Sacred Books of the Jainas, vol. I)

Begins —

जीवमजीव द्रव्य०

[B. D 44, 289

1617

द्रव्यसंग्रह of नेमिचन्द्र with

टीका by भट्टारक प्रभाचन्द्र.

11½×5 inches, Devanāgarī handwriting Foll 13, about 14 lines to a page Dated Saṁvat 1822

A Sanskrit commentary on Nemicandra's Dravyasangraha by Bhaṭṭāraka Prabhācandra.

It begins —

नत्वा जिनार्कमपहस्तितसर्वदोषं

लोकत्रयाधिपतिसंस्तुतपादपद्मम् ।

ज्ञानप्रभाप्रकटिताखिलवस्तुसार्थं

षड्द्रव्यनिर्णयमहं प्रकटं प्रवक्ष्ये ॥ १ ॥

The MS does not contain the last (58th) verse

It ends —

इति श्रीद्रव्यसंग्रहकर्ता नेमिचन्द्राचार्यं तस्योपरि भट्टारक प्रभाचन्द्रटीकाकृतसंपूर्णं ॥

[B D 287

1618

नयचक्र of देवचन्द्र with

बालावबोध by देवचन्द्र.

11½×5½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 38, sixteen lines to a page

Nayacakra in Sanskrit, with Gujrati Bālāvabodha both by Devacandra pupil of Dīpacandra, pupil of Jñānadharma, pupil of Rājasāra pupil of Jinacandra of the Kharatara Gaccha.

The text begins —

श्रीवर्धमानमानम्य स्वपरानुग्रहाय च ।

क्रियते तत्त्वबोधार्थं पदार्थानुगमो मया ॥ १ ॥०

The com begins —

प्रणम्य परम ब्रह्म शुद्धानन्दरसास्पदम् ।०

नयचक्रस्य हि बालार्थकथन लोकभाषया ।

क्रियते बालबोधार्थं सम्यक् मार्गविशुद्धये ॥ २ ॥०

The text ends —

गच्छे श्रीकोटिकाख्ये खरतरसञ्ज्ञे(?)ज्ञानपात्रा महान्त.

सूरिश्रीजैनचन्द्राः गुरुतरगणभृत् शिष्यमुख्या विनीताः ।

श्रीमत्पुण्यप्रधाना सुमतिजननिधि पाठकाः साधुरङ्गाः

तच्छिष्याः पाठकेन्द्राः सुवरराजशिष्याः राजसारा मुनीन्द्राः ॥

तत्पराणाऽनुजस्तेषां ज्ञानधर्मधर्मधराः ।

तच्छिष्यपाठकोत्तमदीपचन्द्राः सुपाठकाः ॥ २ ॥

मयपकरेतामेतत् तेषां शिष्येण देवचन्द्रेण ।

स्वपरावबोधनार्थं कृत स (?)स्यानुरूपेण ॥ ३ ॥

शोधयन्तु सुधियः कृपापराः शुद्धतत्त्वरसिकाश्च पठन्तु ।

साधनेन कृतसिद्धिसत्सुखाः परमहंसकमनन्तरमभुने ॥ ४ ॥

इति श्रीनयचक्र समाप्त संवत् १९०० ।

[B D 298.

1619-1620

नवतत्त्वप्रकरण.

8×4½ and 8½×4½ inches Devanāgarī character Foll. 5 and 6, about 10 and 11 lines to a page Dated Saṁ 1853 and 1878.

Navatattva is a brief discussion of the nine Tattvas or principles according to Jainism The author is unknown.

Begins —

जीवाजीवा पुण्य०

[B. D 107, 298

1621

नवतत्त्वप्रकरण and जीवविचार.

10½×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 14 about 15 lines to a page

The MS contains Navatattva and Jīvavicāra Prakaraṇas.

[B D 301

1622

नवतत्त्व, विचारपट्त्रिंशिका

and जीवविचार with टीका.

11×5½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 43, eleven lines to a page. Dated Saṁvat 1920

The MS. contains three Prakaraṇas.

(I) नवतत्त्व with अवचूरि by साधुरत्नसूरि [cf. Bod., No. 1360 (2)] which begins:—

जयति श्रीमहावीरः श्रेय श्रीभेलिसंश्रयः ।

सम्यग्जीवादितत्त्वानामवबोधनिबन्धनम् ॥ १ ॥

(II) विचारषट्त्रिंशिका with टीका, both by गजसार (composed in Sam 1579), see below No. 1657

The com. begins —

श्रीवामेय महिमामेय प्रणिधाय बालधीगम्याम् ।
स्वोपज्ञां कुर्वे हि विचारषट्त्रिंशिकावितृतिम् ॥ १ ॥०

It ends —

निधिमुनिशरेन्दुसंवहिपीहृता पत्तने च चूर्णिरियम् ।
संशोध्या धीमद्भिर्मेदेवं बालचापलयम् ॥ १ ॥

इति विचारषट्त्रिंशिकावचूर्णिः ।

(III) जीवविचार with the टीका by क्षमाकल्याण, pupil of अमृतधर्म, composed in Sam 1850

Begins —

ध्यात्वा जैन मह श्रीमत्सद्गुरु प्रणिपत्य च ।
वृत्ति जीवविचारस्य कुर्वे सक्षेपत स्फुटाम् ॥ १ ॥

Ends —

बृहद्वृत्त्यादिक स्वस्य यद्यप्यस्ति पुरातनम् ।
तथापि सुखबोधार्थं वृत्तिरेय विनिर्मिता ॥१॥० ॥२॥
सवद्योमशिलीमुखाष्टवसुधा १८५० सत्ये नभस्ये सिते
पक्षे पावनसप्तमीसुदिवसे चीकादिनेराभिधे ।
दुर्गे श्रीमति पूर्णतामभजत व्याख्या सुबोधि-यसौ
सम्यक् श्रीजिनचन्द्रसूरिमुनिपे गच्छेशतां बिभ्रति ॥ ३ ॥
श्रीमन्ता निनभक्तिसूरिगुरवश्चान्द्रे कुले जज्ञिरे
तच्छिष्या जिनलाभसूरिमुनिपा श्रीप्रीतित सागरा ।
तच्छिष्यामृतधर्मवाचकवराक्षेपो विनेय क्षमा-
कल्याण स्वपरोपकारविधयेकार्षिदिमां वृत्तिकाम् ॥४॥

इति श्रीजीवविचारप्रकरणवृत्ति सद्भिर्वाच्यमाना चिर जीयात् ।

[B I 149

1623

पञ्चलिङ्गी of जिनेश्वर with विवरण by जिनपति and टिप्पन by जिनपाल

11½ × 5 inches Devanāgarī handwriting Foll 156 fifteen lines to a page Dated Sam 1655

Pañcalingī of Jinesvarasuri Guru of the celebrated Abhayadeva who commented on the nine Angas is a work in Prakrit on Jain Philosophy mainly discussing the five Lingas (Upasama and others) of Samyaktva Jinesvara was greatly honoured at the court of King Durlabharāja of Gujrat. He composed his Aṣṭakavṛtti in Sam 1080, and in the same year got the title Kharatara from King Durlabharāja, cf Peterson, Reports, III. p. 309, 314, In Sam 1092 he composed a Kathā called Līlāvatī, cf Bhandarkar, Report 1882-83 p 46

The commentator Jinapati was the 6th lineal descendent of our author He was a pupil of Jinacandra pupil of Jinadatta of the Kharatara Gaccha. He was born in Sam 1210 and died in Sam 1277, see I A XI p 248 He converted Nemicandra author of Saṣṭisataka see Bhandarkar Report 1883 84 p 149 He composed Prabodhodayavādasthala which is a refutation of Pradyumnasuri s Vādasthala and wrote a commentary on Sanghapaṭṭaka of Jinavallabha, see Dalal Jesalmir Cat Intro, p. 28

The MS. does not contain the text of Pañcalingī. At the end it gives also the Tippana on Jinapati s commentary by his own pupil Jinapāla Upadhyāya. For Jinapāla s date and other works see Jesalmir Cat. Intro p 41

Pañcalingī with Jinapatis commentary is published by the Jinadattasuri Bhandar Surat.

The com begins —

असाशोकस्य मैत्रा० ॥ १ ॥ अन्त संस्थितवाणि० ॥ २ ॥

In the Prasasti of 14 Slokas at the end the author gives his genealogy as follows —जिनेश्वर (the author of the text)—जिनचन्द्र and अभयदेव—जिनवल्लभ—जिनदत्त—जिनचन्द्र—जिनपति Then follows the Tippana which occupies 6 folios —

युगवरजिनपतिविरचितशुभपञ्चलिङ्गिकाविवृतौ ।
क्वचिदपि किंचिद्विषम पदमहमज्ञोपि विवृणोमि ॥०

Ends —

इति पञ्चलिङ्गीप्रशस्तेटिप्पनकम् । कृति श्रीजिनपालोपाध्याया । संवति । १६५५ प्रमिते श्रीस्तम्भतीर्थे० The MS. was written at the advice of जिनचन्द्रसूरि, the head of the खरतरगच्छ, and his followers जिनसिंहसूरि, समयराज, रत्ननिधान and पुण्यप्रधान गणि

[B D 76

1624

पञ्चवस्तुक with वृत्ति of हरिभद्र.

12 × 4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 57, eighteen lines to a page Dated Samvat 1600

Pañcavastuka with commentary, both by Haribhadrasūri, son of Mahattarā Yākini, for whom see above No 1480. Also see S Vidyābhūsana, History of Indian Logic, p. 208 ff. He lived in the 8th century A. D

This Haribhadra is different from another who wrote his Munipaticaritra in Samvat 1172, cf No. 1767 below Pañcavastuka is being published in the *D L P.* Series, *Bombay.*

It begins —

प्रणिपत्य जिनं वीरं त्रिसुरासुरपूजितम् ।

व्याख्या शिष्यहिता पञ्चवस्तुकस्य विधीयते ॥ १ ॥०

The text begins.—

णमिऊण वद्धमाणं सम्मं मणवयणकायजोगेहिं ।०

It ends —

गाहग्गं पुण इत्थं णेवर गणिऊण दाविअं पुव्वं ।

सीसाण हिअट्ठाए ससासयाणि माणेण ॥ १ ॥

समाप्ता चेयं पञ्चवस्तुकसूत्रटीका शिष्यहिता नाम ।

कृतिर्धर्मतो याकिनीमहत्तरासूनोराचार्यहरिभद्रस्य ।

कृत्वा टीकामेनां यदवाप्तं कुशलमिह मया तेन ।

मात्सर्यदुःखविरहाद्गुणानुरागी भवतु लोकः ॥ १ ॥

संपूर्णा श्रीपञ्चवस्तुकप्रकरणसूत्रटीका । शिवमस्तु । संवत् १६०० वर्षे ज्येष्ठसुदि १ गुरौ श्रीदुर्गाधिराजश्रीकुम्भमेरु महादुर्गे ।

The MS. was copied during the spiritual reign of जिनशीलसूरि (जिनराज-जिनवर्धन-जिनचन्द्र-जिनसागर-जिनसुन्दर-जिनहर्ष-जिनचन्द्र-जिनशील) *of the* Kharatara Gaccha, by गुणलाभ pu of नयनसमुद्र, pu of हर्षकुंजर, रत्नशेखर, ज्ञानकुंजर, हरिकुंजर, and सत्यसुन्दर, pupils of जयकीर्ति, pu of विवेकरत्न, a desc. of क्षेमकीर्ति

[B D 174

1625

परमात्मप्रकाश of योगीन्द्रदेव with टीका.

14×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 159, about eight lines to a page Dated Samvat 1920

Paramātmaprakās'a is a work in Apabhraṃs'a on Jain philosophy and has the form of a dialogue between one Prabhākarabhaṭṭa and Yogīndradeva. It consists of 345 Duhās, divided into two chapters, the first treats of the threefold Ātman in 123 Sutras and ends, on fol 58. The second expounds Mokṣa and means of securing it. The work is accompanied by an elaborate Sanskrit commentary whose author is unknown. See Bod., No. 1374 for the same Tikā. Amongst other works, the com. quotes, Tattvānus'āsana and Paramātmatattvalakṣaṇa of Pujyapāda. See Peterson, Reports, IV p 155 for another MS

Published with Brahmadeva's commentary in the Rāyacandra Jaina S'āstra Mālā, Bombay. Also edited with English translation by Rickhab Das Jain in the Sacred Books of the Jainas, Arrah

The text begins.—

जे जाया झाणग्गियए कम्मकलंक डहेवि ।

णिच्चणिरंजणणाणमया ते परमप्प णवेवि ॥ १ ॥०

The com *begins* —

चिदानन्दैकरूपाय जिनाय परमात्मने ।

परमात्मप्रकाशाय नित्यं सिद्धात्मने नमः ॥

श्रीयोगीन्द्रदेवकृतपरमात्मप्रकाशाभिधाने दोहकछन्दोग्रन्थे प्रक्षेपकान्विहाय व्याख्यानार्थमधिकारशुद्धिः कथ्यते। तद्यथा०

It ends —

एवं पञ्चाधिकचत्वारिंशत्सहितशतत्रयप्रमितश्रीयोगीन्द्रदेवविरचितदोहकसूत्राणां विवरणभूता परमात्मप्रकाशवृत्तिः समाप्ता । अथ ग्रन्थे प्रचुरेण पदानां सन्धिर्न कृत वाक्यानि च भिन्नभिन्ना(नि)कृतानि सुखबोधार्थं० तेन० दूषणमत्र न ग्राह्यं विद्वद्भिरिति । इद परमात्मप्रकाशवृत्तेर्व्याख्यानं ज्ञात्वा किं कर्तव्यं० तथा सर्वेपि जीवा इति निरंतरं भावना कर्तव्येति ।

पाण्डवरामहिं नरवरहिं पुज्जिउ भत्तिभरेहिं ।

सिरिसासणुजिणभासियउ णंदउ सुक्खसयाहिं ॥

इति श्रीपरमात्मप्रकाशग्रन्थस्य विवरणं समाप्तम् ।

[B. D 130.

1626-1627

परीक्षामुख of माणिक्यनन्दी with प्रमेयरत्नमाला by अनन्तवीर्य.

11×5½ and 14×7½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 109 and 40, about 7 or 8 *lines to a page.*

Two MSS. of Māṇikyanandi's Parīkṣāmukha with the commentary of Anantavīrya who wrote it for S'āntiṣena, at the request of Hiraya, son of Vaijeya and Nānambā. For quotations, see

Peterson Reports IV p 155ff Both text and commentary are published by Biharilal Jain Hirabag Bombay 1927 and in the Bibliotheca Indica series Calcutta 1909 Second MS is incomplete

Mānikyanandi bases his work on that of Akalanka and hence must have lived about 800 A D For a summary of the contents of Pariksamukha cf S Vidyābusana History of Indian Logic p 188 ff

Anantavirya is mentioned by Mādhavacārya in his Sarvadarsanasangraha

The com. begins

नतामरशिरोरत्नप्रभाप्रोतनखत्विषे ।
नमो जिनाय दुर्वारमारवीरमदच्छिदे ॥ १ ॥
अकलङ्कवचाम्भोधेरुद्दध्रे येन धीमता ॥०

It ends —

तस्योपरोधवशतो विशदोरुकीर्तेः
माणिक्यनन्दिकृतशास्त्रमगाधबोधम् ।
स्पष्टीकृत कतिपयैर्वचनैरुदारैः
बालप्रबोधकरमेतदनन्तवीर्यैः ॥ ४ ॥

इति प्रमेयरत्नमालापरनामधेया परीक्षामुखवृत्तिः समाप्ता ।

[B. D 49, 288

1628

पुण्यकुल

10×4½ inches Devanāgari character Foll. 2, about sixteen lines to a page.

Punyakula in 10 Gāthās.

Begins —

ते पविया जे विसयाविरोहे॰

Ends —

इय गुणमणिभंडारो सामग्गिं पाविऊण जेहिं कउ ।
निम्मिक्रमोहपासा लहति ते सासय सुक्ख ॥ १० ॥

इति श्रीपुण्यकुलं समाप्तम् ।

[B D 87

1629

पुरुषार्थसिध्युपाय of अमृतचन्द्र with टीका

10½×5 inches, Devanāgari handwriting Foll 94, nine lines to a page.

Purusarthasiddhyupāya, also called Jinapravacanarahasyakosa is a manual of Jain devotion in Sanskrit by the Digambara Amrtacandrasuri. *According to a Digambara Pattāvali he lived in* Sam 962 and wrote commentaries on Pravacanasāra Samayasāra and Pañcāstikāya besides Purusārthasiddhyupāya, cf Peterson Reports, IV Index p IX and below No 1689

It is published in the Rāyacandra Jaina Sāstramālā Bombay Sam. 1962 and also by the Bhāratiya Jaina Siddhānta Prakāsini Sansthā, Calcutta 1926 A D

Begins —

तज्जयति पर ज्योति सम समस्तैरनन्तपर्यायैः ।०

The com begins —

चन्द्रप्रभजिन वाणीं नत्वा गुरुपदाम्बुजम् ।
पुमर्थसिद्ध्युपायस्य कुर्वे टीकां मनोहराम् ॥ १ ॥०

End —

अस्य पुरुषार्थसिद्ध्युपायस्यापरनाम जिनप्रवचनरहस्यकोशो वर्तते इति कथनेन समाप्तमिति ॥ २२७ ॥ इति पुरुषार्थसिद्ध्युपाय समाप्तः ।

[B D 103

1630

पुष्पमालाप्रकरण of हेमचन्द्र

10¾×4½ inches Devanāgari handwriting Foll 11, seventeen lines to a page

Puspamālā otherwise called Upadesamālā consists of 505 Gāthās composed by Hemacandrasuri pupil of Abhayadevasuri of the Maladhari Gaccha. See above No 1388

Begins —

सिद्धमकम्मविग्गहमकलंकमसंगमक्खय धीरं ।
पणमामि सुगइपयडं परमत्थपसायणं वीरं ॥ १ ॥

Ends.—

हेम-मणि चंद दप्पण-सूरि रिसिपइमयप्पनामेहिं ।
सिरिअभयसूरिसीसेहिं विरइय पगरण इणमो ॥५००॥
ताव पढिज्जउ एसा भव्वेहिं सया सुहत्थेहिं ॥ ५०५ ॥

इति पुप्पमालाप्रकरण समाप्तम् ।

[B D 295

1631

पुष्पमाला of हेमचन्द्र with अवचूरि

10½×4½ inches, Devanāgari handwriting

Foll 22, about fifteen lines to a page

A brief commentary on the Puspamālā by an unknown author

It begins.—

येन प्रबोधपरिनिर्मितवाग्यविरो०

It en ls.—

इह प्रकरणे विंशत्यधिकाराः तद्यथा दान त्रिविध शील तपर्संमसचरणशुद्धीत्यादुमाहात्म्य चतुर्दशाधिकारा इत्येकोन विंशतिः विंशतितमस्तु प्रकरणोपसंहाराधिकार इति । इति पुष्पमालावचूरिः समाप्ता ॥

[B D 299

1632

प्रमाणनयतत्त्वालोकालङ्कार of वादिदेवसूरि.

10½×4½ inches, Devanāgarı handwriting Foll. 16 about 11 lines to a page Dated Sam 1522

Pramānanayatattvālokālankāra is a work on Jain Nyāya in eight chapters containing about 374 Sutras in all The author is the famous Vādı Devasuri who defeated the Digambara Kumudacandra at the court of king Jayasimha of Gujrat in Sam. 1181 His Guru was Municandra see below No. 1653 He was born in Sam. 1143 and died in Sam 1226 See Klatt I A. XI p. 254 The author has himself written a commentary called Syādvadaratnākara on the text

Only the text is published in the Yas ovijaya Jaina Granthamālā No 1 The text with the Syādvadaratnakara is published by Seth Mansu khbhai Bhagubai Ahmedabad Sam. 1970 and is also being published in the Ārhata Mata Prabhākara Series by Motilal Ladhaji, Bhavani Peth Poona. Also see the next number

Begins —

रागद्वेषविजेतारं ज्ञातारं विश्ववस्तुन ।

For a Summary of the contents see S Vidyā bhusana A History of Indian Logic p. 200 ff

[B D 120

1633

प्रमाणनयतत्त्वालोकालङ्कार of देवसूरि with रत्नाकरावतारिका by रत्नप्रभ

10½×4½ inches, Devanāgarı handwriting Foll 84, about 17 lines to a page Dated Sam 1519

Ratnākarāvatārikā is a commentary composed by Ratnaprabhasuri, pupil of Devasūri, on his Guru's Pramānanayatattva and its commentary Syādvādaratnākara. Ratnaprabha wrote his commentary on Upades amālā in Sam. 1238, see above No. 1571

Ratnākarāvatārikā with Rājas ekhara's Pañjikā and Jñānacandra's Tippana is published in the *Yas ovijaya Jaina Granthamālā Bhavnagar* Our MS is old, but does not contain the text

Begins.—

सिद्धये वर्धमानः स्तात्ताम्रा यत्रखनखली ।

प्रत्यूहशलभप्लोषे दीपदीप्ताङ्कुरायते ॥ १ ॥०

सुगृहीतनामधेयास्मद्गुरुश्रीदेवसूरिभिर्विरचिते स्याद्वादरत्नाकरे रत्नाकरावतारिका नाम्नी लघीयसी टीका प्रकटीक्रियते ।०

Ends —

इति प्रमाणनयतत्त्वालोकालङ्कारे श्रीरत्नप्रभाचार्यविरचितायां रत्नाकरावतारिकाख्यलघुटीकायां वादस्वरूपनिर्णयो नाम अष्टम परिच्छेद ।

The MS was caused to be written by a goldsmith named Kālu son of Ganapati in Sam. 1519

[B. D 9.

1634

रत्नाकरावतारिका of रत्नप्रभ with पञ्जिका by राजशेखर

10½×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 25, about 17 lines to a page Dated Sam 1663

Rājas ekhara's Pañjikā on the Ratnākarāva tārikā. Published, see above No 1633 The MS. does not contain the text.

Rājas ekhara belonged to the Maladhāri Gaccha and was a pupil of Srītilaka who made Pratisṭhās on Mount Abu in Sam 1378, See Jinavijaya, Prācīnajainalekhasangraha, vol. II. Nos. 144-145 Rājas'ekhara himself made a Pratisṭhā at Patan in Sam. 1418, see Buddhisāgara, Dhatupratimalekhasangraha I No 227

Rājas ekhara composed his Caturvims atiprabandha or Prabandhakos a in Sam 1405, see below Nos. 1750-51. He was also the author of

a Pañjikā on S'rīdhara's Nyāyakandalī; see Peterson, Reports, III. p. 272 ff.

In this last, he gives his spiritual genealogy as follows:—Jayasiṁhasūri—Abhayadeva (who was called Maladhāri by King Karṇa, who advised Kheṅgāra of Saurāstra and converted Pradyumna, the king's minister)—Hemacandra —S'rīcandra and Vibudhacandra—Municandra, (who converted king Ānala of the Caulukya dynasty)—Devaprabha (author of Pāṇḍava-caritra and Dharmasāra)—Naracandra (author of Anarghyarāghavaṭippana, Kandalīṭippana, Jyautisasāra and Prākṛtadīpikā)—Narendra-prabha (author of Alaṅkāramahodadhi and Kākutsthakeli)—Padmadeva—S'rītilaka—Rāja-s'ekhara.

Begins:—

उद्दन्तांशुर्देशनायां पातु वः प्रथमो जिनः ।०
नन्दन्तु गुरवोऽस्माकं वात्सल्यामृतसिन्धवः ।
मलधारिगणाधीशाः श्रीश्रीतिलकसूरयः ॥ ३ ॥०
स्याद्वादरत्नाकर इत्यस्ति तर्को महत्तमः ।०
तत्र टीका लघुश्चक्रे रत्नाकरावतारिका ॥ ५ ॥
ग्रन्थस्यैतस्य भागौ द्वौ सुगमावन्तरान्तरा ।
भागास्त्रयस्तु विषमाः प्रायशो मन्दमेधसाम् ॥ ६ ॥
अतोऽहं विवृतिं तत्र कर्तुमिच्छामि किंचन ॥०

[B. D. 83.

1635

रत्नाकरावतारिका of रत्नप्रभ with टिप्पन by ज्ञानचन्द्र.

10½×4½ inches, Devanāgarī handwriting. Foll 38, about 18 lines to a page. Dated Saṁ. 1540.

Ṭippana is a commentary on the Ratnākarā-vatārikā, composed by Jñānacandra, pupil of Guṇacandra of the Sādhupūrṇimā Gaccha, with the assistance of Rājas'ekharasūri of the Mala-dhāri Gaccha and the author of the Pañjikā in the previous number. Published, see above No. 1633. The MS. does not contain the text.

Begins:—

एकान्तमतमातङ्गसिंहमभ्युदयालयम् ।
प्रणिपत्य जिनं वीरं सर्वसंपत्तिकारणम् ॥ १ ॥

Ends:—

इति श्रीसाधुपूर्णिमागच्छीयश्रीमदाचार्यगुणचन्द्रसूरिशि-ष्यपं० ज्ञानचन्द्रविरचिते रत्नाकरावतारिकाटिप्पनके अष्टमः परिच्छेदः ।

In the Pras'asti of 10 stanzas which follows, the author gives his spiritual genealogy (विजयसिंह-अभयदेव-चन्द्रसूरि-देवसूरि-तिलकप्रभ-अजितप्रभ-कनकप्रभ-गुणचन्द्र-ज्ञानचन्द्र) and says:—

तच्छिष्यको रचितवान्मलधारिपूज्य-
श्रीराजशेखरगुरोश्च निदेशमाप्य ॥ ८ ॥
श्रीराजशेखरगुरुर्गरिमानिधानं०
सद्भावयजातमखिलं तदनल्पदोषे ।
निर्दूषणं व्यधित सम्प्रतिभामितश्रीः ॥ ९ ॥
संवत् १५४० प्रवर्तमाने कार्तिकवदि २ शनौ लिखितं ।

[B. D. 299.

1636

प्रमाणनयतत्त्वालोकालङ्कार of वादिदेवसूरि with अवचूरि.

10½×4½ inches; Devanāgarī character. Foll. 8; about 24 lines to a page.

A brief commentary on Pramāṇanayatattvā-lokālaṅkāra, by an unknown author who bases it on the Ratnākarāvatārikā.

Beginning:—

राग० रागद्वेषयोर्विद्वेषेण जयशीलमिति तात्स्थीलिकस्तन् ।

It ends:—

इत्यष्टमः परिच्छेदः समाप्तः । स्याद्वादरत्नाकराख्यबृहद्वृत्ति-रत्नाकरावतारिकाख्यलघुवृत्तिव्याख्यातस्य प्रमाणनयतत्त्वालोकालङ्कारसूत्रस्य लघुवृत्तिगावचूरिः समाप्ता ॥ शुभं भवतु ॥

[B. D. 304.

1637-1638

प्रमेयरत्नकोश of चन्द्रप्रभ.

9¾×4½ and 10¼×4½ inches; *Devanāgarī* handwriting. Foll. 13 and 27; about 18 and 16 lines to a page.

Two MSS. of Prameyaratnakos'a, a work on Jain Logic by Candraprabha, the founder of the Pūrṇimā Gaccha in Saṁ. 1159 and the author of Dars'anas'uddhi. See S. Vidyābhūṣaṇa, History of Indian Logic, p. 206. It is edited by Dr. Suali in the Jaina Dharma Prasāraka

Sabhā Series, No. 22, Bhavnagar, 1912. The first of our MSS. is incomplete and is marked 'जैनतासधर' which probably is another name of the work.

Begins—

नत्वा ज्ञानमियमस्तनिहरं० ॥ १ ॥
प्रमेयरत्नकोशोय लिख्यते हृष्टिवत्सया ।
हितार्थं धीवृद्धिहाणी श्रीचन्द्रप्रभसूरिभिः ॥ २ ॥ ०
श्रीसर्वज्ञप्रणीतत्वात् शासनस्यास्य सम्यता ।
तत्सिद्धिर्विना तेन क्रियतेऽस्यप्रसिद्धिसिद्धिः ॥ ३ ॥
परेषामप्रतिक्षेपे स्वमतस्य परिग्रहः ।
न शोभां तनुते तेन तत्प्रमेयनिहरणम् ॥ ५ ॥

इति सर्वज्ञसिद्धिप्रकरण fol. 2, इति सत्यसिद्धि 7b, इति एकान्तनित्यानित्यभङ्गः 8b, इति सामग्रीभङ्गवादः 11, इति क्षणिकवादः 12b, इति पारिमाणनाशाय 14b, इति शब्दप्रमाणनिराकरण 15b, इति कार्यकारणभङ्गः 16b सर्वगतत्ववादः 17b, तोयदर्शनस्यकार्यवादभङ्गः 18b, सामान्यनिराकरणवादः 25b, अपवादनिराकरण 26, पञ्च निवादः 26b, इतिश्रीचन्द्रप्रभसूरिविरचितः प्रमेयरत्नकोशः समाप्तः । ग्रन्थाग्र ।

[B. D. 157, 108.

1639

प्रवचनसारोद्धार of नेमिचन्द्र.

10 × 4½ inches, Devanāgarī handwriting. Foll. 106, about 10 lines to a page. Incomplete. Last few folios are missing.

Pravacanasāroddhāra is a detailed exposition of Jain Philosophy in 1599 Gāthās by Nemicandrasūri pupil of Amradeva, pupil of Jinabhadrasūri. The author's elder brother (spiritual) was Vijayasena and the younger was Yasodeva.

Our Nemicandra is surely different from another Nemicandrasūri (formerly Devendragaṇi) also a pupil of Āmradeva, who however, was a pupil of Uddyotanasūri of the Bṛhat Gaccha. This latter was the author of Sukhabodhā, a commentary on the Uttarādhyayanasūtra in Sam. 1129 (cf. Bhandarkar, Report, 1883-84, p. 441ff.) Tilakasundarīratnacūḍakathā (Peterson Reports, III. p. 66 ff.), Ākhyānamaṇikośa (Peterson Reports III. p. 78ff.) and Laghuvīracarita in Sam. 1141 (Prasasti). Āmradevasūri, the commentator of Ākhyānamaṇikośa and a grand pupil of its author, mentions these as that Nemicandra's works—

सम्यां च सुगतशर्मा च॰ इत्यादिगुणाभ्यवसूरिम् ।
लघुनिवणिमान त्यापृथ्वीवं चतुःर्मीः ॥

—Peterson, Reports III. p. 80 v. 10.

The author of Dravyasaṃgraha again is a different Nemicandra. He was a Digambara whereas both the abovementioned authors were Svetāmbaras.

Begins—

नमिऊण जुगाइजिण वोच्छ भवस्स आरम्भिरिस ।
पवयणसारुद्धारं गुरुपएसा समासेण ॥ १ ॥

Our author quotes आवश्यकचूर्णि in v. 235 and mentions one चन्द्रसूरि in vv. 303 and 470.

Pravacanasāroddhāra is published with the commentary of Siddhasena (see the next number) by Hiralal Hansaraj, Jamnagar, 1914 and also in the D. L. F. Series No. 58, Bombay, 1922.

[B. D. 61.

1640-1641

प्रवचनसारोद्धार of नेमिचन्द्र with वृत्ति by सिद्धसेनसूरि.

10½ × 4½ and 11 × 4½ inches, Devanāgarī handwriting. Foll. 703 and 185, about 11 lines to a page.

Two MSS. (second incomplete) of Siddhasena's Vṛtti on Pravacanasāroddhāra. It was composed in Sam. 1242. Published, see above.

Siddhasena belonged to the Candra Gaccha and was a pupil of Devabhadra author of Sreyāṃsacarita and Pramāṇaprakāśa. A list of authors and works quoted by him is given in the D. L. F. edition.

Begins—

सर्वदेशि पदमोसिद्धिर्ब सद्वचने कुत्सिद्०

For quotations see Weber, II. p. 850 ff. In the Praśasti of 17 stanzas, the author gives his genealogy as follows.—अभयदेव (au. of वादमहार्णव)—धनेश्वर (who vanquished his opponents at the court of King Muñja) अजितसिंह-वर्धमान-देवचन्द्र-चन्द्रप्रभ-भद्रेश्वर-अजितसिंह-देवभद्र (au. of प्रमाणप्रकाश and श्रेयांसचरित) सिद्धसेन, the author.

As regards the date, like Weber's MS., ours

reads करसागरविसंख्ये. The D. L. P. edition, however, reads करिसागर० and takes this to mean 1278.

[B. D. 193; B. I. 151.

1642

प्रवचनसारोद्धार of नेमिचन्द्र.

(जीवसंख्याकुलक only.)

10½ × 4¼ inches; *Devanāgarī character*. Folio one only; about 50 lines to a page. Dated Saṁvat 1497.

A collection of 17 Gāthās containing information about the number of the Jīvas, from Nemicandra's Pravacanasāroddhāra (Gāthās 1232-1248), accompanied by Siddhasena's commentary.

Begins:—

नमिउं नेमिं एगाइ जीवसंखं भणामि समयाउ०

Ends.—

सिरि अम्मएवमुणिवइविणेयसिरिनेमिचन्दसूरीहिं ।
सपरहियत्थरयिअं कुलयमिणं जीवसंखाए ॥ १७ ॥

इति श्रीप्रवचनसारोद्धारगतकुलकं ॥ संवत् १४९७ वर्षे पौ० प० एकादशीदिने लिखितं ॥

[B. D. 299.

1643

प्रवचनाव्याख्यानविधि

(व्याख्यानविधिप्रकरण) with वृत्ति.

10½ × 4½ inches; Devanāgarī handwriting. Foll. 28; fifteen lines to a page. Incomplete.

A work in Prakrit with Sanskrit commentary which attempts to distinguish between those sects of the Jains which may be called Tīrtha and those that ought to be called Tīrthābhāsa. The MS. contains only 68 Gāthās.

Begins:—

इहहिता जैनप्रवचनमार्गस्य व्याख्यानविधेर्दिशं दर्शयितुं प्रारिप्सितस्य व्याख्यानविधिप्रकरणस्य निर्विघ्नपरिसमाप्त्यर्थं मङ्गलं श्रोतुः प्रवृत्त्यर्थं चाभिधेयं दिदर्शयिषुः प्रथमगाथामाह—

णमिऊण महावीरं जिणवयणं अत्थवायगं गहिऊं ।
सुत्तरयणाइ रइअं जह नायं तह पवक्खामि ॥०
अहवा जस्स पमाणं महानिसीहं हविज्ज सं तित्थं ।
हरिभद्दुत्तं लिहियं महाणिसीहस्स आयरिसे ॥ १८ ॥
सेसा एलु उम्मग्गा लोइअ लोउत्तरेहि दुविगया ।
लोइअ-उम्मग्गा पुण कविलप्पमुहा अणेगविहा ॥१९॥
लोउत्तराय संपइ दिसंयरप्पमुहपासपज्जंता ।
ते पुण तित्थाभासा तित्थपराभाससंठविआ ॥ २० ॥

(तेच तीर्थंकराभासाः—शिवभूति, चन्द्रप्रभ, जिनदत्त, नरसिंहउपा., सुमतिसिंह, शीलदेव लुम्पाक, कटुकवन्ध्य and पार्श्वचन्द्र-com.)

अह जे परूवणाए उम्मग्गा ते भणामगारविक्खा ।
चंदप्पहाइहिंतो संजाया लोअविक्खाया ॥ २७ ॥
महुराए जिणदासो इच्छाई णिगमस्स णिज्जुत्ती ।
ताए चउदसिमग्गो उम्मग्गो पुण्णिमापक्खो ॥ २८ ॥
तदभावा सद्दहणं ण होइ तेणेव तस्स मिच्छत्तं ।
मिच्छत्ता पडिमाए पडिवक्खो जाव तित्थस्स ॥ ४१ ॥

[B. I. 168.

1644

प्रव्रज्याविधान of परमानन्द

with वृत्ति.

10 × 4½ inches; Devanāgarī handwriting. Foll. 5; about 17 lines to a page.

A small treatise on the Jain Pravrajyā by Paramānandasūri, who is an ancient writer.

The text begins:—

संसारविसमसायरभवजलपडियाण संसरंताणं ।

It ends—

संमं समायरंते तरंति ते भवसलिलरासिं ॥

The com. begins:—

श्रीवीरस्य पदाम्भोजं प्रणिधाय विधीयते ।
श्रीप्रव्रज्याविधानाख्ये वृत्तिः प्रकरणे मया ॥ १ ॥

अस्य च पूर्वाचार्यरचितस्य स्वल्पग्रन्थस्य०

End:—

मोहलक्षणं तत्पारमवाप्नुवन्तीति । प्रव्रज्याविधानवृत्तिः समाप्ता ।

[B. D. 127.

1645

प्रशमरति of उमास्वाति वाचक.

10 × 4 inches; Devanāgarī handwriting. Foll. 9; fifteen lines to a page. Dated Saṁvat 1471.

A handbook of Jain Philosophy in 312 S'lokas by Umās'vāti, the author of the Tattvārthasūtra.

It begins.—

मासेपायाः मिद्धार्थराजगुरुचरमाश्रमदेशः ॥०

It is published with a commentary by the Jaina Dharma Prasāraka Sabhā Bhavnagar and by the Jaina Sreyaskara Mandala Mhesana Sam. 1960

The text is also published as an appendix to the Tattvārthādhigamasutra in the Bibliotheca Indica Series 1903

[B D 293

1646-1647

प्रश्नोत्तरसमुच्चय of कीर्तिविजयगणि.

10¾×4½ and 11×4½ inches Devanāgarī handwriting Foll 37 and 24, about 15 and 17 lines to a page

Two manuscripts of Prasnottarasamuccaya which is a collection of questions and answers regarding some doubtful points in Jain Scriptures put together by Kirtivijayagani pupil of Hiravijayasuri of the Tapā Gaccha for whom see above No 1459 The questions (306 in all) were asked by different pupils and were answered by Hiravijayasuri At the end of the MS., all these are arranged in a tabular form It is published by Hiralal Hansaraj, Jamnagar, 1917

Begins.—

स्वरिन श्रियो निदानं जन्तूनां धर्मकारिणां सम्यक् ।
श्रीवर्धमाननीर्थाधिराजमभिनम्य सद्भक्त्या ॥ १ ॥
गीतार्थसार्थनिर्मितग्रन्थानामनुसाराणि लिख्यन्ते ।
श्रीहीरविजयसूरिप्रसादितानि प्रबोधाय ॥ २ ॥

महोपाध्यायश्रीविमलहर्षगणिकृतप्रश्ना यथा०

Ends.—

इति श्रीसकलसूरिपुरन्दरागुरुतपागच्छाधिराजभट्टारकश्रीश्रीहीरविजयसूरिप्रसादीकृतप्रश्नोत्तरसमुच्चये तच्छिष्यपण्डितकीर्तिविजयगणिसमुच्चिते चतुर्थः प्रकाशः ।

[B D 294, ZZ. E. 28

1648

भावप्रकरणसूत्र with टीका of विजयविमलगणि (वानरर्षि)

10½×4½ inches, Devanāgarī character Foll. 4, about 26 lines to a page.

Bhāvaprakarana is a small work in 30 Gāthas with Sanskrit commentary, both composed in Sam. 1623 by Vijayavimalagani, pupil of Ānandavimalasuri of the Tapā Gaccha. See below No. 1655 for the author's Vicārapañcāśikā.

Both text and commentary are published by the Ātmānanda Sabhā, Bhavnagar Sam. 1968.

The text begins —

भावइमविपणामो भावे पाविदान [illegible]

The com. begins —

नत्वा श्रीजिनमंगमवमानन्दविमलगुरु च सूरिवरम् ।
स्वोपज्ञप्रकरणमिदमस्य व्याख्याने किंचित् ॥ १ ॥०

It ends —

गुणवमवरसेन्दुमिते १६२३ वर्षे भावप्रकरणस्यायम् ।
अवचूर्णिः प्रकटार्थो विजयविमलेन ॥

[B D 107

1649-1652

योगशास्त्रप्रकाश of हेमचन्द्र

10½×4½ 10¾×4½ 10¼×5 and 11×5 inches Devanāgarī handwriting Foll 21 8 20 and 23 about 21 22 14 and 12 lines to a page. The last MS is dated Sam 1754.

These are four MSS. of Hemacandra's Yogaśāstra. The first contains Books I IV with a brief Avacuri the second contains Books I II with Avacuri the third contains Hemacandra's own Vrtti on Books V XII without the text and the last contains only the text of Books I IV.

Yogaśāstra (also called Adhyātmopaniṣad) is a work in 12 chapters containing instructions regarding religious practices in general and Yogic practices in particular conducive to the edification of a Jain. See Winternitz, Geschichte II p. 347ff First four books are edited with translation by E. Windisch at Z. D M G, vol 28 p. 185ff. The whole with the author's own commentary is published in the Bibliotheca Indica Series, No. 172 and (without commentary) by the Jaina Dharma Prasāraka Sabhā Bhavnagar Sam. 1971. Also with Gujrati translation by Hiralal Hansraj 1903 The Vrtti alone is published with Italian translation in the Journal of Italian A. Society, XXI. p. 123ff.

[B. D 9, 96 123 299

1653

ललितविस्तरा of हरिभद्र with पञ्जिका by मुनिचन्द्र.

10½×4½ inches, Devanāgarī handwriting.

Foll 34, about 20 lines to a page. Dated Sam 1621

Lalitavistarā is a commentary by Haribhadra suri on the Caityavandanasutra the first part of the Sadāvasyakasutra for which see above Nos 1529 31 For Haribhadra, see above No. 1480 He has also written a commentary on the Āvasyakaniryukti of Bhadrabahu.

Pañjikā the *commentary was written by* Municandra pupil of Vinayacandrasuri and Guru of the famous Vādi Devasuri (see above No 1632 and *Peterson Reports III p 244 v 3*). According to Munisundaras Gurvavali Municandra died in Sam 1178 His spiritual brother Candraprabha founded the Purnima Gaccha in Sam. 1159 He wrote commentaries on Haribhadras Dharmabindu (Peterson Reports III p 53ff) Upadesapada (in Sam. 1174) Anekānta jayapatāka (Dalal Jesalmir Cata. p 36 MS dated Sam. 1171) Suksmarthasardhas'ataka (in Sam 1170 Surat Jainananda Bhandar MS No. 301) Devendranarendra Prakarana (in Sam 1168 the same MS No 312) and also composed the Visesavrtti on Karmaprakrticurni (Dalal Jesalmir Cata p 20) beside several other smaller works like Pāksikasaptati Angulisaptati &c.

Caityavandanasutra with Lalitavistarā and Pañjika is published in the D L P Series, No 29 Bombay 1915

Begins —

नत्वानुयोगवृद्धेभ्यश्चैत्यव-दनगोचराम् ।

आरयास्येह कचित्किंचिद्वृत्तिं ललितविस्तराम् ॥ १ ॥

यो बुद्धा किल सिद्धसाधुरखिलव्याख्यातृचूडामणि

स्तुद् गुरुसमप्रीतसमस्मान्यासाक्लक्षेतर ॥०

This Siddhasādhu is evidently the author of a commentary on the Upadesamālā, see Peterson Reports III. p. 168 line 1ff.

Ends —

इति श्रीमुनिच द्रसूरिविरचितललितविस्तारपञ्जिकायां सिद्धमहावीरस्तव समाप्त । तत्समाप्तौ च समाप्तेय ललित विस्तारपञ्जिका ।

कष्टो ग्रन्थो मतिरनिपुणा संप्रदायो न तादृक् ।०

[B D 298.

1654

वनस्पतिसप्ततिका of मुनिचन्द्र

10¼×4¼ inches Devanāgari character. Foll 3, 15 lines to a page Dated Sam 1553

A small treatise in 76 Gathās on the Vanaspatikaya by *Municandra for whom see the above.*

It begins —

उसभाइए जिणिंदे पत्ते अमणतगुणनिहाणमिउ ।०

It ends —

एव पत्तवणाए पन्नवणापवोसमुद्धरिउ ।

भविमाण गुणगहकए सिरिम मुणिचदसूरीहिं ॥ ७६ ॥

इति श्रीप्रज्ञापनाख्यपदगतो वनस्पतिकायविचारः ।

[B D 196.

1655

विचारपञ्चाशिका with टीका of विजयविमल (वानरर्षि)

10×4¾ inches, Devanāgari handwriting, Foll 5, about 20 lines to a page Dated Samvat 1848

Vicārapañcās'ikā is a collection of 51 Gathās with a Sanskrit commentary both composed by Vijayavimalagani (also called Vānararsi) pupil of Ānandavimalasuri of the Tapā Gaccha. See above No 1648 It is published by the Ātmānanda Sabhā, Bhavnagar Sam 1969

The text begins —

वीरपयकय नमिऊ देवासुरनरदिंदेफसेवियय ।

जिणसमयसमुद्दाउ वियारपचासिय वुच्छ ॥ १ ॥०

The com ends —

इति विचारपञ्चाशिका प० श्रीवानरर्षिगणिविजय विमलापरनाम्ना कविना कृता सूत्रतोवचूरितश्चापि सपूर्णा ।

[B D 300.

1656

विचारश्रेणि of मेरुतुङ्ग.

12½×5¾ inches, Devanāgari character Foll. 6, ten lines to a page Dated 1871 A. D

Vicārasreni otherwise called Sthaviravali is a list of Jain kings and pontiffs with their traditional dates. It is written in Sanskrit prose mixed with Prakrit Gathās. It is published in the Jaina Sāhitya Saṃs'odhaka May 1925 for a summary of the same cf J B B.R. A. S. IX. p. 147ff. The author of the work is Merutuṅga for whom see below No 1753

Begins —

ज्ञ रयणि काळगमो इति गाथाकदम्बके ।

श्रीमेरुतुङ्गसूरीन्द्रैः व्याख्यालेशो विधीयते ॥ १ ॥

इहागमे वन्दे वन्देश्रमितिप्रमितिवन्दे० इति गाथोक्त युक्त्या पश्चविंशतिगुणमुच्यते०

Ends —

बत्तीसगुरूणाण सोळसगुरुयाणवराणि ।

बारसगमगुणगाणं सावगाइाण तु पणतीसं ॥ ९ ॥

इति विचारश्रेणिः ।

[B. D 63.

1657-1658

विचारषट्त्रिंशिका of गजसार.

10½×4½ and 10½×4½ inches, Devanāgarī character Foll. 2 and 8, about 12 and 10 lines to a page.

Vicārasaṭtriṃśikā also called Daṇḍakacaturviṃśati is a collection of 40 Gāthās composed by Gajasāra pupil of Dhavalacandra when Jinahaṃsa (Sam. 1524–1582) headed the Kharatara Gaccha. A commentary on this piece was written by the author himself in Saṃvat 1579, see above No 1622

Published with the com. of Rūpacanda by Venicand Surcand Mhesana and also by the Ātmānanda Sabhā, Bhavnagar Sam. 1972.

Begins.—

नमिउ चउवीसजिणे तस्सुत्तवियारलेसदेसणउ ।

दडगपणहितवियमा थोसामि सुणेह भो भव्वा ॥ १ ॥०

It ends —

सिरिजिणहंससुरीसरज्जे सिरिधवलचंदसीसेण ।

गयसारेण लिहिया एसा विन्नत्ति अप्पहिया ॥

इति दण्डकचतुर्विंशतिः समाप्तेयम् ।

[B. D 72 and 298.

1659

विवेकविलास of जिनदत्त.

10×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 72, about 15 lines to a page. Dated Saṃvat 1678.

Vivekavilāsa is a summary of the different philosophical systems, in 12 chapters, composed by Jinadattasūri, pupil of Jīvadevasūri of the Vāyaḍa Gaccha. Jinadatta is quoted in Mādhavācārya's Sarvadarśanasaṅgraha. Amaracandra, author of Kāvyakalpalatā (above No. 13f) is the pupil of our Jinadatta who lived in the first half of the 13th century A.D. See Bhandarkar Report, 1883-84 p. 150 and also p. 458 ff. for full quotations from our work. Gujrati translation is given in our MS. by the side of the text

It is published in the Yaśovijaya Jaina Granthamālā Series Bhavnagar and also with Gujrati translation by Damodar Govind, Ahmedabad 1898.

Begins —

शाश्वतानन्दरूपाय तमस्तोमैकभास्वते ।०

It ends.—

इति श्रीजिनदत्तसूरिविरचिते विवेकविलासे द्वादशोल्लासे जन्मचर्यायां परमपदप्राप्ति नाम द्वादशोल्लासः समाप्तः । इति श्रीविवेकविलासः समाप्त । ग्रंथाग्र १०२८ श्लोकसंख्या पूर्ण । संवत् १६७८ वर्षे ज्येष्ठवदि ११ दिने वारौ लिखित श्रीमत्पत्तने पूज्यश्रीधर्ममूर्तिसूरिविजयराज्ये० श्रीगौतमसागरमुनि गणिलिखित । श्रीकल्याणसागरसूरेः विजये राज्ये । छ०

[B. D 304.

1660-1661

वैराग्यशतक with अवचूरि.

10½×4½ and 10½×5 inches, Devanāgarī character Foll. 7 and 12, about 14 and 10 lines to a page

Two MSS. of Vairāgyaśataka which is a collection of 104 Gāthās teaching renunciation. The first MS. contains a Sanskrit Avacuri, the second a Gujrati translation. It is published with Guṇavinaya's commentary by Hiralal Hansaraj Jamnagar, 1914

It begins —

संसारम्मि असारे नत्थि सुहं वाहिवेयणापउरे ।

It ends —

किं बहुणा जह जम्मे जइमंग जइ सबोदहिं घोरम् ।

तहु तरिउमणरसुर जइयसिग्दासासय ठाणम् ॥ १०४ ॥

इति श्री(भव)वैराग्यशतक समाप्तम् ।

[B. D 64, 201.

1662

शान्तरसभावना of मुनिसुन्दर.

10½×4½ inches, Devanāgarī handwriting. Foll. 7, about 17 lines to a page. Incomplete.

Sāntarasabhavana is a work in 16 chapters on the Sāntarasa i. e on religious devotion Its author is Munisundari of the Tapa Gaccha for whom see above Nos 1572 and 1527 28. The MS contains 261 out of 272 Slokas. The work is otherwise called Adhyatmakalpadruma and is published with extracts from Dhanavijayagani's commentary by the N S Press Bombay, 1906 and also by the Jaina Dharma Prasarak Sabhā Bhavnagar

Begins —

अथाय श्रीमान् शान्तनामा रसाधिराज सर्वरससार-भूतत्वात् शान्तरसभावनात्मा अध्यात्मकल्पद्रुमाभिधानग्रन्था न्तरप्रथननिपुणेन पद्यसंदर्भेण भाव्यते । तद्यथा । जयश्री रान्तरारीणां० ॥ १ ॥

समतैकलीनचित्तो ललनापत्यस्वदेहममताभुक् ।
विषयकषायाद्यवश शास्त्रगुणैर्दमितचेतस्क ॥ ३ ॥
वैराग्यशुद्धधर्मा देवादिसतत्त्वविद्विरतिधारी ।
संवरवान् शुभवृत्ति साम्यरहस्य भज शिवार्थिन् ॥ ४ ॥

[S C 67

1663

शीलोपदेशमाला of जयकीर्ति with तरङ्गिणी by सोमतिलक.

10½×4½ inches, Devanagari handwriting Foll. 120, about 20 lines to a page.

Sīlopadesamālā is a course of instructions in *Prakrit with illustrations on the quality of Sila* by Jayakirti, pupil of Jayasimha. Nothing is known about the author The commentary is by Somatilaka (alias Vidyātilaka) pupil of Sangha tilakasuri of the Rudrapalliya Gaccha. It was composed in San 1394 Sanghatilaka the author's Guru wrote his Vrtti on Samyaktvasaptati in Sam 1422 see Peterson Reports I p. 92ff. Also see above No 1600 Our author had composed a Virakalpa in Sam. 1389 see Peterson, Reports, IV p. 99 lines 10ff.

Our MS does not contain the Prasasti in 14 stanzas for which see Weber II p. 1088ff In it the date of the work is given in the words Yugamidhisaravau which seem to have puzzled Weber see p. 1089 f n 4 But I find a similar expression in a Prasasti to Yasasvatsāgara's Saptapadārthi This was composed in Sailāsugasabhūpābde i. e 1757 (sabhūpa = bhupa+1 i. e 16+1=17) Yas'asvatsāgara lived in the middle of the 18th century of the Vikrama Era (Prasastis see above under No 1443 44), Similarly 'saravau means ravi (12)+1 i. e. 13, thus 'Yugamidhi aravau' means 1394

S'ilopadesamālā with Tarangini is published by Hiralal Hansaraj Jamnagar 1909 For quotations see Weber II p. 1085ff

The text begins —

आयाल्लयमयारिं नेमिकुमार नमिसु जयसार ।०

The com begins —

यस्योपदेशसमये दशनांशुमिश्रा ।०

Only in a single colophon on fol. 119 b the *name Vidyatilaka* occurs, in all others Somatilaka is found

Ends —

इति श्रीशीलोपदेशमालाख्य प्रकरणम् । तत्समाप्तौ च सपूर्णेय श्रीशीलतरङ्गिणीनाम श्रीशीलोपदेशमालावृत्तिरिति ।

[S C 8.

1664

शीलोपदेशमाला of जयकीर्ति with बालावबोध by मेरुसुन्दर

10×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 164 about 13 lines to a page Last folio of the MS is lost

S'ilopadesamālā of Jayakirti with *Gujrati* Bālavabodha by Merusundara for whom see above No 1535

Begins —

श्रीवामेयममेयश्रीसुरेश्च सहितैर्हितैः ।०

Ends —

श्रीमद्रत्नमूर्तिगणिवाचनाचार्यसेवकः ।
गुरुभक्तिपरो नित्य मेरुसुन्दर आदरात् ॥

Here the MS breaks off.

[B. D 7

1665

शीलोपदेशमालाकथा

10½×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 44, about 17 lines to a page.

Kathās, illustrative of the moral precepts in the S'ilopades'amālā briefly narrated in Sanskrit by an unknown author

[B D 67.

1666

षड्दर्शननिर्णय of मेरुतुङ्ग.

10×4 inches, Devanāgarī character Foll. 6, twelve lines to page.

Ṣaḍdars'ananirṇaya is an examination of the six systems i. e Bauddha, Mīmāṁsaka, Sāṅkhya, Naiyāyika, Vais'eṣika and Jaina, by Merutuṅga pupil of Mahendraprabha and Guru of Jayakīrti of the Añcala Gaccha, see above No. 22, for his Meghadūta, cf Peterson, Reports III. p. 215

Begins —

विज्ञानन्देकरूपाय सर्वोपाधिविरहते ।
स्याद्वादपदरूपाय नमोऽस्तु परमात्मने ॥ १ ॥

Ends —

इतिश्री श्रीमदञ्चलगच्छेदाश्रीमेरुतुङ्गसूरीन्द्राणाम् ।
इतिषड्दर्शननिर्णयग्रंथसंख्या १४१ ।

[B. D 87

1667-1668

षड्दर्शनसमुच्चय of हरिभद्र.

9×4½ and 11×5 inches, Devanāgarī handwriting Foll. 4 and 3, about 14 and 12 lines to a page The first is dated Saṁ 1920, the second is incomplete and contains a brief Sanskrit commentary

Ṣaḍdars'anasamuccaya is another work in 87 S'lokas on the same subject by Haribhadrasūri. It is edited with Guṇaratna's commentary by Dr Suali in the Bibliotheca Indica Series, 1905 It is also published with Maṇibhadra's commentary in the Chowkhamba S Series, Benares, 1905, and with Guṇaratna's commentary by the Ātmānanda Sabhā, Bhavnagar, 1918.

Begins —

सद्दर्शनं जिनं नत्वा वीरं स्याद्वाददेशकम् ।
सर्वदर्शनवाच्योऽर्थः संक्षेपेण निगद्यते ॥ १ ॥

The com. in the second MS. begins —

श्रीमद्वीरजिनं नत्वा हरिभद्रं गुरुं तथा ।॰

[B. I. 177, 180.

1669

षड्दर्शनसमुच्चय of हरिभद्र with तर्करहस्यदीपिका by गुणरत्नसूरि.

11×5½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 90, about 20 lines to a page Dated Saṁ 1782.

Ṣaḍdars'anasamuccaya with the commentary of Guṇaratnasūri, pupil of Devasundarasūri of the Tapā Gaccha. Our MS. is a copy of another, written in Saṁ. 1535 Foll. .., see above.

Guṇaratnasūri composed Avacūris on Āturapratyākhyāna Catuhs'araṇa Saṁstāraka and Bhaktaparijñā Prakīrṇakas on Somatilaka's Kṣetrasamāsa (Peterson, Reports, VI p 42) and on Devendra's Karmagranthas in Saṁ. 1459 (Pras'asti see above No. 1443-44) and wrote Kriyāratnasamuccaya in Saṁ 1466 (Bendall British Mu. Cat. 1902, No 370). He made Pratiṣṭhās at Ahmedabad and at Baroda in Saṁ. 14.., see Pal., I No. 1201, II No. 120

Begins —

जयति विजितान्यः केवलालोकशाली॰

Ends —

तत्समाप्तौ च समाप्तेयं तर्करहस्यदीपिकाख्या षड्दर्शनसमुच्चयवृत्तिः । संवत् १५३५ वर्षे माघवदि ७ गुरौ श्रीमदणहिल्लपत्तने ... । संवत् १७८२ ...॰

[B. D 70.

1670-1672

षष्टिशतक of नेमिचन्द्र भाण्डागारिक.

10×4½ inches, Devanāgarī handwriting. Foll. 4, 7, 8, about 15, 11 and 11 lines to a page.

Saṣṭis'ataka is a collection of 160 Gāthās composed by Bhāṇḍāgārika Nemicandra who was converted to Jainism by Jinapati Sūri (Saṁ. 1210-1277) of the Kharatara Gaccha, see above No. 1623. Jinapati's successor Jines'vara (Saṁ. 1245-1331) was the son of this Nemicandra.

In the Pras'asti to a commentary on the Saṣṭis'ataka, composed in Saṁ. 1501 by Taporatna Vācaka pupil of Sādhunandana Gaṇi of the Kharatara Gaccha, the following verse is found —

भाण्डागारिकनेमिचन्द्रतनय सौभाग्यभाग्याढ्य ।

Sāntarasabhāvanā is a work in 16 chapters on the Sāntarasa i. e. on religious devotion. Its author is Munisundara of the Tapa Gaccha for whom see above Nos 1572 and 1527 28. The MS contains 261 out of 272 Slokas. The work is otherwise called Adhyatmakalpadruma and is published with extracts from Dhanavijayagaṇi's commentary by the N S Press Bombay 1906 and also by the Jaina Dharma Prasarak Sabha Bhavnagar.

Begins —

अथाय श्रीमान् शान्तनामा रसाधिराज सर्वरससार-भूतत्वात् शान्तरसभावनात्मा अध्यात्मकल्पद्रुमाभिधानमन्था न्तरमथननिपुणेन पद्यसदर्भेण भाव्यते । तद्यथा । जयश्री रान्तरारीणां॰ ॥ १ ॥

समतैकलीनचित्तो ललनापत्यस्वदेहममतामुक् ।
विषयकषायाद्यवश शास्त्रगुणैर्दमितचेतस्क ॥ ३ ॥
वैराग्यशुद्धधर्मो देवादिसत्त्वविद्विरतिधारी ।
सवरवान् शुभवृत्ति साम्यरहस्य भज शिवार्थिन् ॥ ४ ॥

[S C 67

1663

शीलोपदेशमाला of जयकीर्ति with तरङ्गिणी by सोमतिलक

$10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches, Devanagari handwriting Foll. 120 about 20 lines to a page.

S'ilopadesamālā is a course of instructions in Prakrit with illustrations on the quality of Sila by Jayakirti pupil of Jayasimha. Nothing is known about the author. The commentary is by Somatilaka (alias Vidyātilaka) pupil of Sanghatilakasuri of the Rudrapalliya Gaccha. It was composed in San 1394. Sanghatilaka the author's Guru wrote his Vrtti on Samyaktvasaptati in Sam 1422 see Peterson Reports, I p. 92ff. Also see above No 1600. Our author had composed a Virakalpa in Sam. 1389 see Peterson, Reports, IV p. 99 lines 10ff.

Our MS does not contain the Prasasti in 14 stanzas for which see Weber II p. 1058ff. In it the date of the work is given in the words Yuganidhisaravau which seem to have puzzled Weber see p. 1089 f n 4. But I find a similar expression in a Prasasti to Yasasvatsāgara's Saptapadārthi. This was composed in Sailāsvagasabhūpābde i. e. 1757 (sabhūpa = bhupa + 1 i. e 16 + 1 = 17). Yasasvatsāgara lived in the middle of the 18th century of the Vikrama Era (Prasastis see above under No 1443 44), Similarly 'saravau means ravi (12) + 1 i. e 13, thus Yuganidhisaravau means 1394.

S'ilopadesamālā with Tarangini is published by Hiralal Hansaraj Jamnagar 1909. For quotations see Weber II p 1085ff.

The text begins —

आबालबभचारिं नेमिकुमार नमिउ जयसार ।॰

The com begins —

यस्योपदेशसमये दशनांशुमिश्राः ।॰

Only in a single colophon on fol. 119 b the name Vidyātilaka occurs in all others Somatilaka is found.

Ends —

इति शीलोपदेशमालाख्य प्रकरणम् । तत्समाप्तौ च सपूर्णेय श्रीशीलतरङ्गिणीनाम श्रीशीलोपदेशमालावृत्तिरिति ।

[S C 8

1664

शीलोपदेशमाला of जयकीर्ति with बालावबोध by मेरुसुन्दर

$10 \times 4\frac{1}{2}$ inches, Devanāgari handwriting Foll 164 about 13 lines to a page. Last folio of the MS is lost.

S'ilopadesamalā of Jayakirti with Gujrati Bālavabodha by Merusundara for whom see above No 1535.

Begins —

श्रीवामेयममेयश्रीसुरेश सहितैर्हितैः ।॰

Ends —

श्रीमद्रत्नमूर्तिगणिवाचनाचार्यसेवकः ।
गुरुभक्तिपरो नित्य मेरुसुन्दर आदरात् ॥

Here the MS breaks off.

[B. D 7

1665

शीलोपदेशमालाकथा

$10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches, Devanāgari handwriting Foll 44, about 17 lines to a page.

Kathās, illustrative of the moral precepts in the S'īlopades'amālā, briefly narrated in Sanskrit by an unknown author.

[B. D. 67.

1666

षड्दर्शननिर्णय of मेरुतुङ्ग.

10×4 inches; Devanāgarī character. Foll. 6; twelve lines to page.

Ṣaḍdars'ananirṇaya is an examination of the six systems i.e. Bauddha, Mīmāṁsaka, Sāṅkhya, Naiyāyika, Vais'eṣika and Jaina, by Merutuṅga, pupil of Mahendraprabha and Guru of Jayakīrti of the Añcala Gaccha, see above No. 22, for his Meghadūta, cf. Peterson, Reports III. p. 243.

Begins :—

चिदानन्दैकरूपाय सर्वोपाधिविवर्जिने ।
स्याद्वादमयरूपाय नमोऽस्तु परमात्मने ॥ १ ॥॰

Ends :—

इतिरियं श्रीमदञ्चलगच्छेशश्रीमेरुतुङ्गसूरीन्द्राणाम् ।
इतिषड्दर्शननिर्णयसर्वसंख्या १८३ ।

[B. D 87.

1667-1668

षड्दर्शनसमुच्चय of हरिभद्र.

9×4¼ and 11×5 inches, Devanāgarī handwriting. Foll. 4 and 3, about 14 and 12 lines to a page. The first is dated Sam. 1920, the second is incomplete and contains a brief Sanskrit commentary.

Ṣaḍdars'anasamuccaya is another work in 87 S'lokas on the same subject by Haribhadrasūri. It is edited with Guṇaratna's commentary by Dr. Suali in the Bibliotheca Indica Series, 1905. It is also published with Maṇibhadra's commentary in the Chowkhamba S. Series, Benares, 1905, and with Guṇaratna's commentary by the Ātmānanda Sabhā, Bhavnagar, 1918.

Begins :—

सद्दर्शनं जिनं नत्वा वीरं स्याद्वाददेशकम् ।
सर्वदर्शनवाच्योऽर्थः संक्षेपेण निगद्यते ॥ १ ॥॰

The com. in the second MS. begins :—

श्रीमद्वीरजिनं नत्वा हरिभद्रं गुरुं तथा ।॰

[B. L 177, 180.

1669

षड्दर्शनसमुच्चय of हरिभद्र with तर्करहस्यदीपिका by गुणरत्नसूरि.

14×8½ inches; Devanāgarī handwriting. Foll. 90; about 20 lines to a page. Dated Sam. 1782.

Ṣaḍdars'anasamuccaya with the commentary of Guṇaratnasūri, pupil of Devasundarasūri of the Tapā Gaccha. Our MS. is a copy of another, written in Sam. 1535. Published, see above.

Guṇaratnasūri composed Avacūris on Āturapratyākhyāna, Catuḥs'araṇa, Saṁstāraka and Bhaktaparijñā Prakīrṇakas, on Somatilaka's Kṣetrasamāsa (Peterson, Reports, VI p. 42 f.) and on Devendra's Karmagranthas in Sam. 1459 (Pras'asti, see above No. 1443-44) and wrote Kriyāratnasamuccaya in Sam. 1466. (Bendall, British Mu. Cat. 1902, No. 376). He made Pratiṣṭhās at Ahmedabad and at Baroda in Sam. 1469, see Bhl. I. No. 1201, II No. 120.

Begins :—

जयति विजितान्यः केवलालोकशाली॰

Ends :—

तासमाप्तो च समाप्तेयं तर्करहस्यदीपिकानाम्नी षड्दर्शनसमुच्चयवृत्तिः । संवत् १५३५ वर्षे माघवदि ५ गुरौ श्रीमद्‌णपुरे पं० महिमेजगणिशिष्येण लेखि । सांप्रतं सन्दे १७८२ रौद्रनामसंवत्सरे॰

[B. D. 70.

1670-1672

षष्टिशतक of नेमिचन्द्र भाण्डागारिक.

10×4¼ inches, Devanāgarī handwriting. Foll. 4, 7, 8, about 15, 11 and 11 lines to a page.

Ṣaṣṭis'ataka is a collection of 160 Gāthās composed by Bhāṇḍāgārika Nemicandra who was converted to Jainism by Jinapati Sūri (Sam. 1210-1277) of the Kharatara Gaccha; see above No. 1623. Jinapati's successor Jines'vara (Sam. 1245-1331) was the son of this Nemicandra.

In the Pras'asti to a commentary on the Ṣaṣṭis'ataka, composed in Sam. 1501 by Taporatna Vācaka, pupil of Sādhunandana Gaṇi of the Kharatara Gaccha, the following verse is found :—

भाण्डागारिकनेमिचन्द्रतनयः सौभाग्यभाग्याश्रयः ।

आसीत्सूरिर्जिनेश्वर. सविनयसत्पट्टलब्धोदय ॥

Ṣaṣṭiśataka is published with Gujrati translation by Hiralal Hansaraj Jamnagar, Sam 1976

Begins —

अरिह देवो सुगुरू सुद्ध धम्म च पच नवकारो ।०

[B D 9, 299, 304

1673-1681

संग्रहणीरत्न of श्रीचन्द्र.

10×4½, 10×4¼, 10×4½, 10¼×4¾, 9¾×4¾, 10½×4½ 10½×4½ 10½×4½ and 11½×5 inches, Devanāgari handwriting Foll 24 17, 16 15 19, 39, 11 6, and 18, about 9 14 11, 12 12 15 13 17 and 13 lines to page Second MS is dated Sam 1521 sixth Sam 1776, ninth Sam. 1840

Sangrahaniratna or a summary of the Geography of the world composed by Śrīcandrasuri pupil of Hemacandrasuri (see above No 1388) pupil of Abhayadevasuri of the Harsapuriya Gaccha Śrīcandra composed in Sam. 1232 a Tippana on his Gurus Pradeśavyākhyā of Haribhadra's Śiṣyahitā on Bhadrabahu's Āvaśyakaniryukti See Peterson Reports III p 14 He also *wrote his Munisuvratacarita in* Sam 1193 [acc. to Jainagranthāvali (Bombay, 1909) p 242, this is probably based on the Patan MSS But the quotation from the work given at Peterson Reports V p 7 gives the date Sam 1120 which is however impossible]

The original text on which Devabhadra has commented consists of 274 Gāthās divided into seven Dvāras or chapters. They are —(1) सुरेसु ठिइ 16 Gāthās, (2) सुरेसुभवण 78, (3) सुरेसु उंगाहणा 6, (4) निरयदार 96, (5) मणुयदार 18, (6) तिरियदार 27, (7) सामान्यद्वार 29, and प्रशस्ति 4 [=total 274] Afterwards however several Gāthās from various sources usually from Jinabhadra's Sangrahanī on which our text is based have been interpolated Thus the total number of Gāthās in our MSS is respectively as follows —335, 278, 314, 324, 319, 329 276, 276 and 335 The largest number of additional Gāthās is found in the 2nd chapter It is 41 in the first MS

Begins —

नमिऊ अरिहंताइ ठिइभवणो गाहणा य पत्तेयम् ।०

End —

संखित्ता सघयणी गुरुतरसंघणिमज्झऊ एसा ।

सिरिसिरिचदमुणिंदेण णिम्मिआ अप्पपठणट्ठा ॥०

मलहारिहेमसूरीण सीसलेसेण सूरिणा रइय ।

सघयणिरयणमेय नदउ जा वीरजिणतित्थ ॥

Sangrahaniratna is published with Devabhadra's commentary (see next number) in the *D L P* Series No 27, Bombay *1915* and *also* in Jaina Dharmaprasaraka Sabhā Series, No 42 Bhavnagar

[B D 22, 26 64, 81, 123, 298, 303, B I 170, 176

1682

संग्रहणीरत्न of श्रीचन्द्र with वृत्ति by देवभद्र.

11×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 45, about 17 lines to a page Dated Sam 1482

Sangrahaniratna of Śrīcandra with the commentary composed by the author's pupil Devabhadra. Published, see above The MS contains both text and commentary

Devabhadra quotes from the following — अनुयोगद्वारचूर्णि *fol* 40, अनुयोगद्वारटीका by हरिभद्र 32, गन्धहस्ती 8b, तत्त्वार्थटीका of हरिभद्र 3, 24, बृहत्सग्रहणीवृत्ति of मलयगिरि 13b, बृहत्सग्रहणीवृत्ति of हरिभद्र 8b, 12b 23b, भगवतीविवरण 3b, विशेषणवती 10, 38, सूर्यप्रज्ञप्तिनिर्युक्ति 8b (a Gāthā from this *work which is supposed to be lost is quoted* see above No 1555) and सूत्रकृताङ्गचूर्णि 28b

The com begins —

अत्यद्भुत योगिभिरप्यगम्य०

It ends —

सदेव व्याख्याता चतुर्विंशतिद्वारात्मिका गाथाद्वयप्रमाणा सक्षिप्ततरा संग्रहणिरत्नाख्यानाध श्रीहर्षपुरीयगच्छालङ्कारमलधारिश्रीमदभयदेवसूरिपट्टशिष्यश्रीहेमचन्द्रसूरिशिष्यश्रीश्रीचन्द्रसूरिचरणाम्बुजचञ्चरीकेण श्रीमुनिचन्द्रसूरिभ्यो लब्धप्रतिष्ठेन श्रीदेवभद्रसूरिणा विरचिता स्वगुरुप्रणीतसग्रहण्या वृत्ति समर्थिता ॥०

प्रत्यक्षरगणनातो ग्रन्थमान विनिश्चितम् ।

पञ्चत्रिंशच्छतान्यत्र श्लोकानां सर्वसख्यया ॥ ३ ॥

ग्रन्थाग्र ३५०० ॥ संवत् १४८२ वर्षे वैशाख शुदि पचमी दिने श्रीसग्रहणीवृत्तिर्लिखिता । शुभ भवतु ॥ श्रीसंघस्य ॥

[B. D 234

1683

सत्तरीयसयठाण (सप्ततिशतस्थानक) of सोमतिलक.

10½ × 4½ inches, Devanāgari character Foll 24, eleven lines to a page Dated Samvat 1667

Sattarıyasayathāna is a collection of 359 Gāthas composed by Somatılaka pupil of Somaprabha pupil of Dharmaghosa of the Tapa Gaccha in Samvat 1387 See above No 1594 95

It is published with the com of Devavıjaya by the Ātmananda Sabhā, Bhavnagar Sam 1975

Begins —

सिरिरिसहाइ जिणिंदे पणमिअ पणमिरसुरासुरनरिंदे ।०

Ends —

तेरहसयसगसीए लिहिअमिण सोमतिलयसूरीहिं ।
धम्मस्स वड्ढणाए सयवईरयणतणअस्स ॥ ३५८ ॥
सत्तरिसयपमाणे जो जिणाणेय ठाणे
पढइ सुणइ काणे वाचईवायहाणे ।
कुसुदरिसणनाणे पाविऊण पमाणे
परमसुहनिहाणे जाइ सो सिद्धिठाणे ॥ ३५९ ॥

इति सत्तरिसयठाण समाप्तम् ।

[B D 81

1684

सदसद्विवेक (आप्तपरीक्षा) of विद्यानन्द

11½ × 5½ inches Devanagarı handwriting Foll 72 nine lines to page Incomplete

Sadasadvıveka with commentary both in Sanskrit This is a MS. of Vıdyānanda s Āptaparīksā which is a sort of commentary seeking to establish the existence of Arhat on the opening stanza of the Tattvarthasutra. It is published in the Sanatana Jaina Granthamāla Benares 1913. Our MS breaks off in the midst of the com on v 57 Vıdyānanda the author in his Astasahasrı quotes from S ıres vara s Brhadāranyavārtıka hence he belongs to the 9th century A D See S Vıdyabhusana H story of Indian Logic p 186ff

It beg ns —

प्रबुद्धाशेषतत्त्वार्थबोधदीधितिमालिने ।
नमः श्रीजिनचन्द्राय मोहध्वान्तप्रभेदिने ॥ १ ॥

कस्मात्पुन परमेष्ठिन स्तोत्र शास्त्रादौ शास्त्रकारा प्राहुरित्यभिधीयते ।

श्रेयोमार्गस्य संसिद्धि प्रसादात्परमेष्ठिनः ।
इत्याहुस्तद्गुणस्तोत्र शास्त्रादौ मुनिपुङ्गवा ॥ २ ॥

[B. D 40

1685

सन्देहदोलावली of जिनदत्त.

10½ × 4½ inches Devanāgarī handwriting Foll 12 twelve lines to a page

A short treatise in 150 Gathās consisting of several doubtful questions regarding Jainism with their solutions by Jinadatta (Sam 1132 1169) pupil of Jinavallabha of the Kharatara Gaccha For his Ganadharasardhasataka and Sumatigani s commentary on it see Bhandarkar Report 1882-1883 p 48ff

Published with the com of Jayasagara by Hiralal Hansaraj Jamnagar and in the Jinadatta Suri Bhandar Series No 9 Surat.

Beg ns —

पविबिंचियपणयजण जस्सहिरहोरमउरमालासु ।०

Ends —

इय कयवयससयपयपण्हुत्तरपयरण समासेण ।
भणिय जुगपवरागमजिणवल्लहसूरिसीसेण ॥१५०॥
इति सन्देहदोलावलीप्रकरण समाप्तम् ॥ श्री ग्रं० ६००

[B L 164

1686-1687

सन्देहसमुच्चय of ज्ञानकलश and
भेदाङ्कुश of हरिभद्र.

10½ × 4½ and 10½ × 4½ inches, Devanāgarı handwriting Foll 7 and 11 about 20 and 17 lines to a page.

Two copies of Sandehasamuccaya which is a defence of Jainism in 410 S lokas by showing some glaring inconsistencies and absurdities exist ing in the Hindu S astras. The author is Jñānakalasa pupil of Dharmaghosa successor of Amaracandrasuri succ. of Jayamangala a descen dent of the famous Vādı Devasuri of the Brhat Gaccha Dharmatılaka was a Gurubandhu of Jıanakalasa. Sandehasamuccaya is quoted in Munisundara s Upadesaratnakara see above No 1572

In addition to Sandehasamuccaya the second

MS contains Vedāṅkuśa or Dvijavadanacapeṭā which is an attack against the Hindu caste-system. The author of this latter is Haribhadra It is published in the Hemacandra Jaina Granthavali, Patan.

(1) संदेहसमुच्चय begins —

सद्भूतभावप्रविकाशनैकभानुप्रभं वीरजिनं प्रणम्य ।
समीक्ष्य सन्देहपदानि वक्ष्ये कियन्त्यपि प्राकृतबोधहेतो ॥१॥

It ends —

युक्तायुक्तमिदं वाक्यमवलोक्येह धीधनैः ।
मुक्त्वा कदाग्रहं तथ्ये जिनोक्ते क्रियतां मनः ॥
श्रीवृद्धगच्छाम्बरपूर्णचन्द्रः श्रीदेवसूरिः सुगुरुर्बभूव ।
कादम्बरं यः कुमुदं विजित्य श्रीसिद्धराजं स्ववशं वितेने ॥
तस्यान्वये यश्च बभूव साक्षात्सरस्वतीति प्रथितः पृथिव्याम् ।
सूरीश्वराः श्रीजयमङ्गलाख्यास्तच्छिष्यवर्योऽमरचन्द्रसूरिः ।
श्रीधर्मघोषसूरिस्तत्पट्टे सुरगुरोः समप्रतिभः ।
यः कुम्भयोनिरिव शास्त्रार्णवमापपावचिरात् ॥
श्रीधर्मतिलकसूरेर्गुरुबन्धुर्ज्ञानकलशनामास्ति ।
विहितस्तेन परेषां सन्देहसमुच्चयो ग्रन्थः ॥
श्रीसूरिभिः प्रसादं विधाय सशोधनीय एषतरी (?)
यस्माज्जैनमुनीनामुपयोगस्त्वत्र बहुलः ॥
यावन्मेरुर्धरा यावत्० वाच्यमानो विचक्षणैः ॥

सन्देहसमुच्चयग्रन्थः संपूर्णः ॥

(2) वेदाङ्कुश begins —

वस्तुतत्त्वविहीनानामाशासिद्धिविधायिनाम् ।
चातुर्वर्णोत्तमो विप्रः कथं पूजितसत्कृतः ॥ १ ॥०

यत्तावत्केनचिदुक्तं सर्ववर्णप्रधानाः ब्राह्मणा इति तत्कोय ब्राह्मणो नाम ।०

It ends —

तदेवं विरुद्धवचनेन सकलपृथिव्यामप्यवस्थानं नास्तीति प्रतिपादि । किं बहुना । अनेन प्रकारेण बहूनां वर्णानां मध्ये बहि कृता ब्राह्मणा इत्यवसीयते ॥

ब्राह्मणोत्कर्षवादेनात्मानं यः प्रतिपद्यते ।
स वक्तव्यः सदा सद्भिर्वेदयुक्तैः सुभाषितैः ॥
द्विजवदनचपेटां व्यायतस्वेषु मुद्रां
श्रुतिपदकृतमात्रव्योणिमङ्गैकदक्षाम् ।
द्विजसदसि निषण्णो यः समुत्कपतीमां
क्षणमपि न पुरस्तात्तस्य तिष्ठन्ति विप्राः ॥

द्विजवदनचपेटा वेदाङ्कुशः समाप्तः । श्रीहरिभद्राचार्यविरचिता । भद्रं भवतु ॥

[B D 140, 304

1688

समयप्राभृत of कुन्दकुन्दाचार्य.

6½×4¼ inches, Devanāgari handwriting Foll 33 fifteen lines to a page Dated Sāmvat 1871

Samayaprabhṛta is one of the many Prābhṛtas of Kundakundācarya It contains 415 Gāthās divided into nine chapters called Aṅkas.

It is published with Amṛtacandra s Ātmakhyāti with Kalas as (see next number) and Jayasena s Tātparyavṛtti in the Sanātana Jaina Granthamālā, Benares 1914

It begins —

वंदित्तु सव्वसिद्धे धुवमचलमणोवमगइं पत्ते ।
वोच्छामि समयपाहुडमिणमो सुयकेवलीभणियं ॥१॥

[B D 47

1689

समयप्राभृत of कुन्दकुन्दाचार्य with आत्मख्यातिकलश by अमृतचन्द्र.

6½×4¼ inches Devanāgari handwriting Foll 35, *fifteen lines to a page. Dated Sam 1871*
The MS contains the Kalas as i e the metrical portion (263 S lokas) of the Ātmakhyāti which is a commentary on Kundakunda s Samaya Prā bhṛta by Amṛtacandrasuri for whom see above No. 1629 Published, see the previous number For quotations see Peterson, Reports II. p. 161ff

Begins —

नमः समयसाराय स्वानुभूत्या चकासते ।०

Ends —

इति कुन्दकुन्दाचार्यविरचितसमयसारतत्कलशा अमृतचन्द्राचार्यविरचिता ।

कुंदकुंदेण मुणिणा गाहा समयसारसच्चरस ।
रइया कलसा पुण अमयचंदेण सूरीहिं ॥

[B D 47

1690-1691

संबोधसप्ततिका of जयशेखर.

10½×4½ and 10½×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 4 and 4, about 11 lines to a page.

Two MSS of Sambodhasaptatikā, which is a collection of 72 Gāthās containing religious advice ascribed to Jayasekhara. It is published with a Gujrati commentary in the Ātmānanda Sabhā Series No. 53, Bhavnagar, 1922

It begins—

नमिऊण तिलोभगुरु लोआलोअप्पयासय वीरम् ।
संबोहसत्तरिमह रएमि उद्धारगाहाहिं ॥ १ ॥०

It ends—

सवेगमणो संबोहसत्तरिं जो पढेइ भव्वजिउ ।
सासयसुरख्खनिहाण सुल्लसो पावए नियम ॥
V L. सिरिजयसेहरठाण सो लहई नत्थि सदेहो ॥

[B. D 108 and 108.

1692

संबोधसप्ततिका of जयशेखर with विवरण by गुणविनय.

10×4¼ inches Devanāgari handwriting. Foll 42, about 17 lines to a page

Sambodhasaptatikā with the commentary of Gunavinaya, pupil of Jayasoma Upādhyāya of the *Kharatara Gaccha. The commentary was* composed in Sam. 1651 Other works of our author are —(1) Khandaprasastiṭikā in Sam 1641, (2) Damayantikathātikā in Sam 1646 (see above Nos. 1162, 1248) (3) Raghu vansatikā in Sam. 1646, (4) Vairāgyasatakavrtti in Sam 1647, (5) Laghusantiṭikā in Sam 1658 (6) Indriyaparājayasatakaṭikā in Sam 1664 and (7) Utsutrakhandanakhandana, a reply to Dharma sagaragani s Utsutrakhandana in Samvat 1665 (3-7—Prasastis, see above under Nos. 1443 44). Also cf. Dalal Jesalmir Cat. Intro., p 29 He was present at a Pratisṭhā in Sam 1675 see Jinavijaya *Prācinajainalekhasangraha, II* Nos. 17 19

It begins—

प्रणिपत्य सत्यकीर्तिं विश्वसद्दासिद्धिदानकल्पतरम् ।
श्रीपार्श्वनाथमधिप विकसद्गुणकुसुमसुफलम् ॥१॥०

Ends—

इति श्रीसंबोधसप्ततिकाविवरण समाप्तम् । कृत वाचना चार्यश्रीप्रमोदमाणिक्यगणिशिष्यश्रीअकब्बरसाहिससहलब्धप्रय श्रीजयसोमोपाध्यायशिष्यवाचनाचार्यश्रीगुणविनयगणिभि ।

Then follows a Prasasti of 45 Slokas giving the authors genealogy The following stanzas give the date of the work.—

श्रीजिनचन्द्रगुरूणां सेवां श्रीमद्युगप्रधानानाम् ।
राज्ये विश्वमिति सेवा वृत्तिर्विहिते विनेयकृते ॥ १० ॥
वाचकवरगुणविनये श्रीमज्जयसोमपाठकविनेयैः ।
शुभवहीपट्टीपुरि शशिशरकायेन्दुमितवर्षे ॥ ११ ॥

[B D 306

1693

सम्यक्त्वसप्ततिका.

10¾×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 5, 14 lines to a page. Dated Samvat 1706

A collection of 70 Gāthās on the quality of Samyaktva. The author was apparently unknown to Sanghatilaka who wrote a commentary on it in Samvat 1422 see Peterson, Reports, I. p. 92 ('cf कश्चित्पूर्वाचार्य ०). It is published with this commentary in the D L. P Series Bombay 1913.

Begins—

दसणसुद्धिपयास तिमयरपभं नमंसित्ता ।०

[B D 64.

1694

सम्यक्त्वसप्ततिकाचूर्णि

10½×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 4 about 18 lines to a page

A brief commentary in Sanskrit on the Samyaktvasaptati. The text is not given in full

Begins —

श्रीवर्धमानतीर्थेश उक्ता(?)तिज्ञयसालिनम् ।
सम्यक्त्वसप्तते स्फुटावचूर्णिर्लिख्यते मया ॥ १ ॥०

[B D 127

1695-1697

सम्यक्त्वस्तव.

10¾×4½ 11×4¾ and 10¾×4¾ inches, Devanāgari handwriting Foll. 2 2 and 6, about 10 22 and 17 lines to a page. The second MS. is dated Sam 1739 and contains a Sanskrit Avacuri the third is dated Sam 1791 and contains a Gujrati explanation.

Samyaktvastava or Samyaktvapancavinsatika s a collection of 25 Gathās on Samyaktva by an

unknown author It is published with a Gujrati translation by the Ātmānanda Sabhā, Bhavnagar, Sam 1972

Begins —

जइ समत्तसरूव परूविय वीरजिणवरिंदेण ।०

[B. D 72, 144, 209

1698

सिताम्बरपराजय of जगन्नाथ

11½ × 5½ inches Devanāgari handwriting Foll. 9, eleven lines to a page

Sitambaraparājaya is an attack against the Svetāmbara Jainas by Jagannātha, son of Ksemarāja, composed in Sam 1703 at the request of Lālaji perhaps the author's patron Another name of the work is Muktivada.

Begins —

मुमुक्षाद्या यमीशान न हि दुःखयितु क्षमा ।
अनन्तसुखसद्भावात्तस्मै श्रीनेमये नम ॥ १ ॥
पदाम्बुजमधुमतो भुवि नरेन्द्रकीर्तेर्गुरो
सुखादिपदन्द्रत् बुधप्रकरण जगन्नाथवाक् ।
सिताम्बरपराजयाह्वयमिद हि चेक्रीयते
जिनागमविशालधीविबुधलालजीकाज्ञया ॥ २ ॥
पञ्चसहस्राद्युक्त सांशयिकैर्यैस्स्वयुक्तिबलतस्तत् ।
सर्वं प्रत्याचष्टे धीरो वादी जगन्नाथ ॥ ३ ॥

इह नेमिनरेन्द्रस्तोत्रे स्वोपज्ञे 'यदुपचनवनमुक्तिर्नष्टदुःखो दयन्वाद्दसनमपि नचाह्नो वीतरागान्वतश्च । इति निरुपम हेतूनद्यसिद्धाद्यसिद्धौ विशदविशदृष्टीनां हृदि स्त सुयुक्त्येति पद्यमाकर्ण्य लालजीनामवार्णेभिरथादि पद्यस्यास्य वृत्तिकरण मीयरपञ्चसहस्रीमित सांशयिककल्पित खण्डनीयम् । ततश्च निमित्तमासाद्य सिताम्बरपराजय नाम प्रकरण कुरुते ।०

It ends —

इति पूर्यंतो प्रबलतमयुक्तिकुलिशचूर्णिताखिलैकान्तवादि भूधरे दिगम्बरसुखैरमा(?)विवादेनेति ।

वर्षे गुणाभ्रधीतेन्दु १७०३ युते दीपोत्सवे दिने ।
मुक्तिवाद समाप्तोय सिताम्बरकुयुक्तिहा ॥ १ ॥

इति श्वेताम्बरपराजयैकविरमकिवादिवाग्मित्वगुणाळङ्कृतेन निखिलकलाकुशलेन स्वादिपवशोद्भवयो(क्षे)मराजश्रेष्ठिसुतेन जगन्नाथवादिना कृते केवलमुक्ति निराकरण समाप्तम् ।

[B D 56

1699

स्याद्वादमञ्जरी of मल्लिषेण.

10½ × 4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 47, *about 17 lines to a page*

Syādvadamañjari is a very extensive and learned commentary containing a detailed refutation of the Non Jain systems by Mallisena on Hemacandra's Anyayogavyavacchedadvātrins ikā Stotra. Mallisena was a Svetāmbara of the Nāgendra Gaccha and a pupil of Udayaprabhasuri This Udayaprabha was a pupil of Vijayasena and wrote Dharmasarmābhyudayakāvya during the life time of Minister Vastupāla (died 1241 A D), cf Peterson Reports III, p 31ff, Appendix p. 16 *Mallisena wrote this work in* Sake 1214.

Mallisena, author of the Bhairavapadmāvati Kalpa is a Digambara, I have identified him with our author through mistake, see above *No 854*

The work is published in the Chawkhamba S Series Benares 1900 and in the Yas'ovijaya Jaina Granthamāla Series No 30, Bhavnagar, also with Gujrati translation by Hiralal Hansaraj *Jamnagar* 1924 *and with a Sanskrit introduction* and list of quoted authorities by Motilal Ladhaji (Ārhatamataprabhākara Series No. 3) Poona, 1926 The last is the best edition For quotations see Peterson Reports IV p 125ff.

Begins —

यस्य ज्ञानमनन्तवस्तुविषय०

[B. D 98.

1700

हिंसाष्टक with वृत्ति

10½ × 4½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 4, about 14 lines to a page

Hiṁsāstaka is a collection of 8 Sanskrit S lokas on the nature of Hiṁsā, accompanied by Sanskrit commentary

Begins —

अविधायापि हि हिंसां हिंसाफलभाजन भवत्येकः ।०

End —

गुरवो भवन्तु शरण प्रबुद्धनयचक्रसंसारा ॥ ८ ॥

[B D 304.

PART III—LEGENDS AND POEMS

1701

आराममनन्दनकथा.

10⅓ × 4½ inches, Devanāgarı handwriting Foll. 22, thirteen lines to a page.

The story of the son of Ārāma in 632 S lokas to illustrate the importance of Samyaktva See Weber II. p 1076 for another MS

Begins —

पुर लक्ष्मीपुरं नाम धाम धर्मनयश्रियाम् ।०

Ends —

आरामतनयोऽप्येवं शाकशिखावशोपत ।
सम्यक्त्व सत्प्रभावेण दिव प्रापायुप क्षये ॥ ६३२ ॥

[B D 81

1702

उत्तमचरित्रकथा of चारुचन्द्र.

9½ × 4¾ inches, Devanāgarı handwriting Foll 23, about 15 lines to a page Dated S ake 1741, Sam. 1876

A story in 595 S lokas, on the importance of Dāna composed by Cārucandra pupil of Bhaktılābha.

Begins —

वन्दित्वा सद्गुरून् भक्त्या ध्यात्वा देवीं सरस्वतीम् ।
सुपात्रदानमाहात्म्य सद्भलार्थं प्रतन्यते ॥ १ ॥०

Ends —

श्रीभक्तिलाभशिष्येण चारुचन्द्रेण गुम्फिता । ५९३ ॥०
सुपात्रदानमाहात्म्यप्रकाशनपरायणा ।
श्रीउत्तमचरित्रस्य कथेय नन्दताच्चिरम् ॥ ५९५ ॥

[B D 178.

1703

उत्तराध्ययनकथा of पद्मसागरगणि.

10¾ × 4¾ inches, Devanāgarı handwriting Foll. 77 seventeen lines to a page. Dated Saṁvat 1736

These are the stories from Sāntısuri s Brhadvrttı on the Uttaradhyayanasutra, rendered into Sanskrit by Padmasāgaragaṇı, pupil of Vımalasāgara of the Tapā Gaccha, in Sam 1657 For the author's Nayaprakās'a composed in Sam. 1633 see Peterson Reports, IV p. 102

It begins —

प्रणम्य श्रीमहावीरं मग्नाखण्डलमण्डलम् ।
आरभ्यन्ते कथा कर्तुमुत्तराध्ययनस्थिताः ॥ १ ॥०

It ends —

इति पञ्चविंशाध्ययने कथा समाप्ता । एतावता उत्तराध्ययनबृहद्वृत्तिगता, प्राकृतकथा सर्वा अपि संस्कृता कृता सत्तपागच्छे भट्टारकधर्मचक्रवर्तिश्रीविजयसेनसूरिआचार्य श्रीदेवविजयदेवसूरिराज्ये संवत् १६५७ वर्षे दीपालिकायां पण्डितप्रकाण्डपण्डितश्रीविमलसागरगणिशिष्यपण्डितपद्मसागरगणिना गणिवरप्रेमसागरवाक्येन ।

कथा कृता पण्डितपद्मसागरैः स्वशिष्यवाक्यप्रणयेन संस्कृता ।
पिपाठिषुर्यो जिनपार्श्वनाथकप्रसादतः सत्कुशलाय सन्त्विमा ॥

[B. D 68.

1704

उपमितिभवप्रपञ्चाकथा of सिद्धर्षि.

11¾ × 4¾ inches, Devanāgarı handwriting Foll 272, about 16 lines to a page. Dated Sam 1739

Upamitıbhavaprapañcā is an allegorical story in 8 chapters, descriptive of human life from the Jain standpoint of view It is written in prose intermixed with verse and was composed in Sam. 962 by Siddharsı. The author says that Lalıtavıstarā of Harıbhadra was written for him but this seems to mean that he was greatly impressed by the work and made it his spiritual guide and not that Harıbhadra was his contemporary as said under No 1480 through mistake For quotations, see Peterson, Reports III p 147

The work is edited by Peterson and Jacobi in the Bibliotheca Indica Series. It is also published in the D L. P Series Bombay 1920

Begins —

नमो निर्मोचिताशेषमहामोहहिमार्तये ।०

Ends —

सवत् १७१९ वर्षे पौषवदि पञ्चमीभृगुवासरे त्रुटकमन्थोय सपूर्ण कृत । Foll 170 272 are added later

[B D 215

1705

कथामहोदधि of सोमचन्द्र.

10½×4½ inches, Devanāgarı handwriting Foll 34 about fifteen lines to a page

Kathāmahodadhı is a collection of 157 stories suggested in the Karpuraprakara of Harısena It was composed by Somacandra pupıl of Ratnas ekharasurı of the Tapa Gaccha (see above No. 1527) in Sam 1504 for quotations of Weber II p. 1101ff and Peterson Reports III p 316ff.

Karpuraprakara with the commentary of Jınasāgara (see below No 1798) and Kathas of Somacandra is published by Hıralal Hansaraj Jamnagar 1916

It begins —

श्रीवर्धमानमानम्य निर्धूतवृजिन जिनम् ।
कर्पूरप्रकरे ग्रन्थे कथाः प्र(व)क्ष्यामि सप्रथा ॥१॥०

It ends —

वर्षे वार्ध्यम्बरशरसुधाररिमसख्ये बभूव ।
श्रीमान्मन्य सकलकुसुमनश्रियहर्षप्रदायी ॥ ०१ ॥
श्रीसूरीश्वरत्नशेखरगुरो प्रामाणिकग्रामभो ।०
शिष्य पण्डितसोमचन्द्र इरषी माधुर्यधुर्या व्यधात्
कर्पूरप्रकरादिकाव्यकथिता एता कथा सप्रथाः ॥ २ ॥
सप्तपञ्चाशदधिका शतसख्यान्विताः कथा ।
कथामहोदधिग्रन्थे पचपद्यैर्विनिर्ममे ॥ ३ ॥

[B D 67

1706

कालिकाचार्यकथा

10½×5 inches, Devanāgarı handwriting Foll. 6, eleven lines to a page.

A small story in 65 S'lokas containing the life of Kālkācārya who transferred the Paryusanā Parvan from the 5th to the 4th day (of the bright half of Bhādrapada.) See No 1878 below

It begins —

श्रीवीरवाक्यानुमत सुपर्व इत यया पर्युषणाख्यमेतत् ।
श्रीकालिकाचार्यवरेण सद्धे तया चतुर्थ्यां शृणु पञ्चमीत ॥१॥

See Bhandarkar Report, 1883-84 pp. 141 142 This Kālıkācārya lived in Vırasainvat 990 (=A D 464) acc. to Samayasundara s Gāthāsahasrı v 106 see Peterson Reports III pp 285 See also Z. D M. G 34 pp 247 318 37, pp 493 520

[B D 68

1707

कुमारपालचरित of जयसिंह.

10½×4½ inches, Devanāgarı handwriting Foll 6 40 43 57, 64 80 about 17 lines to a page. Incomplete fragmentary

A Sanskrit poem in 10 cantos describing the life of King Kumarapal of Gujrat. It was composed by Jayasiṁhasurı pu of Mahendrasurı of the Krsnarsı Gaccha in Sam 1422 see Bhandarkar Report 1883 84 pp 6 and 313 Jayasiṁha had also written a commentary on Bhāsarvajña s Nyāyasāra The poem in publ shed by Hıralal Hansaraj Jamnagar 1915 and also by the manag ing trustees of the Godıjı Jaina Upāsraya Paydhunı Bombay 1926

[B. D 149

1708-1709

कुमारपालप्रबन्ध of जिनमण्डन

12×7½ and 11×4½ inches Devanāgarı handwriting Foll 86 and 7 (1 6 8) about 15 lines to a page First is dated Samvat 1943 second is a fragment.

Another poem on the life of King Kumarapal of Gujrat composed in Sam. 1492 by Jina mandanagani pup l of Somasundarasūri of the Tapā Gaccha. It is published by the Ātmānanda Sabhā Bhavnagar Sam 1971 For the author s S rāddhagunasaṅgraha composed in sam 1498 see Mitra Notices VIII p 233

Beginning —

ॐनम श्रीमहावीरजिनेन्द्राय परात्मने ।
परमब्रह्मस्वरूपाय जगदानन्ददायिने ॥ १ ॥०

Ends —

प्रबन्धो योजितः श्रीमत्कुमारनृपतेरयम् ।
गद्यपद्यैर्नवैः कैश्चित् कैश्चित्प्राक्तननिर्मितैः ॥ ६ ॥

श्रीसोमसुन्दरगुरोः शिष्येण यथाश्रुतानुसारेण ।
श्रीजिनमण्डनगणिना शङ्कमसु१४९२प्रमितवत्सरे रचितः ॥ ७

इति श्रीसोमसुन्दरसूरीश्वरशिष्यश्रीजिनमण्डनोपाध्यायैः श्रीकुमारपालप्रबन्धो यथादृष्टश्रुतानुसारेण योजितश्चिरं जीयात् ।

[B. I 183 B. D 282

1710

गुर्वावली of खरतर गच्छ

10½×4½ inches Devanāgari handwriting Foll 11 about 15 lines to a page.

Gurvavali or the traditional history of the Gurus of the Kharatara Gaccha beginning with Jinacandra.

Begins —

असौ च वृद्धगुरुसम्प्रदायो यथा । श्रीअम्भोहरदेशे जिन चन्द्राचार्यो देवगृहनिवासी चतुरशीतिदेवगृहनायक आसीत् तस्य च प्रसिद्धो वर्धमाननामा शिष्यः०

The lives of the following *Ācāryas are given* — जिनचन्द्र, वर्धमान, जिनेश्वर, जिनचन्द्र, अभयदेव, जिन दत्त, जिनचन्द्र, जिनेश्वर, जिनवल्लभगणि

The authority of Ganadharabrhadvrtti is quoted very often for the stories narrated.

[B L 187

1711

गुर्वावली of खरतर गच्छ

10½×5½ inches Devanāgari handwriting Foll. 16 eighteen lines to a page Incomplete

Another Paṭṭāvali of the Kharatara Gaccha *containing* 70 *names ending with* Jinaharsa the date of whose Diksā is given as Samvat 1841

Begins —

प्रणिपत्य जगन्नाथं वर्धमानं जिनोत्तमम् ।
गुरूणां नामधेयानि लिख्यन्ते स्वविशुद्धये ॥ १ ॥

Ends —

तत्पट्टे श्रीजिनहर्षसूरय तिलकचन्दपिता तारादेवी माता सं० १८४१ आउआमे दीक्षा हितरंग इति दीक्षानाम सं० १८७६ ज्ये० शु० १५ सूरतबंदरे श्रीसंघकृतमहोत्सवेन सूरिपद जात—

[B D 68

1712

गुर्वावली of तपा गच्छ

by मुनिसुन्दर.

11×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 15 fifteen lines to a page.

A Paṭṭāvali of the Tapā Gaccha in 400 verses composed in Sam. 1466 by Munisundara pupil of Somasundara of the Tapā Gaccha. It *is published in the Yas ovijaya Jaina Grantha* mālā Benares Sam. 1961

Begins —

जयश्रिय रातु जिनेन्द्रचन्द्रमाः स वर्धमान प्रभुरद्भुतः सताम् ॰ पदारविन्द सकलेष्टसाधक प्रणम्य तस्यैव जगत्प्रभोर्मुदा ।
तदीयसंतानकियद्गुरुक्रमस्तवेन कुर्वे स्ववचः शिवश्रिय ॥१॥

Ends —

रसरसमनुवर्ष मुनिसुन्दरसूरिणा कृता पूर्व० ॥ ४८६ ॥

इति श्रीयुगप्रधानावतारश्रीमत्तपागच्छनायकपूज्याराध्यपरमात्मपरमगुरुश्रीदेवसुन्दरसूरिगुणराशिमहिमार्णवानुगामिन्यां तद्विनेयश्रीमुनिसुन्दरगणिविरचितमिदं श्रीगुरुभावप्रसन्नवाया श्रीमहापर्वाधिराजश्रीपर्युषणापर्वविज्ञप्तिसुरसरिण्यां तृतीये श्रीगुरुवर्णनस्रोतसि गुर्वावलीनाम्नि महाह्रदेऽनभिव्यक्तगणना एकषष्टिरलङ्का ॥ सम्पूर्णश्चाय गुर्वावलीनामा महाह्रद ॥ इति बृहत्तपागच्छश्रीगुर्वावली बृहती श्रीमुनिसुन्दरसूरिकृता ॥ शुभ भवतु ॥

[B D 64

1713

गुर्वावली of तपा गच्छ

10×4½ inches, Devanagari character Foll. 2 sixteen lines to a page Incomplete.

Pattavali of the Tapā Gaccha, upto Vijayasena *suri pupil of Ajitasinha pupil of* Municandra.

[B L 184.

1714

गुर्वावली of सागर गच्छ

10½×5½ inches Devanāgari handwriting Foll. 18 eleven lines to a page

Gurvāvali of the Sagara Gaccha a branch of the Tapā Gaccha which was originated by Rājasagara

in Saṁ. 1686. Our work consists of 28 Gāthās containing the names of 64 Gurus, the last of whom is Puṇyasāgara.

Begins :—

सिरिमंतो सुहहेउ गुरुपरिवाडी इआगउं संता ।

पज्जोसवणाकप्पो वाइज्जइ तेण तं वुच्छम् ।०

चउसट्ठितमे पट्टे आयरिउ पुण्णसायरो सूरी ।

वरतवियकणगगोरो विहरंतो दिसउ मे भद्दम् ॥ २८ ॥

इति गुरुपट्टावली संपूर्णा । सागरगच्छनी पट्टावली छे ।

[B. D. 68.

1715

गौतमस्वामिप्राग्भवचरित्र.

10½ × 4¾ inches; Devanāgari character. Foll. 9; 13 lines to a page.

This is a story describing the former lives of Gautama. It contains 203 S'lokas.

It begins :—

श्रीमत्पार्श्वं प्रणम्यादौ स्मृत्वा च परमेष्ठिनम् ।

वक्ष्ये गौतमलब्धीनां तपः प्राग्भवपूर्वकम् ॥ १ ॥०

It ends :—

श्रीसिद्धान्तानुसारेण गुरूणामुपदेशतः ।

कथेयं लिखिता प्राज्ञैर्बोधनीया प्रमोदि(द)तः ॥२०३॥

इति श्रीगौतमस्वामिप्राग्भवकथानकं समाप्तम् । संवत्सराष्टपद्विरन्द्रे(?) मधुमासकृष्णपक्षे द्वितीयामन्दवासरे पुस्तकं लिपीकृतं संपूर्ण &c.

[B. D. 196.

1716

चातुर्मासकव्याख्यान.

10¼ × 4¾ inches; Devanāgari character. Foll. 13, (2-14); about 16 lines to a page. Dated Saṁvat 1825.

This is a collection of 12 Gāthās accompanied by a Gujrati commentary on the Aticāras of the 12 Vratas.

सचित्ते निक्खमणे सिद्धेयवदप्पमसङ्गे चेव ।

कालाइक्कमदाणे चउत्थेगिरकावए निन्दे ॥ १२ ॥

It ends :—

इम सर्वविरयो दाहरमता सादि भतिचार हुवे तीयो सादि भतीचार मोहे कोई भतीचार लागो सामी मिच्छामिदुक्क त श्रीचातुर्मासकं व्याख्यानं संपूर्णं ॥ संवत् १८२५ मितीज्येष्ट सुदि ५ दिने लिखितं पं तेजसी.

[B. D. 195

1717-1719

चतुर्विंशतिप्रबन्ध(प्रबन्धकोश) of राजशेखर.

10½ × 4½; 10½ × 4½; 10½ × 4½ inches; Devanāgari handwriting. Foll. 51; 35; 47; about 19; 15; 19 lines to a page. The first is dated Saṁ. 1513, second is incomplete; third is dated Saṁ. 1520 and was copied by a pupil of Jayacandrasūri of Tapā Gaccha.

These are three copies of Caturvins'atiprabandha, also called Prabandhakos'a composed in Saṁ. 1405 by Rājas'ekhara, pupil of S'rītilaka of the Maladhāri (=Harsapurīya) Gaccha. See above No 1634. The work contains the lives of 24 great men of Jainism. In the Pras'asti of 8 S'lokas at the end, we are told that the work was composed at Dehli, at the request of Mahaṇasiṅha, son of Jagatsiṅha, who was honoured at the court of Mahammada S'ahā (Taghlak, 1325-1351 A. D.). The work is published in the Hemacandra Jaina Granthamālā, Patan and also by Hiralal Hansaraj, Jamnagar, 1913.

Begins —

राज्याभिषेके कनकासनस्थसर्वाङ्गदिव्याभरणाभिरामः ।०

For full quotations, cf. Hultzsch, Reports on MSS. in S India, III. p. 112ff. Our first MS. contains the list of Cāhumāna kings, like Hultzsch's MS.

[B. D. 7, 114, 195

1720

जिनदत्तकथा of गुणसमुद्र.

10½ × 4¼ inches; Devanāgari handwriting. Foll. 12 (5-16); about 15 lines to a page.

A story of King Jinadatta, in prose, composed in Saṁ 1474 by Guṇasamudrasūri, pupil of Guṇasāgarasūri of the Pūrṇimā Gaccha. The first 4 folios of our MS are lost. This Guṇasamudra lived and made Pratiṣṭhās at Baroda and Nadiad in Saṁ. 1511; see Buddhisāgara, Jainadhātupratimālekhasaṅgraha, II. Nos 138 and 377. For Pratiṣṭhās made by him earlier, see the same, I. Nos. 425, 738 and 1017.

It ends —

एतां श्रीजिनदत्तभूपतिकथां श्रीपूर्णिमापक्षसन्-
मुख्यश्रीगुणसागराख्यसुगुरो शिष्येण सक्षेपतः ।
वेदोर्वीधरविश्ववर्षसहितां पुण्यप्रभावाद्भुतां
शृण्वन्तु श्रवणामृत शिवकृते भव्या भवति(न्त)श्चिर २
सयमसिंहगणेराग्रहत श्रीगुणसमुद्रसूरिवरै ।
मुग्धानुग्रहबुध्या कृता कथेय चिरं जीयात् ॥ ३ ॥

इति श्रीजिनदत्तकथा । श्रीपूर्णिमापक्षीयश्रीगुणसमुद्र-सूरिकृता सपूर्णा श्रियेस्तु । ग्र-थाग्र १६३७ श्लोका अक्षर॥२६॥

[B D 141

1721

जैनकुमारसंभव of जयशेखर with टीका by धर्मशेखर.

$11 \times 4\frac{1}{2}$ inches, Devanagari handwriting Foll. 61, about 17 lines to a page

The MS contains Dharmas ekhara s commentary (without text) on the Jaina Kumarasambhava a poem written in imitation of Kalidasa s work by Jayas'ekhara of the Añcala Gaccha, for whom see above No. 1565 Dharmas ekhara was Jaya-s ekhara s pupil The commentary was composed in Sam 1483 and was corrected by Mānikya sundara of the same Gaccha The MS is very old

The poem consists of eleven Sargas and describes the birth of Kumāra Bharata, for quotations see Peterson, Reports III p 251ff

The com begins —

ध्यात्वा श्रीशारदां देवीं नत्वा श्रीसद्गुरूनपि ।
कुमारसभवस्यय विवृतिर्लिख्यते मया ॥०

It ends —

सुरासुरनराधीशसेव्यमानपदाम्बुज ।
नाभिराजाङ्गजो नित्य श्रीयुगादिजिनो मुदे ॥ १ ॥
श्रीमदञ्चलगच्छे श्रीजयशेखरसूरय ।
चत्वारस्तैर्महाग्रन्थाः कविशक्रैर्विनिर्मिता ॥ २ ॥
प्रबोधश्चोपदेशश्च चिन्तामणिकृतोत्तरौ ।
कुमारसभव काव्य चरित्र धम्मिलस्य च ॥ ३ ॥
तेषां गुरूणां गुणबन्धुराणां शिष्येण धर्मोत्तरशेखरेण ।
श्रीजैनकौमारकसभवीये सुखावबोधाय कृतेति टीका ॥४॥
देशे सपादलक्षे सुखलक्ष्ये पद्पुरे पुरप्रवरे ।
नयनवसुवार्द्धिचन्द्रे १४८३ वर्षे हर्षेण निर्मिता सेयम् ५
विद्वत्पद्मविकाशने दिनकरा सूरीश्वरा भास्वराः
माणिक्योत्तरसुन्दरा कविवरा कृत्वा प्रसाद परम् ।
भक्त्या श्रीजयशेखरे निजगुरौ शुद्धामकार्षुर्मुदा
श्रीमज्जैनकुमारसभवमहाकाव्यस्य टीकामिमाम् ॥ ६ ॥
यावज्जम्बूमेरुमहीपीठे॰ टीकासौ नन्दताच्चिरम् ॥ ७ ॥

इति प्रशस्ति ॥

[B D 67.

1722-1723

तीर्थकल्प (कल्पप्रदीप) of जिनप्रभसूरि.

$10\frac{1}{2} \times 5$ and $13\frac{1}{2} \times 8\frac{1}{2}$ inches, Devanāgarī handwriting Foll 47 and 59, about 17 and 15 lines to a page The first MS is much old

Two manuscripts of the Tirthakalpa or Kalpa-pradipa which gives a legendary and historical *account of the different holy places of the Jainas.* The different parts of the work seem to have been originally composed at different times from Sam 1365 to 1390 and then put together Some of these are written in Sanskrit while others are in Prakrit. The author is Jinaprabha suri pupil of Jinasinha of the Kharatara Gaccha for whom see Peterson, Reports IV Index, p XXXVII For full quotations from our work, see the same pp 91-100

The work is being edited by D R Bhandarkar and Kedāranātha in the Bibliotheca Indica Series.

Begins —

तीर्थराट्पुण्डरीकाख्य भूभृच्छिखरशेखरम् ।
अलकरिष्णु प्रासाद श्रीनाभेय श्रियेस्तु व ॥ १ ॥०

[B I 184, B D 134

1724-1732

त्रिषष्टिशलाकापुरुषचरित of हेमचन्द्र.

$11 \times 4\frac{1}{2}$ $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$, $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$, $14 \times 5\frac{1}{2}$ $12\frac{1}{2} \times 4$, $13 \times 5\frac{1}{2}$ $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ and 10×5 inches, Devanāgari handwriting Foll 127 (64 190), 73 393, 58, 90 (35+55), 89, 77, 40 and 39, about 12 17, 18 19 12, 13 15 20 and 12 lines to page Dated respectively Sam 1485, X, 1856, 1555, 1416, X, 1917, 1536 and X The first and the last are incomplete.

These are 9 MSS. of the different parts of the great Sanskrit poem on the life of the 63 important men of Jainism, composed by

Hemacandra, the famous Jain monk who lived at the time of Kings Jayasimha and Kumārapala of Gujrat. The poem contains 11 books of which the last called Parisistaparvan is edited by H Jacobi in the Bibliotheca Indica Series Calcutta 1891 The whole poem including the Parisistaparvan is published by the Jaina Dharma Prasaraka Sabha Bhavnagar

Of our MSS. the 1st contains Book X, the 2nd 4th and 9th contain Book XI the 3rd contains Book VIII the 5th contains Books II VI and VII, the 6th 7th and 8th contain Book VII.

Hemacandra was a great writer Among his works the following are important —(1) Siddhahema S abdanusasana (2) Kāvyānusasana (3) Cchandonusāsana (4) Abhidhāna cintāmani (5) Anekārthasangraha, (6) Des'ināmamalā (7) Yogasastra (8) Dvyasra yamahakāvya and the present poem He was a pupil of Devacandrasuri of the Purnatalliya Gaccha who composed his Sāntināthacarita in Sam 1160 and *wrote a commentary on* Mulas uddhi of his Gurus Guru Pradyumnasuri, cf Peterson Reports, V pp. 72 and 165 and Dalal Jesalmir Cat. Intro p. 46 Also see Winternitz, Geschichte II p 327 ff S Vidyābhusana *History of Indian Logic* p *205* and *Bühler* das Leben des Hemacandra Wien 1889

[B.D 13, 67 78, 83, 89 212, 234, 310 B I. 153.

1733

त्रिषष्टिशलाकापुरुषविचार

10¾×4¾ inches Devanagarī handwriting Foll. 2, 12 lines in a page.

A collection of 34 Gāthās on the 63 Salākā Puru as of Jainism

Begins —

उसभाईजिण नमीउ चक्कीसाई सिलाणपुरिसाण ।
सपेवेण वुच्छ मनोहरं पगरण किंचि ॥ १ ॥

Ends —

अयलमकदेवसिद्वा चर्मोरे पुणपचमन्नी कप्पमि ।
उसप्पिणिइ सोपुण ॥ सिज्यस्स किणेति छसि ॥ ३४ ॥

इति त्रिसठि शलाकापुरुसनो विचारः ॥ लिपित कु० (?) राघवः ॥ परनार्थे शुभ भवतुः ॥ १ ॥ श्री ॥

[B. D 209

1734

दशपर्वकथा of क्षमाकल्याण

10½×5 inches, Devanāgari handwriting Foll. 22 59, about 12 lines to a page The first 21 folios of the MS are lost

This seems to be a collection of ten separate stories on the ten important festivals according to Jainism *all probably written in the same year* by Ksamākalyāna pupil of Amrtadharma Vācaka of the Kharatara Gaccha see above No 1622. The MS contains the following Kathas—(1) दीपोत्सवकल्प (2) ज्ञानपञ्चमीकथा; (3) मार्गशीर्षशुक्लैकादशीकथा (4) पौषदशमीकथा (5) माघवत्रयोदशी कथा, (6) होलिकाकथा; (7) चैत्रपूर्णिमाकथा, and (8) अक्षयतृतीयाकथा *At the end of No 6 the* work is said to be composed in Sam 1835

Ends —

अक्षयादितृतीयाया व्याख्यान वीक्ष्य प्राक्तनम् ।
अलेखि सुगम कृत्वा क्षमाकल्याणपाठकैः ।

[B D 199

1735-1736

दीपालिकाकल्प of जिनप्रभ

12×5½ and 10×4½ inches Devanāgari handwriting Foll. 7 and 14, about 18 and 17 lines to a page The second MS is dated Sam. 1730

Two copies of the D pāl kākalpa a part of the Tirthakalpa composed in Sam. 1387 by Jinaprabhasuri for whom see above No 1722 23, the Kalpa is written in Prakrit and is otherwise called *Apāpā Brhat Kalpa or Pāvāpurī Kalpa cf* Peterson Reports IV p 95

Begins —

पणमिय वीरं वुच्छ सस्सेवयसिद्दिगमणवत्ताए ।
पावापुरीइ कप्प दीवमहुप्पत्तिपडिबद्धम् ॥ १ ॥०

[B D 284, 308

1737-1740

द्व्याश्रयकाव्य of हेमचन्द्र

11⅓×5, 13⅓×8½, 13½×8½, 12×4½ inches Devanāgari handwriting Foll 702, 35, 124 73 (60-132), about 14 20 20 20 lines to a page.

These are four MSS of Hemacandra's Dvyāsra

ya Kāvya which is only the first part written in Sanskrit and consisting of 20 cantos, of the author's bigger work on the life of his patron King Kumarapal of Gujrat The second part is written in Prakrit and contains eight cantos and is usually known by the name Kumārapālacarita. Dvyāśraya Kāvya with the commentary of Abhayatilakagani is edited by A B Kathavate in Bombay S Series, Bombay 1915–1921, Kumārapālacarita the second part, is also edited in the same series by S P Pandit 1900 According to Winternitz Geschichte III p 93 the poem could not have been written before A D 1163

Abhayatilaka the commentator, was the pupil of Jinesvarasuri of the Kharatara Gaccha. He composed the commentary in Sam 1312, cf Dalal Jesalmir Cat. Intro. p 31

Of our MSS the first contains the whole text of the Dvyāśraya Kāvya in 20 cantos with Abhayatilaka's commentary, the 2nd contains only the text of cantos I–VI, XIII and XX, the 3rd contains the following cantos with commentary —I, II, I and II III IV and XX the 4th contains cantos IV–VIII with commentary

[B D 214, 279, 279, B I 181

1741

द्वादशभावनाकथा

10¾×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 9, 21 lines to a page.

Dvādasabhāvanā Kathā

Begins —

कौशाम्ब्यां चन्द्रसेनो राजा सुलोचनपुत्र अन्यदा॰

[B. D 9

1742

धन्यचरित्र (गद्य) of ज्ञानसागरशिष्य.

10½×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 225, about 11 lines to a page Incomplete

This is a prose version in Sanskrit of Dānakalpadruma a metrical work, also in Sanskrit by Jinakirti, pupil of Somasundarasuri of the Tapā Gaccha. This Jinakirti composed his Namaskārastava with commentary in Sam 1494, cf Peterson Reports IV p 101 Also see below No 1781 for Jinakirti

The author of the prose version was a pupil of Jñānasāgara Upādhyāya obviously of the same Gaccha

Begins —

स्वस्ति श्रीसुरराट् नाथ पुगाचीत जिनेश्वरम् ।
मत्वा धन्यचरित्रस्य गद्यार्थो लिख्यते मया ॥ १ ॥॰

Colophon —

इति श्रीतपागच्छनायकश्रीसोमसुन्दरसूरिविनेयश्रीजिनकीर्तिसूरिविरचितपद्यबन्धे महोपाध्यायश्रीज्ञानसागरगणिशिष्याल्पमतिकृतसंस्कृतभाषागद्यबन्ध धन्यचरित्रशालिनि श्रीदानकल्पद्रुमे॰

The MS breaks off towards the end of the 9th canto

[B D 192.

1743

धन्यचरित्र (पात्रदानप्रकाश).

10½×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 29, seventeen lines to a page

Another story of Dhanapati (Dhanya) consisting of 776 Ślokas to illustrate the quality of Dāna (charity) It forms the 8th chapter of some work

Begins —

श्रीपार्श्वं पार्श्वयक्षार्चे सततं सेवितक्रमः ।
भद्रं ददातु भव्यानां विघ्नव्रातविनाशकृत् ॥ १ ॥

Ends —

धनपतेरिति चारुकथानकं किल निशम्य चमत्कृतिकारकम् ।
सुमतिभाजनदानविधौ जना कुरुत यत्नमिहैव महोद्यता ७७६

इति श्रीपात्रदानप्रकाशको अष्टम प्रकाश ।

[B. D 303

1744

धर्मदत्तकथानक.

10×4½ inches, Devanāgari character Foll. 15, about 14 lines to a page

Another story on Dāna, of a king named Dharmadatta It is in prose

It begins —

धर्मादेव समीहितार्थघटना नो पौरुषात्प्राणिनां ।०
तथाहि इह भारतक्षेत्र मध्यमखण्डे काश्मीरदेशे चन्द्रपुरं॥०

It ends —

०श्रीदत्त पुत्र निजराज्ये स्थापयित्वा स्वयमश्रिया सिद्धिसौख्य सिषेवे। इति धर्मदत्तकथानक सपूर्ण सुपात्रे दानो परिवाच्यम् ।

[B D 178

1745

नलायन (कुबेरपुराण) of माणिक्यसूरि.

10¼×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 119, about 15 lines to a page

Nalāyana is a big poem in 10 Skandhas divided into 100 Sargas containing a total of 4045 Slokas. The prevailing metre of the poem is Anuṣṭubh. It describes the life of King Nala of Niṣadha. Another name of the poem is Kuberapurana since King Nala is only an Avatāra (incarnation) of God Kubera For quotations see Peterson Reports III p. 357 ff

The author of the poem is Māṇikyasuri Another work of this author is Yasodharacarita for which see Weber II p 1067 About the author's date nothing definite is known except that he lived before Sam 1464 the date of Peterson's MS

The following lines 1st and 3rd are common to the stanzas at the end of the different Skandhas —

एतत्क्रमस्कन्धम नवमङ्गलाङ्क ।
तस्यार्यकर्णनलिनस्य नलायनस्य ।

Line 2 differs in each case and gives us what little information we have about the author

It is respectively as follows —

(1) माणिक्यदेवमुनिना कृतिना कृत यत् (2) यत्रिर्ममे मुनिमनोहरयोर्विधाता (3) श्रीमद्यशोधरचरित्रकृता कृत यत् (4) माणिक्यदेवमुनिना कृतिना कृत यत् (5) चक्र यदत्र घटगच्छनभोमृगाङ्कः (6) यन्निर्ममे कितवचक्रशिरो वतस (7) यन्निर्ममेऽनुभवसारनिधिर्विविक्ति (8) यत्कौतुकै कारितक सुकविप्रकार (9) यन्मेघनाटककविर्वितताव तथ्यम् (10) साहित्यसारविदुषा कविना कृत यत्।

This would show that the author had written a drama called Meghanāṭaka besides the Yasodharacarita, that he was also called Māṇikyadeva and that he belonged to the Vada (= Bṛhat) Gaccha. Also cf Dalal Jesalmir Cata, Intro p. 49

Begins —

जयति जयति देव केवलज्ञानमूर्ति-
र्मदमदनविजेता शाश्वतो वीतरागः ।०

Ends —

इति श्रीकुबेरपुराणे शुकपाठे नलायने नवमङ्गलाङ्के माणिक्यसूरिकृतौ० इति (शत)सर्ग नलायन समाप्त चेदम् । ग्रन्थाग्र ५३००; श्रीजीवराजशिवराजकोविदाभ्यामसौ प्रति र्मुमुचे कोशे पुण्यार्थं पण्डितनीकर्सिंहशिष्याभ्याम् ।

[B D 161

1746

पञ्चदण्डातपत्रछत्रप्रबन्ध of रामचन्द्र

10¼×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 52, about 17 lines to a page Dated Samvat 1499

This is a work in 550 Slokas composed in Samvat 1490 at Cambay, by Rāmacandra pupil of Abhayacandra of the Purnimā Gaccha It narrates the story of an Umbrella having five staffs which was conquered by King Vikrama Published with notes by Weber Berlin 1877 and by Hiralal Hansaraj Jamnagar 1912 Both the editions do not contain the Prasasti found in our MS For another MS. cf Mitra Notices VIII p 169

It begins —

प्रणम्य जगदानन्ददायकाञ्जिननायकान् ।
गणेशान्गौतमाद्यांश्च गुरून्ससारतारकान् ॥ १ ॥
सज्जनान्शोभनाचारान्शास्त्रशोधनकारकान् ।
पञ्चदण्डातपत्रस्य कथां वक्ष्ये समासत ॥ २ ॥०

It ends —

श्रीसाधुपूर्णिमापक्षकानने कल्पपादपाः ।
श्रीमदभयचन्द्राख्याः सूरयो गुणभूरयः ॥ ४६ ॥
तेषां पादप्रसादेन मया मूर्खेण निर्मितः ।
ग्रन्थो विद्वज्जनै शोध्य कृपां कृत्वा ममोपरि ॥ ४७ ॥
श्रीमद्विक्रमकालाच्च खनिधिरसहयके ।
संवत् (१४९० वर्षे) माघे सिते पक्षे शुक्रपञ्चदशीदिने४८
पुष्ये रवौ स्तम्भतीर्थे रामचन्द्रेण सूरिणा ।
गद्यपद्यमयोकारि प्रबन्धो जगदशक ॥ ४९ ॥

श्लोकैरनुष्टुभैः संख्या ज्ञेया लेपककोविदैः ।
पञ्चविंशतिमाधानि शतानि श्लोकसंख्यया ॥ ५० ॥
यावद्भूधरसागरौ रविशशी० ॥ ५१ ॥

इति श्रीविक्रमनृपस्य पञ्चदण्डातपत्रछत्रप्रबन्धः समाप्तः ।
एव सर्वतो ग्रन्थसंख्या २५५० कविजनैर्ज्ञेया ।

The MS was written by Udayaratnagani pupil of Devagupasuri of the Upakesa Gaccha at Lalapoor in Samvat 1490

[B D 98

1747

पद्मावतीचरित्र of राजवल्लभ पाठक.

10¼ × 4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 25, nine lines to a page.

A story on S'ila (virtuous conduct) of Padmāvati and Citrasena It is written in Sanskrit and contains 511 S'lokas It was composed in Sam 1524 by Rājavallabha Pāthaka pupil of Mahicandrasuri of the Dharmaghosa Gaccha, see below No 1765 for another work of the author For quotations of Peterson Reports III p 215ff and Bod No 1416 The latter does not contain the Prasasti in 11 Slokas The work is publ shed by Hiralal Hansaraj Jamnagar 1924

Begins —

नत्वा जिनपतिमाद्य पुण्डरीक गणाधिपम् ।
शीलालङ्कारसंयुक्तां साश्रयां तत्कथां ब्रुवे ॥ १ ॥०

Ends —

पद्मावतीशीलगुणस्य कीर्तने कथां करोत्पाठकराजवल्लभ ॥११॥
इति श्रीशीलोपरि पद्मावतीचरित्र समाप्तम् ।

[B D 96

1748

पाण्डवचरित्र of देवप्रभ

10¼ × 4½ inches Devanāgari handwriting Foll 292, 13 lines to a page Dated Sam 1649.

Pāndavacaritra is a big poem in 18 chapters corresponding to the 18 Parvas of the great Hindu epic describing the life of the Pāndavas. The author is Devaprabha pupil of Municandrasuri of the Maladhāri or Harsapuriya Gaccha. Devaprabha s successor Naracandra lived in Sam 1271 (see above No 311) and Rājasekhara his sixth lineal descendent wrote his Prabandhakosa in Samvat 1405 (cf. Nos 1634, 1717 above)

The poem containing about 8000 Slokas is published in the Kāvyamālā Series Bombay, 1911 The printed edition however does not contain the Prasasti in 12 Slokas which our MS contains and which is also given fully at Peterson Reports III p. 132 ff.

Begins —

श्रिय विषयप्रमाणनिष्ण पुष्णातु वः प्रभुः ।
शंकरः पुण्डरीकाक्ष श्रीमन्नाभिसमुद्भव ॥ १ ॥

Ends —

संवत् १६४९ वर्षे चैत्र वदि १ गुरौ साहलालजी लखित ।
प० कमलविजय गणिशिष्यशिवविजयगणि प्रति ।

[B D 215

1749

पार्श्वनाथचरित्र of भावदेवसूरि

10 × 4½ inches Devanāgari handwriting Foll 163 fifteen lines to a page

Pars'vanathacaritra or the Life of Pārsvanātha in 8 chapters composed in Sam 1412 by Bhāvadevasuri of the Bhāvadeva Gaccha and a descedent of the famous Kālkācārya. For quotations cf Bod No 1396 and Peterson Reports V p 203 ff The work is published in the Yasovijaya Jaina Granthamālā Benares 1912 For a digest of the work see the excellent book by M Bloomfield The life and stories of the Jain Savior Pārsvanātha Baltimore 1919

Begins —

नाभेयाय नमस्तस्मै यस्य कमनखांशव ।०

[B D 108

1750

पृथ्वीधरप्रबन्ध of रत्नमण्डन.

11 × 4½ inches, Devanāgari character Foll. 7, fifteen lines to a page.

A Life of Prthvidhara the head of the Peghada Sangha by Ratnamandanagani pupil of Ratnasekharasuri and Naddiratna of the Tapa Gaccha The work seems to be an abridgment by the

author himself of his larger work, see below No 1787 It is written in Sanskrit prose mixed with S'lokas, which number 72.

It begins —

नत्वा वीरं देव सरस्वतीं देवता इति स्यात्वा ।
पृथ्वीधरसहपतेर्वंदामि विदितावदातगणम् ॥ १ ॥०

It ends —

पूर्णे पार्वणसोमसुन्दरगुणस्थानन्दिरत्नत्रयी-
दीपश्रीगुरुधर्मघोषचरणद्वन्द्वारविन्दालिन ।
तस्यावन्तिनिरत्नमण्डनमणे श्रीपेथडस्य श्रुति
स्वादु सुन्दरगद्यपद्यरचनास्य प्रबन्धोभवत् ॥ ७२ ॥

इति श्रीपृथ्वीधरप्रबन्ध. समाप्त ।

[B D 282

1751

प्रत्येकबुद्धचरित्र.

10½ × 4¼ inches, Devanāgari handwriting Foll 6 (2-7), about 23 lines to a page Dated Samvat 1481

First folio of the MS is lost It contains the life of the four Pratyekabuddhas in Prakrit Prose The four are Karakandu, Drimukha, Nami and Naggati.

सपइ दुम्मुहचरियं अवि इहेवासे० 2b, संपय नमिचरियं अवि इहेव भारहेवासे० 3, सपय नग्गतिचरियं पुण अवि इहेव भारहेवासे० 5b.

It ends —

इमामनुज्ञासि काकन्दइरवाने प्रतिपद्याः । काहेन कम्मारोणि मोक्ख गता । इति श्रीप्रत्येकबुद्धानां चरित्र संपूर्णमिति श्रेयः ॥

[B. D 127

Sivaprabha of the Candra Gaccha. The author composed his Jitakalpavrtti in Sam. 1274 and Āvasyakavrtti in Sam 1296, cf Peterson, Reports, IV p. 74ff, V p 130 ff and Dalal, Jesalmir Cata, Intro p 20 The work contains it is said, 6050 Gāthās.

Begins —

जस्सागमपयपंति दट्ठु लग्गंति धम्ममग्गम्मि ।
निस्सकमजवि जणा त वीरजिणेसर नमिउं ॥ १ ॥
तह निअगुरुमणुसरिउ किंचिवि सुयसायराउ उद्धरिउं ।
पत्तेअबुद्धचरिअं भणामि सवेगरसभरिअं ॥ २ ॥०

इति तिलकाचार्यविरचिते प्रत्येकबुद्धचरिते करकण्डुमहाराजचरित्रव्यावर्णनो नाम प्रथम प्रस्ताव । (गाथा १-१२८१) fol 52b, इति० द्विमुखमहाराज० द्वितीयः प्रस्ताव (गाथा १२८२-२४०२) fol 98b, इति० नमिनरेन्द्रचरित्रोत्कीर्तनो नाम तृतीय प्रस्ताव । (गाथा २४०३-४१०४) fol 161, the MS breaks off in the 5287th Gatha.

The work is written in Prakrit, but the following stories are narrated in Sanskrit — अघटनृपकथा (vv 584-1221), वसुभूतिवसुमित्रकथा (vv 1414-2413), महादत्तनृपकथा (vv 2769-3014), इन्द्रदत्तकथा (vv 3766-4001), गुणवर्मकथा (vv 4759-5124)

[B D 185

1753

प्रबन्धचिन्तामणि of मेरुतुङ्ग.

11¼ × 6 inches, Devanāgarī handwriting Foll 124, 23 lines to a page *Dated Sam. 1615*

Prabandhacintāmaṇi a collection of Jaina legends composed in Samvat 1361 by Merutunga *pupil of* Candraprabha *at* Vadhwan Other works of this author are Vicārasreni

Begins —

श्रीनाभिमूर्जिनः पातु परमेष्ठी भवान्तहृत् ।०
ध्यायामि त कलावन्त गुरु चन्द्रप्रभं प्रभुम् ॥ २ ॥०

Ends —

नृपश्रीविक्रमकालातीतसवत् १३६१ वर्ष वैशाख शुदि १५ रवावेह श्रीवर्धमानपुरे प्रबन्धचिन्तामणिग्रन्थ समर्थित । इति श्रीप्रबन्धचिन्तामणिग्रन्थ समाप्त ।०

[B D 32

1754

प्रबन्धराज of रत्नमन्दिरगणि.

10¼×4¼ inches, Devanāgari handwriting Foll 47, about 18 lines to a page

Prabandharāja or Bhojaprabandha is a work in 7 chapters composed in Sam 1507 by Ratnamandiragani pupil of Nandiratnagani and Ratnaśekharasuri of the Tapā Gaccha. It gives a traditional account of King Bhoja of Dhārā and is written in Sanskrit prose Published by Pandit Bhagvandas Ahmedabad Sam 1978.

Begins —

ॐकार करपकार कारनिकरतिरस्कारदानातिरेक ।०

Ends —

जात श्री××सोमसुन्दरगुरु श्रीमत्तपागच्छप-
स्तत्पादाम्बुजषट्पदो विजयते श्रीनन्दिरत्नो गणि ।
तच्छिष्योस्ति×रत्नमन्दिरगणिर्भोजप्रबन्धो नव-
स्तेनासौ मुनिभूमि (बाण) शशभृत् १५१७ सवत्सरे निर्मित ॥
ग्रन्थे प्रबन्धराजेस्मिन् श्लोकसख्या प्रकीर्तिता ।
त्रिसहस्री पञ्चयुता समग्राक्षरमीलने ॥

इति श्रीसोमसुन्दरसूरिश्रीरत्नशेखरसूरिप०नन्दिरत्नगणिशिष्यप०रत्नमन्दिरगणिकृत प्रबन्धराज समाप्त ।

[B D 304

1755

प्रभावकचरित्र of प्रभाचन्द्र

10¼×4¼ inches, Devanāgari handwriting Foll 2-132, about 15 lines to a page First folio is lost. The MS is not very old.

Prabhāvakacaritra, also called Purvarsicaritra is a poem on the lives of the Jain Prabhāvakas or great saints composed in Sam 1334 by Prabhācandra, pupil and successor of Candraprabha of the Candra Gaccha. It was corrected by Pradyumnasuri pupil of Kanakaprabha. Pradyumna had done similar service in many other cases, cf Peterson Reports I App p. 5, III pp 103, 175, V p 40, and VI p 41

Prabhāvakacaritra is a very important work from a historical point of view It gives a detailed and traditional account of 22 great saints and writers of Jainism The book is published by the N S Press Bombay, 1909 Our MS. does not contain the Praśasti which is found in the printed edition.

Ends —

ग्रन्थस्य मानमस्य प्रत्यक्षरगणनया सुनिर्णीतम् ।
पञ्चसहस्राणसप्तशतानि चतुरधिकसप्ततियुतानि ॥८५१॥

ग्रन्थाग्र ५७७४ श्लोक समय ।

[B. D 81.

1756

प्रशस्तिस्तव

12×5¼ inches, Devanāgari handwriting Foll 2 30 lines to a page. Dated Samvat 1928.

Praśasti in 86 Ślokas composed on the occasion of the erection of the temple of Cintāmani Pārśvanātha in Sam 1676 at the order of Śāntidāsa A bad copy

Begins —

ते प्रत्यूहसुतो कृतश्रिय श्रीपार्श्वचिंतामणे० ॥ १ ॥ २ ॥
मातङ्गाश्वर्तुचन्द्रप्रमित १६७८ शारदिको भानतुगाख्यमेन
प्रासादे वर्धमानसद्मजतुरकुल शांतिवासश्च शुभ्रम् ।
मोरवद्वीबीपुरेसत्तपगणतरणीपार्श्वचिंतामणेर्वै
श्रीमद्रुव्यार(?)राज्ये युवनृपतियुते तस्य कुर्मे प्रशस्तिम् २

End —

इति श्रीवर्धशाखीय(?)काकशातीयस्त वर्धमान सा० श्रीशांतिदासकारिते श्रीचिंतामणिपार्श्वप्रभुप्रासादप्रशस्तिस्तवेस्तात् । इति प्रशस्ति सपूर्णम् ॥

[B. D 284

1757

बप्पभट्टिचरित्र

10½×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 10, 17 lines to a page. Dated Sam. 1713

Life of Bappabhaṭṭi, in Sanskrit, by an unknown author. The dates of Bappabhaṭṭi given in the Prabhāvakacaritra are Saṁ. 800–895.

Begins:—

गुर्जरदेशे पाडलीपुरनगरे जितशत्रुराजा०

Ends:—

अन्यैरपि पुण्यपुरुषैरेवं भाव्यम् । इति श्रीबप्पभट्टचरित्रम् । ग्रन्थाग्रं ६०० संवत् १७१६ वर्षे फाल्गुनासितैकादश्यां भृगुवासरे गणिश्रीभाग्यसौभाग्यगणिशिष्यमुनिविनयसौभाग्येनालेखि ॥ श्री ॥

[B. D. 13.

1758

बलिनरेन्द्रकथानक.

11 × 4½ inches; Devanāgarī character. Foll. 40. 15 lines to a page. Dated Saṁ 1478.

The story of King Bali. Is it an extract from Hemacandra's Bhavabhāvanā ?

It begins:—

ॐ अर्ह । तदेवं यथा श्रीमालेमिजिनेन तथा आदिशब्दसंगृहीतैरन्यैरपि मुमुक्षुभिः संसारस्वरूपमेव परिभावयद्भिरेवं सदनुष्ठानानि कृतानि, ते चोक्तानुसारेण भव्याः स्वयमेव बोद्धव्याः कियन्तं कथयिष्यन्ते चेहापीति पञ्चमगाथार्थः । अपरमपि विशेषतो भवभावनोपादेयतायां कारणमाह-भवभावणनिस्सेणिं०

It ends:—

इति बलिनरेन्द्राख्यानकम् ॥ समाप्तौ च प्रथमानित्यत्वभावना समाप्ता । संवत् १४७८ वर्षे फाल्गुनवदि ७ रवौ ॥

[B. D. 295.

1759

बालभारत (आदिपर्व) of अमरचन्द्र.

11¾ × 4 inches; Devanāgarī handwriting Foll. 137, six lines to a page. Dated Saṁ 1683.

Ādiparvan of the Bālabhārata, a poem in 10 *Parvas, composed in imitation of the Mahābhārata* of the Hindus by Amaracandra, pupil of *Jinadatta of the Vāyaḍa Gaccha (cf. No. 1659* above) during the reign of King Visaladeva of Anhilvad (A. D 1243-61), cf. Winternitz, Geschichte, III p. 74, Weber, Z. D. M. G., 27, p. 170 ff, Ind. Streifen, III. p. 211 ff.; I. O., No. 3840 and Bhandarkar, Report, 1883-84, p. 6.

It is published in the Pandit, vols IV-VI and in the Kāvyamālā Series, Bombay, 1894 (2nd ed. 1926). Our MS contains only the Ādiparvan.

Begins:—

चन्द्रायमाणाः शुक्रनाग्दुराद्येः सूर्यायिताः०

[B. D. 216.

1760-1763

भरतेश्वरवृत्ति (कथाकोश) of शुभशील.

10¼ × 5; 11½ × 4½; 10¾ × 4½; 10½ × 4½ inches, Devanāgarī handwriting. Foll. 74; 211; 124 and 129 (2-130); about 17, 15, 13 and 16 lines to a page. The second MS. is dated Saṁ. 1606. Others are incomplete.

These are four manuscripts of Kathākos'a, also called Bharates'vara-Bāhubalivṛtti, composed in Saṁ. *1509* by S'ubhas'īlagaṇi, pupil of Munisundarasūri of the Tapā Gaccha. The work is written in Sanskrit prose intermixed with Prakrit Gāthās. A Gujrati translation of this work is published by Maganlal Hakising. Ahmedabad, 1909. For quotations, see Peterson, Reports, IV. p. 110 ff. and Mitra, Notices, VIII. p. 163.

Begins:—

युगादौ व्यवहाराख्या सर्वो येन प्रकाशितः ।०

Ends:—

श्रीमन्मुनीशमुनिसुन्दरसूरिराज-
शिष्यो मनीषिशुभशील इति प्रसूतः ।
पूर्वां कथां विवृनुते स्म नवाम्बरेषु-
चन्द्रप्रमाणसमये किल विश्वकोशात् ।०

इति श्रीमत्तपागच्छाधिराजश्रीमुनिसुन्दरसूरिशिष्यपण्डितशुभशीलगणिविरचिते भरतेश्वरबाहुबलीवृत्तिनाम्नि कथाकोशे द्वितीयो महासत्त्वाधिकारः संपूर्णः ।

[B. D. 107; 110; 309; 306

1764

मध्यजनभयापहार (विद्यारण्य).

12¾ × 4¾ inches; Devanāgarī handwriting Foll. 69; thirteen lines to a page.

This appears to be a Jaina Narrative in thirty-two chapters, written in prose. In every colophon, however, it is called an Upaniṣad (the

16th). As a matter of fact, it is the 16th chapter of the Nigamastavana, which contains 36 chapters Its author is Indranandi, cf. Peterson, Reports, III. p. 329 ff For another portion of the work, cf. Peterson, Reports, IV. p. 164 Our portion contains the account of a king Vis'vāvasu, his wife Sṛṅgāralaharī and two sons Vidyāsiṁha and Satyasiṁha

It begins —

पवमनन्तानन्दसन्दोहसंभूतिसुखमुपगते श्रीमति सुमतौ देवाधिदेवे सबहुपरिजने सकलसाधुप्रभृतिसंशयेशानमुद्राधरो दिव्यदिलीपो गणभृद्प्रमगण्यः परमपूज्यपदप्रतीतसंचयनमहनीयमहे महोत्सवादनंतरं सकलगुणगर्भधराभिसमुच्चयोपहारं समादाय सावनिदेवो जगाम तन्नगरनरेश्वरं विश्वावसुराजाधिराजं॰

Ends —

तस्मिन्नेव समये श्रीमन्तो भगवत्परमोपासका देवराजाः समागत्य दिव्यवरस्तोत्रीयमहनीयमहाध्वरान् संदर्शनधिया विदध्यु यातो भगवत्समाधिविरमणमहोत्सवेन समो नेतरो महनीयो महोत्सवाधिराजो निगमगीर्भिरुपगीतः । इति श्रीमदयजनभयापहारकोपनिषत्सु विद्यातत्त्वे भारतीयोपदेशे द्वात्रिंशोऽध्यायः । संपूर्णं समासेयमुपनिषत् षोडशी । ग्रन्थाग्रं ३२००.

[B. D. 174

1765-1766

भोजप्रबन्ध of पाठक राजवल्लभ.

8½ × 4½ and 12½ × 4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 122 and 81, about 8 lines to a page. Second MS is dated Samvat 1917.

Bhojaprabandha or the life of King Bhoja of Dhārā in five chapters by Pāṭhaka Rājavallabha of the Dharmaghosa Gaccha, for whom see above No 1747.

Begins —

अश्वसेनं जिनं नत्वा गौतमादिगणाधिपान् ।
चरित्रमवदातस्य कुर्वे कौतुहलप्रियम् ॥ १ ॥
पूर्वे भवे यथा दानं दत्तं भोजनृपेण तु ।
प्रबन्धं तस्य वक्ष्यामि भव्यानां बोधहेतवे ॥ २ ॥॰

The chapters contain 334 (333); 88 (89); 163 (166), 610 (613) and 394 (397) S'lokas respectively and their titles are — शुभभोजोत्पत्ति, धनपालप्रतिबोधस्वर्गगमन, वपाङ्गचक्रवर्तिकूर्चालसरस्वतीबिरुदप्रापण, अन्नदानपूर्वभववर्णनापरकायप्रवेशविद्यासिद्धि, परकायप्रवेशविद्याभ्यासदेवराजवर्णन and भानुमतीविवाहवर्णन.

There is no Pras'asti at the end. The colophon is इति श्रीधर्मघोषगच्छे श्रीधर्मसूरिसन्ताने पाठकराजवल्लभकृते भोजचरित्रे॰ In the colophon of ch. I in the first MS., we have महीतिलकसूरिशिष्य for धर्मसूरिसन्ताने.

[B. D. 159, 296.

1767

मुनिपतिचरित्र of हरिभद्र.

10½ × 4½ inches, Devanāgarī character. Foll. 30; about eleven lines to a page.

Munipaticaritra, containing 644 Gāthās, was composed in Samvat 1172, by Haribhadrasūri, pupil of Jinadeva, pupil of Mānadeva of the Bṛhat Gaccha. The author had composed a commentary on Sadas'īti earlier in the same year; see Dalal, Jesalmir Cat., p. 26, Intro., p. 34

It begins —

नमिऊण महावीरं चउविहसतिसयसंजुअं वीरम् ।
मुणिवइचरियं वोच्छं सुसाहुगुणरयणरिहुत्थं ॥ १ ॥॰

It ends —

मुणिवइचरियं एयं गाहाहिं समासओ समुद्धरियं ।
पुव्वचरियाउ सुगम रम्म हरिभद्दसूरीहिं ॥४४(६४४)॥
इत्थं मुणिवइचरिए रइए सटोवऊ महत्थम्मि ।
गंथग्गं गाहाणं असीइ अहिआइ छसयाइं ॥ ४५ ॥
नयणमुणिरुद्दसंखे विक्कमसंवच्छरम्मि वट्टते ।
भद्दवयपंचमीए समत्थिय चरियमिणमुत्ति ॥४६(६४६)॥
इति श्रीमुनिपतिचरित्र समाप्तम् ॥

[B. D. 303.

1768

मुनिपतिचरित्रसारोद्धार.

10½ × 4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 21, about 12 lines to a page.

This is a brief summary of Munipaticaritra in Sanskrit prose by some unknown author

[B. D 96.

1769

रत्नपालकथानक.

10½×4¾ inches, Devanāgari handwriting Foll 11, about 15 lines in a page.

Ratnapālakathanaka

It begins —

ॐ नम श्रीसारदाय । करकड्ड कलिंगेसु । पचालेसु दुम्मुहे । नमिराया च वैदेहे । गधारेसु नगाइ ॥ १ ॥ चम्पानगर्यां दधिवाहनो राजा राज्य करोति । तस्य पद्मावती राज्ञी गर्भवती दोहदो जातः । राज्ञा पृष्टा ।

It ends.—

इत्येव रत्नपालस्य दानोपरि कथानकम् ।
श्रुत्वा भव्यजनैर्भाव्य सादरै सुखहेतवे ॥ १ ॥

इति श्रीरत्नपालकथानक सपूर्णम् ॥

[B D 96

1770

रायमल्लाभ्युदयकाव्य of पद्मसुन्दर.

(Canto XXV only)

12×6 inches, Devanāgari handwriting Foll. 8, about 16 lines to a page

This is the 25th canto of a poem called Rāyamallābhyudaya, describing the life of the 24th Tirthankara composed at the request of one Rājamalla in Sam 1615 by Padmasundara pupil of Padmameru pupil of Ānandameru.

For quotations cf Peterson, Reports III. p 25o ff Our MS was copied from another dated Sam. 1625 perhaps the Cambay MS noticed by Peterson.

The author seems to be a Digambara from the *list of teachers mentioned by him on p 256* (cf. Peterson Reports IV p 171 ff). He speaks of another work of his *i e* Bhavisyadattacarita Kāvya in v 9 on p. 255 A Ms. of this work exists in one of the Karañjā Bhandars; cf Hiralal Catalogue of C. P MSS. 1926 p. 677 Pārs'vanathakāvya (cf Bod, No 1403) is the work of this author as is clear from the identical stanza (No 100 on p 257) which begins with Ānandodayaparvataikataranih'

Begins.—

परकेवलामलादर्शो सालोका विष्टपत्रयी ।०

Ends —

इति श्रीपरमाप्तपरमपुरुषचतुर्विंशतितीर्थकरगुणानुवादच रितेप०श्रीपद्ममेरुविनेयप०पद्मसुन्दरविरचिते वर्धमानजिन चरितमङ्गलकीर्तन नाम पञ्चविंश सर्ग ।

[B D 284.

1771

लोकप्रकाश of विनयविजय.

10½×4¾ inches Devanāgari handwriting Foll. 1–137, 14 lines to a page. Dated Sam. 1848 Foll. 2 and 3 are missing

Lokaprakasa is a description of the universe from a Jain point of view It was composed in Sam 1708 by Vinayavijaya pupil of Kirtivijaya of the Tapā Gaccha. For the author's *Kalpasubodhikā composed in Sam. 1696*, see above No 1443 The work is published by Hiralal Hansaraj Jamnagar 1910, it is also published in the D L P Series Bombay, 1926 (Dravyāloka, chs I-XI), 1928 (Ksetrāloka chs *XII XXVII*). For quotations cf *Mitra Notices* VIII. p. 64

Begins.—

ॐ नम परमानन्दनिधानाय महस्विने ।०

Ends —

विश्वाश्चर्यदकीर्तिकीर्तिविजयश्रीवाचकेन्द्रान्तिषद्
राजश्रीतनयोजनिष्ट विनयः श्रीतेजपालात्मज ।०
सर्गश्चाद्दतमश्चतुर्दशसमो पूर्णः समास सुखम् ॥६२१॥

Our MS contains only the first 14 chapters

[B D 201

1772

वासुपूज्यचरित्र of वर्धमान.

11×4½ inches, *Devanāgari handwriting* Foll. 236, 9 lines *to a* page. Dated Samvat 1440.

Life of Vāsupujya Jina in 4 chapters having respectively 682 2282 1119 and 1369 Slokas. It was composed in Sam 1299 by Vardhamāna, pupil of Vijayasiṁhasuri of the Nāgendra Gaccha, at the request of the commander Ālhādana who was the younger brother of Ambada Mantrī. Devendra, another pupil of Vijayasiṁhasūri was the author of a Candraprabhacarita, cf. Peterson, Reports, IV p 84

The teachers of the Nāgendra Gaccha mentioned in these two works, are entirely different from those mentioned by Udayaprabha in his Pras asti to Dharmas armābhyudaya for which see Peterson, Reports III App p 16 ff. There may have been two branches of the Gaccha. See again below No. 1779, which may be a third branch. Udayaprabha is however, mentioned in the Pras asti of our work. Vāsupujyacaritra is published in the Jaina Dharma Prasāraka Sabhā Series No. 18, Bhavnagar

Begins—

अर्हन्त नौमि नाभेय कल्याणककरा सताम् ॥
स्कुरायदलानीव यत्कर्णनिकटे जटा ॥ १ ॥०

It ends—

इति दण्डाधिपतिश्रीमदाह्लादनसमभ्यर्थितश्रीविजयसिंह सूरिशिष्यश्रीवर्धमानविरचिते श्रीवासुपूज्यचरिते आह्लादनाङ्के महाकाव्ये महोदयलब्धिवर्णनो नाम चतुर्थ सर्ग । प्र० १३६९ उभय ५४५१ ॥ संपूर्णमिद भूर्भुवस्स्त्रयीपूज्यस्य श्रीवासुपूज्यचरितम् ।

श्रीनागेन्द्रमुनी द्रगच्छतिलकः श्रीवीरसूरिर्बभौ
यस्माद्बोधमवाप्य मण्डलपतिर्जज्ञे यतिश्चश्चिग ।
तच्छिष्य परमारवशविशद श्रीवर्धमान प्रभु
तत्पट्टोदयपर्वतैकतरणि श्रीरामसूरिस्ततः ॥ १ ॥

चन्द्र कुवलयोद्बोधे चन्द्रसूरिरभूद्गुरु ।
ततं शमसुधाम्भोधिर्देवसूरिमुनीश्वर ॥ २ ॥

बभूवाभयदेवाख्य सूरिर्भूरिगुणाद्भुत ।
श्रीहेमसूरिर्यद्वाख्यां व्याचख्यौ भूभुजा समम् ॥३॥

श्रीमान्धनेश्वर सूरिरथाजनि मुनिप्रभुः ।
रूपे वयसि च प्राप जयपत्र यनेषु य ॥ ४ ॥

गुरुर्विजयसिंहोभूयश्चक्रे प्रियमेलकम् ।
सर्वत्र स्वसरस्वत्या विद्वज्जनमनाम्बुधौ ॥ ५ ॥

शिष्योजनि देवेन्द्रसूरिर्य गुरुमण्डपे ।
विललास कविश्रीः साक यत्सूक्तसंपदा ॥ ६ ॥

सूरेर्विजयसिंहस्य शिष्यो गुर्वाज्ञया तत ।
सूरिः श्रीवर्धमानोस्मिन्गच्छे यामिकतां दधौ ॥ ७ ॥

उदयाद्रिरिव श्रीमान् स मन्याद्युदयप्रभः ।
यत्रोदयी यथा भानुर्भव्याम्भोजानि भासयेत् ॥ ८ ॥

अस्मिन्गुरुक्रमे भक्त श्रीगल्लककुले भवत् ।
याधूर्योभूतदुष्कर्मा धर्माम्बुधिविधुः सुधीः ॥ ९ ॥

योकारयन्महावीरचैत्य संगमखेटके ।
तस्मै हल्लघातक्षोणीं चतुर्वाटीयुतां ददौ ॥ १० ॥

तज्जूरभूद्यशोम्भर्दी कपर्दी येन कारितम् ।
चैत्य युगादिदेवस्य ग्रामे वटसराभिधे ॥ ११ ॥

तत्पुत्र आम्रदेवोभूत् आम्रवन्मङ्गलास्पदम् ।
राशुका गेहिनी तस्य पुण्यश्रीरिव देहिनी ॥ १२ ॥

तत्सुतुर्देवचन्द्रोभूषित द्रो धर्मकर्मणि ।
पद्मिनी पद्मिनीवास्य प्रिया शीलश्रियो गृहम् ॥ १३ ॥

चत्वारो जज्ञिरे विधन दना नन्दनास्तयोः ।
भव्यतीवमन शुभ्योधर्मभेदा इवाङ्गिनः ॥ १४ ॥

तेषु ज्येष्ठोजनि श्रीमान् अम्बड सचिवाग्रणीः ।
अद्वितीयो विवेकेन द्वितीयो जाल्हणः सुतः ॥ १५ ॥

श्रीमानाह्लादनो जातिमण्डन दण्डनायकः ।
मन्त्री धर्मधुरो धुर्यस्तुर्यः प्रह्लादनः पुनः ॥ १६ ॥

एग्य स्वर्गश्रिय प्राप्ते श्रीमदम्बडमन्त्रिणि ।
विशेषाद्धर्मधुर्यत्वमाह्लादनसुधीर्दधौ ॥ १७ ॥

यत्कीर्तिप्रततिस्थारापद्रस्थानकसंभवा ।
न्यायधर्मामृतै सिक्ता विस्तृता विश्वमण्डपे ॥ १८ ॥

य श्रीसत्यपुरे वीरप्रासादे नाभिनन्दनम् ।
थारापद्रे च नाभेयचैत्ये श्रीपार्श्वनायकम् ॥ १९ ॥

तथा चन्द्रप्रभस्वामिसीमधरयुगधरान् ।
अम्बिकाभारतीमूर्तौ दिव्यस्फूर्तौ व्यधापयत् ॥ २० ॥

आमय स्पृहयन् श्रेयः श्रीमदाह्लादनो गुरुम् ।
श्रीवर्धमानसूरिं स भक्त्याभ्यर्थितवानिति ॥ २१ ॥

जीर्णोद्धार इहाणहिल्लनगरे श्रीवासुपूज्यप्रभो
प्रासादस्य मया भवद्वचनतः स्वश्रेयसे कारितः ।
पूज्य सच्चरितस्य पुण्यघटना कुर्यात जीर्णोद्धृतिं
कृत्वेस्मिन्निपुणायतो गणधरा स्यु सूत्रधारा ध्रुवम् २०

ततोसौ निधिनिध्यर्कसंख्ये विक्रमवत्सरे ।
आचार्यश्चरित चक्रे वासुपूज्यविभोरिदम् ॥ २८ ॥०

सकलाक्षरगणनायं जयति श्रीवासुपूज्यचरितमिदम् ।
[वेदतिथिवेदवाणामीताङ्कमन्थसंपूर्ण ॥ २१ ॥

अङ्कतोपि सर्वसंख्या ५४९४ ॥ शिवमस्तु ॥ संवत् १४४० वर्षे आषाढसुदि १२ गुरौ श्रीमदणहिल्लपुरे श्रीवासुपूज्यचरितं लिखितं । याद्दशं०

[B. D. 184.

1773

विक्रमचरित्र of देवमूर्ति.

12×4½ inches; Devanāgari handwriting. Foll. 183; 12 lines to a page. Dated Saṁ. 1492; S'ake 1357.

This is a very valuable copy of Vikramacaritra, a big poem in 14 cantos, on the life of the legendary king Vikrama, *composed towards* the close of the 15th century of the Vikrama Era, by Devamūrti, pupil of Devacandrasūri of the Kāsadraha Gaccha. The MS. was copied by S'īlasundara at the command *of Siṅhasūri*, pupil and successor of Uddyotanasūri, pupil and suc. of Devacandrasūri and a spiritual brother of our author.

Begins:—

श्रीमत्कासिमरेन्द्रवंशकमलोरफुल्लासनेऽद्युमणि ॥ १ ॥०
कासद्रगच्छाचलकल्पवृक्षं श्रीजैनधर्मप्रवितानदक्षम् ।
विद्यापरामृतसुपर्वसूरिं श्रीदेवचन्द्रं सुगुरुं नमामि ॥ ७ ॥०

The following are the titles of the cantos in order'—विक्रमादित्योत्पत्तिवर्णन (s'lo.94), राज्यप्राप्तिवर्णन (132); सुवर्णपुरुषलाभ (200), पञ्चदण्डछत्रप्राप्ति (685); द्वादशावर्तवन्दकफलसूचककौतुकनयचीह्निणो (244), देवपूजाफलसूचकश्रीराज्यगमन (290), विक्रमप्रतिबोध (223); जिनधर्मप्रभावसूचको हंसावलीविवाह (249); विनयप्रभाव (159); नमस्कारप्रभाव (339); सत्त्वाधिककथाकोशवर्णन (682); दानधर्मप्रभाववर्णन (140); स्वर्गारोहणो नाम (242), सिंहासनद्वात्रिंशत्कथा (1140).

Ends:—

श्रीकासद्रहगच्छनायकगुरुः श्रीदेवचन्द्रः प्रभुः
मोक्तो विक्रमसेनभूपति × × राज्यं × × ति स्थितम् ।
× × × × × देवमूर्तिरचितः श्रीविक्रमक्षोणिभृत्-
सद्वाग्मोरहभास्करः शशिकरावोऽदूरकीर्तिप्रियः ॥ ११४० ॥

इति श्रीकासद्रहगच्छनायकप्रभुश्रीदेवचन्द्रसूरिशिष्योपाध्यायश्रीदेवमूर्तिविरचिते महाकाव्ये सिंहासनद्वात्रिंशत्कथानिबद्धश्चतुर्दशः सर्गः । समाप्तं चेदं विक्रमचरित्रम् । श्रीः संवत् १४९२ वर्षे शाके १३५७ प्रवर्तमाने मार्गशिरमासे कृष्णपक्षे नवम्यां तिथौ रविसुतवासरे पूर्वाफाल्गुनिनक्षत्रे वैधृतियोगे सिंहस्थे चन्द्रे मेदपाटदेशे राणाश्रीकुम्भकर्णविजयराज्ये येलग्रामे श्रीमत्कासद्रहगच्छनायकप्रभुश्रीदेवचन्द्रसूरीणां शिष्याः श्रीउद्योतनसूरयः तत्पट्टालङ्करणशिष्यश्रीसिंहसूरिभिः आत्मवाचनार्थं श्रीविक्रमादित्यस्य चरित्रं लिखापितं वाचनाचार्येण शीलसुन्दरेणालीलिखत् ।०

[B. D. 234.

1774–1775

शत्रुञ्जयमाहात्म्य of धनेश्वर.

10×4½ and 13×5½ inches; Devanāgari handwriting. Foll. 498 and 532; about 18 and 12 lines to a page. First MS. dated Saṁ 1774.

Two MSS. of S'atruñjayamāhātmya which *is* a legendary account of the holy mountain S'atruñjaya in 14 cantos. The author of the work is Dhanes'vara for whose date, cf. Bühler, I. A., VI. p. 154, see also Weber, II. p. 1069 f. n. and Bod., No. 1393. Our second MS contains a Gujrati translation by Devakus'ala, pu. of. Ravikus'ala.

Extracts from the work with introduction have been published by Weber, Leipzig, 1858 Weber's *introduction is translated with additional* notes by Burgess in I. A., XXX. p. 239 ff. A Gujrati translation of the work by Hiralal Hansaraj was published by Bhīmasiṅha Maneka, Bombay, 1899.

Begins:—

ॐ नमो विश्वनाथाय विश्वस्थितिविधायिने ।०

[B. D. 1; 69.

1776

शत्रुञ्जयमाहात्म्योद्धार of हंसरत्न.

11×6½ inches; Devanāgari handwriting. Foll. 356; ten lines to a page.

Our MS contains only chs. V-XV of S atru ñjayamāhātmyollekha which is a work in 15 chapters written in simple Sanskrit prose and based on Dhanes vara s work It was composed in Sam 1781 by Haṁsaratna pupil of Nyāya ratna of the (Nāgapuriya) Tapā Gaccha which was then headed by Dānaratna (Rājavijaya Ratna vijaya Hiraratna Jayaratna Bhāvaratna Dānara tna) Our MS does not contain the Pras'asti for which compare Weber II. p 1074

Begins —

श्रेयः श्रिय प्रविदधातु स नाभिसूनु ।०

अथाकर्णय देवेश्वर विहितबाह्यारिविजयस्य तस्य भरतेशस्य अभ्यन्तरारिपुविजय ।०

It ends.—

आत्मान कृतार्थं मन्यमाना प्रभु प्रणम्य स्वस्वस्थान जग्मु ।

[ZZ. D 10

1777

शान्तिनाथचरित of भावचन्द्र.

10½×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 144 17 l nes to a page Dated Sam. 1770

S āntinathacarita life of S āntināth a Jina in Sanskrit prose contains six chapters and was composed by Bhāvacandrasuri. A MS of this work (No. 92 of 1869-70 B O R. I. Poona) is dated Sam 1635.

The work is published in the Jaina Dharma Prasāraka Sabhā Series No 19 Bhavnagar A Gujrati *translation of the book is published by* the same Sabha in Sam 1978 The work is also published by Hiralal Hansaraj Jamnagar 1924.

Begins —

प्रणिपत्यार्हत सर्वान्वाग्देवीं सद्गुरूनपि ।

गद्यबन्धेन वक्ष्यामि श्रीशान्तिचरित मुदा ॥ १ ॥०

Ends —

इति श्रीभावचन्द्रसूरिविरचिते गद्यबन्धे श्रीशान्तिनाथचरित्रे द्वादशभववर्णनो नाम षष्ठ प्रस्ताव । श्रीशान्तिनाथचरित्र परिपूर्णमेतत् । लिपीकृत प० नेमिविजयेन आत्मार्थे सवत् १७७० वर्षे मार्गसुदि ६ चन्द्रे ।

[B. D 108

1778

शान्तिनाथचरित of अजितप्रभ.

10½×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 114 fifteen lines to page Incomplete.

Th s is an incomplete copy of another S āntinā*thacarita* composed in Saṁ. *1307 by Ajita* prabhasuri successor of Viraprabha suc. of Tilakaprabhasuri of the Purnimā Gaccha The work consists of six cantos having respectively *325 558 732 791 839* and *1745* S lokas. Our MS breaks off in the 1630th S'loka of the last chapter For the Pras asti cf Peterson, Reports V pp. 121-122 The poem is published in the Jaina Dharma Prasāraka Sabhā Series, Bhavnagar Sam 1973 and is also edited in the B bliotheca Indica Series by Muni Indravijaya suri of Shivpuri Gwalior

Begins —

श्रेयो रत्नाकरोद्भूतामर्हल्लक्ष्मीमुपास्महे ।

स्पृहयन्ति न के यस्यै शेषश्रीविरताशया ॥ १ ॥०

[B D 131

1779

शालिभद्रचरित of धर्मकुमार.

10¾×4½ inches Devanāgari handwriting *Foll 31 fifteen lines to a page Dated* Sam 1540

Life of one S alibhadra son of Gobhadra in seven chapters having respect vely 160 141 157 174 169 211 and 158 S lokas, composed in Sam 1334 by Dharmakumara pupil of Vibudhaprabha successor of Somaprabha of the Nāgendra Kula. Even here Udayaprabha is mentioned see above No 1772 The author was assisted in his work by Pradyumna pupil of Kanakaprabha pupil of Devananda (see above No. 1705) and also by Prabhacandragani who wrote out the first copy For quotations cf Peterson Reports III. p. 174ff.

The poem is published in the Yas ovijaya Jaina Granthamālā of Bhavnagar For a digest of the story with useful appendices by M. Bloomfield cf J A. O S vol 43 p. 257ff.

The date of the work is given in the words 'Jinātis ayas'iksākhya (yaksākhya—Peterson's MS.) Vatsara' The author must have flourished in the first half of the 14th century of the Vikrama Era as is clear from his connection with Pradyumnasuri

Begins —

श्रीदानधर्मकल्पद्रुर्जीयात्सौभाग्यभाग्यभूः ।
पूर्वपश्चिमतीर्थेशलक्ष्मीभोगमहाफल ॥ १ ॥०

श्रीदेवानन्दशिष्यश्रीकनकप्रभशिष्यराट् ।
श्रीप्रद्युम्नचिरं जीयाद्ग्रन्थस्यास्य विशुद्धिकृत् ॥ ७ ॥

येभ्य श्रीजिनधर्मस्य महोदयमयी प्रभा ।
पूज्या न दन्तु ते श्रीमदुदयप्रभसूरय ॥ ८ ॥०

It ends —

श्रीनागेन्द्रमुनीन्द्रवशविपुलक्षीरार्णवैरावण ।
श्रीहेमप्रभसूरयः प्रथमरश्रीकीर्तिसंतानिण ॥
तत्पट्टे प्रभुधर्मघोषगुरवो रेजुः स्फुरद्गौरवा, ।
श्रीसोमप्रभसूरयस्तरणयस्तत्पट्टपूर्वाचले ॥ ५० ॥०

तत्पट्टाचलचूलिका विजयते दम्भाख्यजन्माश्रित–
श्री श्रीमान्विबुधप्रभ प्रभुरसौ सुज्ञानलीनाशय ।
तस्य प्राप्य निदेशलेशमनिश गीर्देवताध्यानत–
श्चक्रे धर्मकुमार मर्लां श्रीशालिलीलाकथाम् ॥ ५२ ॥

इय कथा वृद्धकुमारिकेव सद्दूषणा भूषणवर्जितासीत् ।
प्रद्युम्नदेवस्य पर प्रसादात् बभूव पाणिग्रहणस्य योग्या ५३

प्रभाचन्द्रेण गणिना गुणगौरवशालिना ।
अलेखि प्रथमादर्शे भक्तिव्यक्तिनिदर्शनम् ॥ ५४ ॥०

श्रीशालिचरिते धर्मकुमारसुधिया कृते ।
श्रीप्रद्युम्नधिया शुद्धे सप्तम प्रक्रमोऽभवत् ॥ ५६ ॥०

गौरीमङ्गलशालिभद्रचरिता सर्वप्रियाभावुका ।
जीयाद्धर्मकुमारपण्डितमतिर्विस्तारिधर्मोन्नति ॥५८॥

इति श्रीशालिभद्रचरिते धर्मकुमारसुधिया कृते सर्वार्थसिद्धिसंप्राप्तिवर्णनो नाम सप्तम प्रस्ताव समाप्त । जिनातिशयशिक्षाख्यवत्सरे विहिता कथा ॥ सवत् १५४० वर्षे लिखितम् ।

[B D 7

1780

श्रावकदिनकृत्यदृष्टान्तकथा.

10½×4½ inches, Devanagari handwriting Foll. 39, sixteen lines in a page.

This is a collection of stories narrated in simple Sanskrit to illustrate the performance of the daily duties of a Jain S'rāvaka.

It begins —

नमस्कारप्रभावे इह लोगंमि विदुषी इत्यादिकथाख्यान मिथुनकथानकादयस्तेषा ॥

It ends —

इति श्रीविषये इलापुत्रकथा ॥ इति दिनकृत्ये श्रावकाणां यथावसरं दृष्टान्ताः ॥ सूचित. सक्षिप्य स्वार्थमात्र लिखिता ॥ शुभ भवतु ॥

[B. D 67

1781

श्रीपालगोपालकथा of जिनकीर्ति.

10½×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 8, about 14 lines to a page. The MS. was copied in Saṃvat 1673, by Labdhivijaya, pupil of Kirtivijaya, for whom see above No. 1646

A story of Pāla and Gopāla in illustration of the virtue of S'īla It contains 237 S'lokas, and was composed by Jinakirti pupil of Somasundara of the Tapā Gaccha, see above No 1742

It is published in the Ātmānanda Jaya Granthamālā Dabhoi Sam. 1976

It begins —

ये शील सुखकृच्छील भजन्ते विजितेन्द्रियाः ।
तेषामेषा सुरेन्द्रादिपदवी न दवीयसी ॥ १ ॥०

It ends.—

श्रीमत्तपागणनभोङ्गणसूर्यकल्प–
श्रीसोमसुन्दरगुरुक्रमपद्मभृङ्ग ।
मध्याङ्गिबोधविषये सुगमार्थपद्यै–
श्चक्रे कथानकमिद जिनकीर्तिसूरिः ॥ २३७ ॥

इति श्रीपालगोपालकथा सपूर्णा । सवत् १६७३ वर्षे फाल्गुनमासे शु०पक्षे दीवनगरे कीर्तिविजयगणिशिष्यगणि लब्धिविजयलषित स्वपठनार्थम् ।

[B D 108

1782

श्रीपालचरित्र by जयकीर्ति.

10¾×4¾ inches; Devanāgarī handwriting. Foll. 43; twelve lines to a page. Dated Saṁvat 1896.

Life of S'rīpāla in prose. The work is divided into four Prastāvas. It was composed in Sanskrit from the Prakrit original by Jayakīrti of the Kharatara Gaccha in Saṁ. 1868, cf. Mitra, Notices, VIII, p. 146.

It begins:—

> प्रणम्य सिद्धचक्रं च सद्गुरुं निजमानसे ।
> श्रीपालचरितं वक्ष्ये सुगमं शिष्यहेतवे ॥ १ ॥०

It ends:—

> इति श्री श्रीपालचरित्रे गद्यबन्धे चतुर्थः प्रस्तावः ॥४॥
> संवत्सिद्धिरसाष्टैकप्रमिते मार्गशीर्षके ।
> मासे हि कृष्णपक्षे च दशम्यां चरितं कृतम् ॥
> श्रीजिनहर्षसूरीणां राज्ये रम्ये प्रवर्तिते ।
> प्राकृतात्संस्कृतं रम्यं कृतं च जयकीर्तिना ॥ २ ॥
> श्रीमत्खरतरगच्छे कीर्तिरत्नाश्च सूरयः ।
> तच्छाखायां सुजाता हि पाठका सुखलाभकाः ॥ ३ ॥०

इति श्रीपालचरित्रं महाप्रभाविकगद्यबन्धसंपूर्णम् ॥

[B. D. 252.

1783

श्रीपालचरित्र of रत्नशेखर.

10×5 inches; Devanāgarī handwriting. Foll. 16; about 15 lines to a page. Dated Saṁvat 1918.

S'rīpālacaritra, in Prakrit, containing about 1350 Gāthās, was composed by Ratnas'ekharasūri, pupil of Hematilakasūri of the Nāgapurīya Tapā Gaccha, in Saṁ. 1428. For the author, see above Nos. 1592, 1596. For another MS., dated Saṁ 1430, cf. Peterson, *Reports, III* p. 204. A Sanskrit rendering of the text is given in our MS.

The work is published in the D. L. P. Series, No. 63, Bombay, 1923.

Begins:—

> अरिहाइ नवपयाइं झाइत्ता हिययकमलमज्झम्मि ।०

[B. D. 201.

1784

सम्यक्त्वकौमुदीकथानक.

12×4½ inches; Devanāgarī handwriting. Foll. 27; about 15 lines to a page.

This is a collection of stories, illustrative of Samyaktva. For another MS. dated Saṁvat 1483, see *Weber, II. p. 1123*, where a full description of the work is given.

It begins:—

> श्रीवर्धमानमानम्य जिनेन्द्रं जगद्गुरुम् ।
> वक्ष्येऽहं कौमुदीं पुण्यां सम्यक्त्वगुणहेतवे ॥०

अथ जम्बूद्वीपे भरतक्षेत्रे मगधविषये० राजगृहं नाम न० गरी अस्ति । तत्र० श्रेणिको नाम राजास्ति । तस्य पट्टमहिषी०

It ends —

> धर्मः कल्पद्रुमः पुंसां धर्मः चिन्तामणिः परः ।
> धर्मः कामदुघा धेनुस्तस्माद्धर्मो विधीयताम् ॥ १ ॥

इति सम्यक्त्वकौमुदीकथानकम् ।

[S. C. 8.

1785

सर्वकथानक.

10¾×4½ inches, Devanāgarī handwriting. Foll. 24; ten lines to a page.

The MS. contains the story of King Ratnas'ekhara in illustration of the four Parvas, and several smaller Kathās to illustrate different rules of moral conduct.

Begins:—

> यस्य ध्यानानुभावात्...पार्श्वनाथः श्रिये वः ॥ १ ॥
> सयलकल्लाणनिलयं नमिऊणं वद्धमाणपयकमलम् ।
> चउपुव्वीए विचारं वुच्छामि जहागमे भणियं ॥ २ ॥
> रायगिह गुणसिलए समोसढं जिणवरं महावीरम् ।
> पुच्छइ गोयमसामी सुरनरखयरिन्दपरियरियम् ॥ ३ ॥
> तेलुक्कनाह सामिय कहि य पव्वाणि किं फलं तेसिं ।
> तस्समये को दोसो, भणइ जिणो गोयमा सुणसु ॥ ४ ॥

अट्ठमिचउद्दसिपुन्नमाइ तह्रावमासा हवइ पव्वम् ।
मासमि पव्वछक्क तिन्नि य पव्वाइ पक्खमि ॥ ५ ॥
चउपुव्वीइ वियारे दिट्ठत रयणसेहरनिवस्स ॥ ६ ॥०

अस्य जीर्णचिरन्तनग्रन्थस्य दुरवगमत्वात्प्राकृतत्वाच्च चम्पू कथासन्धेनैव प्रपञ्च्यते ।० This ends on fol 17,

यस्यैव तस्यैवावष्टम्भ प्राप्य पुरुषेण वास कार्य । अस्मि न्नर्थे कथा ।० स्रीणां नार्पणीय गुह्यमित्यस्मिन्नर्थे कथा ।०

Ends —

इति सर्वकथानक समाप्तम् ।

[B D 181.

1786

सुकृतसंकीर्तन of अरिसिंह.

9¾×5 inches Devanāgarī handwriting Foll 43 eleven lines to a page

Sukṛtasaṅkīrtana is a poem in 11 cantos containing 555 Ślokas composed by Arisiṁha a friend and Guru of Amaracandra of the Vayaḍa Gaccha for whom see above No. 1759 The last four or five stanzas of every canto of this Sanskrit poem which was written to glorify the well-known minister Vastupāla, were composed by Amaracandra, on the other hand Arisiṁha seems to have assisted Amarapaṇḍita in his Kāvyakalpalatā see above No 131 For a full account of the poem see Ind Anti. XXXI. pp. 477-495 where Bühler's article on the poem is translated by Burgess The poem is published in the Ātmānanda Sabhā Series No. 51 Bhavnagar

Begins —

श्रीवेदमविषयमयप्रचण्डप्रताप
चापोत्कटा वयवनैकहरिर्नरेन्द्र ।
आसीदसीमचरित परितस्तदाशु-
मालार्पिताङ्घ्रिनलिनो वनराजदेव ॥ १ ॥०

Ends.—

प्रतिसर्गमष्टपेमिन्नरिसिंहविनिर्मिते ।
इमान्यहत चत्वारि काव्यान्यमरपण्डितः ॥

इति सुकृतसंकीर्तननाम्नि महाकाव्ये एकादश सर्ग ।

[B. I. 188

1787

सुकृतसागर of रत्नमण्डन.

10½×4½ inches Devanāgarī handwriting Foll 28 about 20 lines to a page

Sukṛtasāgara is a poem in 8 cantos containing 1372 Ślokas describing the pious life of a merchant called Peghaḍa (alias Pṛthvidhara). It was composed by Ratnamaṇḍanagaṇi pupil of Nandiratna and Ratnaśekharasūri of the Tapā *Gaccha No. 1750 above is an abridged form* of Peghaḍa's story composed by Ratnamaṇḍana *himself* For the author's Mugdhamedhākara, cf. Peterson, Reports VI p 81

Ratnamaṇḍana was present at *Pratiṣṭhās* made at Ahmedabad in Sam 1521 by Lakṣmīsāgara sūri cf *Buddhisāgara Dhātupratimālekhasaṅgra*ha I Nos 839 917 The poem is published in *the Ātmānanda Sabhā Series No. 40 Bhavnagar* The poem was corrected by Sudhānanda and *its first copy was written by Nandivijaya.*

Begins —

कल्पद्रुम इवेष्ट यः कुर्वन्तु परमेष्ठिनः ।
पुण्यपल्लवकिञ्जल्कच्छदपद्मदसुन्दराः ॥ १ ॥०

Ends —

श्रीदेवेन्द्रमुनीन्द्रपट्टमुकुटश्रीधर्मघोषो गुरु
स्तत्पादाब्जपरागमपावितसख पृथ्वीधरो धीसख ।
तत्क्षेत्रात्मखाडम्बरद्युतिपति श्रीझाझणश्चेत्यभूत्
उत्कृष्टा जगदङ्गणत्रिपुरुषीमूर्तेव देवत्रयी ॥ ३१ ॥

पूर्णे पार्वणसोमसुन्दरगुणस्तानन्दिरत्नत्रयी-
दीप्तश्रीगुरुधर्मघोषचरणद्वन्द्वारविन्दालिन ।
प्रौढाचम्तिविशामण्डनमणेः श्रीपेथडस्य श्रुति-
स्वादिष्ट सुकृतादिसागर इति ख्यात प्रबन्धोऽभवत् ॥ ३२॥

इष्ट श्रीगुरुनन्दिरत्नचरणाम्भोजालितो भेजुषा
विद्यामण्डितपण्डितप्रभुसुधानन्दैरशोधीह्ययः ।
सान्द्रानीतविनीतनन्दिविजयप्राडुत्कृत्साक्षमतिः
ग्रन्थ सज्जिरय मत्परिमलध्यायेन विस्तार्यताम् ॥ ३३ ॥

इति सुगोत्तमगुरुश्रीसोमसुन्दरसूरिपट्टाब्जश्रीरत्नशे-
खरसूरिविनेयपण्डितमकाण्डनन्दिरत्नगणिचरणरेणुरत्नमण्ड

मानिने मण्डलाद्रे सुरतगामारे श्रीदेवकुमारेंमनवसन-कपूतो मामाइमहाइः ॥ सं० १७४६ ॥

[B. D. 177.

1788

सूक्तमाला of केसरविमल.

11×5 inches; Devanâgarî handwriting. Foll. 10, about 16 lines to a page.

Sûktamâlâ is a collection of Sûktas on general moral principles composed (in *Gujrati*) by Kesaravimala, pupil of Kanakavimala of the Tapâ Gaccha in Saṁ 1761 The work is divided into 4 parts to which the names of the four Purusârthas are given. The work is described here through mistake

Begins:—

सकलसुकृतवल्लीवृन्दजीमूतमाला ।०

Ends:—

इत्थंसुकृतनिरूक्तमाला विभूषिता यां बहुइंदेन ।
तनोतु शोभमधिकां जगतां कण्ठस्थिता मौक्तिकमालिकेव ॥

आसीत्तपुणगिग्गुपाकमा (?) श्रीमत्तपागच्छपः
सूरिः श्रीविजयप्रभाभिधगुरुपुंदरः तिलकगुरुः ।
तत्पट्टोदयभूधरो विजयते भास्वानिवोद्यप्रभः
सूरिः श्रीविजयादिरत्नसुगुरुर्भव्यमनानन्दभूः ॥ २ ॥
शिष्यास्तत्रभवे प्राज्ञा. श्रीशान्तिविमलनामानः ।
तत्सोदरा बभूवुः प्राज्ञाः श्रीकनकविमलनामका ॥ ३ ॥
तेषामुभौ विनेयौ विद्वल्कल्याणविमल इत्याद्यः ।
तत्सोदरो द्वितीयः केसरविमलाभिधोऽवरजः ॥ ४ ॥
तेन चतुर्भिर्वर्गैं रचिता भाषानिबद्धरचिरेयम् ।
सुष्मानाभिरमाला मनोविनोदाय बालानाम् ॥ ५ ॥
वेदेन्द्रियर्षिचन्द्रप्रमिते श्रीविक्रमात्कृते वर्षे ।
अधीभ्यसूक्तमालाः केसरविमलेन विबुधेन ॥ ६ ॥

इति श्रीसूक्तमालाग्रन्थ संपूर्णम् ।

[B. D. 195.

1789

सूक्तरत्नाकर of मावसिंह.

8¼×5 inches; Devanâgarî handwriting. Foll. 122, 15 lines to a page. Dated Saṁ 1535.

This is a collection of Sûktis by Maghasiṁha, son of Velyasiṁha.

Beginning:—

श्रीनाभनन्दनमनन्तविधाय कमलानन्दन जिनं वन्दे ।०
श्रीसूक्तरत्नाकरमाकलय्य विस्तारदेवेन्द्रसूरिसूरिः ॥ १ ॥०
आदौ जिनानीर्थकानि धर्मो सूक्तं मते त्वभयुक्तसूदा ।०

Ends:—

एवं ४४१५. इति श्रीचित्तसिंहसुतश्रीमन्मावसिंहकृते श्रीसूक्तरत्नाकरे महाग्रन्थे द्वितीयं पर्व मलयं च समाप्तम् ।०

[B. D. 232.

1790

स्थूलभद्रचरित of जयानन्दसूरि.

10½×4½ inches, Devanâgarî handwriting Foll. 10, about 20 lines to a page.

Life of the Saint Sthûlabhadra in 654 Slokas composed by Jayânandasuri, pupil of Somatilakasûri (cf Nos. 1594 and 1653 above) of the Tapâ Gaccha. According to Dharmasâgara (see Weber, II p 1011), Jayânanda was made a Sûri by Somatilaka in Saṁ 1429. He died in Saṁ. 1441 The poem is published by Hiralal Hansaraj, Jamnagar 1910 it is also published in the D. L. P. series, Bombay, 1915. For quotations, cf. Peterson, Reports, V p. 215.

Begins —

श्रीर्जिनेश्वरं देव विश्वं विश्वहितप्रदम् ।०

[B. D. 7.

1791

होलीरजःपर्वकथा of पुण्यराजगणि.

10½×4½ inches; Devanâgarî handwriting. Foll. 2, 15 lines to a page. Dated Saṁvat 1652.

A Sanskrit poem in 34 verses, to explain the religious importance of the Holikā Parvan, composed in Saṁvat 1485, by Puṇyarājagaṇi, pupil of Jayacandra, (see below No. 1850), pupil of Somasundara of the Tapā Gaccha.

Begins:—

प्रणम्य सम्यक्परमार्थदेशकं श्रीवर्धमानं भुवनैकनायकम्।
जनप्रबोधाय मया विधीयते होलीरज.पर्वकथा यथा श्रुतम् १

Ends·—

एवं श्रीवरसोमसुन्दरगुरश्रीमत्तपागच्छराद-
शिष्यश्रीजयचन्द्रसूरिचरणाम्भोजप्रसादादयम्।
संबन्धः किल पुण्यराजगणिना होलीरजःपर्वणोः
संदृब्धः शरदन्तिरद्वशरदि १४८५ प्राज्ञैश्चिरं वाच्यताम् ३४

इति होलीरजःपर्वकथाकाव्यम्। संवत् १६५२ वर्षे फागुण वदी ७ लीपत्।

[B. D. 9.

1792

होलीरजःपर्वकथा of फत्तेन्द्रसागरगणि. *

. 10¼×4¼ · inches; Devanāgarī handwriting Foll. 13; 14 lines to a page. Dated Saṁvat 1905.

Another poem in 139 S'lokas, on the same subject, composed in Saṁvat 1822 by Fattendrasāgaragaṇi, pupil of Dhīrasāgaragaṇi, pupil of Vinītasāgaragaṇi, of the Tapā Gaccha.

Begins·—

श्रीवर्धमानमानम्य सुरासुरनतक्रमम्।
वक्ष्ये होलीरजःपर्वसंबन्धं प्रथितं जने ॥ १ ॥०

Ends·—

इति श्रीहोलिपर्वनीकथा संपूर्णा। संवत् १९०५ ना चैत्र सुदी ४ वार बुधे श्रीआणंदसूरिगच्छे।०

[B. D 201.

PART IV—STOTRAS

1793

अजितशान्तिस्तव of नन्दिषेण.

10¾×4½ inches, Devanāgarı handwriting Foll 7, about 15 lines to a page

A hymn in praise of Ajita and Sānti Jinas It is in Prakrit and contains from 37 to 40 stanzas written in different metres. According to Jinaprabha (see next number) it originally had only 37 Gāthās to which two more were added The present MS. has 40 Gāthās The hymn is published in the Pañcapratikrama nādisutrāni by Venichand Surchand Mhesana, 1915 In this edition quotations from Jinaprabha's commentary explaining the different metres are given. The hymn will also be published soon in the D L P Series together with the commentaries of Govindācārya and Jinaprabha

Begins —

अजिय जियसव्वभय०

The following are the metres employed in this hymn —

अपरान्तिका (V 34) आलिङ्गनक (5) किसलयमाला (19) कुसुमलता (15) खिसक (24, 25) खित्तक (17) गाथा (1-2, 35-40) चित्रलेखा (13) चित्राक्षरा (27) दीपक (26) नन्दितक (29) नाराचक (14 28 31) भासुरक (30) भुजङ्गपरिरिङ्गित (16) मागधिका (4 6) रत्नमाला (23) रासानन्दितक (12) रासालुब्धक (10) ललितक (18 32) वानवासिका (33) विद्युद्विलसित (21) वेष्टक (9 11 22) श्लोक (3) सङ्गतक (7) सुमुख (20) and सोपानक (8).

Nandisena, the author is a very old writer According to tradition he was a pupil of Mahāvīra himself Our MS. contains Gujrātī explanation of the text

[B D 299

1794

अजितशान्तिस्तव of नन्दिषेण with बोधदीपिका by जिनप्रभ.

10¾×4½ inches; Devanāgarı handwriting Foll. 12, about 20 lines to a page The MS. is not very old and is often incorrect.

The MS contains the text of Ajitasāntistava with the commentary of Jinaprabha pupil of Jinasiṁhasūrī of the Kharatara Gaccha. See above Nos. 1722-23 The commentary was composed in Sam 1365 and is very important as it contains quotations from Kavidarpana explaining the different metres. Curiously enough some of these metres are not found explained by Hemacandra in his Cchandonuśāsana and hence it seems Jinaprabha had to resort to an older work i e Kavidarpana which appears to be written in Prakrit Jinaprabha respectfully quotes Hemacandra's Cchandascudāmani on fol. 4 For quotations cf Peterson, Reports III. p 230 ff.

Begins —

अजितशान्तिजिनविषयोः स्तव ० गाथाछन्दस्तल्लक्षण चेदम् ।
ज्ञेया मत्ताछंदे दुतिचउपंचछकला गणा पंच ।
दुतिपंचअठुतेरसभेइल्ला कचटतपनामा ॥०

[There are five Ganas having 2, 3 4 5 and 6 Mātrās in the Mātrā Metres They are respectively called कगण, चगण, टगण, तगण, and पगण and have 2 3 5 8 and 13 subdivisions in order]

मागधिकाछन्दोलक्षण चेदम्—

विसमेसु दोन्नि टगणा समेसु पोटो लहु कुसुवि जाय ।
लहुअ कगणो लहुअ कगणो त मुणह मागहियम् ॥

[In the uneven Pādas of मागधिका we have two टगणs, लघु कगण लघु and कगण i. e 4+4+1+2+1+2 Mātrās In the even Padas there are पगण, टगण, लघु कगण, लघु and कगण i e 6+4+ 1+2+1+2 Mātrās]

[B. D 120

1795

अष्टादशस्तवी (युष्मदस्तव्) of सोमसुन्दर with अवचूर्णि by सोमदेव.

10¾×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 4, about 26 lines to a page.

This is a stotra written in an artificial style

in which all the different forms of the pronouns Yusmat and Asmat joined with other words to form a Bahuvrihi compound, are employed by the author *i. e.* Somasundara of the Tapā Gaccha (Saṁ. 1430-1499). The Cūrṇi was composed by the author's pupil Somadeva. In a MS. from the Kāntivijaya Bhandar, Baroda, the date of the compostiton of the Stotra is given by Somadeva, as Saṁ. 1497. The text of the Stotra is published in the Jaina Stotrasaṅgraha, vol. I, issued by the Yas'ovijaya Jaina Granthamālā, Benares, 1906.

The Stotra begins:—

स्तुवे पार्श्वजिनाधीशं०

The com. ends:—

इत्यष्टादशस्तोत्र्याः श्रीतपागच्छपुरन्दरश्रीसोमसुन्दरविरचितायाः (मुनिनिधिमनुमिते १४९७ वर्षे परमगुरु...सोमसुन्दरसूरिराजकृतायाः—Baroda MS.) अवचूर्णिस्तच्छिष्याणुसोमदेवगणिकृता चिरं जीयादिति ।

[B. D. 83.

1796

ऋषिमण्डलस्तव of धर्मघोष.

10½×4½ inches; Devanāgarī handwriting. Foll. 13; nine lines to a page

Ṛsimaṇḍalastava, also called Maharsikula or Maharsiguṇasaṃstava, is a stotra in 208 Gāthās by Dharmaghosasūri. See Bhandarkar, Report, 1883-84, pp. 130-138 and 443-446, also cf. Weber, II. p 945 ff.

Begins:—

भत्तिभरनमिरसुरवर०

[B. D. 83.

1797

ऋषिमण्डलस्तव of धर्मघोष with वृत्ति by शुभवर्धन.

12×4½ inches; Devanāgarī handwriting. Foll. 208, about 15 lines to a page. Incomplete.

Ṛsimaṇḍalastava of Dharmaghosa with the commentary of S'ubhavardhana, pupil of Sādhuvijayagaṇi of the Tapā Gaccha. It was composed during the spiritual reign of Hemavimalasūri, successor of Sumatisādhu. Another work of the author is Vardhamānades'anā, composed in Saṁ. 1552 (-Pras'asti). For quotations, cf. Peterson, Reports, IV p. 78 ff.

Begins:—

योभुघ्रुगादौ शिवशुद्धमार्ग०

Ends:—

इति तपागच्छाधिराज०श्रीहेमविमलसूरिविजयराज्ये० श्रीसाधुविजयगणिशिष्यपरमाणुपं०शुभवर्धनगणिप्रणीतायां ऋषिमण्डलवृत्तौ द्वितीयखण्डे श्रीआर्यरक्षितसम्बन्धः ।

[B. D. 87.

1798

कर्पूरप्रकर of हरिषेण with टीका by जिनसागर.

12½×4½ inches; Devanāgarī handwriting. Foll. 173; about 17 lines to a page. The MS. is old.

Karpūraprakara is a collection of 172 stanzas on moral behaviour, in Sanskrit, by Hari, pupil of Vajrasena who was the author of a Trisastisāra. Hari himself was also the author of a Nemicarita; cf. Bod., No. 1414 and Weber, II p. 1101 for quotations.

The commentator is Jinasāgara, pupil of *Jinavardhanasūri of the Kharatara Gaccha.* Dharmacandra, the author's pupil, wrote out the first copy, and is probably identical with the commentator of Karpūramañjarī; see above *No. 1281, where I have wrongly identified* Dharmacandra's guru Jinasāgara with a later Jinasāgara.

Our Jinasāgara was a pupil of *Jinavardhanasūri*, but succeeded to the Gādi of his guru after Jinacandra. He obviously belongs to Pippala branch of the Kharatara *Gaccha* which was founded by his Guru in Saṁ. 1474; cf. I. A. XI. p. 250. Jinasāgara preached and made Pratiṣṭhās in Saṁ. 1492, 1505, 1507 and 1520; cf. Peterson, Reports, III. p. 203; Jinavijaya, Prācīnajainalekhasaṅgraha, vol. II. Nos. 416; 433 and Buddhisāgara, Dhātupratimālekhasaṅgraha, I. No. 1180.

Karpūraprakara, with the commentary of

Jinasāgara and Gujrati translation is published by Harishankar Kalidas, Ahmedabad 1901 with Jinasāgara's commentary and Somacandra's kathās (see above No 1705) by Hiralal Hansaraj Jamnagar, 1916 and with Jinasāgara's commentary only by the Jaina Dharmaprasāraka Sabhā Bhavnagar, Sam 1975

The text ends —

श्रीवज्रसेनस्य गुरोस्त्रिपष्टिसारप्रबन्धस्फुटसद्गुणस्य ।
शिष्येण चक्रे हरिणेयमिष्टा सूक्तावली नेमिचरित्रकर्त्रा ॥

The com begins —

स श्रेयसी श्रियमजस्रमपश्चिमोऽर्हन्॰

It ends —

श्रीखरतरगणराजश्रीजिनवर्धनसुसूरिशिष्येण ।
श्रीजिनसागरगुरुणा रचिता कर्पूरटीकेयम् ॥ १ ॥

प्रथमादर्शे लिखिता तच्छिष्येणेह धर्मचन्द्रेण ।॰ ॥ २ ॥ ३ ॥

[B D 174

1799

कल्याणमन्दिरस्तोत्र of सिद्धसेन.

10×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 3, about 10 lines to a page.

Kalyānamandira Stotra of Siddhasena Divākara. It contains 44 stanzas like the Bhaktāmara It is published with German translation by H Jacobi in Indische Studien XIV p. 376 ff. It is recently published by the Āgamodaya Samiti Surat with the commentaries of Kanakakusala and Mānikyacandra along with the Bhaktāmara Stotra and a foreward by H Jacobi, English translation and Sanskrit introduction by Prof Kapadia. It will also soon be published with the commentary of Harsakirti in the D L P Series, Bombay

[B. D 298

1800

कल्याणमन्दिरस्तोत्र of सिद्धसेन with टीका by कनककुशल.

10½×4½ inches Devanāgari handwriting Foll. 17, about 14 lines to a page Dated Sam. 1712.

Kalyānamandira with the commentary of Kanakakusala composed in Sam 1652. For quotations, cf. Weber II. p. 938 ff Kanakakusala was a pupil of Hiravijayasuri of the Tapā Gaccha. See below Nos. 1835–1840

Begins —

प्रणम्य पार्श्वमिष्टार्थं॰

[B. D. 67.

1801

कल्याणमन्दिरस्तोत्र of सिद्धसेन with टीका by हर्षकीर्ति.

10½×5 inches, Devanāgari handwriting Foll 20, about 13 lines to a page

Kalyānamandira with the commentary of Harsakirti pupil of Candrakirti of the Nāgapuriya Tapā Gaccha The MS. does not contain the colophon but I found that it was Harsakirti's commentary on comparing it with MS No 708 of 1899–1915 of the B. O R. I. Poona. For Harsakirti, see below No. 1828

Begins —

श्रीमत्पार्श्वजिनं नत्वा बालानां बोधहेतवे ।॰

[B D 301.

1802

कायस्थितिस्तोत्र with अवचूरि.

10½×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 5, about 17 lines to a page

This is a Prakrit Stotra in 24 stanzas accompanied here by a brief Sanskrit Avacuri It is published with the Avacuri of Kulamandana the Ātmānanda Sabhā, Bhavnagar, Sam 1968

The Stotra begins —

जह तुह दंसणरहिऊ कायठिईसु भमिओ भवारण्णे ।॰

The Avacuri begins —

वर्धमानं जिनं नत्वा यथाभूतार्थदेशकम् ।
कुर्वे कायस्थितिस्तोत्रे किंचिदर्थप्रकाशनम् ॥॰

[B D 144

1803

क्रियाकलापस्तुति (चतुर्विंशतिजिनस्तुति) of समन्तभद्र with टिप्पनी by प्रभाचन्द्र.

8¼ × 6¼ inches, Devanāgarı handwriting Foll 96, 12 lines to a page Dated Sam 1913

Krıyākalapa, also called Caturviṅs'atıjınastutı or Svayambhustutı, ıs a Stotra ın 123 Slokas composed by Samantabhadra as ıs clear from the last stanza. The Tıppanı ıs by Prabhācandra Both are Dıgambaras, cf. Brhat Tıppanıka (Jaına Sāhıtya Saṅs odhaka vol I. Pt. 2) No 147, and Hıralal, Cat. of C. P MSS., 1926, p. IX ff

The text begins —

स्वयभुवा भूतहितेन भूतले समजसज्ञानविभूतिचक्षुषा ।०

The Tıppanı begins —

स्वय परोपदेशमन्तरेण मोक्षमार्गमवबुध्य०

Ends:—

इति श्रीप्रभाचन्द्रविरचितायां श्रीगौतमादिचतुर्विंशद् स्वयभू (?) समन्तभद्रकृतस्तुतिविवरणे परिपूर्णम् ।

[B D 47

1804

गौतमस्वामिस्तोत्र of जिनप्रभ

10½ × 4½ inches, Devanāgarī handwriting Folio one only, ten lines in all.

A stotra ın Sanskrıt contaınıng nine stanzas by Jınaprabha for whom see above Nos. 1722-23

Begins.—

ॐनमस्त्रिजगन्नेतु ०

[B D 209

1805

चतुर्विंशतिजिनस्तुति of धर्मघोष with अवचूरि.

10½ × 4½ ınches, Devanāgarı handwriting Foll. 5, about 13 lines to a page.

A Sanskrıt Stotra ın 28 stanzas by Dharma ghosasurı, pupıl and successor of Devendrasuri of the Tapā Gaccha Dharmaghosa dıed ın Saṁ. 1357, cf Weber, II. p 1010 Our MS contaıns a brief Avacurı

It ıs published with commentary ın Stotraratnakara vol. I, by Venıchand Surchand, Mhesana 1914

Begıns.—

जयवृषभ जिनाग्निर्दृपसे०

B D 72

1806

चित्रकृतस्तोत्र with वृत्ति by साधुराजगणि.

10¾ × 4½ ınches, Devanāgarı handwriting Foll 5, sixteen lines to a page

This ıs a Sanskrıt Stotra ın 12 stanzas written ın an artıficıal style with commentary, both composed by Sādhurājagaṇı, pupıl of Devasundarasurı of the Tapā Gaccha. The Stutı embodies the names of dıfferent eatables. Both text and commentary are published ın the Jaınastotra-Sangraha vol. II (Yas'ovıjaya Jaına Granthamalā), Benares, 1906

The vrttı begıns.—

श्रीमहावीरमानम्य किंचिद्वृत्तिर्विधीयते ।
स्वोपज्ञचित्रकृत्स्तोत्रे कौशमाश्राय धीमताम् ॥०

तस्य चेदमादिम पद्यम् । भास्वारायणसेव्हरी०

[B. D 9

1807

जिनशतक of जम्बूकवि with अवचूरि.

10½ × 4½ ınches, Devanāgarī handwriting Foll. 18, about 18 lines to a page. Dated Saṁ 1653.

Jınasataka ıs a poem ın praise of Jına, containıng 100 S'lokas dıvided ınto four chapters and composed by Jambūkavı of the Candra Kula. A commentary on this poem was written ın Saṁ 1025 by Sāmbamunı of the Nāgendra

Kula, cf Peterson Reports IV p 90 ff The poem is published in Kāvyamālā Guccha VII p. 52 ff In our MS, the Avacūri was composed and written by Vimalahaṅsagani at Cambay in Sam 1653

Begins —

श्रीमद्भिः स्वैर्महोभिर्भुवनमभि०

[B D 63

1808

जिनस्तोत्ररत्नकोश of मुनिसुन्दर

10½ × 4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 17, about 17 lines to a page

This is a collection of Stotras addressed to Jina composed by Munisundarasuri of the Tapā Gaccha for whom see above Nos 1572 and 1712 Born Sam. 1436, died Sam 1503, cf. I. A XI p. 256 and Weber II. p. 1012 ff.

The work appears to be divided into several Prastāvas. Our MS contains 10 out of the 23 chapters of the first Prastāva. The first Prastāva is published in the Jainastotrasangraha vol II (Yosovijaya Jaina Granthamālā) Benares 1906

Begins —

जयश्रिय ज्ञानतपक्रियासुधे ०

[B D 299

1809

दादापार्श्वस्तव of राजसुन्दर.

10¼ × 4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 2, about 14 lines to a page

A hymn in praise of Dadā Pārsvanātha of Baroda, composed by Rājasundara pupil of Pandita Padmasāgara (see above No 1703). The hymn contains 45 stanzas in which the first lines of the stanzas of the Bhaktāmara Stotra are used as the last lines in the corresponding stanzas. The hymn will soon be published by the Āgamodaya Samiti in the IIIrd volume of their Bhaktāmarapādapurtikāvyasangraha

Begins —

श्रीअश्वसेननरराजपवित्रपुत्र
कल्याणसंततिकर स सदा ममास्तु ।
यस्यार्चनं विदधतीह बुधा क्षमाणां
भक्तामरप्रणतमौलिमणिप्रभाणाम् ॥ १ ॥०

Ends —

एव श्रीवटपद्रनामनगरोत्तंसैकचूडामणिः
श्रीमत्पण्डितपद्मसागरगुरो पादप्रसादात्स्तुत ।
सद्भक्त्या मयका सुरेश्वरनतः श्रीपार्श्वदेवो जिनो
दादाख्यः प्रभुराजसुन्दरशिशो कल्याणकोटिप्रद ४५

[B. D 176

1810

नन्दीश्वरस्तोत्र and घण्टाकर्णमहावीरस्तोत्र

10½ × 4½ inches Devanāgari handwriting Folio 1 only 22 lines in all

(1) नन्दीश्वरस्तोत्र in 11 stanzas is written in old Gujrati Begins —नदीसरवर दीपमझारि० (2) घण्टाकर्णस्तव contains four stanzas in Sanskrit. Begins —घण्टाकर्ण महावीर०

[B. D 107

1811

परमानन्दस्तोत्र.

11¼ × 4½ inches Devanāgari handwriting Foll 4 about 18 lines to a page.

Paramanandastotra in Sanskrit, contains 25 stanzas In our MS it is accompanied by a Gujrati commentary

Begins —

परमानन्दसंपन्न निर्विकार निरामयम् ।०

[B D 181

1812

पार्श्वस्तोत्रादिसंग्रह.

10½ × 4½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 14, about 11 lines to a page. Dated Samvat 1786

The MS contains the following Stotras —

(1) उपसग्गेहर-पार्श्वस्तोत्र, in five Gāthās, begins —
उवसग्गहर पास॰

(2) शान्तिकरस्तवन in 14 Gathās composed by विद्यासिद्धि pupil of सोमसुन्दरसूरि of तपागच्छ, begins — संतिकर संतिजिण॰

Ends —

तवगच्छगयणदिणयरयुगवरसिरिसोमसुन्दरगुरूण ।
सुपसायलद्धसिद्धी विज्जासिद्धी थुणइ सीसो ॥ १४ ॥

(3) भयहरस्तवन of मानतुङ्ग in 25 Gāthās begins —
नमिऊण पणयसुरगण॰

(4) अजितशान्तिस्तव of नन्दिषेण in 40 stanzas, see above No 1793.

(5) भक्तामरस्तोत्र of मानतुङ्ग See below Nos 1813-1817.

(6) बृहच्छान्ति in 6 Slokas, begins —भोभो भव्या॰ see below No 1853

The MS was written by Saṅghavimala, pupil of Rājavimala of the Katapara (Kutubpurā Tapā) Gaccha in Sam. 1786.

[B. D 299

1813-1816

भक्तामरस्तोत्र of मानतुङ्ग.

11¼×4½, 11×5, 10×5, 10×4½ inches, Devanagari handwriting Foll. 17, 7, 13, 4, about 13, 12, 12 12 lines to a page The first MS is dated Sam 1783 and contains the Bālāvabodha of Merusundara (see above No. 1535) the third is incomplete (contains only 12 stanzas), second and third contain Gujrati explanation

Bhaktāmarastotra is a Sanskrit Stotra in 44 stanzas in praise of Ṛsabha Jina Its author is Mānatunga for whom, see Klatt, I. A. XI p 252 Weber II. p 932 f n and Winternitz Geschichte II p. 339 ff The Stotra is edited and translated into German by H Jacobi, in Ind. Stud, XIV p 359 ff It is also published in the Kāvyamālā, Guccha VII It is recently published with English translation and Sanskrit Introduction by Prof Kapadia in the Āgamodaya Samiti Series, together with the commentaries of Guṇākara Meghavijaya and Kanakakus'ala and the Kalyāṇamandira Stotra.

[B. D 81, 299, 308, B I. 171

1817

भक्तामरस्तोत्र of मानतुङ्ग with वृत्ति by गुणाकर.

11½×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 39, about 13 lines to a page. The MS was copied by Haṅsakīrti in Sam 1514

Bhaktāmarastotra with the commentary of Guṇākara, (also called Gunasundara), pupil of Gunacandra, successor of Śrītilaka of the Rudrapallīya Gaccha. It was composed in Saṁ. 1426 Our MS does not contain the Pras'asti of 11 Slokas, giving the date &c For this, cf Peterson, Reports V p 207 ff Also see Bod, No 380 and Weber, II. p 938 ff

Begins —

पूजाज्ञानवचोपायापगमातिशयाद्भुताम् ।॰

End —

(इति) नवाङ्गवृत्तिकारकश्रीअभयदेवसूरिसन्तानीयश्रीगुणचन्द्रसूरिशिष्योपाध्यायगुणसुन्दरविरचिता श्रीयुगादिदेवस्तववित्तिः समाप्ता। सवत् १५१४ वर्षे हंसकीर्तिगणिनालेखि । श्रीखरतरगच्छे जिनभद्रसूरिविजयराज्ये ।

[B D 282

1818

योगशास्त्र of हेमचन्द्र and other Stotras.

10½×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 51, about 13 lines to a page Dated Samvat 1550

The MS contains —(1) योगशास्त्र (chs. 1-4) of हेमचन्द्र; see above Nos. 1649-1652 It is recently published with the author's own Vṛtti by the *Jaina Dharma Prasāraka Sabhā Bhavnagar, 1926.* (2) वीतरागस्तोत्र of हेमचन्द्र, *see below No* 1820, (3) वीरस्तुति *in 5 slokas*, (Be मदनदहन॰); (4) जीराउली पार्श्वनाथस्तव in 44 Slokas by महेन्द्रप्रभ (Be. प्रभु जीरिका॰), (5) पार्श्वस्तव in 13 slokas (Be. श्रीवामेयममेय॰), (6) अजितशान्तिस्तव of नन्दिषेण; (7) भयहरस्तोत्र of मानतुङ्ग; (8) उपदेशमाला of जयकीर्ति in 116 Gāthās, see above No 1663, (9) चतुःशरणप्रकीर्णक अध्ययन, this is another name of चतुःशरणप्रकीर्णक, *for which see above Nos.* 1432-36, (10) गौतमपृच्छा, (11) जीवविचार; (12) नवतत्त्व, (13) विचारसप्ततिका; (14) ऋषिमण्डलस्तव of

धर्मघोष, (15) लोकनालद्वात्रिंशिका, (16) विचारसारसूत्र in 85 Gāthās by हेमचन्द्रसूरि, the head of the Gaccha (which?) composed in Sam. 1267

It begins —

मोक्खसहकारवीरं॰

It ends —

धनविसए जा किज्जइ पाडलिपुत्रे पसिद्ध जो राया ।
नाणे जो पवियज्जइ तेसिं नामेण रइयमिण ॥ ८४ ॥
मुणिरसदिणयरसखे वरिसे विक्कमनिवाउ रइयमिण
कत्तियसुदे तेरसि दिणम्मि सुगुरूवएसेण ॥ ८५ ॥

गच्छाधिराजश्रीहेमचन्द्रसूरिविरचित श्रीविचारसारसूत्रम् ।

[B. D 26

1819

लघुसंघपट्टक of जिनवल्लभ.

10¾×4¼ inches Devanāgarı handwriting Foll 7, about 18 lines to a page

Laghusanghapaṭṭaka also called merely Saṅgha paṭṭaka is a collection of 40 Sanskrit stanzas on moral behaviour by Jinavallabhasuri of the Kharatara Gaccha For another MS of the text with Harsarāja's commentary cf. Weber II p. 927, for the author (died Sam. 1167) see Bhandarkar, Report, 1882-83, p. 47 ff Also see above No 1685 It is published with a com mentary by Balabhai Chaganlal Ahmedabad

Begins —

वह्निज्वालावलीढ॰

Ends —

समस्तप्रतिमे॰ कदर्थामदे ॥ ४० ॥

[B. D 144

1820

वीतरागस्तोत्र of हेमचन्द्र.

10¼×4¼ inches, Devanāgarı handwriting Folio one only; 48 lines in all First folio of the MS. is missing

The Stotra contains 20 Prakāśas each having 8 or 9 stanzas and was composed by Hemacandra, for whom see above Nos. 1724-32. For another MS cf Bod No 1331 The Stotra with the commentaries of Prabhānanda of Kharatara Gaccha and Visālarāja (pupil of Somasundara) of Tapā Gaccha is published in the D L P Series Bombay 1911 Our MS. does not contain the first 10 Prakāśas Also see above No. 1818 (2)

[B. D 107

1821

वीरचरित्रस्तव of जिनवल्लभ with वृत्ति by समयसुन्दर.

10×5 inches, Devanāgarı handwriting Foll 24, about 13 lines to a page

Viracaritrastava also called Duriyarayasamira Stotra contains 44 Prakrit stanzas It was composed by Jinavallabha of the Kharatara Gaccha, see above No 1819 The commentary is by Samayasundara for whom see above Nos 1440-41 For other commentaries on the Stotra cf Mitra, Notices VIII. p 157, Bik., No 1491

The Stotra begins —

दुरियरयसमीरं मोहपङ्कोहनीर
पणमय जिणवीर निज्जियाणङ्गवीरम् ।
भवभइपरिकूल तस्स मुखखाणुकूल
चरियमिह समूल किंचि कित्तेमि थूलम् ॥ १ ॥॰

The com begins —

नत्वा वीरजिनेन्द्र दुरियरयसमीरस्य च (स्तव) वृत्तिमहम् ।॰

[B D 154

1822

वीरस्तव of धनपाल with अवचूरि.

10¼×4¼ inches, Devanāgarı handwriting
Folio one only, about 40 lines in all

Virastava in 30 Gāthās composed by Dhanapāla author of the Ṛṣabhapañcāśikā, Tilakamañjarı and Prākṛtalakṣmī in Sam 1029 It is edited with other works of Dhanapāla by Prof H R. Kapadia in the Āgamodaya Samiti Series. It will be shortly out.

Begins —

निम्मलणदेवि भणहे॰

[B. D 304

1823

शोभनस्तुति of शोभन with अवचूरि.

10½×4½ inches Devanāgari handwriting Foll. 74, eighteen lines to a page

Sobhanastuti also called Stuticaturvimsatikā is a collection of 96 Slokas in praise of the 24 Jinas composed by Sobhana brother of Dhanapāla author of *Tilakamañjarī*. *The hymn* is published with an Avacuri which is the same as ours in the Kāvyamālā Guccha VII It is edited and translated into German by H. Jacobi at Z D M G 32 p 509 ff It is recently edited with the commentary of Dhanapala brother of the author, and our Avacuri by Prof Kapadia in the Āgamodaya Samiti Series Bombay, 1926 Prof. Kapadia has again edited the same in the same Series with the commentaries of Jayavijaya Siddhicandra Saubhagyasāgara and Devacandra and with a Sanskrit introduction in which he discusses at length the Yamakamaya Stotra literature of the Jainas The edition will be out *in a few days.*

[B D 177

1824

सरस्वतीस्तोत्र of बप्पभट्टि

10½×4½ inches Devanāgari handwriting Folio one only 14 lines in all

This is a Stotra in 13 Slokas in praise of Sarasvatī by Bappabhaṭṭi According to Prabhāvakacarita (N S ed p 178) he was born in Sam 800 and died in 895, whereas in the Vicārasāra of Pradyumna and the Gacchotpatti Prakiraṇaka (cf Peterson Reports III p 272 v 31, p 285 v 101) it is said that Bappabhaṭṭi was born in the year 1300 after the Viranirvāna i e in 830 of the Vikrama Era Compare *again Bhandarkar Report* 1883 84 p 15 and S P Pandit Gaüḍavaho (2nd ed Poona 1927) Intro. p 156 ff The Stotra is published in Prof Kapadia s edition of Bappabhaṭṭis Caturvimsatikā in the Āgamodaya Samiti Series Bombay, 1926

Begins —

कळमराळविहगमवाहना॰

[B. I 175

1825–1827

सिन्दूरप्रकर of सोमप्रभाचार्य.

10½×4½ 10½×4½, 10×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 8, 4, 6 (2-7) *about* 12, 16, 15 lines to a page First MS is incomplete, third is dated Sam. 1675, its first folio is missing

Sinduraprakara also called Somasataka and Suktimuktāvali is a collection of 100 Sanskrit stanzas on different subjects connected with Jain *religion Its author is Somaprabhācārya* pupil of Vijayasimha pupil of Ajitadeva of the Brhad Gaccha. He composed his Kumarapalapratibodha *in Sam* 1241 *cf* Peterson Reports *V p* 37 *ff* Brhaṭṭippanika No. 232 (cf Jaina Sāhitya Saṁsodhaka, vol. I pt 2) mentions a Sumatinathacarita which was written mostly in Prakrit by our author during the reign of King Kumarapal Srngaravairāgyatarangini is still another work of this author According to Dharmasagara he was well known as Satārthi (or for his Satārthi ? A MS of a Satarthi by Somaprabha exists at Baroda Kāntivijaya Bhandar) cf. Weber, II p. 1007 For another MS. *and quotations cf the same* p. 1132 *ff* and Bod., No 1409 The text is published in the Kāvyamāla Guccha VII p. 35 ff The same with Harsakirtis commentary is published by the Oriental Press Co Ahmedabad 1867 and by Keshavlal Dalsukhabhai, Ahmedabad 1924

[B. D 154, 301, B I 185

1828

सिन्दूरप्रकर of सोमप्रभ with टीका by हर्षकीर्ति

9½×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 47, ten lines to a page

Sinduraprakara with the commentary of Harsakirti pupil of Candrakirti of the Nāgapur ya Tapā Gaccha. For quotations cf Weber II. p. 1132 ff for the author cf Bhandarkar, Report 1882-83 p 42 ff A MS of Nyāyasāra (No 91 of 1873 74 of B O R I Poona) was copied in Sam 1635 for our Harsakirti.

Ends —

सेयं श्रिनेयर्पमहर्षकीर्तिसूरिधरो दृषिमिमामकार्षीत् ॥

[B D 51.

PART—V MISCELLANEOUS

1829-1830

अतिचार.

8×4 and 10×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 7 and 11, about 13 and 10 lines to a page Second MS dated Sam 1903

Aticāra or the violation of the moral rules laid down in connection with the fivefold Ācāra and atonement for the same. The piece is mostly written in Gujrati

Begins.—

नाणम्मि दसणम्मि य चरणम्मि तवे य तहय विरियम्मि ॥०

[B D 96, 301

1831

अनुयोगविधि.

10×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 15 about 17 lines to a page

A manual of the rites in connection with the initiation of a Sādhu Mostly in Gujrati.

Begins —

श्रीविजयसिंहसूरिगुरुभ्यो नम । श्रीआवश्यकसुभस्कन्धोद्दश । नन्दी १ सामायिकाध्ययनादि १२ चतुर्विंशति०

Ends —

इति अनुयोगविधि । अनुयोग साय प्रतिक्रम्यते तत शैक्षस्य लोच १ तत उपस्थापनान् इति । शुभ भवतु । सर्वयोगदिनकालमान, अनुष्ठानकरणविधि, शिष्यमण्डलस्थापनविधि०

[B D 304.

1832

अष्टाह्निकाव्याख्यान of क्षमाकल्याण.

10¾×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 11 about 15 lines to a page.

Th... the ... in ... pu...

see above Nos 1622 and 1731 For quotations, cf Bik., No 1503, Mitra Notices IX. p 8 and Catalogue of Sk. MSS of the Calcutta Sanskrit College vol. X (1909) No. 71 It is published by the Ātmānanda Sabhā of Bhavnagar

Begins —

शान्तीश शान्तिकर्तारं नत्वा स्मृत्वा च मानसे ।
अष्टाह्निकाया व्याख्यान लिख्यते गद्यबन्धत ॥ १ ॥०

[B D 198

1833

आचारचूलिका

10¾×4½ inches Devanāgarī handwriting Foll. 4, about 13 lines to a page

Culikā of Ācara (of Ācārānga Sutra?) in 80 Gāthās in which the religious duties of a Jain Srāvaka are laid down with references to the stories of older Srāvakas.

Begins —

त नमह रिसहनाह केवलवरनाणदसणसणाह ।
अरिहत भगवत सिद्ध बुद्ध जयपसिद्ध ॥ १ ॥
अत्थ मासेइ जिणो सुत्त गुथन्ति तह्वि गणहारी ।
भवुहाण बोहणत्थ दूसमविसमम्मि कालम्मि ॥ २ ॥
चउभेऊ जिणधम्मो पन्नत्तो सोहणो जिणिंदेहिं ।०

Ends —

जिणसासणरत्ताण समग्गसवगसुवबहुत्ताण ।
एया आयारस्स य चूला भणिया मुणिंदहिं ॥८०॥
इति श्रीआचार्यचूलिका समाप्ता ।

[B D 303

1834-1835

आराधनाप्रकरण of सोमसूरि.

10½×4¾ and 10½×4¾ inches Devanāgarī handwriting Foll. 6, 6 (1-5, 10), about twelve lines to a page Dated Sam 1829, 1750

Āradhanā also called Paryantārādhanā consists of 70 Gathās and was composed by Somasuri. For a MS dated Sam. 1293 of this piece

compare Peterson, Reports V p. 69, also see Catalogue of MSS of the Calcutta Sanskrit College vol X p 75

Begins —

नमिऊण भणइ एव भयवं०

[B. D 81, 154

1836

आलोचना of गौतम with टीका by प्रभाचन्द्र.

11½×5½ inches, Devanagari handwriting Foll 51, ten lines to a page Dated Sam 1864

Ālocana or the Daivasika Pratikramana Sutra It is ascribed to Gautama by the commentator Prabhācandra The Sutra is employed in the rite of the daily expiation for sins committed in his fivefold activity by a Sadhu

Begins —

पञ्चाचारविशोधनार्थममलामालोचनामुक्तवान्–
इत्यादिदिनावधेर्गणनया श्रीगौतमो माद्दशाम् ।
स्पष्टार्थं प्रवरं प्रसन्नवचनैं सर्वप्रबोधप्रदै–
स्तां व्याख्यातुमशेषतोमलवपु प्रारभ्यते प्रक्रम ॥०

Ends —

श्रीमद्गौतमनामभिर्गणधरैर्लोकत्रयोद्योतकै ॥
सुव्यक्त सकलोप्यसौ यतिपतेर्जात प्रभाचन्द्रत ॥

इति गौतमस्वामिविरचितदैवसिकप्रतिक्रमणायाटीका श्रीमत्प्रभाचन्द्रपण्डितेन कृतेति ।

[B D 56

1837

एकादशीव्रतकथानक

9¾×4½ inches, Devanāgarı handwriting Foll. 5 about 15 lines to a page.

This is a story written in Prakrit and contain ing 157 Gāthās to illustrate the importance of the Ekādasi Vrata.

Begins —

गिरिपीरं नमिऊण पुच्छइ तिरिगोयमो समासेयम् ।
भयव कहेसु इगिंह इगारसमुत्तकरण मे ॥ १ ॥०

[B D 122.

1838-1840

कार्तिकशुक्लपञ्चमीमाहात्म्य of कनककुशल.

10½×5, 10½×4½ 11×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 8, 9, 5, about 18, 9, 16 lines to a page First is dated Sam 1868

These are three MSS of a story of Varadatta and Gunamañjari It was composed by Kanakakus'ala pupil of Vijayasena and Hiravijaya Suris of the Tapā Gaccha in Sam 1655 at Medatā. It was corrected by Padmavijaya and Bhavavijaya Ganis, *see above Nos 1800 and 1414-15* The story illustrates the importance of the 5th day of the first half of Kartika usually known as the *Saubhāgya or the Jñāna Pañcami, compare* Bik No 1486 and Mitra Notices, IX p 5

Begins —

श्रीमत्पार्श्वजिनाधीश फलवर्धिपुरस्थितम् ।
प्रणम्य परया भक्त्या सर्वाभीष्टार्थसाधकम् ॥ १ ॥
शुक्लकार्तिकपञ्चम्या माहात्म्य वर्ण्यते मया ।०

[B D 191, 295, 297

1841

गच्छाचारप्रकीर्णक

10½×4½ inches Devanāgari handwriting Foll 16 eleven lines to a page

Gacchācāra Prakirnaka contains 138 Gāthās on the conduct of Bhiksus and Bhiksunis Our MS contains only 84 of these with a Gujrati translation The text with Sanskrit Cchāyā is published along with 9 other Prakirnakas by the Āgamodaya Samiti of Surat in 1927 The same Samiti has also published this Prakirnaka with the commentary of Vānararsi (i. e Vijayavimala Gani) For quotations cf. Weber II p. 622 ff.

Begins —

नमिऊण महावीरं तिअसिंदनमंसिय महाभाग ।०

[B D 181

1842

जीवक्षमापनाकुलक.

12×4½ inches Devanāgari handwriting Foll. 3 72, nine lines to a page

The MS is without beginning It contains a long dissertation in Gujrati on the sins committed by the soul and the manner of asking forgiveness for them. At the end is given a piece in 38 Prakrit Gāthās It is called Jivaksamāpanā Kulaka

The Kulaka begins —

जो कोवि मए जीवो चउगइभवचक्कमउडयारंमि ।
दूहविऊ मोहेण तपि य तिविहेण खामामि ॥ १ ॥०

Ends —

इय खामणाइएसु चउगइमावक्षयाण जीवाण ।
भावविसुद्धीए महाकम्मक्खयकारण होऊ ॥ ३८ ॥

इति जीवक्खामणाकुलकः ।

[B D 154.

1843

दानशीलतपभावनाकुलक of अशोक

10½ × 4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 7, six lines to a page

This is a small poem in 50 stanzas written in Sanskrit by Asoka Muni on the qualities of Dāna, Tapa, Sila and Bhāvanā One Asoka living in Sam 1154 is mentioned at Peterson Reports V p. 29

Begins —

देवाधिदेव नमिऊण वीरं समत्तससारसमुद्दतीरम् ।०

Ends —

छन्दाइ सव्वाण भयाणएण असोगणामामुणिपुगवेणम् ।
सिद्धान्तति साइयमि जेण हीणाहिय सूरि समतु तेणम् ५०

[B D 209

1844

दीक्षाविधानादिपञ्चाशक of हरिभद्र.

10½ × 4½ inches Devanāgari hand writing Foll 24, eight lines to a page

The MS contains five out of the 10 Pañcāsakas (i.e poems in 50 stanzas each) of Haribhadra They are —दीक्षाविधान [Be —णमिऊण महावीर जिण दिक्खाए०] चैत्यवन्दन [Be —णमिऊण वद्धमाण सम्म बोच्छामि०], पूजाविधि [Be —णमिऊण महावीर जिण पूआए०], प्रत्याख्यान [Be —णमिऊण वद्धमाण समासऊ०] and स्तवनाविधि [Be —णमिऊण जिण वीरं०] Compare Peterson Reports, I App, p. 16

All the 10 Pañcāsakas are published with Abhayadeva's commentary by the Jaina Dharma Prasāraka Sabhā Bhavnagar, Sam 1968.

[B D 299

1845

नमस्कारमाहात्म्य of सिद्धसेन

11 × 4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 6, about 14 lines to a page.

Namaskāramāhātmya or importance of Namaskāra *is a work containing* 217 Slokas divided into 8 chapters It was composed by Siddhasena at Siddhapura on the banks of the Sarasvati

Begins —

नमोस्तु गुरवे कल्पतरवे जगतामपि ।०
तेषामनाथनन्तानां स्वाकैस्त्रैलोक्यपावनं ।
वितनोत्वात्मन शुद्धिं सिद्धसेनसरस्वती ॥ ११ ॥

Ends —

सिद्धसेनसरस्वत्या सरस्वत्युपगातटे ।
श्रीसिद्धचक्रमाहात्म्य गीत श्रीसिद्धपत्तने ॥ ६४ ॥

इति श्रीसिद्धसेनाचार्यविरचिते श्रीमन्नमस्कारमाहात्म्ये ऽष्टमः प्रकाश ॥

[B D 177

1846

पञ्चपरमेष्ठीमहामन्त्रचक्रवृत्ति

10½ × 5½ inches Devanāgari handwriting Foll 38 eleven lines to a page. Dated Sam. 1905

These are a few Jain Tantric extracts

Begins —

अथ ज्वालामालिनीमन्त्र । ॐ नमो भगवते श्रीचन्द्रप्रभ जिनेन्द्राय० इति ज्वालामालिनीमन्त्रः fol 3b, इति नमोत्थुणकल्पः 5b इति महामीसी विद्या 6b, इति गणि विद्या 10 इति पञ्चपरमेष्ठिनमस्कारतत्त्वस्तोत्र 12, इति पञ्चपरमेष्ठीस्तवविवरण 13b, इति श्रीजिनप्रभसूरिकृत श्रीपञ्चपरमेष्ठिमहानमस्कारस्तोत्र 16b

Ends —

इति महासैद्धान्तिकभद्रगुरुस्वामिना नीलशिष्यश्रीवयर स्वामीवचने बृहद्वृत्तेरुद्धृते । श्रीपञ्चपरमेष्ठीमहायन्त्रमप्रचक्र वृत्तिरियं समाप्ता ।

[B D 123

1847

पर्युषणाशतक with वृत्ति of धर्मसागर

10½ × 4½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 36, about 15 lines to a page.

Paryusanasataka is a collection of 110 Gāthās treating of the Paryusana Parvan composed by *Dharmasāgara pupil of Hiravijaya Suri of the* Tapā Gaccha. The commentary in Sanskrit is by the author himself See above No 1439, for the author

The text begins —

नमिऊ वीरजिणिंदं कालयसूरिंच इदुपणयपयम् ।०

The com begins —

प्रणम्य श्रीमहावीरं शक्रसंस्तुतशासनम् ।
श्रीपर्युषणाशतकं स्वोपज्ञं विवृणोम्यहम् ॥ १ ॥

इहहि तावत्सम्प्रति भरतक्षेत्रे पर्युषणापर्वकृत्यं भाद्रपदसितचतुर्थ्यामुत पञ्चम्यां वा जिनाज्ञेति विप्रतिपत्तौ चतुर्थ्यामेव जिनाज्ञेति व्यवस्थापनाय पर्युषणाशतकाभिधानं प्रकरणं चिकीर्षुः ०

It ends.—

इति श्रीमत्तपागणसुविहिताग्रणीहीरविजयसूरीश्वरशिष्योपाध्यायश्रीधर्मसागरगणिविरचिता स्वोपज्ञपर्युषणाशतकवृत्तिरियमिति ॥ छ ॥

[B D 297

1848-1849

पूजाष्टक

10½ × 4½, 10½ × 4½ inches, Devanāgari hand writing Foll 17 and 15 about 18 lines to a page The first MS is dated Sam. 1406

These are two manuals of the eightfold worship of Jina written in Sanskrit prose with Kathās *to illustrate it.* They slightly differ from each other

The first begins —

पणमह त नाभिसुय सुरगयसक तिलोयणसहस्सम् ।०

The second begins —

सयलसुरकिंनरविज्जाहरनरवंदियथुभचलणम् ॥०

[B D 67, 96

1850

प्रतिक्रमणक्रमविधि of जयचन्द्र.

10½ × 4½ inches, Devanagari handwriting Foll 22, about 15 lines to a page, Dated Sam 1739

This is a treatise on the daily performance of the Pratikramana composed in Sam 1506 by Jayacandra pupil of Somasundarasuri of the Tapā Gaccha For quotations &c cf Peterson, Reports III. App p. 229, IV p 107, Weber II p 912 ff, the conclusion of our MS agrees with that of the latter two

Begins —

श्रीवर्धमानमानम्य श्रीगुरूंश्च गुणैर्गुरून् ।०

Ends —

श्रीमदावश्यकसूत्रवृत्तितो उद्धरितं श्रीप्रतिक्रमणरहस्य समाप्तम् । संवत् १७३९ वर्षे लिखितम् ।

[B D 299

1851

प्रतिष्ठासारसंग्रह of वसुनन्दी

11½ × 5½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 35, ten lines to a page

Pratisthāsārasangraha is a treatise in six chapters containing about 700 Slokas, on the rites to be performed on the occasion of the installation of an image of Jina The author is a Digambara called Vasunandin From one of my lists of Bhandars the date of the work would seem to be Sam 1570, but I am not sure of this. *For* another Vasunandin cf Peterson Reports IV p 137

Begins —

सिद्धं सिद्धार्थसद्भावं विशुद्धज्ञानदर्शनम् ।०
विधानवादसत्सूत्रात् प्राग्देवीयैरुपासकाः ।
चन्द्रप्रज्ञप्तिसंज्ञाच सूर्यप्रज्ञप्तिमन्यतः ॥ ४ ॥
तथा महापुराणार्थात् आयज्ञाध्ययनश्रुतात् ।
सारं संगृह्य वक्ष्येऽहं प्रतिष्ठासारसंग्रहम् ॥ ५ ॥

Ends—

इति श्रीवसुनन्दिसैद्धान्तिकविरचिते प्रतिष्ठासारसंग्रहे षष्ठपरिच्छेदः समाप्तः ।

[B D 56.

1852

प्रायश्चित्त.

12¾ × 5¾ inches, Devanāgarı handwriting Foll 13, 12 lines to a page. Dated Sam. 1905

Prāyas'citta is a collection of about 60 Gāthās on the atonements for the violation of the several vows, to be observed by a devout Jain They are accompanied by a Hindi explanation in our Manuscript

Begins —

णमिऊण पचगुरूण गणहरदेवाण रिद्धियत्ताण ।
वोच्छामि छेदसुत्तं साहूण सोहण ठाण ॥ १ ॥•

[B D 41

1853

बृहच्छान्तिस्तोत्र.

10 × 4½ inches, Devanāgarī handwriting Folio one only, 20 lines in all.

A Jain Stotra in 6 stanzas, see above No 1812 (6). It is published by Venichand Surchand in his edition of Pañcapratikramana Sutra Mhesana, 1915

Begins —

भोभो भव्या शृणुत वचन प्रस्तुत सर्वमेतद् ।•

[B D 107

1854

मौनएकादशीकथा.

10¼ × 4¾ inches, Devanāgari handwriting Foll 2, about 17 lines to a page.

This is a small story told in simple Sanskrit prose on the importance of eleventh day of the bright half of the month of Mārgas irsa.

Begins —

श्रीमहावीरं नत्वा गौतमो वीर पृच्छति ।•

[B. D 300

1855-1857

वसुधारामहाविद्यास्तव.

10½ × 4½, 11 × 5, 10½ × 5½ inches, Devanāgari handwriting Foll 8, 8 and 3, about 11, 9, 17 lines to a page First MS is dated Sam 1711

This is a set of Mantras, probably of Buddhistic origin, to be chanted by one who is anxious to be rich (?) to please Goddess Vasudhārā.

Begins —

संसारद्वयदैन्यस्य प्रतिहन्तृदिनावदे ।
वसुधारे सुधाधारे नमस्तुभ्य कृपामये ॥ १ ॥

एवं मया श्रुतमेकस्मिन्समये•

[B D 72, 127, 231

1858

विंशतिस्थानकतपोविधि.

10 × 4½ inches, Devanāgarī handwriting Folio one only, 24 lines in all. First folio of the MS is lost.

This is a Gujrati piece, mentioned here through mistake, explaining how the Pratikramana is to be performed The MS. is without beginning

[B. D 209

1859

श्राद्धविधि of रत्नशेखर with विधिकौमुदी of रत्नशेखर.

10 × 4½ inches, Devanāgarı handwriting Foll 171, fifteen lines to a page

Srāddhavidhi is a big treatise in six chapters, written in Prakrit on the daily rites to be performed by a Jaina Sravaka or Srādda i. e. a layman. It was composed with its Sanskrit commentary called Vidhikaumudi by Ratnasekhara pupil of Bhuvanasundara and Munisundara Suris of the Tapā Gaccha in Sam. 1506, see above Nos. 1527 28. For quotations, cf. Mitra, Notices, VIII. p. 49 Both text and

commentary are published by the Ānanda Printing Press, Bhavnagar Sam. 1974

The com. begins:—

अर्हं सिद्धगणीन्द्रवाचकमुनिश्राद्धाविधारस्रग् ।
श्रीवीरं समन्वर्थं प्रणिपत्य मुनीन्द्रं च गुरुम् ।
सिद्धचक्र स्तोत्र श्राद्धविधिप्रकरणं किंचित् ॥१॥

Ends —

एवं श्रीगुरुकमल प्रसादतः सद्गुणविधिविनिर्मिते ग्रन्थे ।
श्राद्धविधिवृत्ति रचित श्रीरत्नशेखर सूरिः ॥१२॥

इति तपागच्छनायकश्रीरत्नशेखरसूरिकृता विधिकौमुदी-नाम्नी श्राद्धविधिप्रकरणवृत्तिः समाप्ता ।

[B. D. 20

1860

षोडशमहादेवीपूजन

9¼ × 4¼ inches. Devanāgarī handwriting. Fol. 11, 13 lines to a page. Dated Sam. 18[illegible]

This is a Jain Tantric piece written in Sanskrit prose to explain the details of worship of several Jain deities.

Begins —

अथ सिद्धचक्रपूजनविधिः । प्रथम स्नात्रपूजा कर्तव्या ॥

Ends:—

इति षोडशमहादेवीपूजनम् ।

[B. D. 203

1861

स्थापनाकल्प

10¼ × 4¼ inches, Devanāgarī handwriting. Foll. 2, about 14 lines to a page. Dated Sam. 18[illegible]

Another similar piece containing 9 Sanskrit stanzas with explanation.

Begins —

स्थापनाविधि प्रवक्ष्यामि यथोक्त सद्गुरुपुंगिः ।
प्रभुत्व समागमीयमानकलकदायकम् ॥ १ ॥

Ends —

यथाकथमपि सर्वदा स्थापना पूज्या । इति श्रीस्था-पनाकल्प संपूर्णः ।

[B. D. 124

VOLUME IV. VERNACULAR LITERATURE.

PART I—GUJRATI LITERATURE

A Jain.

1862

अञ्जनाचौपई of पुण्यसागर.

10×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 1 and 3-26, about 15 lines to a page

A story of a queen called Añjanā and her husband Pavanañjaya composed in Sam 1689 by Punyasagara pupil of Vinayarāja and Karmasāgara of the Pippala Gaccha founded by Sānti-suri in Sam 1122, for quotations cf JK I p 530ff.

[B D 191

1863

अमरसेनवयरसेनचौपई of जयरङ्ग.

10×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 11, about 15 lines to a page

A story of Amarasena and Vajrasena composed in Sam 1700 by Jayaranga pupil of Punjakalas'a when Jinaratna headed the Kharatara Gaccha cf JK II p. 165ff

[B D 196

1864

रात्रिभोजनचौपई of धर्मसमुद्र.

9¾×4¾ inches, Devanāgarī handwriting Foll 13, about 13 lines to a page

This is a story in 256 stanzas to illustrate the sins committed by taking one's meal at night. Its author is Dharmasamudra pupil of Vivekasimha of the Kharatara Gaccha He lived in the latter half of the 16th century of the Vikrama Era See JK I pp 116, 118

[B D 144

1864

अर्बुदाचलकल्प.

10¼×5 inches, Devanāgarī handwriting Foll 3, 13 lines to a page

A description, in prose of Mount Abu

[B D 157

1865

अवन्तीसुकुमालकुलक of धर्मसमुद्र.

10¼×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 3, eleven lines to a page

Another work of Dharmasamudra, cf JK I p. 118

[B D 303

1867

आनन्दसूरिगच्छपट्टावली of मोहनानन्दविजय.

10¾×5¼ inches, Devanāgarī handwriting Foll 8, 12 lines to a page Dated Sam 1815

This is a Paṭṭāvalī of the Ānandasura Sākhā of the Tapā Gaccha. It was founded by Vijayatilakasuri in Sam 1673 Cf JK II p 748 ff

[B D 68

1868

आदीश्वरविनति of प्रेमविजय.

10¼×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 2 fifteen lines to a page.

A hymn in praise of Ādi Jina composed by Premavijaya pupil of Vimalaharsa, during the reign of Vijayasenasuri of the Tapā Gaccha, cf JK I p 397ff

[B D 154

1869

आनन्दश्रावकसन्धि of श्रीसार.

10¼×4¾ inches, Devanāgarī handwriting Foll 14, 13 lines to a page

A story of a layman called Ānanda composed in Sam 1684 by Srisara, pupil of Ratnaharsa, Hemanandana and Hemkirti of the Ksema Sakhā of the Kharatara Gaccha. Cf. JK. I p. 534ff.

[B D 107

1870-1871

आषाढभूतिरास of ज्ञानसागर.

10×4½ and 10×4½ inches, Devanagari handwriting Foll 10 and 8, 15 lines to a page, Dated Sam. 1729

Two MSS of a story of Āsadhabhuti composed in Sam 1724 by Jñānasāgara pupil of Manikya sagara of Añcala Gaccha, cf. JK. II p 57, 68ff

[B D 196

1872

इलापुत्ररास of रत्नविमल

10½×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 5, about 16 lines to a page

A story of the son of Ila composed in Sam. 1839 by Ratnavimala of the Ksema Sakha of the Kharatara Gaccha.

[B D 301

1873

उपदेशसप्ततिशिका of पार्श्वचन्द्र.

10½×4½ inches Devanagari handwriting Foll. 7 about 17 lines to a page

The MS contains —

(1) उपदेशसप्ततिशिका, (2) श्रावकधर्मविधि, (3) गीतार्थ पदावबोध, (4) सद्गुरुगीत, (5) आत्मशिक्षा, (6) जिनप्रति मागीत, (7) गीत and (8) उपदेशसाररत्नकोश

The first six are by Pārsvacandrasuri originator of the Pars vacandra Gaccha (at Jodhpur born Sam. 1537 died Sam 1612), cf JK. I. p 130ff The next two are by Vijayadevasuri of the same Gaccha and the last is by Samaracandrasuri pupil of Pars vadevasuri mentioned above See JK. I p 148 150

[B D 304

1874

ऋषिदत्ताचौपई of देवकलश.

11×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 9 sixteen lines to a page

A story of Rsidatta in 301 verses composed in Sam. 1569 by Devakalasa pupil of Devakallola Upādhyāya of Upakes'a Gaccha, cf JK I p 120

[B D 83

1875

एषणाशतक of पार्श्वचन्द्र and गुरुबारमास of जयचन्द्रगणि.

10½×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 9, 13 lines to a page

Esanās'ataka by Pārs vacandra contains 102 Duhas, cf JK I p 142 Gurubāramāsa in 39 *verses was composed by Jayacandra the fifth* lineal descendent of Pars vacandra He flourished in the latter half of the 17th century of the Vikrama Era, cf JK I p. 313ff

[B D 295

1876

कढियाराकान्हडरीचौपई of मानसागर

10½×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 9, 12 lines to a page. Dated Sam 1819

This is a story to illustrate S ila composed in Sam 1746 by Mānasāgara pupil of the Jinasāgara of the Tapā Gaccha, cf. JK II p 222

[B D 191

1877

कल्पव्याख्यान of ज्ञानविमल.

10½×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 29 nine lines to a page

Kalpavyākhyāna is a metrical exposition of the Kalpasutra in ten chapters containing about 300 Duhas composed by Jñānavimalasuri of the Tapā Gaccha who however founded the Vimala Gaccha in Sam 1748, cf JK. II p 308ff 328ff and 753ff

[B. D 108

1878

कालिकाचार्यकथा.

10½×5 inches, Devanāgari handwriting Foll. 4 17, about 12 lines to a page. Dated Sam 1907

Kālikācāryakathā narrated in Gujrati prose

[B D 193

1879

केशिप्रदेशीबन्ध of पार्श्वचन्द्र.

11×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 7, about 11 lines to a page

Story of Kesī and King Pradesī in 70 sections by Pārsvacandra for whom see above No. 1873.

Vrittaratnakar
H D Velankar

French Dictionary
Gondalekar
Oriental Bk House
330 A Sadashiv Peth
Poona 2

composed about the middle of the 17th century of the Vikrama Era by Nayasundara pupil of Bhānumeru pupil of Dhanaratnasuri of the Brhat Tapā Gaccha, cf JK. I p 254ff.

[B D 96.

1883

गिरिशिखररास of बालचन्द्र

10½×5 inches, Devanāgari handwriting Foll 8, twelve lines to a page.

This is a description of the holy mountain Sammetasikhara composed in Sam 1917 by Pālacandra pupil of Amrtasundara, at the advice of Jinasaubhāgyasūri (of the Kharatara Gaccha ?)

[B D 199

1884

गुणकरण्डगुणावली of जिनहर्ष.

10×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 16, fifteen lines to a page.

This is a story of King Arimardana in 492 verses composed in Sam. 1751 by Jinaharsa pupil of Sāntiharsa of the Kharatara Gaccha. See JK II p 81ff and 103.

[B D 81

1885-1886

गुणरत्नाकरछन्द of सहजसुन्दर.

10½×4½ and 10½×5 inches, Devanāgari handwriting. Foll 17 and 24 about 14 lines to a page Dated Sam 1676 and 1841

The poem describes the life of Sthulabhadra in 421 verses in different metres composed in Sam. 1572 by Sahajasundara pupil of Ratnasamudra Upādhyāya of the Upakesa Gaccha, cf JK I p 120ff.

[B D 83, 144

1887-1888

गुणावलीरास of जिनविजय

10½×4½ and 10×4½ inches Devanāgarī handwriting Foll. 18, and 16 (2 17), about 15 and 20 lines to a page. The first MS. is dated Sam 1812, the second is incomplete.

Gunavali Rāsa in 487 verses was composed in Sam 1751 by Jinavijaya pupil of Yasovijaya of the Tapā Gaccha, cf JK II. p 420

[B. D 140, 154

1889

गुरुतत्त्वस्वाध्याय of मानसागर.

10½×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 2, thirteen lines to a page

Gurutvasvadhyāya, in 16 verses, composed by

Mānasāgara, pupil of Buddhisāgara of the Tapā Gaccha, when Vijayasena was at its head, i e. between Sam 1652 and 1672

[B D 157

1890

गोडीपार्श्वनाथ and अष्टभयनिवारणछन्द.

10½×4½ inches, *Devanāgarı handwriting* Foll 4, about 12 lines to a page

These are two small poems containing 22 and 29 verses respectively Anonymous. The first begins —गोडी गिरुऋ गाजतो॰ The second begins — सरस वचन दे सरस्वती॰

[B. D 191

1891

गोडीपार्श्वनाथछन्द् of कान्तिविजय.

9½×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 3, about thirteen lines to a page.

Godı Pārs vanātha Chanda in 51 stanzas was composed by Kāntivijaya pupil of Premavijaya pupil of Vijayaprabhasuri of the Tapā Gaccha The author s Mahābalarāsa was composed in Sam 1775, cf JK II p 526, 532.

[B D 209

1892

गौतमरास of विजयभद्रसूरि.

10½×5 inches, Devanāgarī handwriting Foll. 4, about 15 lines to a page

Gautama Rāsa or the life of the Ganadhara Gautama in 79 verses composed in Sam 1412 by Vijayabhadrasūri (of the Kharatara Gaccha / cf. JK. I p. 15ff).

Begins —

वीरजिणेसर चरणकमलकमलाकयवासो॰

Ends.—

चउदेसयपारोत्तरवरिसे । गोयमगणहर केवलदिवसे । कियो कवित उपगार करो ॥ ७२ ॥॰ निहां बेसी गुरुदेसनादेसी। भविकजीवना काज सरेसी । श्रीविजयभद्रसूरि इम भणई ॥ ७९ ॥

[B. D. 208.

1893

चउवीसजिनस्तवन of केशवगणि.

11×5 inches, Devanāgarī handwriting Foll 17, fourteen lines to a page

A poem in praise of the 24 Jinas composed by Kes'avagani.

Begins —

सकलसुखाकरदेव सोहामणाजी॰

[B D 299

1894

चतुर्विंशतिजिनस्तवनादि.

10½×4½ inches, Devanāgarı handwriting Foll 12, about 18 lines to a page Dated Sam 1688

The MS contains the following poems —(1) चतुर्विंशतिपञ्चकल्याणद्विपञ्चाशिकास्तव in 52 verses, (2) चतुर्विंशतिजिनस्तवन composed in Sam 1589, (3) शत्रुञ्जयमण्डनआदिनाथस्तवन in 42 verses, (4) another in 17 verses, (5) another in 17 verses but different from the last, (6) another in 11 verses, (7 10) ऋषभजिनसद्दहणागर्भितस्तवन in 47 verses, व्यवहारनिश्चयस्तवन in 60 verses, आदीश्वर विज्ञप्तिका in 55 verses and चतुर्विंशतिजिनस्तवन in 19 verses all by Pārs'vacandra for whom see above No 1873, (11) पार्श्वजिनस्तवन in 3 verses by Vijayadevasuri of the Pārs vacandra Gaccha, who flourished about Sam 1600

[B D 107

1895

चतुर्विंशतिजिनपूजा of रामचन्द्र.

6½×5½ inches, *Devanāgarī handwriting* Foll 329, nine lines to a page.

This is a note book containing about 40 small *Jain Stotras the last of which is* Caturvimsati pujā by Caudhari Rāmacandra.

[B. D 40

1896-1897

चन्द्रराजचरित्र of मोहनविजय.

10×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 110, 390, about 15 and 23 lines to a page

Candrarājacaritra is a poem in four chapters composed by Mohanavijaya pu. of Rūpavijaya of Tapā Gaccha, he lived in the 2nd half of the 18th century of the Vikrama Era, cf JK. II p 428, 438ff. The second MS contains also the Pañcatantra and Vikramacaritra.

[B D. 61, ZZ. B 7

1898

चन्द्रलेखाचौपई of मतिकुशल.

10¼ × 4¼ inches, Devanāgari handwriting Foll 17, about 18 lines to a page Dated Sam 1764

Candralekhā Caupai composed in Sam. 1728 by Matikus'ala, pupil of Ratnavallabha of the Kharatara Gaccha, cf JK II p 265

[B D 191

1899

चारित्रमनोरथमाला of पार्श्वचन्द्र.

10 × 4½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 7, 12 lines to a page Dated Sam 1743

The MS. contains — (1) चारित्रमनोरथमाला in 36 verses and (II) सुरदीपिकाग्रन्थ in 74 verses, both by Pārs vacandra, see above No. 1873

[B. D 83

1900

चैत्यचन्दनप्रतिक्रमण.

10¼ × 4¼ inches, Devanāgari handwriting Folio one only; 37 lines in all

Caityavandana rite explained in Gujrati prose

[B D 209

1901

10 × 5 inches, Devanāgarī handwriting Foll 1, 3 9, about 16 lines to a page

This is a fragment of Covisa Dandaka Stavana in 56 verses. Begins —

सुखकरस्वामी वीरजिण वीनतडी अवधारि०

[B D. 154

1902

जिनेन्द्रपूजा.

10 × 5 inches, Devanāgarī handwriting Foll 14, nine lines to a page. Incomplete

A manual of the worship of Jina. Incomplete Begins —भो भविवण चित्तभकिधरि त्रिकरणं०

[B D 196

1903

जीवविचारबालावबोध.

10¼ × 4¼ inches, Devanāgari handwriting Foll. 9, ten lines to a page.

Gujrati explanation of Jivavicāra without the text.

[B. D 154

1904–1905

ढालसागर हरिवंश of गुणसागर.

10¼ × 4¼ and 10½ × 4½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 105 and 12, about 20 and 17 lines to a page. The first MS. is dated Sam 1712, the second is incomplete and fragmentary.

Life of Srikrsna in 9 Adhikaras, containing 151 Dhālas or sections. The poem is otherwise called Dhālasagara and was composed in Sam 1676, by Gunasāgara, pupil of Padmasāgara of the Vijaya Gaccha, cf JK. I p 497ff

[B. D 154, 304

1906

तीर्थभासछत्तिसी of समयसुन्दर.

10¼ × 4¼ inches, Devanāgari handwriting Foll 11, about 13 lines to a page. Dated Sam 1700

This is a work on the 36 holy places of Jainism, composed by Samayasundara of the Kharatara Gaccha The MS is in the author's own hand

[B. D 26.

1907

तेजसारऋषिचौपई of रत्नविमल.

10 × 4¼ inches, Devanāgari handwriting. Foll 20, about 15 lines to a page

This is a story of a sage called Tejasāra composed by Ratnavimala. Begins —

प्रणम् चरमजिणेसरू । सींचलघणसुपकार॰

[B D 196.

1908

त्रिषष्टिशलाकापुरुषस्तवन of वृद्धिविजय.

10½ × 4½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 5, 9 lines to a page.

This is a poem describing the life of the 63 great men of Jainism composed in Sam 1712 by Vṛddhivijaya, pupil of *Ratnavijaya of the Tapā* Gaccha, which was then headed by Vijayarajasuri For the author, cf *JK. II p 150ff*

[B. D 209

1909

दानशीलतपभावनारास of समयसुन्दर.

10½ × 4½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 2-5, 12 lines to a page. Dated Sam 1824

This is a poem in 101 verses composed in Sam 1662 by Samayasundara of the Kharatara Gaccha, see above No 1906 and JK I p 335

[B D 154.

1910

दिगम्बरी of दिगम्बर.

13½ × 8½ inches, Devanāgari handwriting Foll 6, 23 lines to a page A fragment

This is, in fact a refutation of the objections *brought by the Digambaras against the* Svetāmbaras. It is written in Hindi prose *In the old catalogue, the name* Digambari was given to this piece owing to a mistake caused by the words Digambari Kahe' repeatedly occurring in it.

[B. D 131.

1911

देवकुमारचरित्र.

10 × 4 inches, Devanāgari handwriting. Foll. 30, 14 lines to a page.

This is a story of Devakumāra in four chapters, containing 269, 227, 257, and 367 Dūhās respectively composed in Sam 1612 by a pupil of Bhanumandiragani pu of Dhanaratna, pu. of Sivasundara pu. of Labdhisāgara, suc of Udayasāgara suc of Ratnasimha of the Bṛhat Tapā Gaccha

[B D 9

1912

देवपूजागीत of लिम्ब

10 × 4½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 2, about 15 lines to a page

Devapujā Gita in 15 Duhas composed by Limba who is mentioned by Ṛsabhadāsa in the 17th century of the Vikrama Era, cf JK I p 162 ff.

[B. D 363

1913

देवराजवत्सराजरास of लावण्यसमय.

10 × 4½ inches, Devanāgari handwriting *Foll* 12, about 17 lines to a *page* Dated Sam 1675

A story of *Devarāja* and *Vatsarāja* in six chapters containing about 407 Duhas to illustrate *kindness to animals*, composed by *Lāvaṇya*samaya, pupil of Samayaratna pupil of Lakṣmī*sāgarasuri of the Tapā Gaccha. The author* flourished in the latter half of the 16th century *of the Vikrama Era, cf JK I p. 68ff, 83ff.*

The poem is published in the Ānandakāvya mahodadhi (published in the *D L P* Series) vol. III.

[B D 209.

1914

धन्यचौपई of मतिशेखर.

11½ × 4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 12, fourteen lines to a page

This is a story of Dhanya in 326 verses, composed in Sam 1514 by Matisekhara pu. of Silasundara, pu of Kakkasūri of the Upakes'a Gaccha, cf JK I. p. 49 ff

[B. D 127

1915

धर्मबुद्धिपापबुद्धिरास.

10½ × 4 inches, Devanāgari handwriting Foll. 5, about 16 lines to a page

This is a praise of Jina in 91 verses, anonymous. Begins.—सुखकरस्वामी वीरजिगा । वीनतडी अवधारी ।०

[B D 96

1916

नमस्कारबालावबोध

10¼×4¼ inches, Devanāgarı handwriting Foll 9, about 14 lines to a page

Namaskāra is the introductory portion of the Sadāvas'yaka Sutra, here accompanied by a Gujrati explanation containing stories illustrating the importance of Namaskara.

[B D 72.

1917

नलदमयन्तीचौपई of समयसुन्दर

9¾×4¾ inches, Devanagarı handwriting Foll. 37, about 16 lines to a page.

This poem contains the story of Nala and Damayanti composed by Samayasundara of the Kharatara Gaccha in Sam 1673 cf. above Nos 1440-41 and JK. I p 349

[B D 126.

1918

नलराजचरित्र of ऋषिवर्धनसूरि.

11¼×4¾ inches, Devanāgarı handwriting Foll. 8, twenty lines to a page

Another poem on Nala in 322 verses, composed in Sam 1512 by Rs vardhanasuri, pupil of Jayakirtisuri of the Añcala Gaccha, cf JK. I. p. 48 ff.

[B D 83.

1919

नलरायरास.

10¼×4¼ inches, Devanāgarı handwriting Foll 5, eleven lines to a page

Another poem in 52 verses on the life of King Nala. Begins —सरसति सामिणि सुगुरुपाय०

[B. D 209

1920

नवकार with बालावबोध.

10¼×4¼ inches, Devanāgarı handwriting Foll. 12, nine lines to a page. Dated Sam. 1675

The text of Pañca Namaskāra with Gujrati explanation.

[B D 9

1921

नवकारछन्द and गोडीजी छन्द.

10¼×5 inches, Devanāgarı handwriting Foll 3, fifteen lines to a page

These are two small poems on Navakara i e Namaskara and Godi Pars vanatha containing respectively 16 and 29 stanzas

[B. D 298

1922–1924

नवपदपूजा

8¼×4¼ 10×4¾, 10×4¾ inches, Devanagarı handwriting Foll. 11, 5, 7, about 11 lines to a page. First MS dated Sam 1922.

These are three manuals of the worship of Jina, slightly differing from each other

[B D 154, 154, 191

1925

नवकारमाहात्म्य of जिनलब्धि

10¼×4¾ inches Devanagarı handwriting Foll. 34, 15 lines to a page. Dated Sam 1907

This is a poem in six chapters, on the importance of the Namaskara composed by Jinalabdhi

Begins.—

श्रीपरमेष्टिसमरिमत । सकलदेव सिरदार ।०

[B D 107

1926

नाभेयार्हस्तवन of विजयतिलक.

10¼×4¼ inches, Devanagarı handwriting Foll. 4, about 12 lines to a page.

This is a short hymn in Apabhransa composed by Vijayatilaka. It contains 28 stanzas.

B D 154

1927

नाशालकरणविधि

10¼×4¾ inches, Devanāgarī handwriting Foll 2, about 14 lines to a page

A piece, beginning —

श्रीभगवन्ती सवालक्ष व्याकर्ण प्रकाशो त्यारि विघ्रनामना सदेह टाल्या०

[B. D 298

1928

नेमीश्वरचरित्र of माणिक्यसुन्दर.

10¼×4¼ inches, Devanagari handwriting Foll. 6, eleven lines to a page.

This is a small poem on the life of Nemi Jina composed by Māṇikyasundarasuri The language is a mixture of Apabhraṁśa and Gujrati.

[B. D 160

1929

नेमीश्वरस्तवन of देवजा

10×4 inches, Devanāgarī handwriting Folio one only

A small hymn composed by Devaja pupil of Kānhagaṇi and Tejasiṁha

[B D 160

1930

पञ्चकल्याणपूजा of वीरविजय

11×4¾ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 9, nine lines to a page

Pañcakalyāṇapuja composed in Sam. 1889 by Vīravijayagaṇi

Begins —

श्रीशंखेश्वरसाहिनो सुरतरुमम अपदात ।०

[B D 201

1931

पञ्चमीस्तवन of गुणविजयगणि

10¼×4¼ inches Devanāgarī handwriting Foll. 2, about 13 lines to a page.

This is a small poem in praise of the Saubhāgya Pañcamī (see above No. 1838) composed by Guṇavijayagaṇi, pupil of Kumāravijaya pupil of Vijayanandasuri (Sam 1642-1711) of the Tapā Gaccha, cf JK. I. p. 594.

[B. D 298.

1932

पद्मावतीआख्यान.

11×5½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 33, about 20 lines to a page Dated 1678.

A story of Padmāvatī.

[ZZ. C 20

1933

पार्श्वनाथजन्माभिषेककलश

9¼×4¾ inches, Devanāgarī handwriting Foll 4, fifteen lines to a page

A small poem in praise of *Pārśvanātha of* Śankheśvara in Gujrat

[B D 133

1934

पार्श्वनाथदशभव

10¼×4¼ inches, Devanāgarī handwriting *Foll 5, thirteen lines to a page*

A dissertation in prose on the ten former lives of Pārśvanātha.

[B D 107

1935

पुण्यसाररास

10¼×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 9, 13 lines to a page Incomplete

Puṇyasāra Rāsa or the *life of Puṇyasāra.*

Beg —

सयल जिनवर सयसुहकार । सेवइ जिण कल्पतरू ॥०

The MS breaks off in v 212

[B. D 160.

1936

पुरन्दरकुमाररास of मालदेव.

10×4¼ inches Devanāgarī handwriting Foll 12, about 16 lines to a page

A poem on the life of Purandara in 300 verses composed by Māladeva, pupil of Bhāvadevasuri of the Vaḍa (=Bṛhat) Gaccha, cf JK I. p. 305ff., where a MS of this work dated Sam 1652 is mentioned.

[B D 9

1937

पूजाविधारस्थापनाहुंडी

10½×4½ inches, Devanāgarı handwriting Foll 7, eleven lines to a page

A manual of the worship of Jina.

[B. D 304.

1938

पुज्यजीनो संस्तारच

10½×4½ inches, Devanāgarı handwriting Foll. 2, 15 lines in all

A small poem in praise of a Guru (Pujya).

[B D 209

1939

प्रत्येकबुद्धरास of समयसुन्दर

10½×4½ inches, Devanāgarı handwriting Foll. 25, fifteen lines to a page

A poem on the lives of the four Pratyeka Buddhas composed in Sam 1662 by Samayasundara of the Kharatara Gaccha. Cf. JK I p. 338.

[B D 295.

1940

प्रभासस्तवन of अनन्तहंसगणि

10½×4½ inches, Devanāgarı handwriting Foll 5 about 13 lines to a page

Prabhāsastavana is a hymn composed by Anantahaṃsa pupil of Hemavimalasuri of the Tapā Gaccha, for the author who lived in the second half of the 16th century of the Vikrama Era, cf JK. I. p. 120ff.

[B. D 300.

1941

बुधिरास of शालिभद्र

10×4½ inches, Devanāgarı handwriting Foll. 3, about 12 lines to a page.

Budhirāsa is a poem composed by Sālibhadra successor of Vajrasena of the Rāja Gaccha. He lived about Sam. 1250 cf JK I p. 1ff

[B. D 209

1942

मदनरास of बुधराज

10×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 16, 12 lines to a page Dated Sam. 1643.

Madanarāsa contains 150 verses and was composed in Sam. 1580 by Budharāja

[B. D 209

1943

महावीरस्तवन and पार्श्वस्तवन.

10½×4½ inches Devanāgarī handwriting Foll 2 only, about 16 lines to a page.

These are two hymns composed respectively in Sam. 1768 and 1770 by Udayasiṃha pupil of Sadāranga of the Nāgapurī Tapā Gaccha.

[B D 203

1944

महावीरस्तवन of कुशलहर्ष.

10×4½ inches Devanāgarī handwriting Folio one only, 19 lines in all

Mahāvīrastavana composed by Kusalaharṣa pupil of Harṣasaṃyama, pupil of Vijayadānasuri of the Tapā Gaccha cf. JK. I p. 165

[B. D 209

1945-1946

मानतुङ्गमानवतीचौपई of अभयसोम

10½×4½ and 10½×4½ inches Devanāgarı handwriting Foll. 8 and 8, about 16 and 15 lines to a page First dated Sam 1827, second Sam. 1795

This is a story composed in Sam. 1721, by Abhayasoma, pupil of Somasundara, pupil of Jinacandrasuri of the Kharatara Gaccha, cf JK. II. p 142 ff. and No. 1960 below

[B. D 149, 191

1947

मानतुङ्गमानवतीरास of मोहनविजय.

10½×4½ inches, Devanāgarı handwriting Foll. 35, about 15 lines to a page.

Another version of the story of King Mānatunga, composed in Sam 1750 by Mohanavijaya, pupil of Rupavijaya pu of Mānavijaya, pu of Kirtivijaya of the Tapā Gaccha, cf JK. II. p 435ff and see below Nos 1954-55

[B D 157

1948

मृगाङ्कलेखासतीचरित्र of वत्स.

10¾×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 20, eleven lines to a page

A story of Mrgānkalekhā composed by Vatsa about whom nothing is known except that he lived before Sam 1544 which is the date of a Limbdi Manuscript, *for quotations,* cf JK. I. p. 63 ff.

[B D 96

1949

मृगावतीरास of सकलचन्द्र.

10½×4¾ inches, Devanagari handwriting Foll 2-23, eleven lines to a page.

A story of Mrgavati composed by Sakalacandra, pupil of Hiravijayasuri of the Tapā Gaccha. It was composed before Sam 1643 which is the date of two Limbdi MSS of this work, cf for quotations JK I p 275 ff.

[B D 209

1950

मैथुनभावापरिहार.

10¼×4½ inches, Devanāgari handwriting *Folio one only, 28 lines in all*

These are four small songs, the first contains 15 verses, the second has five, while the last two have three each

[B D 107

1951

मौनएकादशीकथा.

10¼×5¾ inches, Devanāgari handwriting Foll 3, eleven lines to a page

A story narrated in prose to illustrate the importance of the Ekādaśī of the first half of the month of Mārgaśīrsa.

[B D 107

1952

मौनएकादशीमाहात्म्य and अजितशान्तिस्तव.

10×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 3, thirteen lines to a page. Dated Sam. 1777

Maunaekādaśimāhātmya in 41 verses and *Ajitaśāntistava in 18 verses The latter was* composed by Mānavijaya of Tapā Gaccha

The first begins —

॰पण्डितश्रीकर्पूरविजयगणिगुरुभ्यो नम । श्रीगुरदेवपसायथी॰

The second begins —

इसचउदसवीर नमी । समरीसद्गुरनाम । विजयाणंदनगुणनिलो॰

[B D 178.

1953

योगदृष्टिस्वाध्याय of यशोविजय.

10½×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 22, 12 lines to a page Dated Sam. 1845.

This is a Gujrati version in 76 verses of Haribhadra's Yogadrstisvādhyāya. Its author is Yaśovijaya, the famous Jain writer of the 18th century of the Vikrama Era, cf JK II pp. 20 ff, 39 ff

[B D 209

1954-1955

रत्नपालचरित्र of मोहनविजय.

10½×4½ and 10½×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 26 (11 36), and 34, 18 lines to a page Second is dated Sam *1825*

A story of Ratnapāla in four chapters, composed in Sam 1760 by Mohanavijaya, pupil of *Rupavijaya of the Tapā Gaccha.* Cf JK. II p 432 ff for quotations. See above No. 1947

[B D 154, 156

1956

रिपुमर्दनभुवनानन्दरास of लब्धिकल्लोल.

8½×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 8, about 15 lines to a page

A story in 208 verses of King Ripumardana composed in Sam. 1685 by Labdhikallola

[B. D 191

1957

रैवतक्षेत्रनामोद्धार.

10½×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 3, about 22 lines to a page

A Prakrit piece mentioned here through mistake containing 101 verses describing the names of the Yugapradhānas of the Bharatakṣetra

Begins:—

पढमोदए सुधम्मो जम्बूपभवो सिजभवो होही ।०

[B D 96

1958

वज्रस्वामिरास of धर्मदेव

10½×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 8, twelve lines to a page

This is a poem in 108 verses describing the life of Vajrasvāmin composed in Saṁ 1563 by Dharmadeva pu. of Saubhāgyaratna suc cessor of Guṇadhīrasūri of the Pūrṇimā Gaccha, cf JK I. p 108 ff

[B D 26

1959

वसुदेवकुमारचौपई of हर्षकुशल

11×4½ inches Devanāgarī handwriting Foll. 14, fifteen lines to a page

Life of Śrīkṛṣṇa in 375 verses composed in Saṁ 1557 by Harṣakuśala pupil of Kulacaraṇa pu of Hemavimalasūri of the Tapā Gaccha, cf JK I. p. 102.

[B D 209

1960

विक्रमचरित्र of अभयसोम

9½×4½ inches Devanāgarī handwriting Foll. 2 12, 13 lines to a page Dated Saṁ 1765

Life of the legendary king Vikrama composed in Saṁ. 1723 by Abhayasoma pupil of Soma sundara pu of Jinacandra of the Kharatara Gaccha, cf JK. II. p. 143 ff and No. 1945 above.

[B D 196.

1961

विक्रमनरेश्वरचतुष्पदी of परमसागर.

10½×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 43, 15 lines to a page. Dated Saṁ. 1771

Another poem on the life of King Vikrama. It was composed in Saṁ. 1724 by Paramasāgara pu of Lāvaṇyasāgara of the Tapā Gaccha, cf. JK. II. p 217 ff

[B D 81.

1962

विक्रमादित्यकथा of नरपति.

10×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 3-35, fifteen lines to a page

Another story of King Vikrama in 923 verses composed by Narapati, who composed his Nanda Battīsī in Saṁ. 1545 cf JK I p. 88

[B D 9

1963

विद्याविलासचरित्र of हीरानन्द.

10½×4½ inches Devanāgarī handwriting. Foll. 2 9, thirteen lines to a page

Vidyāvilāsacaritra in 171 verses composed in Saṁ 1485, by Hīrānandasūri successor of Vīraprabha, suc of Vīradeva of the Pippala Gaccha.

[B. D 205

1964

विमलनरेश्वररास of लावण्यसमय

10×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 60 thirteen lines to a page.

A poem in 10 chapters containing about 1352 verses composed by Lāvaṇyasamayagaṇi pupil of Lakṣmīsāgarasūri of the Tapā Gaccha in Saṁ. 1568

As a matter of fact our MS contains only 59 folios fol. 49 is not found, this, however, is the mistake of the marker of the folios No matter of the poem is lost.

Beginning:—

आदिजिनवरप्रमुद प्रणमेवि०

[B D 7.

1965

शनीश्वरकथा of ललितसागर

10×5 inches, Devanāgarī handwriting. Foll 3, twelve lines to a page.

The story of King Vikrama under the power of Sanisvara i. e. the planet Saturn, composed by Pandita Lalitasāgara

[B D 298

1966

शान्तिनाथरास of रामविजय.

10×4¼ inches, Devanāgarī handwriting Foll 21, about 10 lines to a page Incomplete

Life of Sāntinātha Jina composed in Sam 1785, by Rāmavijaya pupil of Sumativijaya, pu. of Subhavijaya of the Tapa Gaccha, for quotations cf. JK II p. 546

[B D 72

1967

शालिभद्रचरित्र of मतिसार.

10¾×5 inches, Devanāgarī handwriting Foll 22, 15 lines to a page Dated Sam. 1885

Life of S'alibhadra composed in Sam 1678 by Matisāra pu of Jinasimhasuri of the Kharatara Gaccha, for quotations cf. JK I. p 501 ff

[B D 195

1968

शिवदत्तकथा of सिद्धसूरि.

10½×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 10 14 lines to a page Dated Sam 1632

Sivadattakathā containing 291 Duhās composed in Sam 1623 by Siddhasuri pupil of Jayasāgara Upādhyāya pu. of Devaguptasuri of the Dvivandanika Gaccha, for other works of the poet cf. JK I p 205 ff

[B D 7

1969

शीलरथचित्र.

10½×4½ inches Devanāgarī handwriting Foll 10 about 8 lines to a page.

The MS contains 18 pictures representing the Sila of a person under various circumstances

[B D 26

1970-1971

शीलरास of विजयदेवसूरि

10¾×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 12 and 14, 11 and 9 lines to a page First MS dated Sam 1709

This is a poem in 67 verses on S'ila composed by Vijayadevasuri pupil of Pārsvacandra the founder of the Gaccha of that name in Sam. 1599, cf. JK. I p 148

[B D 72, 209

1972

श्रावकविधिप्रकाश of क्षमाकल्याण.

10×5 inches, Devanāgarī handwriting Foll 17, about 13 lines to a page

Srāvakavidhiprakās'a is a manual of the *duties of a Jain layman composed in Sam. 1838 by Ksamākalyana, pupil of Amrtadharma of* the Kharatara Gaccha, cf above No 1622 It is written in Gujrati prose.

[B. D 199

1973

श्रीपालभूपालचौपई of जिनहर्ष.

10×5 inches Devanāgarī handwriting Foll 40, about 13 lines to a page

A story of Sripāla and Bhūpāla containing about 1125 verses composed in Sam 1746, by Jinaharsa pupil of Sāntiharsa of the Kharatara Gaccha, cf. JK II p. 86 ff

[B. D 195

1974

श्रीपालरास of उदयसोम.

11×5 inches, Devanāgarī handwriting Foll. 15, about 15 lines to a page Dated Sam 1905

This is the fourth chapter of Srīpāla Rāsa composed in Sam. 1898 by Udayasoma pupil of Ānandasoma of the Laghu Pausadha Branch of the Tapā Gaccha.

[B D 103.

1975

श्रीपालरास of विनयविजय.

10×4½ inches Devanāgarī handwriting Foll. 84, about 11 lines to a page.

Srīpāla Rāsa in four chapters containing

respectively 283, 275, 299 and 378 verses, composed in Sam. 1738. It was begun by Vinaya vijaya pupil of Kirtivijaya (see above No. 1443-44) and completed by Yasovijaya, both of Tapā Gaccha, cf. JK II. p. 17 ff

[B D 220

1976

श्रेणिकरास of सोमविमल.

10¾×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 1-13, 17 22, about 15 lines to a page

A story of King Sreinka in four chapters composed in Sam 1589 by Somavimalasuri pu of Saubhāgyaharsa of the Tapā Gaccha, cf JK. I p 183 ff.

[B. D 209

1977-1978

श्रेणिकरास of भीम.

9½×4¼ and 10¾×4¼ inches, Devanagari handwriting Foll 21 (2-17, 17-21) and 5 (1-2, 4 6), about 13 lines to a page

Sreinka Rāsa composed in Sam 1636. It contains four chapters which were composed at different dates The first chapter seems to have been begun in Sam 1621, the second was finished in Sam 1632, the third in Sam 1636 Our first MS. contains foll 2 17 of ch. I and 17 21 of ch II, while the second MS. contains foll 1 2 and 4-6 of the third chapter, cf JK I p. 226 The author is Bhāvasāra Bhima.

[B D 209, 209

1979

संगीतजिनस्तवन of विनयविजय.
and other स्तवनs

10¾×4¾ inches, Devanagari handwriting Foll. 1, 4 8, about 18 lines to a page.

The MS contains the following Stavanas — (1) सगीतस्तवन of विनयविजय, (2) पार्श्वजिनस्तवन of विजयरत्न, (3) निमीसज्झाय of गणेशरुचि pupil of हरिरुचि; (4) जम्बूकमारस्वाध्याय (5) ढढणऋषिस्वाध्याय of जिनहर्ष, (6) सनत्कुमारस्वाध्याय composed in Sam 1546, (7) एकादशाङ्गस्वाध्याय composed in Sam 1722 by यशोविजय pu of नयविजय and (9) सिद्धचक्रस्तव composed in Sam 1742 of राजकुशल pu of तेजकुशल

[B. D 209

1980

सतरभेदपूजाविधि of साधुकीर्ति.

10×4¾ inches, Devanāgari handwriting Foll 10, 10 lines to a page. Dated Sam 1879

This is a manual of the worship of Jina composed in Sam. 1618 by Sādhukirti, pupil of Amaramānikya of the Kharatara Gaccha. For quotations, cf JK. I p 219 ff.

[B D 123.

1981

सदेवच्छसावलिङ्गाचरित्र.

10¾×4¾ inches Devanāgari handwriting Foll. 15, about 14 lines to a page.

A story, in prose of one Sāvalingā.

[B D 154.

1982

साधुवन्दना of केशव

10½×4½ inches, Devanagari handwriting Foll 10, about 11 lines to a page Dated Sam 1719

Sadhuvandanā in 163 verses by Kesava (Sridhara?) of the Lumpāka Gaccha.

Begins —

श्रीमदाचार्यश्रीमान् केशवजीगुरुभ्यो नमः ।
उत्तम हियइ शिवरायरसी॰

Ends.—

गणीरूपसुन्दर॰ मतवादिप्यश्रीधिर कइइ जयभर जयकरा। इत्याचार्यश्रीलुपकाख्यगणीश्रीमान्केशवजीविरचिता साधुवन्दना समाप्ता ।

[B. D 299

1983

साधुवन्दना of ऋषिकुमार.

10×4½ inches, Devanagari handwriting Foll. 18, about 11 lines to a page. Dated Sam. 1668.

Another Sadhuvandana by Ṛsi Kumāra.

It begins —

त्रिभुवनमांहि तिलकनिपाद॰

[B. D 304

1984

साधुवन्दना of सकलचन्द्र.

9¾×4¼ inches, Devanāgari handwriting Foll 8, about 11 lines to a page

Another Sadhuvandanā in 144 verses by Sakalacandra pupil of Hiravijayasuri of the Tapā Gaccha cf JK. I p. 277

[B D 108

1985-1986

साम्बप्रद्युम्नरास of समयसुन्दर

10¼×4½ inches, Devanagari handwriting Foll 28 and 23, about 13-15 lines to a page Dated Sam 1697 and 1738

Two copies of a story of Samba son of Srikrsna composed in Sam 1659 by Samayasundara of the Kharatara Gaccha See above No. 1440 It consists of two chapters containing 800 verses in all For quotations cf JK I p 331 ff

[B. D 154, 196

1987

सारसिपामणरास of संवेगसुन्दर.

10¼×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 16, about 11 lines to a page Dated Sam 1600

Sārasisamana Rasa in 225 verses composed in Sam 1548 by Samvegasundara pupil of Jayasundara of the Brhat Tapā Gaccha For quotations cf. JK I p. 66 ff.

[B. D 299

1988

सिद्धचक्रस्तुति of राम.

10¼×4¾ inches, Devanagari handwriting Foll 5, 9 lines to a page Dated Sam 1844.

Siddhacakrastuti *composed by* Rāma, *pupil* of Sumati.

Begins —

प्रणमी श्रीगुरपाय । निर्मलज्ञान उपाय ।०

[B D 64.

1989

सिंहलकुमारचौपई of समयसुन्दर.

10¼×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 7, about 15 lines to a page. Dated Sam 1718

A story of Siṁhalakumāra (Priyamelaka) in 223 verses composed in Sam. 1672 by Samayasundara of the Kharatara Gaccha, cf. JK I p 347 For the author, see above No 1440

[B. D 191

1990

सीमन्धरस्वामिशोभातरङ्ग.

10¼×4¼ inches, Devanāgari handwriting Foll 27, 11 lines to a page.

The MS contains Sadhuvandanā in 59 verses and then a praise of Simandhara Svāmin.

[B. D 107

1991

सुदर्शनश्रेष्ठिप्रबन्ध of मुनिसुन्दरशिष्य.

10¼×4½ inches, Devanāgari handwriting. *Foll. 2, eleven lines to a page.*

A story of a merchant called Sudarsana in 39 verses composed by a pupil of Munisundara of the Tapā Gaccha in Sam. 1571, cf JK. I. p 42 ff. According to JK., the author's name is Sanghavimala.

[B D 26

1992

सोहमकुलरत्नपट्टावली of दीपविजय.

14×8¾ inches, Devanāgari handwriting Foll 34, about 18 lines to a page Dated Sake 1784

A descriptive list of the spiritual leaders of the Tapā Gaccha. They are called the 'gems of the line of Sohama i. e Sudharmasvāmin. It was composed in Sam 1873 by Dipavijaya pupil of Ratnavijaya and Premavijaya of the Tapā Gaccha. Our MS. was copied from another, dated Sam. 1878.

[B D 70

1993

स्तवन of न्यायसागर.

10¼×4¾ inches, Devanāgarī handwriting Folio one only, 25 lines in all.

Stavana or a hymn to the 24 Jinas composed by Nyāyasāgara pupil of Uttamasāgara of the Tapā Gaccha; for the author who lived about Sam. 1775, cf. JK. II p. 542 ff

[B D 107.

1994

स्नात्रपूजा of देवचन्द्र.

10¼×5 inches, Devanāgarī handwriting Foll 6, about 12 lines to a page. Dated Sam 1818.

Snātrapujā of Devacandra pupil of Dīpacandra, for whom see above No 1618 and JK II p. 473 ff and 480 ff He lived about Sam 1800

[B. D 298.

1995

सिद्धान्तोक्तहुंडीविचार.

10¼×4¼ inches, Devanāgarī handwriting Foll 2 16, fifteen lines to a page

A discussion of some difficult points in the Jain Siddhānta.

[B D 63.

B Non-Jain.

1996

अभयसिंगराजचरित्र and other stories

13×7 inches, Devanāgarī handwriting About 16 lines to a page

The volume contains the following manuscripts [illegible]

अभयसिंगराजचरित्र composed in Sam. 1781, foll. 14, (3) एकल्दाराहरिवार्ता, incomplete, foll 11, (4) मानतुङ्गमानवतीरास of मोहनविजय; see above No. 1947, foll 44 (5) दम्पतीविनोदवार्ता composed by जोशीराय at the court of King Kāmadhvaja of Bikaner, foll 52, (6) अचलदासखीचीरी वाचनिका; foll. 11, (7) रतनमहेशदासौतरविचीनका foll. 19, (8) चन्दन मलयागिरिनी वार्ता foll 9, (9) सामलशाहनो विवाह composed in Sam. 1725 by गोविन्द; foll. 20, (10) राव रतमलरी वात foll. 8

[ZZ. B. 10

1997

जगदेव परमारनी वार्ता.

11×5 inches, Devanāgarī handwriting Foll. 120, about 24 lines to a page.

The volume contains the following MSS :—(1) जगदेव परमारनी वार्ता or life of Jagadeva of the Parmar line, foll. 33, (2) पनरमी विद्यानी वात composed in Sam 1798, foll 33, (3) राइचन्दगुणवि-क्रियानी वात; foll. 54.

[ZZ. C 24.

1998

जन्मपत्रिकागणित.

10¼×4¼ inches, Devanāgarī handwriting. Foll 53, about 11 lines to a page. Dated Sam. 1837.

These are astrological calculations in connection with a horoscope of Sam. 1779 The work is in Gujrati and shows how to prepare a horoscope.

[B D 142.

1999

ढोलामारवणीरी वार्ता.

11¼×6 inches, Devanāgarī handwriting Foll. 55, about 22 lines to a page. Dated Sam. 1879

This is a story of Dholā Māru, composed in Sam. 1617 by Kuśalalābha of Kharatara Gaccha, for quotations cf. JK. I p 212ff. This is a Jain work. Mentioned here through mistake.

[ZZ. C. 34

2000

दोषराड्डनावली of गर्ग.

10¼×4¼ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 6, 11 lines to a page Dated Sam. 1779.

This is a Gujrati rendering of Garga's Pāśakakevali, for which see above No. 356.

[B. D 293.

2001

निर्दोषवास्तु.

10¼×5 inches, Devanāgarī handwriting Foll. 7+5+49+8+5+19 (93), 32 lines to a page.

In the beginning the MS contains a treatise on idols in Gujrati Prose. This is followed by the following Sanskrit works —(1) निर्दोषवास्तु in 111 Slokas, Be —अव्यक्त वास्तुसभूत येन विश्वचराचरम् ।° (2) राजवल्लभमण्डन in 14 chapters, see above No 408, (3) A Gujrati treatise on idols, (4) प्रासादमण्डन in 8 chs, see above No 405

[ZZ B 13.

2002-2003

पञ्चोपाख्यान

12½×7 and 11×5¾ inches, Devanagari handwriting Foll 41-88 and 12, about 30 lines to a page

Two MSS of the Gujrati translation of Pañcatantra In the first it is incomplete. The volume containing the first MS also contains (1) स्वर्गारोहणनी कथा composed in Sam 1604 by सुन्दभट्ट foll 2 12, (2) बभ्रुवाहनाख्यान of हरिराम; foll 22, (3) मत्तीपुराण in Hindi, foll 16, (4) नरसीमेहेतानी हुंडी foll 6, (5) सुरेपाहरण in Sam 1720, foll 35 (6) नलाख्यान; foll 57, (7) उपाहरण of प्रेमानन्द foll 21, (8) सुदामाख्यान of प्रेमानन्द, foll 14 (9) लवकुशाख्यान foll. 19, (10) शिवरात्रिकथा, foll 14

[ZZ B 8, ZZ C 23

2004

पृथ्वीराजरासनो सारांश.

10×10 inches, Devanagari handwriting Foll 58, about 24 lines to a page

A brief summary in Gujrati Prose of Canda Bardai s Prthvirāja Rāsa, for which see below Nos. 2038-39

[B D 58.

2005

बालबोध of मुञ्जादित्य

10×5 inches, Devanāgari handwriting Foll 9, fifteen lines to a page

Bālabodha is an astronomical treatise in Gujrati by Muñjāditya.

[B. D 178.

2006

माधवानलकथा of कुशललाभ.

12¼×6½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 2, thirty lines to a page.

This is a Gujrati poem containing 579 Duhās composed in Sam 1675 by Kusalalābha Vācaka For the Sanskrit original of this love story, cf No 1271 above.

[ZZ B 23

2007

मीनसंक्रान्तिफल.

10½×4½ inches, Devanagari handwriting Foll 5, eleven lines to a page

These are some astrological notes in Gujrati.

[B D 303

2008

रत्नावलीविवरण

9×4 inches, Devanāgari handwriting Foll 21, twelve lines to a page Dated Sam 1754

Mathematical calculations explained in Gujrati, in connection with a work called Ratnāvalī composed in Sake 1534

[B L 87

2009

वेतालपञ्चविंशति of शिवदास.

12¼×6½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 41 26 lines to a page. Dated Sam 1879

Sivadasa s version of the Vetālapañcavimsati, for quotations cf. I O No 4093 95

[ZZ B 15

2010

सिंहासनबत्रिशी of सामळदास

13¼×7 inches, Devanāgari handwriting Foll. 6, eleven lines to a page.

This is the Gujrati version of the famous Simhāsanabattisī composed by Sāmaladāsa son of Viresvara for the authors Gujrati Sukaba hottari cf the Catalogue of Gujrati MSS in the British Museum, 1905 No 45

[ZZ B 16.

PART II—HINDI LITERATURE

A. Jain.

2011

अष्टप्राभृतवाचनिका of जयचन्द्र.

10¼ × 6, inches, Devanāgarī handwriting Foll 321, ten lines to a page. Dated Sam 1895

This is a Hindi translation of Kundakunda's Aṣṭaprābhṛta It was composed in Sam. 1867 by Jayacandra for whom see below No 2025

[B D 210

2012

चर्चाशतक

10 × 5½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 17, 12 lines to a page

A hymn in a hundred Hindi stanzas

[B D 44

2013

चोवीसदण्डक of दौलतराम.

10½ × 5 inches, Devanāgarī handwriting Foll. 5, eight lines to a page.

Covisa Daṇḍaka Stuti in 57 Dhuhās composed by Daulatarāma

[B D 56

2014

जेसलमेरुराजवंशावली.

13½ × 8½ inches, Devanāgarī handwriting *Foll. 16, about 32 lines to a page Incomplete*

A list of the ruling princes of Jesalmer It is partly mythical and partly historical

[B D 136

2015

देवागमस्तोत्रवाचनिका of जयचन्द्र.

11½ × 5½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 113, nine lines to a page

This is a Hindi translation of the Devāgama Stotra by Jayacandra. It was composed in Sam 1866 and is based on Vidyānandi's commentary called Aṣṭasāhasrī

[B D 41

2016

नयचक्रवार्तिक of हेमराज.

10½ × 4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 11, 16 lines to a page. Dated Sam 1805

This is a Hindi translation of Devasena's Nayacakra in Sanskrit. It was composed in Sam 1726 by Hemarāja who is a Digambara Jain, but composed the work at the request of one Nārāyanadāsa pupil of Labdhiranga Upādhyāya of the Kharatara Gaccha.

[B D 144

2017-2018

परमागमसमयसार of बनारसी.

9½ × 5½ and 10½ × 4½ inches Devanāgarī hand writing Foll. 48 and 59 16 and 13 lines to a page Dated Sam 1712

This is a Hindi metrical commentary of Kundakunda's Samayasāra It was composed in Sam. 1693 at Agra by Banārasi a Digambara Jain It contains 727 Duhās. See Catalogue of Hindi MSS in the British Museum, 1899 No. 5

[B D 44, 300

2019

परीक्षामुखवाचनिका of जयचन्द्र.

12½ × 6½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 124, 13 lines to a page. Dated Sam. 1870

This is a Hindi commentary on Māṇikyanandi's Parikṣāmukha It is based on Anantācārya's commentary and was composed in Sam. 1863 by Jayacandra. See below No. 2025

[B. D 204

2020

महाविलास of भगवतीदास

11 × 5½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 166, 12 lines to a page. Dated Sam. 1876

This is an exposition of Digambara Jain Philosophy, composed in Sam 1755 by Bhagavatidāsa of Agra.

[B. D 133

2021

वर्धमानपुराण of नवलदास.

14×9 inches, Devanagari handwriting Foll 104, about 20 lines to a page Dated Sake 1784.

Life of Vardhamāna in 16 chapters composed in Sam 1825 by Navaladāsa a Digambara writer

[B. D 70

2022

श्रावकाचार.

12½×6½ inches, Devanāgari handwriting Foll 178, 11 lines to a page. Dated Sam. 1878.

Another manual of the same subject written in Hindi. Anonymous.

[B. D 204.

2023

सज्जनचित्तवल्लभटीका.

11×5 inches, Devanāgari handwriting Foll. 24, ten lines to a page.

The MS contains—(1) श्रावकके गोत्रवसउत्पत्ति or a legendary account of the origin of the Digambara Srāvaka families. (2) प्रतिष्ठाविधान or an enumeration of important temples built for the Digambaras from very early times to Sam 1861, not very accurate. (3) श्रावककी चौर्यासी गोत्रकी उत्पत्ति in 110 Duhās, this ends on fol 20, (4) सज्जनचित्तवल्लभटीका which is a Hindi commentary on Mallisena's Sajjanacittavallabha, the text of which consisting of 25 slokas is not given here.

[B. D. 44.

2024

सुगुरुशतक of जिनदास.

8×6½ inches, Devanāgari handwriting Foll 11, 17 lines to a page. Dated Sam. 1915

Sugurusataka in 100 Duhās, was composed in Sam. 1852 by Jinadāsa who was a Digambara Srāvaka.

[B. D 47.

2025

स्वामिकार्तिकेयानुप्रेक्षावाचनिका of जयचन्द्र.

11×5 inches, Devanāgari handwriting Foll. 198, 10 lines to a page. Dated Sam. 1901

This is a Hindi commentary on Svāmikārtikeyānupreksā composed in Sam 1863 by Jayacandra who wrote it at the request of a minister of Prince Jagatsiṁha of Jaypor

[B. D 37

B Non-Jain

2026

अक्षयगीता of अक्षय.

10¾×4¾ inches, Devanāgari handwriting Foll. 11, about 18 lines to a page. Dated Sam 1850

A small Vedantic work based on the Bhagavadgitā. It was composed in Sam 1775 by one Aksaya Muni

[B. D 154.

2027

अश्वद्वात्रिंशिका.

10×4¾ inches, Devanāgari handwriting Foll. 2, about 12 lines to a page

This is a treatise in Gujrati, mentioned here through mistake. It contains 34 verses on the nature of Horses.

It begins —

कवि कहइ घोटकलक्षण करणी। कर्मविधाता सुणज्यो वरणी।०

[B D 107

2028

औषधराज

10×4¾ inches, Devanāgari handwriting Foll 21, 14 lines to a page. Incomplete.

This is a work on medicine in Hindi.

[B. D 195.

2029

कविप्रिया of केशवदास

10½×4¾ inches, Devanāgari handwriting Foll 63, about 15 lines to a page. Dated Sam. 1795.

Kavipriyā is a work in 16 chapters on Rhetoric. It was composed in Sam 1658 by Kesava, who was patronised by Indrajit, one of the eleven sons of Madhukarashaha who was himself a Rajput prince much honoured at the court of Emperor Akbar (see above Nos 864, 1163.) The work seems to have been composed when Rāmasiñha had already occupied the place of his father Madhukarashaha at the court. Another work of the author is Rasikapriyā (see below Nos. 2039-40) which is mentioned in the present work. For quotations &c. cf Catalogue of Hindi MSS in the British Museum, 1899, No 44

[B D 308

2030

कोकसार of आनन्दकवि.

10½×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 18, 11 lines to a page Dated Sam 1701

Kokasāra is a work on the Erotic science, it contains 212 Duhās in all, divided into 15 chapters and was composed by Ānanda Kavi

Begins —ललितसुमनधनु अलिपनव० ।

[B D 127

2031

दिल्लीराजवंशावली of हिंमतराम.

10¼×5½ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 5, about 16 lines to a page. Dated Sam 1764

A list of the kings of Delhi

[B. D 68.

2032-2033

नाममाला of नन्ददास

11×5 and 10¼×5 inches, Devanāgarī handwriting Foll. 12, and 6 (2 7), about 13 and 17 lines to a page. Dated Sam 1898, and 1876

These are two MSS. of a Hindi dictionary called Mānamañjarī Nāmamālā. It consists of about 300 Duhās and was composed by Nandadāsa

[B D 107 123

2034-2035

पृथ्वीराजरासा of चद बरदायी

14×8½ and 13¾×13 inches, Devanāgarī handwriting Foll 562 and 171, about 15 and 22 lines to a page. Second MS is incomplete

These are two MSS. of the famous Hindi historical poem celebrating the life of Prithvirāja Chavan It was composed by Canda Baradai, the royal bard who died along with his patron in 1192 A. D, see F E. Keay, A History of Hindi Literature p 13 ff, also see Catalogue of Hindi MSS. in the British Museum, 1899, p. 49 An English translation of a part of the work is published in Ind. Anti. vols. 1 and 3.

[B. D 274, 22. D 12

2036-2038

रसरत्नाकर of सेद पाहार.

11×6, 11¼×5 and 9×4½ inches, Devanāgarī handwriting Foll 45 115 and 39, about 16 10 and 12 lines to a page. The first MS is incomplete, the 2nd is dated Sake 1736, the 3rd Sam 1766 but contains only 6 chapters

These are three MSS of a work on Medicine particularly treating of the medicinal preparations of Mercury composed by Saida Pahāri son of Saida Hamaja. The author was obviously a Mohamadan Hakim

Begins —

अलख निरंजन एक है। दूजा नहीं कोई ॥०

[B D 96, 117, 252.

2039-2040

रसिकप्रिया of केशवदास.

10½×4½ and 9½×5¼ inches, Devanāgarī handwriting Foll 67 and 105 (5 109), about 18 and 27 lines to a page The first is dated Sam 1773 second is incomplete (only chs 2 13).

This is a work on Rhetoric in 16 chapters composed in Sam. 1648 by Kesavadasa at the order of Indrajit, son of Madhukarashaha, see above No. 2029 and Cata. of Hindi MSS in the British Museum 1899, No. 43

[B. D 126, 222.

2041

रामविनोद of रामकवीश्वर.

10½×5 inches, Devanāgarī handwriting Foll 80, about 16 lines to a page Dated Sam. 1881

Rāmavinoda is a work on Medicine written in Hindi. It was composed during the reign of Emperor Akbar and contains seven chapters. Its author is Rāma Kavis'vara, who also composed an astronomical work in S'ake 1535. For this latter, cf. I. O. No. 2944.

[B. D. 107.

2042

वृन्दसतशती of वृन्दकवि.

11×5½ inches; Devanāgarī handwriting. Foll. 19; 18 lines to a page.

A collection of 700 verses, composed in Saṁ. 1671 by Vṛnda Kavi. For quotations, cf. Mitra *Notices*, vol. IV. p. 23.

[B. D. 123.

2043-2044

वैद्यमनोत्सव of नयनसुख.

10½×4¾ and 9¼×4 inches; Devanāgarī handwriting. Foll 20 and 37; about 15 and 6 lines to a page. The first is dated Saṁ. 1810; the second is incomplete.

Vaidyamanotsava is another work on Medicine in 7 chapters composed in Saṁ. 1649, during the the reign of Emperor Akbar, by Nayanasukha, son of Kes'avadāsa. It is in Gujrati. In the first MS. we also get Jinavijaya's Guṇāvalirāsa composed in Saṁ. 1751; it occupies 18 folios.

[B. D. 149; 252.

2045

शिवरात्रिकथा.

11½×5 inches; Devanāgarī handwriting. Foll. 10; 18 lines to a page. Dated Saṁ. 1770.

A Hindu poem written in Hindi; it contains 351 Dūhās illustrating the importance of the S'ivarātrī Vrata.

[B. D. 127.

2046

शृङ्गारमञ्जरी of सवाई प्रतापसिंहदेव.

8½×5½ *inches, Devanāgarī handwriting.* Foll. 13; 11 lines to a page.

This is a collection of a hundred erotic stanzas attributed to Prince Pratāpasiṁha.

[B. D. 47.

2047-2049

श्रीकृष्णरुक्मिणीवेलि of पृथ्वीराज.

10½×4½; 10¼×4¾ and 11×4½ inches; Devanāgarī *handwriting. Foll.* 22; 7 *(3-9) and* 32; about 10-12 lines to a page. First two folios of the second MS. are missing; the third is dated Saṁ. 1737.

This is a Hindu devotional poem in 304 verses written in Hindi, composed in Saṁ. 1637 by Pṛthvīrāja.

[B. D. 144; 295; ZZ. E. 28.

2050

सतशती of विहारीदास.

10¼×4½ inches; Devanāgarī handwriting. Foll. 22; 13 lines to a page.

This is another collection of 700 Dūhās describing the amorous sports Kṛṣṇa and Rādhā. The author is Vihārīdāsa.

[B. D. 154.

2051

साहित्यकविता.

11½×6½ inches; Devanāgarī handwriting. Foll. 15; 9 lines to a page. Incomplete.

A collection of stray verses in Hindi.

[B. D. 44.

2052

सुन्दरशृङ्गार of सुन्दरकवि.

10½×4½ inches; Devanāgarī handwriting. Foll. 22; about 15 lines to a page. *Dated* Saṁ. 1764.

This is a work in 370 Dūhās on Rhetoric, composed in Saṁ. 1688 during the reign of Emperor Sheha Jehan, by Sundara Kavi of Agra.

[B. D. 127.

2053

सतदूहावली.

10¼×4½ inches; Devanāgarī handwriting. Foll. 16; about 20 lines to a page.

A collection of Hindi Sūktas, *i. e.* stray moral verses. They are 1036 in all.

[B. D. 81.

PART III—MARATHI LITERATURE

2054

अभंगसंग्रह.

13½×8½ inches, Devanāgarı handwriting Foll. 521, about 30 lines to a page.

This is a collection of Marathı stanzas in the Abhanga metre, of different poets. Foll 1 6 and 87 521 contain those of Tukārāma, foll. 7 62 those of Rāmadāsa and foll. 63 86, those of Nāmadeva

[B D 259

2055

अश्वमेधपर्वटीका of माधवदास

15½×6½ inches, Devanāgarı handwriting Foll. 117 about 11 lines to a page

A Marathı commentary in the Ovı metre on the As vamedhaparvan of the Mahābhārata. The author is Mādhavadāsa pupil of Rāghavadasa belonging to the school of the famous Rāmadāsa I have got in my private collection three manu scripts which contain this poets commentary on the Anusāsana Udyoga and Bhısma Parvas composed respectively in S ake 1619 1620 and 1627

[B. D 242.

2056

एकनाथचरित्र of केशव

10×6 inches, Devanāgarı handwriting *Foll. 27 (11-37), about 12 lines to a page*

An incomplete copy of the life of Ekanatha composed in the Ovı metre by Kes ava, the MS contains only Adhys. 4–8

[B. D 93

2057

ग्रन्थराज of दिगम्बरानुचर

8½×5½ inches, Devanāgarı handwriting Foll. 58, about 12 lines to a page. Last few folios of the MS. are lost.

This is a Vedantic work in 8 chapters composed by Digambarānucara. It is called Grantharāja.

[B. D 171.

2058

घुसुमेशमाहात्म्य of विजयकृष्ण

13½×8½ inches, Devanāgarı handwriting Foll 4, about 15 lines to a page Dated S ake 1756

This is a Marathı translation in the Ārya *metre of a chapter from the Sıva Purāna.* It describes the importance of a holy place called Ghusumes a Tirtha. The author is Vıjayakrsna son of Rāghava S ukla. The MS. is in the authors own hand

[B D 280

2059

पञ्चीकरणमहावाक्य

8½×4 inches, Devanagarı handwriting Foll. 21, 8 lines to a page. Dated S ake 1726.

This is an exposition in Marathı Prose of the Vedantic theory of Pañcıkarana i. e. the creation of the material world from the five great elements

[B. D 213

2060

भगवद्गीताटीका.

9×5 inches Devanāgarı handwriting. Foll 114 (4-117), about 10 lines to a page.

A Marathı commentary in Ovı metre by an unknown author

Ends —

ज्ञेय परिपूर्ण योगेश्वरू । श्रोता पार्थसारिखा धनुर्धरू । तेथें विजयी श्रीहरी हा निर्धारू । ऐसी माझी मती ॥ इति श्रीमद्भगवद्गीतासु॰

[B. D 171.

2061-2062

भगवद्गीताभावार्थदीपिका of ज्ञानेश्वर.

15¼×9½ and 12¾×5½ inches, Devanagari handwriting Foll 206 and 228, 18 and 14 lines to a page Dated Sake 1747

These are two MSS of Jñānesvara s Marathi commentary on the Bhagavadgitā It was composed in Sake 1212 Often published, critically edited by Madgaonkar Bombay and by V K. Rajavade Poona

[ZZ A 16, B D 266

2063

भगवद्गीताप्रसादोक्ति of जगन्नाथ ऋषिकिंकर.

9×6½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 160, 10 lines to a page. Dated Sake 1693

Another commentary on the Bhagavadgita in the Ovi metre It was composed by Jagannatha Rsikinkara

[B D 171

2064

भगवद्गीताटीका of मुक्तेश्वर.

10×6 inches Devanāgari handwriting. Foll 20, 9 lines to a page

Another commentary on the Bhagavadgitā in the Ovi metre by Muktesvara The MS contains only the last 11 chapters

[B D 91

2065

भगवद्गीतासमश्लोकी of वामन पण्डित

10×6 inches, Devanāgari handwriting Foll 22, 9 lines to a page Dated Sake 1758

This is Vāmana s Marathi metrical commentary on the Bhagavadgita. In this the metres used are the same as those of the original The MS contains only the last eleven Adhyāyas.

[B D 91

2066

भगवद्गीतायथार्थदीपिका of वामन पण्डित.

8½×6 inches Devanāgari handwriting. Foll. 155, about 12 lines to a page Incomplete.

Vamana s Marathi commentary in the Ovi metre on the Bhagavadgitā It is a vast and learned commentary It however lacks in the poetic charm of the Bhavārthadipikā of Jñānesvara It is called Yatharthadipikā.

[B D 217

2067

भीष्मपर्वटीका of नामा विष्णुदास.

9×5½ inches, Devanagari handwriting Foll. 343, about 8 lines to a page Incomplete

This is a metrical commentary on the Bihsma Parvan of the Mahabharata composed by Nāma Visnudāsa. It is in the Ovi metre

[B D 171

2068

रामायण (बालकाण्ड) टीका of मुक्तेश्वर.

7½×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll. 15 10 lines to a page Dated Sam. 1761

This is a part of Muktesvara s Rāmāyana i e the Balakānda only It consists of 116 stanzas in the Bhujangaprayata metre

[B D 165

2061

रुक्मिणीस्वयंवर of एकनाथ.

8½×4½ inches, Devanāgari handwriting Foll 184 eight lines to a page Dated Sake 1786

A Marathi poem in 18 chapters describing the Svayamvara of Rukmini The author is Ekanatha who lived in the 16th century A. D

[B D 222

2070

लावणी of माणिक.

12¾×6 inches Devanāgari handwriting Foll 2, 11 lines to a page.

This is a small poem composed by a Jain author It is in the popular Lāvanī metre

Be.—

नमो आदिदेव महावीरताइ। चतुर्वीस तीर्थंकरा गुरुराई ॥०

[B D 44

2071

वैद्यकसारोद्धार of वैद्य त्र्यम्बक.

9¼×5¼ inches, Devanāgarī handwriting Foll 12, ten lines to a page. Incomplete.

A small manual of Medicine composed by Vaidya Tryambaka. It is metrical and is popularly called Vaidya Tryambakī.

[B D 92.

2072

शुककथा.

13¾×4¼ inches, Devanāgarī handwriting Foll. 7, about 9 lines to a page.

This is a short story from the Kathāsaritsāgara 1 3 narrated in Marathi prose. According to the writer Bāṇa's Kādambarī is based on this story

[B. D 42

2073

सभा परमाचा तपशील.

11¼×4¼ inches, Devanāgarī handwriting Foll 36, about 7 lines to a page.

[ZZ. C. 21.

ADDITIONS AND CORRECTIONS

P 266, No 854 —Malliṣeṇa author of the Bhairavapadmāvatīkalpa is a Digambara Jain and is different from the author of the Syādvādamañjarī. The latter was a Śvetāmbara, see below No. 1699. The Digambara Malliṣeṇa was a pupil of Jinasena pupil of Kanakasena pupil of Agitasena. He was well versed in the Mantraśāstra. Beside the Bhairavapadmāvatīkalpa he is definitely known to have composed (1) The Mahāpurāṇa (finished in Śake 969 at Mulgunda) (2) Nāgakumārakāvya, otherwise known as Pañcamīkathā, and (3) Jvālinīkalpa Vidyānuśāsana (also called Vidyānuvāda) Kāmacaṇḍālinīkalpa and a small poem called Sajjanacittavallabha are also usually ascribed to him. But no definite proof can yet be given for this. For a discussion of the question see N Premi, Vidvadratnamālā, part I and Jaina hitaisi vol 15 Nov—Dec. 1920 p. 19 ff.

P 269 No 864 and P 332 No 1163 — For the date (about Saṁ. 1650) of the princes Madhukarashaha and Ramashaha, see below No. 2029

P 293 No 974—The stone pillar is not at Benares, but at Nevase in the district of Ahmednagar The place is called Mahālayakṣetra.

P 384 No 1416 —I found from the Praśasti in a MS. of Vinayahaṁsa's commentary on the Uttarādhyayanasutra, preserved in Kamala muni's Bhandar at Lalbag Bombay, that I was right in identifying our author with the commentator of the Daśavaikālikasutra. This Praśasti which was lent to me by Dr Shaha (see above Nos. 1443-44), consists of two stanzas and says that the author was a pupil of Mahimaratna Vācaka and wrote the commentary during the reign of Bhāvasāgarasuri of the Añcala Gaccha.

P 391, No 1471 —Ahidranga is another name of the Nāgapurīya branch of the Tapā Gaccha. Pārśvacandra in v 2 is a Suri of this Gaccha who later on founded a separate Gaccha in his own name, cf. below No. 1873. In v 3 read समरेन्दु for समइन्दु Samaracandra was a successor of Pārśvacandra.

P 392, No 1480 —Haribhadra is described as a contemporary of Siddharṣi through oversight. He was a predecessor of his.

P 397, Nos. 1529-31 —For a further detailed description of the constituent parts of the Āvaśyaka Sutra see Pravacanasāroddhāra of

Nemicandra (Āgamodaya Samiti Edition of A. D 1922) v 84 ff. This agrees with that given by Devendra (see No 1601) who quotes a verse i e 99 from this book.

P 402, No 1555 —A Gāthā from this Niryukti on the Suryaprajñaptisutra is quoted by Devabhadra, see below No. 1682

P 406, No 1575 —This Sumatikirti helped S ubhacandra in his commentary on Kārtikeyā nupreksa cf Bhandarkar, Report, 1883 84 p. 404 v 9 He is described as having already succeeded S ubhacandra in Sam 1627, by his younger brother Sakalabhusana, cf Peterson, Reports IV p. 134 v 32

P 413 *Nos* 1611-1612 and *P* 422, *No* 1645 —Read उमास्वाति for उमाश्वाति

P 415, No 1618 —Devacandra composed his Vicārasara (in Prakrit) in Sam 1792 He also wrote a commentary on Jñanasara in the same year —Prasasti.

P 419, No 1634, last line —read Nos. 1717-1719 for Nos 1750 51'

P 422, line 1 —read 'करसागरविसरवे' for 'करसागरविसरवे'

P 427, No 1666 —In the Prasasti to his commentary on the Saptatibhāsya composed in Sa[1] 1429 (Nandāmbudhivedasome) this Merutunga of the Añcala Gaccha mentions (1) Meghaduta with commentary (2) Saddarsanasamuccaya (3) Balāvabodhavrtti on Kātantra and (4) Dhatupārāyana as his own works. A MS. of this Saptatibhāsyatikā is in the Dosabhai Abhechand Bhandar of Bhavnagar I got the Prasasti from Sri Indravijaya Suri of Gwalior, see above under Nos 1443-44

P 432, No 1699 —For the date of the Digambara Mallisena see additional note to P 266 No 854

P 433, No 1702 —A Gujrati poem called Uttamakumāracaupai, composed in Sam 1731 by Tatvahañsa, is based upon this work of Cārucandra, cf. *JK. II.* p 276

P 443 No 1754 —Prabandharāja was composed in Sam 1517 (not 1507).

P 450, line 1 and 2 —Jinātisayayaksākhya is *the* correct *reading* *Yaksa is=13 There are* 13 kinds of Yaksas acc. to Jain Mythology

P 455 No 1794 —A copy of this Kavidarpana (I have identified several passages) from which Jinaprabha quotes exists in the B O R I library at Poona. It is a palm leaf MS I intend to edit it soon. But from a hasty glance at its contents, my surmise that it is *older than Hemacandra* appears to be incorrect

P 462, No 1825 27 —I got the Prasasti from the Baroda MS. of Somaprabha s S atārthi which I mention in line 15 of para 2 From this it is clear that the author is Somaprabha pupil of Sarvadeva pupil of Jinadevasuri of the Prāgvata Vañsa He is not our Somaprabha

P 466, Nos 1848 1849 —Of the two MSS. of Pujāstaka the second contains a work which is in Prakrit and is wholly metrical.

APPENDIX A.

Buddhist manuscripts.

We have the following Buddhist MSS in our collection :—

(1) अवलोकितेश्वरस्तोत्र (10¼ × 3¼ inches, foll. 5 five lines to a page Dated Nepāla Sam 377)

(2) कपिशावदान in Sanskrit (13½ × 3 inches, foll 41, five lines to a page Dated Nep. Sam 875) It contains 10 Adhyāyas. For contents cf R Mitra, Sanskrit Buddhist Literature of Nepal, p 100

(3) करुणापुण्डरीक in Sanskrit (15 × 3¾ inches, foll 228, six lines to a page). For contents, cf R Mitra, SK. Bud Lit of Nepal, p. 285ff. and Winternitz, Geschichte, II p 243

(4) कारण्डव्यूह in Sanskrit (12½ × 3¼ inches, foll 93, five lines to a page. Dated Nepal Sam 830). For contents, see R. Mitra SK. Bud Lit of Nepal, p. 95ff and Winternitz, Geschichte, II p 238 ff

(5) क्रियासंग्रहपञ्जिका of कुलदत्त in Sanskrit (14¾ × 3½ inches, foll 137, seven lines to a page. Dated Nep Sam 810) For contents, cf R Mitra, SK Bud Lit of Nepal p. 105 ff. Upto the end of the VIIth Prakarana.

(6) गण्डव्यूह in Sanskrit (20¾ × 5 inches, foll. 292, seven lines to a page) For contents &c. cf R. Mitra, SK Bud Lit. of Nepal, p 90 ff and Winternitz, Geschichte, II. p. 242ff Foll 211 292 of this MS are written in a different hand The size of these also differs It is 18 × 6

(7) गुह्यसमाज in Sanskrit (12¾ × 4 inches, *foll 28, nine lines to a page).* For contents &c see R Mitra SK Bud. Lit of Nepal, p 261ff and Winternitz, Geschi., II p 274 ff Incomplete

(8) दशभूमीश्वरसूत्र in Sanskrit (9¼ × 3½ inches, foll 175, eight lines to a page Dated Nep. Sam 803) For contents &c, see R. Mitra SK. Bud. Lit of Nepal, p 81 ff and Winternitz, Geschi., II p 244

(9) प्रज्ञापारमिता अष्टसाहस्रिका in Sanskrit (23 × 2½ inches, foll 222, six lines to a page) For contents &c., see R. Mitra, SK Bud Lit of Nepal, p 185ff and Winternitz, Geschi., II, p 247 ff *Palm.*

(10) „ „ Another copy (20 × 2½ inches; foll 248, six lines to a page). *Palm.*

(11) बोधिचर्या in Sanskrit (7 × 3½ inches, foll 84, seven lines to a page Dated Nep Sam 992) See R Mitra, SK Bud Lit. of Nepal, p. 47ff and Winternitz, Geschi., II. p 263ff

(12) महावस्तु in Prakrit (19 × 6¾ inches, foll 401, eleven lines to a page Incomplete) See Winternitz Geschi., II p 170 ff.

(13) लङ्कावतारसूत्र in Sanskrit (16¾ × 4½ inches; foll 137, seven lines to a page) See R. Mitra, SK Bud Lit, p 113 and Winternitz, Geschi., II. p 243 ff

(14) वसुधाराव्रत in Sanskrit (10¾ × 3 inches, foll. 47, five lines to a page. Dated Nep Sam 964) See R Mitra, SK Bud Lit. p 269ff.

(15) समाधिराज in Sanskrit (13 × 3¾ inches, foll 232 six lines to a page Dated Nep. Sam 935) See R. Mitra SK. Bud Lit, p. 207 ff. and Winternitz, Geschi., II p. 244 ff.

(16-17) साधनमाला Two copies. In Sanskrit (12¼ × 4 + 12½ × 4 inches, foll 44 and 44, seven lines to a page. Both dated Nep Sam. 993).

(18) सुवर्णप्रभाससूत्र in Sanskrit (13 × 3¾ inches, foll. 99, six lines to a page Dated Nep Sam. 959) See R. Mitra, SK. Bud. Lit, p. 241 ff. and Winternitz, Geschi. II p. 245 ff

(19) स्वयम्भुचैत्यमाहात्म्य in Sanskrit (13½ × 3 inches, foll. 104, six lines to a page. Dated Nep Sam. 870). See R. Mitra, SK. Bud. Lit., p 249 ff.

APPENDIX B.

रसेन्द्रमङ्गल of नागार्जुन

10×4 inches, Devanāgarı handwriting foll 2-24, about 15 lines to a page

This is a work on the medicinal preparations of various metals and particularly of mercury It is ascribed to Nāgārjuna, first folio of the MS is lost, the second begins with v 19

The first chapter called 'रसोपरसलोहशोधन' contains 68 Slokas and ends on fol 3b, the second called 'सत्वपातनअभ्रकादिधुतिद्रावणवज्रलोहमारण' contains 57 Slokas and ends on fol 5, the third called 'भस्मसूतकप्रबन्ध' contains 199 Slokas (marked from 58 to 256) and ends on fol 11, the fourth called 'गुटिकासत्वद्रुतिजलूकाधारणादिसबन्ध' contains 322 Slokas and ends on fol. 18b After this a very brief explanation of the text is given

The टिप्पन begins —

ॐ नमो गणपतये ।

पीताम्बरोथ वलिजिन्नागक्षयबहलरागगरुडवर ।

सनयति हरिरिव हरजो विदलितभवदैत्यदु रुकर' ॥१॥

सप्तविंशतिसिद्धानां मतमालोक्य यत्नत ।

नानाशास्त्रनिघण्टानि शास्त्रादौ वैद्यकत्रयम् ॥ २ ॥

देशे देशेभिधान स्यादोषधानां पृथक्पृथक् ।

स विदित्वा च धातूना पारंपर्योपदेशत ॥ ३ ॥

असदाय सुगूढार्थस्पष्टीकरणहेतवे ।

रसेन्द्रमङ्गलस्येद टिप्पन रचयाम्यहम् ॥

रचयामि कर्ताह परमहसपरिव्राजकाचार्यभगवत्पूज्यपादम शार्विदानिम रससिद्धिं श्रीमद्गोविन्दचन्द्रारय किं तत् टिप्पनक

The text ends —

व्याधिमादौ परीक्षेत ततो दद्यात्स्वभेषजम् ।

सूतकेन समायुक्त योजयेच्च भिषग्वर ॥

इति श्रीनागार्जुनविरचिते रसेन्द्रमङ्गले गुटिकादि॰ नाम चतुर्थोध्याय समाप्त ।

The टिप्पन is incomplete

[S C. 19

INDEX OF JAIN AUTHORS AND WORKS.

Vols. III and IV.

(This includes those in Vols. I and II. There are a few non-Jain works in Vol. IV, but an index of these is unnecessary as they are alphabetically arranged under each head).